
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00001415 9



PLATONIS

OPERA OMNIA.

RECENSUIT ET COMMENTARIIS INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. VI. SECT. I.

CONTINENS

EUTHYDEMUM.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXXVI.
LONDINI APUD BLACK ET ARMSTRONG.

PLATONIS

EUTHYDEMUS.

RECENSUIT ET PROLEGOMENIS

ATQUE

COMMENTARIIS ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

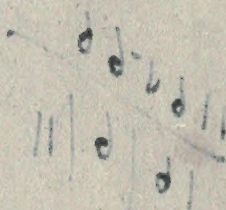
GOTHAE ET ERFORDIAE

SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.

MDCCCXXXVI.

LONDINI APUD BLACK ET ARMSTRONG.





ERFORDIAE
TYPIS HENNINGS & HOPF.
1836.

PLATONIS

EUTHYDEMUS.

DISPUTATIO
DE
EUTHYDEMO PLATONIS.

Sophistarum, qui in scriptis Platonis commemorantur, duo potissimum genera discernere licet, quorum tamen alterum cum altero multa habuit communia. Alii enim reperiuntur ornate dicendi maxime et eloquentiae facultate id studuisse efficere, ut audientes delinirent delinitosque in sui admirationem raperent. Iactarunt enim non modo illud, quod paene omnes profitebantur, docere se posse, quomodo causa inferior, verborum industria superior fieret, verum etiam magnam doctrinae copiam et ubertatem affectantes sese dictitarunt de quovis argumento statim copiose disputaturos atque in conventibus postularunt de qua re quisque audire vellet. Quo in genere Gorgiam, Hippiam, aliosque studiose elaboravisse quum aliunde tum ex Platonis scriptis certissime constat. Ab horum ratione aliquantum discesserunt qui eximie sophistarum nomine appellantur; qui quidem quamvis nec ipsi dicendi artem aspernati, tamen studium suum atque industriam praecipue ad disserendi facultatem contulerunt et ex hac una maxime gloriam atque auctoritatem quaesiverunt. Hanc vero dialecticam subtilitatem iam Protagoras Abderites, huius familiae princeps, ad forensem usum et consuetudinem traduxit, eaque re effecit, ut non pauci hanc disciplinam tanquam egregiam causarum recte agendarum adiutricem plurimi aesti-

marent *). Ex quo tempore quum in universa Graecia, tum maxime Athenis ingens extitit eorum multitudo, qui disserendi arti operam darent eiusque studio mirifice ducerentur. Verum enim vero dici non potest, quam cito res per se sanequam haud contemnenda in pravam quandam argutandi lubidinem verterit, praesertim quum sophistae ipsi non tam quid verum esset curarent, quam indagarent ea, quibus doctrinae et subtilitatis laudem consequerentur. Quid quod inter ipsos istos sapientiae professores mature exorti sunt, qui studio veritatis omni deposito, unice acuminis et ingenii famam aucupantes, sese totos ignobili fallacium conclusiuncularum nectendarum artificio dederent atque in disputando argutis captionibus id conarentur efficere, ut quidquid ab aliis responderetur, id argueretur falsum esse, ipsorum autem sententiae quamvis absurdae audientibus probarentur. Enimvero, ita fert humanum ingenium, ut quae acute excogitata sunt, etiamsi speciem tantummodo acuminis mentiantur, tamen nescio quam vel oblectationis gratiam afferre vel etiam laudis commendationem habere videantur. Praeivit autem huius rei exemplum ipse totius huius familiae princeps, qui quum unamquamque rem prouti sensibus aliter appareret, ita etiam aliam esse vellet **), profecto omnia dubitandi lubidini reddidit obnoxia. Huc accessit, quod disserendi et argutandi sollertiae et consuetudini plurimum tribuit. Audias Diogen. Laert. IX. 52 ita scribentem: *οὗτος* (Protagoras) *πρῶτος — καὶ λόγων ἀγῶνας ἐποιήσατο καὶ σόφισμα τοῖς πραγματολογοῦσι προσήγαγε, καὶ τὴν διάνοιαν ἀφεὶς πρὸς τοὔνομα διελέχθη καὶ τὸ νῦν ἐπιπόλαιον γένος τῶν ἐριστικῶν ἐγέννησεν· ἵνα καὶ Τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ· Πρωταγόρης τ᾽ ἐπίμικτος ἐριζέμεναι εὖ εἰδώς. οὗτος καὶ τὸ Σωκρατικὸν εἶδος τῶν λόγων πρῶτος ἐκίνησε, καὶ τὸν Ἀντισθένους λόγον τὸν πειρώμενον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ*

---

*) V. Cicer. Brut. 12. Quintil. Institt. III. 1, 12. Professus est Protagoras etiam celebratissimum illud, *τὰ ἥττω κρείττω ποιεῖν*, idque ope artis disserendi. v. Gell. N. A. V. 3, 7.

**) V. Theaet. p. 152. A. et p. 177. C. ubi Protagoreos vocat *τοὺς τὴν φερομένην οὐσίαν λέγοντας καὶ τὸ ἀεὶ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ δοκεῖ.* Cratyl. p. 386. D.

ἔστιν ἀντιλέγειν, οὗτος πρῶτος διείλεκται, καθά φησι Πλάτων ἐν Εὐθυδήμῳ. Adde Suidam, qui in voc. *Πρωταγόρας· ἐκλήθη πρῶτος οὗτος σοφιστής. πρῶτος δὲ οὗτος τοὺς ἐριστικοὺς λόγους εὗρε, καὶ ἀγῶνα λόγων ἐποιήσατο.* Ita igitur factum est, ut nec magistri deessent vanissimae artis, et numerus eorum, qui illam colerent vel admirarentur, eo magis cresceret, quo plus utilitatis inde vel ad causas commode agendas vel ad consequendam artis civilis perfectionem atque laudem redundare existimaretur *).

Et istiusmodi quidem homines Plato quum alibi saepe per occasionem notaverit ac perstrinxerit, sicuti paucis ad Remp. V. p. 454. E significavimus, tum in Euthydemo de industria castigavit acerbissime, in quo libro proposito Euthydemi et Dionysodori exemplo perspicue docetur, quibus artificiis et fraudibus inanis illa disputandi sollertia usa fuerit. Inducuntur enim illi ita disserentes, ut ineptissimas quasque cavillationes et captiosas quaestiunculas, magnam partem ex Protagorae ratione derivatas, miro animorum ardore cumulent atque praestigiis istis suis aciem eorum, qui disputationi intersunt, vel re vera praestringant vel certe praestringere conentur. Quocirca vel hanc ob causam dignus hic liber fuit, de quo quaereretur subtilius: neque enim in ullo antiquitatis opere tam illustris imago ob oculos posita est argutae illius dialectices, quae universam paene Graeciam tantopere commovit, ut ipse Aristoteles postea operae pretium duxerit, quo modo contorta illa et aculeata sophismata expedienda essent, subtilius exquirere. Quanquam in isto nequaquam sunt omnia: pertinet enim hic liber, ut videbimus, etiam ad Socratis rationes quasdam illustrandas, de quibus ut tandem aliquando rectius quam adhuc statuatur, et ipsius viri et literarum causa valde optandum est.

Priusquam autem de his rebus deque universae scriptionis argumento et proposito disputare instituamus, et de sophistis illis, qui loquentes introducuntur, exponere iuvat,

---

*) Ab inani hac arte sophistarum diligenter discernenda est Megaricorum disserendi ratio, ab Eleaticis profecta illa, quae quanquam et ipsa utebatur argutis et contortis conclusiunculis, tamen tota ad locos quosdam philosophiae explorandos pertinebat neque mero argutandi et cavillandi lusu continebatur.

et de rationibus atque causis explicare, cur illorum censura non ad ipsos tantum, sed ad universam eristicae disciplinam a Protagora profectam pertinere iudicanda sit. Habent enim Platonis dialogi, ut constat, hoc sibi proprium, quod argumentum eorum fere ita tantum plene accurateque percipi potest, si de vita, moribus et opinionibus hominum in iis colloquentium certius constiterit: quod quia multi olim non animadverterunt, factum est ut vel doctissimi homines saepenumero in philosopho interpretando praecipites agerentur.

Itaque Euthydemus et frater eius Dionysodorus quinam fuerint et quid egerint, etsi aliunde parum accurate novimus *), tamen ex Platone non obscure intelligitur. Patriam narrantur Chium habuisse, clarissimam Ionum insulam. Qua relicta Thurios migrarunt, postea autem se in Atticam contulerunt, ita ut nunc Athenis, nunc aliis in oppidis commorarentur **). Enimvero quamvis iam aetate multum essent provecti et vero etiam, ut ait Horatius, seri studiorum ***), tamen non dubitabant se profiteri sapientiae et virtutis magistros. Duplex autem eorum fuit professio, quandoquidem et artem tractandorum armorum tradebant, quam videntur exercuisse, priusquam se darent sophisticae, et virtutis disciplinam pollicebantur omnium optimam ****). Redibat tamen, sicuti videtur, omnis eorum ad virtutem institutio potissimum ad ἀντιλογικῆς sive eristicae artis usum et exercitationem, qua quidem tantum poterant, ut quidquid esset argutarum et fallacium tricarum, id statim in promtu haberent et, quamvis essent aetate grandiores et edentuli, ingenti cum linguae volubilitate in medium proiicerent. Scilicet nihil erat quod sibi non viderentur continuo ar-

---

*) De Euthydemis egit Fabricius Bibliothec. Graec. 2, 81. 18. 3, 11. 6, 9. 4. et ad Sext. Empir. adv. Mathem. 7, 13. p. 372 sq. conf. Schneider. ad Xenoph. Mem. I. 2, 29. Chium nostrum Fischerus ad Cratyl. part. XI. p. 12. male confudit cum Dioclis filio, qui memoratur Plat. Sympos. p. 222. B. c. 37. Distinguendus idem est ab Euthydemo, Cephali filio, Lysiae fratre, cuius mentio fit De Rep. I. p. 328. B.

**) V. p. 271. C.

***) V. p. 272. B.

****) V. p. 273. C. D.

gutis conclusiunculis posse labefactare et convellere. Neque haec rixandi et altercandi consuetudo ab eorum doctrina, si quae fuit, abhorruit. Nam Euthydemus quidem ita sibi persuaserat: πᾶσι πάντα ὁμοίως εἶναι ἅμα καὶ ἀεί *), rerum naturam hominibus ad unum omnibus eandem usquequaque esse videri neque aliis tempore quoque aliam; a qua sententia profectus similiter atque Protagoras quidquid diceretur infirmare et in dubitationem vocare potuit. Hanc igitur artem satis ignobilem factitantes illi apud aequales, utpote talium argutiarum amantissimos, non exiguam videntur adepti esse auctoritatem. Certe quidem plerique syllogismi, qui ab iis apud Platonem proferuntur, ab Aristotele De Sophistarum Elenchis **) examinantur, quos vereor ut Stagirites fuisset memoraturus, nisi multorum animos in se convertissent. Quanquam fieri potest, ut Plato hos potissimum sophistas disserentes fecerit, non quia praeter ceteros honorati essent, sed quod eorum exemplo optime posset demonstrari, quousque rabies ista de omnibus rebus altercandi et rixandi esset progressa, et quantum ea detrimenti verae sapientiae disciplinae afferret ***). Nam quod iam antea significavi, quae in Euthydemo a Platone sunt exposita, haudquaquam ad unum Euthydemum et Dionysodorum spectant, sed pertinent potius ad explodendam totam illam eristicam, quae a Protagora duxerat originem, imo etiam ad ipsum Protagoram. Cuius rei complura sunt argumenta ab ipso Platone non obscuris sane indiciis prodita, neque tamen adhuc a quoquam animadversa.

Nam primum quidem non sine causa fieri putamus, quod Euthydemus et Dionysodorus Thuriis narrantur Athenas commigrasse. Cuiusmodi res si qui putant temere a philosopho commemorari, nae illi in magno opi-

---

*) V. Plat. Cratyl. p. 386. D. ubi nemo dubitabit quin idem Euthydemus intelligendus sit, qui in libro cognomini loquens inducitur.

**) Hoc quum passim per totum librum agatur, tum maxime ex c. 9. et 10. perspicuum est.

***) Latius etiam paullatim serpere coepisse istam eristicorum nationem, ex eo intelligitur quod Isocrates saepenumero in eos acriter invehitur.

nionis errore versari existimandi sunt. Etenim teste Heraclide Pontico apud Diogen. Laert. IX. 50. Protagoras Thuriorum coloniae Olymp. 84. 2. s. a. 443. ante Chr. natum conditae leges scripsit ideoque illic aliquamdiu commoratus esse videtur. Certe quidem a Platone Hipp. mai. p. 281. D. E. narratur in Sicilia esse versatus ibique cum Hippia artem sophisticam factitasse. Quocirca haud absurde coniicere licebit Chios istos colonos ibi in interiorem quandam sophistae celeberrimi notitiam et familiaritatem pervenisse atque postea temporis revertisse Athenas ibique ad illius exemplum sese componentes dialecticae vel potius eristicae operam navavisse *). Quod quo tempore evenerit, certo definiri non potest, siquidem Schleiermacheri coniectura ad locum p. 271. de fuga eorum prodita incerto nititur fundamento, id quod suo loco docebimus. Sed alia etiam sunt, unde Euthydemo eiusque fratri cum Protagora aliquid necessitudinis intercessisse non inepte suspiceris. Quod enim illi praeter disserendi artem ac virtutis disciplinam etiam ὁπλομαχίαν professi sunt, equidém non dubium esse arbitror, quin hac in re Abderitae exemplum sint imitati. Scripserat enim Protagoras teste Laertio IX. 55. praeter alia etiam librum περὶ πάλης. Quod ne temere ab hoc scriptore confictum putes prohibent verba Platonis in Sophist. p. 232. D. τά γε μὴν περὶ πασῶν τε καὶ κατὰ μίαν ἑκάστην τέχνην, ἃ δεῖ πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργὸν ἀντειπεῖν, δεδημοσιωμένα που καταβέβληται, γεγραμμένα τῷ βουλομένῳ μαθεῖν. Th. Τὰ Πρωταγόρειά μοι φαίνει περί τε πάλης καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν εἰρηκέναι. Hic enim quominus περὶ πάλης cum Schleiermachero metaphorice de disputandi certamine intelligamus, vehementer impediunt verba antegressa πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργόν. Nec per se incredibile est Protagoram huius artis peritum atque gnarum fuisse, siquidem vera sunt, quae a Gellio N. A. V. 3. narrantur. Quanquam igitur lubenter concedimus eleganti lusu a Platone artem armis pugnandi sophistis attribui, ut videlicet isti in omni certaminis genere perfecti et consummati esse

---

*) Narrantur enim p. 272. C. Thuriis relictis πολλὰ ἤδη ἔτη περὶ τοίςδε τοὺς τόπους διατρίβειν: quibus deinde adduntur haec: πέρυσι δὲ ἢ προπέρυσι οὐδέπω ἤστην σοφώ.

videantur, tamen huius artificii commemoratione simul magistrum eorum atque ducem, qui et ipse artis athleticae non fuisset imperitus, non sine quadam irrisione significari nobis plane persuasimus. His accedit tertium quiddam, quod homines fuisse Protagoreos arguit. Quod enim uterque narratur praeter disserendi artem etiam forensium orationum scriptionem calluisse, id prorsus accommodatum est ad disciplinam Protagorae, quem antea vidimus in eo elaboravisse, ut artem sophisticam ad forensem dictionem traduceret. Huius igitur auctoritatem sequuti illi etiam iudicia acumine scilicet suo atque ingenio illuminare conati sunt. Praeterea qui locus vehementer torsit hominum doctorum ingenia necdum a quoquam satis dilucidatus est, pag. 293. A., is clarissimam accipit lucem, ubi Euthydemum et Dionysodorum fidos Protagorae discipulos fuisse sumserimus. Quod enim Socrates ibi sophistas interrogat, sitne ars regia, qua virtus ac sapientia absolvatur, ob oculos habuit procul dubio Protagorae decretum quoddam, de quo postea in argumenti enarratione dicetur. Nam iniecta huius sententiae mentione homines ab inani argutiarum studio callide traducere conatur ad severam gravemque disserendi rationem, siquidem ita futurum esse sperat, ut illi tandem aliquando missis ineptiis suis magistri rationem defendendam suscipiant. Porro p. 286 sqq. usque ad p. 288. dedita opera a Socrate refutatur sententia illa nobilissima Protagoreorum, qua omnis dissentiendi refellendique facultas tollebatur, ita quidem, ut illorum diserte mentio iniiciatur; quod quis est qui sibi ita fieri persuadeat, nisi Euthydemus et Dionysodorus et ipsi Protagorae rationem amplexati fuissent? Quid quod etiam alia quaedam decreta iis tribuuntur, veluti p. 283 sq. p 285. p. 293 sq. quae, sicut postea docebimus, ex Protagorae doctrina manarunt. Denique hoc potissimum genus sophistarum, quod Protagoram sectabatur, Socrati maximam videtur invidiam atque odium conflavisse, unde factum est, ut vir optimus vel a poetis comicis una cum illis corriperetur. Quum enim multi Socraticam philosophandi rationem ab illorum vaniloquentia parum aut nihil discernerent, vir innocentissimus in eam adductus est suspicionem, ut vulgo in illorum numero habendus videretur: quod ipsum etiam Hegelianis quibusdam nuper accidisse inter omnes constat.

Sed postremum hoc, quod commemoravimus, quor-

sum spectet, tum demum evidenter apparebit, quum accuratius fuerit exploratum quid philosopho in hoc opere scribendo propositum fuerit. De qua re dici non potest quanta usque ad hunc diem virorum doctissimorum sit dissensio atque controversia.

Et vulgaris quidem olim haec fuit doctorum hominum de hoc libro sententia, ut Platonem existimarent id egisse potissimum, ut inanes sophistarum argutiae atque fraudes copiosa exemplorum enumeratione demonstrarentur. At enim vero hoc unum si Platoni fuisset propositum neque aliud investigari posset libri propositum; nos quidem lubenter fatemur assensuros esse Friderico Astio, viro clarissimo, totum opus Platonis ingenio et arte indignum iudicanti. Nam ut taceamus istam spinosarum conclusiuncularum congeriem per se ad eristicae istius vim naturamque illustrandam iudicandamque parum momenti facere, certe nullo modo intelligitur, quo vinculo singulae libri partes inter se contineantur, planeque redundare videtur postrema pars dialogi, in qua Crito cum Socrate loquens inducitur. Sed re diligenter explorata nemini, opinor, dubium esse poterit, quin qui ita de universo opere iudicaverunt, aliquantum a recta ratione declinavisse existimari debeant. Verissime enim Schleiermacherus eam quoque sermonis partem in censum venire observavit, quae Socratis cum Clinia sermonem complectitur quaeque rationis Socraticae illustrat praestantiam. Quanquam is hac observatione sua nostro quidem iudicio non ita usus est, uti a tanto viro factum velles. Fuit enim vir egregius in ea opinione, ut quae philosophus in Gorgia, Theaeteto et Menone de virtutis disciplina deque scientiae atque cognitionis natura exponere orsus esset, ea in Euthydemo ulterius profligari adeoque legentium animos ad amplioris cuiusdam et subtilioris doctrinae explicationem veluti praeparari *) existimaret. Quorum omnium nihil propemodum vere recteque affirmari facili negotio demonstrari potest. Nam ut taceam Menonem, in quo libro quod argumentum tractatur, id planissime ad liquidum perducitur, nec disputatio de mutua honestatis et utilitatis ratione in Gorgia agitata nec quaestio illa de

*) V. Opp. Plat. Vol. II. P. I. p. 400 sqq.

scientiae natura in Theaeteto instituta in hoc scripto subtilius exponitur aut illustratur uberius. Quocirca ne Schleiermacherus quidem nodum istum, quem Astius violenter secandum statuit, ullo modo expedivisse videtur. Neque viri acutissimi iudicium Sochero aut Winckelmanno, nupero libri editori, probatum est, quorum hic pariter atque ille ab eius opinione suam seiunxit sententiam. Socherus enim Platonem censuit verae germanaeque philosophiae dignitatem voluisse vindicare ab ignominia et mala existimatione, quae ei apud multos per improbas eristicorum artes conflata esset *). Winckelmannus autem in eam disputavit sententiam, ut Platonem statuerit luculento exemplo declarare voluisse, quanto intervallo distaret eristica sophistarum, verborum ambiguitatis auceps et mentis perturbatrix, a dialectica Socratica, et qualis esset utriusque fructus **). Nec vero negari potest utrumque superioribus multo propius ad verum accessisse. Quanquam equidem non adducor, ut veram rationem ab iis usquequaque patefactam esse mihi persuadeam. Nam Winckelmanni quidem ratio hoc habet incommodi, quod ex ea non perspicitur, quo vinculo postrema sermonis particula cum universae disputationis ratione contineatur: quod certe iure meritoque requiras, nisi Platonem ipsum operis unitatem atque simplicitatem non curavisse temere existimare volueris. Socherus autem etsi omnes ac singulas sermonis partes prudenter iudicio suo complexus est et, si summam rei aestimes, fortasse verum perspexit, tamen nec quorsum singula spectent et quam vim habeant, accurate exposuit, ut profecto multam quaerendi, dubitandi, obloquendi materiam reliquisse videatur. Quocirca nobis visum est aliam ingredi disputationis viam, ut tandem quid de universi operis argumento et proposito iudicari oporteat, si fieri possit, extra omnem dubitationem ponatur.

Versabimur autem in huius argumenti tractatione sic, ut ante omnia quid nobis de summa rei videatur, paucis exponamus; deinde sententiam nostram enarrando dialogi argumento vel illustremus vel confirmemus; deni-

---

*) V. De Script. Plat. p. 212.

**) Sunt haec ipsius verba Prolegg. ad Euthydem. p. XXXIII.

que disseramus de aliis quibusdam rebus, quae cum Euthydemi argumento habent aliquam coniunctionem et necessitudinem. Quibus expositis si forte obscuro Platonis operi plus lucis admovisse videbimur, quam adhuc ab eius enarratoribus factum est, habebimus sane, cur operae nostrae pretium aliquod statuendum esse minus dubitemus.

Iuvat igitur ante omnia paucis exponere, quid nobis de universi colloquii summa iudicandum videatur. Atque nescio sane, an nihil aut certe non multum a vero aberremus Platonem existimantes docere voluisse spinosam illam atque rixosam sophistarum disserendi rationem, quam maxime colerent Protagorei, etiamsi se ambitiosius virtutis magistrum iactaret, tamen nihil esse nisi vanam argutiarum maxime e vocabulorum ambiguitate ductarum captatricem, ideoque Socraticae disputandi consuetudini, unice illi ad rectam sapientiae et virtutis institutionem comparatae, plane contrariam; nihilominus autem eam ab hominibus philosophiam leviter gustantibus nominatimque a fastuosis forensium orationum scriptoribus pro vera germanaque philosophia haberi, atque ita accidere, ut quum universa sapientiae disciplina tum Socratica disserendi docendique ratio immerito in invidiam multorum et contemtum adducatur, ipseque vir sapientissimus in vanorum sophistarum numero habeatur.

Itaque primum quidem Platonem censemus utique hoc esse secutum, quod nemo est quin vel mediocriter attentus facile animadvertat, ut Socratica disserendi ratio veluti signis suis ab inani illa atque fraudulenta sophistarum arte dignosceretur. Quod quomodo philosophus efficere studuerit, postea videbimus, ubi ad argumenti enarrationem erit perventum. Cum huius autem rei tractatione arctissime coniunctum est illud, quod ita simul etiam ipsius Socratis dignitas atque virtus ab eorum calumniis vindicatur, qui virum innocentissimum temerario iudicio ventosae illi sophistarum nationi accensuissent. Quorsum pertinet locus vel maxime memorabilis p. 394. E. sqq. quem miramur sane ab interpreti-

bus neglectum esse, quum ostendat luculentissime, non de una disciplina Socratica agi, sed etiam de ipsius Socratis apud alios existimatione. Iam vero quum Socratica ratio esset adumbranda, fieri non potuit, quin simul locus aliquis philosophiae more Socratico tractandus esset. Itaque prudentissime Socrates duobus libri locis, missa cum sophistis altercatione, ita disserens inducitur, ut cum Clinia potius, adolescentulo, nullis dum sophistarum artibus depravato, colloquens more suo quaedam de verae felicitatis natura, de virtutis disciplina, deque scientia ad eam necessaria disputet, itaque ostendat, quantum ipsius ratio ab illorum nugis et praestigiis recedat. Quod quidem pro summo atque extremo universi operis consilio sic instituitur, ut argumentum disputationis tantummodo leviter attingatur, non in illustriore luce collocetur. Nam nihil aliud Socrates sibi vult, sicut ipse ait, nisi hoc unum, ut sophistis exemplum aliquod ob oculos ponatur, ad cuius normam suscepta disputatio de virtutis institutione, quam illi professi erant, prudenter dirigatur. Quocirca ipsius Socratis de his rebus sententia magis significatur obscure, quam enucleate exponitur. Ex quo ipso perspicuum est, cur improbandum censeamus Schleiermacheri iudicium, qui in his ipsis libri partibus summum scriptoris consilium cerni arbitratus est. Igitur haec tria singulari ac prope divina arte a philosopho inter se coniuncta videmus, ut et loci quidam doctrinae Socraticae attingantur, et ipsius Socratis virtus ab inanibus quorundam reprehensionibus vindicetur, et ratio disserendi Socratica eleganter adumbretur. Quamquam si verum quaerimus, haec omnia denique eo redeunt, ut doctrinae Socraticae maximeque dialecticae praestantia ostendatur. Verum non satis hoc Platoni fuit, qui praeterea etiam artificia illa, quibus sophistae solebant audientium animos deludere delusosque rapere in sui admirationem, ita demonstrare et exaggerare decrevit, ut certissime appareret, quid de iis esset statuendum. Quae quidem libri pars sicuti copiosissime exornata est, ita miro splendet facetiarum lepore, quo tanquam sale perspersa est omnis oratio. Etenim non solum rabies ista disputandi, qua homines correpti erant, suavissimis depingitur coloribus, sed etiam passim in eos dicta iocularia coniiciuntur, ut vere liceat affirmare per hanc sermonis partem omnia fere comicam spirare hilaritatem. Nempe secutus est philo-

sophus illud decretum suum, de quo Legg. VII. p. 816. D. ἄνευ γὰρ γελοίων τὰ σπουδαῖα καὶ πάντων τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία μαθεῖν οὐ δυνατόν, εἴ τις μέλλει φρόνιμος ἔσεσθαι. Huc accedit, quod ista disserendi ratio, quamvis inanis atque ventosa, tamen apud multos magnam nacta erat auctoritatem, ut profecto operae pretium esse videri posset eam copiosa oratione coarguere et tanquam spectaculo aliquo illustriore ob oculos posito demonstrare, qualis et quanta esset eius perversitas. Atque non dubitamus affirmare id Platonem praecipuo studio in hoc loco egisse: nam alioquin non tanta copia et ubertate in hoc argumento tractando usurus fuisset. Sed nimirum demonstrata sophisticae rationis vanitate facilius sane atque evidentius videbat emergere Socraticae doctrinae et rationis virtutem et praestantiam. Denique, quod vel maxime ad materiam praesentem pertinet, philosophus addidit etiam acerbam censuram eorum, qui vel opinionis errore vel quadam iudicii malignitate ducti illas sophistarum argutias et praestigias Socrati quoque tribuissent eoque viri sapientissimi doctrinam et institutionem in multorum invidiam et contemtum adducere studuissent; quos quidem homines graviter admonuit, verae atque germanae sapientiae disciplinae honorem suum atque laudem semper esse mansurum, viri prudentis autem esse, quid in quaque re verum sit atque laudabile, priusquam de ea iudicare audeas, diligenter explorare et perpendere.

Ita igitur apparet universam scriptionem tribus constare partibus principalibus, reprehensione et castigatione eristicarum argutiarum quarum, auctores sese temere virtutis magistros profitebantur; adumbratione rationis Socraticae coniuncta illa cum brevi significatione earum rerum, quae ex Socratis sententia ad disciplinam virtutis requirebantur; denique censura pravorum iudiciorum de Socratis institutione et disciplina. Quae quidem partes si ex me quaeris, quo modo inter se cohaereant, ut operis unitas et simplicitas efficiatur, nihil habeo quod respondeam praeter ea, quae paullo ante posui. Redit enim universae disputationis summa eo, ut doceatur, sophistarum eristicam, quantumvis se virtutis magistram iactet, temerario quodam argutandi lusu contineri, rectamque viam ad virtutem et sapientiam per unam Socraticam monstrari rationem; nihilominus autem

accidere, ut haec cum illa ab hominibus semidoctis et sapientiae opinione inflatis temere permutetur atque ita immerito infamiae maculis adspergatur *). Ex quibus apparet illud quoque agi in hoc libro, ut Socratica ratio atque ipse Socrates ab inanis illius sophisticae, pulcherrime sane descriptae, crimine ac suspicione defendatur.

Iam patefacta in universum libri arte demonstrataque eius unitate atque partium convenientia sequitur, ut argumentum eius enarremus, quo dilucidius appareat, quo iure ita de supremo operis fine et proposito statuendum existimemus. Quod quidem ita facere constituimus, ut si quid vel explicatione vel etiam admonitione aliqua indigeat, id ordine deinceps suo loco interseramus. Nam ita certe fiet, ut et Platonis sententia facilius percipiatur et nostra ratio tanquam certo fundamento fulciatur, atque sustentetur. Faciemus autem enarrandi initium ab ipso sermonis exordio.

Conspexerat Crito, nobilissimus ille Socratis amicus, hunc familiarem suum in Lyceo cum peregrinis quibusdam hominibus disserentem, nec tamen ipse propter turbam hominum eos cingentium colloquio interesse vel auscultare potuerat. Quocirca Socratem interrogat, quinam isti homines fuerint et qua potissimum arte confidant. Cui hic respondet homines fuisse Chios, nomine Euthydemum et Dionysodorum, fratres, qui olim Thurios migraverint, inde vero confugerint in Atticam, ubi iam per aliquot annos sint commorati. Admirabilem autem ait esse sapientiae, qua polleant, copiam et amplitudinem, ut isti demum pro perfectis *ὁπλομάχοις* haberi et possint et debeant. Nam praeter armorum tractandorum peritiam eos gravissimorum certaminis generum scientia excellere, quum et forensium orationum scriptionem teneant callidissime eandemque aliis quoque

---

*) Id, sicuti alia, non perspexit vir doctus quidam, qui nuper in diario quodam de his rebus sententiam ferre sustinuit. Nempe is unitati artis adversari putat, quod plura tractari videantur argumenta. Sed nimirum bonus homo ne Critonem quidem Platonicum videtur percepisse aut legisse; alioquin quid de hoc Platonis artificio iudicandum esset, certe aliquatenus sentire potuisset. Nunc iste de arte in Euthydemo conspicua suo modo indicavit.

impertiant, et disserendi sollertia atque facultate tantum valeant, ut quaecunque proferantur, acute soleant refellere et coarguere. Itaque semet ipsum ait hominum istorum vehementer appetere disciplinam et institutionem, eandemque etiam Critoni valde commendat, praesertim quum sperare liceat fore, ut vel senes facti eorum artem facile percipiant, neque ipse iis, sicuti Conno, musices magistro, tanquam ὀψιμαθὴς infamiam aliquam afferat, quandoquidem etiam Euthydemus et Dionysodorus iam aetate provecti ista omnia gnaviter didicerint *).

Hoc igitur est sermonis initium, quod versatur in describendis sophistarum illorum studiis itemque urbanissimae irrisionis lepore perfusum est. Quum vero in eo alia sint animadversione non indigna, de quibus commodiore loco dicetur, tum illud maxime observari debet diligenterque animadverti, quod Euthydemus et Dionysodorus narrantur inter alia etiam forensium orationum scriptionem professi esse. Ex eo enim clarum fit et perspicuum, cur extrema sermonis parte forensium orationum scriptores potissimum quum de omni philosophia tum de ipso Socrate iniquius iudicavisse dicantur. Enimvero id genus homines verisimile est, audita ista sophistarum professione, ipsos quoque eristicae operam dare instituisse, utpote exinde arti suae utique lucrum aliquod sperantes: mox tamen iidem perspecta eius vanitate, neque melioribus philosophiae praeceptis satis imbuti, quum eloquentiae laudem unice exoscularentur, coeperunt universam philosophiam contemnere atque ipsum Socratem, qui cum sophistis identidem solebat conversari, in eorum habere numero, qui talibus argutiis et praestigiis delectarentur. Id quod non obscure significatur infra p. 304. E. sqq. Nempe homines inflati et fastuosi, ut sibi solis prudentiae laudem vindicarent, eristicorum fraudes etiam Socraticae disciplinae tribuebant, qua quum saepius essent reprehensi et castigati, factum est, ut pro sapientiae opinione sua magno eius odio replerentur. Ex quo intelligitur, quid necessitudinis iis cum sophistis pariter atque cum Socrate intercesserit, et cur Plato eos non uno loco tanquam homines a philosophia

---

*) P. 271 — 272.

alienos carpere et notare constituerit. Sed satis haec de sermonis initio: redimus ad Socratis narrationem.

Is igitur a Critone interrogatus, qualis tandem hominum istorum sit sapientia et quid profiteantur, ita narrare incipit. Quum e Lyceo, inquit, discessurus essem, repente a daemonio admonitus meo ibi diutius remanere decrevi atque rursus consedi. Vix hoc feceram, quum Euthydemus et Dionysodorus intrant magna stipati audientium caterva et aliquamdiu in porticu deambulant. Interea advenit Clinias, Axiochi filius, et una cum ipso praeter alios eius amatores Ctesippus Paeaniensis, adolescens boni ingenii, sed dicax idem et protervus; qui iuxta me consederunt. Quo animadverso sophistae protenus ad nos advolarunt, futurum sperantes, ut Cliniam artis suae incenderent cupiditate. Et Euthydemus quidem iuxta Cliniam, Dionysodorus vero proxime ad me consedit, cingente nos magna eorum corona, qui sermones nostros audire vellent. Ibi ego Cliniae sapientiae, qua viri excellerent, magnitudinem et praestantiam magnopere praedicabam et commendabam. Sed illi laudibus meis non contenti se etiam maius quiddam dicebant profiteri; affirmabant enim se virtutem posse et optime omnium et vero etiam celerrime tradere. Quibus auditis ego, qui rei difficultatem semper perspectam habuissem, vehementer obstupui, ideoque eos rogavi, ut nunc huius rei specimen aliquod proponerent atque, missis aliis artibus suis, hoc unum agerent, ut Cliniae virtutis studium commendarent et ob id ipsum cum eo sermonem instituerent *).

Quod igitur supra significavimus inanem istam sophistarum dialecticam sese importune virtutis magistram jactitavisse, id hic ab ipso Platone videmus diserte confirmari. Etenim virtutis nomen quum pateret latissime, sophistae isti, Protagorae **) maxime secuti exemplum, quo facilius iuvenes ad sese allicerent, disciplinam eius et institutionem profiteri non dubitaverunt. Scilicet intellexerunt illi virtutem civilem, hoc est utilitatem, si-

*) P. 272. C. — 275. C.

**) V. Plat. in Protagor.

quidem se institutione sua id effecturos pollicebantur *), ut ipsorum discipuli ad causas dicendas, orationes publice habendas administrandamque rempublicam dialectices ope idonei redderentur. In quo dici non potest quantum a Socratis ratione deflexerint. Qui quum virtutem in scientia honesti et certa officii persuasione inesse censeret, illam sibi persuaserat ita tantum posse doceri, si proba atque recta docendi ratio eo valeret, ut recti honestique sensus in animis eorum, quos quis institueret, excitaretur atque acueretur. Tantum igitur abest, ut Euthydemus et Dionysodorus deinceps de honestatis et probitatis comparandae ratione dicant, ut argutandi facultatem suam ostentaturi alias ex aliis nectant conclusiunculas et quaecunque dicuntur, protenus captiosis argumentationibus convellere conentur. Nimirum errorem aetatis suae late propagatum secuti promunt quidquid fallacium sophismatum in promtu habent, idque adeo promiscue atque temere, ut eos facile appareat mera duci argutandi altercandique lubidine. Quocirca noli quaeso in disputatione eorum certum aliquem atque lucidum sententiarum et argumentationum ordinem quaerere; quem si qui cum Friderico Astio desideraverunt, ii consulto a Platone disputationem ita habitam fingi, quo magis hominum perversitas arguatur, omnino videntur neglexisse. Sed audiamus qualia sint, quae isti virtutis scilicet magistri in medium afferunt.

Initium disputandi Euthydemus facit, Cliniam interrogans, utri discere videantur, sapientes an insipientes. Qui ubi respondit discere sapientes, Euthydemus eum hac conclusiuncula adoritur. Qui discunt, inquit, hi ab aliis docentur; qui docent, ignorantibus artes et disciplinas tradunt; ergo non sapientes, sed ignorantes discere iudicandi sunt. Hunc continuo excipit Dionysodorus, qui contraria probaturus hac utitur argumentatione. Grammatista dictante, inquit, ii tantum puerorum discunt, qui non carent sapientia, hanc videlicet intelligens docilitatem; ergo discunt sapientes, nec vero insipientes. Ingenti audientium plausu coorto vicissim Euthydemus haec profert: Qui discunt, nonne quae non-

*) V. Protag. p. 316. C. p. 318. B sqq. Men. p. 91. A sqq. Hipp. mai. p. 296. A. al.

dum sciunt discere existimandi sunt? Affirmat hoc Clinias. Quo facto ille: Si quis quid recitat, dubium non est, quin literas pronuntiet: iam vero tu literas didicisti; ergo illum audiens discis quae iam antea novisti. Quibus ita conclusis Dionysodorus rursus contrarium probare instituit. Hic enim, Scire nihil aliud est, inquit, nisi habere scientiam; discere autem est scientiam accipere; scientiam vero accipit, qui ea nondum fuit imbutus; ergo qui discunt, ii imbuuntur notitia eorum, quae adhuc ignorant *).

Vides misellum adolescentulum meris vexari argutiis, ex ambiguitate verborum derivatis; de qua re ut verbum addamus, non putamus necessarium. Quocirca urbana sane atque elegans Socratis oratio est, qui ubi Euthydemum videt in eo esse, ut Cliniam novis etiam perturbet conclusiunculis, adolescentem amice consolatur, atque hortatur, ut ne animum despondeat, siquidem hospites nunc videantur ludere et iocari, procul dubio mox etiam id acturi, ut ipsi sapientiae suae penetralia penitus recludant et aperiant. Ut tamen caveatur, ne lusus iste protrahatur longius, sophistas modeste et urbane admonet, ut velint promissi sui esse memores, et quo modo virtuti operam dare oporteat, iam tandem adolescentem edoceant, satis perspicue significans, istam quidem ad virtutem institutionem nullius esse pretii. Quum vero antea illi ad alia omnia aberrassent, faciendum putat, ut iis exemplo aliquo ostendat, quale disputandi genus ad rem praesentem adhibendum censeat **).

Itaque nunc specimen aliquod disputationis Socraticae proponitur, unde perspicere liceat, quantum ea recedat ab eristica sophistarum. Etenim primum quidem virtutis notio informatur ita, ut non utilitatis ducatur ratio, sed tota eius vis et natura in scientia ponatur. Deinde disputatur sic, ut omnes argutiae et praestigiae penitus reiiciantur atque id unice agatur, ut recta atque vera exhibeatur notionum finitio et descriptio. Ex quo perspicuum est et materiam disputationis plurimum differre a nugis sophistarum et disserendi rationem ad ex-

---

*) P. 275. C. — 277. B.

**) Usque ad p. 278. D.

quirendum verum, non ad fucum hominibus faciendum esse comparatam. Redit autem summa eorum, quae a Socrate explicantur, fere huc.

Omnes homines, inquit, felicitatem expetunt. Ea vero censetur possessione bonorum. Sed quid bonum sit, quid malum, de eo maxima est opinionum dissensio. Et vulgo quidem divitiae, prospera valetudo, pulcritudo corporis, generis nobilitas, potentia et auctoritas pro bonis habentur. Nec vero dubitari potest, quin temperantia, iustitia, fortitudo, sapientia et felicitas huc referendae sint. Quanquam felicitatem quod una memoravimus, parum considerate fecisse videmur. Continetur enim felicitas non alia re nisi sapientia, ut quae sola efficiat, ut quis in agendo recte prudenterque versetur atque propositum feliciter assequatur. Quocirca hac qui ornatus est, is felicitate haudquaquam indiget. Quid quod etiam divitiae, honores, alia, quae vulgo in bonis ducuntur, ita demum certam stabilemque felicitatem afferunt, si iis recte uti scias, id quod una sapientia effici videtur *). Ex his autem efficitur, ut una maxime sapientia et scientia pro vero bono habenda sit, inscientia pro malo. Iam quum omnes expetant felicitatem, unicuique hoc maxime agendum esse apparet, ut fiat quam sapientissimus. Atque hic gravissima oboritur quaestio, possitne sapientia discendo comparari. Quod si ita est, nihil illa studiosius colendum expetendumque esse consequitur **).

Haec igitur Socrates ad Cliniam, in quibus apparet rationi sophistarum, qui omnia commodis et utilitatibus metiebantur adeoque virtutem ad *εὐτυχίαν* ***) quandam revocabant, eam opponi sententiam, qua ipse felicitatem in virtute, virtutem autem in recti honestique scientia inesse statuebat. De qua viri sententia nemo accuratius exposuit Brandisio in Mus. Rhen. Vol. I. p. 130 sqq. conf. etiam Prolegg. nostra ad Lachetem et Charmidem.

---

*) De hac Platonis sententia vid. Legg. II. p. 661. A. D. Menon. p. 420. D.

**) Usque ad p. 282. D.

***) V. Menon. extr. Itaque eam a casus temeritate non esse liberam et immunem statuebant.

Plurimum autem refert ad rectam libri veramque intelligentiam, hoc diligenter observavisse, quandoquidem inde perpicue intelligitur verum esse quod supra indicavimus, Socratis rationem in hoc opere sophistarum disciplinae opponi. Nam Platonis certe sententia posteriore quidem tempore hac in re multum a magistri opinione deflexit, siquidem verissime observavit Aristoteles Ethic. Magn. I. 1. illum a Socrate dissentientem, animo in tres illas partes, rationem, iram, cupiditatem descripto, suas cuique parti virtutes attribuisse, ideoque virtutem non in scientia, sed in vi quadam atque robore animi quaesivisse: quod quidem in Phaedro maxime atque libris de Republica ab eo ita factum esse alibi demonstravimus. Nec vero dubium videtur, quin Plato ipse, quo tempore Euthydemum literis consignavit, ratione illa sua nondum inventa, magistri sententiam adhuc amplexus sit atque tenuerit. Ex quo quid de tempore, quo liber scriptus sit, probabiliter colligere liceat, nemo erit quin protenus animadvertat. Sed nolumus hic occupare quae postea suo loco tractanda erunt accuratius. Redimus ad Socratis cum sophistis disputationem.

Hic igitur proposito illo disputationis exemplo argutos istos disputatores, quibuscum disserit, modeste rogat, ut aut idem argumentum tractent artificiosius, aut persequentes illud ulterius adolescentulo iam ostendant, omnesne artes ac disciplinae discendae sint, quibus ad sapientiam et felicitatem perveniatur, an una aliqua ad eam consequendam suffectura videatur. — At enim vero tantum abest, hi ut eius desiderio satisfaciant, ut rursus pro more suo mirifice argutari et hallucinari incipiant. Nam finita Socratis oratione Dionysodorus, Vultis igitur, inquit, Cliniam fieri sapientem; ergo optatis, ut misellus homo fiat alius atque nunc est, ideoque penitus perdatur; nam perdere est efficere, ut qui nunc est, non amplius idem sit *). Quibus verbis indignatus Ctesippus, Cliniae amator, sophistam graviter increpat eumque ait mentiri impudentissime. Quod ipsum arripiens Euthydemus fieri posse negat, ut quisquam mentiatur. Qui enim mentitur, inquit, is dicit quod non est; sed quae non sunt, ea ne dici quidem possunt; ex

*) P. 282. E. — 283. D.

quo consequitur, ut omnis tollatur mentiendi facultas. Acute quidem ad haec Ctesippus respondet, qui mentiatur, eum res aliter dicere se habere atque revera comparatae sint. Sed Dionysodorus rursus eius sententiam fraudulenter pervertens: Ergone te censes, inquit, de rebus omnibus dicendum esse prouti ipsae comparatae sint, hoc est, de malis male, de bonis bene, de calidis calide, de frigidis frigide? Istud quidem dici non potest quam absurde ita statuatur *). — Hic quum inter Ctesippum et Dionysodorum acrior rixa et contentio oriatur, Socrates pugnam istiusmodi prohibiturus iocose adolescentem admonet, facile istud, quod sophistae dixerint, tolerandum fore, si modo illi ita homines sciant perdere, ut e malis fiant sapientes. Quod si sic habeat, semet ipsum ait non esse recusaturum, quin in se tanquam vili corpore rei periculum capiatur. Nec vero concedit Ctesippus se Dionysodoro fuisse iratum; hunc tamen ideo reprehendit, quia non possit ferre dissentientem. Quid igitur tum? Nimirum postremum hoc verbum Dionysodorus rursus cupide arripit, ut novas gerras tricasque in medium afferat. Negat enim fieri unquam posse, ut quis ab altero dissentiat et contra eum dicat. Quod quidem probaturus hac utitur argumentatione. Si nihil quidquam, inquit, negari posse antea recte statuimus, consentaneum est ne dicere quidem cuiquam contra quenquam licere. Iam vero ii, qui rem quampiam accurate cognitam et exploratam habent, haudquaquam inter ipsos dissentient. Qui autem eandem non habent perspectam, nullo modo de eadem re loquuntur, ut inter eos nulla locum habeat sententiarum controversia. Ex quo consequitur, ut nulla prorsus reperiatur iudiciorum dissensio **). Ctesippo iam tandem tacente Socrates rursus suscipit sermonem. Monet enim hanc rationem iam olim Protagorae aliisque placuisse, videlicet ita tecte significans, unde homines istud tam praeclarum inventum repetierint; deinde autem id agit, ut eos suis ipsorum laqueis irretiat. Disputat igitur in hunc fere modum. Si nemo, inquit, falsa dicere unquam potest, videmur ne opinari quidem falsa posse. Sublatis autem

---

*) Usque ad p. 284. E.

**) Usque ad p. 286. B.

falsis opinionibus, nec insipientia erit ulla nec reperientur insipientes. Insipientia autem remota sequitur, ut semper recte agamus nec unquam a vero aberremus. Quod si ita est, haud sane intelligitur, qui vobis in mentem venire queat vos sapientiae et virtutis magistros profiteri *). — Sentiens iam sophista, quorsum ista argumentatio evaserit, protenus callido utitur artificio, quo eam totam eludat. Graviter enim Socratem vituperat, quod proferat adeo antiqua, videlicet dum virtutis memoret disciplinam, quam eristici antea erant professi, neque in praesenti materia subsistat. Hoc autem eum ideo facere iudicat, quia non habere videatur, quid iis faciat, quae nunc ab ipso dicta sint. Callide igitur isto modo loquitur, ne dissentiendi refutandique vocabulo utens ipse refutetur. Verum Socrates istam odoratus calliditatem statim urget ac premit istud non habere quid faciat. Hoc enim arbitratur nihil aliud sibi velle (ἐννοεῖν), quam non posse refutare. At vero errore sublato consequens esse, ut ne refutationi quidem locus sit. Ita igitur sophista in extremas compellitur angustias. Sed quid ille? Nimirum ut captiosae conclusioni elabatur, relicta praesenti materia carpit illud ipsum, quo Socrates usus erat, nihil aliud sibi velle, quod inepte et absurde dici arguit, quia vocabula careant sensu et ratione. Verum Socrates rursus ipsius sophistae adhibens conclusiunculas, sive recte loquutus sit, sive non recte, nullo modo fieri posse contendit, ut erroris convincatur **).

Frustra per hanc sermonis partem certum aliquem anquiras sententiarum et argumentationum ordinem; nam sophistae desultoria levitate adeo incerta via vagantur et oberrant, ut quaecunque argutiarum et praestigiarum ostentationi aliquo modo inservire possint, ea arripiant cupidissime et ad alios fallendos decipiendosque studiose adhibeant. Nec tamen existimare licet ista omnia temere ita apud Platonem instituta esse. Nam quemadmodum antea luculento exemplo demonstratum est, quid sit illud, in quo Socratis disputatio versari soleat, et quam longe ea hoc nomine a sophistarum opinionibus

*) Usque ad p. 287. A.

**) Usque ad p. 288. A.

recedat, ita hic ostenditur, accuratam istam notionum pervestigationem, qua Socratica utatur ratio, etiam eo valere, ut fallaces et captiosae eristicorum conclusiunculae in sermonibus et detegantur facillime et gravissime coarguantur. Quod si tenuerimus, nihil erit profecto, quod in hoc loco haereamus, praesertim quum Plato id egerit, ut sophisticas cavillationes quasi spectandas omnibus proponeret propositasque exagitaret et perstringeret. Quanquam philosophus committere noluit, ut unice nugis illis explodendis operam studiumque suum consumsisse videretur. Prudentissime enim hanc nugarum censuram egit ita, ut simul nobilissima illa Gorgiae et Protagorae *) placita de tollenda mentiendi, opinandi et dissentiendi facultate examinaverit et penitus refutaverit. Quod quidem ne quis parum opportune ab eo factum esse opinetur, recordandum est, videri eos ipsos homines, quibuscum Socrates disserit, e Protagorae disciplina et institutione profectos esse, ut haec quoque artificiosissime cum reliqua disputatione connexa esse atque copulata clarissime appareat.

Posteaquam autem sophistae in maximam consilii inopiam coniecti sunt, Ctesippus, ut est homo paulo calidior, acriter in eos invehitur, quippe quos ineptissima quaeque et absurdissima proiicere non puduerit. Socrates autem scita cum urbanitate idem ei respondet, quod antea Cliniae, videri homines nunc quidem ludere et iocari, mox tamen id fortasse acturos, ut disputent serio atque graviter. Quocirca nihil censet intentatum esse relinquendum, quo tandem eo perducantur, ut reconditas sapientiae suae copias explicare velint. Quid quod iis iam alio etiam exemplo ostendere instituit, ad quam normam disputationis cursum dirigendum arbitretur. **) Pergit igitur una cum Clinia de argumento,

---

*) Nam veteres illi sophistae et cum iis Antisthenes, Gorgiae discipulus, id agebant sedulo, ut falsum, i. e. non ens, ne dici quidem posse evincerent. Ex quo consequebatur, ut nec mentiri quisquam nec contra aliquid dicere posse videretur. v. Aristot. Metaphys. IV, p. 119. Brand. et Isocrat. Encom. Helen. p. 231 sq. coll. Plat. Sophist. p. 237. A. 260. C. Cratyl. p. 385. C. p. 429. D. sqq. Theaet. p. 167. D. p. 187 sqq.

**) P. 288. D.

quod attigerat in superioribus, explicare, ita quidem ut vel adolescens multa prudenter animadvertat.

Convenit ergo inter nos, inquit, scientiam esse expetendam, ideoque etiam philosophandum, siquidem philosophia nihil est aliud, nisi scientiae studium. Sed illud est valde dubium atque incertum, quaenam potissimum scientia studiis nostris expetenda sit. Videtur tamen talis esse debere, quae nobis aliquem utilitatis fructum largiatur. Quanquam non omnis scientia, quae est utilis, protenus etiam ideo maxime exoptanda est. Nam quae artes ac disciplinae efficiunt quidem aliquid, nec tamen sapientem demonstrant rei effectae usum, eae ad plenam consummatamque felicitatem non satis valent. Quocirca ea investiganda erit scientia, quae et rerum utilium sit effectrix quaedam, et earumdem usum prudenter edoceat. Itaque nec ars citharas aut tibias fabricandi, nec orationes scribendi sollertia, qua multi temere superbiunt, nec scientia rei militaris hic in censum veniunt, quae artes omnes usum habent ab operis effectione seiunctum. Quid vero? affertne fortasse ars regia sive civilis istam, quam quaerimus, scientiam? Nam haec quia omnes ac singulas reipublicae partes complectitur, profecto alicui videatur ceterarum artium omnium utilitates in se comprehendere. At enim vero non recte statuunt, si qui ita iudicant. Nam quaerentibus nobis atque investigantibus, quid tandem sit quod per eam efficiatur, nihil sane reperietur, quod sibi tanquam proprium opus vindicare possit. Divitiae enim, opes, auctoritas, securitas atque id genus alia, etiamsi arte regia effici videantur, tamen nostro ipsorum iudicio per se spectata neque in bonis neque in malis ducenda sunt, quum in bonis nihil possit numerari, nisi quod habeat certam scientiam. Itaque ambigere profecto licebit, qualem tandem scientiam ars regia sive civilis sibi vindicet. Et facile quidem aliquis in eam deveniat opinionem, ut eam censeat eo pertinere, ut alios bonos et utiles reddere possimus. Sed magnopere vereor, ne hoc quoque parum accurate ita statuatur. Nam hic rursus novae oboriuntur difficultates, siquidem denuo quaerere licebit, quidnam sit istud ipsum, in quo illi boni et utiles evasuri sint. Ac si quis forte respondeat eos utiles esse ad id, ut alii item per eos boni fiant, continuo eadem recurret dubitatio, ut profecto nullus futurus sit ambigendi atque dubitandi finis.

His ita explicatis Socrates magnam simulat consilii inopiam, ideoque hospites vehementer rogat, ut suam de hac re sententiam candide proponere ne dubitent*).

Docere Socrates atque affirmare solebat, ut antea vidimus, scientiam illam, qua virtutem omnem contineri volebat, positam esse in honesti cognitione atque certa persuasione officii. Verum ea viri sententia quominus recte ab omnibus perciperetur, communis aequalium error lateque propagatus impediebat. Qui quum virtutem referrent ad commoda et utilitates, ne suspicabantur quidem, qualis tandem esset illa scientia, quam Socrates ad virtutem requireret. Id quod vel Xenophonti accidisse novimus, cuius ingenium quum magis ad ipsam actionem quam ad intelligendi subtilitatem esset a natura comparatum, factum est, ut quam Socrates diceret scientiam, eam communem hominum opinionem sequutus prudentem rerum utilium et inutilium deliberationem interpretaretur**). Itaque mirandum non est, quod Socrates apud Platonem saepenumero ita disserens introducitur, ut hoc decreto suo callide celato ad sophistas aliosque id genus homines ludificandos utatur, id quod in Prolegomenis ad Lachetem et Charmidem perspicue docuisse videmur. Atque huius rei observatio dici non potest quantum valeat ad rectam huius loci interpretationem, quem qui rite explanaret, nemo dum repertus est. Cavendum enim est magnopere, ne quae hic a Socrate disputantur, pro ipsius decretis habeamus ***): sunt enim omnia ad mentem sophistarum disputata, quos ille reprehensis eorum opinionibus sperat eo adductum iri, ut gravem prudentemque earum defensionem suscipiant. Itaque primum quidem more sophistarum virtutis scientia refertur ad utilitatem. Deinde

---

*) P. 288. D. — 293. A.

**) Praeclare hoc docuit Dissenius Disp. De philosophia morali in Xenophontis de Socrate commentariis tradita. Götting. 1812. 4. Quomodo quae a Xenophonte traduntur ad normam eorum, quae Plato et Aristoteles narrant, exigenda et iudicanda sint, prorsus egregie exposuit Brandis Mus. Rhenan. V. I. p. 123 sqq. p. 134 sqq.

***) Hoc accidit Fr. Astio De Vita et Scriptis Plat. p. 416. et Schleiermachero Praef. ad h. l.

varia illius genera perpenduntur et examinantur, ita quidem, ut utilissimam eam fore scientiam statuatur, quae et rerum utilium effectrix sit, et prudentem earundem usum demonstret. Quae sententia a quibusnam profecta sit, etsi non exploratum habemus, tamen scholae illi, cui Euthydemus et Dionysodorus addicti fuerunt, propriam fuisse non temere suspiceris. Tum ad hanc ipsam normam, hoc est, ad eorum consuetudinem, qui omnia referebant ad utilitatem, singulae quaedam artes iudicantur, atque oblata opportunitate severa agitur censura et de rei militaris scientia, quam scilicet *ὁπλομάχοι* illi profitebantur, et de forensium orationum scriptione, qua multos adeo se iactasse, ut prae ista scilicet arte sua totam philosophiam contemnerent, et hoc loco significatur et ex postrema sermonis parte perspicuum est. Denique quid de arte regia sive civili statuendum sit, subtiliter exploratur. Qui locus profecto miramur quod nulli interpretum singulari quadam animadversione dignus iudicatus est. Nam quaerendum sane hic illud venit, quid tandem sit, cur artem regiam ad virtutis possessionem parum aut nihil valere tam copiose ostendatur. Et nos quidem non dubitamus, quin totus hic locus ad explodendam Protagorae sententiam pertineat, qui virtutis disciplinam omnem ad *τὴν πολιτικὴν* sive *βασιλικὴν τέχνην* revocasse videtur. Cuius rei testem habemus locupletissimum ipsum Platonem, qui in dialogo Protagorae nomine inscripto hunc sophistam ita disserentem facit, ut virtutem statuat totam contineri eo, ut quis rei et domesticae et publicae recte consulat *), adeoque eam hominibus censeat ideo tributam a diis esse, ut propulsandis malis et iniuriis civilis societatis securitatem tueri et conservare possent **). Sed dignus est qui totus adscribatur ille Platonis locus p. 322. B sqq. ubi Protagoras inter alia: *καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς* (hominibus) *πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὔπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική· ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σώζεσθαι κτίζοντες πόλεις. ὅτ᾽ οὖν ἀθροισθοῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολι-*

---

*) P. 318. E sqq.

**) P. 322. sqq. coll. p. 327. C. et conf. quae Schleiermacherus p. 233. de ea re monuit.

τικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν διασκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν, μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί κ. τ. λ.; ad quem locum vide quae olim commentati sumus. Apparet igitur opinor, ex his verbis satis dilucide, illam ipsam hic informari artem regiam, cuius in Euthydemo ab Socrate mentio iniecta est *). Enimvero est haec profecto ea disciplina, qua sophista statuebat effici posse virtutem, quam dictitabat, hoc est prudentiam et domesticam et civilem. Nam hanc unam eum nomine virtutis significavisse, certissime intelligitur ex eius professione Protagor. p. 316. C p. 318. B sqq., ubi inter alia de arte sua haec praedicat: *τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περί τε τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν αὑτοῦ οἰκίαν διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν.* Quibuscum componas illa Menon. p. 91. A. *οὗτος γὰρ πάλαι λέγει πρός με, ὅτι ἐπιθυμεῖ ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν θεραπεύουσι καὶ πολίτας ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν σκόπει, παρὰ τίνας ἂν πέμποντες αὐτὸν ὀρθῶς πέμποιμεν.* ubi postea adiiciuntur haec: *οἶδα γὰρ ἕνα ἄνδρα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἢ Φειδίαν τε — καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν.* Theaet. p. 172. A. His igitur omnibus perpensis dubium non videtur, quin in Euthydemo regiae scientiae mentio ideo

---

*) Longe alia de hac re sententia fuit Schleiermacheri Praefat. ad Cratyl. p. 18. ita scribentis: „Die im Euthydemus erwähnte königliche Kunst kann nur das Gute schlechthin zum Gegenstande haben, als das um sein selbst willen seiende in der Identität des Gebrauchs und der Hervorbringung; alle andern einseitig nur hervorbringenden oder gebrauchenden Künste aber sind lediglich ihre Organe und Untergebenen.“ Nimirum is huius loci non satis accurate videtur meminisse: nam alias certe artis regiae notionem longe aliam nunc informari facile perspexisset.

iniiciatur, ut Protagorae de ea sententia ad ipsorum sophistarum normam exacta iudicetur atque reprehendatur. Hoc autem quis est qui sibi persuadeat Platonem ita instituturum fuisse, si Euthydemo et Dionysodoro nihil cum sophista celeberrimo fuisset commercii? Nimirum hoc si nullum fuisset, ista sane nihil prorsus ad sophistas pertinerent. Nunc vero sollertissima cum arte et Protagorae doctrina videtur corripi, et sophistae reprehensione eius ad subtiliorem rei disputationem excitari atque provocari, nihil ut ad rerum perspicuitatem et ad artis elegantiam toto hoc loco desideretur. Sed his explicatis reverti placet ad persequendum sermonis ordinem et progressum.

Quod igitur speraverat Socrates hac disputatione sua effectum iri, ut sophistae tandem ab argutarum conclusiuncularum ostentatione ad severam gravemque disserendi rationem traducerentur, id tantum abest ut ratum fiat, ut alia omnia eveniant. Vix enim ille disputationem suam finivit, quum viri quamvis ad Protagorae magistri atque ipsorum decreta defendenda provocati, tamen rursus eum novis argutiis adoriuntur. Nam Euthydemus illis auditis: Quid, inquit, o Socrate? Utrum te hanc quam quaeris scientiam nunc doceam, an vis ut demonstrem iam dudum te ea fuisse ornatum et instructum? Optione relicta posterius efficere conatur. Qui scit aliquid, inquit, is scientiam habet; qui habet scientiam, quia simul idem esse atque non esse nequit, scientia est praeditus; qui autem scientia praeditus est, eum omnia scire consequitur, quoniam, si quid ignoraret, simul scientia foret destitutus; quod fieri non posse ex superioribus est perspicuum. Igitur tu, o Socrate, quoniam omnia novisti, ne illud quidem ignoras, quod te scire avere significavisti.

Prudenter atque callide sophista hac utitur argumentatione, quae et ipsa ex Protagorae depromta doctrina est, cuius rationem a Socrate reprehendi sensisset. Protagoras enim quum hominem vellet mensuram rerum esse omnium *), ideoque qualia cuique videren-

---

*) V. de hac viri sententia quae affert Menagius ad Diog. Laert. IX. 51. et quae ipsi ad Cratyl. p. 385. E. dedimus.

tur, talia ei esse, omnia visa atque opiniones pro veri habuit: sensus enim cuiusque rei ex eius sententia semper est, neque is unquam falsus, ut quo ipsa scienti continеatur. Ex quo philosophus étiam hoc consequ voluit, neminem simul aliquid posse et scire et ignorare imo vero quemque semper scire omnia, nunquam fals opinari *). Ex quo clarum fore putamus, quo iure han conclusiunculam Euthydemi e Protagorae placitis derivatam esse censuerimus.

Frustra autem Socrates sophistae opponit hoc, quo sibi non omnia, sed aliqua tantum scire videatur Enimvero acerrimi disputatores, ne scilicet denuo possint coargui et refutari, hanc ei iam praescribunt disputandi legem atque normam, ut simpliciter vel aiat ve neget, nihil quidquam addat de suo. Quocirca ei nihi relinquitur nisi hoc, ut eos vicissim captiosa argumentatione irretire studeat. Quaerit igitur ex iis, num ipsi quia aliqua sciant, etiam ceterarum rerum omnium scientiam teneant. Quod quoniam negare non possunt, nis parum constanter disputare videri velint; facili negotic eo rediguntur, ut absurdissima quaeque concedere cogantur **).

Ita igitur hic rursus eadem opera et Protagorae sententia refellitur et sophistarum carpitur disserendi ratio, ita quidem, ut more Socratico rerum notiones subtilius discernantur. Nimirum quod isti volebant quemque semper omnia scire, quia quale quidque cuique appareret, tale etiam esset, in eo Socrates atque Plato facile pervidebant magnum inesse opinionis errorem, siquidem ita consequeretur, quod nemo temere concesserit, neminem unquam cuiusquam rei esse inscium vel imperitum.

Sed vel adolescens Ctesippus apud Platonem quam inanis ea sit ratio facili negotio perspicit. Quocirca sophistas, ut est petulans atque protervus, ioculari petit irrisione, hominesque vetulos et edentulos facete rogat, ut uterque dicat, quot alter habeat dentes. Quo fit, ut illi perridicula ratione in consilii inopiam coniiciantur.

---

*) v. Ritteri Histor. Philosoph. Tom. I. p. 601 sq.

**) Usque ad p. 294. B.

Nihilominus autem Euthydemus, miro illius placiti amore captus, alia argumentatione evincere conatur, etiam Socratem omnia, et quidem semper scire. Hic enim posteaquam se aliqua novisse largitus est, ille argumentum hunc in modum concludit: Qui scit aliquid, inquit, per aliquid illud sciat necesse est; scit vero omnia semper uno et eodem, neque alio atque alio: ex quo consequitur, ut quicunque aliquid sciat, is omnia et quidem semper scire existimandus sit. Non praeterit Socratem, quid sit in quo argumentationis fallacia lateat. Quocirca respondet mente se tenere scientiam, neque omnia, sed ea tantum, quae sciat. Sed sophista iterum clamitat disputandi legibus adversari, quod plus responderit, quam sit interrogatus ideoque admiscuerit ea, quae extra causam esse videantur *). Quocirca Socrates voluntati eorum morigerari coactus propositam argumentationem alia ex parte adoritur. Quaerit enim ex iis, utrum ipse sciat bonos viros iniustos esse, an id nesciat Respondet Dionysodorus eum id sane ignorare, videlicet imprudenter concedens Socratem huius sententiae veritatem impugnare solitum esse. Iam vero hic protenus inde colligit, quod cum virorum ratione pugnat mirifice, se non omnia scire **), eaque conclusiuncula homines vanissimos satis acriter pungit, ut hoc quoque exemplo pateat, quanto sit praestabilior Socratica disputandi ratio eristica ista sophistarum, quae a Protagorae profecta doctrina, quum neglecta distinguendi definiendique sollertia fallaces et argutas conclusiunculas venaretur, neque ad verum exquirendum valebat, et suam quasi vim ipsa constringebat.

Sed quanquam homines vanissimi iterum iterumque sunt confutati, tamen ne ad silentium redacti videantur, novis argutiis viam sibi muniunt ad persequendam disputationem Quae quidem libri pars quanquam veluti per saturam accessit, tamen haudquaquam temere adiecta est. Quum enim iam tandem argutiae sophistarum exceptis paucis quibusdam locis, in quibus graviora attinguntur decreta, ad ignobilem fere puerilemque lusum deducantur, ex eo vel maxime intelligitur, quousque

---

*) Usque ad p. 296. E.

**) P. 297. A.

praestigiarum ista scilicet philosophia ex Protagorae orta ratione processerit. Praeterea etiam Ctesippi adolescentis exemplo demonstratur, quam non sit difficile talia disputandi artificia addiscere et callere, ita ut clarissime tandem intelligatur totam istam artem nihil habere reconditi, sed unice fere *ἀλόγῳ τινὶ τριβῇ*, ut alibi ait Plato, contineri.

Posteaquam igitur Socrates, absoluta superiore argumentatione, Euthydemum interrogavit, num ipsi frater recte iudicasse videatur, protenus Dionysodorus, fratris nomine audito, quaerit, num ipsum putet Euthydemi fratrem esse. Ita igitur hic praesenti materia relicta temere ad alia omnia transgreditur. Nec vero Socrates ad hanc quaestionem prius vult respondere, quam Euthydemus de re modo disceptata suum iudicium interposuerit. Sed ubi Dionysodorus de hac eius tergiversatione et cunctatione graviter queritur, ille facete et urbane se non sine causa ait cunctari, quandoquidem sibi cum duobus sophistis pugnandum sit, et Patrocles suus, qui Iolai partes sustinere queat, si auxilio veniat, haud dubie rem etiam peiorem sit redditurus. Nimirum ita et communis fratrum istorum carpitur pugna, et Patroclis, hominis, ut videtur, ad disputandum parum idonei, inscitia et inertia facete traducitur. Quod cur ita fiat, etsi haudquaquam exploratum habemus, tamen non inepte suspiceris Patroclem istum vulgo ludibrio habitum esse, ut nunc ipse Socrates in hoc sermone, in quo omnia comicam spirant hilaritatem, aliorum imitatus morem et consuetudinem eum non sine cavillatione commemoret adeoque sophistas acerbissime risurus cum altero eorum comparet. Sed istud utcunque sese habet, Euthydemus quidem, Patroclis istius iniecta mentione, priorem quaestionem, sed leviter immutatam illam, denuo repetit. Interrogat enim, num Patrocles ille, quem Iolaum suum appellaverit, sit fratris filius. Negat hoc Socrates eumque fratrem ex matre ait esse, qui patre utatur Chaeredemo, diverso illo a Sophronisco, quem ipse patrem habeat. Hoc vero responso utens sophista: Ergo, inquit, Chaeredemus est alius quam pater, ideoque non est pater; eademque Sophronisci ratio est, ut adeo tu patre careas.

Ducta haec argumentatio ex eo est, quod statuitur, idem praedicatum, quod vocant, non posse *pluribus* at-

tribui rebus vel hominibus. Etenim illa aetate fuisse constat, qui suam cuique rei proprietatem esse statuerent ideoque praedicati et subiecti copulationem omnem funditus tollerent. Quam sententiam postea temporis maxime a Stilpone fuisse exornatam auctor est Plutarch. adv. Colot. p. 1119. c. s. 22. p. 573. Vol. V. 1. ed. Wyttenb. conf. Deyks De Megaricorum Doctrina p. 83 sq. Sed iam multo ante eam a sophistis defensam et usurpatam fuisse clarissime apparet ex Platonis Sophista p. 251. C. *ὅθεν γε, οἶμαι, τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι θοίνην παρεσκευάκαμεν· εὐθὺς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον, ὡς ἀδύνατον τά τε πολλὰ ἕν, καὶ τὸ ἓν πολλὰ εἶναι, καὶ δή που χαίρουσιν οὐκ ἐῶντες ἀγαθὸν λέγειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθόν, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον.* ubi falluntur qui haec volunt ad Antisthenem potissimum reprehendendum dicta esse, veluti Schleiermacherus atque Deyksius l. c. p. 44. Nam nobis quidem plane persuasum est, ibi ipsum Euthydemum ac Dionysodorum significari, quos fuisse *ὀψιμαθεῖς* in Euthydemo nostro iterum iterumque non sine acerba quadam irrisione inculcatur, siquidem recte Cicero Epist. Fam. IX. 20. *ὀψιμαθεῖς* autem homines scis quam insolentes sint. Idem placitum attingitur etiam Soph. p. 260. A. B. Phileb. p. 14. C. ex quibus locis perspicuum est fuisse illud maxime pervulgatum. Duxerat autem, nisi fallor, originem ex Protagorae disciplina. Qui quum doceret omnia esse talia, qualia cuique apparerent, facile potuit accidere, ut qui tricas sectarentur, unamquamque rem semper unam atque simplicem esse exinde colligerent ideoque attributiones rerum omnes repudiarent. Sed quaecunque demum huius sententiae origo est, hoc quidem apertum putamus, Euthydemum et Dionysodorum eam esse amplexatos, quandoquidem Euthydemus argumentatur, patrem, quia a patre alio diversus sit, ipsum patrem esse non posse.

Vix autem haec ita pronuntiavit sophista, quum Ctesippus, ut est protervus et acutus, statim istud scilicet acumen ioculari imitatione ridet. Quaerit enim ex sophistis hoc: Differtne pater vester a meo patre? Quod illi negant, ne scilicet et ipsi patre carere arguantur. Tum adolescens: Hic vero utrum meus unius pater

est, an etiam aliorum? Aiunt illi. Ex qua responsione iam Ctesippus captiose colligit istum esse patrem omnium, simulque concludit futurum ita esse, ut etiam mater sophistarum non modo omnium hominum, sed etiam gobiorum, catulorum, porcellorum, aliorum animalium, parens iudicanda sit. Enimvero huic argumentationi illi ideo non possunt adversari, quia alioquin Ctesippus statim ipsos quoque matre et patre carere conclusurus est. Ita igitur iactabundi disputatores non iam a Socrate, sed ab adolescentulo vix eorum sacris initiato suis ipsorum laqueis irretiti vehementer deluduntur, iacetque decretum illud, ex quo unum idemque praedicatum pluribus tribuere hominibus non licere vulgari eristicorum errore statuebatur.

Veruntamen hic Dionysodorus, ne ambo videantur adolescentulo manus, quod aiunt, dedisse, protenus alias promit argutias. Demonstrare enim conatur, canem esse Ctesippo patrem. Sunt tibi, inquit, catuli, quorum pater est canis; ergo tibi canis pater est, tuque es frater catulorum. Quae argumentatio sicuti vindictae sumendae gratia illata est, ita unde ducat originem, facile intelligitur. Apparet enim eam ex ambiguitate verborum tibi esse atque tuum esse oriri. Addit praeterea sophista Ctesippum ob eam ipsam causam canem verberibus afficientem patrem suum verberare iudicari oportere. Quae conclusiuncula fortasse interposita est a Platone ad ridendos eos, qui iuvenes dictitarent in sophistarum scholis etiam eo adduci, ut parentes suos verberibus afficerent. Cuiusmodi opprobria etiam Socrati fuisse obiecta patet ex Xenophontis Mem. I. 2, 49. Atque tam impius ideo apud Aristophanem Phidippides fingitur. Certe quidem non est verisimile eam sine certa aliqua causa memorari, quum reliqua fere omnia habere videantur, quorsum referri debeant. Iam vero Ctesippus, isto modo graviter lacessitus, reponit malle se patrem sophistarum plectere, qui filios adeo sapientes genuerit, a quibus ipse eo honore sit mactatus, ut iam catulorum frater habeatur *).

Acerbissima cum irrisione Ctesippus nunc hoc quo-

---

*) Usque ad p. 299. A.

que interrogat num pater iste sophistarum catulorumque sapientiae ipsorum boni quid acceptum referat. Cui Euthydemus neque patrem suum nec quenquam alium respondet multis bonis indigere; nam aegrotanti si multa medicamenta et ad bellum proficiscenti si multa arma bona essent, haud dubie etiam futurum, ut quam plurimum medicamentorum et armorum conduceret, quum tamen pauca fere satis sint. Itaque hac argumentatione ostenditur, non esse verum quod homines vulgo arbitrentur, quemque eo esse feliciorem, quo plura bona possideat: quemadmodum enim ad sanandos morbos pauca valeant medicamenta, ita ad vitam bene degendam paucis bonis opus esse. Incertum est unde hoc decretum sit repetitum: quanquam fieri potest, ut ipsi fratres illud excogitaverint ad consolandam suam ipsorum paupertatem. Reprehendit autem Ctesippus hanc sophistae argumentationem, Geryonis et Briarei afferens exemplum, qui pluribus certe armis indiguerint. Sed hic Dionysodorus: Si bonum est, inquit, aurum habere quam plurimum, profecto ille erit beatissimus, qui tria auri talenta in ventre, unum in capite et in utroque oculo staterem habeat, scilicet habendi vocabulum callide alio sensu ponens, quo magis adolescentem in fraudem inducat. Sed Ctesippus re acute perspecta urbanissimo cum lepore istam sententiam exaggerat, Scythas narrans revera in capitibus suis aurum habere solere, ut qui e craniis suis auratis bibant atque adeo interiores eorum partes oculis suis introspiciant. Acumen hoc adolescentis elusurus Euthydemus protenus aliam in medium affert fallaciam. Interrogat enim perquam ambigue, Scythae aliique homines num ea videant, quae videre possint. Nam istud quae prouti nominandi vel accusandi casu acceperis, diversa emergit sententia. Affirmante igitur Ctesippo quod erat interrogatum, ille haec: Ergo vestes nostrae, quas tu vides, videndi habent facultatem. Animadvertit Ctesippus verborum lusum, urbaneque sese ait iam eo esse adductum, ut Euthydemus vigilans dormire atque silens loqui posse videatur. Quae ipsa responsio Dionysodoro admodum grata et accepta est: is enim revera disputando efficere studet, ut quis silens loqui possit. Qui ferrum, inquit, aut lignum aut saxum dicit, is certe silens aliquid dicit. Nimirum ita novo artificio grammatico silens ad rem, non ad dicentem refertur. Facete autem ad hoc Ctesippus: Atqui fer-

rum candens, si quis manibus attrectat, profecto stridet atque clamat! Quod certe te non debuit praeterire. Quibus verbis, quae speciem quandam proverbii referunt, tangere videtur sophistas, qui aliquoties semiambusti evaserint. Nec sine petulantia quadam iam etiam contrarium vult sibi demonstrari, fieri posse, ut quis dicens aliquid taceat. Quod Euthydemus promtissima voluntate demonstrandum suscipit. Is enim censet eum, qui taceat, omnia tacere: ergo, inquit, omnem rem dicentem taces; unde consequitur, dicentem tacere. Acceptis his argutiis Ctesippus novam sibi opportunitatem oblatam sentit vexandi sophistas. Interrogat igitur eos, taceantne omnia, an omnia loquantur. Ex quibus si alterutrum affirmatur, necessario eventurum est, ut sophistarum argutiae protenus in irritum cadant. Caute igitur et circumspecte Dionysodorus et neutrum et utrumque locum habere ait. Sed Ctesippus non praesentia tantum respiciens, verum etiam superiorum memor, ista ipsorum sophistarum decretis mirum quantum adversari exsultans animadvertit et in multum risum effunditur. *).

Toto hoc loco nemo est quin facile animadvertat omnes istas tricas ex grammaticis artificiis et subtilitatibus repetitas esse. Quod et ipsum tale est, ut Protagorae disciplinam redoleat. Hunc enim aliunde constat in pervestigandis grammaticis subtilitatibus studiose versatum esse; de qua re explicarunt Spengel. Artium Scriptorr. p. 40 sqq. et Classen De Grammaticae Graecae Primordiis p. 31 sq. Nec dubitari potest quin ipse inventa sua ad disserendi subtilitatem traduxerit in eaque re grammaticis ambiguitatibus sit abusus. Quo nomine multum diversus fuit a Prodico, qui aliud sane consilium in exquirendis vocabulorum discriminibus sequutus est. v. Welcker. in Museo Rhen. Nov. Vol. I. P. I. p. 461 sqq. Quanquam igitur Euthydemus et Dionysodorus talia discere etiam ab aliis potuerunt, tamen quia grammaticas verborum rationes ad disserendi fallaciam atque fraudem transferunt, perquam credibile est eos in ludo Protagorae ad has artes formatos esse et institutos. Ac tanto verisimilior haec coniectura est,

---

*) Usque ad p. 300.

quod eos etiam in aliis sermonis partibus sophistae illius aucteritatem sequutos esse exploratum habemus.

Sequitur iam rursus repentina ad aliud argumentum transitio. Postquam enim Socrates urbane admonuit Ctesippum, ne de rebus adeo pulcris cachinnum tollat Dionysodorus hunc ingerit syllogismum. Res pulcrae, inquit, etsi ab ipso pulcro diversae sunt, tamen quandam secum habent pulcritudinem. Ergo bovem si tecum habes ipse bovis naturam induis. Nisi forte fieri prorsus non potest, ut quod ab alio quopiam diversum sit id sit illud ipsum, a quo diversum esse iudicetur *).

Apertum esse arbitramur impugnari his verbis Socraticam doctrinam de notionibus generalibus earumque cum rebus individuis necessitudinem, unde Plato notionibus illis μεταφυσικῶς informatis suam de ideis sententiam effinxit. Nam hoc discrimen sane inter Socraticam et vere Platonicam rationem intercedere, quod illa est mere λογική, haec μεταφυσική, claris verbis testatur Aristotel. Metaphys. XIII. 4. coll. I. 6. Quanquam hic quidem Platonem videmus iam suam ipsius sententiam significare, qua rerum vim naturamque ideis contineri statuit. Quocirca illis temporibus, quibus hunc scripsit dialogum, a Socratica notionum pervestigatione iam ulterius processisse videtur ad doctrinam de ideis informandam, quam deinde magis perfecit atque confirmavit. v. Prolegg. ad Cratylum, parte extr. Iam vero magna erat de his rebus Socraticorum et Eristicorum dissensio atque controversia. Illi enim varias notiones inter se coniungi atque copulari posse statuebant, volebantque res singulas sub mentis notitias generaliores subiectas esse; hi autem quoniam istius coniunctionis rationem minime perspiciebant, unamquamque rem censebant suam sibi habere proprietatem eamque ob causam attributionum varietatem aspernari, in eam disputabant sententiam, ut diversa diversis convenire negarent ideoque id, quod de aliqua re praedicaretur, statuerent non in ipsa eius vi et natura esse contentum, sed extrinsecus tanquam alienum quiddam ei admoveri. Nam haec quidem mens et sententia fuisse videtur eorum, qui hoc

*) Pag. 301.

decretum vel invenerunt vel defenderunt. Quanquam exstiterunt etiam qui eo ad meras cavillationes abuterentur, quidquam praedicari de aliqua re posse praefracte negantes. v. Soph. p. 251. C. Phileb. p. 14. C. quos locos iam supra laudavimus; Aristot. Metaph. IV. 19. p. 119. VII. 3. p. 169. ed. Brand. Et in horum quidem numero etiam Dionysodorus noster habendus est, qui illud secum habere sane pinguius interpretatur. Unde infra p. 303. E sq. ambo sophistae a Socrate suaviter ridentur, quod sublatis rerum attributionibus non alios tantum refellant, sed sibimet ipsis veluti ora consuant.

Atque his ita explicatis facile etiam hoc intelligitur, quorsum pertineant et quomodo accipienda sint, quae Socrates deinceps disputatione sua persequitur. Is enim iam instituit sophistarum rationem iculariter imitari ideoque neminem ait dubitare posse, quin idem sit idem, aliud sit aliud, pulcrum sit pulcrum. Etenim ita statuisse qui tollerent vim rationemque praedicatorum, ex loco Sophistae, quem antea memoravi, perspicuum est. conf. Aristot. Elenchi Sophist. XVII. 5. Simplic. ad Arist. Physic. fol. 26. Sophistas autem ait hanc pusillam rem hactenus neglexisse; nam alias eos praeclaros sane sermones elaborare, quemadmodum perfectis artificibus conveniat.

Postremis verbis sophistae denuo utuntur ad novas argutias captandas, nondum vanissimi artificii taedio capti. Imo eas adeo acervant atque cumulant, ut Socrates, ubi tandem eo redactus est, ut Iovem ceterosque deos suos vendere et mactare velle videatur, una cum Ctesippo tanquam nugis istis confectus exclamet: Eheu, iam satis est; isti quidem viri invicti sunt *). Ita igitur istud argutandi certamen finitur non sine magno plausu audientium, qui sollertiam scilicet istam sophistarum vehementer admirantur.

Absolvimus tandem eam disputationis partem, quae contortorum et aculeatorum sophismatum quasi spectaculum quoddam exhibet. In qua tractanda et elaboranda quam sapienter Plato versatus sit, nunc omnibus eviden-

---

*) P. 303. A.

ter apparere putamus. Dum enim philosophus eristicae vanitatem egregie coarguit, simul etiam id egit, ut opiniones quasdam sophistarum, illa aetate admodum divulgatas atque celebratas, quae quidem pro fonte eristicae poterant haberi, et examinarentur subtilius et vero etiam refutarentur. Quod quia fit ope Socraticae dialectices, quae rerum notiones subtiliter rimatur, una opera etiam id efficitur, ut huius ipsius virtus et praestantia in clara luce collocetur. Quod autem illud argutandi rixandique certamen adeo protrahitur nec citius finitur, id neminem futurum putamus, qui re diligentius pensitata temere ita institutum esse censeat. Quum enim universa Graecia per argutam istam et fallacem disputandi rationem mirum quantum commota esset plurimique talibus praestigiis occoecati eius studio navarent operam, id quod frequens docet *τῶν ἀντιλογικῶν* apud Platonem commemoratio; nullum sane efficacius ac potentius istius vesaniae remedium potuit inveniri, quam quo usus est philosophus. Nam consignatis fallaciarum exemplis et tanquam in tabula ob oculos positis multo erat facilius de iis iudicium; in quo quantopere aequales fluctuaverint, vel illud argumento est, quod postea Stagirites easdem fere conclusiones et argumentationes, quas Plato in Euthydemo risit, non indignas habuit subtiliore examine, et quod senex Isocrates in eristicorum nationem saepissime acerbe invehitur. Quocirca equidem in ea sententia sum, ut per totam hanc sermonis partem nihil reperiri putem, quod Platonis ingenio atque arte indignum videatur.

His omnibus vero dialogo extremo egregia subiungitur Socratis oratio, qua quid in universum de ista disserendi ratione statuendum sit, praeclara cum sophistarum irrisione exponitur. Finito enim cum illis colloquio Socrates se quoque simulat magna tantae sapientiae admiratione repletum esse, atque eos hac oratione compellat: O vos beatos, inquit, qui tam brevi tempore ad tantam sapientiae praestantiam et magnitudinem perveneritis. Enimvero ars vestra quum multa praeclara habeat, tum illud est in ea longe praestantissimum, quod fere homines vestri similes curatis, graves et cordatos viros negligitis. Ego enim mihi penitus persuasi istiusmodi sermones paucis probatum iri; plerisque certe ita esse displicituros, ut iis malint ipsi confutari quam alios refellere.

Praeterea illud quoque valde est populare et humanum, quod sublatis rerum attributionibus non modo alios refellitis, sed vestra ipsorum ora quasi consuitis. Nempe ita sane nullo negotio tollitur invidia, quam vestra professio facile possit excitare. Denique artificium istud adeo a vobis subtiliter, adeo prudenter atque callide excogitatum est, ut quivis alius idem illud sit brevissimo temporis spatio percepturus, sicuti vel Ctesippi exemplo perspicitur. Quodsi igitur me auditis, nolite illud saepius coram multis ostentare, ne ei citius omnis novitatis gratia auferatur; sed paucis tantum, qui vobis persolvant institutionis mercedem, impertiatis, ea tamen conditione, ut ab his quoque quam maxime celetur et abscondatur. Nam, sicuti est in proverbio, rarissimum quodque carissimum esse solet *).

Haec igitur Socrates, quibus verbis sanequam gravibus et acerbis philosophus noster quid de hoc disserendi genere esset iudicandum tam aperte et perspicue declaravit, ut quorsum tota haec pertineat disputatio, nemini dubium videri queat.

Et hactenus quidem illud potissimum videmus egisse Platonem, ut quantum Socratica dialectica ab inani argutandi consuetudine huic sophistarum generi propria recederet, et quomodo Socrates ipse cum istiusmodi homuncionibus disputare consuevisset, quam clarissime exponeretur. Sequitur ut de postrema sermonis parte explicandum sit, cuius antea significavimus a viris doctis minus diligentem rationem esse habitam; quo ipso evenit, ut de universae scriptionis argumento et proposito minus circumspecte iudicarent. Etenim non hoc tantum spectavit philosophus, ut Socraticae disciplinae a ratione eristicorum differentiam illustraret et patefaceret, sed illud etiam ei fuit propositum, ut philosophiam Socraticam atque ipsum adeo Socratem ab eorum invidia vindicaret, qui eam vel temerario mentis iudicio vel invidiae malignitate ducti misellorum sophistarum gregi adiunxissent et universam sapientiae disciplinam multis suspectam reddidissent. Quod quomodo ab eo institutum sit et perfectum, age nunc paucis dispiciamus.

---

*) Usque ad p. 304. B.

Absoluta igitur narratione de colloquio ab se cum Euthydemo eiusque fratre habito Socrates iocabundus scilicet Critonem suum denuo adhortatur, ut ipse quoque se hominibus tam sapientibus in disciplinam tradat, quandoquidem neque aetatis neque vitae ratio ullo modo sit prohibitura, quominus eorum artem penitus addiscant et percipiant. At vero Crito, ut est simplex atque candidus, missis iocis et dicteriis se ingenue fatetur in eorum numero haberi malle, qui tales sermones contemnant et aversentur, adeoque Socratem leniter reprehendit, quod cum istiusmodi homuncionibus conversari atque disserere non dubitet. Narrat enim eo ipso tempore, quo Socratis cum Euthydemo et Dionysodoro disputatio finita fuerit, scriptorem quendam orationum forensium sibi obviam factum atque graviter conquestum esse, quod philosophi tam miseras agerent nugas et perpetuo in rerum inanium tractatione versarentur. Et se quidem ait homini ita respondisse, ut philosophiam debitis ornaverit laudibus. Verum illum nihilominus in sua permansisse sententia, adeoque in Socratem acriter esse invectum, quod iis hominibus sui copiam faceret, qui nec suas ipsorum sententias rite perpenderent et aliorum verba calumniarentur miserrime. Denique illum narrat et universam philosophiam rem turpissimam iudicavisse, et homines eius studiosos sanequam dignos habuisse, quibus ignominiae nota inureretur. Monet igitur Crito amicum benevole, ut in posterum istiusmodi hominum consuetudinem et familiaritatem vitare studeat, ne ipsa quoque philosophia, quae certe per se talem reprehensionem non commereatur, in invidiam hominum et contemtum adducatur. Hic vero Socrates: Nempe loqueris, opinor, de uno ex iis, qui et rempublicam attingunt mediocriter et leviter gustant philosophiam. Isti vero homunciones solent ingenti quadam sapientiae opinione inflati esse; ex quo evenit, ut omnibus philosophis sine discrimine infensi sint Putant enim, si quando ab his insipientiae coarguantur, suam agi auctoritatem atque bonam existimationem, eiusque rei culpam in Euthydemi scilicet disciplinam, quam omnibus philosophis communem esse volunt, conferre non dubitant. Verum ignoscenda iis haec iniuria est, quum et viris civilibus sint inferiores nec de tota causa recte et prudenter iudicare possint. Sunt enim semidocti. Fatetur tamen Crito se de filiorum suorum educatione non mediocriter

esse sollicitum, quandoquidem eos intuens, qui se virtutis magistros profiteantur, quid de sapientiae disciplina sentiendum sit, valde incertus haereat. Hic vero Socrates: O bone Crito, inquit, in omni artium genere pauci reperiuntur idonei artifices, neque profecto mirandum est, si idem accidit in philosophia. Itaque contemtis et neglectis malis unos bonos sectari decet ac potius res ipsas, quam homines, respectare. Quodsi igitur philosophia res turpis est et inhonesta, age desere eam et contemne; sin autem est bona et laudabilis, quum ipse eius studia strenue persequere, tum filios tuos ea erudiendos curare ne dubita *).

En habes sermonis finem et exitum, qui si desideraretur, multo incertius de universa scriptione iudicium foret. Nunc quum haec addita legantur, clarissime perspicitur, quare Plato faciendum putaverit, ut et eristicam acerbe perstringeret et Socraticae rationis ac disciplinae virtutes ostenderet. Neque enim cuiquam vel mediocriter attento obscurum esse potest, cum illa reprehensione id consilii esse coniunctum, ut voces eorum coarguantur, qui quum omnem philosophiam tum maxime Socratis philosophandi rationem cum garrula ista atque captiosa sophistica temere confudissent adeoque virum optimum in ignobilis cuiusdam argutiarum studii suspicionem adduxissent. Quid quod vel primarium scriptionis consilium mea quidem sententia in eo cernitur, ut Socratis philosophandi ratio ab eorum calumniis vindicetur, qui eam tanquam vanam et inanem argutiarum captatricem suspectam reddere conati essent. Nam ita demum perspicitur, quaenam sit singularum libri partium inter ipsas cohaerentia, nihilque animadvertere licet, quod totius scriptionis unitatem ac simplicitatem ullo modo turbare aut penitus tollere videatur.

Quodsi autem quaeris, quinam fuerint maligni illi vel etiam imprudentes Socratis obtrectatores, ab ipso Platone diserte nominantur scriptores orationum forensium (λογογράφοι), ex Antiphontis et Gorgiae, ut videtur, disciplina profecti. Certe quidem Antiphon Rhamnusius primus fertur orationes iudiciales scripsisse,

*) Usque ad p. 307. C.

quas litigantibus venderet *). His quid rei cum Platone fuerit, nusquam alibi nisi in Euthydemo et Phaedro perscriptum est. Erant homines leviter philosophiae scientia imbuti, sed iidem, quum scribendo viderentur rempublicam scilicet tractare, superbi et fastuosi, ex quo explicationem habet, quod Plato eos viris civilibus multum postponendos esse graviter admonuit. Praeterea superciliose contemnebant philosophiam, quam quum solius quaestus gratia attigissent atque insuper usi essent sophistarum institutione, qui se temere virtutis magistros profiterentur, accidit iis fortasse illud, de quo Socrates in Phaedone p. 90. C. *καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους διατρίψαντες οἶσθ' ὅτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι γεγονέναι καὶ κατανενοηκέναι μόνοι, ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ βέβαιον οὔτε τῶν λόγων κ. τ. λ.* Huc accedebat, quod quum subinde philosophiae Socraticae sensissent aculeos idque ferrent aegerrime, hanc temere cum sophistarum argutiis confundebant. Et fieri potest, ut Socrati ideo quoque fuerint infesti, quia rhetores omnes cavebant sedulo, ne cum sophistis permutarentur. Ex horum igitur numero unus aliquis apud Platonem fingitur cum Critone durum istud et iniquum quum de omni philosophia tum de Socratis studiis iudicium communicavisse. Qui quidem quisnam fuerit, a viris doctis studiose quaesitum est, irrito sane consilio. Neque enim de certo aliquo oratore cogitandum esse nobis persuasum est, siquidem Plato totam illam fastuosorum scriptorum cohortem notandam atque castigandam iudicavit. Quod cur ita cum Sochero De Scriptis Platon. p. 210. statuamus plures habemus causas, sicut speramus, non ineptas aut leves. Nolumus commemorare neminem unum investigari posse orationum scriptorem, quem Plato praeter ceteros ob oculos habuerit. Nam frustra sunt, qui de Isocrate cogitari voluerunt, ut Heindorfius et Schleiermacherus. Hunc enim vel ideo putamus non posse intelligi, quia is neque a ratione Socratica fuit alienus, et ab ipso Platone Phaedr. p. 279. D. magnis laudibus afficitur. Nec vero Lysiam intelligi probabile est, quamvis ita statuerit Groen van Prin-

*) v. Quintil. Institt. III. 1, 11. Ammian. Marcell. 30. 4. personatus Plutarch. Vitt. Decem Oratorr. p. 307. ed. Reisk.

sterer Prosopograph. Plat. p. 117. Nam Lysias etsi in Phaedro acriter corripitur, quia in scriptionibus eius amatoriis omnis desideretur philosophia, tamen non accusatur calumniae, nec vero etiam pro animi sui candore et simplicitate unquam in Socratem iniquus fuit. Tertia est Winckelmanni sententia, qui Prolegg. p. XXXIV sqq. Thrasymachum Chalcedonium significari contendit. At vero istum quidem e primo libro de Republica constat neutiquam philosophiam pro turpi negotio habuisse, id quod iste orationum scriptor fecisse perhibetur, sed potius ipsum turpiter esse philosophatum. Quarta restat Sauppii sententia in Zimmermanni Museo Stud. Antiquitt. a. 1835. N. 50. exposita. Is enim Theodorum Byzantium significari putat, quem Plato Phaedr. p. 266. E. vocat *λογοδαίδαλον*. Quod exinde colligit, quia Euthyd. p. 305. E. verba *πάνυ ἐξ εἰκότος λόγου* ad eum spectare videantur, ut qui in arte sua maxime *τὰ εἰκότα* tractaverit. v. Spengel. Synagog. p. 98 sqq. At enim vero omnium omnino rhetorum studium inde a Tisia et Corace pertinuisse maxime ad *τὰ εἰκότα* clarissime apparet ex Phaedro p. 267. A p. 272. D. E., ut unum Theodorum his verbis significari non sit verisimile. Idem iudicandum de verbis Euthydem. p. 304. E. *καὶ περὶ οὐδενὸς ἀξίων ἀναξίαν σπουδὴν πεποιημένων*, ubi notatur usus paronomasiae, cui scholam Gorgianam maxime deditam fuisse ex ipso Platone certissime constat. Possum alia etiam afferre, cur non sit credibile Theodorum significari: sed ea tanto rectius silentio prememus, quanto certius iam apparuit magnam esse istius suspicionis levitatem. Quemadmodum vero nemo investigari poterit, quem Plato praeter ceteros notaverit ac reprehenderit, nisi forte volueris homini cuidam docto credere ignotum quendam virum intelligendum iudicanti; ne probabile quidem est certum aliquem illius aetatis scriptorem significari, quum, ut dixi, totum istud vilium scriptorum genus perstringi existimemus. Nam si certus aliquis illorum temporum rhetor significaretur, dubium non est, quin Plato ingenium eius atque mores aliquanto accuratius fuisset adumbraturus. Nunc nihil dixit, quod non in omnes istiusmodi homines conveniat. Ex quo consequens est, ut communes eorum virtutes et vitia uni personae tributae sint, per quam omnes repraesentarentur. Quodsi autem quaeris, cur unus aliquis informetur, cuius imagine

depingantur omnes, eius rei causa in promtu est. Ipsa enim dialogi ratio non ferebat, ut omnes nominarentur, siquidem perabsurdum fuisset, si philosophus totam scriptorum cohortem fecisset audito Socratis cum sophistis colloquio Critoni obviam venientem. Accedit quod haec ratio egregie cum totius libri consilio congruit, quod vidimus eo maxime pertinere, ut Socratica philosophandi consuetudo ab inani sophistices suspicione vindicetur ideoque perversa hominum de illa iudicia explodantur. Nam si de uno aliquo forensium oratorum scriptore cogitari oporteret, nihil profecto cogeret, ut etiam reliquos id genus homines carpi statueremus. Quod nunc longe secus est. Quum enim unius illius hominis mores ita informentur, ut ista pictura in ceteros istiusmodi rhetores omnes congruat, facile intelligitur id agi, ut universa fastuosorum et malignorum scriptorum natio corripiatur.

Sed longius etiam procedimus. Putamus enim Platonem dum illorum hominum de Socratica philosophia improbat iudicium, simul etiam reliquos, qui similiter existimavissent, reprehendere et castigare voluisse. Neque enim dubium est, quin alii plurimi, eodem fere modo de Socrate senserint, atque iste forensium orationum scriptor, qui in Euthydemo loquens inducitur. Cuius rei luculentissimum exemplum habemus in Nubibus Aristophanis, in quibus quum omnino sophistarum ineptiae exagitentur, tum Socrates perfectus in iis artifex fuisse fingitur. Nam etsi primarium poetae consilium hoc fuit, ut omnes philosophos traduceret, qui vel inanium rerum perscrutatione vel fallaci et perniciosa dialectices et rhetorices exercitatione occuparentur *), profecto tamen non potuit Socratem illorum veluti principem et signiferum facere, nisi ipse eum pro vano inanique sophista habuisset, praesertim quum eo usque processerit, ut eum non modo hominem rerum inanium curiosum, sed etiam insigniter flagitiosum finxerit. Videtur igitur pervulgata fuisse hominum opinio, qua Socratem inter vanos sophistas numerandum esse exsitimabaut **). Perti-

---

*) De totius fabulae consilio v. Hermann. Praefat. p. XL. ed. sec.

**) V. Xenoph. Mem. I. 6, 15. coll. I. 2, 49 sqq.

net huc illud, quod diligenter animadverti volumus, quod Socrates, sicuti in Platonis Euthydemo cum sophistis disserit rationi Protagorae addictis et ob eam causam a *λογογράφῳ* isto notatur, ita etiam in Nubibus Aristophanis artificia tractat sophistica e Protagorae disciplina repetita. Ex quo quid colligi de poetae ipsius sententia queat, facile intelligitur. Quemadmodum enim Socrati physicorum tribuit placita, ut quem sciret in iis pervestigandis versatum esse, ita etiam Prodici, Protagorae, aliorumque sophistarum rationem eidem affinxit, quod illum nec ab his studiis alienum esse existimaret. Nam grammatica Protagorae studia aperte traducuntur loco notissimo v. 632 sqq. et 656 sqq. sicut optime vidit Spengelius Artium Scriptorr. p. 43 sq. cui merito assentitur Classen De Grammaticae Graecae Primordiis p. 31. Ad eristicam autem viri perstringendam quum alia referuntur, tum manifesto pertinet nobilissimus ille locus v. 111 sqq., ubi iusta et iniusta oratio inter se certant. Id quod iam scholiastes notavit verissime, cuius haec sunt verba: *Ψεύδεται κἀνταῦθα ὁ κωμικός, λέγων παρὰ Σωκράτει εἶναι τὸν ἄδικον λόγον. οὐ γὰρ Σωκράτης, ἀλλὰ Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρίτης ἐξεῦρεν αὐτὸν καὶ ἐδίδασκεν.* Et fortasse huc etiam revocanda est *τοῦ δίνου* commemoratio v. 379 sqq. iniecta. Videtur enim Protagoras Democriti de atomorum concursu doctrinam Athenas pertulisse. Atque hinc explicari poterit etiam illud, de quo post Cousinum, interpretem Gallicum, primus monuit Winckelmannus Prolegg. p. XLV sq. quod locis quibusdam Nubium atque Euthydemi singularis quaedam deprehenditur verborum similitudo et convenientia, maxime in usu dictorum iocularium et proverbiorum conspicua. Conf. Euthyd. p. 285. C. D. cum Nubb. v. 440 sqq. 452 sq. Euthyd. p. 277. D. cum Nubb. v. 143. E. Euthyd. p. 277. D. cum Nubb. v. 255. et 633. Euthyd. p. 277. E. cum Nubb. v. 658. Euthyd. p. 301. A. cum Nubb. v. 945. et quae praeterea notavit Winckelmannus. Fieri enim potest, ut talia ex ipso Aristophane repetita sint. Quanquam huic rationi non ita multum tribuerim, praesertim quum pleraque omnia ad usum formularum in vita quotidiana tritarum redire videantur. Sed hoc utcunque se habet, illud quidem ex Aristophane pariter atque ipso Platone evidenter apparet, Socratem non tantum ab orationum scriptoribus, sed etiam ab aliis in

vanissimorum sophistarum numero habitum fuisse. Quocirca verisimillimum putamus Platonem in Euthydemo id esse sequutum, ut pravo istorum hominum omnium iudicio occurreret, et quantum ratio disserendi Socratica a vili ista et inani eristica distaret, planissime exponeret.

Verum hic sponte nascitur quaestio perquam gravis atque difficilis. Dubitari enim licet, cur philosophus solos *λογογράφους* nominaverit, aliorum, maxime poetarum comicorum, in iisque Aristophanis, nullam fecerit mentionem, quum tamen hi virum sapientissimum non melius habuissent. De qua re cogitanti mihi atque meditanti quid in mentem venerit, paucis exponere iuvat. Et comicos quidem quod non memoravit, licet Aristophanis fabulam atque Connum Amipsiae tecte significasse videatur, id sane mirum est, quum eorum crimina eadem opera, qua rhetorum istorum, magnam certe partem diluerit. Quocirca certas quasdam eius rei causas fuisse suspicamur, quae e litterarum monumentis eruendae sunt. Et nos quidem in eam devenimus sententiam, ut eo tempore, quo Plato opera sua literis consignare coepit, a poetis illis nominatimque ab Aristophane magis magisque intellectum esse credamus, quam iniquo et iniusto iudicio virum optimum atque reipublicae amantissimum improbo sophistarum gregi adiunxissent. Quod primus, nisi fallor, sensit Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 177., ubi haec scripsit: „Sed sive hoc quis putet (Socratem in iuventute ab opinionibus sophistarum non nimis abhorruisse), sive Aristophanem, qualis Socrates esset, parum novisse, certe non odio habuit, verum potius dilexit, opinor, Socratem, postquam, qui germanus ab ipso sophista inductus esset, hunc sophistarum cognovisset exagitatorem acerrimum. Sensit etiam Brandisius et nuper Fritschius Quaestionn. Aristophann. T. I. p. 168 sqq. De Aristophane ut ita statuamus, plura sunt quae vehementer suadeant. Nam primum quidem animum advertit illud, quod poeta post Nubes primas Olymp. 89. 1. s. a. 423. ante Chr. n. in scenam introductas in nulla alia fabula id de industria egit, ut Socratem acerbius traduceret aut carperet vehementius. Quod ille certe studiose agere debuisse videtur, ut

Nubium argumentum, quod spectatoribus non placuisset, civibus iterum iterumque commendaretur. At vero tantum abest, ut poeta postea temporis Socratem rursus tanquam ineptum sophistam perstrinxerit, ut eum in reliquis fabulis bis tantum memoraverit atque alio nomine reprehenderit. Nam in Avibus, quae fabula acta est Olymp. XCI. 2. s. 414. a. Chr. n., v. 1271. et 1541. ed. Dindorf. ei satis leniter immunditiem et squalorem exprobrat. In Ranis autem Olymp. XCIII. 3. s. a. 405. a. Chr. n. commissis v. 1491. eius cum Euripide familiaritatem notavit. Quae quum ita sint, ecquis est qui sibi persuadeat poetam omnem occasionem traducendi hominis facie et habitu perridiculi et ad risum in scena excitandum ab ipsa natura facti transmissurum fuisse, nisi suum in eum animum mentemque penitus immutavisset? Ad hoc accedit aliud rei argumentum, idque haud paullo gravius. Constat enim hodie certissimis argumentis, poetam etsi Nubes secundis curis recognoscere et emendare instituisset, tamen hanc fabulam non iterum docuisse. Nam falli eos, qui Nubes bis actas esse memoriae prodiderunt, post ea, quae Palmerius Exercitatt. p. 729. et Hermannus Praefat. ad Nubb. p. XIII sqq. ed. sec. exposuerunt, nemo temere dubitabit. Facta est autem vel potius suscepta secunda fabulae recensio Hermanno iudice non ante Olymp. 89. 4 Iam vero quid causae esse dicamus, cur poeta secundam fabulae recensionem instituerit, ipsam fabulam abiecerit, certe quidem a scena exulare iusserit? Enimvero ille posteaquam Socratis ingenium, mores et disciplinam rectius aestimare didicisset, non potuit a se impetrare, ut virum innocentissimum denuo risui multitudinis exponeret, ideoque maluit quae scripsisset in scriniis retinere, quam innocentem turpiter laedere. Quae quum ita evenissent, Plato cur Aristophanem in Euthydemo non nominaverit, licet idem argumentum, quod poeta, magna certe ex parte attigerit, in propatulo esse arbitramur.

Neque enim vereor, ne quis dicat priores Nubes fortasse ideo non commemorari, quia aliud argumentum habuerint nec tam ad Socratem quam ad sophistas omnes explodendos pertinuerint. Nam ut partes quaedam aliter fuerint descriptae, atque in superstite fabula, de qua re valde diversae sunt hominum doctorum sententiae *),

*) Alii enim negant praeter parabasis partem v. 514 — 558.

tamen quae ad Socratem spectant, eodem fere modo exposita fuisse non est quod dubitemus. Id quod pluribus argumentis iisque certissimis demonstari potest. Ante omnia huc facit illud, quod Aristophanes ipse in Parabasi secundae recensionis v. 513. et Vespar. v. 1050—60. Nubium fabulam tanquam omnium, quas fecerit, praestantissimam dilaudat et ob hanc causam de iniusto Atheniensium iudicio, quo eam non satis magni fecissent, acerbe conqueritur. Quis est autem qui poetam commissurum fuisse sibi persuadeat, ut veterem fabulam tantis laudibus afficeret, et tamen eandem multis partibus immutatam aut plane aliter descriptam in scenam induceret? Nimirum hoc profecto hominis male feriati fuisset, non Aristophanis. Neque huic sententiae officiunt verba Nubb. v. 535. *κἀγὼ μὲν τοιοῦτος ἀνὴρ ὢν ποιητὴς οὐ κομῶ· οὐδ' ὑμᾶς ζητῶ 'ξαπατᾶν δὶς καὶ τρὶς ταὔτ' εἰςάγων· ἀλλ' ἀεὶ καινὰς ἰδέας εἰςφέρων σοφίζομαι, οὐδὲν ἀλλήλαισιν ὁμοίας καὶ πάσας δεξιάς.* Ista enim non ad secundas Nubes spectant, sed pertinent potius ad ridendos alios poetas comicos, qui in diversis fabulis eandem cramben bis terve recoquere solerent. Quam veram esse loci interpretationem perspicue docuerunt Esserus De Nubb. Aristoph. p. 25 sqq. 43. 45. et Hermannus Praefat. l. c., quamvis nuper secus statuerit Fritschius Quaestt. Aristoph. P. I. p. 112 sqq. Atque idem fere mansisse postea fabulae argumentum aliquatenus certe etiam ex Vesparum v. 1036 sqq. licet colligere. Ibi enim poeta quum aliam fortasse fabulam, in qua sycophantas corripuerat *), tum

---

quidquam a poeta novatum esse, ut *Esserus* De prima et altera, quae fertur, Nubium editione. Bonnae, 1823. 8. *Süvern* Ueber des Aristophanes Wolken. Berlin. 1826. p. 83 sqq. Ranke De Aristophanis vita. p. 285 sqq. alii contra plures fabulae locos immutatos esse arbitrantur, ut Hermannus Praefat. edit. sec. p. XXII. Dindorf. Aristoph. Fragm. p. 18 sqq. Denique nuper Franc. Volckm. Fritschius Quaestt. Aristoph. T. I. p. 105 sqq. copiose demonstrare conatus est, priores Nubes easque deperditas ab iis, quae supersint, prorsus fuisse diversas, quandoquidem illae non in Socratem, sed tantummodo in Socraticos, Chaerephontem, Alcibiadem, alios, scriptae fuerint: de quo tamen mihi, fateor, minime persuasit.

*) De hac re, data scribendi opportunitate, alibi explicabimus.

priores Nubes respiciens: *ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἔτι καὶ νυνὶ πολεμεῖν φησί τε μετ' αὐτοῦ Τοῖς ἠπιάλοις ἐπιχειρῆσαι πέρυσιν καὶ τοῖς πυρετοῖσιν, οἳ τοὺς πατέρας τ' ἦγχον νύκτωρ καὶ τοὺς πάππους ἀπέπνιγον*, ad quae recte Berglerus: „Nam incubus, inquit, videtur homines strangulare; simul ad Nubes respicitur, in qua Phidippides patrem suum verberat et praefocat, ut in illis etiam est, quas nunc habemus, vers. 1380., ubi pater dicit de filio: *κἄπειτ' ἔφλα με κἀσπόδει κἄπνιγεν.* Pergit poeta: *κατατιλλόμενοί τ' ἐπὶ ταῖς κοίταις ἐπὶ τοῖσιν ἀπράγμοσιν ὑμῶν Ἀντωμοσίας καὶ προςκλήσεις καὶ μαρτυρίας συνεκόλλων, ὥςτ' ἀναπηδᾶν δειμαίνοντας πολλοὺς ὡς τὸν πολέμαρχον.*, quae etsi rem more comico exaggerant, tamen non est dubium quin pertineant ad *φροντιστήριον* illud v. 92 sqq. descriptum et ad orationem Strepsiadis v. 445 sqq. Sed omnium optime ex ipso Platone perspicitur in primis Nubibus quae ad Socratem spectarent omnia similiter atque in fabula superstite adornata fuisse adeoque Socratem tanquam inanium sophistarum principem in scenam inductum. Nam haudquaquam verisimile est philosophum iis locis, quibus Aristophanis fabulam respexit, secundam eius ob oculos habuisse recensionem, praesertim si per hanc multa fuissent immutata. Contraria tamen Fritschii mei sententia est, qui etsi statuit, secundas Nubes non esse in scenam inductas, tamen easdem contendit a Platone esse respectatas. At enim vero in Apologia quidem certe philosophus per ipsam rei naturam non potuit aliam fabulam respicere, quam quae et edita esset et iudicibus cognita. Quod quidem eo est certius, quo verisimilior est Hermanni sententia, qui ex ipsa Nubium indole et forma efficere studuit, secundam fabulae recensionem, quam Scholiastae memorant, a poeta inchoatam tantum, non perfectam absolutamque esse, eam vero, quae superest hodie, fabulam ex utraque recensione, perfecta prima et imperfecta secunda, mixtam esse et conflatam: cui viri summi iudicio suffragati sunt etiam Fr. Aug. Wolfius Praef. ad Nubb. p. IV. et Boeckh. De Graec. Tragoed. Princip. p. 21. Accipe vero ipsa Platonis verba Apolog. p. 19, B. C. *ὥςπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν· Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν, καὶ ἄλλους ταῦτα διδάσκων, τοιαύτη τίς ἐστι, τοιαῦτα γὰρ ἑωρᾶτε καὶ*

αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ, Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν, καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα· ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω. coll. p. 18. B. Vides hic ea commemorari, quae in fabula adhuc superstite reperiuntur, ut non possit dubitari, quin etiam in primis Nubibus sophistarum ineptiae similiter in Socratis persona exagitatae sint. Neque enim audiendus Fritschius est, qui p. 123 sqq. ex hoc ipso loco efficere studuit, ut argumentum primarum Nubium prorsus diversum a superstite fabula fuisse existimaretur. Nimirum noluit iam philosophus omnem totius illius fabulae sententiam declarare, sed hoc tantum dixit, τοιαῦτα in Nubibus spectanda praeberi: quod ita esse, vir doctus ipse largiri coactus est. Istud περιφερόμενον vero haud dubie pertinet ad eum locum, quo Socrates meditabundus in κρεμάθρᾳ haeret et Strepsiadi interroganti, quid agat, respondet, ἀεροβατῶ. Quanquam enim in nostris Nubibus nihil diserte dicitur de corbis pensilis agitatione, tamen facile est ad intelligendum, κρέμαθραν illam non stetisse fixam et immobilem, sed dum Socrates in ea penderet, huc et illuc motam fuisse: quorsum referendum est etiam istud ἀεροβατῶ. Nam si quietus ille consedisset, profecto non potuisset respondere se per aërem incedere. Quocirca equidem non credam Fritschio l. c. p. 132. contendenti, nullam fuisse in theatro Attico machinam, cuius ope quis sublimis in aëre sursum deorsum ferri potuerit, ideoque περιφερόμενον interpretanti per plateas errantem. Eam enim interpretationem non fert totius loci sententia. Ac si Socrates in corbe pensili haesit, ne intelligitur quidem qui non potuerit huc et illuc agitari. Videmus igitur vel scenicum fabulae apparatum in ista quidem parte olim eundem fuisse, qui nunc est. Non minus est memorabilis locus Symposii p. 221. B. ubi de fuga apud Delium narrans Alcibiades: πρῶτον μὲν (εἶδον), ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι· ἔπειτα ἔμοιγε ἐδόκει, ὦ Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥςπερ καὶ ἐνθάδε, βρενθυόμενος καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλων, ἠρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους. quae ipsa verba leguntur Nubb. v. 361. ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλεις. Haec igitur certissime arguunt universam quidem certe fabulae descriptionem

in prima editione eandem fuisse atque in altera. Accedit quod nec fragmenta ex prioribus Nubibus servata quidquam continent, unde alium in iis fuisse Socratis habitum atque speciem probabiliter suspiceris: quanquam singulas quasdam fabulae partes paullo aliter fuisse adornatas utique ex iis colligere licebit. Sed id non agimus hoc tempore.

Quum igitur certissime appareat, Aristophanem primis Nubibus Socratem tanquam garrulum ridiculumque sophistam traduxisse, postea autem eam fabulam neque totam secunda recensione perpolivisse neque rursus in scenam produxisse, quumque idem in fabulis post Ranas editis nusquam reperiatur eum ullo modo exposuisse risui multitudinis, nihil est quod possit maiore cum verisimilitudinis specie affirmari, quam quod cum Prinsterero aliisque contendimus, videri poetam paullatim cum Socrate in gratiam rediisse, ut quem virum bonum et minime reipublicae periculosum esse intellexisset.

Atque hoc ita factum esse etiam ex eo est perspicuum, quod Plato Aristophanem in Convivio fecit cum Socrate familiariter conversantem. Inter quos si tanta intercessisset simultas et inimicitia, quantam vulgo perpetuo obtinuisse existimarunt, profecto impie philosophus in magistrum fuisset facturus, si colloquium isto modo habitum finxisset. Unus tamen locus Platonis est, qui huic sententiae vel maxime adversari videatur. Nam in Apolog. Socr. p. 19. B. C. Socrates ita loquens inducitur, ut in fabula Aristophanis non exiguam causam inesse dicat, cur multi iniquius de ipso iudicaverint. At vero ibi nobis persuasum est Socratem nec coram iudicibus ironiae suae oblitum ita fabulae Aristophaneae mentionem facere, ut non ipsum poetam tangat, sed eorum potius temeritatem non sine urbana cavillatione reprehendat, qui ex poetae nugis, iam dudum scilicet ab ipso reiectis, calumniandi causam et opportunitatem quaerere non desiissent. Quam sententiam iam ante hos septem fere annos in commentariis ad eum locum a nobis propositam miramur sane quod nemo eorum, qui postea temporis de Socratis cum Aristophane necessitudine exposuerunt, rite perpendit. Est enim ita comparata, ut ne nunc quidem eius poeniteat. Multo minus etiam cum nostra ratione pugnat locus Phaedonis p. 70. C, ubi quod Socrates haec dicit: *οὔκουν γ᾽ ἂν οἶμαι, ἤ*

δ' ὅς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινὰ νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κωμῳδοποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι, recte viderunt interpretes vulgare illud fuisse in omnes philosophos convicium, quod non Aristophanem, sed Eupolin auctorem habeat.

Manet igitur quod antea posuimus, Aristophanem quo tempore Socratem inter perniciosos sophistas numerabat, Nebulas scripsisse; postea vero quam eum virum probum, honestum, boni rectique amantem cognovisset, diligere et amare coepisse, ut a Platone in Convivio potuerit talis induci, qui cum Socrate amantissime colloquatur. Atque hanc ipsam causam arbitramur esse, cur in Euthydemo Aristophanis nulla mentio iniecta sit, etsi id in postrema sermonis parte, ubi Crito de rhetoris istius exponit sententia, commodissime fieri potuisset. Quanquam philosophus dum hilari iocularique ratione argumentum illustrat, atque dictionibus quibusdam comicis usus est etiam in Nubibus usurpatis, fortasse subobscure Aristophanis fabulam significavit.

Atque huc, nisi fallor, trahenda est etiam Conni commemoratio, qua facta facile quisque in memoriam redire potuit fabulae Aristophaneae. Constat enim Connum Amipsiae eodem tempore quo Nubes in scenam prodiisse, atque de his reportasse victoriam. Nec tamen credibile est hanc fabulam tam inique iniusteque in Socratem statuisse, imo ea videtur unice ad iocum hilaritatemque fuisse temperata, si quid ex illo ipso Platonis loco colligere licet, quo Socrates sese ait Connum magistrum suum infamia quadam conspergere, siquidem homines eum *γεροντοδιδάσκαλον* appellare soleant. Quod quorsum spectet, docet locus Ciceronis iam supra memoratus Epistol. ad Divers. IX. 20. „*ὀψιμαθεῖς* autem homines scis quam insolentes sint.“ Enimvero senes sunt fere indociles, intractabiles, et suorum decretorum nimis tenaces. Unde lux affunditur loco Platonis Sophist. p. 251. B. *ὅθεν γε τοῖς ὀψιμαθέσι θοίνην παρεσκευάκαμεν· εὐθὺς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον.* Atque eodem pertinet etiam quod Diogenes dixisse fertur: *νεκρὸν ἰατρεύειν καὶ γέροντα νουθετεῖν ταὐτὸν εἶναι.*

Sed res repetenda altius est atque de Conno ipso explicandum accuratius, de quo usque ad hunc diem ho-

minum doctorum iudicia circumferuntur minime probabilia. Perhibent enim eum praeclarum fuisse fidicinem et excellentissimum artis musicae magistrum. De quo mea quidem sententia non unam ob causam dubitari potest. Nam primum quidem in Menexeno p. 235. E. apertum est ab ipso Socrate ita eius mentionem fieri, ut per urbanum iocum et irrisionem eius institutio anteponatur Lampri musici celeberrimi disciplinae. Cuius loci ratio, nuper demum a nobis patefacta, dici non potest quantopere homines eruditos inde a Cicerone ad Winckelmannum usque fefellerit. Omnes enim Socratis ironia non percepta homini tantum habuerunt honorem, ut eum in arte sua longe praestantissimum fuisse iudicarint. v. Ciceron. Epistol. Famil. IX. 21. Maxim. Tyr. p. 225. T. II. ed. Reisk. Valer. Maxim. VIII. 7. Suidas s. v. *Κόννου ψῆφος* T. II. p. 346 Interprett. ad Aristoph. Equitt. v. 534. ed Brunck. s. Commentarr. Lipss. Vol. IV. p. 150 sq. ubi etiam grammaticorum et scholiastarum opiniones recensentur. Winckelmann. Praef. p. XL sq. Schleiermacher. Opp. Plat. T. II. Vol. III. p. 532. At enim vero Platonis auctoritate quum illi abusi sint, quam nihil eorum sententiae sit tribuendum, facile intelligitur. Et res ipsa suadet, ut de musico isto non tam magnifice sentiamus. Neque enim verisimile est eum, si tantus fuisset artifex, aut in tanta paupertate fuisse versaturum aut aliis maximeque poetis comicis adeo debuisse ludibrium. Enimvero apud Aristophanem et Cratinum qui memoratur *Κοννᾶς*, is dubium non est quin sit ille ipse Connus, cuius apud Platonem mentio fit. Id rectissime vidit Winckelmannus Praefat. p. XL. laudata Bentleii de nominibus *ὑποκοριστικοῖς* disputatione in Epist. ad Io. Millium Opuscul. philol. p. 521 sq. ed. Lips.; senserat item Brunckius ad Vesp. v. 534. in eo tamen falsus, quod *Κόννας* scribendum putavit. Iam vero audi, quid sit, quod comici de homine narrant. Aristophanes Equitt. v. 534. — *ἀλλὰ γέρων ὢν περιέῤῥει Ὥςπερ Κοννᾶς, στέφανον μὲν ἔχων αὖον, δίψῃ δ᾽ ἀπολωλώς· Ὃν χρὴ διὰ τὰς προτέρας νίκας πίνειν ἐν τῷ πρυτανείῳ.* Vesp. v. 675. *σὲ μὲν ἡγοῦνται Κόννου ψῆφον· τούτοισι δὲ δωροδοκοῦσιν ὕρχας, οἶνον κ. τ. λ.* Suidas v. *Κοννᾶς* T. II. p. 345. et Schol. ad Equitt. v. 531. hos Cratini versiculos memorant: *ἔσθιε καὶ σῇ γαστρὶ δίδου χάριν, ὄφρα*

σε λιμὸς Ἐχθαίρῃ, Κοννᾶς δὲ φιλοστέφανός σε φιλήσῃ. quae adumbrata sunt ad illud Hesiodi Opp. et Dier. v. 293. s. 277. ed. Brunck. *ἐργάζευ Πέρση, Διὸς γένος, ὄφρα σε λιμὸς Ἐχθαίρῃ, φιλέῃ δὲ ἐϋστέφανος Δημήτηρ.* Vides artificem tanquam senem pauperculum, bibulum et voracem perstringi; de virtutibus eius nihil praedicari, praeterquam quod superiores eius victoriae cum irrisione commemorantur. Quare loco Menexeni commotus aliter atque vulgo de eo iudicandum existimo. Ego enim si quid video, res ita potius sese habet. Fuit ille musicus admodum mediocris. Nihilominus acciderat aliquando, ut in certaminibus reportaret victoriam. Cuius honoris ille per totam vitam adeo fuit memor, ut coronam capiti impositam gestaret eaque ornatus magno cum fastu per plateas incederet, etsi summa paupertate iam eo redactus erat, ut instituenda iuventute victum quaeritaret. Atque haec ipsa potissimum fuit causa, nisi fallor, cur Socrates eum frequenter visitaret, videlicet quamcunque opportunitatem cum adolescentibus disserendi studiose investigare solitus et fortasse ipso hominis ingenio allectus et invitatus. Nam videtur Connus sane Socrati simile habuisse ingenium similemque fortunam. Primum enim fuit pauper et egenus, quae paupertas eo magis debuit esse ridicula, quo magis victoriis suis olim reportatis superbiret. Eandem fortunam Socrates quoque expertus est, quem constat Athenis vulgo *τὸν πένητα* esse appellatum. v. Xenophont. Oecon. II. 3. coll. Plat. Apolog. p. 23. B. Deinde ille videtur in rebus ad philosophiam pertinentibus lubenter esse versatus et cum sophistis aliisque id genus hominibus confabulari solitus: nam isti quoque quum adolescentium visendorum gratia tum hominis singulari ingenio praediti causa eius domum frequentabant. In quo ne nos temere hariolari existimes, teste Athenaeo V. p. 218. C. Amipsias in Conno chorum ex *φροντισταῖς* compositum in scenam induxit, quod certe facere non potuisset, nisi bonum Connum lubenter de istiusmodi rebus nugari solere Athenis notum fuisset. Atque hoc alterum est, in quo ei quaedam cum Socrate similitudo intercessit. Tertium fuit, quod etiam habitus atque facies hominis per esset ridiculus. Incedebat enim per plateas urbis quandam prae se ferens gravitatem, corona ornatus, quandoque etiam temulentus. Quid igitur? talis quum esset homuncio, num cuiquam mirum

videbitur, quod Socrates eius consuetudinem appetiit? Nimirum is pro urbanitate sua se simulavit musicam ab eo perdiscere velle, quae erat viri professio, si quid video, irrisionis plenissima. Atque haec si probabiliter a nobis sunt disputata, cur Amipsias totam sophistarum cohortem, uno Protagora excepto, qui tum aberat Athenis, cum Conno convenire iusserit, nemini erit obscurum. Inter eos autem si non primarias, at certe insignes, partes egit Socrates; quorsum spectant versiculi a Diogene Laertio II. 28. servati, quibus reliqua multitudo eum detrito pallio indutum advenientem salutat. Diogenis verba haec sunt: *Ἀμειψίας δ' ἐν τρίβωνι παράγων αὐτὸν φησὶν οὕτως· Σώκρατες, ἀνδρῶν βέλτιστ' ὀλίγων, πολλῶν δὲ ματαιόταθ' ἥκεις καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς, καρτερικός τ' εἶ. πόθεν ἄν σοι χλαῖνα γένοιτο; Τουτὶ τὸ κακὸν Τῶν σκυτοτόμων κατ' ἐπήρειαν γεγένηται.* Satis lepidum et ridiculum hunc sophistarum congressum fuisse oportet, ut non sit mirandum, quod haec Amipsiae fabula spectatoribus praeter ceteras placuit. Quanquam de hac re non licet certi quid pronuntiare, quia quale eius fuerit argumentum, admodum obscurum est *). Videmur tamen non temere hariolari, existimantes Connum cum Socrate ceterisque sophistis ita a poeta in scenam esse inductum, ut ipse vetulus vetulos, maximeque Socratem, arte musica erudire conaretur: unde omnibus nata est multa argutandi rixandique occasio. In aliam tamen sententiam Fritschius disputavit l. c p. 243 sqq. qui Connum Amipsiae censet versatum esse in doctiorum hominum, ut philosophorum, sacerdotum, vatum, artificum, illudenda paupertate. Cuius opinionis vereor ut satis idoneae sint rationes. Quod nos statuimus, id verum esse suspicamur partim ex eo, quod Socrates apud Platonem narrat Connum vulgo *τὸν γεροντοδιδάσκαλον* vocari, quia ipse eius disciplina utatur, partim ex Nonio Marcello, qui Senis doctorem non uno loco inter titulos fabularum Varronis memorat: quod certe argumento est, hanc materiam veteribus comicis non fuisse incognitam. Atque haec si vera sunt, cur in extrema dialogi nostri

---

*) Cf. Meineke Quaest. Scenic. spec. II. p. 43. Ranke in Seebod. Bibl. Crit. a. 1828. n. 31. p. 247.

parte nec Amipsiae ducatur ratio, in aprico esse putamus. Etenim is Socratem non ut vaniloquum et perniciosum sophistam, sed ut garrulum et contentiosum senem informaverat, indeque eximiam risus movendi captaverat occasionem. Quanquam quod Socrates in principio dialogi Connum tanquam magistrum memorat suum, eo fortasse tecte Amipsiae pariter atque Aristophanis fabula significatur.

Reliquus est Eupolis, qui si Socratem similiter atque Aristophanes in scena traduxisset, sanequam etiamnum esset mirabile, cur Plato poetas comicos non vicissim perstrinxerit aperteque vituperaverit. At enim vero etiamsi Eupolis Socratem vehementer corripuerit, tamen eum non ut nefarium sophistam, qui omnia temere calumniaretur, sed ut inanem eumque pauperculum rerum coelestium scrutatorem aut alio nomine perstrinxisse videtur, id quod colligimus ex Fragmentis apud Runkelium p. 175 sq. conf. Fritschius l. c. p. 217 sqq. Ac similis fortasse aliorum comicorum causa fuit, de quibus hic non est dicendi locus.

Explicavimus igitur, cur Plato in Euthydemo poetarum comicorum, qui Socratem eiusque disciplinam in scena risissent, nullam rationem habendam duxerit.

Sequitur ut exquirendum sit, cur scriptores orationum forensium potissimum carpantur tanquam germanae philosophiae adversarii Cuius rei causas Plato ipse satis perspicue indicavit. Quippe homines isti arrogantes et superciliosi cum rhetoribus id habebant commune, quod se in sophistarum numero haberi nollent, licet se ex eorum disciplina aliquid lucri capere posse non desperavissent. Certe quidem Gorgiam novimus magnopere cavisse, ne inter sophistas referretur, et eam ipsam ob causam sophistae nomen repudiavisse, sicuti docuit Fossius de Gorgia Leont. p. 41. Iidem autem illi etiam *πολιτικοὶ* videri volebant, cuiusmodi homines quam inclementer in sophistas statuerint, docet locus Menonis p. 91. A sqq. ubi Anytus a Socrate interrogatus, num Menoni censeat consuetudine et institutione sophistarum utendum esse, tam acriter in eos invehitur, ut sophistas tanquam pestem et perniciem civitatis valde abominetur. Ex quo explicationem habet etiam illud, quod De Rep. VI. p. 493. A. sophistae vocantur virorum civilium *ἀν-*

τίτεχνοι. Quum vero scriptores illi oratorii sophistas magnopere contemnerent, quorum argutam dialecticam ad rhetoricae artis facultatem parum valere sibi persuasissent, tum superciliosi et invidi universae philosophiae inimici exstiterunt. Nam primum quidem quia erant minus eruditi, imo semidocti, quid in sapientiae disciplina boni inesset et quomodo ea ab eristica esset discernenda, minime intellexerunt. Deinde molestissime tulerunt, si quando a Socrate vel eius familiaribus importunis quaestiunculis vexarentur, famam suam atque auctoritatem agi existimantes, si quando ab iis confutati viderentur. Quo factum est, ut quae criminationes unice in rixosam illam et contentiosam sophisticam convenirent, eas in universam philosophiam coniicerent atque Socratis rationem cum illa sedulo confunderent. Ita igitur hoc hominum genus viro optimo, acerrimo sophistarum exagitatori, multum invidiae atque odii conflavit, ut mirandum profecto non sit, quod Plato eos tanquam temerarios homines et ineptos philosophiae atque ipsius Socratis reprehensores praeter ceteros acerbe castigaverit. Atque ex hoc eodem fonte fortasse etiam odium illud in Lysiam fluxit, quem novimus in Phaedro gravi censura a philosopho esse notatum. Enimvero is etsi benevolo in Socratem animo fuit, si quid ex iis colligere licet, quae narrat Cicero De Orator. I. 54., tamen Platoni ex itineribus reduci ideo stomachum movit, quia quum insignis rhetoris laude floreret, tamen a philosophia erat plane alienus ideoque artis oratoriae facultatem magis usu et exercitatione collectam quam ratione inventam et perfectam tenebat: de qua re in Prolegomenis ad Phaedrum et Menexenum explicatum est.

Cum universi libri argumento praeclare congruit illud, quod in principio atque fine sermonis Critoni interlocutoris partes tribuuntur. Cuius viri exemplo sanequam commodissime declarari potuit per inanes illos rixandi artifices tantum invidiae conflari verae sapientiae disciplinae, ut vel homines benevolentissimi de salutari eius vi et efficacia dubii redderentur. Fuit enim Crito et Socratis et philosophiae amantissimus, homo optimus et liberali animo, sed non ita perspicax et subtilis, ut vera a falsis facile discerneret. Ex quo etiam apparet, cur ei, si a dialogo ipsius nomine inscripto et quibus-

dam Phaedonis locis discesserimus, in uno Euthydemo interlocutoris partes eaeque fere secundariae sint demandatae. Nam qui a philosophandi subtilitate esset parum instructus, eum Plato facile intellexit non posse cum Socrate ita colloquentem induci, ut de gravioribus atque difficilioribus quaestionibus dissereret. Quanquam igitur ille et philosophiae studiosus erat et Socratis amantissimus, tamen facile accidere potuit, ut eristicorum nugis admodum commoveretur adeoque paene adduceretur eo, ut sapientiae disciplinae diffidere inciperet et de Socratis fama atque existimatione sollicitus fieret. Quae si recte iudicavimus, et conveniunt certe cum iis, quae alibi de eo memoriae prodita sunt atque partim a Groenio van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 200 sqq. exposita, nihil profecto universi colloquii rationi et consilio fingi potest accommodatius quam quod Plato hunc potissimum cum Socrate colloquentem induxit.

Reliquum est, ut quaerendum sit, quo tempore Euthydemus scriptus esse videatur. Et diserta quidem temporis indicia, unde hac de re coniecturam capere liceat, in eo expressa cernuntur fere nulla. Schleiermacherus enim quod e p. 273., E. ubi sophistae Thuriis fugisse narrantur, apparere censuit, colloquium post Olymp. XLII. habitum fingi, pro certo posuit quod est longe incertissimum. Sumsit enim Dionysodorum et Euthydemum eodem anno quo Lysiam, hoc est Olymp. XCII. 2. sive ante Chr. n. 411., Thuriis pulsos esse, quum tamen id iam antea evenire potuerit, siquidem non semel accidit, ut in civitate illa recens condita inter diversas factiones tumultus et seditiones orirentur. Non firmior est Pinzgeri ratio, qui in Specim. Nov. Edit. Euthydemi p. 10. e verbis p. 275. A. collegit habitum fingi colloquium Olymp. XCI. 4. quia Alcibiades commemoretur sic, ut vix exsul haberi possit. At loco illo diligenter considerato nihil videbis ex eo posse concludi nisi sermonem ante Olymp. XCIV. 1. habitum fingi. Plus profecit Winckelmanni diligentia, qui e verbis p. 286. C. *καὶ γὰρ οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν σφόδρα ἐχρῶντο αὐτῷ καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι*, verissime collegit dialogum post obitum Protagorae et habitum fingi et scriptum esse. Iam vero Freretus in libro: Memoir. de l'Academ. d. Inscript. T. 47. p. 277 — 282.

et Geelius Histor. Sophistar. p. 70. probabiliter demonstrarunt mortuum esse sophistam anno ante Chr. n. 410. Ex quo consequitur, librum post Olymp. XCII. 3. literis consignatum esse. Mihi tamen nec haec computatio satisfacit. Prodiit enim Euthydemus, nisi fallor, ineunte Olymp. XCIV. quo tempore Aristophanis adversus Socratem inimicitia iam tota evanuerat, non multo ante Protagoram, quocum etiam argumenti quadam necessitudine continetur. Quae sententia vel maxime commendatur totius scriptionis ratione et consilio. Scripsit enim Plato hunc librum haud dubie iis temporibus, quibus ei operae pretium visum est efficere, ut Socratis philosophandi ratio ab inani ista sophistarum arte diligenter discerneretur. Quae si ex me quaeris qualia fuerint, equidem non dubito, quin paucis annis ante Socratis accusationem eius rei maxima fuerit vel necessitas vel opportunitas. Nam illis temporibus usque ad viri iudicium temerariae istae opiniones ab eius adversariis sedulo videntur divulgatae et amplificatae esse, sicuti ex Apologia apparet. Nec vero probabile est Euthydemum tum demum esse confectum, quum Socratis causa iam in iudicium deducta esset. Nam si lis iam in iudicio esset versata, haud dubie scriptor eius rei rationem habiturus erat. Ex quo admodum fit probabile, librum aliquo tempore ante Socratis accusationem literis esse consignatum. Confirmatur haec nostra sententia vel maxime eo, quod quaecunque de vitae beatitate, de scientia tanquam virtutis fundamento, deque virtutis disciplina disseruntur, ea omnia germanae doctrinae Socraticae speciem referunt, nec per totum librum quidquam eorum investigari potest, quae Plato postea de vi et natura virtutis est commentatus. Enimvero inde perspicue intelligitur, Platonem, quo tempore Euthydemum scripsit, fidum adhuc fuisse rationis Socraticae sectatorem, quod certe in annos adolescentiae eius cadit. Huc accedit quod perquam est credibile, philosophum non illo demum tempore, quo scholas in academia habere instituit, suam ipsius dialecticam isto quidem modo ab adversariorum calumniis fuisse defensurum, quandoquidem inanes isti garrulique disputatores, etiamsi se adhuc iactaverint, tamen quomodo a Socraticis differrent, viris prudentibus et cordatis non amplius obscurum esse potuit. Denique nec Megaricorum disserendi ratio usquam in Euthydemo respicitur, quod sane magnum momentum

ad nostram rem facit, quum philosophus tam multa eius carpendae opportunitate oblata non videatur eam silentio fuisse transmissurus, nisi idoneas eius rei causas habuisset. Sed nimirum Plato post Socratis obitum demum, quum Athenis relictis se ad Euclidem contulisset, illam videtur cognovisse accuratius. Ita igitur omnia suadent, ut Euthydemum non ita multo ante Socratis accusationem scriptum esse credamus.

Atque his ita explicatis videmur et sententiam nostram de universi operis argumento atque consilio supra adumbratam satis confirmavisse, et quae praeterea ad librum intelligendum sunt necessaria, quantum hac disputatione fieri poterat, in illustri luce posuisse. Qua disputatione tandem hoc effectum putamus, ut totam scriptionem prorsus divina arte compositam et elaboratam esse appareat. Omnes enim libri partes tam apte inter se nexas atque colligatas esse ostendimus, nihil ut sit otiosum aut supervacaneum, omniaque tanquam singula unius corporis membra pulcerrime inter ipsa conveniant. Est enim toti operi propositum nihil aliud, nisi ut doceatur, nugacem istam eristicam, quae se temere virtutis magistram profiteatur, nihil esse nisi vanam argutiarum venatricem, ideoque Socraticae disciplinae multum esse postponendam, ut quae re vera ad virtutis institutionem pertineat et rationes cuiusque rei subtiliter soleat pervestigare; nihilominus autem accidere, ut homines fastuosi et invidi alteram cum altera sedulo confundant atque ita veram sapientiae et virtutis disciplinam in odium hominum atque contemtum adducant. Quocirca haud videmur temere statuere omnia eo redire existimantes, ut Socratica ratio a vanae illius et inanis eristices, pulcerrime sane in hoc libro descriptae, suspicione liberetur, doceaturque cavendum esse, ne, dum istam sophisticam contemnas, simul etiam germanam sapientiae et virtutis disciplinam nihili aestimandam esse opineris.

Sed tempus est disputationi nostrae, quae vel sic fortasse nimis ampla evasit, finem imponere. Qua si id effecisse videbimur, ut de opere sanequam gravissimo rectius existimetur, eo impensius laetabimur, quo densioribus tenebris illud adhuc fuit involutum.

Ceterum non vereor, ne nunc quisquam Astio putet assentiendum esse, qui in libro ceteroquin egregio De Vita et Scriptis Platonis p. 414 sqq. etiam

hunc dialogum Platoni per fraudem suppositum esse iudicavit. Nam primum quidem illud exploratum habemus, Euthydemum eatenus non esse Platonicum, quatenus a Platone Socratico literis consignatus est: quod tamen nihil impedit, quominus eum ad philosophum nostrum tanquam auctorem referamus. Deinde etsi non id agitur, ut locus aliquis doctrinae Platonicae subtilius illustretur, sed tota scriptio maxime in doctrina Socratis a sophisticarum argutiarum suspicione vindicanda versatur, tamen passim vel opiniones sophistarum maximeque Protagorae longe lateque illa aetate disseminatae refelluntur, vel doctrinae Socraticae loci quidam, si non explicantur, at certe attinguntur atque significantur, quo ipso efficitur, ut et sophistarum castigatio et Socraticae rationis commendatio artificiosissime coniuncta sit cum gravissimarum rerum vel explicatione vel significatione, quae miramur sane virum doctissimum in hoc opere prorsus desideravisse. Denique nec in verbis nec in sententiis quidquam reperitur, quod malae fraudis suspicionem excitare aut alere posse videatur. Nam quod multae dictiones ioculares atque proverbiales cumulantur, id eiusmodi est, ut cum sophistices irrisione propemodum petulanti illa et proterva optime conveniat, ut profecto non videam, cur quis hac in re ullo modo haereat. Quod autem Socrates aliquoties non e sua ratione disputat, sed ex mente sophistarum loquitur, id si non est animadversum, neutiquam scriptori vitio vertendum est, sed potius iis ipsis, qui quum librum sibi viderentur penitus intellexisse, tamen has quidem eius partes secus atque debuerant interpretati sunt. Nec quidquam affert dubitationis, quod loci quidam reperiuntur etiamnum obscuri. Quorsum pertinent quae p. 271. D. de fratribus Acarnanibus et p. 297. E. de Patrocle Socratis fratre narrantur. Nam in talibus nesciendi ars est adhibenda, cavendumque magnopere, ne quae nobis obscura sunt, etiam veteribus ignota fuisse existimemus. Ita certe prohibebimus, ne turbulentis dubitationum fluctibus tanquam in immensum inscitiae et ignorantiae mare auferamur.

Possumus his nonnulla subiicere de sententia eorum, qui Socratem in sophistarum numero habendum iudicaverunt. Sed haec materia, quia et a nobis alibi *)

*) In progr. 1830. edito.

est tractata et explicata etiam ab aliis, satis erit hoc unum adiecisse, Platonem ipsum in Euthydemo huic opinioni maxime esse adversatum.

ELENCHUS CODICUM.

Bodleianus s. Clarkianus. — Coislinianus (Γ). Vaticani Θ et r. Veneti ΞΣ. Paris. B. quo usus est Routhius, et Paris. CE. Angelicus (w). Barberinus (y). Palatinus (e). Urbinas (f). Vindobonens. 54. (nobis r). Flor. a. b. c. o. Palat., quem Creuzer. nominavimus, unde vir illustris excerptas lectiones dedit in Melett. Critt. Fasc. I. p. 100 sq. Optimi sunt Bodl. Coisl. Vat. Θ. Vindob. et Creuzer. Quanquam iis non tantum est tribuendum, ut ubique aut veram lectionem aut certe eius vestigia servare existimentur. Sunt enim nec ab ipso Platone scripti nec a scribarum erroribus et grammaticorum correctionibus immunes. Quocirca etiam reliquorum librorum ducenda est ratio, siquidem saepenumero accidit, ut vel deteriores libri verae germanaeque scripturae vestigia habeant. Alioquin ars critica facile eo deveniet, ut mero manuum labore contineatur.

EDITIONES LIBRI PECULIARES.

Separatim Euthydemus editus et illustratus primum a Routhio est, cuius editionis hic est titulus:

Platonis Euthydemus et Gorgias. Recensuit, vertit, notasque adiecit Martin. Joseph. Routh. Oxonii, e typographio Clarendoniano. 1784. 8. mai.

Hunc sequutus est Heindorfius edito Vol. III. Dialogorum Platonis Selectorum, quod etiam hanc habet inscriptionem:

Platonis Dialogi tres, Cratylus, Parmenides, Euthydemus. Emendavit et annotatione instruxit Lud. Fr. Heindorf. Berol. 1806. 8. mai.

Denique nuper editoris munere functus est Winckelmannus, quo curante prodiit:

Platonis Euthydemus. Recensuit, Prolegomenis et commentariis illustravit, apparatum criticum di-

gessit, scholia, excursum et indices adiecit Aug. Guil. Winckelmann. Accessit Aristotelis liber de sophisticis elenchis. Lipsiae. 1833. 8. mai.

Specimen novi Commentarii in Euthydemum edidit Gustav. Pinzger. Liegnit. 1834 4. quod dialogi initium usque ad p. 272. A complectitur.

Germanica Schleiermacheri interpretatio continetur Opp. Platon. Vol. II. P. I. p. 397 sqq. edit. sec.

Ε Υ Θ Υ Δ Η Μ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΡΙΤΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ, ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ, ΚΤΗΣΙΠΠΟΣ.

Cap. I. *Τίς ἦν, ὦ Σώκρατες, ᾧ χθὲς ἐν Λυκείῳ διελέγου; ἦ πολὺς ὑμᾶς ὄχλος περιεστήκει, ὥςτ' ἔγωγε βουλόμενος ἀκούειν προςελθὼν οὐδὲν οἷός τ' ἦν ἀκοῦσαι σαφές. ὑπερκύψας μέντοι κατεῖδον, καί μοι ἔδοξεν εἶναι ξένος τις, ᾧ διελέγου. τίς ἦν;* 271

ΣΩ. *Ὁπότερον καὶ ἐρωτᾷς, ὦ Κρίτων; οὐ γὰρ εἷς, ἀλλὰ δύο ἤστην.*

P. 271. *ἦ πολὺς ὑμᾶς*] Par. BCE. Angel. Barb. Urbin. Vat. r. Vind. *ἢ*. Heindorfius *ἦ* abesse malebat; sed v. infra. — *ἡμᾶς* Ven. Σ. BCE. Ang. Barb. Pal. Flor. a. b. c. o. In Vat. r. et Vind. *ὄχλος* deest.

μέντοι κατεῖδον] Bodl. *κατίδον*, i. e. *κατεῖδον*.

P. 271. *Τίς ἦν, ὦ Σ. — περιειστήκει*] „Verba haec a Demetrio citata sunt in libello *Περὶ ἑρμηνείας* §. 235. ed. Gale sine variatione. Illa vero, quae mox inferuntur, hoc modo laudantur memoriter: *Ἀλλά μοι ξένος τις φαίνεται ᾧ διελέγου· τίς ἦν;*" Routh.

Ἦ πολὺς ὑμᾶς ὄχλος —] Heindorfius, quia *ἦ* non usurpari soleat nisi post alterius interlocutoris sermonem, aut expungendum illud censet, aut scribendum: *πολὺς γὰρ ὑμᾶς ὄχλος*. Sed nulla est causa, cur voculam suspectam habeamus, quae quum asseverandi vi et potestate polleat, haud sane intelligitur, cur non liceat eidem personae, facta aliqua recitandi interstitione, sermonem ita continuare, ut utatur hoc affirmandi vocabulo. Accedit quod ne in iis quidem locis, quos vir doctus ad confirmandam sententiam suam attulit, arctior quaedam inter interrogationem et praecedentem sententiam necessitudo intercedit. v. De Rep. V. p. 453. E. VII. p. 530. C. VIII. p. 567. E. Euthyphr. p. 14. B. Fecit tamen insolita haec sententiarum continuatio, ut librarii temere *ἢ* scripserint.

Ὁπότερον καὶ ἐρωτᾷς] Fallitur Heindorfius *ὁπότερον* ratus pro *πότερον* usurpari solere. Habet enim oratio in talibus locis imitationem quan-

ΚΡ. Ὃν μὲν ἐγὼ λέγω, ἐκ δεξιᾶς τρίτος ἀπὸ
B σοῦ καθῆστο· ἐν μέσῳ δ' ὑμῶν τὸ Ἀξιόχου μειράκιον ἦν. καὶ μάλα πολύ, ὦ Σώκρατες, ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε, καὶ τοῦ ἡμετέρου οὐ πολύ τι τὴν ἡλικίαν διαφέρειν Κριτοβούλου. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σκληφρός, οὗτος δὲ προφερὴς καὶ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὴν ὄψιν.

B. **ἐπιδεδωκέναι]** Bodl. Vind. Par. E. ἐπιδεδηλωκέναι. Dein διαφέρει Ven. Σ. Par. CE. Angel. Pal. Flor. a. b. c. o.
σκληφρός] σκῆφρος Bodl.

dam sermonis quotidiani, quo in interrogationibus relativa interrogandi forma utimur, sententiam illam reticentes, unde interrogatio suspensa putari debeat. Germanice dixeris ad eundem modum: Welchen von beiden du doch auch meinest! Ad quae quilibet sponte intelligit, scire velim vel simile quiddam. Explicavi de hac loquendi forma ad Menon. p. 74. E. De Rep. I. p. 348. B. Lysid. p. 212. C. Eodem modo infra p. 267. B. accipiendum ὅ τι ποτὲ λέγεις; ubi Bekkerus de coniectura Heindorfii scripsit: τί ποτὲ λέγεις; Pertinet huc etiam locus Lysiae Accusat. Nicom. p. 840. ed. Reisk. = 259. ed. Brem. καὶ γάρ τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο; ubi Marklandus et Taylorus erraverunt mirifice.

B. **τὸ Ἀξιόχου μειράκιον]** Clinias, Axiochi prioris nepos, de cuius gente v. ad Alcibiad. I. p. 104. A. Critobulus autem, Critonis filius, iuvenis fuit et formositate insignis et Socratis amantissimus, v. Diog. L. II. 13, 121. Plat. Apol. p. 38. B. Phaed. p. 59. Formositate sua ipse gloriatur apud Xenoph. Sympos. III. 7. IV. 10. V. 1 sqq. Itaque cave ἐκεῖνος cum Heindorfio ad Critobulum aut cum Winckelmanno ad Euthydemum referas: pertinet enim ad Cliniam, quem Crito dixerat μάλα πολὺ ἐπιδεδωκέναι. Sed de vocabulorum σκληφρὸς et προφερὴς vi et potestate grammatici vehementer inter se dissentiunt. Nobis unice probantur, quae scripsit ad hunc locum Scholiastes. Σκληφρός, inquit, ὁ τῷ μὲν χρόνῳ πρεσβύτερος, τῇ δὲ ὄψει νεώτερος δοκῶν· προφερὴς δέ, τῷ μὲν χρόνῳ νεώτερος, τῇ δὲ ὄψει πρεσβύτερος. Quam sententiam confirmat etiam Photius On. II. 2, 10. iam a Routhio laudatus, προφερὴς λέγεται ὁ τῷ μὲν χρόνῳ νεώτερος, τῇ δὲ ὄψει δοκῶν πρεσβύτερος· σκληφρὸς δὲ ὁ τούτῳ ὑπεναντίος, ὃν καὶ νεοειδῆ ἂν εἴποις. Θεόπομπος δὲ ὁ κωμικὸς ἐπὶ γυναικὸς εἴρηκεν αὐτό. Hesychius: προφερεῖς οἱ νέοι ὄντες, πρεσβύτεροι δὲ φαινόμενοι. Eadem habet Harpocratio, et alii. Aeschines c. Tim. §. 21. ab Harpocratione laudatus: ἔνιοι μὲν γὰρ νέοι ὄντες προφερεῖς καὶ πρεσβύτεροι φαίνονται· ἕτεροι δὲ πολὺν ἀριθμὸν χρόνου γεγονότες παντάπασι νέοι. quem locum a Stephano, Tayloro, Winckelmanno, perperam intellectum vere explicuit Bremius. Etenim σκληφρὸς quum originem habeat a σκλῆναι, arefa-

ΣΩ. Εὐθύδημος οὗτός ἐστιν, ὦ Κρίτων, ὃν ἐρωτᾷς· ὁ δὲ παρ' ἐμὲ καθήμενος ἐξ ἀριστερᾶς ἀδελφὸς τούτου, Διονυσόδωρος· μετεῖχε δὲ καὶ οὗτος τῶν λόγων.

ΚΡ. Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σώκρατες.

ὁ δὲ παρ' ἐμὲ] ὃς δὲ παρέμενε Bodl. Vat. Θ.

μετεῖχε δὲ κ.] Ita dedi de coniectura Heindorfii. Libri habent μετέχει.

facere, commode dicitur de eo, cuius corpus tanquam arefactum non ad eam excrevit magnitudinem, quae ipsius aetati conveniat. Cuiusmodi homines propter staturae exilitatem minores natu videri solent, quam revera sunt. Προφερεῖς autem (in anterius proni) dicuntur, qui citius creverunt et maiorem habent figuram corporis quam pro aetate sua, ideoque videntur aetate grandiores. Quod non perspiciens Winckelmannus transversus agitur, totum locum hunc in modum interpretans: ille quidem, quem dico, Euthydemus, exilis est et macer; hic vero, Critobulus, procerus est et pulcer adspectu. Enimvero nec σκληφρὸς simpliciter macilentum nec προφερὴς procerum significat, et ἡλικία apud Platonem quidem nusquam de statura corporis et specie hominis externa dicitur. Accedit quod nullo modo perspicitur, cur Euthydemi figura cum adolescentuli specie comparetur. Quod autem dixi ἐκεῖνος referri ad Cliniam oportere, eam sententiam confirmari maxime arbitror verbis praecedentibus, καὶ μάλα πολὺ ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε; quae manifesto ad corporis habitum referuntur. Itaque totum locum sic interpretor: Quem ego dico, is ad dextram tertius a te sedebat; medius autem inter vos erat Axiochi filiolus, ac permultum is mihi videbatur profecisse, nec a nostro Critobulo longe aetate distare: veruntamen ille (Clinias) exilis est et pusillus pro aetate sua, hic autem citius crevit atque pulcra est et honesta facie. Ita igitur ambo adolescentes aetatis ratione habita inter se comparantur, siquidem explicatur, cur alter maior, alter minor natu videatur, quanquam parem fere aetatem habere iudicandi sint.

Εὐθύδημος — ὃν ἐρωτᾷς] Quia Crito plura verba de Clinia et Critobulo interposuit, prudenter Socrates, ad superiorem respondens interrogationem, addit ὃν ἐρωτᾷς.

μετεῖχε δὲ καὶ οὗτος τ. λ.] Ita vere correxit Heindorfius. Nam vulgatum μετέχει τ. λ. quod Astius et Winckelmannus interpretantur: versatur autem hicquoque in disputando, s. hic quoque artem disserendi profitetur: ferrem equidem hanc interpretationem, si antea Dionysodorus iudicatus esset disputationibus operam dare solere: nunc hoc unum narratum est, eum heri cum Socrate in

C ΣΩ. Καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί.

ΚΡ. Ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία;

ΣΩ. Οὗτοι τὸ μὲν γένος, ὡς ἐγῷμαι, ἐντεῦθέν

C. Ποδαποί; καὶ τίς] δέ, quod vulgo post ποδαποί; insertum erat, cum Bodl. Coisl. Ven. Σ. Par. BCE. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. delevi. Ita oratio plus alacritatis nanciscitur.

θαυμασία, ὦ Κρίτων· πάνσοφοι ἀτ.] Sic Coisl. Ven. Ξ. Pal. Urb. Vat. r. quod confirmat Vat. Θ. qui habet θαυμασίαν.

Lyceo disseruisse. Quum igitur haec verba ad praecedentia illa referantur, ᾧ χθὲς ἐν Λυκείῳ διελέγου, consequitur ut μετεῖχε legendum sit. Accedit quod Dionysodorus eius, quae habita est, disputationis revera particeps fuit, sicuti ex universi libri argumento intelligitur.

καινοί τινες αὖ οὗτοι —] In exemplo Aldino et aliquot codd. haec quoque Critoni tribuuntur. Ac profecto istud ὡς ἔοικε Critoni coniectanti optime convenit, Socrati non item, nisi cum Heindorfio interpretari velis: ut facile coniici potest, wie du leicht denken kannst. At ea interpretatio vereor ut loquendi consuetudini sit consentanea. Winckelmannus igitur, verbis Critoni assignatis, legendum censet: Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σ., καὶ καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταὶ ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία; Atqui ita Crito sumens novos istos esse sophistas parum considerate statim adiungit suum istud ποδαποί; quod eo molestius accidit, quia se neutrum novisse aperte fatetur. Me si audis, locum hunc in modum emendabis: Criton. Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σώκρατες· καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί. Socr. Ναί. Criton. Ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία; Hoc Ναί quam saepe post syllabas consimiles a librariis neglectum sit, quum multis exemplis possim declarare, tamen quia res per se hac luce clarior est, malo equidem doctrinae inops quam importunus haberi.

ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου] Phaedr. p. 229. B. εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἐνθένδε μέντοι ποθὲν ἀπὸ τοῦ Ἰλίσσου λέγεται ὁ βορέας τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι; ubi v. annot. coll. Poppon. ad Xenoph. Cyrop. VII. 1, 23. Chii autem coloni se adiunxisse videntur Atheniensibus illis, qui Olymp. 84. 2. = 443. a. Chr. n. decem navibus duce Lampone et Xenocrito Thurios migrarunt; de qua re v. Diodor. XI. 90. XII. 7. et 10. Quae Routhii coniectura nescio cur Heindorfio adeo incerta visa sit. Nam ipsum hoc ἀποικεῖν satis liquido testatur de alio itinere vel migratione non licere cogitari. Plus dubitationis habet quod Schleiermacherus statuit, fugam, quae statim memoratur, incidere in annum a. Chr. 412. vel 411 = Olymp. 92, 1 vel 2. quo anno Lysias orator, qui et ipse illuc concesserat, Atticismi accusatus cum trecentis aliis expulsus est. v. Taylor Vit. Lys. p. 111. Nam Thuriorum civitatem plus quam semel intestinis motibus concussam esse novimus. Pro φεύ-

ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δὲ ἐς Θουρίους· φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν πόλλ' ἤδη ἔτη περὶ τούςδε τοὺς τόπους διατρίβουσιν. ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, θαυμασία, ὦ Κρίτων· πάνσοφοι ἀτεχνῶς. ὡς

Florentini θαυμάσια. Vulgo legebatur θαυμάσι' ὦ Κρίτων. Dein Par. B. a pr. m. πάσσοφοι, quod recepit Bekkerus. Nos meliorum codicum auctoritatem in talibus sequendam duximus. conf. Schneider. ad Remp. X. p. 598. D. Lobeck. ad Aiacem p. 369. ed. sec. qui quae disputavit, ea πάνσοφον analogia certissima defendunt.

γοντες quod olim cum Heindorfio incertus haesi, num φυγόντες esset praeferendum, noli dubitare, quin vera sit lectio vulgata. Xenoph. Hellen. I. 3, 13 ἤδη φεύγων ἐκ Συρακουσῶν. Anab. I. 3, 3 φεύγοντά με ἐκ πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ τ. λ. ubi v. Krüger. coll. Pinzgero ad Lycurg. adv. Leocrat. c. 6. et Blumio ibid. c. 13, 1. Omnino autem de hoc usu participii praesentis v. Matthiae ad Eurip. T. VII. p. 351. Poppo ad Thucyd. T. I. p. 152. Fritsche Quaestionn. Lucian. p. 113 sq.

ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς —] Recte interpretatur Pinzgerus: Quod autem ad id attinet, quod tu de eorum sapientia quaeris. v. Matthiae Gr. T. II. p. 894. §. 478. ann. ad Phaedr. p. 251. C. Aliter accepit Heindorfius, qui τὴν σοφίαν αὐτοῖν pronomini ὃ per epexegesin additum putat. Dein vulgo legebatur θαυμάσι' ὦ Κρίτων, πάνσοφοι ἀτεχνῶς. Sed θαυμάσι' ὦ Κρίτων a prosae orationis scriptoribus dictum esse pro ὦ θαυμάσιε Κρίτων, nunc ne Lobeckio quidem ad Phrynich. p. 565. affirmanti crediderim. conf. Hermann. ad Hymn. Hom. in Apol. v. 14. Accedit quod haec compellatio per se spectata ab hoc loco aliena est.. Hoc ipsum, ni fallor, sentiens A. Matthiae gr. Gr. p. 849. correxit: θαυμάσι', ὦ Κρίτων, ὡς πάνσοφοι, collato Euripide Iphig. Aul. v. 948. θαυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξια ἠτιμασμένη, qui tamen locus alius generis est, siquidem ibi θαυμαστὰ ὡς ἀνάξια in unum coniungendum. Alia medicina usus Heindorfius legendum censet vel θαυμάσιοι (εἰσιν), ὦ Κρίτων, vel θαυμασίω, ὦ Κρίτων, πανσόφω ἀτεχνῶς, vel ὦ θαυμάσιε Κρίτων. Quorum nihil satisfacit. Lenius Winckelmannus scripsit: θαυμάσι', ὦ Κρίτων, πάνσοφοι ἀτεχνῶς., ut θαυμάσια πάνσοφοι cohaereat. Verum etsi σοφὸς ita cum accusativo connectitur, veluti infra p. 273. C. τὼ ἄνδρε σοφὼ οὐ τὰ σμικρὰ ἀλλὰ τὰ μεγάλα, tamen qui πάνσοφος eo modo construxerit, ego novi neminem. Recte codices aliquot habent: θαυμασία, ὦ Κρίτων, quod Pinzgerus summo iure amplexus est. Nam quod Winckelmannus dicit ita nullam fore orationis cohaerentiam, asyndeton hoc egregie sermonis vigori et alacritati convenit. Germanice dixeris: Wenn du aber nach ihrer Weisheit fragst, so ist sie ganz wundersam, o Kriton; ganz allweise Leute sind sie.

ἔγωγε οὐδ' ἤδη πρὸ τοῦ, ὅ τι εἶεν οἱ παγκρατιασταί.
τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω, οὐ κατὰ τὼ
'Ακαρνᾶνε τὼ παγκρατιαστὰ ἀδελφώ· ἐκείνω μὲν γὰρ
D τῷ σώματι μόνον οἵω τε μάχεσθαι· τούτω δὲ πρῶ-
τον μὲν τῷ σώματι δεινοτάτω ἐστόν, καὶ μάχῃ, ἣ
πάντων ἔστι κρατεῖν· ἐν ὅπλοις γὰρ αὐτώ τε σοφὼ
272 πάνυ μάχεσθαι καὶ ἄλλον, ὃς ἂν διδῷ μισθόν, οἵω τε

ὡς ἔγωγε οὐκ ἤδη] Pro ὡς ἔγωγε Bodl. Vind. et Vat. Θ. τώγε. Vat. r. τώδε, hac verborum distinctione facta: ἀτεχνῶς τώγε s. τώδε· οὐδ' ἤδη πρὸ τοῦ κ. τ. λ. ex quo liquida est erroris causa et origo. Pro ἤδη, quod hic tuentur Bodl. Vat Θ., vulgo erat ᾔδειν. v. Photium ap. Pierson. ad Moer. 173.

D. κατὰ τὼ 'Ακαρνᾶνε] Bod. Vat. Θr. Vind. 'Ακαρνᾶνε ἐγενέσθην τὼ παγκρ. quod ex glossemate fluxisse mihi plane persuasi.

ἣ πάντων ἔστι κρατεῖν] ἔστι om. Bodl. Vat. Θ. Ante Bekkerum ἐστὶ scribebatur.

ὡς ἔγωγε οὐδ' ἤδη πρὸ τοῦ, ὅ τι εἶεν —] Nam equidem ne noveram quidem antea, quid essent pancratiastae; (sc. sed nunc demum id cognovi; quod facile apud animum suppleveris.) hi enim prorsus in omni certaminum genere versantur, dissimiles Acarnanibus illis fratribus, qui nonnisi corporis certamina instituebant etr. Itaque Socratem apparet eos demum perfectos pancratiastas iudicare, qui viribus et corporis et animi possint cum aliis decertare, adeoque lepida urbanitate vulgarem vocabuli usum etiam ad contentiones forenses et dialecticas disputationes traducere, in quibus Euthydemus et Dionysodorus valde exercitati fuisse perhibentur. Ad ὅ τι εἶεν non inepte comparaveris Gorg. p. 448. B. τί ἂν αὐτὸν ὀνομάζοιμεν δικαίως; οὐχ ὅπερ ἐκεῖνον; v. Matthiae Gr. §. 420. p. 769. Dictionem οὐ κατὰ τὼ 'Ακαρνᾶνε illustrabunt illa Apolog. p. 17. B. ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. Itaque locus sane expeditus est et facilis intellectu, quem miror a recentissimo enarratore corruptum dictitari. Nam Winckelmannus aliquot codicum vestigia secutus eum hunc in modum corrigendum statuit: ὥ γε — οὐδ' ἤδη πρὸ του, ὅ τι εἶεν οἱ παγκρατιασταί· τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω, — οὐ κατὰ τὼ 'Ακαρνᾶνε ἐγενέσθην τὼ παγκρατιαστὰ ἀδελφώ. Pro quibus equidem exspectaverim potius haec: οὐδὲ γὰρ ἤδη — τούτω δέ. — Sed nimirum in fraudem inductus est vir doctus eo, quod liber Bodl. cum tribus aliis pro ὡς ἔγωγε scriptum habent τώγε vel τώδε, qui manifestus est error scribarum, et quod iidem libri post 'Ακαρνᾶνε inserunt ἐγενέσθην, quod e glossemate fluxisse arbitramur, propterea inserto, quod grammatici vitiosum illud τώγε vel τώδε aliter explicare non possent.

D. καὶ μάχῃ, ἣ π.] Recte Ficinus: et eo genere pugnae, quo omnia superan

ποιῆσαι· ἔπειτα τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις μάχην κρατίστω καὶ ἀγωνίσασθαι καὶ ἄλλον διδάξαι λέγειν τε καὶ συγγράφεσθαι λόγους οἵους εἰς τὰ δικαστήρια. πρὸ τοῦ μὲν οὖν ταῦτα δεινὼ ἤστην μόνον, νῦν δὲ τέλος ἐπιτεθείκατον παγκρατιαστικῇ τέχνῃ. ἣ γὰρ ἦν λοιπὴ αὐτοῖν μάχη ἀργός, ταύτην νῦν ἐξειργασθον, ὥςτε μηδ᾽ ἂν ἕνα αὐτοῖς οἷόν τ᾽ εἶναι μηδ᾽ ἀνταραι·

P. 272. παγκρατιαστικῇ τέχνῃ] Ante παγκρατιαστικῇ Heindorfius articulum τῇ desiderat, quem codd. non suppeditarunt. Nec eo opus esse puto, siquidem non vulgaris illa pancratiastarum ars intelligitur, sed ea potius, quam philosophus nunc mente et animo suo informavit, et quae etiam dialecticam comprehendit facultatem.

ἣ γὰρ ἦν λοιπὴ αὐτοῖν μ.] ἔτι λοιπὴ αὐτοῖν ἦν Urbin. et in marginibus Ven. Σ. Par. BC. Flor. a. c. Pro ταύτην, quod Coisl. Vat. Θr. Urb. Vind. et corr. Ξ. praebuerunt, ante Heindorfium legebatur ταύτῃ.

tur. Intelligitur ὁπλομαχία, cuius ope sophistae dictitabant omnes posse superari ac devinci. conf. ad Lachet. p. 178 A. et de Dionysodoro Xenoph. Mem. III. 1. De ὁπλομάχοις nuper exposuit etiam Fr. Haase ad Xenoph. De Republ. Lacedaem. p. 218 sqq. Hoc igitur aliud quoddam idque praestantius a Socrate indicatur esse παγκράτιον, quod quis ὁπλομαχίας ope semper et ubique possit reportare victoriam. Sed accedit praetera, quae non minus eo pertinet, forensis et dialectica exercitatio, de qua deinceps agitur.

P. 272. οἵω τε ποιῆσαι] Int. σοφὸν μάχεσθαι ἐν ὅπλοις, qua ellipsi nihil est usitatius. Gorg. p. 449. A. οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν δυνατὸν εἶναι ποιεῖν; sc. ῥήτορας. Phaedr. p. 266. C. σοφοὶ μὲν αὐτοὶ λέγειν γεγόνασιν, ἄλλους τε ποιοῦσιν. sc. σοφοὺς λέγειν. Ibid. p. 268. B. p. 270. D. Prot. p. 312. E. p. 348. E. al.

οἵους εἰς τὰ δικαστήρια.] Notabis attractionem. Optime Routhius comparat Aristoph. Nubb. v. 1108. εὖ μοι στομώσεις αὐτὸν ἐπὶ μὲν θάτερα, οἷαν δικιδίοις, τὴν δ᾽ ἑτέραν αὐτοῦ γνάθον στόμωσον, οἷαν εἰς τὰ μείζω πράγματα. Addimus Plat. Euthyphr. p. 2. Μέλητον οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον. Aristoph. Vesp. v. 1005. ὁ δὲ ἕτερος οἷός ἐστιν οἰκουρὸς μόνον. Lucian. Philosoph. c. 25. ὁ δὲ πυρετὸς οἷος καύσωνος σφοδρότερος. Plura dabit Matthiae Gr. §. 473. ann. 2.

μάχη ἀργός] quod enim reliquum erat pugnae genus *incultum*. Nam ita ἀργὸς intelligendum, ut recte vidit Heindorfius, comparans ille Eurip. Phoen. v. 773 ἓν δ᾽ ἐστὶν ἡμῖν ἀργόν, εἴ τι θέσφατον οἰωνόμαντις Τειρεσίας ἔχει φράσαι, τοὐδ᾽ ἐκπυθέσθαι ταῦτα. ubi Schol. ἀργόν, ἄπρακτον καὶ παραλελειμμένον, ὀφεῖλον γενέσθαι, καὶ μὴ γενόμενον. Plat. Legg. VII. p. 795. C. μηδὲν ἀργὸν τούτων μηδὲ ἀνεπιστῆμον ἐᾶν εἶναι κατὰ δύναμιν. Ibid. IX. p. 873. D. τῶν ὅσα

οὕτω δεινὼ γεγόνατον ἐν τοῖς λόγοις μάχεσθαί τε καὶ ἐξελέγχειν τὸ ἀεὶ λεγόμενον, ὁμοίως ἐάν τε ψεῦ-
B δος ἐάν τε ἀληθὲς ᾖ. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ἐν νῷ ἔχω τοῖν ἀνδροῖν παραδοῦναι ἐμαυτόν· καὶ γάρ φατον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ποιῆσαι ἂν καὶ ἄλλον ὁντινοῦν τὰ αὐτὰ ταῦτα δεινόν.

ΚΡ. Τί δαί, ὦ Σώκρατες; οὐ φοβεῖ τὴν ἡλικίαν, μὴ ἤδη πρεσβύτερος ᾖς;

ΣΩ. Ἥκιστά γε, ὦ Κρίτων· ἱκανὸν τεκμήριον ἔχω καὶ παραμύθιον τοῦ μὴ φοβεῖσθαι· αὐτὼ γὰρ τούτω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, γέροντε ὄντε ἠρξάσθην ταύτης τῆς σοφίας ἧς ἔγωγε ἐπιθυμῶ, τῆς ἐριστικῆς· πέ-
C ρυσι ἢ προπέρυσιν οὐδέπω ἤστην σοφώ. ἀλλ' ἐγὼ

B. ἱκανὸν τεκμήριον ἔχω] V. ἔχων, quod e Bodl. Vat. Θr. et corr. Coisl. mutatum. Ita oratio aliquanto plus vigoris et alacritatis nanciscitur. Primus ἔχω Winckelm. revocavit.

πέρυσι ἢ προπ.] Sic primus dedi e Bodl. Vat. Θ. Vulgô legitur πέρυσι δὲ ἢ πρ.

C. μὴ αὖ ὄνειδος] Hoc e Bodl. restitui. Legebatur μὴ αὐτὸς ὄν.

οἱ συμφοιτηταί μοι ἐμοῦ] μοι restitui e Vind. et Vat.

ἀργὰ καὶ ἀνώνυμα. Winckelmannus falso interpretatur: pugna operis expers, quae sola oratione instituitur. Cum proximis contendas p. 303. C. οἳ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξείργασθον. Legg. V. p. 747. E. εἴ τις νομοθέτης — ἐξειργάσατο τά τοιαῦτα. Ibid. VII. p. 801. E. ἔργα ἐξειργασμένοι καλά. Sympos. p. 178. D. Apol. p. 22. D. — μηδ' ἀνταῖραι, ne manus quidem tollere. Schol. ad Sophocl. Aiac. v. 1085. τὸ ἀνταίρειν κυρίως ἐπὶ τῶν ἀντιτασσομένων λέγεται χερσὶν αἰρομέναις ἢ ῥάβδοις ἢ τοιούτοις τισίν. Plene Thucyd. ab Heindorfio comparatus III. 32 χεῖρας ἀνταίρεσθαι, ubi plura Ducker. Mox ne quis ψευδὲς corrigat, conf. ann. ad Apolog. p. 34. E. al.

B. παραδοῦναι ἐμαυτόν] H. e. tradere in disciplinam, ut saepe.

γέροντε ὄντε ἠρξάσθον] Carpit haec Athenaeus XI. p. 506.

C. μὴ αὖ ὄνειδος —] ne rursus dedecori sim, sicut iam Conno parum honorificum fuit meum artis musicae studium. Prave vulgo αὐτὸς legebatur, quod iam Heindorfius corrigendum vidit. Similem labem eluas e Diodor. XI. c. 14. p. 539. ed. Dind. αὐτὸς δὲ μέρος μὲν δυνάμεως ἀπέλιπε, ubi procul dubio αὐτόθι δὲ scribendum. Loquutionem eandem habes Apolog. p. 35. A. οἵ ἐμοὶ δοκοῦσι αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτειν. De Rep. VI. p. 495. C ὀνείδη περιῆψαν. Epist. VII. p

ἓν μόνον φοβοῦμαι, μὴ αὖ ὄνειδος τοῖν ξένοιν περιάψω, ὥςπερ Κόννῳ τῷ Μητροβίου, τῷ κιθαριστῇ, ὃς ἐμὲ διδάσκει ἔτι καὶ νῦν κιθαρίζειν. ὁρῶντες οὖν οἱ παῖδες οἱ συμφοιτηταί μοι ἐμοῦ τε καταγελῶσι καὶ τὸν Κόννον καλοῦσι γεροντοδιδάσκαλον. μὴ οὖν καὶ τοῖν ξένοιν τούτοιν τις ταὐτὸ τοῦτο ὀνειδίσῃ· οἱ δ' αὐτὸ τοῦτο ἴσως φοβούμενοι τάχα με οὐκ ἂν ἐθέλοιεν προςδέξασθαι. ἐγὼ δ', ὦ Κρίτων, ἐκεῖσε μὲν ἄλλους πέπεικα συμμαθητάς μοι φοιτᾶν πρεσβύτας, ἐνταῦθα δέ γε ἑτέρους πειράσομαι πείθειν, καὶ σύ τί που συμφοίτα. ἴσως δὲ δέλεαρ ἄξομεν αὐτοῖς τοὺς σοὺς υἱεῖς· ἐφιέμενοι γὰρ ἐκείνων οἶδ' ὅτι καὶ ἡμᾶς παιδεύσουσιν. D

r. Vulgo μου, quod vel ob sequens ἐμοῦ displicere debet. Dativus cum συμφοιτηταὶ quin recte iungatur, nemo temere dubitabit.

καὶ τοῖν ξένοιν τούτοιν] Pronomen τούτοιν ex uno Vind. nostro adieci.

D. καὶ σὺ τί που συμφοίτα] Locus corruptus. v. infra. Pro τι Vat. r. τοι. Pro ἄξομεν Bodl. Vat. Θr. Vind. ἕξομεν. In Vind. tamen ἄξομεν superscriptum.

334. B. αἰσχύνην οὗτοι περιῆψαν τῇ πόλει. al.

ὥςπερ Κόννῳ —] V. infra p. 275. D. Menex. p. 236. A. ibique ann. Sextus Emp. VI. p. 129. Cicero Cat. mai. c. 8. Valer. Max. VIII. 7. Suidas in v. Σωκρ. Winckelmann. Prolegg. p. XI. sqq. Homini fame, ut videtur, paene enecato quod Socrates vetulus se in disciplinam dedit, in eius domo scilicet cum pueris et adolescentibus musices studium sectantibus conveniendi opportunitatem captans, id mirum profecto non est poetis comicis largam praebuisse ridendi cavillandique materiam. Quo in genere insignis fuit fabula Amipsiae Conni nomine inscripta, de qua v. Meineke Quaestionum Scenicc. Spec. II. p. 43 sq. et quae explicavi ipse in Prolegomenis.

ἐκεῖσε μὲν ἄλλους] H. e. quod ad Connum attinet.

D. καὶ σὺ τί που συμφοίτα] Locus corruptus. Astius coniecit: σὺ δήπου συμφοιτᾷς. Bernhardy Syntax. Gr. p. 333. corrigit: καὶ σὺ τί που συμφοιτᾷς· ὡς δὲ δέλεαρ κ. τ. λ. Felicius, opinor, Winckelmannus: καὶ σὺ τί οὐ συμφοιτᾷς; ὡς δὲ δέλεαρ κ. τ. λ. Praesens tempus ita post τί οὖ usurpatum ad Protag. p. 310. E. Lysid. p. 211. D. attigimus. Deinde pro ἄξομεν optimi codd. ἕξομεν, probante Winckelmanno. Sed vide an παρέξομεν legendum sit.

ΚΡ. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ὦ Σώκρατες, ἐάν γε σοὶ δοκῇ. πρῶτον δέ μοι διήγησαι τὴν σοφίαν τοῖν ἀνδροῖν, τίς ἐστιν, ἵνα εἰδῶ, ὅ τι καὶ μαθησόμεθα.

Cap. II. ΣΩ. Οὐκ ἂν φθάνοις ἀκούων· ὡς οὐκ ἂν ἔχοιμί γε εἰπεῖν, ὅτι οὐ προςεῖχον τὸν νοῦν αὐτοῖν, ἀλλὰ πάνυ καὶ προςεῖχον καὶ μέμνημαι, καί σοι πει-
E ράσομαι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα διηγήσασθαι. κατὰ θεὸν γάρ τινα ἔτυχον καθήμενος ἐνταῦθα, οὗπερ σύ με εἶδες, ἐν τῷ ἀποδυτηρίῳ μόνος, καὶ ἤδη ἐν νῷ εἶχον ἀναστῆναι· ἀνισταμένου δέ μου ἐγένετο τὸ εἰω-

E. ἀνισταμένου δέ μου] Vat. Θ. δ' ἐμοῦ, probante Bekkero.

P. 273. ἅμα πολλοί] Bodl. Vat. Θ. ἅμα αὖ πολλοί. Sed αὖ errore scribarum e praecedenti ἅμα natum videtur. Dein δοκεῖν Vat. Θ. Bodl. pro vulg. δοκεῖ.

εἰςελθόντες δὲ περιεπ.] V. εἰςελθόντε. Pluralem tuentur Bodl. Pal. Urb. Mox item Urb. περιεληλυθότες, ubi tamen dualem ob codicum auctoritatem servavi.

ὅ τι καὶ μαθησόμεθα] V. ad Lachet. p. 182. E. Ceterum conf. Charmid. p. 153. D. δεῦρο δή, ἔφη, καθεζόμενος ἡμῖν διήγησαι. Cratyl. p. 427. B.

Οὐκ ἂν φθάνοις ἀκούων] Proprie est: non anteverles audiendo, i. e. ocius rem tibi narrabo, iamiam audies. Exempla praebent Pierson. ad Moer. p. 452. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 265. = p. 100. C. Brunck. ad Aristoph. Plut. v. 1133. Copiose de huius formulae usu disseruit Hermann. ad Viger. p. 763 sqq. qui tamen eam aliter explicat.

καί σοι πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα δ.] Ita Plato Sympos. p. 174. A. μᾶλλον δ' ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἐκεῖνος διηγεῖτο, καὶ ἐγὼ πειράσομαι διηγήσασθαι. Phaedon. p. 59. C. ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι.

E. κατὰ θεὸν γάρ τινα] „h. e. divina quadam sorte. In bonam plerumque partem hoc adhibetur, interdum tamen in deteriorem, ut Eurip. Iphig. Aul. v. 411.: Ἑλλὰς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινά.“ Heindorf. De ἀποδυτηρίῳ v. Spanhem. ad Iulian. Orat. I. p. 17. Mox ad verba: τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον in quibus liquet δαιμόνιον esse instar adiectivi, contendas Phaedr. p. 242. B. τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μοι γίγνεσθαι ἐγένετο. De Rep. VI. p. 496. C. τὸ δαιμόνιον σημεῖον. Theag. p. 129. B. γέγονε γάρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. Euthyphr. p. 3. B. Apol. p. 31. D. coll. 40. A. B.

P. 273. ἅμα πολλοί, ἐμοὶ δοκεῖν] Istud ἐμοὶ δοκεῖν quum pertineat ad postrema haec: μαθητοὶ ἅμα πολλοί, vereor ut cum Heindorfio recte explicetur si bene memini. Imo significat: sicut mihi videtur; quantum ego iudica-

θὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. πάλιν οὖν ἐκαθεζόμην, καὶ ὀλίγῳ ὕστερον εἰςέρχεσθον τούτω, ὅ τ' Εὐθύ- 273 δημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἅμα πολλοί, ἐμοὶ δοκεῖν. εἰςελθόντες δὲ περιεπατείτην ἐν τῷ καταστέγῳ δρόμῳ. καὶ οὔπω τούτω δύ' ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότε ἤστην, καὶ εἰςέρχεται Κλεινίας, ὃν σὺ φῂς πολὺ ἐπιδεδωκέναι ἀληθῆ λέγων· ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ ἐρασταὶ πάνυ πολλοί τε καὶ ἄλλοι καὶ Κτήσιππος, νεανίσκος τις Παιανιεύς, μάλα καλός τε κἀγαθός, τὴν φύσιν ὅσον μέν, ὑβριστὴς δὲ

πάνυ πολλοί τε καὶ ἄλλοι] τε om. Vat. r. et uncis inclusit Bekkerus. In cod. Vindob. om. καί, quod olim abieci, nunc cum Winkelmanno tueor.

τὴν φύσιν ὅσον μέν, ὑβριστὴς δὲ —] ὅσον μὴ Bodl. Coisl. Vat. Θr. Par. E. Vind. et pr. Par. B. Quod arripiens Winckelm. scripsit: τὴν φύσιν, ὅσον μὴ ὑβριστὴς διὰ τὸ ν. εἶναι. Sed δὲ omnes libri tuentur. Nec molesta erit lectio vulgata, ubi ante τὴν φύσιν vocem paullisper inhibueris, quod ut fieret, commate distinximus.

re possum. Pluralem numerum εἰςελθόντες cum duali consociatum abunde tuebuntur quae scripsimus ad Phaedrum p. 256. C. tuetur etiam Winckelmann. Τὸν κατάστεγον δρόμον intellige de portica gymnasii tecta, siculi iam Ruhnk. fecit ad Tim. p. 90.

καὶ εἰςέρχεται Κλεινίας] quum Clinias intraret. v. ad Sympos. p. 220. C. Infra p. 277. B. καὶ οὔπω σφόδρα τι ταῦτα εἴρητο τῷ Εὐθυδήμῳ, καὶ ὁ Διονυσόδωρος — ἐσοχάζετο τοῦ μειρακίου. Sophocl. Oed. Tyr. v. 710. οὐ διέσχον ἡμέραι τρεῖς, καί νιν — ἔῤῥιψεν κ. τ. λ. Ibid. 1171. cum Hermanni annot. In proximis Bekkerus τε post πάνυ πολλοὶ uncis inclusit, ego olim ex Vindob. libri auctoritate delevi. Sed sana sunt omnia, modo καὶ ἄλλοι interpreteris etiam alii: nam ita τε bene respondet alteri καὶ ante Κτήσιππος interposito. Notum est autem quantopere καὶ a Graecis ante ἄλλος frequentetur, velut in formula εἴπερ τις καὶ ἄλλος, de qua v. ad Phaedon. p. 66. A. Optime Winckelmannus contulit Xenoph. Anab. I. 2, 18 τῶν τε βαρβάρων φόβος πολλοῖς τε καὶ ἄλλοις (ἦν), καὶ ἥ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐκ τῆς ἁρμαμάξης. ubi unus Zeunius verum pervidit. De Ctesippo dictum ad Lysid. p. 203. A. Hic honestus et bonus fuisse dicitur, nisi quod propter adolescentiam fuerit protervus ac petulans. Hanc enim esse verborum sententiam dubitari non potest. Sed verba Winckelmanno propter istud ὅσον μὲν aliquid difficultatis habere visa sunt. Mihi tamen omnia sana videntur, modo locum ita interpreteris: adolescens valde honestus atque probus: cuius iudicii limitandi causa dein subiiciuntur haec: τὴν φύσιν ὅσον μέν, κ. τ. λ. in

B διὰ τὸ νέος εἶναι. ἰδὼν οὖν με ὁ Κλεινίας ἀπὸ τῆς εἰσόδου μόνον καθήμενον, ἄντικρυς ἰὼν παρεκαθέζετο ἐκ δεξιᾶς, ὥσπερ καὶ σὺ φῄς. ἰδόντες δὲ αὐτὸν ὅ τε Διονυσόδωρος καὶ ὁ Εὐθύδημος πρῶτον μὲν ἐπιστάντε διελεγέσθην ἀλλήλοιν, ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες εἰς ἡμᾶς — καὶ γὰρ πάνυ αὐτοῖν προσεῖχον τὸν νοῦν —, ἔπειτα ἰόντε ὁ μὲν παρὰ τὸ μειράκιον ἐκαθέζετο, ὁ Εὐθύδημος, ὁ δὲ παρ' αὐτὸν ἐμὲ ἐξ ἀριστερᾶς· οἱ δ' ἄλλοι ὡς ἕκαστος
C ἐτύγχανεν. ἠσπαζόμην οὖν αὐτὼ ἅτε διὰ χρόνου ἑωρακώς· μετὰ δὲ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν Κλεινίαν,

B. παρεκαθέζετο] Sic Bodl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. CF. Ang. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Vindob. Florentini. Vulgo erat παρεκαθίζετο. Ceterum codd. non habent ἀντικρύ, quod ex Ammonii aliorumque grammaticorum praeceptis requirebatur. v. Ruhnk. ad Tim. p. 37.

ἰδόντες δὲ αὐτόν] Sic Bodl. Vat. Θ. pro vulg. ἰδόντε. Iidem mox cum Vat. r. et Vind. ἀποβλέποντες, ubi legebatur ἀποβλέποντε.

αὐτοῖν προσεῖχον] Sic Vat. Θr. Bodl. Vind. Vulgo ordine inverso προσεῖχον αὐτοῖν.

quibus ὅσον μὲν ideo postponitur, quia τὴν φύσιν propter oppositionis rationem pondere et gravitate sua eminet.

B. ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες] „Usitatius fuisset ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ. Xenoph. Anab. V. 2, 29 αἱ δὲ πέλται αὐτῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ διεφαίνοντο. ubi codd. aliquot e glossemate ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε.“ *Heindorf.* Verus est accusativus, qui motum in locum significat.

ὁ δὲ παρ' αὐτὸν ἐμὲ ἐξ ἀρ.] Quod Winckelmannus ex coniectura scripsit, παρ' αὐτὸν ἐμέ, id ferri non potest propterea, quod articulus pronomini personali ita tantum praemittitur, si quis semet ipsum cum gravitate quadam velut digito commonstrare significatur. v. ad Phaedrum p. 258. A. Itaque illa correctione suscepta haec existit verborum sententia: alter autem ad illum, *qui ego sum*, a dextera considebat. Quod non vereor ne quis comprobaturus sit. Verum est παρ' αὐτὸν ἐμέ. Ita enim Socrates semet ipsum opponit adolescentulo. Nec ullam habet offensionem αὐτὸν ἐμέ, quandoquidem αὐτόν με propter oppositionis rationem scribi nunc vix potuit. Sympos. p. 220. E. συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ. Phaedon. p. 91. A. οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἃ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμηθήσομαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι μάλιστα δόξει ἔχειν. Epistol. VII. p. 329. D. φιλοφρόνως πάντας ἀνελάμβανε, καὶ δὴ καὶ αὐτὸν ἐμὲ παρεμυθεῖτο. Nimirum quemadmodum ἐμὲ αὐτὸν dicitur, sicubi in αὐτὸν maior quaedam vis cadit atque gravitas, ita vicissim αὐτὸν ἐμὲ in usu fuit, ubi ἐμὲ

Ὦ Κλεινία, τώδε μέντοι τὼ ἄνδρε σοφώ, Εὐθύδημός τε καὶ Διονυσόδωρος, οὐ τὰ σμικρά, ἀλλὰ τὰ μεγάλα· τὰ γὰρ περὶ τὸν πόλεμον πάντα ἐπίστασθον, ὅσα δεῖ τὸν μέλλοντα ἀγαθὸν στρατηγὸν ἔσεσθαι, τάς τε τάξεις καὶ τὰς ἡγεμονίας τῶν στρατοπέδων καὶ ὅσα ἐν ὅπλοις μάχεσθαι διδακτέον· οἵω τε δὲ καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοηθεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ. Εἰπὼν οὖν ταῦτα κατεφρονήθην ὑπ' αὐτοῖν· ἐγελασάτην γοῦν ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλους, καὶ ὁ Εὐ- D

παρ' αὐτὸν ἐμέ] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur *αὐτόν με.* v. ann. Dein Bodl. Vind. *ἐν ἀριστερᾷ.* Vat. r. *ἐπ' ἀριστερᾷ.*

C. *τὸν μέλλοντα ἀγαθὸν στρατηγόν*] Deest *ἀγαθὸν* in Bodl. Vat. Θ. Et potest abesse.

ἐγελασάτην γοῦν] *γοῦν* debemus coniecturae Heindorfii. Libri habent *οὖν*. Deinde *εἰς ἀλλήλους* e Bodl. Coisl. Urbin. Vat. r. Flor. a. b. c. Vindσb. et edit. Bas. 2. dedi, sicuti a pr. m. scriptum est etiam in Par. BC. Ang. Barb. Vulgo erat *εἰς ἀλλήλω*, quod correctori deberi videtur.

aliquantum ponderis haberet. Fallitur igitur A. Matthiae Gr. §. 148. ann. 2. Heindorfii iudicio ad Phaedon. p. 91. A. expromto in errorem inductus.

ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ] *Αὐτὸν* ad notionem pronominis indefiniti *τινὰ* refertur, quae inest in verbis *καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοηθεῖν*, i. e. *καὶ ποιῆσαί τινα δ.* Gorg. p. 469. C. *ἐξεῖναι* (sc. *τινί*) *ἐν τῇ πόλει, ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο.* Ibid. E. *τὸ ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ*, i. e. *τὸ ποιεῖν τινα, ἃ δ. α.* Ibid. p. 520. E. *αἰσχρὸν νενόμισται μὴ φάναι συμβουλεύειν, ἐὰν μή τις αὐτῷ ἀργύριον διδῷ.* De Rep. VI. p. 503. D. *ἡμεῖς δέ γε ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῖν εὖ τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας — δεῖν αὐτῷ μετέχειν.* Ibid. X. p. 619. A. al.

D. *ἐγελασάτην γοῦν* —] *Γοῦν* quum sit affirmantis cum restrictione quadam, Socratem apparet hoc dicere: Certe quidem ridebant ambo inter se intuentes; ut si non alia huius sententiae meae causa et argumentum afferri queat, contemtum certe e risu eorum coniicere potuerim. Frustra Winckelmannus patrocinium suscepit lectionis vulgatae. Quod enim *οὖν* in vivida et alacri oratione iterari animadvertit, id etsi per se est verissimum, tamen nunc ad tuendam codicum scripturam nihil momenti facit. Iterata enim particula sententia verborum haec fuerit: His dictis me contemserunt: riserunt igitur ambo se mutuo intuentes. Quasi vero e contemtu risus iste necessario nasci debuerit. Idem error est Aristophan. Rann. v. 290. ubi editio Brunck. *Δεινόν· παι-*

θύδημος εἶπεν· Οὔτοι ἔτι ταῦτα, ὦ Σώκρατες, σπουδάζομεν, ἀλλὰ παρέργοις αὐτοῖς χρώμεθα. Κἀγὼ θαυμάσας εἶπον· Καλὸν ἄν τι τὸ ἔργον ὑμῶν εἴη, εἰ τηλικαῦτα πράγματα πάρεργα ὑμῖν τυγχάνει ὄντα, καὶ πρὸς θεῶν εἴπετόν μοι, τί ἐστι τοῦτο τὸ καλόν. Ἀρετήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οἰόμεθα οἵω τ' εἶναι παραδοῦναι κάλλιστ' ἀνθρώπων καὶ τάχιστα.
E Cap. III. Ὦ Ζεῦ, οἷον, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον πρᾶ-

D. καλὸν ἄν τι τὸ ἔργον] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur Καλὸν ἄν που το ἔργον.

E. οἷον, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον] Codd. omnes cum Bas. 2. οἷον, ἔφην, ἦν δ' ἐγώ, praeter Coisl. in quo tamen aliquid ante ἦν erasum est.

ἐπεδημησάτην] Sic Bodl. Vat. Θr. Urbin. Vindob. et in marg. Flor. a. b. c. Par. B. cum ed. Bas. 2. Legebatur ἐπιδημείτην. Bekkerus dedit ἐπεδημήσατον. Sed v. Elmsley. ad Aristoph.

τοδαπὸν οὖν γίγνεται. Sed requiritur γοῦν, quod est in codd. et vett. editt. Id etsi Thierschius recepit, tamen quam vim γοῦν habeat, neutiquam perspexit. Dicit enim γοῦν vi et significatione sua quodammodo simile esse particulae γάρ.

οὔτοι ἔτι ταῦτα σπ.] non iam haec serio tractamus, sed veluti subseciva opera. Dorvill. ad Charit. p. 554. ed. Lips. Omne opus, inquit, obiter, sine cura, extra ordinem quasi ludendo et post magis difficile et serium negotium, dicitur πάρεργον. De οὔτοι ἔτι conf. ad Lysid. p. 204. B. Remp. IV. p. 430. D. — κάλλιστ' ἀνθρώπων, omnium optime; v. ad Hipp. mai. p. 284. A. Lysid. p. 211. E.

Ἀρετήν, ἔφη, ὦ Σώκρ., οἰόμεθα —] Schleiermacherus nos recordari iubet Antisthenis, qui et virtutem doceri posse statuerit, et huic virtutis disciplinae argutam ac spinosam dialecticen adiunxisse videatur. Nos cur de Antisthen cogitari nolimus ex prolegomenis erit perspicuum.

E. οἷον, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον πρᾶγμα] Similiter Theaet. p. 206. E. οἷόν τι λέγεις; Mirus est tamen libros fere omnes cum Bas. 2. scriptum habere: οἷον ἔφην ἦν δ' ἐγὼ λέγετον. Qua scriptura usus Winckelmannus protenus edidit: οἷον ἐφάνη, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον, πρᾶγμα. Ipsum tamen postea huius consilii poenituit, siquidem in Appendice Emendationum p. 224. hanc potius suasit mutationem: οἷον ἐφάνη, ἦν δ' ἐγώ, ὃ λέγετον πρᾶγμα. Vereor tamen ut iure et merito. Nam istud ἔφην, sicut recte observavit Routhius, facile potuit in veterem aliquem librum, unde codices ceteri fortasse derivati sunt, e glossemate irrepere, quum grammatici formulam ἦν δ' ἐγώ explicare soleant sic: Ἦν δ' ἐγώ· ἀντὶ τοῦ ἔφην ἐγώ; de qua re v. Photius, Hesychius, Suidas, Etymologus M. al.

γμα. πόθεν τοῦτο τὸ ἕρμαιον εὑρέτην; ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν διενοούμην ἔτι, ὥςπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ὡς τὸ πολὺ τοῦτο δεινοῖν ὄντοιν, ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, καὶ ταῦτ' ἔλεγον περὶ σφῶν· ὅτε γὰρ τὸ πρότερον ἐπεδημησάτην, τοῦτο μέμνημαι σφὼ ἐπαγγελλομένω. εἰ δὲ νῦν ἀληθῶς ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἔχετον, ἵλεω εἴητον· ἀτεχνῶς γὰρ ἔγωγε σφὼ ὥςπερ θεὼ προςαγορεύω, συγγνώμην δεόμενος ἔχειν μοι τῶν ἔμπροσθεν

Acharn. v. 733. ad Eurip. Med. p. 240. Schaefer. ad Apollon. Rhod. Tom. II. p. 146. Hermann. ad Oed. Col. v. 1381. Buttmann. Gr. Ampl. Vol. II. p. 417 sq. qui temporum historicorum aoristos docuerunt in secunda persona subinde ab Atticis etiam in ην terminari. Itaque paullo ante εὑρέτην a Bekkero non debuit invitis codicibus attrectari. Infra p. 294. E. pro ᾔστην idem vir doctus ex uno codice ᾔστον dedit, ubi servanda est codicum scriptura. conf. Sympos. p. 189. C. ibique ann. Legg. III. p. 705. D. VI. p. 753. A.

τοῦτο τὸ ἕρμαιον εὑρέτην;] Mercurius quum haberetur inter deos ἐνοδίους, quaecumque in via reperiebantur, ei deberi iudicata sunt. Unde ἕρμαιον proprie est inexspectatum inventum, cuius Mercurio habenda est gratia. Deinde ita dicitur omnino quodvis insperatum inventum, commodum, lucrum, quod casus obiecit, veluti Sympos. p. 517. A. ἕρμαιον ἡγησάμην εἶναι καὶ εὐτύχημα ἐμὸν θαυμαστόν, ubi additum habes εὐτύχημα. v. Ruhnk. ad Tim. p. 121. Quae si tenueris, urbanam Socratis irrisionem facile senties.

ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν δ. —] Iungas hunc in modum: ἐγὼ διενοούμην ἔτι περὶ ὑμῶν ὡς δεινοῖν ὄντοιν τὸ πολὺ τοῦτο. Cratyl. p. 439. C. διανοηθέντες — ὡς ἰόντων τε ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων. Phaedr. p. 244. C. ὡς καλοῦ ὄντος, ὅταν θείᾳ μοίρᾳ γίγνηται, οὕτω νομίσαντος ἔθεντο. ubi v. ann. Verba τὸ πολὺ Routhius aliique explicant magnam s. maximam partem. Non absurde, siquidem, ut antea dictum, Sophistae praeter ὁπλομαχίας artificium etiam hoc profitebantur, posse se ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοηθεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις. Winckelmannus tamen, quia Socrates eos antea dixerit universam scientiam militarem complexos esse, ne quid de laudibus virorum detrahatur, τὸ πολὺ τοῦτο in unum coniunctum interpretatur: artem adeo magnam et gravem, quae tam latum habet ambitum. At vero quum Socrates ipse pronomen τοῦτο explicet verbis ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, una autem ὁπλομαχία universam rem militarem neutiquam contineat, multum vereor ne Routhii interpretatio praestare iudicanda sit.

ἵλεω εἴητον] Tam magnam et praeclaram disciplinam prorsus divinam esse existimans vehementer deprecatur quod modo dixerat, sophistas ὡς τὸ πολὺ δεινοὺς εἶναι ἐν ὅπλοις μάχεσθαι. Itaque lepide utitur formula,

274 εἰρημένων. ἀλλ' ὁρᾶτον, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε, εἰ ἀληθῆ ἐλέγετον· ὑπὸ γὰρ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐπαγγέλματος οὐδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, ἔφατον, τοῦτο οὕτως ἔχον. Μακαρίζω ἄρ' ὑμᾶς ἔγωγε τοῦ κτήματος πολὺ μᾶλλον ἢ μέγαν βασιλέα τῆς ἀρχῆς. τοσόνδε δέ μοι εἴπετον, εἰ ἐν νῷ ἔχετον ἐπιδεικνύναι ταύτην τὴν σοφίαν, ἢ πῶς σφῷν βεβούλευται. Ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐπιδείξοντε καὶ διδά-
B ξοντε, ἐάν τις ἐθέλῃ μανθάνειν. Ἀλλ' ὅτι μὲν ἐθελήσουσιν ἅπαντες οἱ μὴ ἔχοντες, ἐγὼ ὑμῖν ἐγγυῶμαι, πρῶτος μὲν ἐγώ, ἔπειτα δὲ Κλεινίας οὑτοσί, πρὸς δ' ἡμῖν Κτήσιππός τε ὅδε καὶ οἱ ἄλλοι οὗτοι,

P. 274. ἔφατον, τοῦθ' οὕτως ἔχον] Bekkerus ἐφάτην correxit. Non ausim invitis codicibus. v. Buttmann. l. c.

τοσόνδε δέ μοι εἴπετον] Hanc lectionem, ab Heindorfio coniectura inventam, confirmant Bodl. Coisl. Vat. Θr. Ven. Ξ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urb. Vind. Florentini. Vulgo perperam scribebatur: τόσον δέ μοι εἴπ.

quam usurpabant qui delictorum veniam a diis precabantur. v. Phaedr. p. 257. A. ibique ann.

P. 274. εἰ ἀληθῆ ἐλέγετον] Ficinus: verum videte, utrum vera loquamini. Unde Heindorfius λέγετον coniiciebat. Nec tamen adducor, ut librorum scripturam mutandam esse credam.

οὐδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν] h. e. non mirabile est, si quis diffidat.

ἐπιδεικνύναι ταύτην τὴν σοφίαν] Paullo post p. 274. C. et p. 275. A. verbum medium positum; quod ne sic temere factum opineris, vide quae scripsimus ad Hipp. mai. p. 286. B. conf. infra p. 282. D. E.

Ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν — ὡς ἐπιδείξοντε] Participium explicandae formulae ἐπ' αὐτὸ τοῦτο inservit. Parmenid. p. 126. B. ἀλλὰ μὲν δή, εἶπον ἐγώ, πάρειμί γε ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, δεησόμενος ὑμῶν. Phaedon. p. 102. E. λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος δόξαι σοι ὅπερ ἐμοί. Protagor. p. 348. E. ἕνεκα τούτου σοι διαλέγομαι, ἡγούμενος σὲ βέλτιστ' ἂν ἐπισκέψασθαι. Theaet. p. 151. B. ubi plura dabit Heindorfius. Nec tamen doctissimo viro assentior hoc loco interposita asseverandi vocula τοι legendum indicandi: Ἐπ' αὐτό γέ τοι τοῦτο πάρεσμεν. Nam ut gravior haec asseveratio haud absurda sit, tamen cur eam scriptori praeter necessitatem et auctoritatem codicum obtrudamus, causam nullam videmus.

B. οἱ μὴ ἔχοντες] Intell. αὐτήν, de qua pronominis omis-

ἦν δ' ἐγὼ δεικνὺς αὐτῷ τοὺς ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου. οἱ δὲ ἐτύγχανον ἡμᾶς ἤδη περιϊστάμενοι. ὁ γὰρ Κτήσιππος ἔτυχε πόῤῥω καθεζόμενος τοῦ Κλεινίου, ἐμοὶ δοκεῖν· ὡς * δ' * ἐτύγχανεν ὁ Εὐθύδημος ἐμοὶ διαλεγόμενος προνενευκὼς εἰς τὸ πρόσθεν, ἐν μέσῳ ὄντος ἡμῶν τοῦ Κλεινίου ἐπεσκότει τῷ Κτησίππῳ τῆς C θέας. βουλόμενός τε οὖν θεάσασθαι ὁ Κτήσιππος τὰ παιδικὰ καὶ ἅμα φιλήκοος ὢν ἀναπηδήσας πρῶτος προσέστη ἡμῖν ἐν τῷ καταντικρύ. οὕτως οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖνον ἰδόντες περιέστησαν ἡμᾶς, οἵ τε τοῦ Κλεινίου ἐρασταὶ καὶ οἱ τοῦ Εὐθυδήμου τε καὶ Διονυσοδώρου ἑταῖροι. τούτους δὴ ἐγὼ δεικνὺς ἔλεγον τῷ Εὐθυδήμῳ, ὅτι πάντες ἕτοιμοι εἶεν μανθά-

C. ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου] Sic Bodl. Vat. Θ. Vindob. Olim erat τοῦ Κλ.

ὡς δ' ἐτύγχανεν] δ' cum Bekkero e Ficino dedimus. In libris deest. Alii locum aliter sanare studuerunt.

C. ἐκεῖνον ἰδόντες] Steph. cum Par. E. ἐκεῖνοι.

sione v. ad Phaedr. p. 238. A, Menex. p. 246. E.

πόῤῥω καθεζόμενος τοῦ Κλεινίου, ἐμοὶ δοκεῖν· ὡς δ' ἐτύγχανεν ὁ Εὐθ.] Vulgo erat: τοῦ Κλεινίου· ἐμοὶ δοκεῖν, ὡς ἐτύγχανεν κ. τ. λ. Quae quomodo emendanda essent, viri docti multum dubitaverunt. Nobis Bekkerum sequi consultum visum est, qui post ὡς inseruit δ', Ficinum, ut videtur, sequutus ita vertentem: Ctesippus forte procul a Clinia sedebat: cum vero Euthydemus etc. atque orationem meliore interductu dilucidavit. Ita elegantissima et simplicissima sententiarum consequutio haec est: Cliniae, inquit, amatores nos iam circumsteterunt. Forte enim Ctesippus procul consederat a Clinia, quantum meminerim. Quum vero accideret, ut Euthydemus mecum disserens in anteriorem partem proclinaret, quia Clinias inter nos medius erat, offecit Ctesippo quominus eum conspicaretur. Itaque Ctesippus intueri cupiens delicias suas simulque audiendi studiosus primus exsiluit atque nobis e regione adstitit. Ita igitur etiam reliqui, qui illum vidissent (id facientem) nos circumdederunt, tam Cliniae amatores, quam Euthydemi et Dionysodori amici. Formulam ἐμοὶ δοκεῖν quantum memini, illustrabunt quae collegit Heindorf. ad Theaet. p. 142. C.

C. τούτους δὴ ἐγὼ δεικνὺς —] Inservit in his vocula δή, ut alias οὖν, redordiendo orationis filo. Nam resumit h. l. Socrates superiora

νειν. ὅ τε οὖν Κτήσιππος συνέφη μάλα προθύμως D καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἐκέλευον αὐτὼ κοινῇ πάντες ἐπιδείξασθαι τὴν δύναμιν τῆς σοφίας. Cap. IV. Εἶπον οὖν ἐγώ, Ὦ Εὐθύδημε καὶ Διονυσόδωρε, πάνυ μὲν οὖν παντὶ τρόπῳ καὶ τούτοις χαρίσασθον καὶ ἐμοῦ ἕνεκα ἐπιδείξατον. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα δῆλον ὅτι οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐπιδεῖξαι, τόδε δέ μοι εἴπετον· πότερον πεπεισμένον ἤδη, ὡς χρὴ παρ' ὑμῶν μανθάνειν, δύναισθ' ἂν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἄνδρα μόνον, E ἢ καὶ ἐκεῖνον τὸν μήπω πεπεισμένον διὰ τὸ μὴ οἴεσθαι ὅλως τὸ πρᾶγμα, τὴν ἀρετήν, μαθητὸν εἶναι ἢ μὴ σφὼ εἶναι αὐτῆς διδασκάλω; φέρε, καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα τῆς αὐτῆς τέχνης ἔργον πεῖσαι, ὡς καὶ διδακτὸν ἡ ἀρετὴ καὶ οὗτοι ὑμεῖς ἐστέ, παρ' ὧν ἂν

ἐκέλευον αὐτὼ κ.] Sic Bodl. Vat. Θr. Vulgo erat αὐτῷ, quod iam correxit Heindorf.

D. ἐμοῦ ἕνεκα ἐπιδείξατον] Hoc e Bodl. Vat. Θr. Vind. restitui nunc cum Winckelm. Legebatur ἐπιδείξασθον.

οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐπιδεῖξαι] Delevi quod vulgo additum his legebatur εἴη ἄν, auctoritatem Bodl. et Vat. Θ. secutus. In Vat. r. haec ante ἐπιδεῖξαι collocata sunt.

illa, δεικνὺς αὐτῷ τοὺς ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου. Heindorf. De hoc vocula usu dictum ad Menexen. p. 240. D.

D. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα δῆλον —] ac plurima quidem ostendere manifesto non parvi res laboris est; illud tamen mihi dicite ctr.

E. τὸν μήπω πεπεισμένον —] an illum quoque, cui nondum persuasum sit (a vobis discendum esse), vel quia omnino totum hoc virtutis negotium doceri posse negat, vel quia non vos (sed alios) existimat virtutis magistros esse. In his verbis τὴν ἀρετὴν praecedenti τὸ πρᾶγμα per appositionem adiectum est, cuius usus exempla consignavimus ad Gorg. p. 501. A. De Rep. III. p. 407. A. Post ἢ autem ex antecedentibus liquet verbum οἴεσθαι iterari oportere, quod neminem morabitur, qui meminerit saepenumero e verbo neganti in altero orationis membro repetendum esse vocabulum affirmandi potestate praeditum. Simillimus locus est Gorgiae p. 457. C. quem apte comparavit Heindorf. Resumens vero iam Socrates et pertexens inchoatae orationis filum: φέρε, inquit, καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα, i. e. τὸν μήπω πεπεισμένον, τῆς αὐτῆς τέχνης ἔργον ἐστίν κ. τ. λ. h. e. age igitur, etiam ei, qui ita sentit, eiusdem artis est persuadere doceri posse virtutem atque vos

καλλιστά τις αὐτὸ μάθοι, ἢ ἄλλης; Ταύτης μὲν
οὖν, ἔφη, τῆς αὐτῆς, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδω-
ρος. Ὑμεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, Διονυσόδωρε, τῶν
νῦν ἀνθρώπων κάλλιστ' ἂν προτρέψαιτε εἰς φιλοσο-
φίαν καὶ ἀρετῆς ἐπιμέλειαν; Οἰόμεθά γε δή, ὦ 275
Σώκρατες. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων τὴν ἐπίδειξιν
ἡμῖν, ἔφην, εἰςαῦθις ἀπόθεσθον, τοῦτο δ' αὐτὸ
ἐπιδείξασθον· τουτονὶ τὸν νεανίσκον πείσατον, ὡς
χρὴ φιλοσοφεῖν καὶ ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ χα-
ριεῖσθον ἐμοί τε καὶ τουτοισὶ πᾶσι. συμβέβηκε γάρ
τι τοιοῦτον τῷ μειρακίῳ τούτῳ· ἐγώ τε καὶ οἵδε
πάντες τυγχάνομεν ἐπιθυμοῦντες ὡς βέλτιστον αὐ-
τὸν γενέσθαι. ἔστι δὲ οὗτος Ἀξιόχου μὲν υἱὸς τοῦ
Ἀλκιβιάδου τοῦ παλαιοῦ, αὐτανεψιὸς δὲ τοῦ νῦν B

πότερον πεπεισμένον] *πρότερον* Bodl. Vat. Θ.

E. *ἢ ἄλλης*] Sic Vat. Θ. Vind. et corr. Bodl. Vulgatum *ἄλλως* iam Heind. correxerat de coniectura. Mox *τῆς αὐτῆς* om. Vat. Θ.

κάλλιστ' ἂν προτρέψαιτε] Bodl. Coisl. Urb. Vat. r. *προτρέψετε*, quod non debebat probare Winckelm., quum futurum ipsi sententiae minus accommodatum sit. Flor. b. *προτρέψατε*, Flor. a. c. o. Bar. C. Aug. Barb. Pal. *προτρέψητε*.

eos esse, a quibus quis eam possit addiscere? Nam *αὐτὸ* referendum ad *τὴν ἀρετήν*, usu loquendi haudquaquam raro. v. ad Remp. IV. p. 430. C. Loquutionem *ἔργον ἐστὶ τινος* ad Gorg. p. 459. E. attigimus.

ἔφη, τῆς αὐτῆς, ὦ Σ., ὁ Διονυσόδωρος] Verbum *ἔφη* a nomine suo interiectis compluribus verbis remotum, ut Rep. I. p. 340. A. V. p. 450. C. Lysid. p. 213. D. Parmen. p. 135. B. Phaedon. p. 73. A. B. p. 82. C. al.

P. 275. *Οἰόμεθα γέ δή, ὦ Σ.*] V. Hermann. ad Viger. p. 828. De Rep. VII. p. 526. *Φαμέν γε δή.*

εἰςαῦθις ἀπόθεσθον] Xenoph. Symp. II. 6 *εἰςαῦθις ἀποθώμεθα.* Plat. Symp. p. 174. E. *εἰςαῦθις ἀναβαλοῦ.* Lucian. Pseudosoph. extr. *τὰ λοιπὰ εἰςαῦθις ἀναβαλώμεθα.*

συμβέβηκε γάρ τι τοιοῦτον τῷ μ. τ.] His verbis illustrandis inserviunt quae subsequuntur: *ἐγώ τε καὶ οὗτοι πάντες κ. τ. λ.* v. ad Protag. p. 328. A. Phaedo. p. 68. E. Menon. p. 74. A.

υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τ. π.] V. ad Alcibiad. I. p. 104. A. *τοῦ νῦν ὄντος*, adhuc vivi. Hinc nihil colligas nisi colloquium habitum fingi ante Olymp. 94. 1. Quod enim Pinzgerus statuit, Alcibiadem ita commemorari, ut exul vix haberi possit, ideoque sermonem ante Olymp. 91. 4. habitum putari oportere, id e Graecis verbis

ὄντος Ἀλκιβιάδου· ὄνομα δ' αὐτῷ Κλεινίας. ἔστι δὲ νέος· φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ, οἷον εἰκὸς περὶ νέῳ, μή τις φθῇ ἡμᾶς ἐπ' ἄλλο τι ἐπιτήδευμα τρέψας αὐτοῦ τὴν διάνοιαν καὶ διαφθαρῇ. σφὼ οὖν ἥκετον εἰς κάλλιστον. ἀλλ' εἰ μή τι διαφέρει ὑμῖν, λάβετον πεῖραν τοῦ μειρακίου καὶ διαλέχθητον ἐναντίον ἡμῶν. Εἰπόντος οὖν ἐμοῦ σχεδόν τι αὐτὰ ταῦτα ὁ Εὐθύδημος ἅμα ἀνδρείως τε καὶ θαρραλέως, Ἀλλ' οὐ-
C δὲν διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐὰν μόνον ἐθέλῃ ἀποκρίνεσθαι ὁ νεανίσκος. Ἀλλὰ μὲν δή, ἔφην ἐγώ, τοῦτό γε καὶ εἴθισται· θαμὰ γὰρ αὐτῷ οἵδε προς-

P. 275. B. *φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ*] Sic Bodl. Vat. Θr. Vindob. Vulgo *αὐτοῦ*. Iidem libri deinde *νέῳ* pro *νέου* praebuerunt.

καὶ διαφθαρῇ] Vat. Θ. Bodl. *διαφθείρῃ*, quod e correctione ortum.

καὶ διαλέχθητον] V. *διαλεχθῆτον*, quod mirum est a criticis toleratum esse usque dum Bekkerus codicum auctoritate sustulit.

C. *ἐθέλῃ ἀποκρίνεσθαι*] V. *ἀποκρίνασθαι*, quod nunc cum Bekkero e Bodl. Vat. Θ. et corr. Coisl. mutavi.

non licet tuto concludere, imo ne suspicari quidem.

B. *φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ*] Non minus Graecum esse *φοβεῖσθαι περί τινος* quam *περί τινι* exemplis ad h. l. demonstravit Heindorfius. Itaque optimorum librorum auctoritati obtemperavimus.

καὶ διαφθαρῇ] Sc. *αὐτός* s. *ὁ νέος*. Hanc subiecti mutationem, de qua v. ad Protagor. p. 320. A., quum essent qui non concoquerent, temere *διαφθείρῃ* correxerunt, quod nec a duobus libris optimis oblatum sic statim cum Winckelmanno arripiam. — *εἰς κάλλιστον*, opportunissime. v. ad Sympos. p. 174. E. Hipp. mai. p. 286. D.

C. *ὥστε ἐπιεικῶς θαῤῥεῖ τὸ ἀπ.*] H. e. ita ut satis fidenter respondeat. Quod vulgo legebatur *θαῤῥεῖ*, id propter adiectum *ἐπιεικῶς* tolerari nequit, ut profecto miremur nuper patrocinium eius a Winckelmanno susceptum esse. Ceterum *θαῤῥεῖν* cum accusativo iunctum ad Phaedrum p. 239. D. attigimus.

πῶς ἂν καλῶς διηγησαίμην;] Menexen. c. 5. extr. τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος λόγος φανείη; ἢ πόθεν ἂν ὀρθῶς ἀρξαίμεθα; De Rep. IV. p. 430. D. πῶς οὖν ἂν τὴν δικαιοσύνην εὕροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα; Aristoph. Pac. v. 523. πόθεν ἂν λάβοιμι ῥῆμα μυριάμφορον; Sophocl. Philoct. v. 1393. τί δῆτ' ἂν ἡμεῖς δρῷμεν;

ιόντες πολλὰ ἐρωτῶσί τε καὶ διαλέγονται, ὥςτε ἐπιει-
κῶς θαῤῥεῖ τὸ ἀποκρίνασθαι.

Cap. V. Τὰ δὴ μετὰ ταῦτα, ὦ Κρίτων, πῶς
ἂν καλῶς σοι διηγησαίμην; οὐ γὰρ σμικρὸν τὸ ἔργον,
δύνασθαι ἀναλαβεῖν διεξιόντα σοφίαν ἀμήχανον ὅσην·
ὥςτ' ἔγωγε, καθάπερ οἱ ποιηταί, δέομαι ἀρχόμε- D
νος τῆς διηγήσεως Μούσας τε καὶ Μνημοσύνην ἐπι-
καλεῖσθαι. ἤρξατο δ' οὖν ἐνθένδε ποθὲν ὁ Εὐθύ-
δημος, ὡς ἐγῷμαι· Ὦ Κλεινία, πότεροί εἰσι τῶν
ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς;
Καὶ τὸ μειράκιον, ἅτε μεγάλου ὄντος τοῦ ἐρωτή-

θαῤῥεῖ τὸ ἀποκρίνασθαι] V. *θάῤῥει*, quod correctum e Bodl. Coisl. Vat. Θr. Ven. ΞΣ. Vind. Pal. Flor. b. c. o. Dein pro v. *ἀποκρίνεσθαι* e Bodl. Vind. Urb. Vat. r. et pr. Par. C. aoristum revocavi.

D. *ἀρχόμενος τῆς διηγήσεως*] *τοσῆςδε τῆς διηγήσεως* Coisl. Ven. ΞΣ. Aug. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. et marg. Par. B. cum edit. Bas. 2. quae lectio quum sententiam declaret apertius, vereor ut ex interpretamento nata sit.

καὶ Μνημοσύνην] Bodl. Vat. Θ. *καὶ μνήμην*, probante Winckelmanno.

v. Hermann. ad Viger. ann. 147. p. 729. In Philebo p. 15. C. nunc legam; *πόθεν οὖν ἄν τις ταύτης ἄρξαιτο πολλῆς οὔσης καὶ παντοίας περὶ τὰ ἀμφισβητούμενα μάχης;*

ἀναλαβεῖν διεξιόντα] denuo pertractare, denuo explicare immensae sapientiae copias. Ironice haec a Socrate dici nemo erit quin sentiat.

D. *Μούσας τε καὶ Μνημοσύνην ἐπικ.*] De Mnemosyne, Musarum matre, una cum ipsis Musis a poetis invocata exposuit Dissen. ad Pindar. Nem. VII. v. 14. conf. Theaet. p. 191. D. qui locus scripturam *Μνημοσύνην* tuetur. — *ἤρξατο δ' οὖν*, sed, ut finem faciam dubitationi meae, exorsus Euthydemus hinc fere est. Nam ita nunc hoc *δ' οὖν* interpretor, de cuius usu v. ad Remp. X. p. 608. A. Phaedr. p. 266. B.

ἅτε μεγάλου ὄντος τ. ἐρ.] „*μεγάλου* h. l. idem est quod *χαλεποῦ*, prorsus ut Latine magna quaestio dicitur pro difficili. Hipp. mai. p. 287. B. *οὐ μέγα ἐστὶ τὸ ἐρώτημα, ἀλλὰ καὶ πολὺ τούτου χαλεπώτερα ἂν ἀποκρίνασθαι ἐγώ σε διδάξαιμι.* Phaedon. p. 62. B. *λόγος — μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥᾴδιος διελθεῖν.*“ Heindorf. Addimus Cratyl. p. 384. B. *τὸ περὶ τῶν ὀνομάτων οὐ σμικρὸν τυγχάνει ὂν μάθημα.*

ματος, ἠρυθρίασέ τε καὶ ἀπορήσας ἔβλεψεν εἰς ἐμέ. καὶ ἐγὼ γνοὺς αὐτὸν τεθορυβημένον, Θάῤῥει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κλεινία, καὶ ἀπόκριναι ἀνδρείως, ὁπό-
E τερά σοι φαίνεται· ἴσως γάρ τοι ὠφελεῖ τὴν μεγίστην ὠφέλειαν. Καὶ ἐν τούτῳ ὁ Διονυσόδωρος προςκύψας μοι σμικρὸν πρὸς τὸ οὖς, πάνυ μειδιάσας τῷ προςώπῳ, Καὶ μήν, ἔφη, σοί, ὦ Σώκρατες, προλέγω, ὅτι ὁπότερ' ἂν ἀποκρίνηται τὸ μειράκιον, ἐξελεγχθήσεται. Καὶ αὐτοῦ μεταξὺ ταῦτα λέγοντος ὁ Κλεινίας ἔτυχεν ἀποκρινάμενος, ὥςτε οὐδὲ παρακελεύσασθαί μοι ἐξεγένετο εὐλαβηθῆναι τῷ μειρα-
276 κίῳ, ἀλλ' ἀπεκρίνατο, ὅτι οἱ σοφοὶ εἶεν οἱ μανθάνοντες. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Καλεῖς δέ τινας, ἔφη,

ἔβλεψεν εἰς ἐμέ] Sic Vat. Θr. Vind pro vulg. ἐνέβλεψεν. Bodl. ἔβλεπεν. Coisl. ἀνέβλεψεν.

ὁπότερά σοι φ.] Steph. cum uno Par. E. ὅπερ.

E. ὠφέλειαν] Bodl. Ven. ΞΣ. Par. BE. Angel. Barber. Flor. a. b. c. o. ὠφελίαν. Quam scripturam etsi subinde optimi codd. praebent, tamen quia ὠφέλεια in iisdem multo reperitur frequentius, vitiosae posterioris aetatis consuetudini tribuendam existimo. Neque enim in talibus putamus scriptorem istam formarum varietatem sibi indulsisse, quae quin certis finibus includen-

E. ὁπότερά σοι φαίνεται] utrum tibi οἱ σοφοὶ an οἱ ἀμαθεῖς discere videantur. Numerum multitudinis putamus effecisse, ut librarii perperam ὅπερ scripserint. Sed ὁπότερα eodem modo dicitur, quo alibi ἀμφότερα et οὐδέτερα, de quo v. ad Apolog. p. 22. E. Lysid. p. 218. E. coll. Gorg. p. 469. C. p. 524. B. Protagor. p. 334. A. Men. p. 82. B. Deinde malim cum Buttmanno et Heindorfio ὠφελήσει τὴν μεγίστην ὠφέλειαν, maximam utilitatem inde percipies.

προςκύψας μοι σμικρὸν πρὸς τὸ οὖς] Loquutionem illustrarunt Valcken. ad Phoen. p. 714. et Iacobs ad Achill. Tat. p. 849. iam ab aliis laudati.

P. 276. καλεῖς δέ τινας—] Posteaquam adolescentulus dixit sapientes esse qui discant, Euthydemus contrarium argumentando efficit, ostendens eos, qui discant, ab aliis institui, ideoque esse insipientes. Quo concesso Dionysodorus adolescentem alia rursus conclusiuncula adgreditur, ut scilicet iam denuo sapientes discere fateri cogatur. Hic enim ex eo, quod ii tantum puerorum discant, qui non sint sapientia destituti, hoc effici vult, ut non ignorantes, sed sapientes discere existimandi sint. Ita igitur misellus puer utrinque argutis conclusiunculis vexatur, quarum fallaciam eo minus potest animadvertere, quod sophistae continuo alias atque alias proferunt

διδασκάλους, ἢ οὔ; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν τῶν μανθανόντων οἱ διδάσκαλοί διδάσκαλοί εἰσιν, ὥςπερ ὁ κιθαριστὴς καὶ ὁ γραμματιστὴς διδάσκαλοι δήπου ἦσαν σοῦ καὶ τῶν ἄλλων παίδων, ἡμεῖς δὲ μαθηταί; Συνέφη. Ἄλλο τι οὖν, ἡνίκα ἐμανθάνετε, οὔπω ἠπίστασθε ταῦτα, ἃ ἐμανθάνετε; Οὐκ ἔφη. Ἆρ' οὖν σοφοὶ ἦτε, ὅτε ταῦτα οὐκ ἠπίστασθε; Οὐ δῆτα, B ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν εἰ μὴ σοφοί, ἀμαθεῖς; Πάνυ γε. Ὑμεῖς ἄρα μανθάνοντες ἃ οὐκ ἠπίστασθε, ἀμαθεῖς ὄντες ἐμανθάνετε. Ἐπένευσε τὸ μειράκιον. Οἱ ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ σοφοί, ὡς σὺ οἴει. Ταῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ,

denda sit, nobis plane non est dubium. Itaque hoc in genere qui se codicibus totos emanciparunt, etsi a multis caute et prudenter agere iudicantur, tamen nobis quidem subtilioris criticae leges observare non videntur.

προςκύψας μοι σμικρόν] προκύψας Ven. Ξ. Pal. Urb. Flor. o. μικρὸν Bodl.

σοί, ὦ Σ., προλέγω] σοὶ e Bodl. Vind. Vat. Θr. additum.

P. 176. B. *ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ μανθάνουσι*] σοφοὶ vulgo neglectum nunc cum Winckelm. e Bodl. Vat. Θ. revocavi. v. ann.

argumentationes istis non minus spinosas et subtiles. Facile autem apparet causam atque fontem miserae istius dialectices inesse in multiplici verborum vi et significatione. Veluti hoc loco σοφοὶ primum intelliguntur qui sapientiae et virtutis studio tenentur; deinde qui bonam habent ingenii indolem, ut possint facile aliquid addiscere: ἀμαθεῖς autem primum dicuntur ignari atque imperiti; deinde stolidi et indociles. Nec negligenda est verbi μανθάνειν ambiguitas, de qua Socrates paullo post monebit. Sed de his rebus explicavimus in prolegomenis.

B. *Οἱ ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ μανθάνουσιν*] Magis etiam perturbaturus adolescentulum nunc σοφοὶ interponit, quod primus ex optimis libris revocavit Winckelmann. Enimvero σοφοὶ μανθάνουσιν ex proleptico illo adiectivorum usu explicandum est, de quo v. ad Remp. VIII. p. 565. C. p. 560. D. Protagor. p. 327. B. coll. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. Arg. p. 4. Elmslei. ad Eurip. Heraclid. v. 575. al. Quemadmodum igitur Graeci dicunt: οἱ ἀμαθεῖς σοφοὶ διδάσκονται, ita hoc loco legimus οἱ ἀμαθεῖς σοφοὶ μανθάνουσιν, i. e. ὥςτε σοφοὶ γίγνεσθαι. Apte Winckelmannus contulit Dion. Chrysost. T. II. p. 283. ed. Reisk. ὁ δὲ Σωκράτης ὅτι μὲν παῖς ὢν ἐμάνθανε λιθοξόος τὴν τοῦ πατρὸς τέχνην.

ὥςπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος, ἅμα ἀνεθορύβησάν τε καὶ ἐγέλασαν οἱ ἑπόμενοι ἐκεῖνοι C μετὰ τοῦ Διονυσοδώρου τε καὶ Εὐθυδήμου. Καὶ πρὶν ἀναπνεῦσαι καλῶς τε καὶ εὖ τὸ μειράκιον ἐκδεξάμενος ὁ Διονυσόδωρος, Τί δέ, ὦ Κλεινία, ἔφη, ὁπότε ἀποστοματίζοι ὑμῖν ὁ γραμματιστής, πότεροι ἐμάνθανον τῶν παίδων τὰ ἀποστοματιζόμενα, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς; Οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Κλεινίας. Οἱ σοφοὶ ἄρα μανθάνουσιν, ἀλλ' οὐχ οἱ ἀμαθεῖς, καὶ οὐκ ὀρθῶς ἄρτι Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνω. Cap. VI. Ἐν-

C. *ἀποστοματίζοι ὑμῖν*] *ἡμῖν* Bodl. Vat. Θ. quo in genere iidem mox quoque peccant.

καὶ οὐκ ὀρθῶς ἄρτι] Ald. Bas. 1. 2. cum codd. omnibus praeter Ven. Ξ. *καὶ οὐκ εὐθὺς ἄρτι.* Unde Winckelmannus correxit: *καὶ τί οὐκ εὐθὺς ἄρτι Εὐθ. ἀπεκρίνω.*

καὶ πάνυ μέγα ἐγ.] V. *καὶ πάνυ γε μ. ἐγ.* Sed *γὲ* cum Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCE. Aug. Barb. Urb. Vat. r. Vind.

ὥςπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος] Fuit qui *ὑποδιδασκάλου* corrigeret. Sed *ὑπὸ διδασκάλου* est moderante magistro, cui deinde additur *ἀποσημήναντος*, quum signum dedit. De *χοροδιδασκαλίᾳ* v. ad Ion. p. 536. A. Ad rem conf. Xenoph. Memor. III. 5, 18 *οὐχ ὁρᾷς, ὡς εὔτακτοι μέν εἰσιν ἐν τοῖς ναυτικοῖς, εὐτάκτως δ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι πείθονται τοῖς ἐπιστάταις, οὐδενῶν δὲ καταδεέστερον ἐν τοῖς χοροῖς ὑπηρετοῦσι τοῖς διδασκάλοις.* Sententia verborum haec est: Haec quum ille dixisset, tanquam chorus, signo ab magistro dato, simul acclamarunt et riserunt ii, qui Dionysodorum et Euthydemum sectabantur. Hoc vero istorum sophistarum sectatores ad singula deinceps ab iis prolata fecisse, extremo dialogo narratur. v. etiam Protagor. in. Huiusmodi enim plausus sophistae videntur mirifice captavisse, sicut recte adnotavit Routhius; cuius reliquam disputationem hic perscribere placet. Res ista, inquit, philosophantium scholis certe indigna, etsi in rhetorum aliorumque recitationibus atque in theatrali consessu usitata. Ab ethnicis autem, ut id obiter notem, in ecclesiam Christianam hoc malum invasit. Antiquitus enim splendida concionatorum dicta argutioresve sententias plausu et tumultu coetus fidelium prosequebatur, id licet improbantibus viris gravioribus. Meminit eius inter alios partes Chrysostomus Libr. V. De Sacerdotio c. 2. p. 204. ed. Hughes. unde silentium auditorum vel dedecori fuisse concionatori constat. vide c. 8. eiusdem libri extrem.

C. *ἐκδεξάμενος ὁ Διονυσόδωρος*] Ficinus: Ac priusquam respiraret puer, bene atque praeclare excipiens sermonem Dionysodorus ait. Atqui Graeca aliam interpreta-

ταῦθα δὴ καὶ πάνυ μέγα ἐγέλασάν τε καὶ ἐθορύβησαν D
οἱ ἐρασταὶ τοῖν ἀνδροῖν, ἀγασθέντες τῆς σοφίας αὐτοῖν· οἱ δ' ἄλλοι ἡμεῖς ἐκπεπληγμένοι ἐσιωπῶμεν. Γνοὺς δὲ ἡμᾶς ὁ Εὐθύδημος ἐκπεπληγμένους, ἵν' ἔτι μᾶλλον θαυμάζοιμεν αὐτόν, οὐκ ἀνίει τὸ μειράκιον, ἀλλ' ἠρώτα, καὶ ὥσπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχησταί, διπλᾶ ἔστρεφε τὰ ἐρωτήματα περὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔφη· Πότερον γὰρ οἱ μανθάνοντες μανθάνουσιν ἃ ἐπίστανται ἢ ἃ μὴ ἐπίστανται; Καὶ ὁ Διονυσόδωρος
πάλιν μικρὸν πρός με ψιθυρίσας, Καὶ τοῦτ', ἔφη, E

Flor. a. b. c. o. extrudendum fuit. Parum recte autem Bodl. et Vat. Θ. etiam μέγα omittunt. v. annot.

D. ὥςπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχ.] V. καὶ ὥςπερ οἱ ἀγ. ὀρχ. Sed recte Bodl. Vat. Θ. καὶ om.

Πότερον γὰρ οἱ μ.] Steph. cum uno Par. E. Πότερα γὰρ οἱ μ.

tionem effiagitant. Enimvero τὸ μειράκιον ἐκδεξάμενος est adolescentulum antea ab Euthydemo argutiis vexatum nunc vicissim excipiens vexandum. conf. p. 277. B. De verbo ἀποστοματίζειν exposuit Ruhnken. ad Tim. p. 43 sq. varias grammaticorum de eius usu sententias expromens. Hoc loco et paullo post p. 277. A. de magistro dicitur, qui ob librorum inopiam discipulis verba praeibat, quod Latinis vocatur dictare, i. e. iterum iterumque enuntiare, quod alter vel memoria comprehendat vel calamo excipiat. Verum etiam de pueris usurpatum esse videtur, quae a magistris dictata essent, memoriter recitantibus. Quod non observantes grammatici mirum est quantopere in hoc loco interpretando dissenserint. Optime de his disseruit magnae vir et elegantis doctrinae Weichertus Poetarum Latin. Reliqq. p. 25. quo loco etiam dictandi verbum ita usurpati demonstravit.

καὶ πάνυ μέγα ἐγελ.] Nunc in permagnum eruperunt risum et tumultum; antea nonnisi ἀνεθορύβησάν τε καὶ ἐγέλασαν. Itaque μέγα parum recte omittitur in Bodl. et Vat. Infra p. 300. D. μέγα πάνυ ἀνακαγχάσας.

D. οὐκ ἀνίει τὸ μειρ.] De hac forma Platoni haudquaquam inusitata v. ad Menex. p. 236. B.

ὥςπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχ.] Haec quia antecedentia illustrant, usu constanti ac perpetuo ἀσυνδέτως adiiciuntur. v. ad Gorg. p. 448. E. Reip. VIII. p. 557. C. Sententia totius loci haud dubie haec est: Eandem cavillationem, forma eius leniter tantum immutata, rursus in medium attulit. Quum enim antea interrogavisset, utrum sapientes an indocti discerent, nunc hanc proposuit quaestionem, utrum discentes ea discerent, quae ignorarent, an quae

ὦ Σώκρατες, ἕτερον τοιοῦτον, οἷον τὸ πρότερον. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ἦ μὴν καὶ τὸ πρότερόν γε καλὸν ὑμῖν ἐφάνη τὸ ἐρώτημα. Πάντ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοιαῦτα ἡμεῖς ἐρωτῶμεν ἄφυκτα. Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖτέ μοι εὐδοκιμεῖν παρὰ τοῖς μαθηταῖς. Ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν Κλεινίας τῷ Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι μανθάνοιεν οἱ μανθάνοντες ἃ οὐκ ἐπίσταιντο· ὁ δὲ ἤρετο αὐτὸν διὰ τῶν αὐτῶν ὧνπερ
277 τὸ πρότερον. Τί δέ; ἦ δ' ὅς, οὐκ ἐπίστασαι σὺ γράμματα; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν ἅπαντα; Ὡμολόγει. Ὅταν οὖν τις ἀποστοματίζῃ ὁτιοῦν, οὐ γράμματα ἀποστοματίζει; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν ὧν τι σὺ ἐπίστασαι, ἔφη, ἀποστοματίζει, εἴπερ πάντα ἐπίστασαι; Καὶ τοῦτο ὡμολόγει. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς, ἆρα

E. *καλὸν ὑμῖν ἐφάνη τὸ ἐρ.*] Steph. ἡμῖν, invitis libris omnibus.

P. 277. *Τί δέ; ἦ δ' ὅς*] δαὶ Coisl. Urb., quod recepit Bekkerus.

ἆρα σὺ οὐ μανθάνεις] οὐ de Routhii et Heindorfii sententia eo minus dubitavimus inserere, quod vocula a Bekkero in cod. Coisl. reperta est.

οὐκοῦν ἃ ἐπίστασαι, ἔφη, μανθάνεις] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Vitiose olim legebatur: ἃ ἐπ. εἰδὼς μανθάνεις. Routhius εἰδὼς in ἦ δ' ὃς mutari iubebat. Nec dubitari potest haec scriptura quin erroris fons et origo fuerit. Bas. 2. εἶδος.

nescirent. Videtur igitur genus quoddam saltationis respici, quo iidem corporis motus leni cum variatione iterari solebant. Quod fortasse ob oculos habuit etiam Aristophanes Thesmoph. v. 974 sqq. Ἥραν δὲ τὴν τελείαν μέλψωμεν, ὥςπερ εἰκός, ἣ πᾶσι τοῖς χοροῖσιν ἐμπαίζει τε καὶ κλῇδας γάμου φυλάττει — ἔξαιρε δὴ προθύμως διπλῆν χάριν χορείας. ubi v. interprett.

E. *καλὸν ὑμῖν ἐφάνη* —] Contorta est Winckelmanni interpretatio et a Socratis mente aliena. Is enim verba sic intelligenda censet, ut φαίνεσθαι accipiatur de eo, quod alicui de improviso ac subito appareat. Imo ὑμῖν cum καλὸν cohaeret, ut haec sit verborum sententia: Etiam superior quaestio talis apparuit (fuit), quae vobis esset honorifica. Consulto autem Socrates loquitur ambigue. Ad sequentia contendas Theaet. p. 165. B. τί γὰρ χρήσει ἀφύκτῳ ἐρωτήματι; ubi v. Heindorf.

P. 277. *Οὐκοῦν ὧν τι σὺ ἐπίστασαι* —] H. e. οὐκοῦν ἀποστοματίζει τι τούτων, ἃ σὺ ἐπίστασαι; Proxima sic interpretamur: Quid igitur? an

σὺ οὐ μανθάνεις ἅττ' ἂν ἀποστοματίζῃ τις, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος γράμματα μανθάνει; Οὔκ, ἀλλ', ἦ δ' ὅς, μανθάνω. Οὐκοῦν ἃ ἐπίστασαι, ἔφη, μανθάνεις, εἴπερ γε ἅπαντα τὰ γράμματα ἐπίστασαι. Ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἀπεκρίνω, ἔφη. Καὶ B
οὔπω σφόδρα τι ταῦτα εἴρητο τῷ Εὐθυδήμῳ, καὶ ὁ Διονυσόδωρος ὥσπερ σφαῖραν ἐκδεξάμενος τὸν λόγον πάλιν ἐστοχάζετο τοῦ μειρακίου, καὶ εἶπεν· Ἐξαπατᾷ σε Εὐθύδημος, ὦ Κλεινία. εἰπὲ γάρ μοι, τὸ μανθάνειν οὐκ ἐπιστήμην ἐστὶ λαμβάνειν τούτου οὗ ἄν τις μανθάνῃ; Ὡμολόγει ὁ Κλεινίας. Τὸ δ' ἐπίστασθαι, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἢ ἔχειν ἐπιστήμην ἤδη ἐστίν; Συνέφη. Τὸ ἄρα μὴ ἐπίστασθαι μήπω ἔχειν C
ἐπιστήμην ἐστίν; Ὡμολόγει αὐτῷ. Πότερον οὖν εἰσὶν οἱ λαμβάνοντες ὁτιοῦν οἱ ἔχοντες ἤδη ἢ οἳ ἂν

ἅπαντα τὰ γράμματα ἐπ.] Vulgo post *γράμματα* insertum est *γ'*, quod alii codd. in *τ'* mutant, nos cum Bodl. Coisl. Vat. Θ. Vind. praeeunte Bekkero eliminavimus.

B. *σφόδρα τι ταῦτα*] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urb. Vind. Flor. a. c. V. *τοι*. Pronomen *ταῦτα* cum Bodl. Vat. Θr. Vind. ante *εἴρητο* collocavimus. Vulgo erat *εἴρητο ταῦτα*.

ἄλλο τι ἢ ἔχειν ἐπ.] *ἢ* Bekkerus pro more suo invitis libris omnibus delevit. v. ad Euthyphr. p. 15. C.

C. *Πότερον οὖν εἰσὶν οἱ λ.*] Sic Bodl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BC. Aug. Barb. Pal. Urb. Flor. b. o. et corr. Coisl. Vett. editt. *πότεροι οὖν*.

tu *non discis* quaecumque quis recitat, is autem, qui litteras nescit, discit? In qua sententiarum oppositione prorsus est necessarium, quod cum Routhio, Heindorfio, aliis, de coniectura, nunc codicis Coislin. auctoritate firmata, ante *μανθάνεις* inseruimus *οὐ*. Fallitur Winckelmannus veterem lectionem eo defendens, quod *ἆρα* et *ἆρ' οὖν* saepe pro *ἆρ' οὖν οὐ* et *ἆρ' οὐ* usurpetur. Quod etsi verum est, tamen simplex *ἆρα* lenius affirmat quam pro huius oppositionis gravitate, atque aliquid dubitationis, sive verae sive fictae, adiunctum habet.

B. *καὶ ὁ Διονυσόδωρος*—] **quum Dionysodorus tanquam pilam excipiens orationem adolescentem rursus peteret.** v. ad p. 273. A. Metaphoram hanc multi posterioris aetatis scriptores celebrarunt. v. Wyttenbach. ad Plut. T. I. p. 245. Mox *Οὔκ, ἀλλὰ μανθάνω* frequenti usu dicitur sic, ut post *Οὔκ* superius verbum repetendum sit. Hoc loco negatur praegressum *οὐ μανθάνειν*, ut sensus hic sit: *οὐχ οὕτως ἔχει*,

μή; Οἳ ἂν μὴ ἔχωσιν. Οὐκοῦν ὡμολόγηκας εἶναι τούτων καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμένους, τῶν μὴ ἐχόντων; Κατένευσε. Τῶν λαμβανόντων ἄρ' εἰσὶν οἱ μανθάνοντες, ἀλλ' οὐ τῶν ἐχόντων; Συνέφη. Οἱ μὴ ἐπιστάμενοι ἄρα, ἔφη, μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ ἐπιστάμενοι.

D Cap. VII. Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλῶν

D. καταβαλῶν ὥςπερ π.] Libri plerique cum Steph. καταβαλών, quod bene correxit Heindorf. Ang. habet καταλαβών.
ἀήθεις οἱ λόγοι] Bodl. Vat. Θr. Vind. et pr. Par. E. ἀληθεῖς. Sed Vind. in marg. γρ. ἀήθεις. v. infra.

ὥςτ' ἐμὲ οὐ μανθάνειν, ἀλλὰ μανθάνω. Exempla huius usus sunt Protag. p. 343. D. ubi v. ann. De Rep. III. p. 405. C. Parmen. p. 128. A. Phaed. p. 236. D. Lach. p. 195. A. al. Hinc explicationem habet Soph. Philoct. v. 642. Φ. αἰεὶ καλὸς πλοῦς ἔσθ', ὅταν φεύγῃς κακά. N. οὐκ, ἀλλὰ κἀκείνοισι ταὖτ' ἐναντία. quem locum Doederlinus Varr. Lectt. Hexad. Erlang. 1833. p. 6. male tentavit sic coniectando: N. οἶδ', ἀλλὰ κἀκείνοισι κ. τ. λ.

C. εἶναι τούτων καὶ τοὺς μὴ ἐπ. τῶν μὴ ἐχόντων] Pronomini τούτων per epexegesin subiectum τῶν μὴ ἐχόντων, cuius usus exempla ad Reip. I. p. 338. D. IX. p. 578. D. Gorg. p. 494. B. Phaedon. p. 81. B. p. 110. E. Protagor. p. 356. C. Lachet. p. 183. C. congessimus.

ἀλλ' οὐχ οἱ ἐπιστάμενοι] Totius argumentationis fallaciam, quae Socrate ipso paullo post indicante, maxime in verbi μανθάνειν ambiguitate posita est, monstravit Aristoteles De Sophist. Elench. c. 4. §. 3. p. 526. ed. Bip. conf. Ethic. Nic. I. 10.

Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον —] Iungas hunc in modum: ἔτι δὴ ὁ Εὐθύδημος ὥρμα ἐπὶ τὸ τρίτον ὥςπερ πάλαισμα, καταβαλῶν (deiecturus) τὸν νεανίσκον. Similitudinis rationem explicavit P. Victorius Varr. Lectt. XXI. 2. exinde, quod luctatores ter demum deiecto adversario victores declarabantur. Quam in rem Routhius laudavit P. Fabri Agonist. I. c. 24. et 27. in Gronovii Thesaur. Gr. T. VIII. p. 888 sqq. et p. 2261. Spanhem. ad Iulian. p. 261 sq. quibus Heindorf. adiunxit Wyttenbach. Bibl. Crit. P. X. p. 61. conf. Phaedr. p. 256. B. ibique ann. Plura suppeditabunt interpretes Hesychii in v. ἀποτριάξαι.

D. βαπτιζόμενον τὸ μειράκιον] Βαπτίζεσθαι translate dicuntur qui obruuntur malis. v. I. Chr. Wolf. ad Liban. Epist. 23. ann. 2. ep. 310. ann. 3. Dorvill. ad Charit. p. 307. Sed apud recentiores hoc usu nihil frequentius. — ἀναπαῦσαι αὐτό, i. e. ἀνάπαυσιν πόνων αὐτῷ ποιῆσαι. Legg. II. p. 653. D. ἀνάπαυλαι τῶν πόνων. Tim. p. 59. C. ἀναπαύσεως ἕνεκα. De verbo παραμυθεῖσθαι v. ad Phaedon. p. 70. B. De Rep. V. p. 476. E. VI.

ὥςπερ πάλαισμα ὥρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον· καὶ ἐγὼ γνοὺς βαπτιζόμενον τὸ μειράκιον, βουλόμενος ἀναπαῦσαι αὐτό, μὴ ἡμῖν ἀποδειλιάσειε, παραμυθούμενος εἶπον· Ὦ Κλεινία, μὴ θαύμαζε, εἴ σοι φαίνονται ἀήθεις οἱ λόγοι. ἴσως γὰρ οὐκ αἰσθάνει, οἷον ποιεῖτον τῷ ξένω περὶ σέ. ποιεῖτον δὲ ταὐτόν, ὅπερ οἱ ἐν τῇ τελετῇ τῶν Κορυβάντων, ὅταν τὴν θρόνωσιν ποιῶσι περὶ τοῦτον, ὃν ἂν μέλλωσι τελεῖν. καὶ

ὅταν τὴν θρόνωσιν ποιῶσι] Sic Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCE. Aug. Barb. Pal. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. o. Vulgo ποιῶνται, quod primus abiecit Winckelm.

p. 499. E. Ion. p. 540. C. coll. Mureti Varr. Lectt. II. 4.

ἀήθεις οἱ λόγοι] h. e. si tibi insoliti accidant. Quod habent aliquot libri ἀληθεῖς, id quanquam tueri conatus est Winckelm., tamen minime dubitamus quin errore scribarum natum sit. Neque enim adolescentulus ullo modo significavit sibi istas conclusiunculas videri veras. Quod autem vir doctus ἀληθὲς vult esse serium, non iocosum, tribuit huic vocabulo eam vim et significationem, quam nec in locis ab ipso allatis nec usquam alibi habet.

ὅταν τὴν θρόνωσιν ποιῶσι —] De θρονισμῷ s. θρονώσει v. Valesius Obss. Critt. II. p. 53. Wesseling. ad Diodor. Sicul. Tom. II. Annot. p. 493 sq. ed. Dindorf. Alberti ad Hesych. in h. v. Lobeck. Aglaopham. T. I. p. 116 sqq., qui inter alia haec perscribit: „Eleusinia et Corybantia, inquit, dissimillima fuere. Eleusinia enim publica auctoritate celebrabantur loco augustissimo sanctissimoque, Corybantia privatim in gurgustiis; illis magistratus praesidebant et sacerdotes populi Atheniensis, his ambubaiae et aeruscatorum infimi; illis summus constabat apud omnes honos, decus, sanctitas, haec prudentissimo cuique adeo erant et contemtui." Haec Lobeckius. Ritus initiationis autem ex hoc ipso loco cognoscuntur. Collocabant enim mystae eum, qui sacris suis initiandus esset, in solio, quod priusquam fieret, choreas circa eum ducebant, quanquam etiam postea in solio collocatum eodem honore videntur mactavisse. Cum his verbis Proclus Theol. Plat. VI. 13. contendit illa De Legg. VII. p. 790. D. Adde Dion. Chrysost. Orat. XII. p. 387. καθάπερ εἰώθασιν ἐν τῷ καλουμένῳ θρονισμῷ καθίσαντες τοὺς μυουμένους οἱ τελοῦντες κύκλῳ περιχορεύειν. Pro ποιῶνται quod nunc cum Winckelmanno ex optimis libris revocavimus ποιῶσι, h. e. θρόνωσιν parant et instituunt, paratam habet haec lectio defensionem ex eo, quod deinde non ὃν ἂν τελῶσι, sed ὃν ἂν μέλλωσι τελεῖν adiicitur. Neque enim ποιεῖν et ποιεῖσθαι in talibus promiscue usurpari ad Menexen. p. 234. B. demonstravisse videmur, quo loco nunc quoque multi hac in re abutuntur.

γὰρ ἐκεῖ χορηγία τίς ἐστι καὶ παιδιά, εἰ ἄρα καὶ
E τετέλεσαι· καὶ νῦν τούτω οὐδὲν ἄλλο ἢ χορεύετον περὶ σὲ καὶ οἷον ὀρχεῖσθον παίζοντε, ὡς μετὰ τοῦτο τελοῦντε. νῦν οὖν νόμισον τὰ πρῶτα τῶν ἱερῶν ἀκούειν τῶν σοφιστικῶν. πρῶτον γάρ, ὥς φησι Πρόδικος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ· ὃ δὴ καὶ ἐνδείκνυσθόν σοι τὼ ξένω, ὅτι οὐκ ᾔδησθα, τὸ μανθάνειν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι μὲν ἐπὶ τῷ τοιῷδε, ὅταν τις ἐξ ἀρχῆς μηδεμίαν ἔχων ἐπιστήμην περὶ πράγματός τινος ἔπειτα ὕστερον αὐτοῦ λαμβάνῃ τὴν
278 ἐπιστήμην, καλοῦσι δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπειδὰν ἔχων ἤδη τὴν ἐπιστήμην ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ ταὐτὸν τοῦτο

χορηγία τίς ἐστι] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Ante Winckelm. erat χορεία, quod etiam Vind. in marg. adscriptum habet. Dein Vat. r. παιδιαί. Vat. Θ. τετέλεσται.

E. ὀρχεῖσθον παίζοντε] παίζοντες Vat. Θ.

ὅτι οὐκ ᾔδησθα] Sic editt. Ald. Bas. 1. 2. Ceteri libri ᾔδει-

καὶ γὰρ ἐκεῖ χορηγία τίς ἐστιν] Non male Ficinus: variisque iocis applaudunt et choreas ducunt. Intelligere haec te arbitror, si modo et ipse initiatus es. Nam postrema, εἰ ἄρα καὶ τετέλεσαι, procul dubio per breviloquentiam quandam sunt explicanda, perinde ac si scriptum sit: si forte etiam meministi utpote initiatus. Aliter haec Winckelmannus intellexit, qui tamen mentem suam non dilucide aperuit. Ceterum recte codd. meliores χορηγία pro χορεία dederunt. Intelligitur enim mystica saltatio, a qua exordium capiebant initiationis solemnitates, et quam deinde ipsa θρόνωσις sequebatur. Ita enim haec intelligenda censeo.

E. τὰ πρῶτα τῶν ἱερῶν —] Hac imagine Plato utitur saepissime, veluti Gorg. p. 113. C. Sympos. p. 210. A. Theaet. p. 152. C. Cratyl. p. 413. A. al.

ὥς φησι Πρόδικος] V. Protag. p. 314. C. p. 315. C. Hipp. mai. p. 282. C. Men. p. 75. E. p. 96. D. Cratyl. p. 384. B. Lachet. p. 197. D. Phaedr. p. 267. B. et infra p. 305. E. Ad ἐνδείκνυσθον conf. ann. ad Alcibiad. I. p. 105. C.

ὅτι οὐκ ᾔδησθα] Recte Heindorfius haec iudicavit per epexegesin quandam praecedentis ὅ addita esse; de quo structurae genere v. Matthiae Gr. §. 478. Dictionem καλεῖν τι ἐπί τινι ad Remp. V. p. 470. B. illustravimus.

P. 278. ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ] Int. ἣν ἂν ἔχωσιν.

μᾶλλον μὲν αὐτὸ ξ.] Erunt fortasse qui οὖν post μὲν interponendum censeant, quod ipsum in cod. Urbinate per-

πρᾶγμα ἐπισκοπῇ ἢ πραττόμενον ἢ λεγόμενον. μᾶλλον μὲν αὐτὸ ξυνιέναι καλοῦσιν ἢ μανθάνειν, ἔστι δ' ὅτε καὶ μανθάνειν. σὲ δὲ τοῦτο, ὡς οὗτοι ἐνδείκνυνται, διαλέληθε, ταὐτὸ ὄνομα ἐπ' ἀνθρώποις ἐναντίως ἔχουσι κείμενον, ἐπὶ τῷ τε εἰδότι καὶ ἐπὶ τῷ μή. παραπλήσιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐρωτήματι, ἐν ᾧ ἠρώτων σε, πότερα μανθάνουσιν οἱ B ἄνθρωποι ἃ ἐπίστανται, ἢ ἃ μή. ταῦτα δὴ τῶν μαθημάτων παιδιά ἐστι· διὸ καί φημι ἐγώ σοι τούτους προσπαίζειν. παιδιὰν δὲ λέγω διὰ ταῦτα, ὅτι, εἰ καὶ πολλά τις ἢ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μάθοι, τὰ μὲν πράγματα οὐδὲν ἂν μᾶλλον εἰδείη πῇ ἔχει,

σθα. v. ad Sympos. c. 20. coll. Valcken. ad Hippol. v. 405. Bast. ad Greg. Corinth. p. 122. Buttmann. Gramm. Ampl. T. I. p. 432.

P. 278. *ἐπὶ τῷ τε εἰδότι*] Bodl. et Vat. Θ. hic ἐπὶ om.

scriptum exstat. Verumtamen quoniam haec verbis praecedentibus dilucidandis inserviunt, haudquaquam indigemus isto sermonis ligamento. Hoc autem dicit Socrates: frequentius quidem illud *ξυνιέναι* dicitur quam *μανθάνειν*, interdum tamen etiam *μανθάνειν*. Ceterum *μανθάνειν* intelligendi vi et potestate positum habes Euthyphr. p. 3. B. De Rep. I. p. 332. A. Ibid. III. p. 402. E. p. 410. D. Aristoph. Avv. v. 1004. al.

B. *ταῦτα δὴ τῶν μαθημάτων παιδιά ἐστι*] Cur Heindorfius *ταῦτα δὴ ἡ τ. μ. π.* scribi voluerit, fateor me nullo modo perspicere, si quidem sententia haec est: hic igitur doctrinarum est lusus quidam, quo illudere quidem aliis licet, ad ipsam rerum cognitionem pervenire non licet. Mox metaphora a luctando sumta, *ὑποσκελίζων* dicitur alterum supplantans, et *ἀνατρέπων* deiciens, de quo verborum usu iam Routhius conferri iussit Polluc. On. III. c. 30. sect. 155. — *σκολύθρια*. Eustathius ad Odyss. δ. p. 195 = 1515. *ἐν παλαιῷ ῥητορικῷ λεξικῷ εὕρηνται καὶ σκολύθρια, δίφρια βραχέα· καὶ ἄλλως, σκόλυθρα, δίφρια ταπεινά. καὶ ἔστι τὸ μὲν δίφριον ἐκεῖ ὡς γένος, τὸ δὲ σκόλυθρον ἢ σκολύθριον ὡς εἶδος. ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ ἀναφέρεται εἰς Πλάτωνα ἐν Εὐθυδήμῳ.* Timaeus Gloss. p. 233. *σκολύθρια· ταπεινὰ δίφρια παρὰ τοῖς Θεσσαλοῖς, ἃ τινες θρανία καλοῦσιν*, ubi v. Ruhnken. Aristotel. Problem. §. 16. quaest. 4. *καθάπερ τοῖς τε συρομένοις τὰ σκέλη συμβαίνει, καὶ ὧν τοὺς σκολύθρους ὑφαρπάζουσιν.* Singularem numerum *ὕπτιον ἀνατετραμμένον* ita post pluralem illatum ne forte mireris, v. ad Gorg. p. 478. C. Protagor. p.

προςπαίζειν δὲ οἷός τ' ἂν εἴη τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τὴν τῶν ὀνομάτων διαφορὰν ὑποσκελίζων καὶ ἀνατρέπων, ὥςπερ οἱ τὰ σκολύθρια τῶν μελλόντων
C καθιζήσεσθαι ὑποσπῶντες χαίρουσι καὶ γελῶσιν, ἐπειδὰν ἴδωσιν ὕπτιον ἀνατετραμμένον. ταῦτα μὲν οὖν σοι παρὰ τούτων νόμιζε παιδιὰν γεγονέναι· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα δῆλον, ὅτι τούτω γέ σοι αὐτὼ τὰ σπουδαῖα ἐνδείξεσθον. καὶ ἐγὼ ὑφηγήσομαι αὐτοῖν, ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν. ἐφάτην γὰρ ἐπιδείξασθαι τὴν προτρεπτικὴν σοφίαν· νῦν δέ, μοι δοκεῖ, πρότερον δεῖν ᾠηθήτην παῖσαι πρὸς σέ. Ταῦτα
D μὲν οὖν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε, πεπαίσθω τε ὑμῖν καὶ ἴσως ἱκανῶς ἔχει· τὸ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα ἐπιδείξατον προτρέποντε τὸ μειράκιον, ὅπως

C. ὅτι τούτω γέ σοι αὐτώ] Sic libri omnes. Heindorfius pro αὐτὼ dedit αὐτά, probante Bekkero. Schleiermacherus pro eo malebat αὖ. v. ann.

ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν] In Vat. ὃ desideratur. Pro vet. lect. ἀποδώσειν praebuerunt ἀποδῶσιν Ven. Ξ. Par. C. Ang. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. Vindob. et corr. Coisl. Par. B. sicut rescribendum vidit Heindorf. Winckelmannus tamen extruso ὃ legendum suspicatur: καὶ ἐγὼ ὑφηγήσομαι αὐτοῖν, ἅ μοι ὑπέσχοντο ἀποδώσειν.

ἐφάτην γὰρ ἐπιδείξασθαι] Una edit. Steph. praeter librorum auctoritatem ἐπιδείξεσθαι. Nam e libris Florentinis etsi nihil discrepantiae enotatum est, tamen in his quoque aoristum legi credibile videtur.

νῦν δέ, μοι δοκεῖ, πρότερον δεῖν] Heindorfius et Bekkerus correxerunt νῦν δ', ἐμοὶ δοκεῖ. Sed etiam μοὶ ita in parenthesi collocari nuper a multis est observatum. v. ad Menexen. p. 236. B. Phaedr. p. 258. A. Ion. p. 535. B. al. Dein πρότερον ante δεῖν collocavi cum Bodl. Vat. Θr. Vind. Ponebatur enim post ᾠηθήτην. Tum παῖξαι Bodl. Vat. Θr. Ven. Σ. Urb. Vind.

319. D. Matth. Gr. ampl. §. 293. p. 587.

C. αὐτὼ τὰ σπουδαῖα] Libri omnes αὐτὼ habent, quod etiamsi cum Klotzio Quaest. Critt. I. p. 64. et Winckelmanno interpreteris ipsi sua sponte, tamen vel sic habet quod vehementer displiceat. Redundat enim istud sua sponte molestissime. Ego si quid iudicare possum, vere coniecit Schleiermacherus τούτω γέ σοι αὖ τὰ σπ. cui rationi multum postpono emendationem Heindorfii: τούτω γέ σοι αὐτὰ τὰ σπ.

τὴν προτρεπτικὴν σοφίαν] quia se virtutis magistros professi erant.

E. ἀνάσχεσθον οὖν ἀγελαστὶ ἀκ.] sustinete igi-

χρὴ σοφίας τε καὶ ἀρετῆς ἐπιμεληθῆναι. πρότερον δ' ἐγὼ σφῷν ἐνδείξομαι, οἷον αὐτὸ ὑπολαμβάνω καὶ οἵου αὐτοῦ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. ἐὰν οὖν δόξω ὑμῖν ἰδιωτικῶς τε καὶ γελοίως αὐτὸ ποιεῖν, μή μου καταγελᾶτε· ὑπὸ προθυμίας γὰρ τοῦ ἀκοῦσαι τῆς ὑμετέρας σοφίας τολμήσω αὐτοσχεδιάσαι ἐναντίον ὑμῶν. ἀνάσχεσθον οὖν ἀγελαστὶ ἀκούοντες αὐτοί τε καὶ οἱ μαθηταὶ ὑμῶν. Σὺ δέ μοι, ὦ παῖ Ἀξιόχου, ἀπόκριναι. E

Cap. VIII. Ἆρά γε πάντες ἄνθρωποι βουλόμεθα εὖ πράττειν; ἢ τοῦτο μὲν ἐρώτημα ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην ἓν τῶν καταγελάστων; ἀνόητον γὰρ δήπου καὶ τὸ ἐρωτᾶν τὰ τοιαῦτα· τίς γὰρ οὐ βούλεται ἀνθρώπων εὖ πράττειν; Οὐδεὶς ὅςτις οὔκ, ἔφη ὁ

Flor. a. b. c. et pr. man. Par. C. Barber. Vereor tamen ne haec scriptura vitiosae citerioris Graecitatis consuetudini tribuenda sit, a qua subinde nec optimi libri immunes manserunt. Forma παῖσαι cum Atticis omnino tum imprimis Platoni a Grammaticis adscribitur, quorum testimonia vide apud Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. 1056. Ruhnk. ad Tim. p. 222. Fischer. ad Weller. T. I. Praef. p. XXI. Lobeck. ad Phrynich. p. 240. Iam quum in hoc ipso dialogo p. 283. B. libri meliores eam tueantur, idemque fiat Phaedr. p. 265. C. De Rep. V. p. 453. A. et alibi, non dubitavimus vulgatam scripturam quamvis paucorum auctoritate confirmatam sicut olim ita nunc quoque retinere. Winckelm. dedit παῖξαι.

D. πεπαίσθω τε ὑμῖν] πεπαύσθω Bodl. Vat. Θ. Dein Vat. Θ. ἔχειν.

τολμήσω αὐτοσχεδιάσαι] Vind. Vat. r. ἀπαυδοσχεδιάσαι. Bodl. Vat. Θ. ἀπ' αὐτοσχεδιάσαι. quod recte suspicatur Winckelm. natum esse e διττογραφίᾳ ἀποσχεδιάσαι et αὐτοσχεδιάσαι.

E. τίς γὰρ οὐ βούλεται ἀνθρώπων] Deest ἀνθρώπων in Bodl. Vat. Θ.

tur me sine risu audire et ipsi et discipuli vestri.

ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην —] h. e. ἕν ἐστι τῶν καταγελαστῶν, ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην. Respicit ad superiora illa: ἐὰν οὖν δόξω ὑμῖν ἰδιωτικῶς τε καὶ γελοίως αὐτὸ ποιεῖν, μή μου καταγελᾶτε. Proxima patet sic explicari oportere: stolidum enim est vel quaerere de talibus rebus. In quibus verbis quia τὸ ἐρωτᾶν primariam notionem continet, facile est ad intelligendum, articulus cur melius adiiciatur quam omittatur. v. Rost. Gramm. §. 125. 2. et 3. Ceterum conf. Erast. p. 132. C. οὐ πρὸς σοῦ γε — ποιεῖς τὸ καὶ ἀνερέσθαι τοῦτον, εἰ αἰσχρὸν ἡγεῖται φιλοσοφίαν εἶναι.

279 *Κλεινίας*. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ βουλόμεθα εὖ πράττειν, πῶς ἂν εὖ πράττοιμεν; ἆρ' ἂν εἰ ἡμῖν πολλὰ κἀγαθὰ εἴη; ἢ τοῦτο ἐκείνου ἔτι εὐηθέστερον; δῆλον γάρ που καὶ τοῦτο ὅτι οὕτως ἔχει. Συνέφη. Φέρε δή, ἀγαθὰ δὲ ποῖα ἄρα τῶν ὄντων τυγχάνει ἡμῖν ὄντα; ἢ οὐ χαλεπὸν οὐδὲ σεμνοῦ ἀνδρὸς πάνυ τι οὐδὲ τοῦτο ἔοικεν εἶναι εὑρεῖν; πᾶς γὰρ ἂν ἡμῖν εἴποι, ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀγαθόν. ἦ γάρ; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὑγιαί-
B νειν καὶ τὸ καλὸν εἶναι καὶ τἆλλα κατὰ τὸ σῶμα ἱκανῶς παρεσκευάσθαι; Συνεδόκει. Ἀλλὰ μὴν εὐγένειαί τε καὶ δυνάμεις καὶ τιμαὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ δῆλά ἐστιν ἀγαθὰ ὄντα. Ὡμολόγει. Τί οὖν, ἔφην, ἔτι ἡμῖν λείπεται τῶν ἀγαθῶν; τί ἄρα ἐστὶ τὸ σώφρονά τε εἶναι καὶ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον; πότερον πρὸς Διός,

P. 279. *σεμνοῦ ἀνδρὸς πάνυ τι*] Steph. cum Par. E. *τοι.*

P. 279. A. *τὸ δὴ μετὰ τοῦτο*] Etiam hoc loco *εἶεν* transitionem facit ad aliam argumentationem. Iam, inquit, quod deinceps sequitur, quandoquidem cupimus, ut nobis bene sit, quomodo hoc assequi poterimus? Nam *τὸ δὴ μετὰ τοῦτο* apparet per se seórsum accipi oportere. Pro *τὸ δὴ* quod Heindorfius scribendum censet *τὸ δὲ δή*, vel *τὸ δέ*, id ferri propterea non potest, quod ea, quae sequuntur, superioribus non opponuntur, sed aliam tantum argumentationis inchoatae partem comprehendunt, ut satis fuerit *εἶεν* ponere, quod ipsum ad aliud quid transiri significat. v. ad Gorg. p. 508. A. Phaedon. p. 95. A. Euthyphr. p. 13. A.

ἢ οὐ χαλεπὸν οὐδὲ σεμνοῦ ἀνδρὸς —] an ne hoc quidem difficile esse videtur aut viri admodum excellentis? Nam *οὐδὲ τοῦτο* est ne hoc quidem. Pro *εὑρεῖν* ex optimis libris cum Winckelmanno *εὐπορεῖν* reposuimus, quod huic loco egregie convenit. Usum verbi ex his locis perspicies: Ion. p. 532. C. *εὐπορῶ ὅ τι λέγω.* Ibid. p. 536. C. *εὐπορεῖς ὅ τι λέγῃς.* Ibid. p. 533. A. *εὐπορεῖ ὅ τι εἴπῃ.* Phaedr. p. 235. A. *ὡς οὐ πάνυ εὐπορῶν τοῦ πολλὰ λέγειν.* Soph. p. 243. C. *περὶ μὲν τοῦτο εὐπορεῖν φαμεν καὶ μανθάνειν κ. τ. λ.* Accusativum huic verbo eodem modo iunctum putamus, quo verbo *ἀπορεῖν*, de quo dixit Heindorf. ad Cratyl. p. 409. D. Denique *σεμνὸς ἀνήρ*, ut recte monet Heindorfius, fere idem est, quem alias dicit *οὐ φαῦλον.* Cratyl. p. 391. E. *οὐκ οἴει τοῦτο σεμνόν τε εἶναι* h. e. *οὐ φαῦλον.* conf. infra p. 303. C.

ὦ Κλεινία, ἡγεῖ σύ, ἐὰν ταῦτα τιθῶμεν ὡς ἀγαθά,
ὀρθῶς ἡμᾶς θήσειν, ἢ ἐὰν μή; ἴσως γὰρ ἄν τις
ἡμῖν ἀμφισβητήσειε· σοὶ δὲ πῶς δοκεῖ; Ἀγαθά, ἔφη
ὁ Κλεινίας. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. τὴν δὲ σοφίαν ποῦ
χοροῦ τάξομεν; ἐν τοῖς ἀγαθοῖς, ἢ πῶς λέγεις; Ἐν C
τοῖς ἀγαθοῖς. Ἐνθυμοῦ δή, μή τι παραλείπωμεν
τῶν ἀγαθῶν, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου. Ἀλλά μοι δο-
κοῦμεν, ἔφη, οὐδέν, ὁ Κλεινίας. Καὶ ἐγὼ ἀνα-
μνησθεὶς εἶπον, ὅτι Ναὶ μὴ Δία κινδυνεύομέν γε τὸ
μέγιστον τῶν ἀγαθῶν παραλιπεῖν. Τί τοῦτο; ἦ δ'
ὅς. Τὴν εὐτυχίαν, ὦ Κλεινία· ὃ πάντες φασί, καὶ
οἱ πάνυ φαῦλοι, μέγιστον τῶν ἀγαθῶν εἶναι. Ἀλη-
θῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ ἐγὼ αὖ πάλιν μετανοήσας εἶ-
πον, ὅτι Ὀλίγου καταγέλαστοι ἐγενόμεθα ὑπὸ τῶν D
ξένων ἐγώ τε καὶ σύ, ὦ παῖ Ἀξιόχου. Τί δή, ἔφη,

Dein pro vulg. εὑρεῖν e Bodl. Vat. Θ. reposui εὐπορεῖν, praeeunte Winckelmanno. v. ann.

ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀγ.] De Legg. II. p. 661. A. λέγεται, ὡς ἄριστον μὲν ὑγιαίνειν, δεύτερον δὲ κάλλος, τρίτον δὲ ἰσχύς, τέταρτον δὲ πλοῦτος, μυρία δὲ ἄλλα λέγεται. Gorg. p. 451. E. ubi vide nostram annotationem.

B. ἐν τῇ ἑαυτοῦ] Intell. γῇ. Xenoph. Mem. III. 5, 4. οἱ πρόσθεν οὐδ' ἐν τῇ ἑαυτῶν τολμῶντες Ἀθηναίοις ἀντιτάττεσθαι. Eurip. Heracl. v. 144. ἐκ τῆς ἐμαυτοῦ τοῦδε δραπέτας ἔχων. ubi v. Pflugk.

C. τὴν δὲ σοφίαν ποῦ χοροῦ τ.] Habes igitur hic quoque quatuor virtutes primarias, siquidem praeter σοφίαν antea σωφροσύνης, δικαιοσύνης et ἀνδρείας mentio iniecta est. Dictione eadem utitur Aristides, iam a Routhio hanc in rem laudatus, Orat. pro Miltiad. T. II. p. 161. Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι ποῦ χοροῦ τάξομεν; ad quem locum scholiastes metaphoram sumtam esse docet a choreis et saltationibus. Himerius ab Heindorfio comparatus Orat. VII. p. 584. τὸν κυβερνήτην τῆς πόλεως δὲ ποῦ χοροῦ τάξομεν; ἢ δῆλον, ὅτι ἐν πρώτοις.

Ἐνθυμοῦ δή, μή τι παραλείπωμεν] h. e. vide, ne quid bonorum praetermittamus. v. ad. Hipp. mai. p. 300. D. Indicativus παραλείπομεν, quem Basileenses dederunt, ab hoc loco alienus est, quandoquidem μὴ cum indicativo iunctum significat revera adesse quod fieri nolimus. Theaet. p. 196. B. ἐνθυμοῦ, μή τι τότε γίγνεται ἄλλο. ubi vulgo perperam scribebatur ποτὲ γίγνηται. Verba ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου Germanice reddas hoc modo: was auch nur der Rede werth ist. Frequens est huius formulae usus.

Ὀλίγου καταγέλαστοι ἐγενόμεθα] Ne quis ἂν addendum opinetur, v. ann. ad

τοῦτο; Ὅτι εὐτυχίαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν θέμενοι νῦν δὴ αὖθις περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐλέγομεν. Τί οὖν δὴ τοῦτο; Καταγέλαστον δήπου, ὃ πάλαι πρόκειται, τοῦτο πάλιν προτιθέναι καὶ δὶς ταὐτὰ λέγειν. Πῶς, ἔφη, τοῦτο λέγεις; Ἡ σοφία δήπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐτυχία ἐστί· τοῦτο δὲ κἂν παῖς γνοίη. Καὶ ὃς ἐθαύμασεν· οὕτως ἔτι νέος τε καὶ εὐήθης ἐστί. Κἀ-
E γὼ γνοὺς αὐτὸν θαυμάζοντα, Ἆρ' οὐκ οἶσθα, ἔφην, ὦ Κλεινία, ὅτι περὶ αὐλημάτων εὐπραγίαν οἱ αὐληταὶ εὐτυχέστατοί εἰσι; Συνέφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ γραμμάτων γραφῆς τε καὶ ἀναγνώσεως οἱ γραμματισταί; Πάνυ γε. Τί δέ; πρὸς τοὺς

E. *Τί δέ; πρὸς τοὺς τ. θ.*] Vat. Θ. δαί, quod recepit Bekker. Pro vulg. θαλάσσης Bodl. Vat. Θr. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Pal. Urbin. Vind. Flor. o. cum Bas. 2. θαλάττης praebue-

Menex. p. 236. B. Lysid. p. 210. B.

B. *ἐν τοῖς ἔμπροσθεν θέμενοι*] Paullo ante activo utens verbo dixerat: ἐὰν ταῦτα τιθῶμεν ὡς ἀγαθά, ὀρθῶς ἡμᾶς θήσειν. Enimvero hac significatione utrumque genus verbi usurpatur, sed non sine aliquo sensus discrimine. Nam τιθέναι dicuntur, qui vel aliquid sumunt atque ponunt, unde quid consequatur ipsi nondum decreverunt, vel exemplo tantum utuntur rei cuiuspiam, cuius rationem ad argumentum illustrandum facere statuunt; τίθεσθαι autem eorum est, qui id ponunt atque sumunt, de cuius ratione sibi iam persuaserunt, ideoque de sua ipsorum sententia aliquid statuunt. De Rep. X. p. 596. A. εἶδος γάρ πού τι ἓν ἕκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ ἕκαστα τὰ πολλά, οἷς ταὐτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἢ οὐ μανθάνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ τι βούλει τῶν πολλῶν. ubi deinde lectuli atque mensae exemplo res declaratur. Ibid. VII. p. 532. D. ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς λέγεται (etsi nobis eorum ratio nondum est certo explorata) ἐπ' αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν καὶ διέλθωμεν οὕτως, ὥσπερ τὸ προοίμιον διήλθομεν. Theaet. p. 191. C. θὲς δή μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον. The. τίθημι. Phaedon. p. 93. C. τῶν οὖν τιθεμένων (eorum, qui ex animi sui sententia statuunt) τὴν ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι. Phileb. p. 47. E. ὀργὴν καὶ φόβον καὶ πόθον καὶ θρῆνον καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἆρ' οὐκ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τίθεσαι ταύτας λύπας τινας; Charmid. p. 169. B. τίθεσαι γὰρ σωφροσύνην τοῦτ' εἶναι. De Rep. I. p. 351. A. ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι. Gorg. p. 509. A. ἐγὼ μὲν οὖν αὖ τίθημι ταῦτα οὕτως ἔχειν. Lachet. p. 196. E. ἀλλ' ἀνάγκη ὁμοίως λέοντα καὶ ἔλαφον καὶ ταῦρον καὶ πίθηκον πρὸς ἀν-

τῆς θαλάττης κινδύνους μῶν οἴει εὐτυχεστέρους τινὰς εἶναι τῶν σοφῶν κυβερνητῶν, ὡς ἐπὶ πᾶν εἰπεῖν; Οὐ δῆτα. Τί δέ; στρατευόμενος μετὰ ποτέρου ἂν ἥδιον τοῦ κινδύνου τε καὶ τῆς τύχης μετέχοις, μετὰ σοφοῦ στρατηγοῦ ἢ μετ' ἀμαθοῦς; Μετὰ σοφοῦ. Τί δέ; ἀσθενῶν μετὰ ποτέρου ἂν ἡδέως κινδυνεύοις, μετὰ σοφοῦ ἰατροῦ ἢ μετὰ ἀμαθοῦς; Μετὰ σοφοῦ. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εὐτυχέστερον ἂν οἴει πράττειν μετὰ σοφοῦ πράττων ἢ μετὰ ἀμαθοῦς; Ξυνεχώρει. Cap. IX. Ἡ σοφία ἄρα παν- 280
ταχοῦ εὐτυχεῖν ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους. οὐ γὰρ δήπου ἁμαρτάνοι γ' ἄν ποτέ τις σοφίᾳ, ἀλλ' ἀνάγκη ὀρ-

runt, de qua forma diximus ad Menex. p. 241. A. Mox rursus Vat. Θ. cum Coisl. Ven. Ξ. Par. BC. Barb. Pal. Urb. Par. a. b. c. o. Τί δαί; στρατ. probante Bekkero.

δρεῖαν φάναι πεφυκέναι τὸν τιθέμενον ἀνδρείαν τοῦθ' ὅπερ σὺ τίθεσαι. Euthyphron. p. 11. C. τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα. De Legg. II. p. 674. A. ἃ αὐτοὶ ἔθεντο. Sed vel ex his perspicuum fore arbitramur, quid discriminis inter activum et medium verbum intercedat, et cur hoc loco θέμενοι potius quam θέντες scriptum sit.

V. 280. οὐ γὰρ δήπου — ποτέ τις σοφία] Qui nominativum σοφία recipiendum iudicaverunt, veluti Winckelmannus, hi rationem duxerunt maxime eorum quae sequuntur, ἢ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη. Sed ea lectione probata negari non potest valde molestum accidere istud τις ante σοφίᾳ interpositum, quod aut τινὸς aut τι esse debebat. Nam quae attulit Winckelmannus, ut pronomen tueretur, ea quoniam disparis generis sunt, non id efficere videntur, ut illa molestia multum levemur. Sunt autem haec: Lachet. p. 194. E. καί μοι δοκεῖ ἀνὴρ σοφίαν τινὰ τὴν ἀνδρείαν λέγειν. ibid. p. 188. C. περὶ ἀρετῆς διαλεγομένου ἢ περί τινος σοφίας. Charmid. p. 159. B. δοκεῖ — ἡσυχιότης τις εἶναι ὃ ἐρωτᾷς. Legg. I. p. 644. A. πρὸς ἄλλην τινὰ σοφίαν. ibid. III. p. 677. C. σοφίας ἑτέρας τινός. in quibus locis in oculos occurrit alium esse usum pronominis, atque hoc loco esse potest. Nec vero causam videmus ullam, cur dativus mutandus sit, siquidem ad haec: ἢ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη, facile intelligitur ex antecedentibus: εἴ τις αὐτῇ ἁμαρτάνοι. Eodem modo Latine dixeris: neque enim fieri potest, ut quis unquam per sapientiam peccet, sed necesse est, ut recte agat et propositum assequatur: alioquin enim non iam esset sapientia. De usu particularum ἢ γὰρ ἂν v. Viger. p. 411. et Hoogeveen. De Particc. p. 256 sq. ed. Schütz.

θῶς πράττειν καὶ τυγχάνειν. ἦ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη. Συνωμολογησάμεθα τελευτῶντες οὐκ οἶδ' ὅπως
B ἐν κεφαλαίῳ οὕτω τοῦτο ἔχειν· σοφίας παρούσης, ᾧ ἂν παρῇ, μηδὲν προςδεῖσθαι εὐτυχίας. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο συνωμολογησάμεθα, πάλιν ἐπυνθανόμην αὐτοῦ τὰ πρότερον ὡμολογημένα πῶς ἂν ἡμῖν ἔχοι. Ὡμολογήσαμεν γάρ, ἔφην, εἰ ἡμῖν ἀγαθὰ πολλὰ παρείη, εὐδαιμονεῖν ἂν καὶ εὖ πράττειν. Συνέφη. Ἆρ' οὖν εὐδαιμονοῖμεν ἂν διὰ τὰ παρόντα ἀγαθά, εἰ μηδὲν ἡμᾶς ὠφελοῖ ἢ εἰ ὠφελοῖ; Εἰ ὠφελοῖ, ἔφη. Ἆρ' οὖν ἄν τι ὠφελοίη, εἰ εἴη μόνον ἡμῖν, χρῴμε-
C θα δ' αὐτοῖς μή; οἷον σιτία εἰ ἡμῖν εἴη πολλά, ἐσθίοιμεν δὲ μή, ἢ ποτόν, πίνοιμεν δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφελοίμεθ' ἄν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τί δέ; οἱ δη-

P. 280. B. *ᾧ ἂν παρῇ*] Libri ὅταν, quod correxit Casaubonus apud Routhium. Mox Bodl. *συνωμολογησόμεθα*.

Ἆρ' οὖν ἄν τι ὠφελοίη] Bekkerus hic quoque ὠφελοῖ requirit. Heindorfius autem in antecedentibus ter ὠφελοίη reponendum censet. Non opus. v. ann. Dein vulgo erat *εἰ ᾖ μόνον*, quod Bekkerus e Vat. r. emendavit, sicut iam Heindorf. scribendum viderat. Bodl. Vat. O. *ὠφελοίη η μόνον*.

C. *ἆρ' ἂν οὗτοι εὖ πρ.*] Bodl. ἂν om.

B. *Συνωμολογησάμεθα — τοῦτο ἔχειν*] Istud *ἐν κεφαλαίῳ* cave cum *οὕτω τοῦτο ἔχειν* coniungas: pertinet enim ad *συνωμολογησάμεθα*, ut sententia haec sit: tandem in universum inter nos convenit rem ita se habere, ut, cui sapientia adesset, ei nihil opus esse felicitate. Pro *ᾧ ἂν παρῇ* libri omnes habent *ὅταν παρῇ*. Sed posteaquam Casaubonus verum repererat, recentiores editores omnes illud recte aspernati sunt. Nam *ὅταν* istud ubi tenueris, facile senties et accusativum *μηδένα* ad *προςδεῖσθαι* aegre desiderari et molestissimam nasci tautologiam.

Ἆρ' οὖν ἄν τις ὠφελοίη] Hac formarum varietate ne quis in posterum offendatur, monendum est Atticis placuisse utramque adeo, ut eam non raro promiscue posuerint. v. Buttmann. Gr. Ampl. §. 105. 20. Matthiae Gr. §. 198. 2. annot. ad Gorg. p. 507. A.

ἢ ποτόν, πίνοιμεν δὲ μή] Quum alibi *σιτία καὶ ποτὰ* iungi soleant, equidem cum Heindorfio pluralem numerum *ποτὰ* expectaveram. conf. De Rep. I. p. 332. C. II. p. 380. E. IV. p. 445. A. Politic. p. 272. C. Legg. VII. p. 789. D. XXI. p. 942. D. Tim. p. 70. D. Hipp. mai. p. 298. D. Protog. p. 314. A. Gorg. p. 490. B. C. p. 504. E. Phaedon. p. 64. D. Phaedr. p. 259. C. Xe-

μιουργοὶ πάντες, εἰ αὐτοῖς εἴη πάντα τὰ ἐπιτήδεια παρεσκευασμένα ἑκάστῳ εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἔργον, χρῷντο δ' αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν οὗτοι εὖ πράττοιεν διὰ τὴν κτῆσιν, ὅτι κεκτημένοι εἶεν πάντα ἃ δεῖ κεκτῆσθαι τὸν δημιουργόν; οἷον τέκτων, εἰ παρεσκευασμένος εἴη τά τε ὄργανα ἅπαντα καὶ ξύλα ἱκανά, τεκταίνοιτο δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφελοῖτ' ἂν ἀπὸ τῆς κτήσεως; Οὐδαμῶς, ἔφη. Τί δέ; εἴ τις κεκτημένος εἴη D πλοῦτόν τε καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα τὰ ἀγαθά, χρῷτο δὲ αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν εὐδαιμονοῖ διὰ τὴν τούτων κτῆσιν τῶν ἀγαθῶν; Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες. Δεῖν ἄρα, ἔφην, ὡς ἔοικε, μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα ἔσεσθαι,

D. ὠφελοῖτ' ἂν ἀπὸ τῆς κτήσεως] V. ὑπό, quod tuetur unus Par. E.

Δεῖν ἄρα, ἔφην, ὡς ἔοικε] Vulgo δεῖ, sed libri omnes praeter Angel. Barb. et Iamblichum Protrep. c. 4. δεῖν habent, idque ex illa loquendi consuetudine explicari debet, de qua diximus ad Phileb. p. 20. D. Phaedr. p. 272. D. Euthyphr. p. 4. E. Quanquam erroris suspicionem movere potest quod scribae nescio quo modo δεῖν pro δεῖ saepe etiam iis locis pinxerunt, ubi infinitivus talem defensionem non habet paratam. Itaque non multum repugnabo, si quis δεῖ servandum statuerit.

noph. Mem. II. 1, 24. Hieron. VII. 2. Cyrop. II. 4, 32. IV. 2, 34. et 37. VII. 5, 59. 78. Anab. II. 3, 27. VII. 3, 10. al. Nec tamen invitis libris omnibus vulgatam lectionem mutaverim, quum etiam singularis numerus habeat quo se tueatur. Tyr. Maxim. a Winckelmanno laudatus Or. XXXI. p. 108. ὥςπερ οἱ πυρέττοντες ἐμπιπλάμενοι ποτοῦ καὶ σιτίων.

ὅτι κεκτημένοι — δημιουργόν] Haec verba praecedenti διὰ τὴν κτῆσιν illustrationis gratia adiecta sunt.

ὅ τι ὠφελοῖτ' ἀπὸ τῆς κτήσεως] Interest aliquid, utrum ὑπὸ an ἀπὸ scribatur. Nam ὑπὸ de ipsa causa, qua quid efficitur, dici consuevit; ἀπὸ autem usurpatur de eo, quod occasionem vel opportunitatem praebet, ut aliquid fieri possit. v. Hermann. ad Sophocl. Electr. v. 65. Itaque ὑπὸ τῆς κτήσεως esset sic dictum, ut possessio instrumentorum pro ipsa causa utilitatis efficienti haberi deberet: ἀπὸ τῆς κτήσεως autem indicat per instrumentorum possessionem utilitatis copiam afferri, sive utilitatem ab illa redundare. Ex quibus utrum huic loco sit convenientius, nemo dubitabit. Euthyphr. p. 15. A. τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν. Xenoph. Cyrop. I. 1, 2. καὶ ὠφελουμένοις ἀπ' αὐτῶν.

ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς· ὡς οὐδὲν ὄφελος τῆς κτή-
σεως γίγνεται. Ἀληθῆ λέγεις. Ἆρ' οὖν, ὦ Κλει-
νία, ἤδη τοῦτο ἱκανὸν πρὸς τὸ εὐδαίμονα ποιῆσαί
E τινα, τό τε κεκτῆσθαι τἀγαθὰ καὶ τὸ χρῆσθαι αὐ-
τοῖς; Ἔμοιγε δοκεῖ. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν ὀρ-
θῶς χρῆταί τις ἢ καὶ ἐὰν μή; Ἐὰν ὀρθῶς. Καλῶς
γε, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. πλέον γάρ που, οἶμαι, θά-
τερόν ἐστιν, ἐάν τις χρῆται ὁτῳοῦν μὴ ὀρθῶς πρά-
γματι ἢ ἐὰν ἐᾷ. τὸ μὲν γὰρ κακόν, τὸ δὲ οὔτε κακὸν
281 οὔτε ἀγαθόν. ἢ οὐχ οὕτω φαμέν; Ξυνεχώρει. Τί
οὖν; ἐν τῇ ἐργασίᾳ τε καὶ χρήσει τῇ περὶ τὰ ξύλα

ἤδη τοῦτο ἱκανόν] Pro ἤδη Bodl. Vat. Θ. Vind. ὃ δὴ habent; pro τοῦτο ἱκανὸν autem τούτω καλλίω. sub quo quid lateat absconditum, alii coniectent.

E. ἢ καὶ ἐὰν μή] καὶ restitui e Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Ang. Pal. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. o.

καλῶς γε — λέγεις] γε praebuit codex Stobaei apud Routhium, idque recte susceperunt Heindorf. et Bekker. Codd. cum vett. editt. δέ, quod Winckelm. tenuit. Dein πλέον ex Iamblicho

Plat. Phaedon. p. 80. B. οὐδὲν τοιοῦτον κακὸν ἔπαθον ἀπ' αὐτῶν.

D. ὡς οὐδὲν ὄφελος] Routhius ex Iamblicho Protrept. c. 4., qui scriptum habet ἦν οὐδὲν ὄφ., legendum coniecit ᾗ οὐδὲν ὄφ. Et certe tale quid requiri videatur, nisi malis τῆς κτήσεως putare paullo fortius pronuntiandum esse, ut idem sit, quod μόνης τῆς κτήσεως: in qua ratione me nunc fateor acquiescere, praesertim quum libri omnes vulgatam lectionem magna consensione tueantur.

E. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν —] Post πότερον intell. ἱκανόν ἐστι τοῦτο πρὸς τὸ εὐδαίμονα ποιῆσαι. Dein καὶ ante ἐὰν καὶ μὴ recipiendum decrevimus, quia eum vi quadam interrogatur, num alterum quoque fieri possit. v. Schneider. ad Remp. X. p. 599. A. Similis ratio est formulae ἐάν τε — ἐάν τε καί, de qua explicavimus ad Remp. VIII. p. 557. A. Nam haec ipsa quoque optionem esse ambiguam significat.

Καλῶς γε λέγεις] Ita cum Heindorfio et Bekkero e Stobaeo scribendum iudicavimus. Nam quod ceteri libri et scripti et editi habent Καλῶς δέ, id vel propterea ferri non potest, quod nulla hic locum habet oppositionis ratio. Eadem vocularum permutatio est Charmid. p. 156. A. Lysid. p. 204. A. Et γε ita per se solum in responsione usurpatum saepius librariis negotium fecisse docebit annotatio Schneideri ad Remp. II. p. 379. C.

πλεῖον γάρ που — θάτερόν ἐστιν] h. e. nam plus mali habet, plus detri-

μῶν ἄλλο τί ἐστι τὸ ἀπεργαζόμενον ὀρθῶς χρῆσθαι ἢ ἐπιστήμη ἡ τεκτονική; Οὐ δῆτα, ἔφη. Ἀλλὰ μήν που καὶ ἐν τῇ περὶ τὰ σκεύη ἐργασίᾳ τὸ ὀρθῶς ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀπεργαζομένη. Συνέφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τὴν χρείαν ὧν ἐλέγομεν τὸ πρῶτον τῶν ἀγαθῶν, πλούτου τε καὶ ὑγιείας καὶ κάλλους, τὸ ὀρθῶς πᾶσι τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι ἐπιστήμη ἦν ἡγουμένη καὶ κατορθοῦσα τὴν πρᾶξιν, ἢ B ἄλλο τι; Ἐπιστήμη, ἦ δ' ὅς. Οὐ μόνον ἄρα εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ εὐπραγίαν, ὡς ἔοικεν, ἡ ἐπιστήμη παρέχει τοῖς ἀνθρώποις ἐν πάσῃ κτήσει τε καὶ πρά-

et Stobaeo dedi pro eo quod libri Platonis tenent πλεῖον. Nam videtur in hac et similibus formulis πλέον in usu fuisse, ut quum dicitur πλέον ἔχειν, unde πλεονεκτεῖν est formatum. Certe quidem infra p. 297. D. et Phaedon. p. 114. E. libri meliores omnes πλέον tuentur, idque etiam alii habent scriptores, qui hac loquutione utuntur.

P. 281. B. παρέχει τοῖς ἀνθρώποις] τοῖς ἀνθρώποις om. Bodl. Vat. Θ. ante παρέχει ponit Vat. r.

menti affert, ut infra p. 297. D. ὁ δ' ἐμὸς Ἰόλεως Πατροκλῆς εἰ ἔλθοι, πλέον ἂν θἄτερον ποιήσειεν, i. e. plus mali quam boni faceret. Nam θἄτερον, alterum, per euphemismum dicitur pro τὸ κακόν. Docte formulae usum illustravit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 114. E.

P. 281. τὸ ἀπεργαζόμενον ὀρθῶς χρῆσθαι] h. e. ὥστε τινὰ ὀρθῶς χρῆσθαι.

τὸ ὀρθῶς ἐπιστήμη ἐστίν] Facile quis hoc loco abutatur ad tuendam sententiam Wyttenbachii ad Phaedon. p. 114. B. contendentis adverbia cum articulo saepe usurpari pro substantivis, veluti τὸ ἀδίκως pro ἡ ἀδικία, τὸ δικαίως pro ἡ δικαιοσύνη. Sed eam opinionem esse falsam et inanem ad Phileb. p. 204. demonstrasse videmur. cfr. Matthiae Gr. p. 558. not. o. Hoc loco ad τὸ ὀρθῶς intelligendum ex antecedentibus est χρῆσθαι.

τὸ ὀρθῶς πᾶσι—ἦν ἡγουμένη] h. e. rectum usum talium rerum omnium veluti praeibat, quod similiter dictum atque Herodot. IX. 15. οὗτοι δὲ αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἡγέοντο ἐς Σφενδαλεάς. quem locum comparavit Heindorfius. Nec aliter Sophocles Philoctet. v. 99. νῦν δ' εἰς ἔλεγχον ἐξιὼν ὁρῶ βροτοῖς τὴν γλῶσσαν, οὐχὶ τἄργα πανθ' ἡγουμένην, ubi Schol. interpretatur προηγουμένην εἰς ἅπαντα. Itaque non opus est coniectura Heindorfii, qui aut τοῦ ὀρθῶς χρῆσθαι scribendum aut ante τὸ praepositionem πρός interponendam iudicabat. Sententiam eandem habes Menon. p. 97. B sqq. Charmid. p. 172. A. D.

ξει. Ὡμολόγει. Ἆρ' οὖν ὦ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, ὄφελός τι τῶν ἄλλων κτημάτων ἄνευ φρονήσεως καὶ σοφίας; ἆρά γε ὀνίναιτ' ἂν ἄνθρωπος πολλὰ κεκτημένος καὶ πολλὰ πράττων νοῦν μὴ ἔχων; ἢ μᾶλλον ὀλίγα νοῦν ἔχων; ὧδε δὲ σκόπει· οὐκ ἐλάττω πράττων
C ἐλάττω ἂν ἐξαμαρτάνοι, ἐλάττω δὲ ἁμαρτάνων ἧττον ἂν κακῶς πράττοι, ἧττον δὲ κακῶς πράττων ἄθλιος ἧττον ἂν εἴη; Πάνυ γ', ἔφη. Πότερον οὖν ἂν μᾶλλον ἐλάττω τις πράττοι πένης ὢν ἢ πλούσιος; Πένης, ἔφη. Πότερον δὲ ἀσθενὴς ἢ ἰσχυρός; Ἀσθενής. Πότερον δὲ ἔντιμος ἢ ἄτιμος; Ἄτιμος. Πότερον δὲ ἀνδρεῖος ὢν καὶ σώφρων ἐλάττω ἂν πράττοι ἢ δειλός; Δειλός. Οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἢ ἐργάτης; Συνεχώρει. Καὶ βραδὺς μᾶλλον ἢ ταχύς;
D καὶ ἀμβλὺ ὁρῶν καὶ ἀκούων μᾶλλον ἢ ὀξύ; Πάντα τὰ τοιαῦτα ξυνεχωροῦμεν ἀλλήλοις. Ἐν κεφαλαίῳ

ἆρά γε ὀνίναιτ' ἂν ἄνθρ.] ἂν ὄναιτο ἄνθρ. Bodl. Vat. Θ. *ὀλίγα νοῦν ἔχων*] V. νοῦν δὲ ἔχων. Recte codd. omnes δὲ omittunt.

C. *Πότερον οὖν ἂν μᾶλλον*] ἂν om. Bodl. Vat. Θ. Ven. Σ. Urbin.

D. *ξυνεχωροῦμεν ἀλλήλοις*] ξυνεχώρουν ἐν ἀλλ. Bodl.

B. *ἢ μᾶλλον ὀλίγα νοῦν ἔχων*] Explicatius hoc modo dicendum fuit: ἢ μᾶλλον ὀνίναιτ' ἂν ὀλίγα κεκτημένος καὶ ὀλίγα πράττων νοῦν ἔχων, i. e. σὺν φρονήσει καὶ σοφίᾳ: quae breviloquentia loci corrumpendi variam praebuit opportunitatem. Nec vero istud νοῦν ἔχων H e i n d o r f i u m debebat offendere. Quanquam enim in sequentibus de homine tantum νοῦν μὴ ἔχοντι disputatur, tamen oppositionis ratio hoc additamentum requirere videtur, sicuti mox D. haec legimus: ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ εἶναι —· ἐὰν δὲ φρόνησις καὶ σοφία, μείζω ἀγαθά.

C. *ἧττον δὲ κακῶς πράττων ἄθλιος —*] Argumentatio ex ambiguitate formulae εὖ πράττειν ducta. v. ad Charmid. p. 172. A. In proximis cave μᾶλλον cum ἐλάττω coniungas, quod fecit H e i n d o r f i u s. Nam verborum consecutio haec est: πότερον οὖν μᾶλλον ἄν τις πράττοι ἐλάττω; u t r u m i g i t u r e i, q u i p a u p e r e s t, a n i l l i, q u i d i v e s h a b e t u r, m a g i s a c c i d e t, u t a g a t p a u c i o r a. Eadem ratio est verborum, quae paullo post sequuntur, Οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἢ ἐργάτης, i. e. οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἂν ἐλάττω πράττοι, ἢ ἐργάτης.

D. *οὐ περὶ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς εἶναι*] Vere H e i n d o r f i u s orationem iudicavit esse ἀνακόλουθον, quandoquidem scriptor accurate lo-

δ', ἔφην, ὦ Κλεινία, κινδυνεύει σύμπαντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, οὐ περὶ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς εἶναι, ὅπως αὐτά γε καθ' αὑτὰ πέφυκεν ἀγαθά, ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ εἶναι τῶν ἐναντίων, ὅσῳ δυνατώτερα ὑπηρετεῖν τῷ ἡγουμένῳ κακῷ ὄντι· ἐὰν δὲ φρόνησίς τε καὶ σοφία, μείζω ἀγαθά· αὐτὰ δὲ καθ' αὑτὰ οὐδέτερα αὐτῶν οὐδενὸς E
ἄξια εἶναι. Φαίνεται, ἔφη, ὡς ἔοικεν, οὕτως, ὡς σὺ λέγεις. Τί οὖν ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τῶν εἰρημένων; ἄλλο τι ἢ τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὂν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν, τούτοιν δὲ δυοῖν ὄντοιν ἡ μὲν σοφία ἀγαθόν, ἡ δὲ ἀμαθία κακόν; Ὡμολόγει. Cap.
X. Ἔτι τοίνυν, ἔφην, τὸ λοιπὸν ἐπισκεψώμεθα. 282
ἐπειδὴ εὐδαίμονες μὲν εἶναι προθυμούμεθα πάντες, ἐφάνημεν δὲ τοιοῦτοι γιγνόμενοι ἐκ τοῦ χρῆσθαί τε

Vat. Θ.

πέφυκεν ἀγαθά] εἶναι vulgo post ἀγαθὰ additum cum Bodl. Vat. Θ r. omisi.

P. 282. ἐπειδὴ εὐδαίμονες] Bodl. Vat. Θ. ἐπειδὴ δὲ εὐδαίμ. Mox autem δὲ in Vat. Θ. om., unde fieri potest, ut vocula alieno loco sit interposita per errorem.

quuturus filum sermonis hoc fere modo debebat deducere: κινδυνεύει σύμπαντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, οὐ ταύτῃ σκοπεῖσθαι δεῖν κ. τ. λ. Sed talia anacoluthi exempla apud Platonem non rara sunt. Sententia autem verborum haec est: In universum autem, o Clinia, videtur de omnibus, quae primo dicebamus bona esse, non ita explicari, ut ipsa per se et natura sua bona esse dicamus etc. Dein etsi per se non est improbabilis Heindorfii sententia ὧδ' ἔχειν scribendum iudicantis, tamen quia libri omnes ἔχει tuentur, infinitivos post ὧδ' ἔχει ea ratione illatos esse putamus, quam ad Phaedon. p. 70. B. attigimus, in quam sententiam etiam Winckelmannus disputavit. De τοσούτῳ ante μείζω omisso dictum ad Lysid. p. 206. A. Ceterum ad ipsam sententiam contendas locum Menon. p. 87. E. sqq. Sympos. p. 183. D. et quae habet Alcinous De Doctrin. Plat. c. 27.

E. ἢ τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὂν] Verbum συμβαίνειν cum participio iunctum tetigit Matthiae Gr. T. II. p. 1091. Alia huius constructionis exempla suppeditabit Astius ad Legg. p. 132.

P. 282. ἐπειδὴ εὐδαίμονες μὲν εἶναι] Duo codices praestantissimi ἐπειδὴ δὲ εὐδ., quod nollem Winckelmannus con-

τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι, τὴν δὲ ὀρθότητα καὶ εὐτυχίαν ἐπιστήμη ἡ παρέχουσα, δεῖ δή, ὡς ἔοικεν, ἐκ παντὸς τρόπου ἅπαντα ἄνδρα τοῦτο παρασκευάζεσθαι, ὅπως ὡς σοφώτατος ἔσται. ἢ οὔ; Ναί,
B ἔφη. Καὶ παρὰ πατρός γε δήπου τοῦτο οἰόμενον δεῖν παραλαμβάνειν πολὺ μᾶλλον ἢ χρήματα, καὶ παρ' ἐπιτρόπων καὶ φίλων τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν φασκόντων ἐραστῶν εἶναι, καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, δεόμενον καὶ ἱκετεύοντα σοφίας μεταδιδόναι, οὐδὲν αἰσχρόν, ὦ Κλεινία, οὐδὲ νεμεσητὸν ἕνεκα τούτου ὑπηρετεῖν καὶ δουλεύειν καὶ ἐραστῇ καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ, ὁτιοῦν ἐθέλοντα ὑπηρετεῖν τῶν καλῶν ὑπηρετημάτων, προθυμούμενον σοφὸν γενέσθαι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, οὕτως; Πάνυ μὲν οὖν εὖ μοι

B. *Καὶ παρὰ πατρός γε δήπου*] Bekkerus τε scripsit, invitis codd. omnibus. Pro δεῖν Steph. coniecit δεῖ. Schleiermacherus ὂν post αἰσχρὸν inserendum censet. Recte Heindorfius locum defendit commate post μεταδιδόναι sublato.

προθυμούμενον σοφὸν γενέσθαι] Bodl. προθυμούμε-

tinuo amplexus esset, qui quos comparavit locos p. 276. A. et p. 288. D. ibi δὲ dissimillimum habet usum. Si quid codicum illorum scripturae tribuendum, corrigam equidem ἐπειδὴ δὴ εὐδαίμονες κ. τ. λ. Nam quod deinde δὴ post δεῖ in apodosi iteratur, id non praeter usum fieri quilibet facile largietur. Deinde ἐκ τοῦ χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι est: non tantum ex rerum usu, sed ex recto usu, in quo usu particularum non est haerendum. Nam utrumque Socrates ostenderat ad vitae felicitatem opus esse, ut quis bonis et uteretur et uteretur sapienter. Mox ad ἐπιστήμη ἡ παρέχουσα, sicut iam olim monui, e superioribus intelligas ἐφάνη, ut supervacanea sit coniectura Heindorfii ἐπιστήμη ἦν παρέχουσα corrigentis. — *ἐκ παντὸς τρόπου.* Lysias acc. Agorat. p. 96. ed. Brem. Κλεοφῶντι ἐπέθεντο ἐκ τρόπου τοιούτου. Ibid. p. 98. αἰσθόμενοι ἐκ τοῦ τρόπου τούτου τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταλυθησόμενον. Ibid. p. 102. ὥςτε ἐκ παντὸς τρόπου σοὶ μᾶλλον — συνέφερεν. Ibid. p. 105. ὥςτε ἐκ τίνος τρόπου ἔμελλέ τις αὐτῶν σωθήσεσθαι; Ibid. p. 120. ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου ἄξιος εἶναι. Aeschin. adv. Ctesiph. §. 3. οὐκ ἐκ τοῦ δικαιοτάτου τρόπου.

B. *καὶ παρὰ πατρός γε δὴ* —] Locus sanissimus, cuius structuram bene expedivit Heindorfius hunc in modum: οὐδὲν αἰσχρὸν οὐδὲ νεμεσητὸν — ὑπηρετεῖν — οἰόμενον δεῖν κ. τ. λ. Atque existimantem, a patre hoc multo magis

δοκεῖς λέγειν, ἦ δ' ὅς. Εἰ ἔστι γε, ὦ Κλεινία, ἦν
δ' ἐγώ, ἡ σοφία διδακτόν, ἀλλὰ μὴ ἀπὸ ταὐτομά- C
του παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἔτι σκεπτέον καὶ οὔπω διωμολογημένον ἐμοί τε καὶ σοί. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, διδακτὸν εἶναι δοκεῖ. Καὶ ἐγὼ ἡσθεὶς εἶπον· Ἦ καλῶς λέγεις, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, καὶ εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκέψεως πολλῆς περὶ τούτου αὐτοῦ, πότερον διδακτὸν ἢ οὐ διδακτὸν ἡ σοφία. νῦν οὖν ἐπειδὴ σοὶ καὶ διδακτὸν δοκεῖ καὶ μόνον τῶν ὄντων εὐδαίμονα καὶ
εὐτυχῆ ποιεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἄλλο τι ἢ φαίης ἂν D
ἀναγκαῖον εἶναι φιλοσοφεῖν καὶ αὐτὸς ἐν νῷ ἔχεις αὐτὸ ποιεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς οἷόν τε μάλιστα.

νος, vulgata supra versum adscripta. Etiam Vat. Θ. προθυμούμενος.

C. ἔτι σκεπτέον] Bodl. Vat. Θr. Vind. ἔτι ἄσκεπτον. quod dedit Winckelm.

expetendum esse quam amplam hereditatem, et a tutoribus amicisque tum ceteris tum iis, qui amatores se esse profitentur, atque a peregrinis civibusque, ita ut roges obsecresque, ut sapientia te impertiant, ita igitur existimantem, non est turpe, Clinia, neque inhonestum, huius rei causa obsequi et servire tum amatori tum cuivis homini, ad quodvis honestum obsequium promtum paratumque, modo quis id operam det, ut sapiens evadat. Comparavit cum his Routhius Symp. p. 184. C. νενόμισται γὰρ δὴ ἡμῖν, ἐάν τις ἐθέλῃ τινὰ θεραπεύειν, ἡγούμενος δ' ἐκεῖνον ἀμείνων ἔσεσθαι ἢ κατὰ ἄλλο ὁτιοῦν μέρος ἀρετῆς, αὕτη αὖ ἡ ἐθελοδουλεία οὐκ αἰσχρὸν εἶναι οὐδὲ κολακεία.

Πάνυ μὲν οὖν εὖ μοι δ.] Ne quis post οὖν interpungendum censeat, v. ann. ad Hipp. mai. p. 281. D.

C. καὶ εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκ.] Hic quoque Heindorfius ἀπαλλάξας dicit positum esse pro ἀπαλλάττων, quem viri egregii errorem iam ad Phaedon. p. 60. C. notavimus. Enimvero aoristus de actione semel tantum et velut uno temporis momento peracta necessario poni debuit. Participium ἀπαλλάττων si esset adhibitum, sermo esset de re tempore praeterito duranti vel identidem repetita, quod quis est quin videat in hunc et Phaedonis locum minime convenire?

Cap. XI. Κἀγὼ ταῦτα ἄσμενος ἀκούσας, Τὸ μὲν ἐμόν, ἔφην, παράδειγμα, ὦ Διονυσόδωρέ τε καὶ Εὐθύδημε, οἵων ἐπιθυμῶ τῶν προτρεπτικῶν λόγων εἶναι, τοιοῦτον, ἰδιωτικὸν ἴσως καὶ μόλις διὰ μακρῶν λεγόμενον· σφῷν δὲ ὁπότερος βούλεται, ταὐτὸν τοῦτο τέχνῃ πράττων ἐπιδειξάτω ἡμῖν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο
E βούλεσθον, ὅθεν ἐγὼ ἀπέλιπον, τὸ ἑξῆς ἐπιδείξατον τῷ μειρακίῳ, πότερον πᾶσαν ἐπιστήμην δεῖ αὐτὸν κτᾶσθαι, ἢ ἔστι τις μία, ἣν δεῖ λαβόντα εὐδαιμονεῖν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι, καὶ τίς αὕτη. ὥςπερ γὰρ ἔλεγον ἀρχόμενος, περὶ πολλοῦ ἡμῖν τυγχάνει ὂν τόνδε τὸν νεανίσκον σοφόν τε καὶ ἀγαθὸν γενέσθαι.

C. οἵων ἐπιθυμῶ τῶν πρ. λ. εἶναι] Libri omnes οἷον, quod correxit Routhius, probante Heindorfio et Bekkero. Ven. Ξ. et a manu sec. Ven. Σ. Flor. a. b. c. o. τὸν προτρεπτικὸν λόγον, quod eruit Schleiermacher., recepit Winckelm. sed v. ann.
καὶ μόλις διὰ μακρῶν] Bekkerus ut infra p. 294. A. μόγις, invitis omnibus codicibus. Quanquam alibi codd. fere μόγις commendant. v. Schneider. ad Reip. l. VI. p. 502. C. Lobeck. ad Aiacem p. 217. ed. sec.
ὅθεν ἐγὼ ἀπέλιπον] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Barb. Pal. Urb. Vind. Flor. b. c. o. Vat. r. Legebatur ante Bekkerum ἀπέλειπον.
E. ὥςπερ γὰρ ἔλεγον ἀρχ.] γὰρ om. Bodl. Vat. Θ r.

D. οἵων ἐπιθυμῶ τῶν προτρεπτικῶν λ. εἶναι] Sic libri optimi quique, praeterquam quod οἷον scriptum exhibent. Id vero apparet corruptum esse ab imperitis librariis, qui structurae rationem non perspicerent, quae quidem haec est: τὸ μὲν ἐμὸν παράδειγμα τοιοῦτον τῶν προτρεπτικῶν λόγων, οἵων ἐπιθυμῶ εἶναι. Itaque rarior paullo attractionis forma errorem peperisse existimanda est. Quae tamen mirari subit quod etiam recentissimum libri editorem fefellit, quum Routhius, Heusdius, Beckius, Heindorfius, alii, de οἷον in οἵων commutando consensissent. Nec vero Schneiderus ad Remp. T. II. p. 43. verba recte videtur accepisse. Ceterum hunc locum facetae urbanitatis sale conditum esse nemo erit quin vel non admonitus sentiat.

τέχνῃ πράττων] ratione et ex artis praeceptis faciens: nam ipse ἰδιωτικὸν scilicet παράδειγμα exhibuerat. Phaedr. p. 260. D. οὐδέν τι μᾶλλον ἔσται πείθειν τέχνῃ. Ibid. p. 251. D. Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνῃ. Ibid. p. 267. B. καὶ μόνος αὐτὸς εὑρηκέναι ἔφη ὧν δεῖ λόγων τέχνῃ.

E. ὅθεν ἐγὼ ἀπέλιπον—] unde ego digressus sum, hoc ordine deinceps persequentes ostendite adolescentulo, utrum universam scientiam sibi

Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἶπον, ὦ Κρίτων· τῷ δὲ μετὰ τοῦτο ἐσομένῳ πάνυ σφόδρα προςεῖχον τὸν νοῦν, καὶ ἐπεσκόπουν, τίνα ποτὲ τρόπον ἅψοιντο τοῦ λόγου καὶ ὁπόθεν ἄρξοιντο παρακελευόμενοι τῷ νεανίσκῳ σοφίαν τε καὶ ἀρετὴν ἀσκεῖν. ὁ οὖν πρεσβύτερος αὐτῶν, ὁ Διονυσόδωρος, πρότερος ἤρχετο τοῦ λόγου, καὶ ἡμεῖς πάντες ἐβλέπομεν πρὸς αὐτὸν ὡς αὐτίκα μάλα ἀκουσόμενοι θαυμασίους τινὰς λόγους. ὅπερ οὖν καὶ συνέβη ἡμῖν· θαυμαστὸν γάρ τινα, ὦ Κρίτων, ἀνὴρ κατῆρχε λόγον, οὗ σοὶ ἄξιον ἀκοῦσαι, ὡς παρακελευστικὸς ὁ λόγος ἦν ἐπ' ἀρετήν.

283 … B

Ven. Σ. Par. CE. Ang. Barb. Pal. Urb. Vind. Flor. a. b. c. o. Vereor ut recte. Et tuentur vocem Coisl. a sec. m. Ven. Ξ. Par. B. Abiecit Winckelm.

P. 283. *καὶ ἐπεσκόπουν*] Sic Bodl. Vat. Θ. Vind. et ed. Winckelm. Legebatur *καὶ ἐσκόπουν*. Dein vulgo *ἅψαιντο*, quod correxit Heindorf. Et legitur *ἅψοιντο* in Flor. b. a manu sec. restitutum.

B. *ἁνὴρ κατῆρχε*] V. *ἀνήρ*, quod tenuit Winckelm. Recte Bekkerus *ἁνὴρ* scripsit. Vat. r. *ὁ ἀνήρ*.

οὗ σοὶ ἄξιον ἀκοῦσαι] Sic Bodl. Vat. Θ r. Ven. Σ. Vind. Flor. b. c. In Coisl. Par. BCE. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. a. o. *σὺ* scriptum. Ante Bekkerum legebatur *οὗ σὲ ἄξιον ἀκ.*

debeat comparare, an sit una aliqua disciplina, quam percipere oporteat, ut quis beatus sit atque bonus. Phaedon. p. 78. A. *ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, ἐπανέλθωμεν.* ubi v. Wyttenbach. Praeterea observes *δεῖ*, quod proprie ad notionem participii *λαβόντα* pertinet, consociatum esse per quandam breviloquentiam cum *εὐδαιμονεῖν*. Nam accurate hoc modo fuit dicendum: *ἣν δεῖ λαβεῖν, ὥςτε εὐδαιμονεῖν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι.* Sed eadem ratio est infra p. 289. C. *ἆρά ἐστιν αὕτη, ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς εὐδαίμονας εἶναι.* Sympos. P. 182. E. *ὁ νόμος δέδωκε τῷ ἐραστῇ ἐξουσίαν θαυμαστὰ ἔργα ἐργαζομένῳ ἐπαινεῖσθαι,* i. e. *θ. ἐργ. ἐργάζεσθαι, ὥςτε ἐπαινεῖσθαι.* Nec abludit locus Reip. IV. p. 427. B. a Winckelmanno comparatus: *καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ ὑπηρετοῦντας ἵλεως αὐτοὺς ἔχειν.* Legg. I. p. 643. D. *οὗ ἀφικομένους αὐτοὺς δεῖ τέλος ἔχειν.*

P. 283. *ἅψοιντο τοῦ λόγου*] sermonem ingressuri essent, s. disputationem suscepturi, ut Xenoph. Symp. III. 2. v. ad Remp. II. p. 377. A. VI. p. 497. E. VII. p. 539. A.

B. *ἅνηρ κατῆρχε λόγον*] Aut *ὁ ἀνὴρ* aut admissa crasi *ἁνὴρ* scribendam esse docebunt quae ad Phaedrum pag. 196 sqq. de hac re disseruimus. Falluntur Astius et Win-

Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατές τε καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι, ὅσοι φατὲ ἐπιθυμεῖν τόνδε τὸν νεανίσκον σοφὸν γενέσθαι, πότερον παίζετε ταῦτα λέγοντες ἢ ὡς ἀληθῶς ἐπιθυμεῖτε καὶ σπουδάζετε; Κἀγὼ διενοήθην, ὅτι ᾠηθήτην ἄρα ἡμᾶς τὸ πρότερον παίζειν, ἡνίκα ἐκελεύομεν διαλεχθῆναι τῷ νεανίσκῳ αὐτώ, καὶ διὰ ταῦτα προσεπαισάτην τε καὶ οὐκ ἐσπουδασάτην.
C ταῦτα οὖν διανοηθεὶς ἔτι μᾶλλον εἶπον, ὅτι θαυμαστῶς σπουδάζοιμεν. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Σκόπει μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅπως μὴ ἔξαρνος ἔσει ἃ νῦν λέγεις. Ἔσκεμμαι, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ μή ποτ' ἔξαρνος γένωμαι. Τί οὖν; ἔφη· φατὲ βούλεσθαι αὐτὸν σοφὸν γενέσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Νῦν δέ, ἦ δ' ὅς, Κλεινίας πότερον σοφός ἐστιν ἢ οὔ; Οὔκουν

διὰ ταῦτα προσεπαισάτην] προσεπαιξάτην Urbin. et supra versum Vindob. v. ad p. 278. C.

C. φατὲ βούλεσθαι αὐτὸν σοφ. γ.] V. Τί οὖν, ἔφη, φάτε; βούλεσθε αὐτὸν σ. γ. Sed βούλεσθαι praebent Bodl. Par. BC. Aug. Barb. Pal. Flor. a. b. c. o. et pr. Ven. Ξ, unde olim reposui. Bekkerus tenuit vulgatum.

ckelmannus ἀνὴρ tuentes. Centies enim crasis illa a scribis oblitterata est, quorum testimonium hac in re nihil valet. Verbum κατάρχειν cum accusativo coniunctum illustravit Matthiae Gr. §. 335. ann. Dissen ad Pindar. p. 365.

B. Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σ. τ. καὶ ὑμεῖς] Hoc εἰπὲ etiam ubi plures compellantur usurpari solere demonstrabunt quae ad Protagor. p. 311. D. adscripsimus. conf. Matthiae Gr. §. 312. 2. Ibidem nec contrariam rationem ducuimus inusitatam esse. conf. Lachet. p. 186. E.

ὅτι ᾠηθήτην ἄρα] Non temere ἄρα interpositum est. Collegit enim Socrates eós antea iudicio suo falsos esse, quum inanibus argutiis ideo delusissent adolescentem, quia non serio rem agi sibi persuasissent.

προσεπαισάτην τε καὶ οὐκ ἐσπ.] De hoc usu vocularum τε καὶ v. ad Gorg. p. 460. D. Phaedr. p. 242. B.

C. ἔξαρνος εἶ ἃ νῦν λέγεις] V. ad Lysid. p. 205. A.

Τί οὖν; ἔφη· φατὲ βούλεσθαι —] Quid igitur? affirmatisne velle vos, ut sapiens evadat? Prave Winckelmannus distinxit: τί οὖν, ἔφη, φατὲ βούλεσθαι; αὐτὸν σοφὸν γενέσθαι; quod, cum sententiae rationibus minus congruit. Apparet enim istud φατὲ praecedenti illi ἔξαρνον εἶναι opponi: huius autem verbi vis ista interpunctione recepta admodum minuitur ac veluti ob-

φησί γέ πω· ἔστι δὲ οὐκ ἀλαζών. Ὑμεῖς δέ, ἔφη, βούλεσθε γενέσθαι αὐτὸν σοφόν, ἀμαθῆ δὲ μὴ εἶ- D ναι; Ὡμολογοῦμεν. Οὐκοῦν ὃς μὲν οὐκ ἔστι, βούλεσθε αὐτὸν γενέσθαι, ὃς δ' ἔστι νῦν, μηκέτι εἶναι. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐθορυβήθην. Ὁ δέ μου θορυβουμένου ὑπολαβών, Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, ἐπεὶ βούλεσθε αὐτόν, ὃς νῦν ἐστί, μηκέτι εἶναι, βούλεσθε αὐτόν, ὡς ἔοικεν, ἀπολωλέναι; καίτοι πολλοῦ ἂν ἄξιοι οἱ τοιοῦτοι εἶεν φίλοι τε καὶ ἐρασταί, οἵτινες τὰ παιδικὰ περὶ παντὸς ἂν ποιήσαιντο ἐξολωλέναι.

Cap. XII. Καὶ ὁ Κτήσιππος ἀκούσας ἠγανάκτησέ τε ὑπὲρ τῶν παιδικῶν καὶ εἶπεν· Ὦ ξένε Θούριε, E

ἔστι δὲ οὐκ ἀλ.] ἦν δ' ἐγὼ vulgo post ἔστι δὲ interpositum om. Bodl. Vat. Θr. Vind. unde cum Winckelmanno delevi.

D. Ὁ δέ μου θορυβουμένου] Correxit Heindorf. ἐμοῦ probante Bekkero.

E. ἠγανάκτησέ τε ὑπὲρ τῶν π.] Bodl. Vat. Θ. ἠγανάκτησέ τε καὶ ὑπὲρ τῶν π., quod redolet grammatici alicuius correctionem verbi ἀγανακτεῖν constructionem non concoquentis. v. ann.

scuratur. Exemplorum hoc in genere nihil valet enumeratio.

Οὔκουν φησί γέ πω] Saepenumero πω ita a negandi vocabulo remotum. Men. p. 72. D. οὐ μέντοι ὥς βούλομαί γε πω. Ibid. p. 83. E. οὐδ' ἄρα ἀπὸ τῆς τρίποδός πω — γίγνεται. De Rep. IV. p. 434. D. μηδέν, ἦν δ' ἐγώ, πω πάνυ παγίως λέγωμεν. Phileb. p. 22. C. οὐκ ἀμφισβητῶ πω ὑπὲρ νοῦ. Aristoph. Rann. v. 682. οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαί πω μαθεῖν.

D. Οὐκοῦν ὃς μὲν οὐκ ἔστι] Callide ὃς dixit pro οἷος, in quo ipso vocabuli usu latet argumentationis fraus et fallacia. Phaedr. p. 243. D. ὥσπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ. ubi v. ann. coll. Matthiae Gr. §. 480. ann. 4.

Ὁ δέ μου θορυβουμένου ὑπολαβών] Ille vero dum adhuc perturbabar, statim subiiciens, Nonne, inquit, etc.

E. ἠγανάκτησέ τε ὑπὲρ τῶν π.] Charmid. p. 175. D. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν καὶ ἧττον ἀγανακτῶ· ὑπὲρ δὲ σοῦ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, πάνυ ἀγανακτῶ. Alcib. I. p. 119. C. ἀγανακτῶ ὑπέρ τε σοῦ καὶ τοῦ ἐμαυτοῦ ἔρωτος. Gorg. p. 457. D. τοὺς παρόντας ἄχθεσθαι ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν. Apol. Socr. p. 24. A. Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος. quem locum fuit, qui dictionis insolentia deceptus in fraudis suspicionem vocaret. Eiusdem generis sunt illa Theaet. p. 190. E. αἰσχυνόμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ὑμῶν. Criton. p. 45. E. καὶ ὑπὲρ ἡμῶν

εἰ μὴ ἀγροικότερον, ἔφη, ἦν εἰπεῖν, εἶπον ἄν, Σοὶ
εἰς κεφαλήν, ὅ τι μαθὼν ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων
καταψεύδει τοιοῦτο πρᾶγμα, ὃ ἐγὼ οἶμαι οὐδ' ὅσιον
εἶναι λέγειν, ὡς ἐγὼ τόνδε βουλοίμην ἂν ἐξολωλέναι.
Τί δέ, ἔφη, ὦ Κτήσιππε, ὁ Εὐθύδημος, ἦ δοκεῖ σοι
οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι; Νὴ Δία, ἔφη, εἰ μὴ μαί-
νομαί γε. Πότερον λέγοντα τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ ἂν
284 ὁ λόγος ᾖ, ἢ μὴ λέγοντα; Λέγοντα, ἔφη. Οὐκοῦν

ὅ τι μαθὼν ἐμοῦ] Libri μου, quod correxit Heindorfius. Nimirum librarii μου cum μαθὼν copularunt, eoque errore decepti posuerunt encliticum. Librorum scripturam tuendam censet Bernhardy Syntax. p. 275. quam ego quoque ferrem, si ordo verborum hic esset: ὅ τι μαθών μου καταψεύδει, καὶ τῶν ἄλλων.

τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι. Infra p. 305. A. πάνυ ἄν σε οἴμαι αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ σεαυτοῦ ἑταίρου.

εἰ μὴ ἀγροικότερον — ἦν εἰπεῖν] V. ad Apol. Socr. p. 32. D. De formula σοὶ εἰς κεφαλήν, in caput tuum, scilicet: recidat istud tuum ἐξολωλέναι, v. Kuster. ad Aristoph. Plut. v. 525. 659. et schol. ad Pac. v. 1063. quos iam Routhius laudavit. Dein ὅ τι μαθὼν etsi parum apte cohaerere videtur cum praecedentibus, tamen non putamus opus esse verbi alicuius supplemento. Alacrius enim sensus expromens suos hoc modo loquitur: ni agrestius esset, malum capiti tuo imprecarer, quod tibi in mentem venerit, tale quid de me atque ceteris mentiri, quod dictum est pro propterea, quod tibi in mentem venit. Neque enim ὅ τι interrogative, sed relative accipiendum existimo. Compares quaeso Homer. Odyss. α. v. 382 Τηλέμαχον θαύμαζον ὃ θαῤῥαλέως ἀγόρευεν. Ibid. v. 389 τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα· Ἀντίνο', εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι ὅ ττι κεν εἴπω. Eadem ratio est locorum, quos cum hoc nostro contendit Heindorfius, Apolog. Socr. p. 36. B. τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, ὅ τι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἦγον; Infra p. 299. A. πολὺ δικαιότερον τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι, ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς οὕτω ἔφυσεν. Quod autem dubitarunt viri docti, μαθὼν istud essetne ubique in παθὼν commutandum, siquidem nusquam reperitur huiuscemodi exemplum: τί ἔμαθες, ὥςτε τοῦτο ποιῆσαι; eo quidem argumento me fateor parum commoveri. Quum enim creberrima sit respondendi formula ἔμαθον et οὐκ ἔμαθον, ac μαθέ, ut Politic. p. 306. A. De Rep. I. p. 339. A. III. p. 413. B. IV. p. 429. C. p. 438. B. E. VI. p. 510. B. C. Sophist. p. 262. A. p. 228. A. p. 260. B. Theaet. p. 192. E. facile per usum loquendi potuit fieri, ut ad analogiam dictionis τί παθὼν effingeretur istud τί μαθών; quod alteri illi quodammodo ex altera parte responderet. Quemadmodum enim τί παθὼν ad sensum et animi affectionem refertur, ita τί μαθὼν pertinet ad mentem atque

εἴπερ λέγει αὐτό, οὐκ ἄλλο λέγει τῶν ὄντων ἢ ἐκεῖνο, ὅπερ λέγει. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἓν μὴν κἀκεῖνό γ' ἐστὶ τῶν ὄντων, ὃ λέγει, χωρὶς τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὁ ἐκεῖνο λέγων τὸ ὄν, ἔφη, λέγει; Ναί. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε τὸ ὂν λέγων καὶ τὰ ὄντα τἀληθῆ λέγει· ὥστε ὁ Διονυσόδωρος, εἴπερ λέγει τὰ ὄντα, λέγει τἀληθῆ καὶ οὐδὲν κατὰ σοῦ ψεύδεται. Ναί, ἔφη· ἀλλ' ὁ ταῦτα λέγων, ἔφη

οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι] οἷός τ' εἶναι Bodl. Vat. Θ.

P. 284. Πῶς γὰρ ἄν;] Sic Bodl. Vat. Θr. Urb. Vind. Scribebatur ante Winckelm. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως;

τὸ ὄν, ἔφη, λέγει;] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. B. Pal. Urb. Flor. o. Vett. editt. λέγειν.

voluntatem, ut utrique formulae suus atque proprius usus constet. Nam τί παθὼν τοῦτ' ἔπραξας; est: quid tibi accidit, ut istud feceris: τί μαθὼν τοῦτ' ἔπραξας; autem quid animum tuum induxisti, s. quid tibi in mentem venit, ut hoc feceris, quemadmodum Galli dicunt: Qui vous a appris a faire cela? Acute de his exposuit Hermannus ad Viger. p. 759 sq. et Praefat. ad Aristoph. Nubb. p. XLVI sqq. qui tamen τί μαθὼν ubique in τί παθὼν mutandum censet.

ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι] „Celebris est ista sophistarum cavillatio, qui asserebant fieri non posse, ut quis τὸ μὴ ὂν dicat, ideoque nec falsa loquatur. Protagorae atque hominibus illo antiquioribus eam tribuit Plato infra, sicut Parmenidi in Sophista p. 237. ubi de eadem fuse disserit. In his interim captiunculis latet, nisi fallor, fallacia amphiboliae. Scilicet is, qui loquitur, de re aliqua loquitur, nec nisi improprie dicitur rem loqui. Verba igitur, quae loquens facit, omnino existunt, et vere sunt; sed nisi res existant, et eundem ad modum, quo verba prae se ferunt, ea non sunt vera. Certe quidem secundum philosophum in Cratylo p. 385. B. ὃς ἂν τὰ ὄντα λέγῃ ὡς ἔστιν, ἀληθής· ὃς δ' ἂν ὡς οὐκ ἔστι, ψευδής.“ Routh.

P. 284. Οὐκοῦν εἴπερ λέγει] Tertiam personam ponit propterea, quod notio pronominis infiniti τις inest in praecedentibus illis, ἢ δοκεῖ σοι οἷόντ' εἶναι ψεύδεσθαι; Multa id genus exempla coegi ad Apol. Socr. p. 29. A. Criton. p. 49. D. Charmid. p. 167. B. De Rep. VI. p. 506. C. Lysid. p. 212. B. al. Mox ad Πῶς γὰρ ἄν; intell. ἄλλο λέγοι. Nam ita tantum πῶς γὰρ affirmandi vim habere solet, si tale quid ex antecedentibus intelligi potest.

Ἓν μὴν κἀκεῖνό γ' ἐστὶ τῶν ὄντων — ἄλλων] H. e. seiunctum ac diversum a reliquis.

ἀλλ' ὁ ταῦτα λέγων — οὐ τὰ ὄντα λέγει] Haec a nullo dum interprete recte explicata sunt. Statuunt enim ea ad Dionysodorum referri oportere, quum ad ipsum Euthydemum pertineant. Nam ὁ ταῦτα λέγων

B ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε, οὐ τὰ ὄντα λέγει. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Τὰ δὲ μὴ ὄντα, ἔφη, ἄλλο τι ἢ οὐκ ἔστιν; Οὐκ ἔστιν. Ἄλλο τι οὖν οὐδαμοῦ τά γε μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν; Οὐδαμοῦ. Ἔστιν οὖν ὅπως περὶ ταῦτα τὰ μὴ ὄντα πράξειεν ἄν τίς τι, ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ ποιήσειεν ἂν καὶ ὁςτιςοῦν, τὰ μηδαμοῦ ὄντα; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί οὖν; οἱ ῥήτορες ὅταν λέγωσιν ἐν τῷ δήμῳ, οὐδὲν πράττουσι; Πράττουσι μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν
C εἴπερ πράττουσι, καὶ ποιοῦσι; Ναί. Τὸ λέγειν ἄρα πράττειν τε καὶ ποιεῖν ἐστίν; Ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα τά γε μὴ ὄντ', ἔφη, λέγει οὐδείς. ποιοῖ γὰρ ἂν ἤδη τι, σὺ δὲ ὡμολόγηκας τὸ μὴ ὂν μὴ οἷόν τ' εἶναι μηδὲ ποιεῖν· ὥςτε κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐδεὶς ψευδῆ λέγει, ἀλλ' εἴπερ λέγει Διονυσόδωρος, τἀληθῆ τε καὶ τὰ ὄντα λέγει. Νὴ Δία, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε· ἀλλὰ τὰ ὄντα μὲν

B. *Ἔστιν οὖν ὅπως περὶ τ.*] οὖν abest a Bodl. Vat. Θ.

ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ ποιήσειεν ἂν] Vulgo legebatur: ὥςτ' ἐκεῖνα ποιήσειεν ἄν. Bodl. Vat. Par. BCE. Ven. Ξ. Barb. Vind. Flor. a. b. ὥς γε Κλεινίᾳ π. Nos e Ven. Σ. Aug. Palat. Flor. c. o. reponendum iudicavimus ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ. In Coisl. est: ὥςτε ἐκεῖνα Κλεινίᾳ. Urb. habet ὥςτ' ἐκεῖνα πενίᾳ.

C. *Τὸ λέγειν ἄρα πράττειν*] Sic Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. C. Aug. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Vind. Flor. a. c. o. Legeba-

dictum est pro σύ, ut sensus hic sit: Is qui iam contendit Dionysodorum nihil de me mentiri non quod res est dicit. Itaque apparet Heindorfius quo iure in his articulum delendum iudicaverit.

B. *ὥςτ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ ποιήσειεν ἂν καὶ ὁςτιςοῦν, τὰ μηδαμοῦ ὄντα*] Fierine potest, ut quis circa τὰ μὴ ὄντα aliquid agat, ita ut, quicunque demum sit, illa, quae nusquam sunt, Cliniae faciat? Dativum Κλεινίᾳ ex codd. restituimus. Idem fecit Winckelmannus, qui tamen ἐκεῖνα cum Bodl. Vat. aliis, eiecit. Quod nos ideo noluimus facere, quia ἐκεῖνα eiectum videtur ab iis, qui non animadvertissent τὰ μηδαμοῦ ὄντα pronomini per epexegesin adiici: quae tamen appositio hic longe elegantissima est. Exempla eiusdem generis ad Hipp. mai. p. 285. B. indicavimus. Ceterum post ὁςτιςοῦν commate interpungendum iudicavi.

C. *εἴπερ πράττουσι, καὶ ποιοῦσιν*] V. Charmid. p. 163

τρόπον τινὰ λέγει, οὐ μέντοι ὥς γε ἔχει. Πῶς λέγεις, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, ὦ Κτήσιππε; εἰσὶ γάρ τινες, οἳ λέγουσι τὰ πράγματα ὡς ἔχει; Εἰσὶ μέντοι, D
ἔφη, οἱ καλοί τε κἀγαθοὶ καὶ οἱ τἀληθῆ λέγοντες. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς· τἀγαθὰ οὐκ εὖ, ἔφη, ἔχει, τὰ δὲ κακὰ κακῶς; Συνεχώρει. Τοὺς δὲ καλούς τε κἀγαθοὺς ὁμολογεῖς λέγειν ὡς ἔχει τὰ πράγματα; Ὁμολογῶ. Κακῶς ἄρα, ἔφη, λέγουσιν, ὦ Κτήσιππε, οἱ ἀγαθοὶ τὰ κακά, εἴπερ ὡς ἔχει λέγουσι. Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, σφόδρα γε, τοὺς γοῦν κακοὺς ἀνθρώπους· ὧν σύ, ἐάν μοι πείθῃ, εὐλαβήσει εἶναι,
ἵνα μή σε οἱ ἀγαθοὶ κακῶς λέγωσιν. ὡς εὖ ἴσθ' ὅτι E
κακῶς λέγουσιν οἱ ἀγαθοὶ τοὺς κακούς. Ἦ καὶ τοὺς μεγάλους, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, μεγάλως λέγουσι καὶ τοὺς θερμοὺς θερμῶς; Μάλιστα δήπου, ἔφη ὁ Κτήσιππος· τοὺς γοῦν ψυχροὺς ψυχρῶς λέγουσί τε καὶ φασὶ διαλέγεσθαι. Σὺ μέν, ἔφη ὁ Διονυσόδω-

tur olim λέγειν τ' ἄρα πράττειν τε καὶ π.

ὡμολόγηκας τὸ μὴ ὄν] τὸ μὴ ὂν Bodl. Vat. Θr. Vind. Vulgo τὰ μὴ ὄντα. Dein pro μηδένα ποιεῖν Bodl. Vat. Θ. μὴ δὲ ποιεῖν, unde dedi μηδὲ ποιεῖν. Iidem mox λόγον omittunt, cuius ellipsis alterum exemplum novimus nullum.

E. ὡς εὖ ἴσθ' ὅτι κακῶς] V. οἶσθ', quod e Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urbin. Vind. Flor. c. o. correctum.

A. ibique ann. Ad proxima apte Routhius confert Cratyl. p. 387. C. ἆρ' οὖν οὐ καὶ τὸ λέγειν μία τίς ἐστι τῶν πράξεων;

ποιοῖ γὰρ ἂν ἤδη τι] quod non conveniret cum natura τῶν μὴ ὄντων. Heindorfius tamen τι delendum censet, ut intelligatur τὰ μὴ ὄντα, aut corrigendum ποιοῖ γὰρ ἂν ἤδη αὐτά. Sed nulla opus est verborum mutatione. — μηδὲ ποιεῖν, ne facere quidem.

D. οἱ καλοί τε κἀγαθοὶ καὶ οἱ τ. λ.] Tangit sophistas, ut qui mendacia protulerint.

κακῶς ἄρα λέγουσιν — κακοὺς ἀνθρ.] Notabis dictionis ambiguitatem, quae primum valet prave dicere, deinde maledicere alicui. — ὧν — εὐλαβήσει εἶναι, in quorum numero ne sis cavebis.

E. τοὺς γοῦν ψυχροὺς ψυχρῶς λ. δ.] Aculeus est in frigidum putidumque sophistarum acumen. Usum vocabuli praeter Heindorfium ad h. l. explanavit Ernesti Lexic. Techn. Gr. p. 388 sq.

ρος, λοιδορεῖ, ὦ Κτήσιππε, λοιδορεῖ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ὦ Διονυσόδωρε, ἐπεὶ φιλῶ σε, ἀλλὰ νουθετῶ σ' ὡς ἑταῖρον, καὶ πειρῶμαι πείθειν μηδέποτε ἐναντίον ἐμοῦ οὕτως ἀγροίκως λέγειν, ὅτι ἐγὼ
285 τούτους βούλομαι ἐξολωλέναι, οὓς περὶ πλείστου ποιοῦμαι.

Cap. XIII. Ἐγὼ οὖν, ἐπειδή μοι ἐδόκουν ἀγριωτέρως πρὸς ἀλλήλους ἔχειν, προςέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον καὶ εἶπον, ὅτι Ὦ Κτήσιππε, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς παρὰ τῶν ξένων δέχεσθαι ἃ λέγουσιν, ἐὰν ἐθέλωσι διδόναι, καὶ μὴ ὀνόματι διαφέρεσθαι. εἰ γὰρ ἐπίστανται οὕτως ἐξολλύναι ἀνθρώπους, ὥςτ' ἐκ πονηρῶν τε καὶ ἀφρόνων χρηστούς τε καὶ ἔμφρονας ποιεῖν, καὶ τοῦτο εἴτε αὐτὼ εὑρήκατον εἴτε καὶ παρ' ἄλλου του ἐμαθέτην φθόρον τινὰ
B

λοιδορεῖ, ὦ Κτ., λοιδορεῖ] V. bis λοιδόρει, quod correxit Heindorfius. λοιδορεῖ unus Vindob. habet.

P. 285. ἐδόκουν ἀγριωτέρως] Sic Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. C. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. cum Bas. 2. In Ald. est ἀγροιωτέρως, quod habet Vat. Θ. Hinc Steph. effinxit ἀγροικοτέρως.

προςέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Vett. editt. τῷ Κτησίππῳ. v. ad Phaedr. p. 265. C. Menex.

λοιδορεῖ — λοιδορεῖ] V. Phaedr. p. 242. D. et p. 236. D. ubi similem habes verborum conduplicationem, cuius exempla omnino non ita rara sunt.

P. 285. ἀγριωτέρως πρὸς ἀλλήλους ἔχειν] H. e. acrius et vehementius. v. ad Phaedr. p. 268. E.

προςέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον] Supra p. 278. B. διὸ καί φημι ἐγώ σοι τούτους προςπαίζειν. P. 283. B. καὶ διὰ ταῦτα προςεπαισάτην τε καὶ οὐκ ἐσπουδασάτην. Phaedr. p. 262. D. ὡς ἂν ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς προςπαίζων ἐν λόγοις παράγοι τοὺς ἀκούοντας. Ibid. p. 265. C. προςεπαίσαμεν — τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα. Amator. p. 135. A. προςπαίζων αὐτοὺς ἠρόμην. Menex. p. 245. C. ἀεὶ σὺ προςπαίζεις τοὺς ῥήτορας. Legg. VI. p. 777. E. μὴ προςπαίζοντες μηδαμῇ μηδαμῶς οἰκέταις.

δέχεσθαι ἃ λέγουσιν, ἐὰν ἐθέλωσι διδόναι] Recte Heindorfius censuit respici proverbium δέχεσθαι τὸ διδόμενον, de quo v. ad Phileb. p. 11. B. Gorg. p. 499. C. Alcib. II. p. 141. C. Cicero Epist. Fam. I. 1. §. 6. Quod dat, accipimus. Idem vir doctus pro ὀνόματι e Ficino ὀνόμασι legendum coniectat, nisi singularem numerum ad unum illud ἐξολλύναι referre volueris.

B. εἰ τοῦτο ἐπίστασθον] Animadvertas numerum dualem in hac epanalepsi positum, licet praecedat εἰ γὰρ ἐπίστανται.

καὶ ὄλεθρον τοιοῦτον, ὥςτε ἀπολέσαντες πονηρὸν ὄντα χρηστὸν πάλιν ἀποφῆναι, — εἰ τοῦτο ἐπίστασθον (δῆλον δέ, ὅτι ἐπίστασθον· ἐφάτην γοῦν τὴν τέχνην σφῶν εἶναι τὴν νεωστὶ εὑρημένην ἀγαθοὺς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐκ πονηρῶν) συγχωρήσωμεν οὖν αὐτοῖν αὐτό· ἀπολεσάντων ἡμῖν τὸ μειράκιον καὶ φρόνιμον ποιησάντων, καὶ ἅπαντάς γε ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. εἰ δὲ ὑμεῖς οἱ νέοι φοβεῖσθε, ὥςπερ ἐν Καρὶ ἐν ἐμοὶ C ἔστω ὁ κίνδυνος· ὡς ἐγὼ, ἐπειδὴ καὶ πρεσβύτης εἰμί, παρακινδυνεύειν ἕτοιμος καὶ παραδίδωμι ἐμαυτὸν Διονυσοδώρῳ τούτῳ ὥςπερ τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ· ἀπολλύτω με, καὶ εἰ μὲν βούλεται, ἑψέτω, εἰ δ', ὅ τι βούλεται, τοῦτο ποιείτω· μόνον χρηστὸν ἀποφηνάτω. Καὶ ὁ Κτήσιππος, Ἐγὼ μέν, ἔφη, καὶ αὐτός, ὦ Σώκρατες, ἕτοιμός εἰμι παρέχειν ἐμαυτὸν

p. 235. C. ubi huius verbi structuram illustravimus.

ἐθέλωσι διδόναι] Hoc nunc cum Winckelm. restitui e Bodl. Coisl. Vat. Θr. Vind. Par. BC. Barb. Legebatur μεταδιδόναι, quod Par. BC. Barb. in margine adscriptum habent.

B. οἱ νέοι φοβεῖσθε] φοβεῖσθαι Bodl. Dein Bodl. Vat. Θ. ἐν ἀκαρί.

C. τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ] Κόλχων Vat. r. quod Stephanus frustra requirebat.

συγχωρήσωμεν οὖν] Hoc οὖν post parenthesin frequentatum ad Protagor. p. 327. B. 341. B. Sympos. p. 201. D. Lysid. p. 223. B. attigimus.

C. ὥςπερ ἐν Καρὶ ἐν ἐμοὶ] tanquam in homine vili. v. Lachet. p. 187. B.

ἕτοιμος] sc. εἰμί. v. ad Lachet. p. 180. A.

ὥςπερ τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ] „Utrum Κόλχων?" Steph. — At Κόλχος nomen gentile est, ut apud Horatium legitur Art. Poët. v. 118 Colchus an Assyrius; et Od. II. 13, 8 venena Colcha. Routh. Optime de hoc genere loquendi nuper disseruit Hermann. ad Eurip. Iphigen. Taur. v. 334. Ceterum recte Schol. ad h. l. Αὕτη γὰρ συνεβούλευσεν ἀπὸ Κόλχων μετὰ Ἰάσονος εἰς Ἰωλκὸν ἐλθοῦσα ταῖς Πελίου θυγατράσιν, ἵνα, εἰ τοῦτον βούλοιντο νέον γενέσθαι, ἑψηθῇ. v. Palaephat. Incred. Hist. 44. ibique Fischerum, et interpp. ad Ovid. Met. VII. v. 285 sqq.

εἰ δ' ὅ τι βούλεται] Post εἰ δὲ rursus intelligas βούλεται, quam in rem Routhius apte comparavit Sympos. p. 212. C. Alcibiad. I. p. 114. B. Addimus Cratyl. p. 407. D. Legg. II. p. 688. B. De Rep. I. p. 351. C. IV. p. 432. A. conf. Matth. Gr. p. 1248. Dein μόνον ut Lat. modo cum imperativo iunctum, de quo usu v. Charmid. p. 155. B. μόνον ἐλθέτω. Phaedr. p. 264. D. μόνον δήλωσον. Phaed.

τοῖς ξένοις, καὶ ἐὰν βούλωνται δέρειν ἔτι μᾶλλον ἢ D νῦν δέρουσιν, εἴ μοι ἡ δορὰ μὴ εἰς ἀσκὸν τελευτήσει ὥςπερ ἡ τοῦ Μαρσύου, ἀλλ' εἰς ἀρετήν. καίτοι με οἴεται Διονυσόδωρος οὑτοσὶ χαλεπαίνειν αὐτῷ· ἐγὼ δὲ οὐ χαλεπαίνω, ἀλλ' ἀντιλέγω πρὸς ταῦτα ἅ μοι δοκεῖ πρός με μὴ καλῶς λέγειν. ἀλλὰ σὺ τὸ ἀντιλέγειν, ἔφη, ὦ γενναῖε Διονυσόδωρε, μὴ κάλει λοιδορεῖσθαι· ἕτερον γάρ τί ἐστι τὸ λοιδορεῖ-

βούλωνται δέρειν] δερεῖν Vat. Θ. δέῤῥειν Urb. δαίρειν et δαίρουσι Bas. 2. δερούσιν Bodl. Vat.

D. σὺ τὸ ἀντιλέγειν] τῷ Bodl. Par. BCE. Pal. et pr. Coisl. Dein γενναῖε e Bodl. Vat. Θr. Vind. additum olim deerat.

ἕτερον γάρ τι] V. τοι, refragantibus libris Bodl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. BC. Barb. Pal. Urb. Tum ὁ ante Διονυσόδωρος om. Bodl. Vat. Θ.

p. 63. E. μόνον τὰ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω. Alia dabit Boissonad. ad Eurip. Orest. v. 770.

βούλωνται δέρειν] „Suidas: δαίρω, τὸ τύπτω· δέρω δὲ τὸ ἐκδέρω. Quod discrimen vereor ne sit grammaticorum inventum. Certe ἀσκὸν δαίρειν metri causa ex codicibus restituit Brunckius Arist. Nubb. v. 442. quem locum opportune huc attulit Routhius: νῦν οὖν χρήσθων ὅ τι βούλονται· Τουτὶ τό γ' ἐμὸν σῶμ' αὐτοῖσι Παρέχω τύπτειν, πεινῆν, διψῆν, αὐχμεῖν, ῥιγῶν, ἀσκὸν δαίρειν. Atque ita Avv. v. 364. ἕλκε, τίλλε, παῖε, δαῖρε, κόπτε πρώτην τὴν χύτραν. Proverbiale autem loquendi genus fuisse ἀσκὸν δέρεσθαι de cruciatu acerbissimo, intelligitur etiam ex notis illis Solonis versibus apud Plutarch. Solon. p. 86. B. ἤθελον γάρ κεν κρατήσας πλοῦτον ἄφθονον λαβὼν καὶ τυραννήσας Ἀθηνῶν μοῦνον ἡμέραν μίαν Ἀσκὸς ὕστερον δεδάρθαι κἀπιτετρίφθαι γένος. Heindorf. Marsyae mors in vulgus nota. Qui quum ab Apolline certamine musico victus esset, corio exutus et arbori affixus est. Herodotus VII. 26. narrat Marsyae ἀσκόν, h. e. pellem in utrem formatam, adhuc sua aetate Celaenis, urbe Phrygiae, suspensum fuisse; ad quem locum v. intpp. — δορὰν excoriationem dicit.

D. τὸ ἀντιλέγειν — μὴ κάλει λοιδορεῖσθαι] V. Matthiae. Gr. §. 420. ann. 2. b. Noli τῷ ἀντιλέγειν corrigere. Nam ita certo τὸ ante λοιδορεῖσθαι inserendum esset.

Ὡς ὄντος, ἔφη, τοῦ ἀντιλ.] H. e. quasi contradictio locum habeat.

E. Οὔκουν σύ γ' ἂν ἔφη, — ἑτέρου ἑτέρῳ] Verum vidisse puto Heindorfium haec sic explicantem: tu vero non demonstrabis unquam te quenquam audivisse alteri contradicentem. Nam ἀποδεῖξαι cum participio coniunctum nihil habet insolentiae v. Matthiae Gr. §. 549. 5. Nec ipsum verbum per se spectatum ab hac sententia alie-

σθαι. Cap. XIV. *Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Ὡς ὄντος, ἔφη, τοῦ ἀντιλέγειν, ὦ Κτήσιππε, ποιεῖ τοὺς λόγους; Πάντως δήπου, ἔφη, καὶ σφόδρα γε. ἢ σύ, ὦ Διονυσόδωρε, οὐκ οἴει εἶναι ἀντιλέγειν; Οὔκουν σύ γ' ἄν, ἔφη, ἀποδείξαις πώποτε ἀκούσας οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἑτέρου ἑτέρῳ. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη, ἀλλὰ ἀκούωμεν νῦν, εἴ σοι ἀποδείκνυμι, ἀντιλέγοντος Κτη-* E

E. *καὶ σφόδρα γε*] *γε* om. vett. editt. cum Par. E.

Οὔκουν σύ γ' ἄν] Sic Bodl. pro vulg. *Οὐκοῦν*. Pro *γ'*, quod praebuit Coisl., olim *τ'* scribebatur. v. ad Phaedrum p. 258. C. Winckelmannus *τἂν* retinuit.

ἀλλὰ ἀκούωμεν νῦν] *ἀκούσωμεν* Ven. Σ. *ἀκούσομεν* Vat. r. *ἀκούω μὲν* Bodl. probante Winckelmanno. Mox Heindorf. *Πάνυ γ', ἔφη*, mavult. Idem in proximis legendum censet: *εἰσὶν ἑκάστου* s. *ἑκάστων τῶν λόγων*.

num est, id quod Winckelmannus opinabatur. Quidni enim demonstratio locum habeat, ubi quis alteri ostendere vult audivisse se aliquos revera inter se contradicentes, h. e. vere sibi contradixisse, quos audiverit? Haec enim verborum sententia est. Qua audita Ctesippus, ut est adolescens paullo dicacior, Recte, inquit, dicis; sed audiamus nunc, an tibi demonstrem alterum contra alterum posse dicere; dum Ctesippus contra Dionysodorum dicit. Enimvero post *εἴ σοι ἀποδείκνυμι* ex praecedenti illo *οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἑτέρου ἑτέρῳ* facili negotio suppletur: *τινὰ ἀντιλέγειν ἕτερον ἑτέρῳ*, sicuti alibi quoque ex praegressa negatione vel negante sententia affirmatio intelligenda est. Illud igitur facete Ctesippus largitur Dionysodoro, non posse demonstrari se olim audisse qui inter se oblocuti sint, sed nunc audiendum censet, num ipse sophistae adversetur. Itaque *ἀλλ' ἀκούωμεν νῦν* eleganter respondet praecedenti *ἀκούσας*, ac nihili faciendum, quod a Bodl. suppeditatum Winckelmannus recepit, *ἀκούω μέν*. Videlicet is totum locum sic interpretatus est: non tu profecto hoc demonstrabis (sc. esse *τὸ ἀντιλέγειν*), si neminem unquam audiveris alteri contradicentem. Ct. Vera dicis; at nunc quidem audio Ctesippum contradicentem Dionysodoro. At vero ita primum *πώποτε* importuno loco collocatum est, quem ordinem verborum frustra defendas loco Isocrat. Panegyr. §. 4. etiamsi codicis Urb. et Ambros. scripturam comprobaveris: deinde pro *ἀλλ' ἀκούω μὲν νῦν* procul dubio dicendum fuit: *ἀλλὰ νῦν μὲν ἀκούω*. Nisi forte Ctesippum putaveris hoc significare, at audio *quidem* Ctesippum Dionysodoro contradicentem, nec tamen certo scio, num alter alteri revera obloquatur. Quae perabsurda foret sententia.

σίππου Διονυσοδώρῳ. Ἦ καὶ ὑπόσχοις ἂν τούτου λόγον; Πάνυ, ἔφη. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς· εἰσὶν ἑκάστῳ τῶν ὄντων λόγοι; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὡς ἔστιν ἕκαστον ἢ ὡς οὐκ ἔστιν; Ὡς ἔστιν. Εἰ γὰρ μέμνησαι,
286 ἔφη, ὦ Κτήσιππε, καὶ ἄρτι ἐπεδείξαμεν μηδένα λέγοντα ὡς οὐκ ἔστι· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδεὶς ἐφάνη λέγων. Τί οὖν δὴ τοῦτο; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος· ἧττόν τι ἀντιλέγομεν ἐγώ τε καὶ σύ; Πότερον οὖν, ἦ δ' ὅς, ἀντιλέγοιμεν ἂν τοῦ αὐτοῦ πράγματος λόγον ἀμφότεροι λέγοντες, ἢ οὕτω μὲν ἂν δήπου ταὐτὰ λέγοιμεν; Συνεχώρει. Ἀλλ' ὅταν μηδέτερος, ἔφη,

P. 286. τοῦ αὐτοῦ πράγματος λόγον] Heindorf. coni. τὸν τοῦ αὐτοῦ πρ. quod recepit Winckelmann.

ἀμφότεροι λέγοντες] Vat. r. Vind. ἀμφότεροι λέγοντες, uti legendum coniecit Heindorf. Ceteri libri et scripti et typis expressi γνόντες.

B. τοῦ πράγματος οὐδέτερος] τοῦ πράγματος om. Ven. Ξ. Par. BCE. Angel. Barb. Pal. Flor. a. b. c. o. Tum Vind.

Ἦ καὶ ὑπόσχοις ἂν τούτου λόγον;] Haec Dionysodori esse primus vidit Routhius. Etenim Ctesippus posteaquam significavit semetipsum contra disputando ostensurum fieri posse, ut quis alteri adversetur, Dionysodorus continuo interrogat: Num etiam fieri poterit, ut mihi huius rei rationem reddas? Neque enim recte Winckelmannus cum aliis haec sic explicat: vin' tu quaerenti de hac re mihi respondere? v. ad Gorg. p. 465. A. τούτων δὲ πέρι ἐθέλω ὑποσχεῖν λόγον. Protagor. p. 338. D. πάλιν οὗτος ἐμοὶ λόγον ὑποσχέτω ὁμοίως.

εἰσὶν ἑκάστῳ τῶν ὄντων λόγοι;] Hanc lectionem recte defendit Bernhardy Synt. p. 90. Heindorfius enim ἑκάστου aut ἑκάστων scribendum censebat, quod nec Winckelmanno placuit. Sensus est: Licetne de omnibus rebus verba facere?

Οὐκοῦν ὡς ἔστιν —] Argumentatur hunc in modum: Loquimur de rebus proinde ut ipsae sunt comparatae. Iam vero de re quapiam inter nos disserentes aut ambo novimus quid de ea dicendum sit, atque tum nulla locum habet sententiarum discrepantia, aut eam non cognovimus ideoque plane ignoramus; aut ego quidem dico quod de ea iudicari oportet, tu autem quod de alia quapiam statui debet, in medium affers; ac ne sic quidem ulla iudicii diversitas animadverti poterit, siquidem ita non de una eademque re loquimur. Vides quid sit quod fraudem et fallaciam huius conclusionis effecerit. Sumit enim sophista nos semper vere recteque de rebus iudicare, ideoque fieri non posse, ut unquam de iis dissentiamus.

τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγῃ, τότε ἀντιλέγοιμεν
ἄν; ἢ οὕτω γε τὸ παράπαν οὐδ' ἂν μεμνημένος εἴη B
τοῦ πράγματος οὐδέτερος ἡμῶν; Καὶ τοῦτο συνω-
μολόγει. Ἀλλ' ἆρα, ἔφη, ὅταν ἐγὼ μὲν τὸν τοῦ
πράγματος λόγον λέγω, σὺ δὲ ἄλλου τινός, ἆρα τότε
ἀντιλέγομεν; ἢ ἐγὼ λέγω μὲν τὸ πρᾶγμα, σὺ δὲ οὐδὲ
λέγεις τὸ παράπαν; ὁ δὲ μὴ λέγων τῷ λέγοντι πῶς
ἀντιλέγοι; Cap. XV. Καὶ ὁ μὲν Κτήσιππος ἐσίγη-
σεν· ἐγὼ δὲ θαυμάσας τὸν λόγον, Πῶς, ἔφην, ὦ
Διονυσόδωρε, λέγεις; οὐ γάρ τοι ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν C
λόγον πολλῶν δὴ καὶ πολλάκις ἀκηκοὼς ἀεὶ θαυμά-

ἀλλ' ἆρα, quod recepit Winckelm. In Bodl. Urb. Vat. r. ἔφη omittunt, quod Coisl. post μὲν collocat.

ἆρα τότε ἀντιλέγομεν] Pro ἆρα Vat. Θ. Bodl. ἄλλον.

πῶς ἀντιλέγοι;] Solus Par. E. cum Steph. habet πῶς ἂν ἀντιλέγοι; Ego ἂν etiam a Bekkero et Winckelmanno servatum delere non dubitavi. Mox pro ἐσίγησεν Bodl. Vat. Θ. ἔλεγεν ἕν.

P. 286. ἀντιλέγοιμεν ἂν τοῦ αὐτοῦ πρ. λ.] Non opus est τὸν τοῦ αὐτοῦ πρ. λόγον scribere, quod placuit Heindorfio et Winckelmanno. Nam sententia haec est: eiusdem rei rationem afferentes, quaecunque demum est. Phaedon. p. 95. D. προσήκει γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μήδ' ἔχοντι λόγον διδόναι ὡς ἀθάνατόν ἐστιν. Nec haerendum in eo est, quod deinde τὸν τοῦ πράγματος λόγον dicitur, ubi cur articulus adiiciatur, causam in promtu esse putamus.

B. Ἀλλ' ἆρα ὅταν ἐγὼ —] Hoc ἀλλ' ἆρα sequente interrogatione habes etiam infra p. 290. E. Ἀλλ' ἆρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών; Apolog. Socr. p. 25. A. ubi v. ann. Itaque ne hic quidem video quid Winckelmannum impulerit, ut ex uno Vindob. codice ἄρα in eius locum suffecerit. Quanquam ἄρα ita iterari bene meminimus, veluti Cratyl. p. 429. C. Enimvero ἆρα commode sane in tertia hac eaque ultima argumentationis parte interponitur.

πῶς ἀντιλέγοι;] quomodo se contradicere existimet? Nam ita hic optativus sine ἂν positus explicandus est. v. ad Lachet. p. 190. C.

C. οὐ γάρ τοι ἀλλὰ τοῦτόν γε τ. λ.] Sinceram puto hanc librorum scripturam, quam Winckelmannus in οὐ γάρ τι ἀλλὰ τ. mutavit. Nam οὐ γάρ τοι ἀλλά non aliter dicitur quam οὐ γὰρ ἀλλὰ apud Aristoph. Ran. v. 58. Μή σκῶπτέ μ', ὦ 'δελφ'· οὐ γὰρ ἀλλ' ἔχω κακῶς. Ibid. v. 192. Ibid. v. 499. Ecclesiaz. v. 386. Nubb. v. 233. ubi v. Hermann. Plura dabit Iensius ad Lucian. T. III. p. 433. ed. Bip. Eodem modo infra p. 305. E. οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λόγος ἔχει τινὰ εὐπρέπειαν τῶν ἀνδρῶν. quem

ζω. καὶ γὰρ οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν σφόδρα ἐχρῶντο αὐτῷ καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι· ἐμοὶ δὲ ἀεὶ θαυμαστός τις δοκεῖ εἶναι καὶ τούς τε ἄλλους ἀνατρέπων καὶ αὐτὸς αὑτόν. οἶμαι δὲ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν παρὰ σοῦ κάλλιστα πεύσεσθαι. ἄλλο τι ψευδῆ λέγειν οὐκ ἔστι; τοῦτο γὰρ δύναται ὁ λόγος· ἢ γάρ; ἀλλ' ἢ λέγοντ' ἀληθῆ λέγειν ἢ μὴ λέγειν; Συνεχώρει. Πό-
D τερον οὖν ψευδῆ λέγειν μὲν οὐκ ἔστι, δοξάζειν μέντοι ἔστιν; Οὐδὲ δοξάζειν, ἔφη. Οὐδ' ἄρα ψευδής

C. τούς τε ἄλλους ἀνατρέπων] Heindorfius correxit ἀνατρέπειν, quod recepit Bekker.

κάλλιστα πεύσεσθαι] V. μάλιστα, quod e Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb. Pal. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. o. mutatum.

ἄλλο τι ψευδῆ λέγειν] Sic Vat. Θr. Vind. Ante Bekkerum scribebatur: ἄλλο τι ἢ ψ. λ.

locum non maiore iure nuperus interpres sollicitavit. Differunt tamen οὐ γὰρ ἀλλὰ et οὐ γάρ τοι ἀλλά — γε sic, ut illud sit etenim, hoc adiuncta vi asseverandi etenim profecto, nam sane.

οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν] Protagoras enim sensibus tantam fidem habendam iudicavit, ut quidquid iis obiiceretur, id pro vero haberi vellet. Itaque unamquamque rem prouti sensibus appareret, aliam censuit esse eoque modo omnem in contrarias partes disserendi facultatem penitus sustulit. v. Theaetet. p. 161. E. sq. et Tennemanni Hist. Philosoph. T. I. p. 507 sq. ed. 2. ibique Wendtium.

καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι] Hos Plato ipse significavit Cratyl. p. 429. D. Sophist. p. 260. C.

καὶ τούς τε ἄλλους ἀνατρέπων — αὑτόν] h. e. quum et ceteras evertat rationes et ipsa semet ipsam. Itaque non opus est coniectura Heindorfii ἀνατρέπειν, quam nollemus a Bekkero invitis libris omnibus receptam esse. Deinde ex verbis: οἶμαι δὲ — παρὰ σοῦ κάλλιστα πεύσεσθαι, non temere colligas Dionysodorum Protagorae maxime rationem sectatum esse, quam constat etiam ab Antisthene esse comprobatam. Apte contulit Routhius Diog. Laert. IX. 8, 53. οὗτος (Πρωταγόρας) τὸν Ἀντισθένους λόγον, τὸν πειρώμενον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν, πρῶτος διείλεκται, καθά φησι Πλάτων ἐν Εὐθυδήμῳ.

τοῦτο γὰρ δύναται ὁ λόγος· ἢ γάρ; —] Qui hunc usum formulae ἢ γὰρ mediae orationi interpositae ignorarunt, temere καὶ excidisse arbitrati sunt, quod in aliquot codicibus additum reperitur. Sed eo additamento non opus esse docebunt illa Phaedr. p. 266. E. Gorg. p. 468. C. Nec omnino quidquam loco movendum, siquidem verissime iudicavit Heindorfius ista: τοῦτο γὰρ δ. — ἢ γάρ; per parenthesin inferri. Post ἀλλὰ e praecedenti οὐκ ἔστι intelligendum relinquitur ἀνάγ-

ἦν δ' ἐγώ, δόξα ἔστι τὸ παράπαν. Οὐκ ἔφη. Οὐδ' ἄρα ἀμαθία οὐδ' ἀμαθεῖς ἄνθρωποι. ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη ἀμαθία, εἴπερ εἴη, τὸ ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων; Πάνυ γε, ἔφη. Ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ ἔφη. Λόγου ἕνεκα, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις τὸν λόγον, ἵνα δὴ ἄτοπον λέγῃς, ἢ ὡς ἀληθῶς δοκεῖ σοι οὐδεὶς εἶναι ἀμαθὴς ἀνθρώπων; Ἀλλὰ σύ, ἔφη, ἔλεγξον. Ἦ καὶ ἔστι τοῦτο κατὰ τὸν E σὸν λόγον, ἐξελέγξαι, μηδενὸς ψευδομένου; Οὐκ ἔστιν,

λέγοντ' ἀληθῆ λέγειν] Ven. Ξ. Barb. Pal. Flor. o. *λέγοντα τἀληθῆ*, quod cum Stephano tenuit Bekkerus.

D. *ψευδῆ λέγειν μέν*] Sic verissime Bekkerus e Vat. Θ. Vulgo scribitur *μὲν λέγειν*, ordine inverso.

εἴπερ εἴη] Bodl. Vat. Θr. *εἰ παρείη*.

ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν] Coisl. *ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο*, quod dedit Bekker.

κη ἔστιν, creberrima loquendi forma, de qua v. ad Remp. V. p. 490. A. Phaedr. p. 271. E. Parmenid. p. 160. D.

ψευδῆ λέγειν μὲν οὐκ ἔστι] Quum inter se opponantur *λέγειν* et *δοξάζειν*, illud *ψευδῆ* autem ad utrumque verbum pertineat, vulgarem ordinem: *ψευδῆ μὲν λέγειν*, immutandum fuisse nobis plane persuasimus.

D. *τὸ ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων*] Notanda est dictionis ambiguitas. Neque enim *ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων* hic aliter dictum atque Apolog. p. 22. D. *καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην*. Lysias pro bon. Aristoph. p. 220. ed. Brem. *πολλῶν ἐψεύδεσθε τῆς οὐσίας*. conf. Matthiae Gr. §. 338. Rost. §. 108. 5. Sententia igitur haec est: an haec non sit inscitia, siquidem ulla fuerit, ut quis suo de rebus iudicio fallatur? — *λόγου ἕνεκα*, dicis causa. v. ad Criton. p. 46. D. Mox ne quis malit *ἵνα δὴ ἄτοπόν τι λέγῃς*, conf. Phaedr. p. 274. C. *γελοῖον ἤρου*. Sympos. p. 175. A. *ἄτοπόν γ', ἔφη, λέγεις*. Phaedon. p. 62. C. *ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ, εἴπερ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει*. Apolog. p. 31. B. *οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἁπάντων ἠμεληκέναι*. De Rep. II. p. 368. A. *θεῖον πεπόνθατε*. VII. p. 536. B. *γελοῖον ἔοικα παθεῖν*. Eurip. Hippol. v. 278. *θαυμαστὸν εἶπας*. Sophocl. Oedip. T. v. 515. *πρὸς ἐμοῦ πεπονθέναι εἰς βλάβην φέρον*. Alia dedi ad Sympos. l. c.

E. *ἔστι τοῦτο κατὰ τὸν σὸν λόγον, ἐλέγξαι*] Infinitivus pronomini *τοῦτο* per epexegesin subiectus est: qui quoniam et ipse pendet e verbo *ἔστι*, cur articulum non habeat praefixum, in promtu est ratio. v. ad Remp. I. p. 332. C. V. p 472. E. Phaedon. p. 61. A. p. 64. C. Lysid. p. 205. D. al. Matthiae ad Eurip. Alcest. v. 36. Ceterum *ἐξελέγξαι* patet hic rursus alio sensu accipi pro mendacii coarguere, quum antea sit simpliciter refutare.

ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Οὐδ' ἄρα ἐκέλευον, ἔφη, ἐγὼ νῦν δή, ὁ Διονυσόδωρος, ἐξελέγξαι· τὸ γὰρ μὴ ὂν πῶς ἄν τις κελεύσαι; Ὦ Εὐθύδημε, ἦν δ' ἐγώ, τὰ σοφὰ ταῦτα καὶ τὰ εὖ ἔχοντα οὐ πάνυ τι μανθάνω, ἀλλὰ παχέως πως ἐννοῶ. ἴσως μὲν οὖν φορτικώτερόν τι ἐρήσομαι· ἀλλὰ συγγίγνωσκε. ὅρα δέ. εἰ γὰρ μήτε
287 ψεύδεσθαι ἔστι μήτε ψευδῆ δοξάζειν μήτε ἀμαθῆ εἶναι, ἄλλο τι οὐδ' ἐξαμαρτάνειν ἔστιν, ὅταν τίς τι πράττῃ; πράττοντα γὰρ οὐκ ἔστιν ἁμαρτάνειν τούτου ὃ πράττει. οὐχ οὕτω λέγετε; Πάνυ γ', ἔφη.

E. ὁ Διονυσόδωρος] Articulum om. Bodl. Vat. Θ.

πῶς ἄν τις κελεύσαι; Ὦ Εὐθύδημε] Bodl. Vat. Θr. Vindob. κελεύσαι: οὐδὲ κελεύεις (κελεύῃς Θ,) ὅτι ἦν δ' ἐγώ. ὦ Εὐθύδημε κ. τ. λ. Vind. in marg. σὺ δὲ κελεύεις. Unde quid extundi queat, alii viderint. Dein Bodl. Vat. Θ. οὐ ante μανθάνω omittunt. Pro vulg. πάνυ τοι e Bodl Coisl. Vat. Θ. Vind. Ven. Σ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. πάνυ τι restitutum.

παχέως πως] Sic Vind. et Vat. r. pro vulg. ταχέως πως,

Οὐδ' ἄρα ἐκέλευον] Cavillatione quadam utens sophista: Ergo, inquit, quum fieri non possit, ut quis ab altero refutetur, ne ego quidem antea a te refutari volui. Frustra viri docti in hoc loco explicando se torserunt, non animadvertentes callidum disputatorem e laqueis a Socrate dispositis ita se expedire studere, ut continuo novas tricas nectere instituat. Mox quum optimi libri post κελεύσαι additum habeant: οὐδὲ κελεύεις ὅτι ἦν δ' ἐγώ, vide ne olim tale quid scriptum fuerit: Οὐδὲ ἂν κελεύοις ὀρθῶς, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Εὐθύδημε· τὰ σοφὰ ταῦτα κ. τ. λ. Neque recte hoc a me postulaveris, Euthydeme: nam dialecticas istas subtilitates, vel eas, quae bene se habent, haud sane percipio, sed nescio quo modo etr. Quanquam quid a Platonis manu profectum sit, nemo facile coniectura assequatur. Male vero verba καὶ τὰ εὖ ἔχοντα vulgo explicantur, atque praeclara, quod nec Wickelmanno erroris suspicionem movit. Imo significant illa: etiam, s. vel, ea, quae recte se habent, nec meris argutiis continentur. Quae interpretatio si vera est, sponte consequitur, ut pro vitioso habendum sit quod vulgo circumfertur, ἀλλὰ ταχέως πως ἐννοῶ, quod etiam alias ob causas reiici oportebat. Quod enim Winckelmannus censet μανθάνειν et ἐννοεῖν inter se opponi ideoque sententiam esse hanc: Subtilia haec atque praeclara non admodum disco, sed nescio quomodo celeriter ipse excogito; ea ratio multis atque magnis premitur difficultatibus. Nam primum ita non intelligitur, quid sibi velit istud οὐ πάνυ sive non admodum. Deinde ἐν-

Τοῦτό ἐστιν ἤδη, ἦν δ' ἐγώ, τὸ φορτικὸν ἐρώτημα. εἰ γὰρ μὴ ἁμαρτάνομεν μήτε πράττοντες μήτε λέγοντες μήτε διανοούμενοι, ὑμεῖς, ὦ πρὸς Διός, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, τίνος διδάσκαλοι ἥκετε; ἢ οὐκ ἄρτι ἔφατε ἀρετὴν κάλλιστ' ἂν παραδοῦναι ἀνθρώπων τῷ ἐθέλοντι μανθάνειν; Cap. XVI. Εἶτ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος ὑπολαβών, οὕτως εἶ Κρόνος, ὥστε ἃ τὸ πρῶτον εἴπομεν, νῦν ἀναμιμνήσκει, καὶ εἴ τι πέρυσιν εἶπον, νῦν ἀναμνησθήσει, τοῖς δ' ἐν τῷ παρόντι λεγομένοις οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ; B

quod frustra tuetur Winckelmann.

P. 287. ἄλλο τι οὐδ' ἐξαμ.] Ante Routhium scribebatur ἀλλ' ὅτι Coisl. ἄλλο τι ἤ.

ἢ οὐκ ἄρτι] V. ἦ, quod correxit primus Heindorf. adstipulantibus libris Vind. et Par. C.

B. εἶ Κρόνος] Bodl. Vat. Θ r. Vind. Ang. Urb. et in marg. Par. BC. Barber. Flor a. cum ed. Bas. 2. κενός, quod manifestum glossema est. Recepit tamen Winckelmannus.

νοεῖν non significat excogitare, sed potius mente informare, intelligere, secum reputare. Denique ταχέως πως ἐννοεῖν quid sit, recte negavit Heindorfius cuiquam fore perspicuum. Legendum igitur cum Buttmanno παχέως, quod duo codices manuscripti confirmant. Qua lectione restituta omnia lucem suam recipiunt. Ita enim callidus εἴρων simulat maximam in rebus dialecticis inertiam et stoliditatem. Nihilominus autem deinde sophistam acutis interrogatiunculis suis adeo perturbat, ut is se virtutis magistrum non amplius profiteri posse videatur.

P. 287. φορτικώτερόν τι ἐρήσομαι] Φορτικὸν monente Heindorfio ad Cratyl. p. 400. A. h. l. est pingue, in quo nihil inest subtilitatis et sollertiae, ideoque auribus sophistae molestum. conf. Rep. II. p. 367. A. IV. p. 442. E. Gorg. p. 482. E. Phaedr. p. 236. C. Mox iungas: κάλλιστ' ἂν ἀνθρώπων, omnium optime. v. ad Hipp. mai. p. 284. A.

B. οὕτως εἶ Κρόνος] Nihil aptius hoc vocabulo, quod eum denotat, qui priscarum tantum rerum memor et praesentium negligens inscitiae et stoliditatis crimen subit. v. Aristoph. Nubb. v. 926. Vesp. v. 1458. Plut. v. 581. ibiq. intpp. Eodem modo dicitur ἀρχαῖος, ut Nubb. v. 823. ibid. v. 908. Plut. v. 319. al. Itaque hoc dicit sophista: Itane tu, o Socrate, adeo es obsoletus ac stolidus, ut quae diximus inde ab initio, eorum nunc mentionem facias? Hanc verborum elegantiam non percipientes librarii posuerunt κενός, quod nollem a Winckelmanno receptum esset. Quanquam enim eo vocabulo subinde denotatur is, qui quum sapientia praeditus videa-

Καὶ γάρ, ἔφην ἐγώ, χαλεποί εἰσι πάνυ· εἰκότως· παρὰ σοφῶν γὰρ λέγονται. ἐπεὶ καὶ τούτῳ τῷ τελευταίῳ παγχάλεπον χρήσασθαί ἐστιν, ᾧ λέγεις. τὸ γὰρ οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶμαι ὅ τί ποτε λέγεις, ὦ Διονυ-

χαλεποί εἰσι πάνυ· εἰκότως· π.] Ita ego haec distinxi. Bekkerus et Winckelmann. ante πάνυ interpunxerunt. Vett. editt. interpunctionem omittunt. Coisl. habet εἰκότως πάνυ.

ὅ τί ποτε λέγεις] Heindorf. et Bekker. de coniectura scripserunt τί ποτε λ. invitis libris omnibus. v. infra.

tur, tamen ea est destitutus atque vanus; tamen illud universae sententiae rationi minus convenire arbitramur, siquidem de Socratis vanitate aliqua non licet cogitare. Talibus in locis artis criticae munus est ex ipsa sententiarum ratione diiudicare, quid verum sit, quid falsum. Saepenumero enim accidit, ut vel praestantissimi libri depravatam lectionem tueantur; deteriores contra veram praestent. Enimvero vel optimi codices non possunt haberi pro exemplis primariis et ab ipsis scriptoribus exaratis vel emendatis: quod opinari videntur, si qui uni alterive libro ita per omnia fidem habent, ut ab eius auctoritate nunquam discedendum existiment nisi sicubi eius lectio et scriptura aperte depravata sit.

Καὶ γάρ, ἔφην ἐγώ, χαλεποί εἰσιν] Haec dicta videntur κατὰ σύνεσιν. Quum enim τὰ λεγόμενα idem significet quod οἱ λόγοι, nunc infertur genus masculinum, perinde ac si hoc praecesserit. Similia quaedam notavit Bernhardy Syntax. p. 430. Heindorfius post λεγομένοις excidisse putabat λόγοις. Deinde Bekkerus et Winckelmannus ante πάνυ commate distinxerunt. Mihi post πάνυ interpungere visum est. Nam πάνυ pertinet ad χαλεποί, et postpositum est, ut sexcenties. v. ad Phaedr. p. 256. E. Menex. p. 235. A. Hipp. mai. p. 282. E. Tum εἰκότως ita per se positum saepe reperitur; cum πάνυ aut simili aliquo vocabulo consociatum isto quidem modo nusquam positum reperitur. Lachet. p. 183. B. καὶ τοῖσδ' ἐπιδείκνυσιν. εἰκότως. ubi v. ann. Legg. p. 948. B. Aristoph. Ecclesiaz. v. 7. σοὶ γὰρ μόνῳ δηλοῦμεν. εἰκότως. ἐπεὶ κἀν τοῖσι δωματίοισιν — ἐπιστατεῖς. Avv. v. 273. Pis. βαβαί, καλός γε καὶ φοινικιοῦς. Ep. εἰκότως. καὶ γὰρ ὄνομ' αὐτῷ γ' ἐστὶ φοινικόπτερος.

ὅ τι ποτὲ λέγεις] Cave corrigas cum Bekkero et Heindorfio τί ποτὲ λέγεις; Nam ὅ τι eodem modo usurpatur, quo ὁπότερον, de quo v. ad pag. 271. A. Ita Phileb. p. 23. C. Καθ' ὅ τι φράζοις ἄν; intell. scire cupio. Formulam οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶμαι τῷ λόγῳ hoc sensu positam habes Phaedon. p. 95. A. Hipp. mai. p 299. B.

C. τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ] quis alius huius loquutionis sensus est? Vide tamen ne νοεῖ reponendum sit, siquidem ἐννοεῖν nusquam eo sensu positum reperitur, et mox sect. D. et E. in eadem re non ἐννοεῖν sed νοεῖν dicitur. Deinde recte codices ὅ τι χρήσομαι

σόδωρε; ἢ δῆλον ὅτι, ὡς οὐκ ἔχω ἐξελέγξαι αὐτόν; C ἐπεὶ εἰπέ, τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσομαι τοῖς λόγοις; Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τοῦτο τὸ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι· ἐπεὶ ἀπόκριναι.

C. οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσομαι] Sic libri fere omnes, fortasse etiam Florentini, quanquam ex iis nihil enotatum est. Vulgo legebatur χρησωμαι. v. ann. Dein Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις recte Bodl. Vat. Θ. pro vulg. Ἄλλο οὐ λέγεις. Pro τοῦτο τὸ π. χ. libri plurimi τούτῳ τῷ π. χ. v. ann.

τοῖς λόγοις pro vulgato ὅ τι χρήσωμαι τ. λ. suppeditarunt. Neque enim nunc de una aliqua aut praesenti dubitatione sermo est, sed res in universum significatur ideoque de futuri temporis perpetuitate cogitandum est. conf. Gorg. p. 521. C. Symp. p. 216. C. ubi χρήσομαι tenendum. Coniunctivus deliberantis est de eo, quod pro praesenti rerum condicione fieri debeat. Quod si durare cogitatur, coniunctivus praesentis adhibetur; sin vel brevi absolvitur vel semel tantum fit atque cito peragitur, opus est aoristo. Itaque antea dicebatur οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ, quia utendi actio praesenti tempore durare cogitatur; eademque ratio est verborum, τὸ γὰρ οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶμαι. Sed Gorg. p. 466. A. ἐὰν μὴ ἔχω — ὅ τι χρήσωμαι, et aliis multis locis, quos partim ad Criton. p. 45. B. indicavi, aoristus ponitur, quia futurae actionis nulla cogitatur continuatio et perpetuitas. Praesentis temporis eundem usum habes Criton. l. c. ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅ τι χρῷο σαυτῷ, ubi χρήσαιο non habet locum.

Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τοῦτο τὸ πάνυ χαλ.] Ita praeeunte Bekkero e duobus libris praestantissimis reposuimus. Sententia verborum haec est: At istud quod tu dicis, τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ τοῦτο τὸ ῥῆμα, id vero difficile istud est ad refellendum et confutandum: quae postrema verba apertum est ironice pronuntiari. Ficinus vertit: Aliud ipse ais, inquit, hoc, quod valde difficile sit hoc uti. Videtur igitur legisse: Ἄλλο σὺ λέγεις, ἔφη, τοῦτο, ᾧ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, quod ipsum olim Schleiermacherus reponendum censuit, inserto αὖ post σύ. Nuper tamen mutata sententia scribi maluit hunc in modum: Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τούτῳ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, idque recepit Winckelmannus. Verum dativus nobis videtur ex correctione natus esse, quae peperit etiam illud τῷ post τούτῳ in multis libris intrusum. Enimvero τῷ aliquis tanquam veram terminationem annotaverat: quod deinde pro articulo acceptum errore insertum est. Ita error, ut fit, errorem genuit. Callide autem sophista continuo Socratem adoritur propter illius usum dictionis, in eaque re suum illud χαλεπὸν χρῆσθαι adhibet cum protervo quodam ludibrio. Quod non sentiens Winckelmannus sophistam negat commode uti loquutione πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, ut quae ab altera illa, οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ, non multum differat, neque enim

Πρὶν σὲ ἀποκρίνασθαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε; Οὐκ ἀποκρίνει; ἔφη. Ἦ καὶ δίκαιον; Δίκαιον μέντοι, ἔφη. Κατὰ τίνα λόγον; ἦν δ' ἐγώ· ἢ δῆλον, ὅτι κατὰ τόνδε, ὅτι σὺ νῦν πάνσοφός τις ἡμῖν ἀφῖξαι περὶ λόγους, καὶ οἶσθ' ὅτε δεῖ ἀποκρίνασθαι καὶ ὅτε μή;
D καὶ νῦν οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἀποκρίνει, ἅτε γιγνώσκων ὅτι οὐ δεῖ; Δαλεῖς, ἔφη, ἀμελήσας ἀποκρίνασθαι. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, πείθου καὶ ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ ὁμολογεῖς με σοφὸν εἶναι. Πειστέον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη, ὡς ἔοικε· σὺ γὰρ ἄρχεις. ἀλλ' ἐρώτα. Πότερον οὖν ψυχὴν ἔχοντα νοεῖ τὰ νοοῦντα, ἢ καὶ τὰ ἄψυχα; Τὰ ψυχὴν ἔχοντα. Οἶσθα οὖν
E τι, ἔφη, ῥῆμα ψυχὴν ἔχον; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Τί

C. *Οὐκ ἀποκρίνει*] Heindorf., Bekk. et Winckelm. sine libris dederunt ἀποκρινεῖ.

D. *ὁτιοῦν ἀποκρίνει*] Heind. Bekk. ἀποκρινεῖ, quod habet Vat. Θ.

ἀποκρίνασθαι. ἀλλ' ὦ 'γαθέ, π.] Vulgo post ἀποκρίνασθαι additum legebatur καὶ ὅτε μή, quod cum Bekkero et aliis auctoritate cod. Bodl. Urb. Flor. b. abiecimus. Errorem iam Stephanus Routhiusque animadverterunt.

ipsum posse ignorare, quot et quantis difficultatibus istius dictionis irretiatur. Itaque legendum suspicatur: ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, τούτῳ τῷ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι — hoc sensu: sed quod tu dicis πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι, eo non habeo uti, ita ut supprimat hoc οὐκ ἔχω χρῆσθαι. Quae coniectura nullo modo probari potest, praesertim quum Dionysodorum formulam ἐννοεῖ τὸ ῥῆμα in mente habere quae mox sequuntur clarissime doceant.

Οὐκ ἀποκρίνει;] Temere recentiores editores inde ab Heindorfio scripserunt ἀποκρινεῖ, quod ne unus quidem liber confirmat. Nam in hac interrogatione etiam praesens tempus usitatum esse ad Lysid. p. 203. B. Gorg. p. 468. D. et Protagor. p. 310. E. docuimus.

D. *καὶ νῦν οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἀποκρίνει*] Cavendum magnopere est, ne ἂν cum ἀποκρίνει cohaerere existimes, quo errore deceptus Heindorfius aut ἂν deleri aut ἀποκρινεῖ scribendum iudicavit. Nam pertinet vocula ad οὐδ' ἂν ὁτιοῦν, quandoquidem ea in qualibet accessoria parte sententiae locum habet, si illi ipsi parti aliquid fortuiti adscribendum est. v. Hermann. De Part. ἂν Libr. I. c. 8. p. 33.

Πότερον οὖν ψυχὴν ἔχοντα —] Iungas hunc in modum: πότερον οὖν τὰ νοοῦντα ψυχὴν ἔχοντα νοεῖ ἢ καὶ τὰ ἄψυχα, i. e. ἢ καὶ τὰ νοοῦντα ψυχὴν οὐκ ἔχοντα. Breviloquentia haec Serranum adeo male habuit, ut legendum putaverit: πότερον οὖν τὰ τὴν ψυχὴν ἔχοντα νοεῖν νομιστέα;

οὖν ἄρτι ἤρου, ὅ τί μοι νοοῖ τὸ ῥῆμα; Τί ἄλλο γε,
ἦν δ' ἐγώ, ἢ ἐξήμαρτον διὰ τὴν βλακείαν; ἢ οὐκ
ἐξήμαρτον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὀρθῶς εἶπον, εἰπὼν ὅτι
νοεῖ τὰ ῥήματα; πότερα φὴς ἐξαμαρτάνειν με ἢ οὔ;
εἰ γὰρ μὴ ἐξήμαρτον, οὐδὲ σὺ ἐξελέγξεις, καίπερ
σοφὸς ὤν, οὐδ' ἔχεις ὅ τι χρῇ τῷ λόγῳ· εἰ δ' ἐξή-
μαρτον, οὐδ' οὕτως ὀρθῶς λέγεις, φάσκων οὐκ εἶ- 288
ναι ἐξαμαρτάνειν. καὶ ταῦτα οὐ πρὸς ἃ πέρυσιν ἔλε-
γες λέγω. ἀλλὰ ἔοικεν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρέ τε
καὶ Εὐθύδημε, οὗτος μὲν ὁ λόγος ἐν ταὐτῷ μένειν,
καὶ ἔτι ὥσπερ τὸ παλαιὸν καταβαλὼν πίπτειν, καὶ
ὥστε τοῦτο μὴ πάσχειν, οὐδ' ὑπὸ τῆς ὑμετέρας που
τέχνης ἐξευρῆσθαι, καὶ ταῦτα οὑτωσὶ θαυμαστῆς

με σοφὸν εἶναι] σοφὸς Bodl. Vat. Θ. Dein *τοίνυν* pro vulg. *τοι* praebuerunt Bodl. Vat. Θ r. Vind.

ἔχοντα νοεῖ — ῥῆμα ψυχήν] Desunt haec in Coisl.

E. *ὅ τί μοι νοοῖ*] V. *νοεῖ*, quod soli Par. E. Ang. Vat. r. Flor. b. o. tuentur.

P. 288. *τοῦτο μὴ πάσχειν*] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur ante Bekkerum *μὴ τοῦτο π.*

ὅ τί μοι νοοῖ τὸ ῥῆμα;] Legebatur *νοεῖ*. Et non desunt alia exempla indicativi ita in obliqua oratione usurpati; qui usus loquendi e confusione rectae et obliquae orationis explicandus est. v. ad Protagor. p. 320. D. Apol. Socr. p. 21. B. Veruntamen hoc loco *νοοῖ* ob codicum meliorum auctoritatem utique reponendum fuit.

Τί ἄλλο γε — ἢ ἐξήμαρτον] H. e. *οὐδὲν ἄλλο ἐποίουν ἢ ἐξήμαρτον*, notissima hodie loquendi forma, de qua vide, sis, Matthiae Gr. §. 635.

P. 288. *ὁ λόγος ἐν ταὐτῷ μένειν*] Apte comparavit Routhius Phaedon. p. 86. E. *ἐμοὶ μὲν γὰρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι καὶ ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν ταὐτὸν ἔγκλημα ἔχειν.*

ὥςπερ τὸ πάλαιον καταβαλὼν πίπτειν] „atque etiam nunc perinde atque olim (Protagorae et superiorum aetate; conf. p. 286. C.), quum deiecit, ipse ruere videtur. Scilicet *καταβαλὼν πίπτειν* dicitur iste sophistarum *λόγος*, quatenus *τούς τε ἄλλους ἀνατρέπει καὶ αὐτὸς αὑτόν*, ut dixit de eo Socrates l. c. Sophist. p. 238. D. ubi sermo est de hoc sophismate: *τί δέ; ὦ θαυμάσιε; οὐκ ἐννοεῖς αὐτοῖς τοῖς λεχθεῖσιν, ὅτι καὶ τὸν ἐλέγχοντα εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸ μὴ ὂν οὕτως, ὥςτε, ὁπόταν αὐτὸ ἐπιχειρῇ τις ἐλέγχειν, ἐναντία αὐτὸν αὑτῷ περὶ ἐκεῖνο ἀναγκάζεσθαι λέγειν* κ. τ. λ. (quem locum iam Routhius comparavit). Nam *τὸ πάλαιον* i. q. *τὸ πάλαι*, ut Cratyl. p. 401. C. Herodot. IX. 26. Opponitur autem *τὸ πάλαιον* hoc

οὔσης εἰς ἀκρίβειαν λόγων. Καὶ ὁ Κτήσιππος, Θαυ-
B μάσιά γε λέγετ', ἔφη, ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ' ὁπόθεν καὶ ὅπῃ χαίρετον ὀνομαζόμενοι· ὡς οὐδὲν ὑμῖν μέλει τοῦ παραληρεῖν. Καὶ ἐγὼ φοβηθείς, μὴ λοιδορία γένηται, πάλιν κατεπράϋνον τὸν Κτήσιππον καὶ εἶπον· Ὦ Κτήσιππε, καὶ νῦν δὴ ἃ πρὸς Κλεινίαν ἔλεγον, καὶ πρὸς σὲ ταὐτὰ ταῦτα λέγω, ὅτι οὐ γιγνώσκεις τῶν ξένων τὴν σοφίαν, ὅτι θαυμασία ἐστίν· ἀλλ' οὐκ ἐθέλετον ἡμῖν ἐπιδείξασθαι

B. *οὐδὲν ὑμῖν μέλει*] Sic Vat. Ven. Θ. r. Vind. Olim legebatur *ὑμῖν οὐδὲν μ.*

τῷ ἔτι et deinde τῷ οὐδέπω, ut inanis putanda sit Stephani suspicio in Schediasm. Varr. III. 25. p. 118. apud Gruterum Fac. Artium T. V. Supplem. coniectantis *τὸ παλαῖον* aut *τὸν παλαίοντα*." *Heindorf.* Recte iam Routhius locum interpretatus est. Deinde Heindorfius duce Ficino legendum censuit: *οὐδ' ὑπὸ τῆς ὑμετέρας πω τέχνης*, quod verum putamus.

ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ' ὁπόθεν] Pag. p. 271. C. *οὗτοι τὸ μὲν γένος — εἰσὶν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δὲ ἐς Θουρίους, φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν πόλλ' ἤδη ἔτη περὶ τούσδε τοὺς τόπους διατρίβουσιν.* Lepide igitur ad notissimam illam deorum *πολυωνυμίαν* alludens sophistas carpit, quod ex aliis in alias urbes commigraverint nec certam habeant rerum suarum sedem ac domicilium. De loquendi genere, conf. Protagor. p. 358. A. *εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων.* Sympos. p. 212. C. Legg. I. p. 633. A. Criton. p. 50. A. Hipp. min. p. 369. A. Parm. p. 133. D. Phaedr. p. 273. C. *ὁ Τισίας ἢ ἄλλος, ὅστις δήποτ' ὢν τυγχάνει καὶ ὁπόθεν χαίρει ὀνομαζόμενος.*

B. *μὴ λοιδορία γένηται*] Frustra Heindorfius *γένοιτο* coniectabat. Coniunctivum post verba timendi haud raro sic praeteritis subiungi temporibus monui ad Protagor. p. 320. A. *δεδιὼς περὶ αὐτοῦ, μὴ διαφθαρῇ δὴ ὑπ' Ἀλκιβιάδου — καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευεν.* conf. Matthiae Gr. §. 520. qui causam rei acute perspexit. Xenoph. Symp. II. 11. *ἐφοβοῦντο, μή τι πάθῃ.* ubi. v. Bornemann. Anabas. I. 8, 24. *Κῦρος δείσας, μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικόν.* ad quem locum multa Krügerus. Mox paullulum traiecta verba *καὶ νῦν δὴ κ. τ. λ.* hoc ordine iungenda sunt: *ἃ νῦν δὲ καὶ πρὸς Κλ. ἔλεγον.* Relativum ita postpositum exemplis illustravi ad Phaedrum p. 238. A. Eundem loquendi usum nec Latinis esse incognitum demonstravit Garatonius ad Ciceron. orat. pro Milon. c. 16. §. 42.

ὅτι θαυμασία ἐστίν, ἀλλ' οὐκ ἐθ.] ,,Haec post Ctesippi illa, *θαυμάσιά γε λέγετε, ὦ ἄνδρες*, inepte a Socrate dici iudicans Heusdius corrigit; *ὅ, τι θαυμασία ἐστίν*, ignoras, Ctesippe, qua tandem in

σπουδάζοντε, ἀλλὰ τὸν Πρωτέα μιμεῖσθον τὸν Αἰγύπτιον σοφιστὴν γοητεύοντε ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν τὸν C Μενέλαον μιμώμεθα, καὶ μὴ ἀφιώμεθα τοῖν ἀνδροῖν, ἕως ἂν ἡμῖν ἐκφανῆτον ἐφ' ᾧ αὐτὼ σπουδάζετον· οἶμαι γάρ τι αὐτοῖν πάγκαλον φανεῖσθαι, ἐπειδὰν ἄρξωνται σπουδάζειν. ἀλλὰ δεώμεθα καὶ παραμυθώμεθα καὶ προςευχώμεθα αὐτοῖν ἐκφανῆναι. ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ καὶ αὐτὸς πάλιν ὑφηγήσασθαι,

ἐπιδείξασθαι σπουδάζοντε] Steph. et Coisl. Flor. a. c. σπουδάζοντες. Utrumque bonum. Iidem fere deinde γοητεύοντες.

re mirabilis sit hospitum sapientia, correctioni praesidium quaerens ex sqq. illis, ἕως ἂν ἡμῖν ἐκφανῆτον ἐφ' ᾧ αὐτὼ σπουδάζετον. Mihi secus videtur. Nam Ctesippi illud θαυμάσια dictum fuit pro ἄτοπα, ληρώδη; Socratis hoc θαυμασία laudis significationem habet, ut saepe θαυμάσιος eodem fere redit, quo θαυμαστός. Respicit autem Socrates illud, quod Cliniae supra dixerat p. 277 D., pro lusu quodam habenda esse quae proferrentur ab istis sophistis; longe graviora eos habere, si serio loqui vellent suamque prodere sapientiam." *Heindorf.*

τὸν Πρωτέα μιμεῖσθαι —] V. ad Ion. p. 541. E. coll. Homer. Odyss. δ. v. 354 sqq.

C. τὸν Μενέλαον μιμώμεθα] V. locum Homeri v. 360 sqq. Menelaus enim adversis ventis a reditu in patriam prohibitus, quum vellet a Proteo istius morae causas audire, ab Idothea, Protei Aegyptii filia, edoctus deum vatidicum e mari emergentem corripuit, eumque sese in varias species mutantem adiuvantibus tribus sociis constrictum tenuit, donec in pristinam redisset formam eique et diuturnae morae causas exposuisset et alia esset vaticinatus. Ceterum conf. Lachet. p. 181. A. μὴ ἀφίεσό γε τοῦ ἀνδρός. Ibid. p. 186. D. καθάπερ ἄρτι Λάχης μὴ ἀφίεσθαί σε ἐμοῦ διεκελεύετο, ἀλλ' ἐρωτᾶν, καὶ ἐγὼ νῦν παρακελεύομαί σοι μὴ ἀφίεσθαι Λάχητος μηδὲ Νικίου, ἀλλ' ἐρωτᾶν. Proxima sic intelligas: donec nobis evidenter apparuerint, in quo ipsi serio versentur studio. Nam errare Ficinum haec ita reddentem, ac si ἐκφήνητον scriptum repererit, recte iudicavit Heindorfius.

οἶμαι γάρ τι αὐτοῖν] Perperam Winckelmannus αὐτοῖν cum φανεῖσθαι iunxit. Cohaeret potius cum τι, ut genitivo casu accipiendum sit, hoc sensu: etwas ganz schönes von ihnen. v. ad Apol. Socr. p. 17. A. Matthiae Gr. §. 317.

δοκῶ — ὑφηγήσασθαι] Δοκῶ μοι est mihi placet. Phaedr. p. 230. E. ἐγὼ μὲν δοκῶ μοι κατακείσεσθαι. Theaet. p. 183. E. ἀλλά μοι δοκῶ — οὐ πείσεσθαι αὐτῷ. Protagor. p. 339. E. δοκῶ οὖν μοι ἐγὼ παρακαλεῖν σε. Aeschyl. Agam. v. 16. ὅταν δ' ἀείδειν ἢ μινύρεσθαι δοκῶ, i. e. quando mihi pla-

οἵω προςεύχομαι αὐτὼ φανῆναί μοι. ὅθεν γὰρ τὸ
D πρότερον ἀπέλιπον, τὸ ἑξῆς τούτοις πειράσομαι, ὅπως ἂν δύνωμαι, διελθεῖν, ἐάν πως ἐκκαλέσωμαι καὶ ἐλεήσαντέ με καὶ οἰκτείραντε συντεταμένον καὶ σπουδάζοντα καὶ αὐτὼ σπουδάσητον.

Cap. XVII. Σὺ δέ, ὦ Κλεινία, ἔφην, ἀνάμνησόν με, πόθεν τότ' ἀπελίπομεν. ὡς μὲν οὖν ἐγῷμαι, ἐνθένδε ποθέν. φιλοσοφητέον ὡμολογήσαμεν τελευτῶντες. ἦ γάρ; Ναί, ἦ δ' ὅς. Ἡ δέ γε φιλοσοφία κτῆσις ἐπιστήμης. οὐχ οὕτως; ἔφην. Ναί, ἔφη. Τίνα ποτ' οὖν ἂν κτησάμενοι ἐπιστήμην ὀρθῶς κτη-

D. ἐάν πως ἐκκαλέσωμαι] πᾶν ὅπως ἐκκ. Vat. Θr. Bodl. Male. Paullo ante vett. editt. vitiose ἀπελίποντο τὸ ἑξῆς, quod vitium iam a Routhio animadversum ex libris omnibus emendatum est.

καὶ οἰκτείραντε] οἰκτείροντε Bodl.

cet. Quod Heindorfius reponendum censuit ὑφηγήσεσθαι, id quia significat actionem futuro tempore durantem, cuius neque initium neque finis definitus est, in hunc locum minus convenire arbitramur. Vult enim Socrates statim et e vestigio uno aliquo commonstrare exemplo, quales sibi illos apparere cupiat: unde recte utitur aoristo, quem etiam libri tuentur omnes. Enimvero aoristus quia nullam facit significationem perpetuitatis et continuationis, prouti vel initium vel progressus vel finis actionis verbo expressae spectatur, ita solet usurpari, ut dicatur vel de eo, quod statim et e vestigio fit ideoque etiam certo futurum est, vel de re semel tantum eveniente, quae diuturnitatis et perpetuitatis cogitationem aut non fert aut certe non requirit, vel denique de re brevi et uno veluti temporis ictu peracta. Unde subinde etiam in universum inservit significandae actioni ab omni temporis definiti conditione libera et immuni, veluti Phaedon. p. 67. E. πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ, οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἕνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν γέγονε, ubi tenenda est mera consequendi notio in se absoluta neque cum perpetuitatis alicuius aut status et conditionis significatione coniuncta. Quod monemus, quia fuit, qui quae ad eum locum scripsimus, non recte intelligeret. Exempla infinitivi aoristi ita post verba putandi, sperandi, pollicendi, alia, usurpati collegerunt quos laudavi ad Phaedon. p. 67. B. Remp. II. p. 369. A. Quod autem Socrates dicit πάλιν ὑφηγήσασθαι, respicit locum 278. C.

ὅθεν γὰρ τὸ πρότερον ἀπέλιπον] P. 282. A. B. Iungas hunc in modum: πειράσομαι τὸ ἑξῆς τούτοις διελθεῖν, ὅθεν τὸ πρότερον ἀπέλιπον. Dativum cum ἑξῆς iunctum ad Remp. III. 389. E. tetigi.

D. ἐάν πως ἐκκαλέσωμαι —] si qua eos provo-

σαίμεθα; ἆρ' οὐ τοῦτο μὲν ἁπλοῦν, ὅτι ταύτην, ἥτις E
ἡμᾶς ὀνήσει; Πάνυ γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν ἄν τι ἡμᾶς
ὀνήσειεν, εἰ ἐπισταίμεθα γιγνώσκειν περιϊόντες, ὅπου
τῆς γῆς χρυσίον πλεῖστον κατορώρυκται; Ἴσως, ἔφη.
Ἀλλὰ τὸ πρότερον, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτό γε ἐξηλέγξαμεν,
ὅτι οὐδὲν πλέον, οὐδ' εἰ ἄνευ πραγμάτων καὶ τοῦ
ὀρύττειν τὴν γῆν τὸ πᾶν ἡμῖν χρυσίον γένοιτο· ὥςτε
οὐδ' εἰ τὰς πέτρας χρυσᾶς ἐπισταίμεθα ποιεῖν, οὐδε- 289
νὸς ἂν ἀξία ἡ ἐπιστήμη εἴη. εἰ γὰρ μὴ κεχρῆσθαι
ἐπιστησόμεθα τῷ χρυσίῳ, οὐδὲν ὄφελος αὐτὸ ἐφάνη
ὄν. ἢ οὐ μέμνησαι; ἔφην ἐγώ. Πάνυ γ', ἔφη, μέ-

E. *ὅτι ταύτην*] Desunt haec verba in Bodl. Vat. Θ. Dein pro vulg. *ἔφην* e Coisl. Ven. Ξ. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. et Florentinis praeeunte Bekkero dedimus *ἔφη*, quod ratio flagitat.
ἄν τι ἡμᾶς ὀν.] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Olim erat *ἡμᾶς ἄν τι*.

cem, et mei miserentes, utpote connitentis et sera agentis, et ipsi agant serio. De Rep. VI. p. 504. D. *ἢ οὐ γελοῖον ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους;* Ibid. E. *συντεινόμενοι, ὅπως ὅ τι ἀκριβέστατα ἕξει.* Legg. XI. p. 935. D. *παίζοντι μὲν ἐξέστω τινὶ περί του λέγειν γελοῖον ἄνευ θυμοῦ· συντεταμένῳ δὲ καὶ μετὰ θυμοῦ μὴ ἐξέστω μηδενί.* Apte Winckelmannus comparat Sympos. p. 206. B. *ἐν τίνι πράξει ἡ σπουδὴ καὶ ἡ σύντασις ἔρως ἂν καλοῖτο;*

E. *τοῦτο μὲν ἁπλοῦν*] nonne hoc simpliciter valet et sine exceptione? *Heindorf.* V. de hoc usu vocabuli ad Symp. p. 183. D. De Rep. VIII. p. 545. E.

τοῦτό γε ἐξηλέγξαμεν, ὅτι οὐδὲν πλέον] at prius coarguendo docuimus, nihil prodesse, etiamsi nobis nullo negotio et sine labore terram effodiendi omne nobis aurum contingere. Nam ita *ἐξελέγχειν* nunc intelligendum: cuius usus exempla ad Gorg. p. 467. A. notavimus. Adde Theaet. p. 166. C. Phaedr. p. 273. B. Hipp. mai. p. 288. B. et quae congessit Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. II. p. 1170.

P. 289. *εἰ γὰρ μὴ κεχρῆσθαι*] Heindorfius malebat *καὶ χρῆσθαι*. Frustra, siquidem monente Buttmanno Gr. Ampl. T. II. p. 256. *κεχρῆσθαι* raro habet vim et significationem temporis perfecti, multoque saepius significat semper uti ideoque habere. Xenoph. De Re Equestr. 4, 5. *κεχρῆσθαι ταῖς ὁπλαῖς.* Xenoph. Mem. II. 6, 7. *ὃν ἂν τοῖς πρόσθεν ὁρῶ κεχρημένον.* ubi ante Bornemannum erat *χρώμενον.* Eurip. Hippol. v. 349. *ἡμεῖς δ' ἂν εἶμεν θατέρῳ κεχρημένοι.* ubi vi indigendi ponitur. Nec alia ratio est loci Sophist. p. 223. D. ab Heindorfio ad h. l. collati itemque male tentati. Verum etiam Winckelmannus pervidit. Idem in proximis primus restituit *οὐδὲν ὄφε-*

μνημαι. Οὐδέ γε, ὡς ἔοικε, τῆς ἄλλης ἐπιστήμης ὄφελος γίγνεται οὐδέν, οὔτε χρηματιστικῆς οὔτε ἰατρικῆς οὔτε ἄλλης οὐδεμιᾶς, ἥτις ποιεῖν τι ἐπίσταται, χρῆσθαι δὲ μὴ ᾧ ἂν ποιήσῃ. οὐχ οὕτω;
B Συνέφη. Οὐδέ γε εἴ τις ἔστιν ἐπιστήμη, ὥςτε ἀθανάτους ποιεῖν ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι τῇ ἀθανασίᾳ χρῆσθαι, οὐδὲ ταύτης ἔοικεν ὄφελος οὐδέν, εἴ τι δεῖ τοῖς πρόσθεν ὡμολογημένοις τεκμαίρεσθαι. Συνεδόκει ἡμῖν πάντα ταῦτα. Τοιαύτης τινὸς ἄρα ἡμῖν ἐπιστήμης δεῖ, ὦ καλὲ παῖ, ἦν δ' ἐγώ, ἐν ᾗ συμπέπτωκεν ἅμα τό τε ποιεῖν καὶ τὸ ἐπίστασθαι χρῆ-

P. 289. οὔτε ἄλλης οὐδεμιᾶς] οὐδεμιᾶς ἄλλης Coisl.
ᾧ ἂν ποιήσῃ] ὃ Ven. Ξ. Par. E. Urb. Vat. r. ἃ Ven. Σ. Par. BC. Barb.

B. Οὐδέ γε εἴ τις] Sic Coisl. ex corr. Vulg. οὐδ' εἴ γε εἴ τις, quod iam Steph. emendandum vidit.

ὡμολογημένοις τεκμαίρεσθαι] τεκμαίρεσθαι δεῖ Bodl.

λος αὐτὸ ἐφάνη, quod qui non intellexerunt, protenus αὐτοῦ correxerunt. Enimvero iungendum: αὐτὸ ἐφάνη οὐδὲν ὄφελος, scil. ἡμῖν. v. Hemsterhus. ad Lucian. Tim. §. 55.

τῆς ἄλλης ἐπιστήμης] H. e. omnis reliquae scientiae praeter illam, de qua modo dicebamus. Ita si haec intellexeris, Heindorfii coniectura τινὸς ἄλλης facile carebis.

B. οὐδὲ ταύτης ἔοικεν ὄφελος οὐδέν] Ne quis cum Heindorfio suspicetur infinitivum εἶναι excidisse. Certissimis enim exemplis ad hunc locum docuit Winckelmannus hac infinitivi omissione nihil esse usitatius. Plura coëgit Dobree ad Demosth. Olynth. III. p. 28. 7. in Adversariis p. 353.

ὃ ἂν ποιῇ] Tertia verbi persona post infinitivum pendentem ita sine τις de more posita v. ad. Lysid. p. 212. B. Criton. p. 49. D.

ἡμᾶς λυροποιοὺς δεινοὺς εἶναι, —] Heindorfius vulgatum δεινοὺς in δεῖν mutavit, probantibus Schleiermachero et Bekkero. Ita hanc habebis sententiam: Multum igitur abest, sicuti videtur, ut nos oporteat lyrarum esse fabricatores et talis cuiuspiam artis (qualis est lyras fabricandi ars) peritos: ea enim usum instrumenti ab eius confectione prorsus seiunctum habet, ut multum inter se differant ἡ λυροποιικὴ et ἡ κιθαριστική. Winckelmannus autem tuendam censet lectionem vulgatam, quam sic interpretatur: multum igitur abest, ut si sumus periti lyrarum fabricatores, idcirco censendi simus illam, quam quaerimus, scientiam adepti esse. Etenim vir do-

σθαι τούτῳ, ὃ ἂν ποιῇ. Φαίνεται, ἔφη. Πολλοῦ ἄρα δεῖ, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς λυροποιοὺς δεινοὺς εἶναι καὶ τοιαύτης τινὸς ἐπιστήμης ἐπηβόλους. ἐνταῦθα γὰρ C
δὴ χωρὶς μὲν ἡ ποιοῦσα τέχνη, χωρὶς δὲ ἡ χρωμένη, διῄρηται δὲ τοῦ αὐτοῦ πέρι. ἡ γὰρ λυροποιϊκὴ καὶ ἡ κιθαριστικὴ πολὺ διαφέρετον ἀλλήλοιν. οὐχ οὕτω; Συνέφη. Οὐδὲ μὴν αὐλοποιϊκῆς γε δῆλον ὅτι δεόμεθα. καὶ γὰρ αὕτη ἑτέρα τοιαύτη. Συνεδόκει. Ἀλλὰ πρὸς θεῶν, ἔφην ἐγώ, εἰ τὴν λογοποιϊκὴν τέχνην μάθοιμεν, ἆρά ἐστιν αὕτη, ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς εὐδαίμονας εἶναι; Οὐκ οἶμαι, ἔφη, ἐγώ,

λυροποιοὺς δεινοὺς εἶναι] Heind. et Bekker. de Heusdii coniectura dederunt δεῖν εἶναι. Scribendum videtur: δεινοὺς ὄντας εἶναι. Cod Angel. δεικνὺς εἶναι, Urb. εἶναι δεινούς. Dein Vat. Θ. Bodl. Vindob. ἐπιβούλους, vitiose.

C. διῄρηται δὲ τοῦ αὐτοῦ πέρι] Sic cum Winckelmanno nunc dedi e Bodl. Vat. Θr. et Vindob. Vulgo legebatur: τέχνη, χωρὶς δὲ ἡ χρωμένη διῄρηται τοῦ αὐτοῦ πέρι.

ctissimus non iniuria haesit in eo, quod καὶ τοιαύτης τινὸς ἐπιστήμης ex Heindorfii ratione nunc de alio scientiae genere accipiendum est atque antea in verbis: Τοιαύτης τινὸς ἄρα ἡμῖν ἐπιστήμης δεῖ. Sed quamquam hoc verissime ita ab eo iudicatum est, tamen desideramus aliquid ad loci integritatem. Scriptum enim oportuit ἡμᾶς λυροποιοὺς δεινοὺς ὄντας εἶναι καὶ κ. τ. λ. Videtur igitur participium errore incidisse. Vocem ἐπήβολος exemplis illustrat Ruhnken. ad Tim. p. 116. etymon eius erudite exquirit Boeckhius In Min. et Legg. p. 148 sq. quo loco statuit non ab ἐπὶ et βάλλειν, sed ab ἐπὶ et obsoleto ἐβάλλειν repetendam esse eius originem. conf. tamen Lobeck. ad Phrynich. p. 699.

C. διῄρηται δὲ τοῦ αὐτοῦ πέρι] H. e. quanquam divisa ac seiuncta est unius eiusdemque rei habita ratione. De sententia ita per δὲ annexa v. Menon. p. 77. D. Gorg. p. 464. A. ibique ann. Usum praepositionis περὶ ad Phaedr. p. 231. D. p. 250. C. notavimus.

Οὐδὲ μὴν αὐλοποιικῆς — δεόμεθα] H. e. δῆλον μὴν ὅτι οὐδὲ — δεόμεθα, quibus iam aptissime subiungitur istud: καὶ γὰρ αὕτη ἑτέρα τοιαύτη. Sine causa Heusdius Spec. Crit. p. 61 verba δῆλον ὅτι δεόμεθα ex glossemate orta iudicabat, ut οὐδὲ μὴν αὐλοποιικῆς γε e praecedenti ἐπηβόλους penderet, merito hoc nomine reprehensus ab Heindorfio ad h. l. et Buttmanno ad Criton. c. 14.

ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς —] H. e. ἣν ἔδει κεκτῆσθαι ἡμᾶς ὥστε εὐδαίμονας εἶναι v. ad p. 282. E. Imperfectum autem, quia respicitur ad superiora, de more positum. v. ad Criton. p. 47. D. De Rep. VI. p. 490. A. ubi multa huius usus exempla congessimus.

D ὁ Κλεινίας ὑπολαβών. Τίνι τεκμηρίῳ, ἦν δ' ἐγώ, χρῇ; Ὁρῶ, ἔφη, τινὰς λογοποιούς, οἳ τοῖς ἰδίοις λόγοις, οἷς αὐτοὶ ποιοῦσιν, οὐκ ἐπίστανται χρῆσθαι, ὥςπερ οἱ λυροποιοὶ ταῖς λύραις, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἄλλοι δυνατοὶ χρῆσθαι οἷς ἐκεῖνοι εἰργάσαντο, οἱ λογοποιεῖν αὐτοὶ ἀδύνατοι. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ περὶ λόγους χωρὶς ἡ τοῦ ποιεῖν τέχνη καὶ ἡ τοῦ χρῆσθαι. Ἱκανόν μοι δοκεῖς, ἔφην ἐγώ, τεκμήριον λέγειν, ὅτι οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν λογοποιῶν τέχνη, ἣν ἂν κτησάμενός τις εὐδαίμων εἴη. καίτοι ἐγὼ ᾤμην ἐνταῦθά που φανήσεσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἣν δὴ πάλαι ζη-
E τοῦμεν. καὶ γάρ μοι οἵ τε ἄνδρες αὐτοὶ οἱ λογοποιοί, ὅταν συγγένωμαι αὐτοῖς, ὑπέρσοφοι, ὦ Κλεινία, δοκοῦσιν εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη αὐτῶν θεσπεσία τις καὶ ὑψηλή. καὶ μέντοι οὐδὲν θαυμαστόν· ἔστι γὰρ

D. *οἱ λογοποιεῖν αὐτοὶ ἀδύν.*] Libri *λυροποιεῖν*, quod emendavit Routhius. Praeterea recentiores οἳ edidernnt.

P. 290. *τραποίμεθ' ἂν ἔτι*] Recte Steph. *ἔτι.* Libri omnes *ὅτι ἐπὶ π. τ.*

D. *τινὰς λογοποιοὺς —*] Qui argumentationis huius rationem perspexerint, iis non poterit esse obscurum, cur *λογοποιὸς* hoc loco dicatur scriptor causarum forensium, qui alias *λογογράφος* vocari solet. v. Pierson ad Moer. p. 244. iam a Routhio hoc nomine laudatus conf. p. 290. A. unde liquido apparet ipsum Platonem non aliter hoc vocabulum voluisse intelligi.

ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα] in hoc genere, quo de orationibus agitur.

οἱ λογοποιεῖν αὐτοὶ ἀδύνατοι] Appositio cum gravitate quadam subiecta pertinet ad *ἄλλοι*: sie, die selbst Reden zu fertigen unfähig sind. Exempla huius verborum collocationis notavimus De Rep. IX. p. 579. A. Phaedr. p. 241. B. Hipp. mai. p. 285. B. Itaque articulum *οἱ* nolim Schleiermacherus et Heindorfius in *οἳ* commutavissent. Quod autem Mudgius, Buttmannus, Heindorfius pro eo, quod libri habent *λυροποιεῖν*, reponendum iudicarunt *λογοποιεῖν*, id tam certum putamus, quam quod certissimum. Neque enim probamus Winckelmannum verba *οἱ λογοπ. αὐτοὶ ἀδυνατοὶ* pro glossemate habentem. Sunt enim satis commode adiecta, et corrupta ab iis, qui vim et efficaciam huius appositionis non percepissent.

E. *οἵ τε ἄνδρες αὐτοί*] Non improbabilis est coniectura Heindorfii scribendum suspicantis *οἵ τε ἄνδρες οὗτοι.* Sequitur enim *καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη.* Mox fuit qui legendum putaret: *μικρῷ δὲ ἐκείνης ὑποδ.* Nec tamen adducor, ut *τε* mutandum credam. Minus etiam placet

τῆς τῶν ἐπῳδῶν τέχνης μόριον σμικρῷ τε ἐκείνης ὑποδεεστέρα. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐπῳδῶν ἔχεών τε καὶ 290 φαλαγγίων καὶ σκορπίων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων τε καὶ νόσων κήλησίς ἐστιν, ἡ δὲ δικαστῶν τε καὶ ἐκκλησιαστῶν καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων κήλησίς τε καὶ παραμυθία τυγχάνει οὖσα. ἤ σοι, ἔφην ἐγώ, ἄλλως πως δοκεῖ; Οὔκ, ἀλλ' οὕτω μοι φαίνεται, ἔφη, ὡς σὺ λέγεις. Ποῖ οὖν, ἔφην ἐγώ, τραποίμεθ' ἂν ἔτι; ἐπὶ ποίαν τέχνην; Ἐγὼ μὲν οὐκ εὐπορῶ, ἔφη. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ οἶμαι εὑρηκέναι. Τίνα; ἔφη ὁ Κλεινίας. Ἡ στρατηγική μοι δοκεῖ, ἔφην ἐγώ, τέχνη B παντὸς μᾶλλον εἶναι, ἣν ἄν τις κτησάμενος εὐδαίμων εἴη. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Πῶς; ἦν δ' ἐγώ. Θηρευτική τις ἥδε γέ ἐστι τέχνη ἀνθρώπων. Τί δὴ οὖν; ἔφην ἐγώ. Οὐδεμία, ἔφη, τῆς θηρευτικῆς αὐτῆς

ἐμὲ οἶμαι] *ἐμὲ* additum e Bodl. Vat. Θr. v. commentar.

B. *ἔφην ἐγώ, τέχνη*] *ἐγώ*, quod vulgo deerat, primus addidi e Bodl. Vat. r. Vind. Urb. et rec. Ven. Ξ.

quod Backius apud Groen van Prinsterer Prosopogr. Plat. p. 116. coniecit *μικρῷ τε ἐκ. ὑπ.* Sententia haec est: est enim artis incantandi particula eique non multum cedit: illa enim viperarum et aranearum et scorpionum et ceterarum ferarum ac morborum mitigatio est; haec autem iudicum et concionum et reliquarum turbarum mitigatione et placatione continetur. Voc. *παραμυθία* et *παραμυθεῖσθαι* ita de affectuum levatione et mitigatione usurpari ad Phaedon. p. 70. B. et Ion. p. 540. C. observavimus.

P. 290. *ἐμὲ οἶμαι εὑρηκέναι*] Accusativi cum infinitivo rationem explicavimus ad Hipp. mai. p. 282. E. Symp. p. 175. C. p. 220. E. p. 223. C. De Rep. III. p. 400. C. Adde Xenoph. Cyrop. I. 4, 4. V. 1, 20. VIII. 2, 25. coll. infra p. 305. D. Ita iam Homerus Iliad. v. 269 *οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμὲ φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς.* Hanc structuram cum altera coniunxit Propertius III. 6, 39. *Me quoque consimili impositum torquerier igni Iurabo, et bis sex integer esse dies.* Vulgo *ἐμὲ* deest, quod oppositionis ratione requiri nec Heindorfium praeteriit, qui *ἐγὼ* excidisse suspicatus est.

B. *Οὐδεμία, ἔφη, τῆς θηρευτικῆς αὐτῆς ἐπὶ πλ.*] Recte iudicavit Heindorfius *οὐδεὶς* ita cum genitivo copulari non solere, ideoque Routhii interpretationem hanc: *Nulla pars ipsius artis venatoriae latius patet quam ut venetur et subigat*, in Graecis non inesse, licet eam

ἐπὶ πλέον ἐστὶν ἢ ὅσον θηρεῦσαι καὶ χειρώσασθαι. ἐπειδὰν δὲ χειρώσωνται τοῦτο, ὃ ἂν θηρεύωνται, οὐ δύνανται τούτῳ χρῆσθαι, ἀλλ' οἱ μὲν κυνηγέται καὶ οἱ ἁλιεῖς τοῖς ὀψοποιοῖς παραδιδόασιν, οἱ δ' αὖ γεωμέτραι καὶ οἱ ἀστρονόμοι καὶ οἱ λογιστικοί — θη-
C ρευτικοὶ γάρ εἰσι καὶ οὗτοι· οὐ γὰρ ποιοῦσι τὰ διαγράμματα ἕκαστοι τούτων, ἀλλὰ τὰ ὄντα ἀνευρίσκουσιν — ἅτε οὖν χρῆσθαι αὐτοῖς οὐκ ἐπιστάμενοι, ἀλλὰ θηρεῦσαι μόνον, παραδιδόασι δήπου τοῖς διαλεκτικοῖς καταχρῆσθαι αὐτῶν τοῖς εὑρήμασιν, ὅσοι γε αὐτῶν μὴ παντάπασιν ἀνόητοί εἰσιν. Εἶεν, ἦν

ἢ ὅσον θηρεῦσαι] Coisl. ἢ ὅσον ἐστὶ θηρεῦσαι. Mox Steph. θηρεύσωνται, invitis codicibus.

C. τὰ διαγράμματα ἕκαστοι] ἕκαστα Bodl. Vat. Θr. Vind.

χρῆσθαι αὐτοῖς οὐκ ἐπ.] V. χρῆσθαι αὐτοὶ αὐτοῖς, quod mutatum e Bodl. Vat. Θ.

concedendum sit per se esse aptissimam. Accedit quod nullo modo intelligitur, quid istud αὐτῆς sibi velit, quum arti venatoriae nihil opponatur, quod ab ipsa distinguendum sit. Itaque ego in ea sententia sum, ut virum doctissimum putem illud αὐτῆς non male in δύναμις mutavisse. Nam ita eadem verborum constructio est atque Gorg. p. 453. A. ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι ἢ πειθὼ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν; Nisi forte praestat altera ratio ab eodem viro docto proposita, qua pro αὐτῆς maluit ἁπάσης scribi. Eodem certe modo Cicero Offic. I. 13 Totius autem iniustitiae nulla capitalior est quam eorum etc. Librorum lectionem defendit Winckelmannus, qui locum sic interpretatur: nulla ars venatrix latius patet quam ipsa ars venandi, videlicet quam ut venetur et subigat. Quod equidem magnopere vereor, ne Plato ipse dicere non voluerit. Ceterum τῆς θηρευτικῆς idem ambitus est Sophist. p. 219. B. E. ad quem locum de hac re plura dicemus: ad χειρώσωνται autem intelligas οἱ θηρευτικοί.

C. οὐ γὰρ ποιοῦσι τὰ διαγράμματα] non enim ipsi figurarum geometricarum auctores sunt, ut eorum ars non sit ποιητική quaedam existimanda; sed ea, quae iam sunt, investigant, ideoque θηρευτική potius iis propria iudicari debet. Quod διαγράμματα memorantur sola, quum tamen etiam de ἀστρονόμοις et λογιστικοῖς sermo sit, in eo nemo temere haerebit, siquidem haec exempli loco afferuntur ita, ut geometrarum potissimum ratio habeatur. Usum voc. διαγράμματα ad Menon. p. 81. B. et Phaedon. p. 73. B. notavimus.

ἅτε οὖν χρῆσθαι —] Resumitur orationis filum post οἱ δ' αὖ γεωμέτραι — καὶ οἱ λο-

δ' ἐγώ, ὦ κάλλιστε καὶ σοφώτατε Κλεινία· τοῦτο οὕτως ἔχει; Πάνυ μὲν οὖν. καὶ οἵ γε στρατηγοί, ἔφη, οὕτω τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπειδὰν ἢ πόλιν τινὰ θηρεύσωνται ἢ στρατόπεδον, παραδιδόασι τοῖς πο- D λιτικοῖς ἀνδράσιν· αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἐπίστανται χρῆσθαι τούτοις, ἃ ἐθήρευσαν· ὥςπερ, οἶμαι, οἱ ὀρτυγοθῆραι τοῖς ὀρτυγοτρόφοις παραδιδόασιν. εἰ οὖν, ἦ δ' ὅς, δεόμεθα ἐκείνης τῆς τέχνης, ἥτις ᾧ ἂν κτήσηται ἢ ποιήσασα ἢ θηρευσαμένη, αὐτὴ καὶ ἐπιστήσεται χρῆσθαι, καὶ ἡ τοιαύτη ποιήσει ἡμᾶς μακαρίους, ἄλλην δή τινα, ἔφη, ζητητέον ἀντὶ τῆς στρατηγικῆς.

τοῦτο οὕτως ἔχει] ἔχοι Steph. errore.
D. ἥτις ᾧ ἂν κτησ.] Sic Bodl. Vat. Θr. et Vind. Olim perperam ἂν etiam post ἥτις insertum legebatur. Mox Bodl. αὕτη καὶ ἐπ.
ἄλλην δή τινα] Bodl. Vat. Θr. Urb. δέ τινα, quod recepit Winckelmann.

γιστικοὶ parenthesi abruptum: in qua epanalepsi οὖν propriam habet sedem. v. ad Lysid. p. 223. B.

παραδιδόασι δήπου τοῖς διαλεκτικοῖς] Nam uni dialecticae hoc est propositum, ut ipsam vim et naturam cuiusque rei investiget, neque subsistat in rerum adspectabilium exploratione, sicuti ceterae artes ac disciplinae. De quo loco philosophus copiose exposuit De Rep. VII. p. 531. B. — 536. C. ubi inter alia p. 533. C. αἱ δὲ λοιπαὶ (ἐπιστῆμαι), ἃς τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίαν τε καὶ τὰς ταύτῃ ἑπομένας, ὁρῶμεν ὡς ὀνειρώττουσι μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἕως ἂν ὑποθέσεσι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἐῶσι, μὴ δυνάμενοι λόγον διδόναι αὐτῶν. — οὐκοῦν ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτῃ πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα ἐπὶ τὴν ἀρχήν, κ. τ. λ. Itaque non obscurum puto, quid sit, in quo istud καταχρῆσθαι cernatur.

D. *τοῖς πολιτικοῖς ἀνδράσι*] H. e. viris rerum civilium peritis, qui hodie vocantur diplomatici. Hi enim urbibus vel castris expugnatis cum hostibus de deditione, de pacis conditionibus, de foederibus et pactis ineundis agere solent. Acerbe autem adduntur verba, ὥςπερ οἱ ὀρτυγοθῆραι τοῖς ὀρτυγοτρόφοις, de quibus vere S c h l e i e r m a c h e r u s: S c h w e r l i c h s t e h t d i e s e s G l e i c h n i s s h i e r o h n e e i n e s t r a f e n d e R ü c k s i c h t a u f d a s V e r f a h r e n d e r m ä c h t i g e r e n g r i e c h i s c h e n S t a a t e n g e g e n d i e k l e i n e r e n, d i e s i c h i n e i n e r A r t A b h ä n g i g k e i t v o n i h n e n b e f a n d e n. Neque enim assentior W i n c k e l m a n n o Midiam notari putanti, de quo v. Alcibiad. I. p. 120. A.

ἄλλην δή τινα — ζητητέον] Quod codices optimi fere scriptum praebent ἄλλην δέ τινα, id nollem W i n c k e l m a n n u s protenus arripuisset. Nam quae

E Cap. XVIII. *ΚΡ.* Τί λέγεις σύ, ὦ Σώκρατες; ἐκεῖνο τὸ μειράκιον τοιαῦτ' ἐφθέγξατο;

ΣΩ. Οὐκ οἴει, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Μὰ Δί' οὐ μέντοι. οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἐγώ, εἰ ταῦτ' εἶπεν, οὔτ' Εὐθυδήμου οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἔτ' ἀνθρώπου δεῖσθαι εἰς παιδείαν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών, ἐγὼ δὲ οὐ μέμνημαι;

291 *ΚΡ.* Ποῖος Κτήσιππος;

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα, ὅτι οὔτε Εὐθύδημος οὔτε Διονυσόδωρος ἦν ὁ εἰπὼν ταῦτα. ἀλλ',

P. 291. *Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα*] Sic Vat. r. Ceteri cum vett. editt. τό γε. Scribendum fortasse τόδε γε.

οὔτε Διονυσόδωρος] V. οὔτε ὁ Δ. Articulum om. Bodl. Coisl. Vat. Θr. Vind.

Buttmannus ad Demosth. Midian. or. p. 150 sqq. disputavit, ea certe in hunc locum non conveniunt. Is enim docuit δὲ ita demum eo modo usurpari, sicubi eo opus fuerit, sententiis in protaseos et apodoseos formam redactis. Quae ratio ab hoc loco prorsus est aliena.

Ἀλλ' ἄρα — μὴ ὁ Κτήσιππος] Aptissime hic ἀλλ' ἄρα ponitur. Quum enim Crito tantam esse adolescentuli sapientiam valde miratus sit, Socrates suam iam retractans sententiam se dubitare simulat, num ille haec revera disseruerit. Itaque respondet: At rebus ita comparatis num Ctesippus fuit potius qui haec dixerit? isto ἄρα cum ironico quodam lepore significans sibi sane tantam pueruli sapientiam iam miram accidere. Quocirca mirari licet Schneiderum ad Pol. II. p. 374. B. hic ἄρα necessario requiri iudicantem. conf. ad p. 286. B.

P. 291. *Ποῖος Κτήσιππος*] Negantis est cum indignatione quadam et contemtu. v. ad Hipp. mai. p. 285. D.

Ἀλλὰ μὴν τόδε εὖ οἶδα] Vulgatum τό γε ita demum stare posset, si certis testimoniis esset demonstratum articulum apud Atticos prosae orationis scriptores ita demonstrativi pronominis munere fungi solere. Cuius usus exempla quia nulla reperiuntur, ne hic quidem dubitandum est, quin Vat. r. et teste Schneidero ad Polit. VIII. p. 546. C. cod. Lobcow. veram lectionem τόδε servaverint. Magis tamen placet quod Bernhardy Syntax. p. 312. restitui voluit τόδε γε. Eodem modo erratum est Politic. p. 305. C. τό γε δὴ κατανοητέον. ubi aliquot codd. τόδε δὴ καταν. Xenoph. Mem. II. 2, 4. plerique libri perperam τοῦ γε ἀπολυσόντων; recte alii τοῦτόν γε. Ibid. III. 10, 4. vulgo τό γε pro

ὦ δαιμόνιε Κρίτων, μή τις τῶν κρειττόνων παρὼν αὐτὰ ἐφθέγξατο; ὅτι γὰρ ἤκουσά γε ταῦτα, εὖ οἶδα.

ΚΡ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες· τῶν κρειττόνων μέντοι τις ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ πολύ γε. ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἔτι τίνα ἐζητήσατε τέχνην; καὶ εὕρετε ἐκείνην ἢ οὐχ εὕρετε, ἧς ἕνεκα ἐζητεῖτε;

ΣΩ. Πόθεν, ὦ μακάριε, εὕρομεν; ἀλλ' ἦμεν **B** πάνυ γελοῖοι, ὥσπερ τὰ παιδία τὰ τοὺς κορυδοὺς διώκοντα· ἀεὶ ᾠόμεθα ἑκάστην τῶν ἐπιστημῶν αὐτίκα λήψεσθαι, αἱ δ' ἀεὶ ὑπεξέφυγον. τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λέγοιμι; ἐπὶ δὲ δὴ τὴν βασιλικὴν

τῶν κρειττόνων μέντοι τις] τῶν om. Bodl. Vat. Θ.

B. *κορυδοὺς διώκ.*] Bodl. Vat. Θr. mutato accentu κορύδους.

τὰ μὲν οὖν πολλά] Sic Bodl. Vat. Θ. Vulgo τὰς μὲν οὖν πολλάς.

τοῦτό γε. Anab. IV. 6, 3. al. Nimirum istae citerioris Graecitatis sordes sunt.

μή τις τῶν κρειττόνων] Quia non statim meminit, quis illa dixerit, lepide se fingit fortasse dei alicuius vocem exaudivisse. Nam οἱ κρείττονες saepe sunt dii, de quo loquendi genere praeter Heindorfium et Routhium ad h. l. dixit Schaefer. Melett. p. 31. breviter monuit Dissen ad Pindar. p. 132. ed. Goth. Hanc vero responsionem Crito lepidissime ita accipit, ut τοὺς κρείττονας non iam de diis intelligat, sed de praestantiore ac sapientiore aliquo disputatore velit cogitari. Enimvero significat, nisi fallor, ipsum Socratem ea disseruisse, quae ab eo Cliniae adolescentulo tributa sint.

B. *Πόθεν — εὕρομεν*] „Indicativo opus est, ut De Rep. I. p. 330. A. πότερον — ὦ Κέφαλε, ὧν κέκτησαι τὰ πλείω παρέλαβες ἢ ἐπεκτήσω; Ποῖ' ἐπεκτησάμην — ὦ Σώκρατες;" Heindorf. De verbis, ἦμεν πάνυ γελοῖοι, v. ad Protagor. p. 340. D. Proxima, quae proverbii speciem habent, tractavit Ruhnkenius ad Tim. p. 164. et cum similibus contendit Gatáker ad Antonin. VI. 15. Ceterum τὴν κορυδαλὸν esse alaudam cristatam Schneider. ad Eclogg. Phys. p. 52. docuit. Schol. ὄρνιθες ὄρτυξιν ὅμοιοι, οὓς ἔνιοι κορυδαλοὺς φασι. Quam observationem confirmant quae disputavit Lobeckius ad Phrynichum p. 338.

τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λ.] Fuit qui τὰ μὲν οὖν ἄλλα legendum suspicaretur. Non inepte. Nec tamen mutanda est librorum scriptura, cuius hic est sensus: Et multa quidem illa, quae disputavimus, quid tibi referam? Ceterum de arte regia

ἐλθόντες τέχνην καὶ διασκοπούμενοι αὐτήν, εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδαιμονίαν παρέχουσά τε καὶ ἀπεργαζομένη, ἐνταῦθα ὥσπερ εἰς λαβύρινθον ἐμπεσόντες, οἰόμενοι ἤδη ἐπὶ τέλει εἶναι, περικάμψαντες πάλιν
C *ὥσπερ ἐν ἀρχῇ τῆς ζητήσεως ἀνεφάνημεν ὄντες καὶ τοῦ ἴσου δεόμενοι, ὅσουπερ ὅτε τὸ πρῶτον ἐζητοῦμεν.*

ΚΡ. Πῶς δὴ τοῦτο ὑμῖν συνέβη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω. ἔδοξε γὰρ δὴ ἡμῖν ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ βασιλικὴ τέχνη ἡ αὐτὴ εἶναι.

ΚΡ. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Ταύτῃ τῇ τέχνῃ ἥ τε στρατηγικὴ καὶ αἱ ἄλλαι παραδιδόναι ἄρχειν τῶν ἔργων, ὧν αὐταὶ δημιουργοί εἰσιν, ὡς μόνῃ ἐπισταμένῃ χρῆσθαι. σαφῶς οὖν ἐδόκει ἡμῖν αὕτη εἶναι, ἣν ἐζητοῦμεν, καὶ ἡ αἰ-
D *τία τοῦ ὀρθῶς πράττειν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀτεχνῶς κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον μόνη ἐν τῇ πρύμνῃ καθῆσθαι τῆς πόλεως, πάντα κυβερνῶσα καὶ πάντων ἄρχουσα πάντα χρήσιμα ποιεῖν.*

ΚΡ. Οὐκοῦν καλῶς ὑμῖν ἐδόκει, ὦ Σώκρατες;

Cap. XIX. *ΣΩ. Σὺ κρινεῖς, ὦ Κρίτων, ἐὰν*

εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδ.] *αὐτὴ* Bodl. Vat. Θ. Urb. Dein Bodl. Vat. Θ. omittit verba *παρέχουσά τε καί*, quae nec Ficinus expressit.

C. *ὧν αὐταὶ δημ.*] Plerique libri *αὗται*, quod correxit Heindorf.

ἣν ἐζητοῦμεν] Steph. cum Par. E. *ζητοῦμεν.*

D. *ἄρχουσα πάντα*] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Vindob. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Vat. r. Flor. a. c. pro vulg. *ἄρχουσα καὶ πάντα*, quod solus Par. E. cum Flor. b. o. tuetur.

καὶ τὰ μετὰ ταῦτα — πάλιν ἐσκοποῦμεν] Vat. Θ.

cur deinde disceptetur, in Prolegomenis explicare conati sumus.

C. *Ταύτῃ τῇ τέχνῃ — παραδιδόναι*] Intell. *ἔδοξαν*, cuius rationis alia exempla attuli ad Apolog. Socrat. p. 25. B.

D. *κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον*] Aeschyli Trag. *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις* v. 1. *Κάδμου πολῖται, χρὴ λέγειν τὰ καίρια Ὅστις* *φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ πόλεως Οἴακα νωμῶν, βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ.*

τι ἡμῖν ἀπεργάζεται] Hoc non dubitavi de coniectura recipere pro *τί ἡμῖν ἀπεργάζεται.* Quum enim addatur *ἢ οὐδέν;* ac deinceps demum interrogetur, quidnam sit in quo tractando versetur ars regia, nunc

βούλῃ ἀκούειν καὶ τὰ μετὰ ταῦτα συμβάντα ἡμῖν. αὖθις γὰρ δὴ πάλιν ἐσκοποῦμεν ὡδέ πως· Φέρε, πάντων ἄρχουσα ἡ βασιλικὴ τέχνη τι ἡμῖν ἀπεργάζεται ἔργον; ἢ οὐδέν; Πάντως δήπου, ἡμεῖς ἔφαμεν E πρὸς ἀλλήλους. Οὐ καὶ σὺ ἂν ταῦτα φαίης, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν φαίης αὐτῆς ἔργον εἶναι; ὥσπερ εἰ σὲ ἐγὼ ἐρωτῴην, πάντων ἄρχουσα ἡ ἰατρική, ὧν ἄρχει, τί ἔργον παρέχεται; οὐ τὴν ὑγίειαν φαίης;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία, πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἔργον ἀπεργάζεται; οὐ τὴν τροφήν ἂν φαίης τὴν ἐκ τῆς γῆς παρέχειν ἡμῖν; 292

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ βασιλικὴ πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἀπεργάζεται; ἴσως οὐ πάνυ γ' εὐπορεῖς.

ΚΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες.

Vindob. Bodl. μετὰ γὰρ τὰ ἔμπροσθεν συμβάντα ἡμῖν (om. Bodl.) αὖτις (Vind. αὖθις) μετὰ ταῦτα ἐσκοποῦμεν. Idem habet Vat. r, praeterquam quod hic verba συμβάντα ἡμῖν αὖτις μετὰ omittit.

εἰ ἐγώ σε ἐρωτῴην] σε ἐγὼ Bodl. Vat. Θ. r. Vindob. quod recepi.

τί ἔργον ἀπεργάζεται] ἔργον post ἀπεργάζεται ponunt Ven. Ξ. Par. C. Angel. Barber. Palat. Urb. alii, cum ed. Bas. 2. Vulgo deerat, ut in Par. BE. Quod nos dedimus, debetur Bodl. Vat. Θ. r. Vind. Ven. Σ. Coisl.

profecto requiritur quod Ficinus ita expressit: ars illa regia aliquod opus efficit, annon? Fallitur autem Heindorfius Platonem putans τι post ἔργον potius fuisse collocaturum. Nimirum τὶς est ecquis, quod ne putes temere in initio poni, conferas Hermannum ad Viger. ann. 151. p. 730.

E. ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία] „Multi cives Athenienses, qui in Attica habebant praedia, agros suos ipsi colere solebant.“ Routh. Conf. Boeckh. Oeconom. Athen. T. I. 44 sq. Critonem fuisse in numero τῶν χρηματιστῶν ipse philosophus infra p. 304. C. significavit.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, ὦ Κρίτων. ἀλλὰ τοσόνδε γε οἶσθα, ὅτι εἴπερ ἐστὶν αὕτη ἣν ἡμεῖς ζητοῦμεν, ὠφέλιμον αὐτὴν δεῖ εἶναι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθόν γέ τι δεῖ ἡμῖν αὐτὴν παραδιδόναι;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Ἀγαθὸν δέ γέ που ὡμολογήσαμεν ἀλλήλοις ἐγώ τε καὶ Κλεινίας οὐδὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην τινά.

ΚΡ. Ναί, οὕτως ἔλεγες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν ἄλλα ἔργα, ἃ φαίη ἄν τις πολιτικῆς εἶναι — πολλὰ δέ που ταῦτ' ἂν εἴη, οἷον πλουσίους τοὺς πολίτας παρέχειν καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀστασιάστους — πάντα ταῦτα οὔτε κακὰ οὔτε ἀγαθὰ ἐφάνη, ἔδει δὲ σοφοὺς ποιεῖν καὶ ἐπιστήμης μεταδιδόναι, εἴπερ ἔμελλεν αὕτη εἶναι ἡ ὠφελοῦσά τε καὶ εὐδαίμονας ποιοῦσα.

C ΚΡ. Ἔστι ταῦτα· τότε γοῦν οὕτως ὑμῖν ὡμολογήθη, ὡς σὺ τοὺς λόγους ἀπήγγειλας.

P. 292. C. καὶ πάντα ἀγαθούς] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Vulgo erat πάντως. Frequentissimum est πάντα ἀγαθός, πάντα ἄριστος, πάντα σοφός, πάντα εὐδαίμων, quod nuper docuit Lobeck. ad Aiacem p. 482 sq. ed. sec.

D. ἤ τί χρησόμεθα] V. ἤ, quod Heusdius et Heindorfius emendarunt. Ven. Σ. ἡ. Vat. Θ. Coisl. ἤ. Idem error in proximis cum Bodl. Coisl. Ven. Ξ. sublatus est.

P. 292. D. τῶν μὲν γὰρ ἔργων —] nam operum neque malorum neque bonorum nullius eam oportet esse effectricem, scientiam autem nullam aliam impertire nisi semet ipsam. Itaque iam dicamus, quaenam tandem haec sit, qua quid faciamus?

ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν] Intell. ἀγαθοὺς καὶ χρησίμους, non indicata ea re, in qua boni et utiles sint evasuri. — ἠτιμάσαμεν, i. e. nihili feci-

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν ἡ βασιλικὴ σοφοὺς ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀγαθούς;

ΚΡ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ἆρα πάντας καὶ πάντα ἀγαθούς; καὶ πᾶσαν ἐπιστήμην, σκυτοτομικήν τε καὶ τεκτονικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας, αὕτη ἡ παραδιδοῦσά ἐστιν;

ΚΡ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίνα δὴ ἐπιστήμην; ἢ τί χρησόμεθα; D τῶν μὲν γὰρ ἔργων οὐδενὸς δεῖ αὐτὴν δημιουργὸν εἶναι τῶν μήτε κακῶν μήτε ἀγαθῶν, ἐπιστήμην δὲ παραδιδόναι μηδεμίαν ἄλλην ἢ αὐτὴν ἑαυτήν. λέγωμεν δὴ οὖν, τίς ποτε ἔστιν αὕτη, ἢ τί χρησόμεθα; βούλει φῶμεν, ὦ Κρίτων, ἢ ἄλλους ἀγαθοὺς ποιήσομεν;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἳ τί ἔσονται ἡμῖν ἀγαθοὶ καὶ τί χρήσιμοι; ἢ ἔτι λέγωμεν, ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκεῖνοι ἄλλους; ὅ τι δέ ποτε ἀγαθοί εἰσιν, οὐδαμοῦ ἡμῖν φαίνονται, ἐπειδήπερ τὰ ἔργα τὰ λε- E γόμενα εἶναι τῆς πολιτικῆς ἠτιμάσαμεν, ἀλλ᾽ ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον ὁ Διὸς Κόρινθος γίγνεται, καὶ

ἢ ἄλλους ἀγ.] Steph. errore ἢ τ᾽ ἄλλους. Scilicet in Par. E. est ἢ γ᾽ ἄλλους.

E. τῆς πολιτικῆς ἠτιμάσαμεν] Quod vulgo legebatur ἀπεδοκιμάσαμεν, id manifestum est ex interpretatione duxisse originem. Verum praebuerunt Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. C. Barb. Vat. r. Vind. Flor. a. b. c. et pr. Par. BE.

mus, neglegimus, ut saepe apud Platonem. Ex interpretatione fluxit, quod vulgo legebatur ἀπεδοκιμάσαμεν.

E. ὁ Διὸς Κόρινθος] Proverbium de continua eaque inani eiusdem rei repetitione usurpari solitum, cuius originem illustrarunt Müllerus Doriens. I. p. 88. 9. Dissen ad Pindar. p. 467. ed. Goth. conf. Wachsmuth. Hellen. Alterthumsk. II. 2. p. 188. Istud ἀτεχνῶς in proverbiorum commemoratione longe est frequentissimum. v. ad Ion. p. 554. D.

ὅπερ ἔλεγον, τοῦ ἴσου ἡμῖν ἐνδεῖ ἢ ἔτι πλέονος πρὸς τὸ εἰδέναι, τίς ποτ' ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη, ἣ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσειε;

ΚΡ. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, εἰς πολλήν γε ἀπορίαν, ὡς ἔοικεν, ἀφίκεσθε.

ΣΩ. Ἔγωγε οὖν καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ἐπειδὴ
293 ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη, πᾶσαν ἤδη φωνὴν ἠφίειν, δεόμενος τοῖν ξένοιν, ὥσπερ Διοςκούρων ἐπικαλούμενος, σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειράκιον, ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου, καὶ παντὶ τρόπῳ σπουδάσαι, καὶ σπουδάσαντας ἐπιδεῖξαι, τίς ποτ' ἔστιν ἡ ἐπιστήμη, ἧς τυχόντες ἂν καλῶς τὸν ἐπίλοιπον βίον διέλθοιμεν.

τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη] V. ἐνεπεπτώκειν. Sed Bodl. Vat. Θr. Ven. Σ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Flor. a. b. c. et pr. Coisl. ἐνεπεπτώκει, in quo latet haud dubie quod cum Bekkero restituimus.

P. 293. φωνὴν ἠφίειν] ἠφίην solus Angel. quod revocavit Bekker. Dein e Bodl. Vat. Θ. Urb. Vind. Διοςκούρων recepimus

ἢ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσειε] Optativum Reisigius De ἂν particula p. 135. ita explicat: quam quis credat nos reddere beatos. Hermannus Disp. de part. ἂν p. 135. optativum ita demum ferri posse censet, si reponatur ἐνδεῖν. Heindorfius et Winckelmannus invitis codicibus ποιήσει scripserunt. Mihi nihil mutandum videtur, siquidem Socrates utitur optativo ratione praegressi illius ὅπερ ἔλεγον habita, neglectis verbis intermemediis. conf. quae collegit Matthiae Gr. §. 528. ann.

ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη] Contulit Heindorfius Hipp. mai. p. 298. C. ἐν τῇ αὐτῇ ἐμπεπτωκότες ἀπορίᾳ. Addit Winckelmannus Xenoph. Hellen. IV. 5, 5. ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτοκότες. De formula loquendi πᾶσαν φωνὴν ἀφιέναι v. ad Remp. V. p. 475. Phaedr. p. 259. D. et Heindorf. ad h. l. Pro ἠφίειν, quod ad analogiam secundae ac tertiae personae ἠφίεις et ἠφίει formatum videtur, Bekkerus ex uno libro ἠφίην reposuit. Quod ego imitari dubitavi, nec probavit Buttmannus Gr. Ampl. §. 108. 4. 1. p. 522. ed. 2. A. Matthiae T. 1. p. 398.

P. 293. ἐκ τῆς τρικυμίας] V. ad Reip. V. p. 472. A. Aptissime igitur antea Dioscurorum fecit mentionem, quorum munus peculiare erat hominibus naufragio periclitantibus opem ferre, v. Mitscherlich. ad Horat. I. 3, 2.

ΚΡ. Τί οὖν; ἠθέλησέ τι ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὁ Εὐθύδημος;

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ ἤρξατό γε, ὦ ἑταῖρε, πάνυ μεγαλοφρόνως τοῦ λόγου ὧδε·

Cap. XX. Πότερον δή σε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, B ταύτην τὴν ἐπιστήμην, περὶ ἣν πάλαι ἀπορεῖτε, διδάξω, ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα; Ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἐπίδειξον τοίνυν με νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, ἔχοντα· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἢ μανθάνειν τηλικόνδε ἄνδρα. Φέρε δή μοι ἀπόκριναι, ἔφη· ἔστιν ὅ τι ἐπίστασαι; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλά, σμικρά γε. Ἀρκεῖ, ἔφη. ἆρ' οὖν δοκεῖς οἷόν τε, τὶ τῶν ὄντων τοῦτο, ὃ τυγχάνει ὄν, αὐτὸ

pro vulg. Διοςκούρω. In Vat. r. est Διοςκούροιν. Ven. Ξ. a pr. m. habet Διοςκόρω. De scriptura vocabuli v. Lobeck. ad Phryn. p. 235.

B. τοίνυν με νὴ Δί] με om. Bodl. Vat. Θ.

καὶ πολλά, σμικρά γε] Coisl. κ. π. καὶ σμικρά γε Ven. Σ. γε σμικρά.

B. ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα] Argumentatur hunc in modum: Qui quid scit, is sciens est; qui ignorat, insciens. Iam vero fieri non potest, ut quid simul sit et non sit. Igitur qui alicuius rei sciens est, is scit omnia: nam si quid ignoraret, simul esset insciens, id quod ideo non potest accidere, quia idem simul et esse et non esse non potest. Ex quo consequitur, ut illud ipsum scias, quod te scire negavisti. Conclusionis fallaciam mox ipse Socrates demonstrabit.

ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο] Particula δὲ ita post vocativum interposita ad suppressam aliquam sententiam refertur. Veluti hoc loco integra oratio haec foret: Bene quidem se habet, quod dicis: sed num haec res penes te est? Exempla haudquaquam rara sunt. v. ad Theagem p. 127. C. Hermann. ad Viger. p. 846. Porson. ad Eurip. Orest. v. 614. Mox ad ἔχοντα nemo erit quin sponte intelligat με, quod vulgo moleste post τοίνυν intrusum legitur. — τηλικόνδε ἄνδρα, tam grandem aetate.

καὶ πολλά, σμικρά γε.] et quidem multa, certe levia. Simulat enim Socrates rerum graviorum ignorantiam, qui mos est εἴρωνος callidissimi. Sed vel hanc rerum leviorum scientiam sufficere ait sophista ad demonstrandum id, quod vult argumentatione sua efficere.

C τοῦτο μὴ εἶναι; Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπίστασθαί τι; Ἔγωγε. Οὐκοῦν ἐπιστήμων εἶ, εἴπερ ἐπίστασαι; Πάνυ γε, τούτου γε αὐτοῦ. Οὐδὲν διαφέρει. ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη σε ἔχει πάντα ἐπίστασθαι ἐπιστήμονά γε ὄντα; Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ πολλὰ ἄλλ' οὐκ ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν εἴ τι μὴ ἐπίστασαι, οὐκ ἐπιστήμων εἶ. Ἐκείνου γε, ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ. Ἧττον οὖν τι, ἔφη, οὐκ ἐπιστήμων εἶ; ἄρτι δὲ ἐπιστήμων ἔφησθα εἶναι. καὶ

C. *Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπ.*] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Vind. Ven. ΞΣ. Par. E. Angel. Barb. Pal. Urb. Florr. cum Ald. et Bass. Vulgo erat *ἔφη*. Dein pro *ἐπίστασθαι*, quod e Flor. c. Ven. Σ. et corr. Coisl. restitutum est, vulgo legebatur *ἐπίστασαι*. Sed vide commentar.

C. *Οὐκοῦν σὺ ἔφης ἐπίστασθαί τι*] nonne te aiebas scire aliquid? Quanquam *φῄς*, *φησί*, *φαμέν*, *φατέ*, praesentis temporis formae, crebro rectae orationi interponuntur, cuius generis exempla ad Remp. IX. p. 580. D. et alibi notavimus, tamen qui *ἔφης* eodem modo usurpaverit, novimus neminem. Ex quo consequitur, ut pro *ἐπίστασαι*, quod defendit Winckelmannus, scribendum fuerit *ἐπίστασθαι*.

C. *τούτου γε αὐτοῦ*] Sentit Socrates, quorsum evasura sit haec oratio, ideoque rei, quae sciatur, mentionem adiiciendam censet. Enimvero qui unam rem novit, is nihilominus alius cuiusdam ignarus esse potest, ideoque simul sciens esse atque nesciens. Verum sophista hoc non curandum esse existimans continuo argumentatur eum, qui sciens sit, omnia novisse.

Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ —] Non per Iovem (novi omnia); quandoquidem multa alia ignoro. Ne quis *Οὐ μὰ Δί'* scribendum putet, solet *μὰ Δία* negandi vi et significatione usurpari, ubi sequitur sententia, quae praeviam negationem flagitat. v. Reisig. Coniectan. p. 106 sq.

Ἧττον οὖν τι — οὐκ ἐπιστήμων εἶ] Num igitur ideo minus eris insciens? h. e. nihil refert, num huiusce rei sis insciens; illud certe tibi erit confitendum, cadere in te inscientiam. Iam vero si insciens es, quum tamen modo te scientem esse concesseris, consequitur, ut sis *αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ*, ac vicissim etiam *οὐχ οὗτος, ὃς εἶ*, et quidem *κατὰ ταὐτὰ ἅμα*, i. e. simul eodem in genere, h. e. quod attinet ad scientiam et inscientiam. Fallitur enim Winckelmannus *κατὰ ταὐτὰ ἅμα* positum existimans *ἐκ παραλλήλου*, sicuti alias *ὡσαύτως κατὰ ταὐτά* et id genus alia usurpentur. Mox de usu voc. *εἶεν* sequente *γὰρ* v. ad Phaedon. p. 95. A. p. 117. A. ubi Heindorfius contulit Sympos. p. 204. E. p. 213. E.

D. *τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ πατάγεις*] Editt. *καλὰ δὴ πάντα λέγεις*. Scholiasta apud Ruhnkenium: *καλὰ δὴ πάντ' ἄγεις· ἀντὶ τοῦ ἀγ-*

οὕτω τυγχάνεις ὢν αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, καὶ αὖ πάλιν οὐκ εἶ, κατὰ ταὐτὰ ἅμα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, Εὐθύδημε· τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ παταγεῖς. πῶς οὖν ἐπίσταμαι ἐκείνην τὴν ἐπιστήμην, ἣν ἐζητοῦμεν; ὡς δὴ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι τὸ αὐτὸ εἶναί τε καὶ μή· εἴπερ ἓν ἐπίσταμαι, ἅπαντ' ἐπίσταμαι· οὐ γὰρ ἂν εἴην ἐπιστήμων τε καὶ ἀνεπιστήμων ἅμα· ἐπεὶ δὲ πάντα ἐπίσταμαι, κἀκείνην δὴ τὴν ἐπιστήμην ἔχω· ἆρα οὕτω λέγεις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ σο- D

D. *καλὰ δὴ παταγεῖς*] Libri *καλὰ δὴ πάντα λέγεις.* v. comment. Pro *πάντα* Angel. habet *κατά.*

ἐπεὶ δὲ πάντα ἐπίσταμαι] V. *εἰ δὲ π.* quod e Bodl. Vat. Θ. mutavit Bekker.

γέλλεις, ἐπὶ τῶν αἴσια ἀγγελλόντων. πολλάκις δὲ λέγεται καὶ κατ' εἰρωνείαν. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς, καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ. Librorum scripturam depravatam esse vel ex eo apparet, quod scholiastes *λέγεις* non erat interpretaturus verbo *ἀγγέλλεις*, quum ille usus nihil habeat inusitati. Quocirca nec Winckelmanno assentimur, vulgatam lectionem ita defendenti, ut *τὸ λεγόμενον* dicat ad solum *καλὰ πάντα* pertinere, quod usu fuerit longe tritissimum. Nimirum scholiastae interpretatio manifesto non ad *καλὰ πάντα*, sed ad verbum his vocibus additum spectat, nec veri est dissimile proverbium aliquod hic delituisse. His rationibus ductus Heindorfius spreta librorum Platonis lectione *ἄγεις* restituendum iudicavit. Verum istud *ἄγεις* quid sibi velit, nemo quisquam dixerit. Nam etsi *φέρειν* nuntiandi vi positum non est infrequens, tamen *ἄγειν* nusquam ita usurpatum est. Vere, opinor, Abreschius ad Hesychium et Dindorfius Fragm. Aristoph. p. 100. *καλὰ δὴ παταγεῖς.* Ita enim hoc proverbium recte scriptum est apud Hesychium Vol. II. p. 117. ubi v. intpp. item apud Photium, Suidam. Activum verbi usum cognosces ex Hephaestion. p. 400. *αἷς ἔντεα παταγεῖται καὶ χάλκεα κρόταλα.* Itaque dubium non est, quin haec verborum sententia sit: nam quod in proverbio dicitur, *Pulcra scilicet crepas.* Quod egregie convenit cum ironia, qua Socrates deinceps utitur. Ceterum *λέγεις* natum est ex glossemate. Nam hoc ipso vocabulo Suidas, Hesychius, Photius *παταγεῖς* interpretati esse reperiuntur. Mox frustra Heindorfius coniectavit *ζητοῦμεν.*

ὡς δὴ τοῦτο ἀδύνατον—] Ironice refert quae ab sophista antea exposita sunt: qua in re proprium habent usum particulae *ὡς δή* et *ὥς δή τοι*; nam *ὡς* est nam, *δή* scilicet, *τοι* autem asseverat et confirmat. v. ad Remp. p. 266. C. Gorg. p. 468. E. p. 499. B. Protagor. p. 342. C. Sensus loci hic est: Videlicet (tuo iudicio) fieri non potest, ut idem sit et non sit: siquidem unum quiddam novi, omnia no-

E φόν; Αὐτὸς σαυτόν γε δὴ ἐξελέγχεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Εὐθύδημε, σὺ οὐ πέπονθας τοῦτο τὸ αὐτὸ πάθος; ἐγὼ γάρ τοι μετὰ σοῦ ὁτιοῦν ἂν πάσχων καὶ μετὰ Διονυσοδώρου τοῦδε, φίλης κεφαλῆς, οὐκ ἂν πάνυ ἀγανακτοίην. εἰπέ μοι, σφὼ οὐχὶ τὰ μὲν ἐπίστασθον τῶν ὄντων, τὰ δὲ οὐκ ἐπίστασθον; Ἥκιστά γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος. Πῶς λέγετον; ἔφην ἐγώ· ἀλλ' οὐδὲν ἄρα ἐπίστασθον; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς. Πάντ' ἄρα, ἔφην
294 ἐγώ, ἐπίστασθον, ἐπειδήπερ καὶ ὁτιοῦν; Πάντ', ἔφη. καὶ σύ γε πρός, εἴπερ καὶ ἓν ἐπίστασαι, πάντα

B. 294. ἀγαθὸν μέγα πεφάνθαι] Sic Bodl. Vat. Θr. Vindob. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Urb. Legebatur πέφανται, in quo merito offendit Heindorf.

οὐ γὰρ δήπου, ἔφη, τὰ μὲν ἐπ.] ἔφην Bodl. Vat. Θr.

vi: neque enim fieri potest, ut simul et sciens sim et insciens: quum vero novi omnia, etiam illam scilicet teneo scientiam, de qua quaerimus. Nonne ita statuis atque hoc est callidum illud inventum tuum? Vides igitur omnia esse intellectu facilia et expedita, nec requiri post ἐπιστήμην ἔχω notam interrogandi, quam recentiores editores posuerunt. Post εἴπερ autem ne quis γὰρ excidisse opinetur, vere monuit Heindorfius nihil offensionis hoc asyndeton habere, quia verba εἴπερ ἓν ἐπίσταμαι, ἅπαντα ἐπίσταμαι epexegesin contineant.

E. Αὐτὸς σαυτόν γε δὴ ἐξελέγχεις] Callide sophista Socratem ista iamiam refutaturum interpellat eumque arguit suam ipsius sententiam evertere. Quo facto ille ostendit, rebus ita comparatis tantam fore Dionysodori et Euthydemi scientiam, quae cuncta eaque etiam levissima complectatur. Qua argumentatione eos sanequam in magnam consilii inopiam coniicit, qua tamen illi ita se levare student, ut omnia se cognita habere confidenter affirment. Ante φίλης κεφαλῆς Heindorfius articulum τῆς inserendum censebat, quo vereor ut opus sit. v. quae collegit Astius ad Phaedr. p. 141. D.

ἀλλ' οὐδὲν ἄρα ἐπίστασθον] Prudenter primum interrogat sophistas, an nihil sciant. Haec enim interrogatio homines superbos et fastuosos vel maxime commovere debet. Quocirca Dionysodorus confestim respondet Καὶ μάλα, ad quae verba quisque ex antecedentibus intelliget ἐπιστάμεθά τι. Neque enim raro τι vel ἕκαστον e praegresso οὐδὲν assumendum est. Itaque equidem non exputo, cur Winckelmannus οὐδ' ἓν scribendum iudicaverit. — καὶ ὁτιοῦν, vel tantillum. Phileb. p. 59.

ἐπίστασαι. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ὡς θαυμαστὸν λέγεις καὶ ἀγαθὸν μέγα πεφάνθαι. μῶν καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πάντ' ἐπίστανται, ἢ οὐδέν; Οὐ γὰρ δήπου, ἔφη, τὰ μὲν ἐπίστανται, τὰ δ' οὐκ ἐπίστανται, καὶ εἰσὶν ἅμα ἐπιστήμονές τε καὶ ἀνεπιστήμονες. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ. Πάντες, ἦ δ' ὅς, πάντα ἐπίστανται, εἴπερ καὶ ἕν. Ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε· δῆλοι γάρ μοί B
ἐστον ἤδη, ὅτι σπουδάζετον, καὶ μόλις ὑμᾶς προὐκαλεσάμην σπουδάζειν· αὐτὼ τῷ ὄντι πάντα ἐπίστασθον; οἷον τεκτονικὴν καὶ σκυτικήν; Πάνυ γ',

Coisl. Ven. Ξ. Par. BCE. Pal. Urb. Flor. a. b. c. quod recepit Winckelm.

B. *καὶ μόλις ὑμᾶς*] Bekkerus libris invitis dedit *μόγις*, quod Platoni usitatius. v. Lobeck. ad Aiacem. p. 217. ed. sec. Deinde Steph. cum Paris. E. *παρεκαλεσάμην*.

C. *πῶς ἄν ποτε βέβαιον γίγνοιθ' ἡμῖν καὶ ὁτιοῦν*; Ibid. p. 60. E. *δέξαιτ' ἂν οἱ καὶ ὁτιοῦν εἶναι*. Legg. I. p. 639. A. *ἡγούμεθα ὑγιὲς ἄν ποτε ψέξαι καὶ ὁτιοῦν*. Hipp. mai. p. 291. D. Apol. Socr. p. 35. B. De Rep. VII. p. 522. E. al.

P. 294. *καὶ σύ γε πρός*] et tu quoque praeter nos, quandoquidem, si vel unum scis, omnia scis. Nam haec: *εἴπερ καὶ ἓν — ἐπίστασαι*, rursus epexegesin praecedentium verborum comprehendunt. Usum particularum *καὶ πρὸς* ad Remp. VIII. p. 559. exemplis firmavimus.

Οὐ γὰρ δήπου, ἔφη, τὰ μὲν ἐπίστανται] Ironice Dionysodorus haec respondet: Ita est, inquit: non enim, opinor, alia sciunt, alia ignorant, eoque modo simul et scientes sunt et inscientes. Quo sensu ubi verba acceperis, neutiquam ea lenius videbuntur dicta esse quam pro Dionysodori confidentia. Quodsi autem *ἔφην* restituto ea cum Winckelmanno Socrati continuaveris, praeter triplex istud *ἔφην ἐγώ, ἔφην, ἦν δ' ἐγώ*, gravem habebit offensionem *ἀλλὰ τί;* ita ipsius loquentis sermoni subiunctum. Euthyphr. p. 14. D. *ἆρ' οὐ τό γε ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν*; Euthyphr. *Ἀλλὰ τί*; sc. *εἴη ἄν, εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν*. Phaedon. p. 89. B. *οὔκ, ἄν γε μοι πείθῃ*. *Ἀλλὰ τί*; *ἦν δ' ἐγώ*. ubi alia exempla dedit Heindorf. Dicitur autem *ἀλλὰ τί*; sic, ut *ἄλλο* intelligere liceat.

B. *καὶ μόγις ὑμᾶς πρ. σπ.*] H. e. aegre tandem, tandem aliquando; quod alias plenius dicitur *μόγις ποτέ*. Protagor. p. 348. C. *μόγις προὐτρέπετο εἰς τό διαλέγεσθαι καὶ ἐκέλευεν ἐρωτᾶν*. De Rep. VI. p. 502. C. Apol. p. 27. C. Charm. p. 155. E. Theaet. p. 160. E.

ἔφη. Ἦ καὶ νευροῤῥαφεῖν δυνατώ ἐστον; Καὶ ναὶ μὰ Δία καττύειν, ἔφη. Ἦ καὶ τὰ τοιαῦτα, τοὺς ἀστέρας, ὁπόσοι εἰσί, καὶ τὴν ἄμμον; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς· εἶτ' οὐκ ἂν οἴει ὁμολογῆσαι ἡμᾶς; Cap. XXI. Καὶ ὁ Κτήσιππος ὑπολαβών· Πρὸς Διός, ἔφη, Διο-
C νυσόδωρε, τεκμήριόν τί μοι τούτων ἐπιδείξατον τοιόνδε, ᾧ εἴσομαι, ὅτι ἀληθῆ λέγετον. Τί ἐπιδείξω; ἔφη. Οἶσθα Εὐθύδημον, ὁπόσους ὀδόντας ἔχει, καὶ ὁ Εὐθύδημος, ὁπόσους σύ; Οὐκ ἐξαρκεῖ σοι, ἔφη, ἀκοῦσαι, ὅτι πάντα ἐπιστάμεθα; Μηδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ἀλλὰ τοῦτο ἔτι ἡμῖν μόνον εἴπατον καὶ ἐπιδείξατον, ὅτι ἀληθῆ λέγετον. καὶ ἐὰν εἴπητον, ὁπόσους ἑκάτερος ἔχει ὑμῶν, καὶ φαίνησθε γνόντες ἡμῶν ἀριθμησάντων, ἤδη πεισόμεθα ὑμῖν καὶ τἆλλα. Ἠγου-

νευροῤῥαφεῖν δυνατώ] αὖ vulgo ante δυνατὼ interpositum abieci cum Bodl. Coisl. Vind. Ven. ΞΣ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Florr. Tuentur voculam soli Vat. Θ. et Par. E.

D. *ὁμόσε ᾔτην*] V. ἴτην ut est in Vind. et Vat. r. Ceteri

Καὶ ναὶ μὰ Δία καττύειν] H. e. fulmentas s. solea suppingere, ut interpretatur Casaubonus ad Theophrast. Char. IV. p. 58. ed. Fischer. conf. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 663. Usurpatur autem formula *καὶ ναὶ μὰ Δία* vel *ἦ καὶ νὴ Δία*, ut Lat. et mehercule, ubi superioribus gravius quiddam vel serio vel cum irrisione quadam subiungitur. v. Schaefer. Mel. Crit. p. 62. Fritsch. Quaest. Lucian. p. 155 sq.

Ἦ καὶ τὰ τοιαῦτα] Int. ἐπίστασθε.

εἶτ' οὐκ ἂν οἴει — ἡμᾶς] itane putas nos haec non esse concessuros? Hic quoque *εἶτα* admirationis et indignationis indicium facit, de quo usu v. ad Apolog. Socr. p. 28. B. Crit. p. 43. A.

C. *ὁπόσους ὀδόντας ἔχει*] Hoc cur Ctesippus, homo dicacissimus, ita interroget, patet ex Eustathio ad Odyss. p. 1839. 38. ed. Rom. T. II. p. 170. ed. Lips. *ἐνθυμητέον δὲ ἀστεῖόν τι περὶ ὀδόντων ὀλίγων γραός· εἰς ὅπερ ὁ μὲν Ἀριστοφάνης ἄλλως ἔπαιξεν ἐν τῷ Πλούτῳ διὰ καρύων παιδιᾶς, ἕτερος δέ τις πλέον ἀστεϊσάμενος ἔφη, ῥᾶον εἶναι τῆς δεῖνος τοὺς ὀδόντας ἀριθμῆσαι ἢ τοὺς τῆς χειρὸς δακτύλους.* Aristoph. Plut. v. 1055. Adol. *βούλει διὰ χρόνου πρός με παῖσαι;* Anus. *ποῖ, τάλαν;* Ad. *αὐτοῦ, λαβοῦσα κάρυα.* Au. *πόσους ἔχεις ὀδόντας;* Photius Lexic. T. II. p. 417. ed. Dindorf. *Ῥᾶον ἄν τις τοὺς ὀδόντας ἠρίθμησεν ἢ τοὺς δακτύλους.* Itaque Ctesippus homines grandaevos et edentulos, sed eosdem admodum garrulos et rixosos hac interrogatione carpere et notare videtur. Gran-

μένω οὖν σκώπτεσθαι οὐκ ἠθελέτην, ἀλλ' ὡμολογησάτην πάντα χρήματα ἐπίστασθαι, καθ' ἓν ἕκαστον ἐρωτώμενοι ὑπὸ Κτησίππου. ὁ γὰρ Κτήσιππος πάνυ ἀπαρακαλύπτως οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἠρώτα τελευτῶν, καὶ τὰ αἴσχιστα, εἰ ἐπισταίσθην. τὼ δὲ ἀνδρειότατα ὁμόσε ἤτην τοῖς ἐρωτήμασιν, ὁμολογοῦντες εἰδέναι, ὥσπερ οἱ κάπροι οἱ πρὸς τὴν πληγὴν ὁμόσε ὠθούμενοι. ὥστ' ἔγωγε καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ὑπ' ἀπιστίας ἠναγκάσθην τελευτῶν ἐρέσθαι τὸν Εὐθύδημον, εἰ καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπίσταιτο ὁ Διονυσόδωρος. Ὁ δέ, Πάνυ, ἔφη. Οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἐς μαχαίρας γε κυβιστᾶν καὶ ἐπὶ τροχοῦ δινεῖσθαι τηλικοῦτος ὤν· οὕτω πόῤῥω σοφίας ἥκει. Οὐδέν, ἔφη, ὅ τι οὔ. Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ, πάντα νῦν μόνον D E

libri εἴτην cum Ald. Bas. 1. 2. unde Heindorfius extudit ἤτην, quod praeeunte Bekkero recepi.

E. πόῤῥω σοφίας ἥκει] Libri ἥκεις, quod bene correxit Stephan. v. commentar.

dem Dionysodori aetatem mox p. 294. E. etiam Socrates significat. Ceterum structurae genus, satis illud tritum, habes etiam p. 295. D. p. 297. B. Politic. p. 270. C. p. 277. E. al.

Μηδαμῶς, ἦ δ' ὅς] H. e. Absit hoc. Nam intelligitur aliquod verbum, veluti τοῦτο λέγε. v. ad Phaedr. p. 234. E.

D. *ὁμόσε ἤτην*] Frequens est apud Atticos scriptores huius formulae usus. v. ad Euthyphron. p. 3. C. Remp. X. p. 610. C. coll. Ruhnken. ad Tim. p. 191. Boissonad. ad Philostr. Her. p. 610. — *ὥσπερ οἱ κάπροι κ. τ. λ.* sicuti apri in ictum irruentes. Apte contulit Winckelmannus Theocr. XV. v. 73 ἀθρόος ὄχλος· ὠθεῦνθ' ὥσπερ ὕες.

E. *Οὐ δήπου, ην δ' ἐγώ, — σοφίας ἥκει*] Nec vero, opinor, in gladios devolvi et in rota circumagi, sc. ἐπίσταιτο ἄν, quippe qui tam provecta aetate sit. Hactenus omnia recte se habent, nisi forte praestat Οὐ δέ που scribere. Sed proxima dubium non est quin labem aliquam contraxerint. Certe quidem pro librorum scriptura ἥκεις, quam frustra defendunt Winckelmannus et Bernhardy Syntax. p. 424., procul dubio cum Stephano, Heindorfio, Bekkero, aliis, e Ficino ἥκει reponendum. Nam quod Heindorfius praeterea ante πόῤῥω inseruit ἢ, id non videtur necessarium, siquidem haec interrogatio praecedenti epexegesis gratia subiungitur. Itaque sententia verborum haec est: eone ille sapientiae pervenit, ut vel senex possit ista exercere artifi-

ἐπίστασθον ἢ καὶ ἀεί; Καὶ ἀεί, ἔφη. Καὶ ὅτε παιδία ἤστην καὶ εὐθὺς γενόμενοι ἠπίστασθε; Πάντα,
295 *ἐφάτην ἅμα ἀμφοτέρω. Καὶ ἡμῖν μὲν ἄπιστον ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι. Ὁ δ' Εὐθύδημος, Ἀπιστεῖς, ἔφη, ὦ Σώκρατες; Πλήν γ' ὅ τι, * ἦν * δ' ἐγώ, εἰκὸς ὑμᾶς ἐστὶ σοφοὺς εἶναι. Ἀλλ' ἦν, ἔφη, ἐθελήσῃς μοι ἀποκρίνεσθαι, ἐγὼ ἐπιδείξω καὶ σὲ ταῦτα τὰ θαυμαστὰ ὁμολογοῦντα. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ἥδιστα ταῦτα ἐξελέγχομαι. εἰ γάρ τοι λέληθα ἐμαυτὸν σοφὸς ὤν, σὺ δὲ τοῦτο ἐπιδείξεις ὡς πάντα*

καὶ ὅτε παιδία ἤστην] Vat. r. ἤτην. Coisl. corr. ἤτον. Bekkerus dedit ἤστον.

P. 295. *τὸ πρᾶγμα εἶναι*] εἶναι τὸ πρᾶγμα Steph. cum Par. E.

ἐθελήσῃς μοι ἀπ.] Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BE. ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ ἐθέλῃς. Bodl. ἐθελήσαις. Mox ὁμολογοῦντα om. Bodl. Vat. Θ.

cia? Quod posteaquam Euthydemus ita affirmavit, ut illum cuiusvis rei peritum esse dicat, Socrates tantam sapientiae praestantiam in ipsum quoque Euthydemum convenire iure suo sumens ita pergit interrogare, ut iam rursus numero verbi duali utatur. Quam rationem non perspicientes librarii pro ἥκει videntur ἥκεις posuisse, ne scilicet de ipso Euthydemo nihil dictum esset. De ipso artificio v. Xenoph. Sympos. II. 11. et quae ibi Bornemannus exposuit.

εὐθὺς γενόμενοι] statim ut nati eratis. v. ad Phaedon. p. 70. A. p. 75. B.

P. 295. *Πλήν γ', ὅ τι, ἦν δ' ἐγώ, εἰκὸς ὑμᾶς —*] H. e. dubito sane, excepto tamen eo, in quo probabile est vos sapientes esse. Hoc igitur dicit: nolo ego vestram sapientiam, quatenus fieri potest, in dubitationem vocare; imo concedo vobis quantam possum maximam: illud tamen mihi videtur esse incredibile, quod modo professus es. Hunc sensum sane perquam commodum et elegantem praebent verba, ubi cum Winckelmanno lenissima mutatione pro ὅτι syllabis diductis scripseris ὅ τι. Nollem tamen illud ἦν δ' ἐγὼ ab illo extrusum esse. Quum enim ἐγὼ in omnibus libris servatum sit, recte videtur Stephanus de Cornarii correctione ἦν δὲ addidisse. Illud πλὴν ὅ τι neminem morabitur pervulgati illius πλὴν ὅσον non immemorem.

ταῦτα ἐξελέγχομαι] in his me coargui facile patior.

σὺ δὲ τοῦτο ἐπιδείξεις —] Probata librorum plurimorum lectione, οὐ δὲ τοῦτο ἐπ., verba οὐ δὲ usque ad καὶ ἀεὶ per parenthesin interposita esse existimanda sunt: nec vero hoc ostendes, me omnia scire et scire semper; quam rationem Winkelmannus sequutus est. Nec tamen adducor ut eam le-

ἐπίσταμαι καὶ ἀεί, τί μεῖζον ἕρμαιον αὐτοῦ ἂν εὕροιμι ἐν παντὶ τῷ βίῳ; Cap. XXII. Ἀποκρίνου δή, ἔφη. Ὡς ἀποκρινουμένου ἐρώτα. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπιστήμων του εἶ ἢ οὔ; Ἔγωγε. Πότερον οὖν ᾧ ἐπιστήμων εἶ, τούτῳ καὶ ἐπίστασαι, ἢ ἄλλῳ τῳ; Ὧι ἐπιστήμων. οἶμαι γάρ σε τὴν ψυχὴν λέγειν. ἢ οὐ τοῦτο λέγεις; Οὐκ αἰσχύνει, ἔφη, ὦ Σώκρατες; ἐρωτώμενος ἀντερωτᾷς; Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλὰ πῶς ποιῶ; οὕτω γὰρ ποιήσω, ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς. ὅταν μὴ εἰδῶ ὅ τι ἐρωτᾷς, κελεύεις με ὅμως ἀποκρίνε- B

σὺ δὲ τοῦτ' ἐπιδείξεις] Sic vett. editt. cum Ven. Ξ. et corr. Coisl. Par. E. Ceteri libri οὐ δὲ τ., quod recepit Winckelm.

B. τὴν ψυχὴν λέγειν] Articulum vulgo omissum libri fere omnes praeter Ven. ΞΣ. Par. E. tuentur.

ἐρωτώμενος ἀντερωτᾷς] ἀντερωτᾷν Ven. Σ. Pal. Flor. b. o. Vind. cum vett. editt.

ctionem pro vera probem. Quum enim adiiciatur τί μεῖζον ἕρμαιον αὐτοῦ ἂν εὕροιμι; non satis est praecedere simplex illud ac tenue: si mea me latuit sapientia; sed gravius quiddam subiungi debuit, quale est hoc: tu autem me ostendes omnia scire atque semper. Ansam corruptioni dedit, quod ante σὺ δὲ non praecedit ἐγὼ vel αὐτὸς ἐμαυτόν. Sed ita Graeci non raro pronomen in oppositionibus omittunt. Demosthen. De Coron. p. 315. ed. Reisk. in. ἐξέτασον τοίνυν παράλληλα τὰ σοὶ καὶ ἐμοὶ βεβιωμένα — ἐδίδασκες γράμματα (sc. σύ), ἐγὼ δ' ἐφοίτων· ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην· ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν· ἐγραμμάτευες, ἐγὼ δ' ἐκκλησίαζον· ἐτριταγωνίστεις, ἐγὼ δ' ἐθεώρουν. ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐσύριττον. Ibid. p. 321. in. τὸ δὲ αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μέν, ὅμως δὲ φράσω σοι καὶ ἐγώ, i. e. σὺ μὲν οὐκ ἀγνοεῖς. Xenoph. Cyrop. IV. 5, 31. οὐχ ὅπως ἂν ἐθέλωσιν (sc. ἐκεῖνοι), ἀλλ' ὅπως ἂν σὺ βούλῃ. Ibid. §. 2. παρασκεύασται δὲ καὶ ἐνθάδε (sc. ἡμῖν), ὥςπερ καὶ τούτοις. Sophocl. Oed. Col. v. 726. καὶ γὰρ εἰ γέρων (ἐγὼ) κυρῶ, τὸ τῆςδε χώρας οὐ γεγήρακε σθένος. Eurip. Med. v. 464. καὶ γὰρ εἰ σύ με στυγεῖς, οὐκ ἂν δυναίμην σοὶ (ἐγὼ) κακῶς φρονεῖν ποτέ. Simile quiddam infra p. 299. C. observavimus de usu encliticorum. Haec igitur qui rite perpenderit, illud οὐ δέ, quamvis in plurimis codicibus repertum, abiiciendum esse nobis facile largietur.

ἀλλὰ πῶς ποιῶ; οὕτω γὰρ ποιήσω —] Locus maxime controversus, qui quomodo mihi explicandus videatur, postea dicam, quum de lectione codicum mss. exposuero. Etenim pro ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι libri optimi praebent ἀλλὰ μὴν ἐπ. Quod ubi probaveris, Socrates pollicetur se, quodcunque imperet Euthydemus, facturum esse, ea tamen conditione, ut de quo sibi minus li-

σθαι, ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι; Ὑπολαμβάνεις γὰρ
C δήπου τι, ἔφη, ὃ λέγω; Ἔγωγε, ἦν δ' ἐγώ. Πρὸς
τοῦτο τοίνυν ἀποκρίνου, ὃ ὑπολαμβάνεις. Τί οὖν,
ἔφην, ἂν σὺ μὲν ἄλλῃ ἐρωτᾷς διανοούμενος, ἐγὼ δὲ
ἄλλῃ ὑπολάβω, ἔπειτα πρὸς τοῦτο ἀποκρίνωμαι,
ἐξαρκεῖ σοι, ἐὰν μηδὲν πρὸς ἔπος ἀποκρίνωμαι; Ἔμοι-
γε, ἦ δ' ὅς· οὐ μέντοι σοί γε, ὡς ἐγῷμαι. Οὐ
τοίνυν μὰ Δία ἀποκρινοῦμαι, ἦν δ' ἐγώ, πρότερον,
πρὶν ἂν πύθωμαι. Οὐκ ἀποκρινεῖ, ἔφη, πρὸς ἃ ἂν
ἀεὶ ὑπολαμβάνῃς, ὅτι ἔχων φλυαρεῖς καὶ ἀρχαιότε-
D ρος εἶ τοῦ δέοντος. Κἀγὼ ἔγνων αὐτὸν, ὅτι μοι χα-

ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι] μὴν Bodl. Vat. Θ. r. Par. E. Barb. quod dedit Winckelm. v. commentar.

C. Οὐκ ἀποκρινεῖ, ἔφη, πρ.] V. ἀποκρίνῃ. Bodl. ἀποκρίνει. Bekkerus scripsit ἀποκρινεῖ.

D. ἐπειδὴ οὖν διεν.] ἐπεὶ δὲ οὖν Bodl. Vat. Θ. Vindob. quod recepi post Winckelmann. Vat r. ἐπεὶ οὖν. Pro vulg. διανο-

queat, interrogare licitum sit. Atque haec ratio placuit Winckelmanno. Mihi tamen, fateor, ea minime satisfacit. Neque enim Socrates recte ait sophistam hoc velle, ut si quid ipsi minus perspicuum sit, de eo interrogare liceat. Imo hoc a sophistae mente prorsus abhorret, qui istam sciscitandi consuetudinem in Socrate ferat molestissime. Accedit quod his a Socrate ita dictis Euthydemus nullo modo sic pergere potuit: Ὑπολαμβάνεις γὰρ δήπου τι κ. τ. λ. Itaque ego in ea sententia sum, ut plurimorum librorum scripturam, ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι, veram esse existimem, modo cum Heindorfio post ἐπανερέσθαι interrogandi signum ponatur. Quo facto haec oritur loci sententia: At quomodo faciam? faciam enim utcunque volueris; iubesne me, quando quid sit quod interroges non perspiciam, nihilo minus respondere, neque interrogare? Ita enim Socrates se simulat sophistae per omnia gratum facturum; veruntamen cum admiratione quadam eundem interrogat, num postulet, ut vel ad id respondeat, quod non intellexerit accurate planeque perceperit. Atque haec si vera est interpretatio, etiam asyndeti ratio facillime perspicitur, in quo viri docti non sine causa offenderunt. Enimvero addita sunt verba: ὅταν μὴ εἰδῶ — ἐπανερέσθαι, ut praegressum illud πῶς ποιῶ; accuratius illustretur; ista autem, οὕτω γὰρ ποιήσω ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς, grammaticam si spectamus rationem, διὰ μέσου accipienda sunt. Hanc explicationem etiam Heindorfio et Schleiermachero placuisse laetus animadverti.

Ὑπολαμβάνεις γὰρ δήπου τι —] h. e. aliquid suspicaris et putas esse id, quod dico. Iubet igitur sophista So-

λεπαίνοι διαστέλλοντι τὰ λεγόμενα, βουλόμενός με θηρεῦσαι τὰ ὀνόματα περιστήσας. ἀνεμνήσθην οὖν τοῦ Κόννου, ὅτι μοι κἀκεῖνος χαλεπαίνει ἑκάστοτε, ὅταν αὐτῷ μὴ ὑπείκω, ἔπειτά μου ἧττον ἐπιμελεῖται ὡς ἀμαθοῦς ὄντος. ἐπεὶ δὲ οὖν διενενοήμην καὶ παρὰ τοῦτον φοιτᾶν, ᾠήθην δεῖν ὑπείκειν, μή με σκαιὸν ἡγησάμενος φοιτητὴν μὴ προςδέχοιτο. εἶπον οὖν· Ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, Εὐθύδημε, οὕτω ποιεῖν, ποιητέον· σὺ γὰρ πάντως που κάλλιον ἐπίστασαι E
διαλέγεσθαι ἢ ἐγώ, τέχνην ἔχων ἰδιώτου ἀνθρώπου. ἐρώτα οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς. Ἀποκρίνου δή, ἔφη,

οήμην Bodl. Vat. Θ. r. Vind. διενενοήμην, probante etiam nupero editore. Dein editt. τούτοιν. Dedi τοῦτον e Vat. r. Vindob. et Florentinis, quod placuit etiam Winckelmanno. Pro ἡγησάμενος, quod Bodl. Coisl. Vind. Ven. Σ. Par. BCE. Angel. Barb. Palat. Urb. alii cum Ald. et Bas. 1. tuentur, vulgo legebatur ἡγησάμενοι. Indidem restitui προςδέχοιτο: nam vulgo προςδέχοιντο scribebatur.

cratem ita respondere, ut certe suam sequatur sententiam, aut, si mavis, coniecturam.

C. ἔπειτα πρὸς τοῦτο ἀποκρ.] h. e. κἄπειτα, ut mox D., de quo usu loquendi v. Heindorf. ad h. l. et Phaedon. p. 133. — μηδὲν πρὸς ἔπος, nihil apti; v. ad Protagor. p. 343. D.

Ἔμοιγε, ἦ δ' ὅς] qui nihilominus nectere potero argutas conclusiones, quum tu hac disserendi arte sis destitutus.

Οὐκ ἀποκρινεῖ, ἔφη] Acerbe repetit Euthydemus quod Socrates dixit Οὐ τοίνυν ἀποκρινοῦμαι, ideoque utitur tempore futuro, quod iam a Bekkero restitutum Winckelmannus parum considerate rursus in ἀποκρίνει mutavit. Sententia enim verborum haec est: Non respondebis scilicet ad ea, quaecunque a me dicta esse opineris, quia nugas agis et iusto es stolidior. De hoc usu voc. ἀρχαῖος v. Ast. ad Legg. p. 105. coll. supra p. 287. B. Istud ἔχων φλυαρεῖς praeter alios illustravit Hermann. ad Viger. p. 777. Ceterum affert haec verba scholiastes Aristoph. ad Rann. v. 204.

D. διαστέλλοντι τὰ λεγόμενα] h. e. distinguenti et explicanti. Quaerendum enim iudicaverat, quid esset de quo interrogaretur. In proximis quod metaphora a venatione petita est, nihil hoc usu apud Platonem est frequentius. v. ad Lachet. p. 194. B. De Rep. IV. p. 432. B.

E. σὺ γὰρ πάντως που κ.] Hoc πάντως, omnino, respondet Germanico jedenfalls, ut Charmid. p. 154. E. et al. — τέχνην ἔχων ἰδιώτου ἀνθρώπου, quum non aliam nisi ἰδιώτου artem teneam; h. e. quum disserendi artis sim imperitus. Frustra haec a Stephano, Cornario, Heusdio, sollicitata sunt.

πάλιν, πότερον ἐπίστασαί τῳ ἃ ἐπίστασαι, ἢ οὔ;
296 Ἔγωγε, ἔφην, τῇ γε ψυχῇ. Οὗτος αὖ, ἔφη, προς-
αποκρίνεται τοῖς ἐρωτωμένοις. οὐ γὰρ ἔγωγε ἐρωτῶ
ὅτῳ, ἀλλ' εἰ ἐπίστασαί τῳ. Πλέον αὖ, ἔφην ἐγώ,
τοῦ δέοντος ἀπεκρινάμην ὑπὸ ἀπαιδευσίας. ἀλλὰ
συγγίγνωσκέ μοι· ἀποκρινοῦμαι γὰρ ἤδη ἁπλῶς, ὅτι
ἐπίσταμαί τῳ ἀεὶ ἃ ἐπίσταμαι. Πότερον, ἦ δ' ὅς,
τῷ αὐτῷ τούτῳ γ' ἀεί, ἢ ἔστι μὲν ὅτε τούτῳ, ἔστι
δὲ ὅτε ἑτέρῳ; Ἀεί, ὅταν ἐπίστωμαι, ἦν δ' ἐγώ,
τούτῳ. Οὐκ αὖ, ἔφη, παύσει παραφθεγγόμενος;
B Ἀλλ' ὅπως μή τι ἡμᾶς σφήλῃ τὸ ἀεὶ τοῦτο. Οὔκουν
ἡμᾶς γε, ἔφη, ἀλλ' εἴπερ, σέ. ἀλλ' ἀποκρίνου· ἦ
ἀεὶ τούτῳ ἐπίστασαι; Ἀεί, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ δεῖ

P. 296. *ἀεὶ ἃ ἐπίσταμαι*] *ἃ* om. Bodl. Vat. Θ. Coisl. Par. E. In Urb. est *ἀεὶ ἄρα ἐπ.*

ὅταν ἐπίστωμαι] Coisl. Par. E. Angel. Pal. Urb. *ἐπιστῶμαι*, probante Bekkero. v. Schneider. ad Remp. Vol. III. p. 142. Etiam paullo post section. C. *ἐπίστῃ* codd. tuentur praeter unum Urb. quem sequutus Bekkerus *ἐπιστῇ* dedit.

ἡμᾶς σφήλῃ] Sic Coisl. Urb. Vat. r. Vindob. Vulgo erat

Οὗτος αὖ, ἔφη, προςαποκρίνεται] Loquitur cum indignatione et contemtu, ideoque utitur tertia verbi persona, licet Socratem intelligat. Contendit hunc locum Heusdius Specim. Crit. p. 3 sq. cum illis Gorg. p. 489. B. *οὑτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν*, et aliis similibus. Formula *προςαποκρίνεσθαι τοῖς ἐρωτωμένοις* est: ad ea, quae interrogantur, ita respondere, ut plus addas quam interrogata sint; quod mox dicitur *παραφθέγγεσθαι* et *παράφθεγμα*. Etenim Socrates quum simpliciter affirmare deberet se aliqua re percipere scientiam, ulterius progressus animum significavit esse, quo scientia contineatur.

P. 296. *Οὐκ αὖ παύσει π.*] Molestum homini accidit, quod Socrates addidit *ὅταν ἐπιστῶμαι*. Nam *ἀεὶ* quum duplicem habeat vim et potestatem, ut sit vel *ἑκάστοτε*, quo sensu a Socrate nunc ponitur, vel semper et perpetuo; hac vocis ambiguitate Euthydemus uti constituit, ut Socratem omnia semper scire et novisse doceat. Quod ipsum hic sentiens callide interponit suum istud *ὅταν ἐπιστῶμαι*.

B. *ἀλλ' εἴπερ, σέ*] sed si quem in fraudem inducet, te fallet. Ellipsin tetigi ad Remp. VI. p. 497. E. copiose illustravit Heindorf. ad Parmen. p. 255.

Τοῦτ' ἐκεῖνο, ἔφη· ἥκει —] Formulam *τοῦτ' ἐκεῖνο*

ἀφελεῖν τὸ ὅταν. Οὐκοῦν ἀεὶ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι· ἀεὶ δ' ἐπιστάμενος πότερον τὰ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι ᾧ ἐπίστασαι, τὰ δ' ἄλλῳ, ἢ τούτῳ πάντα; Τούτῳ, ἔφην ἐγώ, ἅπαντα, ἅ γ' ἐπίσταμαι. Τοῦτ' ἐκεῖνο, ἔφη· ἥκει τὸ αὐτὸ παράφθεγμα. Ἀλλ' ἀφαιρῶ, ἔφην ἐγώ, τὸ ἅ γ' ἐπίσταμαι. Ἀλλὰ μηδὲ ἕν, ἔφη, ἀφέλῃς· οὐδὲν γάρ σου δέομαι. ἀλλά μοι ἀπόκριναι· C δύναιο ἂν ἅπαντα ἐπίστασθαι, εἰ μὴ πάντα ἐπίσταιο; Τέρας γὰρ ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγώ. Καὶ ὃς εἶπε· Προστίθει τοίνυν ἤδη ὅ τι βούλει· ἅπαντα γὰρ ὁμολογεῖς ἐπίστασθαι. Ἔοικα, ἔφην ἐγώ, ἐπειδήπερ γε οὐδεμίαν ἔχει δύναμιν τὸ ἃ ἐπίσταμαι, πάντα δὲ ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν καὶ ἀεὶ ὡμολόγηκας ἐπίστα-

σφάλῃ, unde Heindorf. et Winckelm. σφαλεῖ effinxerunt. De forma disputat Lobeck. ad Aiacem p. 225 ed. sec.

B. ἢ ἀεὶ τούτῳ ἐπ.] V. εἰ ἀεὶ, quod correxit Heindorf. Bodl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. C. Angel. Barb. Pal. Flor. a. c. o. ἢ habent. In Coisl. est ἤ. Verum exhibent cum Ald. et Bass. editt. codices Vat. r. Par. BE. Flor. b.

τὰ δὲ ἄλλῳ] ἃ Bodl. Vat. Θ.

quae respondet fere Germanico: da haben wirs! ad Symp. p. 210. E. Charmid. p. 166. B. Phaedr. p. 241. D. et alibi, explicavimus.

C. Προστίθει τοίνυν ἤδη —] Exultans de victoria, quam sibi videtur reportavisse, exclamat: Iam igitur quidvis addas licet! cuncta enim te scire fateris. Quod enim Socrates respondit monstri simile fore, si ἅπαντα quidem, nec vero πάντα cognita haberet, id sophista sic accipit, ac si ille se πάντα novisse ultro concessisset, ideoque etiam ἅπαντα scire fateretur. Perperam igitur Schleiermacherus pro vulgato ἅπαντα γὰρ ὁμολογεῖς legendum censet πάντα γὰρ ὁμολογεῖς, quod nec proxima Socratis responsio flagitat.

ἐπειδήπερ γε οὐδεμίαν — πάντα δὲ ἐπίσταμαι] quandoquidem nihil valet quod antea addidi ἃ ἐπίσταμαι, sed simpliciter πάντα ἐπίσταμαι, h. e. sed me simpliciter omnia scire aio. Nam ita hic locus intelligendus est, in quo explicando miror viros doctos adeo se torsisse. Nam Heindorfius verba πάντα δὲ ἐπίσταμαι abesse mavult. Schleiermacherus pro δὲ legendum putat δή; denique recentissimus libri interpres δὲ censet redordiri sermonem verbis ἐπειδήπερ γε κ. τ. λ. interruptum. Quorum omnium nihil est quod ad rectam rationem perducat.

σθαι τούτῳ, ᾧ ἐπίστασαι, εἴτε ὅταν ἐπίστῃ εἴτε ὅπως βούλει· ἀεὶ γὰρ ὡμολόγηκας ἐπίστασθαι καὶ
D ἅμα πάντα. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ παῖς ὢν ἠπίστω, καὶ ὅτ' ἐγίγνου, καὶ ὅτ' ἐφύου· καὶ πρὶν αὐτὸς γενέσθαι, καὶ πρὶν οὐρανὸν καὶ γῆν γενέσθαι, ἠπίστω ἅπαντα, εἴπερ ἀεὶ ἐπίστασαι. καὶ ναὶ μὰ Δία, ἔφη, αὐτὸς ἀεὶ ἐπιστήσει καὶ ἅπαντα, ἂν ἐγὼ βούλωμαι.
Cap. XXIII. Ἀλλὰ βουληθείης, ἦν δ' ἐγώ, ὦ πολυτίμητε Εὐθύδημε, εἰ δὴ τῷ ὄντι ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ' οὔ σοι πάνυ πιστεύω ἱκανῷ εἶναι, εἰ μή σοι συμβου-

D. ὦ πολυτίμητε Εὐθύδημε] Steph. πολύτιμε quod solus Par. E. tuetur. v. Heindorf. ad h. l. Ammonius p. 118. ed. Valck. Thomas M. Lobeck. ad Sophocl. Aiac. p. 120.

εἰ μή σοι συμβουληθείη] βουληθείη Bodl. Vat. Θ. Par. C. Barber. errore manifesto, quem adscivit Winckelm. Fieri tamen potest, ut σοι abiiciendum sit.

οὕτω δὲ ταχ' ἂν] δὲ om. Bodl. Vat. Θ. quo arrepto Winckelmannus scripsit: Διονυσόδωρος οὕτω. τάχα ἄν· εἴπετον δέ μοι.

εἴτε, ὅταν ἐπ. εἴτε ὅπως βούλει] h. e. sive addas tuum istud ὅταν ἐπίστωμαι, sive quid aliud volueris, veluti, quo paulo ante utebaris, ἅ γε ἐπίσταμαι. Nam ita haec accipienda sunt, absonumque est prorsus quod Winckelmannus εἴτε ὅπως βούλει vult significare sive nescis.

D. αὐτὸς ἀεὶ ἐπιστήσει] Molestum esse, imo prorsus absurdum istud αὐτὸς, neminem fore speramus quin Heindorfio lubens concedat. Itaque aut αὖθις legendum videtur, quod saepenumero est in posterum, postero tempore, aut, quod placuit Heindorfio, corrigendum εὐθύς. Sententia haec est: et mehercle etiam futuro tempore cuncta atque semper scire videberis, si ego id disputando efficere voluero.

ἀλλ' οὔ σοι πάνυ π. —] At non sane credo te esse idoneum ad hoc efficiendum, nisi frater tuus Dionysodorus idem voluerit: ita enim forsitan id efficietis. Ridet enim Socrates et pungit Euthydemum, qui antea ab ipso erat redactus in angustias. Quocirca Dionysodori auxilio opus fore significat, quandoquidem ita futurum sit, ut amborum cavillationibus ipsi sit concedendum. Verbum συμβούλεσθαι infra p. 298. C. et Lachet. p. 188. E. eodem modo positum. Quod Bodl. et Vat. cum duobus aliis βουληθείη habent, susceptum illud nuper a Winckelmanno, vereor equidem ne haec scriptura errore nata sit. Fortasse enim scriptum fuit olim: εἰ μὴ συμβουληθείη, quemadmodum etiam p. 298. C. dativus desideratur. Deinde cur οὕτω τάχ' ἂν omissa coniunctione γὰρ dicatur, nemini erit obscurum. Adduntur enim haec verba explicationis gratia. Itaque quod vulgo

ληθείη ὁ ἀδελφός σου οὑτοσὶ Διονυσόδωρος· οὕτω τάχ' ἄν. εἴπετον δέ μοι, ἦν δ' ἐγώ, — τὰ μὲν γὰρ ἄλλα οὐκ ἔχω ὑμῖν πῶς ἀμφισβητοίην, οὕτως E
εἰς σοφίαν τερατώδεσιν ἀνθρώποις, ὅπως οὐ πάντα ἐγὼ ἐπίσταμαι, ἐπειδὴ ὑμεῖς φατέ· τὰ δὲ τοιάδε πῶς φῶ ἐπίστασθαι, Εὐθύδημε, ὡς οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἄδικοί εἰσι; φέρε εἰπέ, τοῦτο ἐπίσταμαι ἢ οὐκ ἐπίσταμαι; Ἐπίστασαι μέντοι, ἔφη. Τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οὐκ ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί. Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, πάλαι. ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ· ἀλλ' ὡς 297

Mihi δὲ extruso vulgata verborum distinctio servanda visa est.

E. οὐ πάντα ἐγὼ ἐπίσταμαι] ἐγὼ om. Bodl. ante οὐ ponit Vat. r. Dein vulgo scribitur ἐπειδήπερ ὑμεῖς φατέ. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Angel. Barb. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. ed. Bas. 2. ἐπειδή γε, probante Winckelmanno. Routhius coni. ἐπειδήπερ γε, sicuti est p. 296. C. Bodl. Vat. Θ. neque περ neque γε habent, atque ita edere non dubitavi.

ὡς οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες] οἱ om. Steph. cum Par. E. Flor. b.

scribebatur οὕτω δὲ τάχ' ἄν, id ex glossemate natum est. Ad τάχ' ἄν liquet ex antecedentibus intelligendum esse ἱκανὸς εἴης. Aliter totum locum constituit Winckelmannus, qui ita scripsit: εἰ μή σοι βουληθείη ὁ ἀδελφός σου οὑτοσὶ Διονυσόδωρος οὕτω· τάχα ἄν· εἴπετον δέ μοι, κ. τ. λ. ut ad τάχα ἂν intelligendum sit βουληθείη. Quae ratio vel ideo displicet, quia οὕτω in clausula collocatum nescio quid molestiae affert; nec τάχα ἂν caret offensione.

E. πῶς ἀμφισβητοίην — ὅπως οὐ πάντα] Assentior Heindorfio πῶς ἂν ἀμφ. corrigenti. Nam ἂν omisso sententia haec existeret: non habeo quomodo me dubitare existimem s. velim; quod quam sit perversum et ineptum, nemo erit quin protenus sentiat. Iungenda autem verba sunt hunc in modum: πῶς ἂν ἀμφισβητοίην, ὅπως οὐ πάντα ἐπίσταμαι, de ceteris quidem quomodo possum dubitare, qui non (i. e. quin) omnia sciam; nam ὅπως est quomodo, poniturque sic post verba sentiendi, dicendi, significandi, non ita raro. v. praeter interpretes ad h. l. Matthiae Gr. p. 1267.

τὰ δὲ τοιάδε πῶς φῶ —] Illud negat a se intellectum, bonos viros esse iniustos. Vult enim Euthydemum commovere, ut de hac re disserere secum instituat. Hic quoque Socratem videmus dialecticam referre ad quaestiones de rebus turpibus et honestis, quum Euthydemi et Dionysodori ars unice nectendis argutis conclusiunculis et ad fucum faciendum comparatis contineatur.

Τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οὐκ ἄδικοι —] Euthydemus quia fraudulenter et captiose respondit Ἐπίστασαι, omissa rei, quae sciatur, commemoratione, Socrates ne quod homini effugium relinquatur, nunc quaerit, quidnam illud sit, quod ipsius

ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί, ποῦ ἐγὼ τοῦτο ἔμαθον;
Οὐδαμοῦ, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος. Οὐκ ἄρα ἐπίστα-
μαι, ἔφην, τοῦτο ἐγώ. Διαφθείρεις, ἔφη, τὸν λό-
γον, ὁ Εὐθύδημος πρὸς τὸν Διονυσόδωρον, καὶ φα-
νήσεται οὑτοσὶ οὐκ ἐπιστάμενος, καὶ ἐπιστήμων ἅμα
ὢν καὶ ἀνεπιστήμων. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος ἠρυθρία-
B σεν. Ἀλλὰ σύ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς λέγεις, ὦ Εὐθύ-
δημε; οὐ δοκεῖ σοι ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν ὁ πάν-
τα εἰδώς; Ἀδελφὸς γάρ, ἔφη, ἐγώ εἰμι Εὐθυδήμου,
ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ Διονυσόδωρος; Κἀγὼ εἶπον, Ἔα-
σον, ὦ 'γαθέ, ἕως ἂν Εὐθύδημός με διδάξῃ, ὡς

P. 297. B. *ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν*] V. ὁ ἀδελφός. Sed articulum libri omnes praeter Par. E. Barb. Flor. b. o. et pr. Cois. ignorant. Itaque cum Bekkero scripsi ἀδελφός.

C. *εἰ μίαν κεφαλὴν ἀποτμ.*] εἰς μίαν Bodl. Vat. Θ. Iidem cum Vat. r. et Vindob. deinceps pro ἀποτμηθείη τοῦ λόγου scriptum habent τοῦ λόγου τις ἀποτέμοι. Creuzer. εἰ μίαν κεφαλὴν τοῦ λόγου τις ἀποτέμῃ. Hinc Winckelmannus dedit: εἰ εἷς μίαν κεφαλὴν τοῦ λόγου τις ἀποτέμοι. Mihi in illo εἰςμίαν latere videtur scriptura εἴ τις μίαν. Videtur autem iam antiquitus διττογραφία

iudicio sciat. Tum vero ille protenus sententiam a Socrate propositam pervertit atque respondet: Ὅτι οὐκ ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί. Hanc loci rationem non perspiciens Serranus pro οὐκ ἀγαθοὶ legendum censuit ἄδικοι.

P. 297. B. *οὐ δοκεῖ σοι ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν* —] Quia libri plerique omnes ὁ articulum omittunt, non videtur recte dubitari posse, quin hic quoque crasis illa obliterata sit, quae dici non potest quam saepe fuerit a scribis vel ignorata vel neglecta. Enimvero etsi nomina consanguinitatem et affinitatem significantia articulo subinde carere certis exemplis demonstravit Schaeferus Melett. Critt. p. 45. et 116, tamen apud prosae orationis scriptores hoc ita demum fieri solet, si non de uno aliquo atque certo homine cogitandum est, sed patris, matris, fratris in universum mentio fit. v. ad Lachet. p. 179. A. cuius loci rationem Winckelmannus non videtur perspectam habuisse. Aliter iudicandum est de verbis proxime sequentibus, in quibus ἀδελφὸς praedicati munere fungitur. Ceterum Dionysodorum apparet fratri laboranti opem laturum continuo aliam inferre interrogatiunculam atque disputationis cursum alio flectere conari.

καὶ τοῦ ἑτέρου ὑμῶν] inferior sum vel alterutro vestrum; multo minus igitur pugnam et contentionem cum utroque suscipere possum.

C. *πολὺ γάρ πού εἰμι φ.*] Fuit qui istud που Socratis urbanitati parum convenire exi-

ἐπίσταμαι τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ὅτι ἄδικοί εἰσι, καὶ μή μοι φθονήσῃς τοῦ μαθήματος. Φεύγεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος, καὶ οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι. Εἰκότως γ', εἶπον ἐγώ· ἥττων γάρ εἰμι
καὶ τοῦ ἑτέρου ὑμῶν, ὥςτε πολλοῦ δέω μὴ οὐ δύο C
γε φεύγειν. πολὺ γάρ πού εἰμι φαυλότερος τοῦ Ἡρακλέους, ὃς οὐχ οἷός τε ἦν τῇ τε ὕδρᾳ διαμάχεσθαι, σοφιστρίᾳ οὔσῃ καὶ διὰ τὴν σοφίαν ἀνιείσῃ, εἰ μίαν κεφαλὴν ἀποτμηθείη τοῦ λόγου, πολλὰς ἀντὶ τῆς μιᾶς, καὶ καρκίνῳ τινὶ ἑτέρῳ σοφιστῇ, ἐκ θαλάττης ἀφιγμένῳ, νεωστί, μοι δοκεῖν, καταπεπλευκότι·

hic locum habuisse, unde apparet, qui fiat, ut plerique codd. ἀποτμηθείη tueantur, quod fateor mihi altero illo praestabilius videri. Pro τοῦ λόγου Vindob. in marg. τοῦ ὅλου.

καρκίνῳ τινὶ ἑτέρῳ] Sic Bodl. Vat. Θ. Coisl. Vind. Par. C. Barb. Urb. pro vulg. ἑτέρῳ τινι. Mox Bodl. Vat. Θ. νεωστί μοί τινι δοκεῖν. Unde Winckelm. scribendum coniecit: νεωστί τινί μοι δοκεῖν. Nec τις ita repetitum insolens; v. Porson. Addend. ad Hecub. p. 100 sq. ed. tert. Lips. Meinek. ad Menandr. p. 50.

stimaret. Qua in re vir doctus egregie fallitur. Constat enim που saepe usurpari ab iis, qui alterius exspectant assensionem. Elegantissima vero est quae sequitur comparatio, ducta illa a proverbio πρὸς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς, de quo v. etiam Phaedon. p. 89. C. Etenim festive sophistae cum hydra et cancro comparantur. Quod eo est elegantius, quia cancrum in fabulis narrant hydrae adversus Herculem suppetias tulisse. v. Apollodor. Bibl. II. 5, 2. ibique Heynium. Itaque facile apparet alteri hydrae, alteri cancri partes a Socrate tribui. Ceterum apte comparavit Winckelmannus fragmentum Platonis Comici ap. Schol. Aristoph. 792. in Σοφισταῖς Ξενοκλῆς δὲ δωδεκαμήχανος ὁ Καρκίνου παῖς τοῦ θαλαττίου: quod tamen non contendam philosopho ob oculos versatum esse.

εἰ μίαν κεφαλὴν — τοῦ λόγου] Winckelmannus e codicum quorundam vestigiis non dubitavit scribere: εἰ εἰς μίαν κ. τ. τις ἀποτέμοι, idque dicit certissime a se restitutum esse. Mihi secus videtur. Nam isti εἰς quidem hic locus non est propterea, quod in hac secundaria enuntiati parte nulla vis oppositionis continetur. Dein istud τοῦ λόγου ne quem male habeat, bene tenendum hydram informari tanquam sophistriam.

νεωστί, μοι δοκεῖν, καταπεπλευκότι] Tangit sophistas, qui nuper demum Athenas appulerant, maxime Dionysodorum. Pro μοι ne cum Heindorfio requiras ἐμοί, conf. annot. ad Phaedr. p. 258. A. Ion. p. 535. B.

ὃς ἐπειδὴ αὐτὸν ἐλύπει οὕτως ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ λέγων καὶ δάκνων, τὸν Ἰόλεων τὸν ἀδελφιδοῦν βοηθὸν ἐπεκαλέσατο, ὁ δὲ αὐτῷ ἱκανῶς ἐβοήθησεν. ὁ
D δ' ἐμὸς Ἰόλεως Πατροκλῆς εἰ ἔλθοι, πλέον ἂν θάτερον ποιήσειεν. Cap. XXIV. Ἀπόκριναι δή, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, ὁπότε σοι ταῦτα ὕμνηται· πότερον ὁ Ἰόλεως τοῦ Ἡρακλέους μᾶλλον ἦν ἀδελφιδοῦς ἢ σός; Κράτιστον τοίνυν μοι, ὦ Διονυσόδωρε, ἦν δ' ἐγώ, ἀποκρίνασθαί σοι. οὐ γὰρ μὴ ἀνῇς ἐρωτῶν, (σχεδόν τι ἐγὼ τοῦτ' εὖ οἶδα), φθονῶν καὶ διακωλύων, ἵνα μὴ διδάξῃ με ὁ Εὐθύδημος ἐκεῖνο τὸ σοφόν. Ἀποκρίνου δή, ἔφη. Ἀποκρινοῦμαι δή, εἶπον, ὅτι τοῦ Ἡρακλέους ἦν ὁ Ἰόλεως ἀδελφιδοῦς, ἐμὸς δ', ὡς

ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερά] ἀριστερᾷ Coisl. Par. E. Angel. v. Lobeck. ad Phryn. p. 259.

D. διδάξῃ με ὁ Εὐθ.] Articulum e Vat. Θ. inseruit

οὕτως ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ λέγων] Recte Schleiermacherus vertit: so von links her: quo tecte significatur Dionysodorus. Nam p. 271. B. ὁ δὲ παρ' ἐμὲ καθήμενος ἐξ ἀριστερᾶς ἀδελφὸς τούτου Διονυσόδωρος. De οὕτως v. ad. Sympos. p. 176. E. Istud ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ dictum ut ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα, ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον, alia id genus multa: conf. Lobeck, ad Phrynich. p. 259.

D. ὁ δ' ἐμὸς Ἰόλεως Πατροκλῆς εἰ ἔλθοι] „Huius hominis non alibi mentionem facit Plato neque aliûs quisquam scriptor, nisi quis cum Hemsterhusio ad Luciani Somn. §. 12. suspicetur eundem hunc esse Patroclem statuarium, quem Olymp. XCV. floruisse perhibet Plinius Hist. Nat. 37. 8. coniectura parum probabili." *Heindorf.* Hunc Socratis fratrem tangi ab Aristophane Avv. v. 794 sqq. Plut. v. 84 sq. scita est coniectura Winckelmanni. Non sine ioco eius mentionem hic iniici manifestum arbitror. Videtur enim fuisse omnis eruditionis expers et ad disserendum parum idoneus. De formula πλέον θάτερον ποιεῖν, malam rem etiam peiorem reddere, v. ad p. 280. E.

ὁπότε σοι ταῦτα ὕμνηται] quandoquidem ista garrivisti; de quo usu verbi ὑμνεῖν v. Ruhnken. ad Tim. p. 262 sq. Iam vero quoniam Socrates fratris sui ideoque consanguinei mentionem iniecit, Dionysodorus inde novam captat argutandi materiam adeoque sciscitatur, fueritne Iolaus magis (in höherm Grade) Herculis ἀδελφιδοῦς, quam Socratis. Quam sermonis conversionem non satis percipientes Heindorfius, Schleiermacherus et Groen van Prinsterer Prosopogr. Plat. p. 160. paullo ante Patroclis nomen delendum iudicarunt: quo extruso vereor ne locus magna

ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδ' ὁπωστιοῦν. οὐ γὰρ Πατροκλῆς ἦν E
αὐτῷ πατήρ, ὁ ἐμὸς ἀδελφός, ἀλλὰ παραπλήσιον
μὲν τοὔνομα Ἰφικλῆς, ὁ Ἡρακλέους ἀδελφός. Πα-
τροκλῆς δέ, ἦ δ' ὅς, σός; Πάνυ γ', ἔφην ἐγώ, ὁμο-
μήτριός γε, οὐ μέντοι ὁμοπάτριος. Ἀδελφὸς ἄρα
ἐστί σοι καὶ οὐκ ἀδελφός. Οὐχ ὁμοπάτριός γε, ὦ
βέλτιστε, ἔφην· ἐκείνου μὲν γὰρ Χαιρέδημος ἦν πα-
τήρ, ἐμὸς δὲ Σωφρονίσκος. Πατὴρ δὲ ἦν, ἔφη,
Σωφρονίσκος καὶ Χαιρέδημος; Πάνυ γ', ἔφην· ὁ
μέν γε ἐμός, ὁ δὲ ἐκείνου. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἕτε- 298
ρος ἦν Χαιρέδημος τοῦ πατρός; Τοὐμοῦ γ', ἔφην
ἐγώ. Ἆρ' οὖν πατὴρ ἦν ἕτερος ὢν πατρός; ἢ σὺ
εἶ ὁ αὐτὸς τῷ λίθῳ; Δέδοικα μὲν ἔγωγ', ἔφην, μὴ

Bekker.

E. *ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδ' ὁπωστιοῦν*] V. δοκεῖν, quod soli tenent Par. CE. Barb. Flor. b.

laboraret obscuritate. Nec audiendus est Winckelmannus, qui *ἦ ὁ σός*, addito articulo, scribendum censet, quod a recta ratione abhorrere sequentia arguunt certissime.

ἐκεῖνο τὸ σοφόν] sc. *ὅτι οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἄδικοί εἰσιν.*

E. *ἀλλὰ παραπλήσιον μὲν τοὔνομα Ἰφ.*] „Haec fuit quum sic corrigenda viderentur, *ἀλλὰ παραπλήσιος μὲν τοὔνομα, Ἰφικλῆς δὲ ὁ Ἡρακλ.*, nunc vulgatam scripturam teneo. Nam ut dicitur *ἀνὴρ ὄνομα Ἰφικλῆς*, quidni itidem dicatur *ἀνὴρ παραπλήσιον τοὔνομα Ἰφικλῆς*!“ *Heindorf.* Deinceps *ἀλλὰ — μὲν* non subsequente *δὲ* exemplis illustravit Heindorf. ad Theaet. p. 197. C. p. 201. B. et Winckelmann. ad h. l. Qui fiat, ut *ἀλλὰ — μὲν* saepissime ita dicatur, ex eo apparet, quod sententia per *δὲ* annectenda plerumque iam in praecedentibus verbis continetur. Veluti hoc loco dici poterat etiam sic: *παραπλήσιον μὲν τοὔνομά ἐστιν Ἰφικλῆς, ἦν δὲ οὐχὶ ἐκεῖνος αὐτῷ πατήρ.* Criton. p. 43. D. *οὔτοι ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι τήμερον ἥξειν.* ubi v. annot. De Rep. V. p. 475. E. *οὐδαμῶς, εἶπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφους.*

P. 298. *ὁ αὐτὸς τῷ λίθῳ*] Pungit Socratem huius exempli commemoratione, siquidem Graeci lapidis nomine significarunt hominem stupidum. Socrates vero ita respondet, ut vocabulo alio sensu accepto de silentio cogitare videatur, ad quod metuendum sit ne istis cavillationibus redigatur. Apte contulit Heindorfius Sympos. p. 198. C. *ἐφοβούμην γὰρ μή μοι τελευτῶν ὁ Ἀγάθων Γοργίου κεφαλὴν δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ ἐπὶ τὸν ἐμὸν λόγον πέμψας αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν.*

φανῶ ὑπὸ σοῦ ὁ αὐτός· οὐ μέντοι μοι δοκῶ. Οὐκοῦν ἕτερος εἶ, ἔφη, τοῦ λίθου; Ἕτερος μέντοι. Ἄλλο τι οὖν ἕτερος, ἦ δ' ὅς, ὢν λίθου οὐ λίθος εἶ; καὶ ἕτερος ὢν χρυσοῦ οὐ χρυσὸς εἶ; Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ὁ Χαιρέδημος, ἔφη, ἕτερος ὢν πατρὸς
B οὐκ ἂν πατὴρ εἴη. Ἔοικεν, ἦν δ' ἐγώ, οὐ πατὴρ εἶναι. Εἰ γὰρ δήπου, ἔφη, πατήρ ἐστιν ὁ Χαιρέδημος, ὑπολαβὼν ὁ Εὐθύδημος, πάλιν αὖ ὁ Σωφρονίσκος ἕτερος ὢν πατρὸς οὐ πατήρ ἐστιν, ὥστε σύ, ὦ Σώκρατες, ἀπάτωρ εἶ. Καὶ ὁ Κτήσιππος ἐκδεξάμενος, Ὁ δὲ ὑμέτερος, ἔφη, αὖ πατὴρ οὐ ταὐτὰ ταῦτα πέπονθεν; ἕτερός ἐστι τοὐμοῦ πατρός; Πολλοῦ γ', ἔφη, δεῖ, ὁ Εὐθύδημος. Ἀλλά, ἦ δ' ὅς, ὁ αὐτός; Ὁ αὐτὸς μέντοι. Οὐκ ἂν συμβουλοί-
C μην. ἀλλὰ πότερον, ὦ Εὐθύδημε, ἐμὸς μόνος ἐστὶ πατὴρ ἢ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Καὶ τῶν ἄλλων, ἔφη· ἢ οἴει τὸν αὐτὸν πατέρα ὄντα οὐ πατέρα εἶναι; Ὤιμην δῆτα, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί δέ; ἦ δ'

P. 298. οὐκ ἂν πατὴρ εἴη] οὐ πατήρ ἐστιν Vindob. Vat. r. et ἐστιν etiam Bodl. Vat. Θ.

B. ἐμὸς μόνος ἐστὶ π.] μόνος Bodl. Coisl. Vat. Θr. Ven. ΞΣ. Par. CE. Angel. Barb. Pal. Urb. modo pro vulg. μόνον cum Winckelmanno restitui. v. Bremi Excurs. XI. ad Lys. p. 449 sq.

C. ἵππων καὶ τῶν ἄλλων] Sic Ven. Ξ. Vat. r. Angel.

Οὐκοῦν καὶ ὁ Χαιρέδημος —] De toto hoc sophismate v. Aristotel. De Sophist. Elench. V. 2, 3. XXIV. 1, 2.

B. Οὐκ ἂν συμβουλοίμην] V. ad Lachet. p. 189. A.

C. Μὴ γάρ, ἔφη ὁ Κτ., ὦ Εὐθύδημε· τὸ λεγόμ.] Illud μὴ γάρ per se seorsum accipiendum, quo non animadverso Heindorfius συνάπτῃς legendum opinabatur. Exempla huius usus satis multa congessi ad Protagor. p. 334. E. Alcib. I. p. 75 B. al. Sententia verborum haec est: Noli ista in medium afferre; nam, quod in proverbio dicitur, οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις, i. e. non bene haec inter se componis. Schol. Λίνον λίνῳ συνάπτεις, ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν ἢ λεγόντων ἢ δρώντων ἢ τὰ ὅμοια εἰς φιλίαν συναπτόντων. μέμνηται δὲ αὐτῆς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ γ' τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως (III. 6, 9.)· οὐ γὰρ λίνον λίνῳ συνάπτειν ἐστίν. Στράττις Ποταμοῖς (lege Ποταμίοις cum Hemsterhusio ad Arist. Plut. v. 470.) καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ. Similia habent Photius Lex. p. 224. 23. ed. Porson. Schol. Aristid. T. III. p. 501. ed. Dindorf. Simplicius ad Aristot. Phys. p. 117.

ὅς· χρυσὸν ὄντα μὴ χρυσὸν εἶναι; η ἄνθρωπον ὄντα μὴ ἄνθρωπον; Μὴ γάρ, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε· τὸ λεγόμενον, οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις; δεινὸν γὰρ λέγεις πρᾶγμα, εἰ ὁ σὸς πατὴρ πάντων ἐστὶ πατήρ. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη. Πότερον ἀνθρώπων; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος, ἢ καὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων πάντων ζώων; Πάντων, ἔφη. Ἦ καὶ μήτηρ ἡ μή- D
τηρ; Καὶ ἡ μήτηρ γε. Καὶ τῶν ἐχίνων ἄρα, ἔφη, ἡ σὴ μήτηρ μήτηρ ἐστὶ τῶν θαλαττίων. Καὶ ἡ σή γ', ἔφη. Καὶ σὺ ἄρα ἀδελφὸς εἶ τῶν κωβιῶν καὶ κυναρίων καὶ χοιριδίων. Καὶ γὰρ σύ, ἔφη. Καὶ πρὸς ἄρα σοι πατήρ ἐστι καὶ κύων. Καὶ γὰρ σοί, ἔφη. Αὐτίκα δέ γε, ἦ δ' ὃς ὁ Διονυσόδωρος, ἄν μοι ἀποκρίνῃ, ὦ Κτήσιππε, ὁμολογήσεις ταῦτα. εἰπὲ γάρ μοι, ἔστι σοι κύων; Καὶ μάλα πονηρός, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἔστιν οὖν αὐτῷ κυνίδια; Καὶ μάλ', E
ἔφη, ἕτερα τοιαῦτα. Οὐκοῦν πατήρ ἐστιν αὐτῶν ὁ κύων; Ἔγωγέ τοι εἶδον, ἔφη, αὐτὸν ὀχεύοντα τὴν

Vulgo ἵππων ἢ καὶ τῶν ἄλλων, quod mutavit Bekkerus. Alioquin post ἵππων ponenda est interrogationis nota.

D. Ἦ καὶ μήτηρ ἡ μήτηρ] Articulum om. Bodl. Vat. Θ. Urb. et pr. Coisl. post καὶ ponit rec. Coisl.

D. τῶν κωβιῶν] τῶν βοϊδίων Bodl. Vat. Θ. τῶν ᾠδίων Vindob. et in marg. γραφ. κοβίων. Dein Coisl. καὶ τῶν κυναρίων. Mox Bodl. Καὶ γὰρ σύ, ἔφη.

οὖ τα συγκλώθεσθαι πεφυκότα συγκλώθειν. Suidas: οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις: ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν πραττόντων. Videtur igitur et λίνον λίνῳ συνάπτεις et οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις usu celebratum fuisse. Ad proxima Schleiermacherus conferri iussit Aristotel. De Sophist. Elench. V. 2, 3. XXIV. I, 2. Vol. III. p. 532. et 610. ed. Bip.

D. τῶν κωβιῶν] „gobiorum, de quo piscium genere v. Schneider. Histor. Litterar. Piscium p. 46.“ Heindorf. Schol. ad h. l. τῶν ᾠδίων. τῶν κοβίων. Ex quo apparet olim aliud quid scriptum fuisse. Cod. Vind. τῶν ᾠδίων. Bodl. Vat. Θ. τῶν βοϊδίων. Alii τῶν κωβίων. Winckelmannus coniecit τῶν κώθων s. κωθώνων. Certe Athenaeus VII. p. 309. C. = p. 673. ed. Dind. Νουμήνιος δ' ἐν Ἁλιευτικῷ κώθους αὐτοὺς (τοὺς κωβιοὺς) καλεῖ. De voc. κυνάριον v. Lobeck. ad Phrynich. p. 180.

E. ἕτερα τοιαῦτα] sc. πονηρά.

ὀχεύοντα τὴν κύνα] H. e. ἐπιβαίνοντα. Usum verbi tetigi ad Rempubl. V. p. 455. B.

κύνα. Τί οὖν; οὐ σός ἐστιν ὁ κύων; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν πατὴρ ὢν σός ἐστιν, ὥςτε σὸς πατὴρ γίγνεται ὁ κύων καὶ σὺ κυναρίων ἀδελφός; Καὶ αὖθις ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ Διονυσόδωρος, ἵνα μὴ πρότερόν τι εἴποι ὁ Κτήσιππος, Καὶ ἔτι γέ μοι μικρόν, ἔφη, ἀπόκριναι· τύπτεις τὸν κύνα τοῦτον; Cap. XXV. Καὶ ὁ Κτήσιππος γελάσας, Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη· οὐ
299 γὰρ δύναμαι σέ. Οὐκοῦν τὸν σαυτοῦ πατέρα, ἔφη, τύπτεις; Πολὺ μέντοι, ἔφη, δικαιότερον τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι, ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς οὕτως ἔφυσεν. ἀλλ' ἦ που, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος, πόλλ' ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας σοφίας ταύτης ἀπολέλαυκεν ὁ πατὴρ ὁ ὑμέτερός τε καὶ τῶν κυνιδίων. 'Αλλ' οὐδὲν δεῖται πολλῶν ἀγαθῶν, ὦ Κτή-

E. ἵνα μὴ πρότερόν τι εἴποι] Sic Bodl. Vat. Θ. Angel. Vindob. Vulg. εἴπῃ, quod iam Heindorf. emendaverat.

P. 299. Πολὺ μέντοι, ἔφη] ἔφη om. Bodl. Dein Coisl. corr. ὅ τι παθών.

ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτησ.] ἔφη om. Vat. Θ. Vind. Ven. ΞΣ. Par. BCE. Angel. Barb. Pal. Urbin. Flor. b. o. et pr. Coisl.

καὶ τῶν κυνιδίων] Sic Vindob. Vulgo καὶ ὁ τῶν κυν. quod mutandum esse iam Heindorfius vidit.

μικρόν, ἔφη, ἀπόκριναι] V. ad p. 286. D.

P. 299. ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς —] Quod est in libro Coisl. παθών, id vereor ut quisquam probaturus sit inspectis iis, quae ad p. 283. E. explicavimus. Deinde οὕτως, quod ad σοφοὺς pertinet, cur ita postpositum sit, ex ann. ad Hipp. mai. p. 282. E. Phaedr. p. 256. E. intelligetur. Nec vero opus est, ut cum Heindorfio restituas σοφοὺς οὕτως υἱεῖς. Nam σοφοὺς υἱεῖς quia in unam comprehendi notionem debet, rectissime οὕτως utrique vocabulo postponitur. Prorsus eodem modo Plato loco Hippiae, quem antea significavi, scripsit: ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πάνυ, ubi itidem exspectes ἐν ὀλίγῳ πάνυ χρόνῳ. In antecedentibus Astius corrigendum censet δικαιότερον ἂν τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι. Sed optativus sine ἂν opinationem loquentis significat cum voluntatis quadam significatione coniunctam. v. Hermann. De Particula ἄν p. 159 sq.

πολλ' ἀγαθὰ — κυνιδίων] Quoniam sophistarum patrem a Ctesippo designari manifestum est, articulus ὁ ante τῶν κυνιδίων abiiciendus fuit, quem miror a nupero editore esse conservatum. Sententiam verborum puto hanc esse: Multa vero bona ex hac sapientia ille vester et catulorum pater percepit, siquidem eum vel pessime tractare licebit.

σιππε, οὔτ' ἐκεῖνος οὔτε σύ. Οὐδὲ σύ, ἦ δ' ὅς, ὦ Εὐθύδημε, αὐτός; Οὐδὲ ἄλλος γε οὐδεὶς ἀνθρώπων. εἰπὲ γάρ μοι, ὦ Κτήσιππε, εἰ ἀγαθὸν νομίζεις εἶναι ἀσθενοῦντι φάρμακον πιεῖν ἢ οὐκ ἀγαθὸν B εἶναι δοκεῖ σοι, ὅταν δέηται· ἢ εἰς πόλεμον ὅταν ἴῃ, ὅπλα ἔχοντα μᾶλλον ἰέναι ἢ ἄνοπλον. Ἔμοιγε, ἔφη. καίτοι οἶμαί τί σε τῶν καλῶν ἐρεῖν. Σὺ ἄριστα εἴσει, ἔφη· ἀλλ' ἀποκρίνου. ἐπειδὴ γὰρ ὡμολόγεις ἀγαθὸν εἶναι φάρμακον, ὅταν δέῃ, πίνειν ἀνθρώπῳ, ἄλλο τι τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ὡς πλεῖστον δεῖ πίνειν, καὶ καλῶς ἐκεῖ ἕξει, ἐάν τις αὐτὸ τρίψας ἐγκεράσῃ ἐλλεβόρου ἅμαξαν; Καὶ ὁ Κτήσιππος εἶπε, Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Εὐθύδημε, ἐὰν ᾖ γε ὁ πίνων ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐν Δελφοῖς. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ C

B. *εἶναι δοκεῖ σοι*] Sic Bodl. Vat. Θr. Vindob. Coisl. Ven. Ξ. Urb. Legebatur olim *σοι δοκεῖ*.

ἄλλο τι τοῦτο τὸ ἀγαθόν] τὸ additum e Ven. ΞΣ. Par. C. Ang. Barb. Pal. Urb. Flor. a. b. c. o. et pr. Par. B.

αὐτὸ τρίψας] *αὐτῷ* Bodl. Vat. Θ. probante Winckelmanno.

C. *ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐν Δ.*] Sic Bodl. Vat. Θr. Par. C. Barb. Flor. a. c. Legebatur olim *ὁ σὸς ὁ ἀνδριάς*.

εἰ ἀγαθὸν νομίζεις — πιεῖν] Conf. Aristotel. De Sophist. Elench. c. 4. p. 529. ed. Bip.

B. *καίτοι οἶμαί τι — ἐρεῖν*] quanquam vereor, ne captiosa sit rursus ista tua quaestio, alioque me denuo sophismate decipere velis. *Τῶν καλῶν* i. e. *τῶν κομψῶν*, ut alias vocantur a Socrate huiusmodi sophistarum commenta. Infra p. 302. A. *ἤδη γὰρ ὅτι ἐξ αὐτῶν καλόν τι ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτημάτων*." Heindorf. Deinde *σὺ ἄριστα εἴσει* similiter dictum atque alibi *τάχα εἴσει*. Pro *ὡμολόγεις*, modo fatebaris, quod Heindorfius de coniectura dedit *ὁμολογεῖς*, id nec necessarium est nec a codicibus confirmatum.

καὶ καλῶς ἐκεῖ ἕξει] Recte Winckelmannus *ἐκεῖ*, ab Heindorfio aliisque in fraudis suspicionem vocatum, ita defendit, ut significare dicat in medicamenti sumtione, *ἐν τῷ τὸ φάρμακον πίνειν*, qui vocabuli usus apud Platonem non ita rarus est. De usu hellebori v. intpp. ad Horat. Sermon II. 3, 83. et Plinii H. N. 25, 5.

C. *ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐν Δελφοῖς*] Quaenam statua intelligenda sit, non aliunde constat. Plures enim statuas Delphis positas fuisse exploratum habemus.

ἐν τῷ πολέμῳ ἐπειδὴ ἀγαθόν ἐστιν ὅπλα ἔχειν; ὡς πλεῖστα δεῖ ἔχειν δόρατά τε καὶ ἀσπίδας, ἐπειδήπερ ἀγαθόν ἐστι; Μάλα δήπου, ἔφη ὁ Κτήσιππος· σὺ δ' οὐκ οἴει, ὦ Εὐθύδημε, ἀλλὰ μίαν καὶ ἓν δόρυ; Ἔγωγε. Ἦ καὶ τὸν Γηρυόνην ἄν, ἔφη, καὶ τὸν Βριάρεων οὕτω σὺ ὁπλίσαις; ἐγὼ δὲ ᾤμην σε δεινότερον εἶναι, ἅτε ὁπλομάχην ὄντα, καὶ τόνδε τὸν ἑταῖρον. Καὶ ὁ μὲν Εὐθύδημος ἐσίγησεν· ὁ δὲ Διο-
D νυσόδωρος πρὸς τὰ πρότερον ἀποκεκριμένα τῷ Κτησίππῳ ἤρετο, Οὐκοῦν καὶ χρυσίον, ἦ δ' ὅς, ἀγαθὸν δοκεῖ σοι εἶναι ἔχειν; Πάνυ, καὶ ταῦτά γε πο-

D. ἀγαθὰ οὐ δοκεῖ σοι] ἀγαθὸν cum Steph. unus Ven. Ξ. Σφόδρα γ', ἔφη] γ' additum est e Bodl. Vat. Θr. Coisl. Par. BC. Barb. Urb. Flor. b.

ἀλλὰ μίαν καὶ ἓν δόρυ] Quum ad μίαν intelligendum sit ἀσπίδα, ne δόρυ quidem ut adiiceretur necessarium fuit. Nec tamen vocabulum invitis codicibus eliminandum putamus.

Γηρυόνην — καὶ τὸν Βριάρεων] Legg. VII. p. 795. C. Γηρυόνην δέ γε εἴ τις φύσιν ἔχων ἢ καὶ τὴν Βριάρεω φύοιτο, ταῖς ἑκατὸν χερσὶν ἑκατὸν δεῖ βέλη ῥίπτειν δυνατὸν εἶναι. ubi vide Astium p. 349. Dein quod Heindorfius malebat καὶ σὲ — καὶ τόνδε τὸν ἑταῖρον, eo non opus est. Quemadmodum enim pronomen in oppositione subinde omittitur, de quo genere supra ad p. 295. A. explicavimus, ita ne enclitica quidem eius forma hoc in genere temere spernenda est. Apollonius De Syntax. p. 121 sq. πᾶσα γάρ φασιν ἀντωνυμία συμπλεκομένη ἐν τάσει ὀρθῇ ἐστίν· Διονυσίῳ ἐλάλησε καὶ ἐμοί, Διονύσιον τιμᾷ καὶ ἐμέ. εἰ γοῦν (δ' οὖν) ἐκτὸς τοῦ συνδεσμοῦ γένοιτο ἡ ἀντωνυμία, οὐ πάντως ὀρθοτονηθήσεται· ἐχαρίσατό σοι καὶ Διονυσίῳ, ἐτίμησέ σε καὶ Διονύσιον. Supra p. 283. E. ὅ τι μαθών μου καὶ τῶν ἄλλων καταψεύδει, ubi falluntur qui ἐμοῦ requirunt. Sophocl. Oedip. Col. v. 567. ἔξοιδ' ἀνὴρ ὢν χὤτι τῆς ἐς αὔριον οὐδὲν πλέον μοι σοῦ μέτεστιν ἡμέρας. Eurip. Hippolyt. 323. ἔα μ' ἁμαρτεῖν, οὐ γὰρ εἰς σ' ἁμαρτάνω. Orest. v. 736. μή μ' ἰδεῖν θανόνθ' ὑπ' ἀστῶν καὶ κασιγνήτην ἐμήν. Ibid. v. 726. Μενέλεως κάκιστος εἰς με καὶ κασιγνήτην ἐμήν, ubi Porsonus dedit ἐς ἐμέ. Iphigen. Taur. 657. 1069. 1085. Aristoph. Rann. v. 504. Sophocl. Philoctet. v. 47. ὡς μᾶλλον ἂν ἕλοιτό μ' ἢ τοὺς πάντας Ἀργείους λαβεῖν, ubi v. Wunderum, Sophoclea comparantem.

D. Πάνυ, καὶ ταῦτά γε πολύ] Heindorfius requirebat Πάνυ γε, καὶ ταῦτά γε πολύ, sicuti est p. 297. E. πάνυ γ', ἔφη, ὁ μέν γε ἐμός. et p. 300. E. ἔγωγε, ἔφην, καὶ πολλά γε.

Οὐκοῦν ἀεὶ δεῖ — ἐν ἑαυτῷ] Observes quaeso formularum ambiguitatem; unde deinde ducitur argumentatio.

E. Φασί γε οὖν —] Optime

λύ, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί οὖν; ἀγαθὰ οὐ δοκεῖ σοι χρήματα ἀεί τ' ἔχειν καὶ πανταχοῦ; Σφόδρα γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ χρυσίον ἀγαθὸν ὁμολογεῖς εἶναι; Ὡμολόγηκα μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἀεὶ δεῖ αὐτὸ ἔχειν καὶ πανταχοῦ καὶ ὡς μάλιστα ἐν ἑαυτῷ; καὶ εἴη ἂν εὐδαιμονέστατος, εἰ ἔχοι χρυσίου μὲν E τρία τάλαντα ἐν τῇ γαστρί, τάλαντον δ' ἐν τῷ κρανίῳ, στατῆρα δὲ χρυσοῦ ἐν ἑκατέρῳ τὠφθαλμῷ; Φασί γε οὖν, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος, τούτους εὐδαιμονεστάτους εἶναι Σκυθῶν καὶ ἀρίστους ἄνδρας, οἳ χρυσίον τε ἐν τοῖς κρανίοις ἔχουσι πολὺ

E. ἑκατέρῳ τὠφθαλμῷ] V. τῷ ὀφθαλμῷ. Illud tutum praestant Bodl. Vat. Θ. ΞΣ. Par. BC. Angel. Barb. Flor. a. c.

Schleiermacherus: Sagt man doch auch, dass die glückseligsten und trefflichsten Männer sind unter den Scythen etc. Enimvero γοῦν et γε οὖν aliquantum inter se differunt, siquidem altera vocula ab altera seiungitur, ubi γε vocabuli proxime praecedentis vim acuit, οὖν autem ratiocinationem loquentis cum assensione denotat. Exempla dabunt Schaefer. ad Dion. De Comp. Verb. p. 271. Schneider. ad Remp. I. p. 335. E.

ἐν τοῖς κρανίοις — τοῖς ἑαυτῶν] „Hic aut diversa Platonem confudisse aut alium, quem sequeretur, auctorem quam Herodotum habuisse notavit Valckenar. ad Herodot. IV. 26. secundum Herodotum enim IV. 65. non parentum aut amicorum craniis usos Scythas tanquam poculis, sed hostium, quos interfecissent; aut inimicorum saltem; Issedones solos parentum suorum crania deaurata custodivisse et veluti ἀγάλματα veneratos esse, postquam cadaverum carnes cum aliis commixtas comedissent. At nulla hic est parentum aut amicorum mentio; τὰ κράνια τῶν ἑαυτῶν, ipsorum crania, dicit Ctesippus eodem modo, quo ante Ctesippi canem, catulorum patrem, ipsius Ctesippi patrem dixerat sophista. Videlicet ut ibi ex hoc, πατὴρ ὢν σός ἐστι, Dionysodorus illud fecerat, σὸς πατήρ ἐστι, eadem fallacia h. l. Ctesippus τὰ κράνια αὐτῶν ὄντα, crania, quae ipsi possident, convertit in τὰ ἑαυτῶν, quod ipse significat haec addens, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες τὸν κύνα τὸν πατέρα. Itaque nihil h. l. Plato respexit nisi communem illam narrationem de Scythis τοῖς κρανίοις ἐκπώμασιν utentibus. v. Strabo VII. p. 458. A. et p. 460. B." *Heindorf.* — Videlicet est fallacia compositionis, quam dialectici appellant, h. e. qua coniuncte accipiuntur, quae sunt accipienda divisim. Veluti sophista antea hunc in modum argumentabatur. Quia canis est Ctesippi, consequitur eum esse Ctesippi patrem. Eodem igitur modo nunc Ctesippus argutando ludit: Scytharum, inquit, di-

τοῖς ἑαυτῶν, ὥςπερ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες τὸν κύνα τὸν πατέρα, καὶ ὃ θαυμασιώτερόν γε ἔτι, ὅτι καὶ πίνουσιν ἐκ τῶν ἑαυτῶν κρανίων κεχρυσωμένων, καὶ ταῦτα ἐντὸς καθορῶσι, τὴν ἑαυτῶν κορυφὴν ἐν ταῖς
300 χερσὶν ἔχοντες. Πότερον δὲ ὁρῶσιν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, καὶ Σκύθαι τε καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὰ δυνατὰ ὁρᾶν ἢ τὰ ἀδύνατα; Τὰ δυνατὰ δήπου. Οὐκοῦν καὶ σύ, ἔφη; Κἀγώ. Ὁρᾷς οὖν τὰ ἡμέτερα ἱμάτια; Ναί. Δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα. Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί δέ; ἦ δ' ὅς. Μηδέν. σὺ δ' ἴσως οὐκ οἴει αὐτὰ ὁρᾶν· οὕτως ἡδὺς εἶ. ἀλ-

P. 300. οἴει αὐτὰ ὁρᾶν] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Legebatur olim ὁρᾶν αὐτά. Dein Bodl. Vat. Θ. Coisl. Ven. Σ. Vind. Urbin. et pr. Par. B. ἐπικεκοιμᾶσθαι.

καὶ εἰ οἷόν τε λέγοντα] εἰ de Stephani coniectura additum librorum caret commendatione.

tissimi habentur, qui plurimum auri habent in craniis suis reconditum, h. e. in craniis, quae possident. Iam vero craniis istis deauratis etiam pro poculis utuntur. Ergo illi ex suis ipsorum craniis bibunt adeoque suos ipsorum vertices manibus tenentes illa introspiciunt.

P. 300. καὶ Σκύθαι τε καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι] Recte Winckelmannus τε tuetur comparatis locis Euthydem. p. 286. C. Legg. I. p. 633. A. II. p. 665. E.

Δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα] Ambiguitas per constructionis rationem quaesita. Nam δυνατὰ per attractionem dicitur pro δυνατόν, ita quidem, ut verba vi et potestate activa accipienda sint. Phaedr. p. 256. B. οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτε σωφροσύνη ἀνθρωπίνη οὔτε θεία μανία δυνατὴ πορίσαι ἀνθρώπῳ. De Rep. V. p. 471. C. δυνατὴ αὕτη ἡ πολιτεία γενέσθαι. Ibid. VIII. p. 559. B. δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἀπαλλάττεσθαι.

Τί δέ; ἦ δ' ὅς. Μηδέν.] Sophistae interroganti, quid sit quod vestes videant, Ctesippus festive respondet: Nihil; atque tum ridens pergit: tu autem fortasse non putas illas videre; adeo suavis es! Formulam ἡδὺς εἶ, suavis, i. e. fatuus, es, ad Hipp. maior. p. 300. C. attigimus, copiose illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 131.

καὶ * εἰ * οἷόν τε λέγοντα —] Recepimus εἰ de coniectura Stephani, quod consilium recentioribus editoribus omnibus probatum est, si ab uno discesseris Winckelmanno. Is enim protasin sine εἰ positam censet, sicut in Horatiano illo: Non possis oculo quantum contendere Lynceus, Non tamen idcirco contemnas lippus inungi: cuius generis alia multa collegerunt Bentleius ad Horat. Satyr. II. 6, 48. Heindorf. ad Satyr. I. 1, 45. Gronov. Obss. 4, 20. p. 315. Manut. ad Cicer. Verr.

λά μοι δοκεῖς, Εὐθύδημε, οὐ καθεύδων ἐπικεκοιμῆσθαι, καὶ * εἰ * οἷόν τε λέγοντα μηδὲν λέγειν, καὶ σὺ τοῦτο ποιεῖν. Cap. XXVI. Ἦ γὰρ οὐχ οἷόν τε, B ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, σιγῶντα λέγειν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος. Ἆρ' οὐδὲ λέγοντα σιγᾶν; Ἔτι ἧττον, ἔφη. Ὅταν οὖν λίθους λέγῃς καὶ ξύλα καὶ σιδήρια, οὐ σιγῶντα λέγεις; Οὔκουν, εἴ γε ἐγώ, ἔφη, παρέρχομαι ἐν τοῖς χαλκείοις, ἀλλὰ φθεγγόμενα καὶ βοῶντα μέγιστον τὰ σιδήρια λέγεται, ἐάν τις ἅψηται· ὥστε τοῦτο μὲν ὑπὸ σοφίας ἔλαθες οὐδὲν εἰπών. ἀλλ' ἔτι μοι τὸ ἕτερον ἐπιδείξατον, ὅπως αὖ

B. ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος] ὃς om. Bodl. Vat. Θ.

Οὔκουν εἴ γε ἐγώ] ἦγε Bodl. Vat. Θ. Vind. Florr. ἥγε Ven. ΞΣ. Par. BC. Palat. ἥγε Coisl. Barb. unde Winckelmannus effinxit ἤ γε ἐγώ. Sed ἤ ab hoc loco alienum.

6, 63. Matthiae ad Orat. pro Rosc. Am. §. 55. Drackenb. ad Liv. XXI. 10, 6. al. ex quibus Heindorfius etiam Graecorum scriptorum exempla commemoravit, quae sane non pauca apud ipsum Platonem extant. At enim vero quantumvis haec loquendi forma Graecis Latinisque scriptoribus celebrata sit, tamen ea certis quibusdam finibus circumscripta fuerit necesse est. Neque ea locum habet nisi in oratione vividiore, quae refert speciem quandam sermocinationis. Talis enim oratio particulam condicionalem non requirit propterea, quod protasis ita potest pronuntiari, ut prope accedat ad formam interrogationis. Quod quum in hunc locum nullo modo conveniat, librorum scripturam vitiatam esse dubitari non potest. Nihil autem facilius potuit accidere, quam ut εἰ post καὶ a scribis obliteraretur. De aliis locis Platonis ad hanc normam examinandis suo tempore explicabitur.

B. οὐ σιγῶντα λέγεις] H. e. nonne silentio dicis? Pervertit enim sensum verborum, σιγῶντα nunc per amphiboliam genere neutro accipiens. Aristotel. Sophist. Elench. c. IV. 6 iam a Routhio laudatus Παρὰ δὲ τὴν ἀμφιβολίαν, inquit, οἱ τοιοίδε λόγοι· ἆρα ἔστι σιγῶντα λέγειν; διττὸν γάρ ἐστι καὶ τὸ σιγῶντα λέγειν, τό τε τὸν λέγοντα σιγᾶν καὶ τὸ τὰ λεγόμενα. conf. etiam X. 8. Ad haec vero Ctesippus, sophistam rursus ludificans, respondet: Minime vero, siquidem obambulo per officinas ferrarias, sed sonantia et vel maxime loquentia ferra dicuntur (i. e. vocantur), si quis ea attigerit. Enimvero φθέγγεσθαι et βοᾶν etiam de rebus inanimis usurpatur. Dio Cass. p. 1094, 94. de Vesuvio: ἠχεῖ τε καὶ βοᾷ (Vesuvius). Pro λέγεται Astius legendum coniecit λέγει, quo vereor ut opus sit.

C ἔστι λέγοντα σιγᾶν. Καί μοι ἐδόκει ὑπεραγωνιᾶν ὁ Κτήσιππος διὰ τὰ παιδικά. Ὅταν σιγᾷς, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, οὐ πάντα σιγᾷς; Ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ τὰ λέγοντα σιγᾷς, εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα. Τί δέ; ἔφη ὁ Κτήσιππος, οὐ σιγᾷ πάντα; Οὐ δήπου, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Ἀλλ' ἄρα, ὦ βέλτιστε, λέγει τὰ πάντα; Τά γε δήπου λέγοντα. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ τὰ πάντα σιγᾷ ἢ λέγει; Οὐδέτερα καὶ ἀμφότερα,
D ἔφη ὑφαρπάσας ὁ Διονυσόδωρος· εὖ γὰρ οἶδα ὅτι τῇ ἀποκρίσει οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ. Καὶ ὁ Κτήσιππος,

C. *εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα*] *τὰ λεγόμενα* Bodl. Vind. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCE. Angel. Barbar. Pal. Urb. Vat. r. Flor. a. b. c. o. Ald. Bas. 1. 2. Recte Cornarius correxit *τὰ λέγοντα*, quod tuetur Vat. Θ. Praeterea idem vir doctus ante *τὰ λέγοντα* inserendum censuit *καὶ*, non improbante Heindorfio.

οὐ σιγᾷ πάντα] Heindorf. coni. *τὰ πάντα.*

Ἀλλ' ἄρα, ὦ βέλτ.] Sic Vindob. Ceterae editt. *Ἀλλ' ἆρα,*

D. *ἐξημφοτέρικε τ. λ.*] *ἐξημφοτέρηκε* Ven. Ξ. Angel. Pal. et Florr. errore. Dein Heindorf. corr. *καὶ ἀπολώλεκε καὶ ἥττηται.* In Ang. Pal. Flor. o. et pr. Ven. Ξ. *τε* omissum. Pro *ἥττηται* Vind. Vat. r. Par. BC. Barb. et pr. Coisl. *ἥττησαι.*

ὥστε ὁ Κτήσιππος] *ὥσπερ* Bodl. Vat. Θ. Dein vulgo

C. *ἐδόκει ὑπεραγωνιᾶν*] V. ad Charmid. p. 162. B. quem locum iam Heindorfius comparavit.

εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα] siquidem *τὰ λέγοντα* non exemta sunt numero *τῶν ἁπάντων*. Argumentum hunc in modum concluditur: Quando siles, omnia siles. Iam vero *τὰ λέγοντα* ad omnia illa pertinent. Ergo siles *τὰ λέγοντα*. Ex his perspicuum est nihili esse quod vett. editt. et codd. magno consensu tuentur *τὰ λεγόμενα*; nec cuiquam placebit Winckelmanni ratio hanc lectionem sic interpretantis: atqui quaecunque dicuntur, i. e. quaecunque sermonis ope eloquimur et proinde etiam ipsa *τὰ λέγοντα*, ad omnia pertinent. Verum iam Stephanus de Cornarii coniectura restituit, idque confirmatur verbis Ficini: illa, quae dicunt. Mox Heindorfius legendum censet, inserto articulo: *οὐ σιγᾷ τὰ πάντα*, ut *τὰ πάντα* intelligantur de hac rerum universitate. Nec tamen hac correctione opus est, siquidem *πάντα* simpliciter est omnia.

Οὐδέτερα καὶ ἀμφότερα] Neutrum et utrumque, inquit Dionysodorus sermonem arripiens. De plurali numero v. ad Lysid. p. 218. E. — *οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ*, h. e. quomodo eam redarguas, de quo formulae usu v. ad p. 287. E.

D. *ἐξημφοτέρικε τὸν λόγον*] Recte explicat Heindor-

ὥςπερ εἰώθει, μέγα πάνυ ἀνακαγχάσας, Ὦ Εὐθύδημε, ἔφη, ὁ ἀδελφός σου ἐξημφοτέρικε τὸν λόγον, καὶ ἀπόλωλέ τε καὶ ἥττηται. Καὶ ὁ Κλεινίας πάνυ ἥσθη καὶ ἐγέλασεν, ὥςτε ὁ Κτήσιππος ἐγένετο πλεῖον ἢ δεκαπλάσιος. ὁ δέ μοι, πανοῦργος ὤν, ὁ Κτήσιππος, παρ' αὐτῶν τούτων αὐτὰ ταῦτα παρακηκόει· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλων τοιαύτη σοφία τῶν νῦν ἀνθρώπων. Cap. XXVII. Κἀγὼ εἶπον, Τί E γελᾷς, ὦ Κλεινία, ἐπὶ σπουδαίοις οὕτω πράγμασι καὶ καλοῖς; Σὺ γὰρ ἤδη τι πώποτε εἶδες, ὦ Σώκρατες, καλὸν πρᾶγμα; ἔφη ὁ Διονυσόδωρος. Ἔγωγε, ἔφην,

πλείων, quod e Bodl. Vat. Θr. Vindob. Coisl. Ven. Ξ. Par. BC. Aug. Barb. correctum. Pro δεκαπλάσιος Vind. Vat. r. διπλάσιος, ut est apud Aristid. Vol. I. p. 454. ed. Dind.

ὁ δέ μοι πανοῦργος ὢν ὁ Κτ.] V. ὃ δ' ἐδόκει μοι, ἅτε πανοῦργος ὤν, ὁ Κτ. quod soli tuentur Par. E. Urb. Flor. b. Heindorfius de Heusdii coniectura dedit; ὁ δὲ, δοκεῖ μοι, ἅτε παν. procul dubio ille nunc codices auditurus. Istud ὁ Κτήσιππος post ὁ δὲ Heusdius p. 66. Specim. Crit. eliminandum censuit. Sed recte monuit Heindorfius saepenumero ita post ὁ δὲ ipsum nomen inferri.

παρακηκόει] Sic Bodl. Vat. Θ. Coisl. et pr. Par. B. Vett. editt. παρῃκηκόει, addito augmento.

fius: sermonem eo perduxit, ut de eo in utramque partem possit statui. De qua re cur adeo exsultet Ctesippus, perspicuum est ex illis p. 297. A. διαφθείρεις τὸν λόγον, καὶ φανήσεται οὑτοσὶ οὐκ ἐπιστάμενος καὶ ἐπιστήμων ἅμα ὢν καὶ ἀνεπιστήμων. Bene igitur Hesychius: Ἐξαμφοτερίσαι· τὸ ἀμφίβολον ποιῆσαι καὶ τὸ δύο πραγμάτων ἐκπεσεῖν. conf. Ruhnk. ad Tim. p. 107. qui explicat εἰς ἀμφιβολίαν ἀγαγεῖν τὸν λόγον. Iam vero quia sophista sua ipsius responsione confutatus est, recte addit adolescens: καὶ ἀπόλωλέ τε καὶ ἥττηται, periit atque victus est, in quibus neque cum Winckelmanno ὁ λόγος ad ἀπόλωλε intelligendum neque cum Heindorf. ἀπολώλεκε καὶ ἥττηται scribendum putamus.

ἐγένετο πλεῖον ἢ δεκαπλάσιος] Ficinus: quare Ctesippus gestiens longius in decuplum laetitia crevit. Apte his comparat Heindorfius Aristid. Orat. Sacr. I. p. 494. = p. 454. ed. Dind. ἤδη μέν τις καὶ ἄλλος χρηστοῦ τινος αὐτῷ συμβάντος καὶ βουλόμενος ἐνδείξασθαι τὴν ἡδονὴν εἶπεν, ὡς ἄρα εἴη πλείων ἢ διπλάσιος γεγονώς. conf. ad Menex. p. 235. A. Mox παρακούειν est clam aliorum sermones sublegere et cognoscere, abhorchen, ablauschen. Aristoph. Rann. v. 750. καὶ παρακούων δεσποτῶν ἅττ' ἂν λαλῶσιν. Theophrast. Charact. VIII. 3. λέγει δὲ ὡς καὶ

καὶ πολλά γε, ὦ Διονυσόδωρε. Ἆρα ἕτερα ὄντα τοῦ
301 καλοῦ, ἔφη, ἢ ταὐτὰ τῷ καλῷ; Κἀγὼ ἐν παντὶ ἐγενόμην ὑπ' ἀπορίας, καὶ ἡγούμην δίκαια πεπονθέναι, ὅτι ἔγρυξα, ὅμως δὲ ἕτερα ἔφην αὐτοῦ γε τοῦ καλοῦ· πάρεστι μέντοι ἑκάστῳ αὐτῶν κάλλος τι. Ἐὰν οὖν, ἔφη, παραγένηταί σοι βοῦς, βοῦς εἶ, καὶ ὅτι νῦν ἐγώ σοι πάρειμι, Διονυσόδωρος εἶ; Εὐφήμει τοῦτό γε, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλὰ τίνα τρόπον, ἔφη, ἑτέρου ἑτέρῳ παραγενομένου τὸ ἕτερον ἕτε-
B ρον ἂν εἴη; Ἆρα τοῦτο, ἔφην ἐγώ, ἀπορεῖς; ἤδη δὲ τοῖν ἀνδροῖν τὴν σοφίαν ἐπεχείρουν μιμεῖσθαι, ἅτε ἐπιθυμῶν αὐτῆς. Πῶς γὰρ οὐκ ἀπορῶ, ἔφη, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἄνθρωποι ὃ μὴ ἔστι; Τί λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε; οὐ τὸ καλὸν καλόν ἐστι καὶ τὸ αἰσχρὸν αἰσχρόν; Ἐὰν ἔμοιγε, ἔφη, δοκῇ. Οὐκοῦν

P. 301. B. ἤδη δὲ τοῖν ἀνδροῖν τὴν σ.] Bodl. Vat. Θr. et a pr. m. Vind. ἤδη διὰ τῶν ἀνδρῶν σοφίαν.

C. ἐπεὶ τὰ ἄλλα] Hoc restituit Cornarius pro vulg. ἔπειτα ἄλλα.

παγκάλως ἀπεργάζεσθαι] ἀπεργάζεσθε Vind., Vat. r. Ven. Σ. alii. Prius ἀπεργάζεσθαι Heindorfius censet elegantius omissum iri.

Οἶσθα οὖν, ἔφη] ἔφη e Vat. Θr. et Ficino additum restituendum vidit Routhius.

παρακήκοε παρὰ τούτοις κρυπτόμενόν τινα ἐν οἰκίᾳ, ἤδη πέμπτην ἡμέραν ἥκοντα ἐκ Μακεδονίας, ὃς πάντα ταῦτα οἶδε. Verbi usum illustravit vir doctus in Obss. Miscellan. Vol. III. p. 94. Boissonad. ad Eunap. p. 151. De Ctesippo v. Lysid. p. 211. B.

P. 301. ἐν παντὶ ἐγενόμην] in summa versabar consilii inopia. v. ad Symp. p. 194. A. — ὅτι ἔγρυξα, quod hiscere ausus essem, quod mussitavissem; v. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 17.

πάρεστι μέντοι ἑκάστῳ —] nam res singulae, quae pulcrae vocantur, sub ipsam pulcritudinis speciem subiectae sunt: unde haec in illis inesse vel iis adesse dicitur.

παραγένηταί σοι βοῦς] Est fallacia homonymiae, quandoquidem diverso sensu παραγίγνεσθαι dicuntur bos atque pulcritudo.

Ἀλλὰ τίνα τρόπον —] At quomodo, aliud alii si adest, aliud erit aliud? h. e. qui fieri potest, ut quid per aliud quiddam, quod ab eo diversum sit, aliud reddatur, quemadmodum res pulcrae fiunt?

B. οὐκ ἀπορῶ — ὃ μὴ ἔστιν] Constructionem attigimus supra p. 279. A. Eodem

δοκεῖ; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ταὐτὸν ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον ἕτερον. οὐ γάρ δήπου τό γε ἕτερον ταὐτόν, ἀλλ' ἔγωγε οὐδ' ἂν παῖδα ᾤμην τοῦτο ἀπορῆσαι ὡς οὐ τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν. ἀλλ', ὦ Διο- C
νυσόδωρε, τοῦτο μὲν ἑκὼν παρῆκας, ἐπεὶ τὰ ἄλλα μοι δοκεῖτε ὥςπερ οἱ δημιουργοί, οἷς ἕκαστα προςήκει ἀπεργάζεσθαι, καὶ ὑμεῖς τὸ διαλέγεσθαι παγκάλως ἀπεργάζεσθαι. Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὅ τι προςήκει ἑκάστοις τῶν δημιουργῶν; πρῶτον τίνα χαλκεύειν προςήκει, οἶσθα; Ἔγωγε· ὅτι χαλκέα. Τί δὲ κεραμεύειν; Κεραμέα. Τί δὲ σφάττειν τε καὶ ἐκδέρειν καὶ τὰ μικρὰ κρέα κατακόψαντα ἑψεῖν καὶ ὀπτᾶν; Μάγειρον, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν ἐάν τις, ἔφη, D
τὰ προςήκοντα πράττῃ, ὀρθῶς πράξει; Μάλιστα.

τίνα χαλκεύειν προςήκει, οἶσθα; Ἔγωγε, ὅτι χ.] Sic primus scripsi, probante Winckelm., secutus Bodl. Vat. r. Vind. Coisl. Par. B. Pal. Urb. Flor. α. et Ficinum. Vulgo: τίνα χαλκεύειν προςήκει; Οἶδα ἔγωγε ὅτι χαλκέα. quod tenuit Bekker.

τί δὲ κεραμεύειν] Bekker. e Vat. r. Ven. Σ. dedit τίνα δὲ κ. et τίνα δὲ σφάττειν praeter necessitatem. Mox Ven. Σ. ἐκδαίρειν, ut sect. D. Mox quod scriptum legitur ἑψεῖν, quum p. 285. C. sit ἑψέτω, nemo id mirabitur qui legerit Lobeckium ad Aiacem p. 181. ed. 2.

modo statim post: οὐδ' ἂν παῖδα ᾤμην τοῦτο ἀπορῆσαι.

οὐ τὸ καλὸν καλόν ἐστι] Imitatur nunc Socrates sophistarum disserendi rationem ideoque verba premens neminem dubitare posse ait, quin idem sit idem, aliud autem aliud. οὐδ' ἂν παῖδα — Symp. p. 217. E. εἰ πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἀψαμένων λόγων. Atque satis tritum est illud κἂν παῖς γνοίη.

C. τοῦτο μὲν ἑκὼν παρῆκας] hoc sponte remisisti neque solito acumine voluisti rimari; nam cetera mihi videmini — disputandi artem praeclare factitare.

πρῶτον τίνα χαλκεύειν προςήκει] Accusativo nunc utitur fallacia amphiboliae, de qua dixit Aristot. Sophist. Elench. p. 597. ed. Bip. i. e. XIX. 4.

καὶ τὰ σμικρὰ κρέα κατακόψαντα] Quod Winckelmannus coniecit κάτα σμικρὰ κρέα, id etsi prima specie blanditur, tamen re accuratius examinata non videbitur necessarium. Nam τὰ σμικρὰ κρέα sunt frustula illa, in quae carnes ab coquis dissecari solent. Quocirca articulus nihil habet offensionis.

Προςήκει δέ γε, ὡς φής, τὸν μάγειρον κατακόπτειν καὶ ἐκδέρειν; ὡμολόγησας ταῦτα ἢ οὔ; Ὡμολόγησα, ἔφην, ἀλλὰ συγγνώμην μοι ἔχε. Δῆλον τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ὅτι ἄν τις σφάξας τὸν μάγειρον καὶ κατακόψας ἑψήσῃ καὶ ὀπτήσῃ, τὰ προςήκοντα ποιήσει· καὶ ἐὰν τὸν χαλκέα τις αὐτὸν χαλκεύῃ καὶ τὸν κεραμέα
E κεραμεύῃ, καὶ οὗτος τὰ προςήκοντα πράξει. Cap. XXVIII. Ὦ Πόσειδον, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη κολοφῶνα ἐπιτίθης τῇ σοφίᾳ. ἆρά μοί ποτε αὕτη παραγενήσεται, ὥςτε μοι οἰκεία γενέσθαι; Ἐπιγνοίης ἂν αὐτήν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, οἰκείαν γενομένην; Ἐὰν σύ γε βούλῃ, ἔφην ἐγώ, δῆλον ὅτι. Τί δέ, ἦ δ' ὅς, τὰ σαυτοῦ οἴει γιγνώσκειν; Εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις· ἀπὸ σοῦ γὰρ δεῖ ἄρχεσθαι, τελευτᾶν δ' εἰς Εὐθύδημον

E. Ἐὰν σύ γε βούλῃ] Haec Cornarius sic transponenda iudicavit: Ἐπιγνοίης — οἰκ. γενομένην. Ἐὰν σύ γε βούλῃ, ἔφην. Τί δέ; ἦ δ' ὅς, τὰ σαυτοῦ οἴει γιγνώσκειν; Ἐγὼ δῆλον ὅτι, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. At nimirum verba ita cohaerent: δῆλον ὅτι (ἐπιγνοίην αὐτήν) ἔφην ἐγώ, ἐὰν σύ γε βούλῃ. ut ne literula quidem loco movenda sit.

οἷον βοῦς καὶ πρόβατον] πρόβατα quod e Bodl. Vind. Ven. Σ. Ang. Par. B. Flor. a. c. o. mutatum.

D. καὶ ἐὰν τὸν χαλκέα τις αὐτὸν χαλκεύῃ] Pro αὐτὸν fuit qui αὖ scriptum mallet. Nec placet sane istud αὐτὸν, nisi explicare velis: ipsum fabrum aerarium, qui alias metalla tractare solet.

E. κολοφῶνα ἐπιτίθης τῇ σοφίᾳ] De hoc proverbio v. Suidas v. τὸν κολοφῶνα. Apostol. p. 237. Hesychius s. v. Etymol. Magn. p. 525. Wesseling. ad Diodor. II. 40. Wyttenbach. ad Select. Princip. Hist. p. 441. Plutarch. de S. N. V. p. 22. Ruhnken. apud Heusdium Specim. crit. p. 33.

Ἐπιγνοίης ἂν αὐτὴν —] Num eam agnosceres, si tibi propria contigisset? Mox de formula εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις conf. Phaedr. p. 235. A. Hipp. mai. p. 291. A. Gorg. p. 462. C. De Rep. IV. p. 430. B. ibique ann.

ἀπὸ σοῦ γὰρ δεῖ —] „Nam vos instar omnium estis. A te incipiendum, in fratre tuo desinendum; missis ceteris omnibus in vestra amborum suffragatione acquiescendum. Homer. Iliad. IX. 96. Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι, οὕνεκα πολλῶν Λαῶν ἐσσι ἄναξ κ. τ. λ. Horat. Epist. I. 1. Primo dicte mihi, summa dicende Camoena. conf. Ruhnk. ad Hymn. in Bacch. v. 9." *Heindorf.*

τόνδε. Ἆρ᾽ οὖν, ἔφη, ταῦτα ἡγεῖ σὰ εἶναι, ὧν ἂν ἄρξῃς καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ; οἷον βοῦς καὶ πρόβατον, ἆρ᾽ ἂν ἡγοῖο ταῦτα σὰ 302
εἶναι, ἅ σοι ἐξείη καὶ ἀποδόσθαι καὶ δοῦναι καὶ θῦσαι ὅτῳ βούλοιο θεῶν; ἃ δ᾽ ἂν μὴ οὕτως ἔχῃ, οὐ σά; Κἀγώ, ἤδη γὰρ ὅτι ἐξ αὐτῶν καλόν τι ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτημάτων, καὶ ἅμα βουλόμενος ὅ τι τάχιστ᾽ ἀκοῦσαι, Πάνυ μὲν οὖν, ἔφην, οὕτως ἔχει· τὰ τοιαῦτα ἐστὶ μόνα ἐμά. Τί δέ; ζῶα, ἔφη, οὐ ταῦτα καλεῖς, ἃ ἂν ψυχὴν ἔχῃ; Ναί, ἔφην. Ὁμολογεῖς οὖν τῶν ζώων ταῦτα μόνα εἶναι σά, περὶ ἃ ἂν B
σοι ἐξουσία ᾖ πάντα ταῦτα ποιεῖν, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον; Ὁμολογῶ. Καὶ ὅς, εἰρωνικῶς πάνυ ἐπισχὼν ὥς τι μέγα σκοπούμενος, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες,

P. 302. ὅτῳ βούλοιο θεῶν] V. βούλει, quod soli tenent Par. E. et Flor. b.

ἤδη γὰρ ὅτι] V. ἤδειν, quod auctoritate Bodl. Vat. Θ. Vindob. Par. E. al. mutavimus.

ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτ.] Sic praeeunte Bekkero e Ven. Σ. Par. C. Angel. Barb. Flor. b. et pr. Coisl. dedimus pro vulg. ἀνακύψοιτο τῶν ἐρωτ. Ven. Ξ. Pal. Flor. a. o. ἀνακύψει τὸ τῶν ἐρ.

καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρ.] Debebat esse καὶ οἷς ἐξῇ σοι χρῆσθαι. Sed ita sexcenties demonstrativum praegresso relativo infertur. v. ad Hipp. mai. 289. E. Matthiae Gr. §. 472. 3. p. 881. De nominativo οἷον βοῦς καὶ πρόβατον sequente ἆρ᾽ ἂν ἡγοῖο εἶναι, v. Heindorf. ad Cratyl. §. 47. Theaet. §. 78. Rem optime illustrat Bernhardy Syntax. p. 68 sqq.

P. 302. καλόν τι ἀνακύψοι τὸ τῶν ἐρωτημάτων] Iungas hunc in modum: τὸ τῶν ἐρωτημάτων ἀνακύψοι καλόν τι, emersuram esse quaestionem perpulcram. Nam τις adiectivis additum fere habet vim intendendi. v. Ernesti ad Xenoph. Mem. I. 2, 39. Dorvill. ad Chariton. p. 564. ed. Lips.

καὶ ἅμα βουλόμενος —] Expectabas καὶ ἅμα ἐβουλόμην. Sed participium subiungitur, perinde ac si pro ἤδη γὰρ dictum esset εἰδώς. conf. Matthiae Gr. p. 1300 sq.

B. ἐπισχὼν ὥς τι μέγα σκ.] Usum participii ἐπισχὼν exemplis illustravimus ad Charmid. p. 160. E. Dicitur autem sophista εἰρωνικῶς πάνυ moram interposuisse. Enimvero simulabat se magnum quiddam et grave in medium allaturum esse, quum nihil nisi novas tricas meditaretur. Apte contulit Winckelmannus Cratyl. p. 383. E. εἰρωνεύεταί τε πρός ἐμέ, προσποιούμενός τι αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ διανοεῖσθαι ὡς εἰδὼς περὶ αὐτοῦ.

ἔστι σοι Ζεὺς πατρῷος; Καὶ ἐγὼ ὑποπτεύσας ἥξειν τὸν λόγον ἧπερ ἐτελεύτησεν, ἄπορόν τινα στροφὴν ἔφευγόν τε καὶ ἐστρεφόμην ἤδη, ὥςπερ ἐν δικτύῳ εἰλημμένος· Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε. Ταλαίπωρος ἄρα τις σύ γε ἄνθρωπος εἶ καὶ οὐδὲ
C Ἀθηναῖος, ᾧ μήτε θεοὶ πατρῷοί εἰσι μήτε ἱερὰ μήτε ἄλλο μηδὲν καλὸν καὶ ἀγαθόν. Ἔα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε, εὐφήμει τε καὶ μὴ χαλεπῶς με προ-

C. ἔστι γάρ ἔμοιγε καὶ βωμοί] Verba καὶ βωμοὶ om. Bodl. et Vat. Θ. v. commentar.

οὔθ' ὅσοι — οὔθ' ἡμῖν] Ita cum Bekkero correximus

ὑποπτεύσας ἥξειν τὸν λόγον —] rediturum sermonem eo, ubi finierat. p. 301. D. Sic ἥκειν positum Menex. p. 240. A. Eurip. Suppl. v. 458. ἥκεις δὲ τι τῆςδε γῆς κεχρημένος; Eodem modo ἔρχεσθαι et ἰέναι usurpari docuit Heindorf. ad Protagor. p. 310. C. Poteris tamen verba etiam hunc in modum interpretari: deventuram esse orationem, quo tandem devenit: quam explicationem Astio placuisse video. Proxima: ἄπορόν τινα στροφὴν ἔφευγον, ego sic intelligo: callida tergiversatione effugere studebam, eaque tali, quae nullum inveniret exitum, neque torquebam tanquam reti impeditus vel constrictus. Nam aliorum interpretatio: fallaciam, unde exitus erat nullus, effugere studebam, certas quasdam ab causas vehementer displicet. conf. De Rep. V. p. 405. C. ὡς δεινὸς ὢν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφὰς στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι. Ibid. V. p. 453. D. De verbis ἐν δικτύῳ εἰλημμένος v. ad Criton. p. 43. C.

C. μὴ χαλεπῶς με προδίδασκε] V. ad Gorg. p. 489. D. Hipp. mai. p. 291. B.

ἔστι γάρ ἔμοιγε καὶ βωμοὶ καὶ ἱερά] Quod Bodl. et Vat. καὶ βωμοὶ omittunt, id ipsum rursus argumento est hos libros grammaticorum correctiones expertos esse. Etenim exterminarunt haec vocabula, qui in numero verbi singulari haererent. Sed v. ad Sympos. p. 188. B. De Rep. II. p. 363. A. Matthiae Gr. §. 303. Praeterea conf. Legg. VII. p. 800. B. παραστὰς βωμοῖς τε καὶ ἱεροῖς. VI. p. 771. D. βωμούς τε καὶ τὰ τούτοις προςήκοντα ἀποδόντες. X. p. 910. A. ἱερά τε καὶ βωμοὺς ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἱδρυόμενοι. Sympos. p. 189. C. μέγιστά γ' ἂν αὐτοῦ ἱερὰ κατασκευάσαι καὶ βωμοὺς καὶ θυσίας ἂν ποιεῖν μεγίστας. Quocirca ego quidem non exputo, cur Schneiderus ad Remp. I. p. 122. verba καὶ βωμοὶ per se suspecta esse iudicaverit.

Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη ἥ ἐπων.] Hic locus dici non potest quantos dubitationum fluctus excitaverit. Quum enim

διδασκε. ἔστι γάρ ἔμοιγε καὶ βωμοὶ καὶ ἱερὰ οἰκεῖα καὶ πατρῷα καὶ τἄλλα ὅσαπερ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις τῶν τοιούτων. Εἶτα τοῖς ἄλλοις, ἔφην, Ἀθηναίοις οὐκ ἔστι Ζεὺς ὁ πατρῷος; Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη ἡ ἐπωνυμία Ἰώνων οὐδενί, οὔθ' ὅσοι ἐκ τῆςδε τῆς πόλεως ἀπῳκισμένοι εἰσὶν οὔθ' ἡμῖν, ἀλλὰ Ἀπόλλων πατρῷος διὰ τὴν τοῦ Ἴωνος γένε- D

vulgatum οὐδ' ὅσοι — οὐδ' ἡμῖν, quod Winckelmannus non debebat defendere. v. ad Lachet. p. 196. D.

ἐκ τῆςδε τῆς πόλεως] Errore τῆς excidit in editt. Bipont. Heindorf. Bekker. Nam libri omnes illud tuentur constantissime.

certissimum sit Iovis *Πατρῴου* tanquam dei Atheniensium alibi mentionem fieri, cuius rei testimonia attulit Albertius ad Hesychium v. *Πατρῷος Ζεύς*; qua ratione fieri possit, ut Socrates neget Atheniensibus Iovem *Πατρῷον* adoratum esse, admodum controversum visum est. Nolumus varias virorum doctorum de ea re sententias recensere, quas si quis cognoscere cupiat, adeat is Porsonum ad Eurip. Med. v. 1314. Heindorfium ad h. l. Lobeckium Aglaopham. T. I. p. 767 sqq. Creuzer. Symbol. II. p. 484. 510. Schleiermacher. et Winckelmann. ad h. l. Praestat statim expromere, quid ipsi sentiamus. Itaque nos quidem Socratem putamus toto hoc loco imitando ridere sophistarum artificium maxime e vocularum ambiguitate argutas conclusiunculas elicientium, id quod ipse pag. 301. B. significavit. Quocirca eum verisimile est etiam nunc Dionysodorum ita in fraudem inducere studere, ut Iovis *πατρῴου* nomen in alium sensum detorqueat atque ille expectavisset. Iam vero Iupiter *πατρῷος* dupliciter dici potuit. Aut enim fuit Iupiter, qui iustitiam et pietatem adversus parentes tuebatur, quem utique ab Atheniensibus omnibus cultum et adoratum esse certissimis documentis constat: aut intelligi potuit Iupiter auctor universae gentis. Posteriore ratione nunc Socrates cognomen illud intelligit ideoque sophistae fallaciam declinaturus captiose negat Apollinem *πατρῷον* ab Atheniensibus atque Ionibus adorari solere. Enimvero Athenienses cum Ionibus Apollinem tanquam stirpis suae auctorem venerabantur, quum Ion Apollinis ex Creusa filius fuisse crederetur. v. ad Remp. IV. p. 427. C. De Apolline Patricio doctissime scripsit Chr. Fel. Baehr. Heidelberg. 1829. 8. Müller. Dor. Vol. I. p. 244 sq. Vides igitur eos, qui hoc Platonis loco usi sunt, argutum Socratis lusum vere non percepisse eaque re in magnos errores inductos esse. Nimirum saepenumero accidit, ut iocosi scriptorum loci pro seriis accepti immania opinionum portenta genuerint. Ceterum eadem refert Aristoteles apud Harpocrationem v. *Ἀπόλλων πατρῷος*.

σιν· Ζεὺς δ' ἡμῖν πατρῷος μὲν οὐ καλεῖται, ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος, καὶ Ἀθηναίη φρατρία. Ἀλλ' ἀρκεῖ γε, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος· ἔστι γάρ σοι, ὡς ἔοικεν, Ἀπόλλων τε καὶ Ζεὺς καὶ Ἀθηνᾶ. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ οὗτοι σοὶ θεοὶ ἂν εἶεν; ἔφη. Πρόγονοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δεσπόται. Ἀλλ' οὖν σοί γε, ἔφη. ἢ οὐ σοὺς ὡμολόγηκας αὐτοὺς εἶναι; Ὡμολόγηκα, ἔφην· τί γὰρ πάθω; Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ζῶά
E εἰσιν οὗτοι οἱ θεοί; ὡμολόγηκας γάρ, ὅσα ψυχὴν ἔχει, ζῶα εἶναι. ἢ οὗτοι οἱ θεοὶ οὐκ ἔχουσι ψυχήν; Ἔχουσιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ ζῶά εἰσι; Ζῶα,

D. ἕρκειος δὲ] Libri ἕρκιος sed v. Polluc. VIII. 85. ibiq. intpp. Harpocrat. s. v. Photium 14. 20. Hermann. ad. Soph. Aiac. v. 108. Blomfield. ad Aeschyl. Choephor. v. 553. Deinde codd. Platonis omnes Ἀθηνᾶ φρατρία. v. commentar.

καὶ οὗτοι σοὶ θεοί] V. οὗτοί σοι θεοί; quod a Heindorfio de coniectura, a Bekkero e Vat. r. emendatum est.

E. καὶ θῦσαι ἂν θεῷ] ἂν om. Ven. Ξ. Pal. Flor. o. at-

D. ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος] Fuit enim Iupiter iuris civilis deus tutelaris. v. Creuzer. Symbol. T. II. p. 498 sqq. Itaque Athenienses eum coluerunt tanquam ἕρκειον et φράτριον, quod quorsum spectet, ex iis videri potest, quae monuit Car. Fr. Hermann. in libro: Lehrbuch der griech. Staatsalterthümer §. 100. p. 188 sqq. ed. 1.

καὶ Ἀθηναίη φρατρία] Ita haec vere emendavit Porsonus ad Xenoph. Anabas. VII. 3, 39. pag. LVII. et Creuzerus Symb. T. II. p. 512. pro vulgat. Ἀθηνᾶ, probante etiam Winckelmanno. Etenim Eustathius ad Odyss. p. 1456. 43. ed. Rom. = T. I. p. 112. ed. Lips. σημείωσαι δέ, ὡς οὐ μόνος Ὅμηρος Ἀθηναίαν λέγει τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν πεζολόγων πολλοὶ Ἀττικοί, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους· οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ ἀνέθεσαν· καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ· ἑρκεῖος Ζεὺς καὶ φράτριος καὶ Ἀθηναίη φρατρία. Locus Demosthenis legitur p. 616. 3. ed. Reisk. Alia id genus exempla dudum collegit Schaeferi industria ad Gregor. Corinth. p. 394. Nec citeriorem Graecitatem his formis abstinuisse Sturzius De Dial. Maced. et Alexandr. p. 173. docuit. Aristoph. Avv. v. 829. τί δ' οὐκ Ἀθηναίαν ἐῶμεν Πολιάδα; Ibid. v. 1652. ἐπίκληρον εἶναι τὴν Ἀθηναίαν δοκεῖς. Pac. v. 271. ὦ πότνια δέσποιν' Ἀθηναία. Equitt. v. 760. τῇ μὲν δεσποίνῃ Ἀθηναίῃ. In publicis monumentis ante Euclidem archontem semper formam Ἀθηναία, nunquam Ἀθηνᾶ usurpatam esse observavit Boeckh. Oecon. Reipubl. Att. T. II. p. 200. Videtur igitur forma diducta et antiquior et solemnior fuisse.

οὗτοι καὶ σοὶ θεοὶ ἂν εἶεν] etiam tui dii. Male ante Heindorfium σοι scri-

ἔφην. Τῶν δέ γε ζώων, ἔφη, ὡμολόγηκας ταῦτ' εἶναι σά, ὅσα ἄν σοι ἐξῇ καὶ δοῦναι καὶ ἀποδόσθαι καὶ θῦσαί ἂν θεῷ ὅτῳ ἂν βούλῃ. Ὡμολόγηκα, ἔφην· οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις, ὦ Εὐθύδημε. Ἴθι δή μοι εὐθύς, ἦ δ' ὅς, εἰπέ· ἐπειδὴ σὺν ὁμολογεῖς εἶναι τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, ἆρα ἔξεστί σοι αὐτοὺς ἀποδόσθαι ἢ δοῦναι ἢ ἄλλ' ὅ 303 τι ἂν βούλῃ χρῆσθαι ὥςπερ τοῖς ἄλλοις ζώοις; Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ὥςπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἐκείμην ἄφωνος· ὁ δὲ Κτήσιππός μοι ἰὼν ὡς βοηθήσων, Πυππὰξ ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, καλοῦ λό-

que delendum censuerunt Steph. et Heindorf. Mox pro ἀποδόσθαι Par. C. Barb. Pal. Flor. a. c. ἀποδοῦναι.

P. 303. Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρ.] οὖν cum Ald. et Bas. 1. om. Coisl. Par. E.

ἐκείμην ἄφωνος] V. ἄφωνὸς ἐκείμην, quod unus habet Par. E. Dein vulgo erat πύπαξ. Vat. πυππάξ. Bodl. hic πυπὰξ, sed mox idem πυππάξ. Alii πύππυξ vel πύππηξ, vel πύππαξ.

bebatur. — καὶ δεσπόται. Quod scripsit Valckenarius ad Eurip. Hippolyt. v. 88. Graecos ne deos quidem suos lubenter δεσπότας appellavisse, id multis Platonis locis coarguitur; v. Phaedon. p. 62. B. p. 85. B. Legg. v. p. 726. A. Phaedr. p. 273. E. Parmenid. p. 134. E. quae sane non licet omnia ad Pythagoreorum revocare rationem.

τί γὰρ πάθω] quid enim agam? Formula est eorum, quos invitos necessitas aliqua cogit. v. Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 902. *Heindorf.* conf. Brunck. ad Aristoph. Lysistr. v. 884. Hermann. ad Lucian. De conscr. histor. p. 35.

E. καὶ θῦσαι ἂν θεῷ] Non ausim ἂν de Stephani et Heindorfii sententia eliminare, quanquam in tribus omissum codicibus. Repetitum enim videtur perinde ac si plene diceretur καὶ θῦσαι ἂν ἐξῇ; quo fit, ut conditione apud θῦσαι iterum inculcata huius ipsius verbi notio aliquanto fortius efferenda sit. Fateor tamen non alia mihi in promtu esse huius usus exempla.

οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις] neque enim retractare mihi licet. Theaet. p. 145. C. μὴ ἀναδύου τὰ ὡμολογημένα. *Heindorf.* Scriptor Alcibiadis II. p. 147. E. ἀλλ' ὅπερ ἂν μάλιστά σοι δόξῃ, τοῦτο καὶ ἐκδεδυκέναι αὖ καὶ οὐκέτι ὡςαύτως δοκεῖν.

Ἴθι δή μοι εὐθὺς — εἰπέ] Ne haereas in collocatione encliticae μοι, quae ad εἰπὲ referenda est, eodem modo Ion. p. 535. B. ἔχε δή μοι τόδε εἰπέ. Ibid. p. 538. E. ἴθι μοι ἔξευρε. Phaedr. p. 258. A. ubi v. annot.

P. 303. ὥςπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου] Metaphoram attigimus Protagor. p. 339. E. et Phileb. p. 22. E.

Πύππαξ ὦ Ἡράκλεις] Vox mirantis est atque stupentis: unde πυππάζειν τινὰ et ὑπερ-

γου. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Πότερον οὖν, ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς πύππαξ ἐστὶν ἢ ὁ πύππαξ Ἡρακλῆς; Καὶ ὁ Κτήσιππος, Ὦ Πόσειδον, ἔφη, δεινῶν λόγων. ἀφίσταμαι· ἀμάχω τὼ ἄνδρε.

B Cap. XXIX. *Ἐνταῦθα μέντοι, ὦ φίλε Κρίτων, οὐδεὶς ὅςτις οὐ τῶν παρόντων ὑπερεπήνεσε τὸν λόγον καὶ τὼ ἄνδρε, καὶ γελῶντε καὶ κροτοῦντε καὶ χαίροντε ὀλίγου παρετάθησαν. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἐμπρο-*

B. *καὶ τὼ ἄνδρε, καὶ γελῶντε* —] *καὶ* ante *γελῶντε* primus recepit Winckelm. e Bodl. et Vat. *Θr.* mutata interpunctione. Idem deinde e Vat. r. dedit *παρείθησαν*, quod restituendum con-

πυππάζειν apud Aristoph. Equitt. v. 677. est aliquem admirari clamantem *πύππαξ* s. *πυππάξ*; Popanz, Popanz! v. ibi Scholiast. et Hesych. s. v. Iam vero Dionysodorus illam vocem non pro interiectione, sed pro nomine substantivo accipit, ideoque interrogat, num Hercules sit *πύππαξ*, retracto, ut opinor, accentu; quo in ultima syllaba servato vix ita ludere potuisset. Quod artificium deinde ridens Ctesippus exclamat: *ἀφίσταμαι* h. e. desisto, horroris adiuncta notione, sicuti monuit Boeckhius ad Pind. Commentar. p. 108. conf. Aristot. Sophist. Elench. IV. 8. p. 530. ed. Bip. Ceterum schol. h. l. *πύπαξ· τὸ νῦν βόμβαξ λεγόμενον πύπαξ ἔλεγον, ὡς καὶ Λυκόφρων ᾠήθη, οὐκ ἔστι δέ· τὸ μὲν γὰρ πύπαξ τίθεται καὶ ἐπὶ σχετλιασμοῦ καὶ ἐγκωμίου· τὸ δὲ βόμβαξ οὐκέτι.*

B. *κροτοῦντε καὶ χαίροντε ὀλίγου παρετάθησαν*] h. e. laetitia paene rumpebantur, s. disperibant. Nam *παρατείνειν* proprie extensionem significat. Quia autem tormentis corpora extenduntur, solet illud verbum accipi simpliciter pro torquere aut quoque modo cruciare. Hoc loco sicuti alibi de ira, odio, metu, de nimia et effusa laetitia dicitur, qua quis veluti rumpitur et torquetur. v. Ruhnk. ad Tim. p. 206. et quos laudavit. Ita igitur quum verbum explicari commode possit, equidem non puto necessarium esse, ut cum Abreschio ad Cattieri Gazophylac. p. 76. et Winckelmanno scribatur *παρείθησαν*. Nam quod unus cod. Vat. r. diserte ita scriptum exhibet, id sane non magnum facit momentum ad suspicionem illam confirmandam. Nec Ficino multum auctoritatis hac in re tribuerim, qui vertit: strepitu et laetitia exultantes gestientesque ferme resoluti sunt. Paullo plus dubitationis affert, quod Bodl. Vat. *Θ.* et Vind. *παρετέθησαν* habent, quae lectio fortasse ex *παρείθησαν* orta est. Nisi forte statuere malis illud ipsum quoque ex *παρετάθησεν* natum esse, quippe quod hic paullo insolentius positum videretur. Utut est, non sine causa videmur plurimorum librorum lectionem retinuisse: quanquam quid verum sit, nolumus certo affirmare et con-

σθεν ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι παγκάλως ἐθορύβουν μόνοι οἱ τοῦ Εὐθυδήμου ἐρασταί, ἐνταῦθα δὲ ὀλίγου καὶ οἱ κίονες οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ ἐθορύβησάν τ' ἐπὶ τοῖν ἀνδροῖν καὶ ἥσθησαν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ αὐτὸς οὕτω διετέθην, ὥςτε ὡμολογεῖν μηδένας πώποτε ἀνθρώπους ἰδεῖν οὕτω σοφούς, καὶ παντάπασι καταδουλωθεὶς C ὑπὸ τῆς σοφίας αὐτοῖν ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν τε καὶ ἐγκωμιάζειν αὐτὼ ἐτραπόμην, καὶ εἶπον· Ὦ μακάριοι

iecerat Abresch. ad Cattieri Gazophylacium p. 76. Bodl. Vat. Θ. Vind. παρετέθησαν. v. comm.

μηδένας πώποτε ἀνθρώπους] **V. τῶν ἀνθρώπων, quod soli habent Par. E. Flor. b., et Vat. r. in quo tamen τῶν abest.**

tendere. De hoc indicativo autem cum ὀλίγου ita sine ἂν usurpari solito v. Remp. VIII. p. 563. B. Menex. p. 236. B. Apol. Socr. p. 17. A. al. Usum verbi κροτεῖν, quod est plaudere vel approbationis vel laetitiae significandae causa, illustrabunt haec: Herodot. II. 60. αἱ δὲ λοιπαὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἀείδουσι καὶ τὰς χεῖρας κροτέουσι. Aristoph. Plut. v. 739. ἐγὼ δὲ τὼ χεῖρ' ἀνεκρότησ' ὑφ' ἡδονῆς. Demosthen. T. I. p. 519. 10. ed. Reisk. καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον, ὡς ἂν ἐπαινοῦντές τε καὶ συνησθέντες, ἐποιήσατε. Alia huius usus exempla notavit Iacobs ad Achill. Tat. p. 432.

ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ἐφ' ἑκάστοις —] **Non recte puto Heindorfium alterum hoc ἐφ' delendum indicasse. Etenim quum verba ἐφ' ἑκάστοις praecedentibus per epexegesin subiecta sint, ista praepositionis iteratio me quidem minime offendit. Simile quid ad Remp. VIII. p. 553. B. observavimus. Dein Heindorfius iungebat πᾶσι παγκάλως, ut esset admodum, vehementer, comparans vulgaria illa πάντες πάντα, πάντα πάντως, πάντες πανταχοῦ. Sed horum pariter atque illorum, de quibus dixit Hermannus ad Soph. Oed. Col. v. 1448. rationem maxime diversam esse facile apparet. Nec animum explet correctio Heusdii ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι παγκαλοῖς, pro quo Plato scripturus erat ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι τῶν παγκαλῶν. Iungendum haud dubie ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι, quod nescio cur Winckelmannus recte fieri posse negaverit. Nam ἕκαστα πάντα sunt singula quaeque. Denique παγκάλως, quod Heusdio vi omni carere visum est, recte vidit Winckelmannus pertinere ad p. 276. B. τοῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ, ὥςπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς ἀποσημήναντος ἅμα ἀνεθορύβησαν.**

ὀλίγου καὶ οἱ κίονες] **Apte Routhius comparavit De Rep. VI. p. 492. B. ὅταν ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα — ξὺν πολλῷ θορύβῳ τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἵ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἂν ὦσιν, ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ ψόγου τε καὶ ἐπαίνου, ἐν δὴ τούτῳ τὸν**

σφὼ τῆς θαυμαστῆς φύσεως, οἳ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξειργασθον. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα οἱ λόγοι ὑμῶν καλὰ ἔχουσιν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε· ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο μεγαλοπρεπέστατον, ὅτι τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ
D τῶν σεμνῶν δὴ καὶ δοκούντων τι εἶναι οὐδὲν ὑμῖν μέλει, ἀλλὰ τῶν ὁμοίων ὑμῖν μόνον. ἐγὼ γὰρ εὖ οἶδα, ὅτι τούτους τοὺς λόγους πάνυ μὲν ἂν ὀλίγοι ἀγαπῷεν ἄνθρωποι ὅμοιοι ὑμῖν, οἱ δ' ἄλλοι οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς, ὥςτ' εὖ οἶδ' ὅτι αἰσχυνθεῖεν ἂν

C. χρόνῳ ἐξειργασθον] Sic Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Barb, Pal. Flor. a. c. o. pro vulg. ἐξειργάσασθον. conf. p. 272. A.
ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο] Pro τοῖς Coisl. habet τούτοις, quod cave amplectaris. Deinde Steph. Heindorf. Bekker. de coniectura scripserunt μεγαλοπρεπέστατον. Sed recte Rothius comparativum explicat: plus quam solito magnificum. v. ad Phaedon. p. 63. D. ubi plura huius usus exempla dedimus.
D. οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτούς] Bodl. Vat. Θr. Vind. οὕτω νοοῦσιν αὐτούς, quod recepit Winckelm.

νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἴει καρδίαν ἔχειν;
C. ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ] V. p. 272. B.
ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο] H. e. ἐν δὲ τούτοις. v. Matthiae Gr. §. 290.
D. ἄνθρωποι ὅμοιοι ὑμῖν] H. e. ὅμοιοι ὑμῖν ὄντες. Neque enim opus est, ut οἱ de coniectura Heindorfii ante ὅμοιοι interponatur.
οὕτως ἀγνοοῦσιν αὐτοὺς] Corruptum est ἀγνοοῦσιν, quod spernendi atque contemnendi significatione non fuit usitatum. Winckelmannus e libro Bodl et aliis quibusdam reposuit οὕτω νοοῦσιν αὐτούς, quod interpretatur: ita sentiunt de his sermonibus. Sed ea significatio in formula νοεῖν τι non inest, atque alius sunt generis illa De Rep. VI, p. 488. A. Sympos. p. 200. C., quae vir doctus hanc in rem comparavit. Vide igitur an scribendum sit οὕτως ἀτιμάζουσιν αὐτούς.
καὶ τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι —] Et hoc quoque aliud quid populare est et mansuetum in vestris disputationibus, quod, si quid negatis aut pulcrum esse aut bonum aut album aut tale quippiam, aut adeo omnino omne rerum discrimen tollitis, sanequam hominum ora consuitis (obstruitis), quemadmodum et ipsi gloriamini; quod autem non ceterorum tantum hominum, sed etiam vestra ipsorum ora obstruere videmini, hoc admodum est gratiosum et omnem tollit vestrorum sermonum invidiam. Vides orationem esse paullo liberius conformatam, quandoquidem sententia hoc modo poterat enuntiari simplicius: Hoc

μᾶλλον ἐξελέγχοντες τοιούτοις λόγοις τοὺς ἄλλους ἢ αὐτοὶ ἐξελεγχόμενοι. καὶ τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι καὶ πρᾷον ἐν τοῖς λόγοις, ὅτι ὅταν φῆτε μήτε καλὸν εἶναι μηδὲν μήτε ἀγαθὸν πρᾶγμα μήτε λευκὸν μηδ' ἄλλο τῶν τοιούτων μηδέν, μηδὲ τὸ παράπαν ἑτέρων ἕτερον, ἀτεχνῶς μὲν τῷ ὄντι ξυῤῥάπτετε τὰ στόματα E τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ καὶ φατέ· ὅτι δ' οὐ μόνον τὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ δόξαιτε ἂν καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῷ, τοῦτο πάνυ χαρίεν τέ ἐστι καὶ τὸ ἐπαχθὲς τῶν λόγων ἀφαιρεῖται. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι ταῦτα

δημοτικόν τι καὶ πρᾷον] τε pro τι habent Par. B. Urb. Flor. a. c. et corr. Ven. Ξ.

μηδὲ τὸ παράπαν] V. μήτε, quod cum Winckelm. e Bodl. et Vat. Θ. correxi.

E. χαρίεν τέ ἐστι] V. χάριεν, quod tacite mutavit Bekker. Enimvero Attici χάριεν dicebant, ubi adverbium esset. v. Bekkeri Anecdot. p. 527. 27.

quoque populare est et gratiosum, quod, dum rebus praedicata eripitis, non modo aliorum hominum ora consuitis, sed etiam vos ipsos ad silentium redigitis. Quocirca illa, τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι καὶ πρᾷον repetuntur sane verbis, τοῦτο πάνυ χαρίεν τέ ἐστι κ. τ. λ. quae scita est Heindorfii observatio. Verba μηδ' ἄλλο τῶν τοιούτων μηδὲν post μήτε eo modo subiuncta sunt, quem attigimus ad Apolog. Socrat. p. 19. D. Quibus recte iam adduntur haec: μηδὲ τὸ παράπαν ἑτέρων ἕτερον: nam μηδὲ nunc ideo requiritur, quia praecedentibus novi quid adiicitur, quod ab iis diversum est ac notionum seriem continuat. v. ad Lachet. p. 196. D. Usum vocabulorum ἀτεχνῶς τῷ ὄντι ad Phaedon. p. 66. C. Lachet. p. 187. B. 196. D Ion. p. 534. D. illustravimus. Loquutionem συῤῥάπτειν τὰ στόματα Heindorfius optime explicavit comparato Senec. Epist. 47. At illi (servi), quibus non tantum coram dominis, sed cum ipsis erat sermo, quorum os non consuebatur, parati erant pro domino porrigere cervicem. Denique τὸ ἐπαχθὲς quid sit, ad Phaedon. p. 87. A. Charmid. p. 158 D. ostendimus.

E. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει ὑμῖν] Quod autem summum est, haec ita vobis comparata sunt tamque artificiose inventa, ut quilibet ea admodum exiguo temporis spatio discere queat. Neque enim dubitare licet, quin post ἀνθρώπων plene interpungendum sit, siculi iam a Stephano factum est. Constructionis genus Platoni frequens. v. Phaedon. p. 66. D. Lachet. p. 184. B. De Rep. VI, p. 491. B.

οὕτως ἔχει ὑμῖν καὶ τεχνικῶς ἐξεύρηται, ὥςτε πάνυ * ἐν * ὀλίγῳ χρόνῳ ὁντινοῦν ἂν μαθεῖν ἀνθρώπων. ἔγνων ἔγωγε καὶ τῷ Κτησίππῳ τὸν νοῦν προςέχων, ὡς ταχὺ ὑμᾶς ἐκ τοῦ παραχρῆμα μιμεῖσθαι
304 οἷός τ' ἦν. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῷν πρὸς μὲν τὸ ταχὺ παραδιδόναι καλόν, ἐναντίον δ' ἀνθρώπων διαλέγεσθαι οὐκ ἐπιτήδειον, ἀλλ' ἄν γ' ἐμοὶ πείθησθε, εὐλαβήσεσθε μὴ πολλῶν ἐναντίον λέγειν,

πάνυ ἐν ὀλίγῳ χρ.] ἐν de coniectura Heindorfii inseruimus, qui contulit p. 303. C. p. 272. B. Apol. p. 19. A. p. 24. A. p. 37. B. Crit. p. 52. E. al.

τὸν νοῦν προςέχων] Sic de Heusdii coniectura scripsi. Libri habent προςέχω.

al. Iam vero Socrates hoc iudicium suum confirmaturus addit: ἔγνων ἔγωγε κ. τ. λ. intellexi ego quidem etiam Ctesippum animadvertens vos subito imitari potuisse. In quibus frustra Heusdius suspicatus est post ἔγνων intercidisse γοῦν. Nam asyndeton in hac confirmatione praegressae sententiae haudquaquam inusitatum esse docebunt, quae ad Remp. II. p. 368. D. et aliis multis locis observavimus. Nec quidquam offensionis habet καὶ ante τῷ Κτησίππῳ, quod Heindorfius acute interpretatur: cognovi hoc quum aliunde (ex ipsa re) tum ex eo, quod Ctesippum animadverti ctr. Pro προςέχω autem, quod libri omnes tuentur, non dubitavi de certa Heusdii coniectura restituere προςέχων, quod etiam Heindorfio et Bekkero placuit. Ita igitur locus omni ex parte integer atque sanus esse videtur. Restat ut de Winckelmanni ratione dicendum sit. Hic enim et in asyndeto haerens et Heusdii spernens emendationem Aldum et Basileenses sequutus ita scripsit: τὸ δὲ δὴ μέγιστον· ὅτι ταῦτα οὕτως — ἀνθρώπων, ἔγνων ἔγωγε καὶ τῷ Κτ. τὸν νοῦν προςέχω, ὡς ταχὺ κ. τ. λ. Qua lectione probata sententia e verbis exit haec: quod autem summum est, intellexi equidem haec ita vobis se habere atque artificiose inventa esse, ut quilibet ea facile discere possit, atque Ctesippum attendo, quam is celeriter vos subito imitari potuerit. Quae ratio non uno nomine displicet. Nam primum quidem absonum videtur, quod Socrates illud dicit summum esse, quod a se ipso huius disciplinae facilitas sit intellecta. Deinde istud ἔγνων ἔγωγε alieno loco est inculcatum, quum ordo verborum hic requiratur: τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ἔγνων ἔγωγε ὅτι κ. τ. λ. Denique quum dicatur μιμεῖσθαι οἷός τ' ἦν, pro τὸν νοῦν προςέχω haud dubie scribendum fuit τὸν νοῦν προςεῖχον. Nam alias sententiae ratio pervertitur. Haec igitur omnia vehementer impediunt, quominus nuperi interpretis rationem comprobemus. Nostram verborum interpunctionem etiam Ficinus sequitur, cuius interpretatio haec est: Maximum vero hoc est, quod haec usque adeo

ἵνα μὴ ταχὺ ἐκμαθόντες ὑμῖν μὴ εἰδῶσι χάριν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν αὐτὼ πρὸς ἀλλήλω μόνω διαλέγεσθον· εἰ δὲ μή, εἴπερ ἄλλου του ἐναντίον, ἐκείνου μόνου, ὃς ἂν ὑμῖν διδῷ ἀργύριον. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα, ἐὰν σωφρονῆτε, καὶ τοῖς μαθηταῖς συμβουλεύσετε, μηδέποτε μηδενὶ ἀνθρώπων διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἢ ὑμῖν τε καὶ αὐτοῖς. τὸ γὰρ σπάνιον, ὦ Εὐθύδημε, τίμιον· τὸ δὲ ὕδωρ εὐωνότατον, ἄριστον ὄν, ὡς ἔφη Πίν- B

P. 304. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πρ.] V. τούτου μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν τὸ σοφόν. Bodl. Vat. Θ. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν πρὸς μὲν τὸ ταχύ. v. comm. Pro τὸ σοφὸν Urb. habet τὸ σοφός. Flor. b. τὸν σοφόν.

B. ὑμῖν τε καὶ αὐτοῖς] Sic Bodl. pro vulg. αὐτοῖς, quod etiam Winckelm. abiecit.

vobis artificiose sunt adinventa atque instituta, ut brevi cuilibet tradere valeatis. Cognovi equidem, et Ctesippo mentem adhibeo, consideroque, quam subito imitari vos coeperit.

P. 304. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος —] Genitivus τοῦ πράγματος aptus nexusque est ex pronomine τοῦτο. v. Matthiae Gr. §. 317. Ex interpretatione fluxit quod vulgo post τοῦ πράγματος additum legitur τὸ σοφόν, quod eo est verisimilius, quod vulgo pro τοῦτο scriptum est τούτου. Enimvero ex σφῶν videntur τὸ σοφὸν extudisse, qui in corrupta loci scriptura haererent. Veram lectionem conservarunt Bodl. et Vat. Θ. quibus non obsequutus Winckelmannus locum ita contaminavit: τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῶν τὸ σοφόν, πρὸς μὲν τὸ ταχὺ κ. τ. λ. Sententia verborum haec est: Et haec quidem vestri negotii pars ad celerem institutionem est praeclara, nec vero ad disputandum coram hominibus accommodata, sed, si me audietis, cavebitis, ne coram multis disseratis etc. Σφῷν eodem modo positum, quo supra C. ὦ μακάριοι σφώ. Εὐλαβεῖσθαι sequente μὴ et infinitivo legimus Protag. p. 315. B. Charmid. p. 155. D. Quod deinde sequitur μάλιστα μέν — εἰ δὲ μή, affatim illustrarunt Boeckh. in Min. p. 87. Krüger. ad Dionys. p. 27. Hermann. ad Lucian. De Conscrib. Hist. p. 284. Winckelmann. ad h. l. Addimus Demosthen. De Coron. p. 260. ed. Reisk. ὥςτε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή, καταβαλόντα ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ. Ibid. p. 282. μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας, εἰ δὲ μή, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον.

ἐὰν σωφρονῆτε] si sapitis. v. ad Remp. III. p. 399. E.

B. ἀλλ' ἢ ὑμῖν] De usu vocularum ἀλλ' ἢ v. ad Phaedon. p. 81. B. De Rep. IV. p. 427. C. οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, — ἀλλ' ἢ τῷ πατρῴῳ. Ex cuiusmodi locis apparet ἀλλ' ἢ non ex ἄλλος ἢ ortum esse, quae fuit quorundam sententia.

τὸ γὰρ σπάνιον — τίμιον] Recte Winckelmannus: quod rarum est, magni

δαρος. ἀλλ' ἄγετε, ἦν δ' ἐγώ, ὅπως κἀμὲ καὶ Κλεινίαν τόνδε παραδέξεσθον.

Cap. XXX. *Ταῦτα, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλ' ἄττα ἔτι βραχέα διαλεχθέντες ἀπῆμεν. σκόπει οὖν, ὅπως*
C *συμφοιτήσεις παρὰ τὼ ἄνδρε, ὡς ἐκείνω φατὸν οἵω τ' εἶναι διδάξαι τὸν ἐθέλοντ' ἀργύριον διδόναι, καὶ οὔτε φύσιν οὔθ' ἡλικίαν ἐξείργειν οὐδεμίαν — ὃ δὲ καὶ σοὶ μάλιστα προςήκει ἀκοῦσαι, ὅτι οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαί φατον διακωλύειν οὐδέν — μὴ οὐ παραλαβεῖν ὁντινοῦν εὐπετῶς τὴν σφετέραν σοφίαν.*

ΚΡ. *Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, φιλήκοος μὲν ἔγωγε*

ὅπως — παραδέξεσθον] Sic cum Bekkero de sententia Heindorfi scripsi adstipulantibus Par. E. Flor. o. et Coisl. Legebatur *παραδέξησθον.*

ἀλλ' ἄττα ἔτι] *ἄττα ἔτι* om. Bodl. In Vat. Θ. *ἔτι* abest. Urb. *ἄλλα τε ἔτι.*

ὅπως συμφοιτήσεις] V. *συμφοιτήσῃς*, quod soli Vat. r. Par. E. Urb. Flor. b. habent.

C. *οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαι*] Steph. et Heindorf. de coniectura dederunt *τὸ χρημ.*

constat. Praecedit enim *ὃς ἂν ὑμῖν διδῷ ἀργύριον*, et subiicitur *τὸ δὲ ὕδωρ εὐωνότατον.* v. ad Protagor. p. 347. C. Respondet Latinum: quod rarum, carum. Quod Stephanus narrat legi etiam *τὸ δ' ὕδωρ ὅμως εὐωνότατον*, id unde petitum sit, ignoramus. Quanquam nobis quidem dubium non est, quin ille hic atque illic codicem aliquem inspexerit. Pindari locus Olymp. I. 1. vel pueris notus. Ceterum hic quoque sophistarum avaritia notatur.

ὅπως — παραδέξεσθον] sed agite, me quoque et Cliniam hunce in vestram recipite disciplinam. Cur *παραδέξεσθον* scribendum iudicaverimus, ex ann. ad Ion. p. 530. B. perspicietur.

C. *οὔτε φύσιν οὔθ' ἡλικίαν*] Acerbe carpit virorum disciplinam, quam arbitratur neminem adeo stolidum atque hebetem fore quin facile percepturus sit.

ὅτι οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαι —] Quod autem tua maxime refert audire, hoc est, quod dicunt se nec a quaestus faciendi studio (cui tu es deditus v. p. 291. E.) quemquam prohibere. De constructione v. Matthiae Gr. §. 432. 5. coll. De Rep. VI. p. 491. B. Lachet. p. 184. B. Quod vett. editt. et libri mss. tenent *τοῦ χρηματίζεσθαι*, id recte Winckelmannus sic defendere studuit, ut verba: *ὃ δὲ καὶ σοὶ* usque ad *διακωλύειν οὐδέν*, per parenthesin interposita esse arbitretur. Qua ratione probata omnia sa-

καὶ ἡδέως ἄν τι μανθάνοιμι, κινδυνεύω μέντοι κἀγὼ εἷς εἶναι τῶν οὐχ ὁμοίων Εὐθυδήμῳ, ἀλλ' ἐκείνων, ὧν δὴ καὶ σὺ ἔλεγες, τῶν ἥδιον ἂν ἐξελεγχομένων D ὑπὸ τῶν τοιούτων λόγων ἢ ἐξελεγχόντων. Ἀτὰρ γελοῖον μέν μοι δοκεῖ εἶναι τὸ νουθετεῖν σε, ὅμως δέ, ἅ γ' ἤκουον, ἐθέλω σοι ἀπαγγεῖλαι. τῶν ἀφ' ὑμῶν ἀπιόντων οἶσθ' ὅτι προςελθών τίς μοι περιπατοῦντι, ἀνὴρ οἰόμενος πάνυ εἶναι σοφός, τούτων τις τῶν περὶ τοὺς λόγους τοὺς εἰς τὰ δικαστήρια δεινῶν, Ὦ Κρίτων, ἔφη, οὐδὲν ἀκροᾷ τῶνδε τῶν σοφῶν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ οἷός τ' ἦ προςστὰς

καὶ ἡδέως ἄν τι μανθάνοιμι] Sic Bodl. Vat. Θr. Vind. Ante Winckelmannum erat μάθοιμι.

D. ἀτὰρ γελοῖον μὲν] μὲν om. Bodl. Vat. Θ. Tuetur Winckelm. comparans Men. p. 82. A. Soph. p. 224. B. p. 231. B. Politic. p. 289. E. Theaet. p. 145. D. ubi item ante ὅμως δὲ legitur.

οὐ γὰρ οἷός τ' ἦ] Sic Par. E. Angel. Urb. Flor. b. et marg. Flor. a. Barb. Par. BC. pro vulg. ἦν. In Ven. Σ. Par. BC, aliis legitur εἶ, quod receptam lectionem confirmat.

tis expedita sunt. Ceteri interpretes inde a Stephano τοῦ in τὸ commutato verba postrema μὴ οὐ παραλαβεῖν a praecedenti διακωλύειν οὐδὲν pendere censuerunt, cui sententiae obstare videtur istud ὁντινοῦν.

οἶσθ' ὅτι προςελθ.] Quum verba per interrogationem efferantur, non opus est ut ἴσθ' ὅτι corrigatur, quod volebat Heindorf.

τούτων τις τῶν περὶ τ. λ.— δεινῶν] Lege Attica constitutum erat, ut litigatores pro se ipsi dicerent. Sed invaluit mos, ut iis alii orationes scriberent, qua in re praeter Antiphontem, alios, etiam Aeschinem Socraticum esse testatur Diogenes Laert. Vit. Aesch. 12. conf. Quint. De Institut. Orat. II. 15, 30. ibique Spalding. Isocrat. De Permut. p. 14. Primus hac scribendi arte quaestum factitasse narratur Antiphon Rhamnusius, de quo v. Ruhnken. Diss. de Antiphonte p. 808 sqq. ed. Reisk. s. T. I. p. 156 sqq. ed. Bergmann. conf. ad Phaedrum p. 257. C.

οὐδὲν ἀκροᾷ τῶνδε τῶν σοφῶν] Itaque Ficinus: nihil ex istis sapientibus audivisti? Itaque Heindorfius malebat οὐδὲν ἠκροάσω. Sed non opus est mutatione, siquidem praesens tempus hunc effecit sensum: nonne sapientibus istis operam das? Enimvero quum Crito haec interrogaretur, colloquium inter Socratem et sophistas nondum erat finitum, ut profecto non videam, quid praesens tempus habeat offensionis.

κατακούειν ὑπὸ τοῦ ὄχλου. Καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν
E γ' ἦν ἀκοῦσαι. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ. Ἵνα ἤκουσας ἀνδρῶν διαλεγομένων, οἳ νῦν σοφώτατοί εἰσι τῶν περὶ τοὺς τοιούτους λόγους. Κἀγὼ εἶπον, Τί οὖν ἐφαίνοντό σοι; Τί δὲ ἄλλο, ἦ δ' ὅς, ἢ οἷάπερ ἀεὶ ἄν τις τῶν τοιούτων ἀκούσαι ληρούντων καὶ περὶ οὐδενὸς ἀξίων ἀναξίαν σπουδὴν ποιουμένων; οὑτωσὶ γάρ πως καὶ εἶπε τοῖς ὀνόμασι. Καὶ ἐγώ, Ἀλλὰ μέντοι, ἔφην, χαρίεν γέ τι πρᾶγμά ἐστιν ἡ φιλοσοφία. Ποῖον, ἔφη, χαρίεν, ὦ μακάριε; οὐδενὸς μὲν
305 οὖν ἄξιον. ἀλλὰ καὶ εἰ νῦν παρεγένου, πάνυ ἄν σε οἶμαι αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ σεαυτοῦ ἑταίρου· οὕτως ἦν ἄτοπος, ἐθέλων ἑαυτὸν παρέχειν ἀνθρώποις,

καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν γ' ἀκοῦσαι] Multi libri, in iisque Bodl. Ven. ΞΣ. Par. C. Pal. Flor. a. c. o. Vind., ἔφη.

E. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ] Sic Bodl. Vat. Θr. Vulgo omisso δὲ scribebatur Τί; ἦν δ' ἐγώ.

ἢ οἷάπερ] Sic cum Bas. 2. libri plerique omnes. Vulgo ἢ ἅπερ.

E. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ. Ἵνα ἤκουσας —] Cur? inquam ego. Ut audivisses viros disputantes, qui nunc sunt sapientissimi inter eos, qui in talibus disputationibus (dialecticis) versantur. Aoristus indicativi post ἵνα illatus indicat rem non esse factam. v. Hermann. ad Viger. p. 850 sq. et quae laudant Valckenar. Diatrib. p. 149. Monk. ad Eurip. Hippolyt. v. 643. Matthiae Gr. §. 519. 6. Sed non ignota cuiquam hodie erit haec particularum finalium constructio.

Τί οὖν ἐφαίνοντό σοι] V. ad Phaedr. p. 234. C. Respondetur autem perinde ac si Crito interrogasset: Τί οὖν ἐφαίνετό σοι ἃ οὗτοι ἔλεγον; in qua ratione non est quod haereamus. De proximis περὶ οὐδενὸς ἀξίων κ. τ. λ. conf. alia huius paronomasiae exempla ad Menex. p. 293. C.

καὶ εἶπε τοῖς ὀνόμασι] Pertinet καὶ ad εἶπε τοῖς ὀνόμασι, hoc sensu: nam sic fere adeo verbotenus dixit. Similiter τῷ ῥήματι dicitur. Gorg. p. 450. E. οὐχ ὅτι τῷ ῥήματι οὕτως εἶπες. Ibid. p. 489. B. ἐάν τις ῥήματι ἁμάρτῃ. Theaet. p. 166. D. τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου δίωκε. De Rep. I. p. 340. D. λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτω. Phaedon. p. 102. B. De re ipsa dictum est Prolegg. p. 48 sq.

οὐδενὸς μὲν οὖν ἄξιον] imo nullius pretii. v. ad Criton. p. 44. B. Sympos. p. 201. C. Illud Ποῖον χαρίεν habet mirandi et indignandi significationem. v. ad Gorg. p. 490. D. Charmid. p. 174. B.

οἷς οὐδὲν μέλει ὅ τι ἂν λέγωσι, παντὸς δὲ ῥήματος ἀντέχονται. καὶ οὗτοι, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ἐν τοῖς κρατίστοις εἰσὶ τῶν νῦν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Κρίτων, ἔφη, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ τῷ πράγματι διατρίβοντες πάνυ φαῦλοί εἰσι καὶ καταγέλαστοι. Ἐμοὶ δέ, ὦ Σώκρατες, τὸ πρᾶγμα ἐδόκει οὐκ ὀρθῶς ψέγειν οὔθ' οὗτος οὔτ' εἴ τις ἄλλος ψέγει· τὸ μέντοι ἐθέλειν διαλέγεσθαι τοιούτοις ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων ὀρθῶς μοι ἐδόκει μέμφεσθαι. B

Cap. XXXI. ΣΩ. Ὦ Κρίτων, θαυμάσιοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. ἀτὰρ οὔπω οἶδα ὅ τι μέλλω ἐρεῖν. ποτέρων ἦν ὁ προσελθών σοι καὶ μεμφόμενος τὴν φιλοσοφίαν; πότερον τῶν ἀγωνίσασθαι δεινῶν ἐν

γέ τι πρᾶγμα] *τι* additum ex codd. longe plurimis. Primus restituit Heindorf. ex Par. B.

P. 305. *οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ τῷ πρ.*] *οἱ* ante *ἐπὶ* iam ab Heindorfio desideratum suppeditarunt codd. fere omnes.

πάνυ φαῦλοί εἰσι] *πάνυ* om. Bodl. Vat. Θr. Urb. quod extrusit Winckelm. Mihi videtur ob sequentis syllabae similitudinem obliteratum esse.

P. 305. *αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ σ. ἐτ.*] V. ad p. 283. E. Dein *ἑαυτὸν παρέχειν τινι* est sui copiam facere alicui. Euthyphr. p. 3. D. *σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν παρέχειν.* — *παντὸς δὲ ῥήματος ἀντέχονται*, i. e. *τὸν δὲ λόγον τῷ ῥήματι διώκουσιν.*

B. *ἀτὰρ οὔπω οἶδα ὅ τι μέλλω ἐρεῖν*] Hoc dicit: sed priusquam de hac re quid sentiam aperio, scire cupio, ex quonam ille oratorum genere fuerit.

πότερον τῶν ἀγ. δ. ἐν δ., ῥήτωρ τις] Rhetoris nomen proprium vult esse iis, qui ipsi coram iudicibus causas agerent, non illis, qui aliis scriberent orationes, quibus in iudicio uterentur. Enimvero *ῥήτορες* antiquitus appellati sunt, qui publice vel in iudiciis vel in populi concionibus verba faciebant. Suidas s. v. *Ῥήτωρ τὸ πάλαιον ἐκαλεῖτο ὁ δήμῳ συμβουλεύων καὶ ὁ ἐν δήμῳ ἀγορεύων, εἴτε ἱκανὸς εἴη λέγειν εἴτε καὶ ἀδύνατος.* Unde Xenoph. Mem. II. 6. coniunguntur *ῥήτορες* et *δημηγόροι*, ita quidem, ut hi intelligantur, qui in comitiis populi dicant. Qui quidem, si multum apud populum valebant, *τῶν δημαγωγῶν* nomen acceperunt, de quo v. Schömann. de Com. Athen. p. 109. et Valckenar. Diatrib. c. XXIII. p. 251 sqq. Postea vero ortum illud oratorum genus est, qui in *πανηγύρεσι* et aliis conventibus ostentationis causa orationes declamitarent. Qui et ipsi *ῥήτορες* vel *δημαγωγοῦντες ῥήτορες* appellati sunt. v. Valckenar. l. c. Ita Gorgias in cognomine dialogo p. 455.

τοῖς δικαστηρίοις, ῥήτωρ τις, ἢ τῶν τοὺς τοιούτους εἰςπεμπόντων, ποιητὴς τῶν λόγων, οἷς οἱ ῥήτορες ἀγωνίζονται;

C ΚΡ. Ἥκιστα νὴ τὸν Δία ῥήτωρ· οὐδὲ οἶμαι πώποτ' αὐτὸν ἐπὶ δικαστήριον ἀναβεβηκέναι, ἀλλ' ἐπαΐειν αὐτόν φασι περὶ τοῦ πράγματος νὴ τὸν Δία καὶ δεινὸν εἶναι καὶ δεινοὺς λόγους συντιθέναι.

B. ποιητὴς τῶν λόγων] Articulum vulgo omissum omnes codd. praeter Par. E. et Barb. omittunt.

C. ῥήτωρ audit, quandoquidem Socrates ad eum: ἐπειδὴ γὰρ αὐτός τε φῂς ῥήτωρ εἶναι καὶ δυνατοὺς ἄλλους ποιεῖν ῥητορικούς. Etenim eum palam verba fecisse e Diodor. Sic. XII. p. 206. Plat. Hipp. mai. p. 288. B. al. constat. Sed doctores artis oratoriae et magistri posteriore demum aetate illud nomen acceperunt, quorum si qui rhetores appellantur, non propter docendi munus, sed propter suam in dicendo vim ita vocari existimandi sunt. Quocirca recte iudicavit Cresollius Theatr. Rhetor in Gronov. Antiquitatt. Vol. X. p. 23. videri sophistis ob eloquentiam suam τῶν ῥητόρων nomen tributum esse, non propter oratoriam institutionem. Et hoc quidem loco videmus a Platone honorificum illud nomen oratorum iis solis tribui, qui in iudiciis agere et certare possent; orationum scriptoribus denegari. Quod cur ita fiat, facilem habet explicationem. Etenim illi orationum scriptores, quum ridicule et prudentiam civilem et philosophiae laudem affectarent, tamen futiles et inanes sophistas pro philosophis habentes sapientiae disciplinam contemnebant et paucis philosophari satis habebant. Itaque hic quo loco habendi sint, deinceps explicatur.

ἢ τῶν τοὺς τοιούτους εἰςπεμπόντων] an aliquis eorum, qui litigaturos in iudicium mittunt, scriptor orationum, quibus utentes in iudiciis certant. In his verbis graviter offendit istud οἱ ῥήτορες, quum litigantes intelligendi sint, qui causam suam dicturi orationibus utuntur ab aliis compositis, qui profecto non possunt οἱ ῥήτορες appellari. Itaque delendum censeo hoc οἱ ῥήτορες. Enimvero οἷς ἀγωνίζονται idem est quod οἷς ἀγωνίζονται οἱ ἀγωνιζόμενοι.

C. ἀλλ' ἐπαΐειν αὐτόν φασι] Parum circumspectum Heindorfii iudicium est, Isocratem a Platone notari existimantis. Neque enim causa intelligitur ulla, cur philosophus iam aliter de eo iudicaverit, atque fecit in Phaedro. Nec profecto in Isocratem conveniunt illa p. 305. E. Groen van Prinsterer Prosopogr. Plat. p. 117. Lysiam notari suspicatur. Winckelmannus Prolegg. p. XXXIV sqq. Trasymachum Chalcedonium intelligendum censet, quam sententiam maxime e loco Euthyd. p. 289. E sq. cum Phaedr. p. 267. C. D. collato confirmare conatur. Sed ibi quum de λογοποιοῖς in universum sermo sit, non vide-

ΣΩ. Ἤδη μανθάνω· περὶ τούτων καὶ αὐτὸς νῦν δὴ ἔμελλον λέγειν. οὗτοι γάρ εἰσι μέν, ὦ Κρίτων, οὓς ἔφη Πρόδικος μεθόρια φιλοσόφου τε ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ, οἴονται δ' εἶναι πάντων σοφώτατοι ἀνθρώπων, πρὸς δὲ τῷ εἶναι καὶ δοκεῖν πάνυ παρὰ πολλοῖς, ὥςτε παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμεῖν ἐμποδὼν σφίσιν εἶναι οὐδένας ἄλλους ἢ τοὺς περὶ φιλοσοφίαν D

C. *νῦν δὴ ἔμελλον*] ἤμελλον Bodl. Coisl. Flor. b. quod non debebat probare Bekkerus. v. Buttmann. Gr. Vol. II. p. 415. *πρὸς δὲ τῷ εἶναι*] Libri plurimi optimique τό.

tur sane unus aliquis praeter ceteros significari. Neque hoc loco causa est ulla, cur unum aliquem notari existimemus. Imo perstringitur tota illa misellorum scriptorum cohors, qui quum nec mediocres philosophi essent neque reipublicae darent operam, tamen intolerabili quadam sapientiae opinione erant inflati atque philosophiae laudibus detrectare studebant.

Ἤδη μανθάνω· περὶ τούτων —] Etsi *μανθάνειν περί τινος* recte dicitur, tamen nollem Winckelmannus veterum editionum interpunctionem, qua post *τούτων* demum interstinguitur, iam inde a Routhio derelictam illam, denuo revocare in animum induxisset. Nam primum quidem *μανθάνω* in responsione sine tali additamento frequentari solet, cuius rei exempla non est quod hic consignemus. Deinde ad *καὶ αὐτὸς νῦν δὴ ἔμελλον λέγειν* illud ipsum *περὶ τούτων* aegre desideres, quia alioquin facile *ταῦτα* vel *τι* intelligendum existimaveris. Denique asyndeton hoc in concitatiore Socratis sermone longe est venustissimum, quum idem nescio quo modo languidus evadat et impeditus, ubi *περὶ τούτων* cum *μανθάνω* consociaveris.

πρὸς δὲ τῷ εἶναι —] et praeterquam quod sint sapientissimi, etiam admodum multis tales videri. Nauci non faciendum quod plurimi libri mss. in iisque etiam praestantissimi offerunt *πρὸς δὲ τὸ εἶναι*. Nam in hac compositione solum dativum fuisse usitatum plane exploratum habemus. v. ad Phaedr. p. 240. B. p. 252. A. De Rep. X. p. 610. E. Charmid. p. 169. B. Symp. p. 195. C. Sed plurima rei exempla suppeditabit Wyttenbach. ad Plutarch. Consol. ad Apollon. p. 766. = T. II. p. 85. ed. Lips. ex cuius annotatione item disces librarios subinde accusativum in dativi locum substituisse. Dein iungas *παρὰ πάνυ πολλοῖς*. Sed *πάνυ* ob soni vim et gravitatem praemissum, usu haud ita raro. Euthyphr. p. 14. B. *ἦ πολύ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρον, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον.* De Rep. IX. p. 589. E. *πολὺ ἐπὶ δεινοτέρῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ.* ubi v. annot. Phaedon. p. 110. C. al.

ὥςτε παρὰ πᾶσιν —] Consecutio verborum haec est: *ὥςτε οὐδένας ἄλλους ἢ τοὺς περὶ φιλοσοφίαν ἀνθρώπους ἐμποδὼν σφίσιν εἶναι εὐδοκιμεῖν παρὰ πᾶσιν*, ita ut non alii nisi philosophi ipsis officiant, quominus apud omnes

ἀνθρώπους. ἡγοῦνται οὖν, ἐὰν τούτους εἰς δόξαν καταστήσωσι μηδενὸς δοκεῖν ἀξίους εἶναι, ἀναμφισβητήτως ἤδη παρὰ πᾶσι τὰ νικητήρια εἰς δόξαν οἴσεσθαι σοφίας πέρι. εἶναι μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ σφᾶς σοφωτάτους, ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις λόγοις ὅταν ἀποληφθῶσιν, ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Εὐθύδημον κολούεσθαι. σοφοὶ δὲ ἡγοῦνται εἶναι πάνυ· εἰκότως· μετρίως μὲν γὰρ φιλοσοφίας ἔχειν, μετρίως δὲ πολιτικῶν, πάνυ
E *ἐξ εἰκότος λόγου· μετέχειν γὰρ ἀμφοτέρων ὅσον ἔδει, ἐκτὸς δὲ ὄντες κινδύνων καὶ ἀγώνων καρποῦσθαι τὴν σοφίαν.*

D. *ἡγοῦνται οὖν*] *γοῦν* Vat. Θ.
E. *Καὶ γὰρ ἔχει ὄντως*] Libri omnes *οὕτως* praeter Bas. 2. Steph. et cod. Ven. Ξ., qui tuentur *ὄντως*, quod Winckelmannus non debuit aspernari.
P. 306. *ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ*] V. *ὅσα καὶ ἐκ κακοῦ* invitis bona existimatione et auctoritate floreant. Quod Stephanus desideravit *τοῦ εὐδοκιμεῖν*, eo non opus esse demonstravit Heindorfius allatis locis De Rep. III. p. 407. C. *ὥςτε ὅπῃ αὕτη, ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι πάντῃ ἐμπόδιος.* Thucyd. I. 16. *ἐπεγίγνετο — κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι.* Eodem modo *αἴτιον* cum simplici infinitivo iungi ad Phaedon. p. 97. A. et alibi observatum est. Ceterum recte Winckelmannus vidit *ἀνθρώπους* post *τοὺς περὶ φιλοσοφίαν* additum contemtus indicium facere.

D. *εἰς δόξαν καταστήσωσι μηδενὸς δοκεῖν*] „Similiter Crito p. 44. C. *καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους;* Ibid. p. 53. B. *βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥςτε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι.* Epist. VII. in. *ἣν ἔσχε τότε δόξαν, ταύτην καὶ διετέλεσεν ἔχων, Συρακουσίους οἴεσθαι δεῖν ἐλευθέρους εἶναι.* Legg. II. p. 657. B. *ἡ ζήτησις τοῦ καινῇ ζητεῖν ἀεὶ μουσικῇ χρῆσθαι.*“ *Heindorf.* Alia id genus consignavimus ad Hipp. min. p. 369. E. p. 258 sq. ed. Goth.

εἶναι μὲν γὰρ — σφᾶς σοφωτάτους] De accusativo cum infinitivo v. ad p. 290. A. Bodl. et Vat. *σοφώτατοι*, quod si verum esset, *σφᾶς* necesse esset ut deleretur.

ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις λόγοις] in privatis autem sermonibus si intercludantur, h. e. prohibeantur, quominus arte sua excellant, ab Euthydemis se deprimi. Verbum *ἀπολαμβάνειν* intercipiendi, cohibendi, retinendi vi et potestate usurpatum Valckenar ad Herodot. IX. 70. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. v. 933. illustrarunt. conf. Phaedon. p. 58. C. Tim. p. 85. A. Gorg. p. 522. A. Astius tamen ad Conviv. p. 363. interpret. vernac. *ἀπολειφθῶσι* legendum coniecit, h. e. inferiores sint. — *Κολούειν* propriam habet amputandi ac decurtandi

ΚΡ. Τί οὖν; δοκοῦσί σοί τι, ὦ Σώκρατες, λέγειν; οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λόγος ἔχει τινὰ εὐπρέπειαν τῶν ἀνδρῶν.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἔχει ὄντως, ὦ Κρίτων, εὐπρέπειαν μᾶλλον ἢ ἀλήθειαν. οὐ γὰρ ῥᾴδιον αὐτοὺς πεῖσαι, 306 ὅτι καὶ ἄνθρωποι καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα μεταξὺ τινοῖν δυοῖν ἐστὶ καὶ ἀμφοτέροιν τυγχάνει μετέχοντα, ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τοῦ μὲν βελτίω, τοῦ δὲ χείρω γίγνεται· ὅσα δὲ ἐκ δυεῖν ἀγαθοῖν μὴ πρὸς ταὐτόν, ἀμφοῖν χείρω, πρὸς ὃ ἂν ἑκάτερον ᾖ χρηστὸν ἐκείνων, ἐξ ὧν συνετέθη· ὅσα δὲ ἐκ δυοῖν κα-

libris omnibus.

ἐκ δυεῖν ἀγαθοῖν] V. *δυοῖν*, quod e Bodl. et Flor. b. mutavi, ut paullo post. Nam Platoni utrumque est usitatum; ut ubique codices optimi audiendi videantur. conf. quae collegit Rückert. ad Sympos. p. 113. et Schneider. ad Polit. V. p. 470. B.

notionem; translatum ad animum est impetum alicuius frangere, deprimere, impedire. Schol. ad h. l. *κολούεσθαι· ἐλαττοῦσθαι, ἐμποδίζεσθαι*. v. ad Apol. Socrat. p. 39. D.

ἡγοῦνται εἶναι πάνυ· εἰκότως·] Distinxi post *πάνυ*. v. ad p. 287. B. Vulgo ante *πάνυ* interpungunt.

πάνυ ἐξ εἰκότος λόγου] ex ratione admodum probabili. Fallitur enim Heindorfius his verbis praegressum *μετρίως* explicari arbitratus.

E. *οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λ.*] V. ad p. 286. C. Deinde *εὐπρέπεια* et *εὐπρεπής* usurpatum de orationis probabilitate et specie extat etiam Phaedon. p. 92. C. ubi Wyttenbachius consulendus est. Pro *ὄντως* Ald. Bas. 1. cum libris plurimis habent *οὕτως*, quod nollem amplexus esset Winckelmannus. Videlicet grammatici vel scribae ignorarunt usum illum loquendi, quo *ὄντως* et *τῷ ὄντι* in dictorum usurpatur confirmatione, ideoque in eius locum otiosum istud atque languidum *οὕτως* suffecerunt. v. ad Laches. p. 196. D. et supra p. 304. D. Plurima id genus exempla consignavit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 66. C. verissime iudicans etiam Xenoph. Symp. IV. 8. *ὄντως* pro *οὕτως* revocandum esse.

P. 306. *ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ*] Intell. *ἐστίν*.

μὴ πρὸς ταὐτόν] quae autem (sint) e duobus bonis non ad idem spectantibus, veluti e prudentia civili et philosophia, quarum unaquaeque suam sibi subiectam habet materiam, in qua tractanda versatur, utrisque deteriora, habita quidem eius ratione, quo utrumque illorum, unde conflata sint, bonum censetur. Post *μὴ πρὸς ταὐτόν* Heindorfius additum volebat *ὄντοιν*. Paratam tamen vulgatae lectioni defensionem esse puto ex eo, quod *μὴ πρὸς ταὐτόν* absolute ponitur, ut sit non eiusdem rei

κοῖν συντεθέντα μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ ὄντοιν ἐν τῷ μέσῳ
B *ἐστί, ταῦτα μόνα βελτίω ἑκατέρου ἐκείνων ἐστίν, ὧν ἀμφοτέρων μέρος μετέχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡ φιλοσοφία ἀγαθόν ἐστι καὶ ἡ πολιτικὴ πρᾶξις, πρὸς ἄλλο δὲ ἑκατέρα, οὗτοι δ' ἀμφοτέρων μετέχοντες τούτων ἐν μέσῳ εἰσίν, οὐδὲν λέγουσιν· ἀμφοτέρων γάρ εἰσι φαυλότεροι· εἰ δὲ ἀγαθὸν καὶ κακόν, τῶν μὲν βελτίους, τῶν δὲ χείρους· εἰ δὲ κακὰ ἀμφότερα, οὕτως ἄν τι λέγοιεν ἀληθές, ἄλλως δ' οὐδαμῶς. οὐκ ἂν*
C *οὖν οἶμαι αὐτοὺς ὁμολογῆσαι οὔτε κακὼ αὐτὼ ἀμφοτέρω εἶναι οὔτε τὸ μὲν κακόν, τὸ δὲ ἀγαθόν· ἀλλὰ τῷ ὄντι οὗτοι ἀμφοτέρων μετέχοντες ἀμφοτέρων ἥττους εἰσὶ πρὸς ἑκάτερον, πρὸς ὃ ἥ τε πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστόν, καὶ τρίτοι ὄντες τῇ ἀληθείᾳ ζητοῦσι πρῶτοι δοκεῖν εἶναι. συγγιγνώσκειν μὲν οὖν αὐτοῖς χρὴ τῆς ἐπιθυμίας καὶ μὴ χαλεπαίνειν, ἡγεῖσθαι μέντοι τοιούτους εἶναι οἷοί*

D. *ὥςτε μοι δοκεῖ μ.*] Sic codd. fere omnes. Vulgo *δοκεῖν*.

habita ratione. Ita certe *εἷς* usurpatum Legg. VI. p. 774. B. *εἰς μὲν οὖν χρήματα, ὁ μὴ θέλων γαμεῖν ταῦτα ζημιούσθω.* Mox, *πρὸς ἄλλο δὲ ἑκατέρα*, sc. *ἀγαθόν ἐστιν.*

ὧν ἀμφοτέρων μέρος μετέχουσιν] „Pluralis *μετέχουσι* pro *μετέχει* per synesin quandam positus est, quum dicentis animo homines magis quam res obversarentur.“ *Heindorf.* De loquutione *μέρος μετέχειν τινὸς* v. ad Protagor. p. 329. E. Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 279.

B. *καὶ ἡ πολιτικὴ πρᾶξις*] Gorg. p. 484. D. *ἐπειδὰν οὖν ἔλθωσιν εἴς τινα ἰδίαν ἢ πολιτικὴν πρᾶξιν.* Hipp. mai. p. 281. C. *πολιτικαὶ πράξεις.* Legg. V. p. 737. A. *οὐκ εὔπορος ἡ μετὰ ταῦτα πολιτικὴ πρᾶξις οὐδεμία γίγνοιτ' ἂν πόλει.* al. — *ἀμφοτέρων* i. e. *τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν πολιτικῶν*, sicuti statim post infertur *τῶν μὲν βελτ.*, *τῶν δὲ χείρους*: quae synesis haudquaquam raro.

εἰ δὲ ἀγαθὸν καὶ κακόν] „Pono *κακὸν* ante *ἀγαθόν*, sicut ponitur in praecedentibus, ut illa *τῶν μὲν βελτίους, τῶν δὲ χείρους* respondeant sicut ibi. Ac *τῶν μέν, τῶν δὲ* dicere Platonem existimo, quasi *φιλοσόφους* et *πολιτικοὺς* dixisset. *Stephan.* Non opus esse ulla mutatione recte iudicarunt Routhius et Heindorfius. Neque enim rara est haec chiasmi figura.

C. *χρὴ τῆς ἐπιθυμίας*] De genitivo conf. Matthiae Gr. §. 368.

εἰσι· πάντα γὰρ ἄνδρα χρὴ ἀγαπᾷν, ὅςτις καὶ ὁτιοῦν
λέγει ἐχόμενον φρονήσεως πρᾶγμα καὶ ἀνδρείως ἐπεξ- D
ιὼν διαπονεῖται.

Cap. XXXII. ΚΡ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, καὶ
αὐτὸς περὶ τῶν υἱέων, ὥςπερ ἀεὶ πρός σε λέγω, ἐν
ἀπορίᾳ εἰμί, τί δεῖ αὐτοῖς χρήσασθαι. ὁ μὲν οὖν
νεώτερος ἔτι καὶ σμικρός ἐστι, Κριτόβουλος δ' ἤδη
ἡλικίαν ἔχει καὶ δεῖταί τινος, ὅςτις αὐτὸν ὀνήσει.
ἐγὼ μὲν οὖν ὅταν σοὶ ξυγγένωμαι, οὕτω διατίθεμαι,
ὥςτε μοι δοκεῖ μανίαν εἶναι τὸ ἕνεκα τῶν παίδων
ἄλλων μὲν πολλῶν σπουδὴν τοιαύτην ἐσχηκέναι, καὶ
περὶ τοῦ γάμου, ὅπως ἐκ γενναιοτάτης ἔσονται μη- E
τρός, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὅπως ὡς πλουσιώτα-
τοι, αὐτῶν δὲ περὶ παιδείας ἀμελῆσαι· ὅταν δὲ εἴς
τινα ἀποβλέψω τῶν φασκόντων ἂν παιδεῦσαι ἀνθρώ-
πους, ἐκπέπληγμαι, καί μοι δοκεῖ εἷς ἕκαστος αὐτῶν
σκοποῦντι πάνυ ἀλλόκοτος εἶναι, ὥς γε πρὸς σὲ τά- 307

πάντα γὰρ ἄνδρα χρὴ ἀγαπᾷν] Ἀγαπᾷν, contentum esse, ita cum accusativo iunctum extat De Rep. III. p. 399. C. ubi v. annot. Sententia haec est: debemus contenti esse, si quis vel tantillum profert a prudentia non alienum et in eo explicando pro viribus elaborat. Comparavit Routhius De Rep. VI. p. 496. A. οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ ἄξιον οὐδὲ φρονήσεως ἀληθινῆς ἐχόμενον. v. Indic. ad Libros De Rep. s. v. ἔχεσθαι.

D. περὶ τῶν υἱέων] Diog. Laërt. II. 13, 121. quatuor recenset Critonis filios, Critobulum, Hermogenem, Epigenem et Ctesippum. Quorum e numero recte Heindorfius censuit eximendos esse Hermogenem et Critobulum. Id quod vel hic locus satis certo testatur. Mox ἀεὶ i. q. ἑκάστοτε, videlicet, quotiescunque de hac re tecum colloquor, qui vocabuli usus est pervulgatus.

Κριτόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει] H. e. iam ad aetatis maturitatem pervenit. v. ad Charm. p. 154. A. Menex. p. 240. D. Gorg. p. 484. C. Lachet. p. 200. C. Itaque ex hoc loco probabiliter licet colligere colloquium hoc habitum fingi aliquanto ante Socratis accusationem. Etenim Critobulus, Critonis filius, inter eos fuit, qui pro Socrate spondere voluerunt, quum is multam triginta minarum sibi irrogavisset. v. Apolog. Socr. §. 28.

P. 307. πάνυ ἀλλόκοτος εἶναι] H. e. ea indole et in-

ληθῆ εἰρῆσθαι· ὥςτε οὐκ ἔχω ὅπως προτρέπω τὸ μειράκιον ἐπὶ φιλοσοφίαν.

ΣΩ. Ὦ φίλε Κρίτων, οὐκ οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ ἐπιτηδεύματι οἱ μὲν φαῦλοι πολλοὶ καὶ οὐδενὸς ἄξιοι, οἱ δὲ σπουδαῖοι ὀλίγοι καὶ παντὸς ἄξιοι; ἐπεὶ γυμναστικὴ οὐ καλὸν δοκεῖ σοι εἶναι, καὶ χρηματιστικὴ καὶ ῥητορικὴ καὶ στρατηγία;

ΚΡ. Ἔμοιγε πάντως δήπου.

B ΣΩ. Τί οὖν; ἐν ἑκάστῃ τούτων τοὺς πολλοὺς πρὸς ἕκαστον τὸ ἔργον οὐ καταγελάστους ὁρᾷς;

ΚΡ. Ναὶ μὰ τὸν Δία, καὶ μάλα ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἦ οὖν τούτου ἕνεκα αὐτός τε φεύξει πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τῷ υἱεῖ οὐκ ἐπιτρέψεις;

ΚΡ. Οὔκουν δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.

P. 307. οὐκ οἶσθα ὅτι ἐν παντί] Hunc locum laudat Aristid. Vol. II. p. 153. ed. Dind. non sine lectionis discrepantia.

καὶ παντὸς ἄξιοι] V. καὶ τοῦ παντὸς ἄξιοι. Sed articulum soli tenent Par. E. Urb. Flor. a. b. c.

οὐ καλὸν δοκεῖ σοι εἶναι] σοι δοκεῖ Flor. c. et Aristid.

B. πρὸς ἕκαστον τὸ ἔργον] τῶν ἔργων cod. Coisl. Aristidis, quod ideo praefert Heindorfius, quia in vulgata lectione offendat articulus.

Οὔκουν δίκαιόν γε] V. Οὐκοῦν, quod bene correxit Heindorf.

genio carere, quae ad inventutis institutionem requiratur. v. ad Protagor. p. 346. A. coll. Ruhnk. ad Tim. p. 24.

καὶ παντὸς ἄξιοι] Utrumque dicitur, et τοῦ παντὸς ἄξιος et παντὸς ἄξιος; v. Heindorf. ad h. l. et ad Sophist. p. 216. C. Elmslei. ad Eurip. Heraclid. v. 168. Quum vero praecedat οὐδενὸς ἄξιοι, omisso articulo; ne hic quidem eum invitis libris fere omnibus tuendum existimavimus. Neque habuit eum Aristides Orat. Plat. I. Vol. II. p. 153. ed. Dindorf. ubi hic locus recitatur.

B. πρὸς ἕκαστον τὸ ἔργον] V. ad Hipp. mai. p. 281. B. Frustra enim Heindorfius in hoc usu articuli haesit.

Οὔκουν δίκαιόν γε] V. ad Phaedr. p. 258. C. Ferri non potest quod vulgo scribebatur Οὐκοῦν δίκαιόν γε.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ὅ γε οὐ χρὴ ποίει, ὦ Κρίτων, ἀλλ' ἐάσας χαίρειν τοὺς ἐπιτηδεύοντας φιλοσοφίαν, εἴτε χρηστοί εἰσιν εἴτε πονηροί, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα βασανίσας καλῶς τε καὶ εὖ, ἐὰν μέν σοι φαίνηται φαῦλον ὄν, πάντ' ἄνδρα ἀπότρεπε, μὴ μόνον τοὺς C
υἱεῖς· ἐὰν δὲ φαίνηται οἷον οἶμαι αὐτὸ ἐγὼ εἶναι, θαῤῥῶν δίωκε καὶ ἄσκει, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, αὐτός τε καὶ τὰ παιδία.

καλῶς τε καὶ εὖ] V. καλῶς γε καὶ εὖ, quo soli Flor. a. c. Ven. Σ. tenent.

καλῶς τε καὶ εὖ] V. supra p. 276. C. Comparavit Heindorfius Lachet. p. 188. A. πρὶν ἂν βασανίσῃ ταῦτα εὖ τε καὶ καλῶς ἅπαντα. Plura ad h. l. Winckelmannus collegit.

αὐτός τε καὶ τὰ παιδία] V. ad Remp. III. p. 414. D. Sympos. 221. D. Criton. p. 50. D. Reisig. ad Oed. Col. p. 313.

Corrigenda.

Prolegomm. p. 16. v. 15. lege magistram pro magistrum.

Ibid. p. 48. v. 11. inf. ante ne probabile quidem excidit ita.

Pag. 96. in text. v. ultim. pro *ἄρα* corrige *ἆρα*.

Pag. 99. in text. v. 6. pro *τῷ ξένω* repone quaeso *τὼ ξένω*.

PLATONIS

OPERA OMNIA.

RECENSUIT ET COMMENTARIIS INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. VI. SECT. II.

CONTINENS

MENONEM, EUTHYPHRONEM, THEAGEM, ERASTAS, HIPPARCHUM.

GOTHAE ET ERFORDIAE

SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.

MDCCCXXXVI.

LONDINI APUD BLACK ET ARMSTRONG.

PLATONIS
MENO ET EUTHYPHRO
ITEMQUE INCERTI SCRIPTORIS
THEAGES, ERASTAE
ET
HIPPARCHUS.

RECENSUIT ET PROLEGOMENIS

ATQUE

COMMENTARIIS ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXXVI.
LONDINI APUD BLACK ET ARMSTRONG.

ERFORDIAE
TYPIS HENNINGS & HOPF.
1836.

PROLEGOMENA

AD

M E N O N E M.

PROLEGOMENA

AD

MENONEM.

Nulla facile quaestio Socratis ac Platonis aetate studiosius agitata est, quam quae est de scientia ac disciplina virtutis. Nam quum Sophistae, quibus facem Protagoras praetulisse videtur, sese iactarent virtutis magistros, Socratici, quid rei esset, more et exemplo ipsius Socratis exploraturi, faciendum putarunt, ut subtilius quaererent, possetne virtus doctrina et institutione comparari necne. De qua re Plato iterum iterumque in Protagora, Euthydemo, Lachete, Menone, vario modo varioque scribendi consilio disputavit: scripserunt item Aeschines, Crito, Simo, Antisthenes, alii, de quibus exposuerunt Spanhem. ad Iulian. Oratt. p. 99. interprett. ad Diogen. Laert. II. 121 sqq. Clericus Sylvv. philoll. p. 2. Chr. Wolf. ad Pseudo-Origen. p. 126. Fischer. ad Aeschin. Socrat. Diall. p. 21 sqq. Weiske ad Xenoph. Symp. I. 6. p. 102. al. Neque profecto mirabile cuiquam videri poterit, quod tum temporis hic maxime locus tanto animorum ardore pervestigatus et illustratus est. Fieri enim ita solet, ut in magnis dissensionibus de rebus gravioribus et ad omnes vitae partes pertinentibus studia multorum excitentur et ad verum rectumque vel exquirendum vel etiam obscurandum convertantur. Quod ipsum illa aetate, qua de virtutis vi et natura in contrarias partes disputatum

est, ita evenisse ecquis est, qui miretur? Nempe in discrimen vocata erat ipsius honestatis ac virtutis dignitas, siquidem illud agebatur, essetne virtus se ipsa contenta, an ad commodi et utilitatis studium maxime referri deberet. Quae quidem lis eo gravior fuit, quod patebat latissime, neque ad eruditos tantum vel doctos homines pertinebat, sed spectabat ad universam Atheniensium imo vero Graecorum gentem.

Nam ex quo tempore aucta populari dominatione unicuique civium Atheniensium via ad summos honores in republica patebat, plurimi, mala ambitione correpti, id sibi agendum putarunt, ut ad gerendam rempublicam idonei evaderent, atque earum rerum notitiam vel facultatem consequerentur, unde aliquando futurum esset, ut in civitate clari et honorati exsisterent. Quod quidem se effecturos esse profitebantur sophistae, qui se perfectos virtutis scilicet magistros dictitabant.

Etenim virtutis nomen quum propter ambitus magnitudinem valde esset ambiguum atque obscurum, illi interpretabantur sic, ut missa verae honestatis ac probitatis vi unice de prudentia civili ac domestica cogitari vellent eoque modo totam virtutem ad callidum quoddam utilitatis vel privatim vel publice consequendae artificium revocarent. Ex quo tamen id evenit, quod cum ista virtutis tradendae professione mirifice pugnabat. Rediit enim tota illa ad virtutem institutio, si verum quaerimus, denique ad meram opinationem et inanem quandam coniiciendi hariolandique sollertiam, caruitque verae scientiae et certae officii persuasionis firmitate et constantia. Nam utilitatis ratio quia multiplex est neque ex se ipsa aut ex mentis bene compositae habitu suspenditur, sed ex rebus externis, quae perpetuo mutantur; fieri non potest ut semper sit una et immutabilis, sed pro varietate rerum externarum, quae expetuntur, etiam ipsa varietur necesse est. Hanc igitur qui vel ipse in agendo sequitur vel aliis sequendam commendat, is carebit sane certa et perpetua lege, ad quam honeste agendi studium dirigatur, atque a certa rectae voluntatis conscientia officiique persuasione tam procul aberit, ut uni opinionis coniecturae confidere seque fortunae temeritati emancipare coactus sit.

Pervidit hanc opinionis istius perversitatem eiusque turpitudinem intimo sensit pectore vir sanctissimi animi,

Socrates, qui iis, qui una coniectura in agendo regerentur, *εὐτυχίαν* quidem concessit, *εὐπραξίαν* autem, quae a recti bonique scientia et cognitione proficisceretur, penitus eripiendam iudicavit: cuius rei luculentum habemus testimonium Xenophontis Mem. II. 1, 19. III. 9, 14. coll. IV. 2, 34. Etenim sophistae quum virtutis exercitationem et ad utilitates externas referrent et facultate quadam atque consuetudine eius, quod utile videretur, reperiendi absolvi statuerent, ipse reiecta utilitatis turpitudine vim naturamque virtutis unice ad id, quod bonum honestumque est, revocavit, voluitque esse in eo, ut quis recti bonique sensu ac scientia polleret, ad quam tanquam ad certissimam regulam atque normam actiones suas omnes dirigeret et examinaret. Itaque virum bonum et honestum eum demum esse censuit, qui certam officii persuasionem tanquam dedicatam divinitus imaginem in pectore suo gestaret, eamque intuens in agendo sentiret et exploratum haberet, quid in omni vitae casu honestatis ac sapientiae leges postularent, eiusque rei rationem reddere posset. Quem eundem etiam voluit unum esse idoneum virtutis magistrum. Nam quum virtutem scientia absolvi statueret, eandem etiam censuit eatenus posse doceri et cum aliis communicari, quatenus quid bonum et rectum esset, intelligi, cognosci et ad iustam mentis perspicuitatem explicari liceret.

Fuit igitur haec quaestio de virtutis institutione ac disciplina ex Socratis sententia arctissime coniuncta cum altera illa, quae est de eiusdem natura atque dignitate. Ex quo intelligi debet ab omnibus, cur ea fuerit tam saepe tamque studiose a clarissimis illius aetatis philosophis tractata, et quorsum revera pertineat. Non enim id unum agebatur, ut num virtus doceri posset, exquireretur, sed etiam illud, ut quam parum idonei eius magistri essent, qui eam utilitatis modulo metirentur, luculentis argumentis demonstraretur.

Et inter eos quidem Socraticos, qui hanc rem de industria tractaverunt, dubium non est quin principem locum Plato obtineat. Qui acceptam a magistro sententiam et defendit acerrime et suo ipsius ingenio perfecit atque exornavit. Nam Socrates quum rerum vim naturamque rimandis mentis notionibus cognosci posse sibi persuasisset, Plato progressus ulterius has ipsas rerum notitias ab animis hominum in vita superiore haustas esse iudicavit, ideoque scientiae et cognitionis originem

retulit ad animi humani ortum divinum vitamque olim in coelesti domicilio actam. Quapropter etiam virtutis scientiam in aeterni boni et honesti recordatione contineri sibi persuasit. Quamquam in iis libris, in quibus de virtutis disciplina et institutione disputavit, Socraticae tenuit rationis simplicitatem, sive quod idearum doctrinam nondum ad posterioris temporis perspicuitatem explicavisset, sive quia ipsa haec Socratica ratio ad arguendam sophisticae sapientiae vanitatem maxime accommodata videretur. Namque angusti istorum homuncionum animi, qui nihil nisi externa commoda et utilitates cogitare consuevissent, sicubi de virtute in scientia ponenda sermo erat, non capiebant huius sententiae vim ac praestantiam. Ex quo multa nata est eos Socratico more castigandi ridendique materies. Nam quum nec ipsi suam rationem defendere aut illustrare possent, tum ne illud quidem valuerunt praestare, ut Socratis mentem, quam plerumque ipse obscure apud Platonem significat, plane assequerentur, quippe semper de scientia rerum extrinsecus obiectarum, non item de interna officii honestatisque persuasione cogitare condocefacti. Itaque in Platonis libris fere sic loquentes inducuntur, ut quantumvis sapientiae suae magnitudine mirifice glorientur, tamen a scientiae possessione tantum absint, ut vix ullam notionem bene definire aut explicare, nedum ad Socraticae scientiae divinationem aliquam se extollere possint, quin ne sentire quidem videantur, si ab interlocutore subinde ex ipsorum mente ac sententia disputante urbanissime ludantur et ad ignorantiae confessionem adigantur. Vapulant igitur Euthydemus et Dionysodorus, disputatores acerrimi, quorum argutias ad inveniendam perspiciendamque verae virtutis disciplinam nihil valere docetur. Vapulat item Protagoras, qui in dialogo cognomine ita loquens inducitur, ut sibi a Socrate virtutem scientia contineri identidem significante veram rationem suppeditari haudquaquam animadvertat, sed cum illo e sua ratione disputans sese inextricabilibus dialectices nodis constringi patiatur. Simile est spectaculum in Euthyphrone, Lachete, Charmide, in quibus libris de pietate, de fortitudine, de temperantia sic disceptatur, ut nec vates nec imperatores nec eruditi nobilesque sophistarum alumni Socraticae rationis vim ullo modo assequantur, tantoque inferiores ipsi appareant, quanto diligentius cum Socrate comparantur.

Verum nolumus nunc in hunc campum latius exspatiari: satis erit tantum praemisisse, quantum ad dialogum Menonis nomine inscriptum, quem quia cum Euthydemo arctissima necessitudine coniunctus est, nunc denuo sed longe aliter atque olim adornatum in lucem emittimus, quantum igitur ad hunc librum recte subtiliterque intelligendum necessarium visum est.

Versatur igitur hic liber in eo argumento, quod antea a Platone saepius tractatum esse diximus. Castigantur enim sophistae ac viri civiles, quorum alteri sibi temere virtutis scientiam docendaeque facultatem arrogabant, alteri in summo sophistarum contemtu tamen praeclara virtutis civilis exercitatione, quam scilicet sibi volebant esse propriam, ingenti cum fastu superbiebant. Qui utrique quoniam in eo certe mirifice conveniebant, quod omnem virtutis vim utilitatis studio terminabant, elegantissime post longas disputationis ambages res eo tandem perducitur, ut tota ista virtus civilis, quam et sophistae tradere se posse dicebant et ii, qui in republica versabantur, non sine superbia prae se ferebant, haudquaquam scientia, sed una opinione et coniiciendi exercitatione niti ideoque munere divino hominibus obtingere iudicetur.

Quae quidem sermonis conversio dici non potest quantopere olim fraudi fuerit viris quibusdam doctissimis, qui non percepta Socratis Platonici ironia et urbanitate philosophum statuerunt in hoc libro id egisse, ut virtutem non disciplina parari, sed numinis divini beneficio hominibus tribui demonstraretur *). At enim vero quum Plato in Protagora, Euthydemo, Lachete, Socratis defendat vel certe amplexus sit sententiam, qui virtutem in scientia volebat inesse, certe a semet ipso descivisse existimandus esset, si in Menone serio tale quid defendisset. Accedit, id quod illi temere neglexerunt, quod non de universa virtute iudicium fit, sed de una virtute civili, quam isti scilicet unam laudabant maximeque sectabantur. Huius igitur pretium atque dignitas ad doctrinae Socraticae normam exigitur sic, ut do-

*) V. Fülleborn. Symbolae ad histor. phil. P. X. p. 143 sqq. Fischer ad Aeschin. Socrat. p. 21. Tiedemann. Argumenta Diall. Plat. p. 129. Nast. Opuscul. Lat. P. II. p. 284 al.

ceatur, non illam scientia sed una opinatione et hariolatione niti ideoque ex casus et fortunae suspensam esse arbitrio: ex quo consequens est, ut a vera virtute eodem intervallo distare existimanda sit, quo scientia (ἐπιστήμη) ab opinionis fluctuatione (δόξα) est seiuncta. Atque Platoni hoc ita penitus fuisse persuasum vel unus ille locus De Republ. VI. p. 493. A. docet luculentissime, quem qui comparaverint, ii quorsum *θεία* ista *μοῖρα*, quae viris doctis tam multum molestiae creavit, in Menone referri debeat, haudquaquam dubii haerebunt. Eodem pertinet locus Politici p. 309. C. *τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων πέρι καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὖσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως, ὁπόταν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνηται, θείαν φημὶ ἐν δαιμονίῳ γίγνεσθαι γένει.*

Quum vero hoc sit principale libri argumentum, tum simul etiam illud significatur, virtutem in honesti scientia consistere, eamque scientiam in animos humanos convenire, ut qui eam in vita superiore hauserint et acceperint v. p. 80. E sqq. Quanquam hoc quidem decretum pro summo universae scriptionis consilio, quod non tam ad docendum, quam ad redarguendum castigandumque comparatum est, minime exponitur aut illustratur sed obscure proditur et quasi per transennas ostenditur, ut illi demum, qui doctrinae Socraticae notitia imbuti sunt, quid rei sit, suspicari queant atque deinde ipsi verum reperire.

Sed quo facilius possit iudicari ab omnibus, quo iure ita de libri argumento et proposito existimemus, age disputationem in eo explicatam in brevius contrahamus atque per singulas partes persequamur.

Habet igitur liber duas partes primarias, quarum una sophistarum filii privantur virtutis scientia; altera ostenditur nec politicos viros in colenda exercendaque virtute, quae unice ad externam utilitatem referatur, certam rectae voluntatis et explorati officii rationem tenere, sed unice pendere ex quadam hariolandi coniiciendique sollertia, qua commoda et utilitates assequi conentur.

Et prius quidem illud perficitur sic, ut exemplo Menonis Thessali, hominis nobilissimo loco nati, qui Gorgiae usus erat disciplina et institutione, ostendatur,

sophistas eorumque discipulos ad informandas rerum notiones parum idoneos esse ideoque ne virtutis quidem verae notitiam habere. Enimvero Socrates, qui virtutem in boni cognitione atque certa officii persuasione inesse volebat, quum omnino definiendi consuetudini plurimum tribueret, tum etiam virtutem statuebat ita demum consummatam esse atque perfectam, si quis recti honestique sensum ad generaliorum notionum perspicuitatem atque firmitatem explicare posset. v. Aristotel. Metaph. XIII. 4. et Brandis Musei Rhenani Vol. I. p. 142 sqq. coll. p. 131. ubi inter alia praeclare: „Tugendhaft handelt nach Socrates Lehre, wer mit deutlichem zum Begriff gesteigerten Bewusstsein von der Sittlichkeit und Pflicht und mit Einsicht handelt.“ Itaque facile apparet, quid sit, quod Meno summae hoc in genere imperitiae atque inertiae convincitur. Nam qui in definienda virtutis notione vacillat tam misere temereque oberrat, is certe ex Socratis sententia ipsam penitus ignoret necesse est. Huc accedit, quod sophistarum alumnus eo errore constrictus tenetur, ut civilem virtutem suam pro vera honestate atque probitate habeat ideoque de una commodi et utilitatis consequendae facultate loquatur. Quocirca duplici nomine eius disputatio reprehensione digna est, siquidem nec quid illud sit, de quo disseritur, animo recte informatum tenet, nec qua via et ratione disserendum sit, clare intelligit. Quanquam subinde a Socrate rectam rationem commonefactus sese non omnino praebet indocilem. Sed videamus ipsius disputationis ordinem et progressum.

In principio igitur sermonis Meno Socratem interrogat, num videatur ei virtus doceri posse an non. Cui hic respondet prudentissime, sibi ne de virtutis natura quidem satis constare, ideoque necessarium videri, ut ante omnia de hac re aliquid certi exquiratur. Consentit Meno, sed interrogatus a Socrate sententiam suam iterum iterumque ignorantiae atque inertiae poenas dat gravissimas *). Primum enim partes cum genere confundens pro universa virtute affert virtutes singulas viri, feminae, iuvenum, senum, ingenuorum, servorum, ideo-

*) P. 70 — 71. B.

que a Socrate edocendus est, ostendi oportere ipsum virtutis genus, sub quod singulae eius formae ac partes subiectae sint *). Quo intellecto secutus utilitatis rationem virtutem censet esse facultatem hominibus imperandi, eoque rursus duplici nomine peccat. Nam primum ita nulla videtur esse posse eorum virtus, quibus imperandi nulla opportunitas aut facultas data est; deinde etiam male potest imperari. Itaque tertiam affert definitionem, qua virtutem statuit esse in eo, ut quis iuste imperare possit. Quae tamen ratio et ipsa vitiosa est, siquidem praeter iustitiam multae aliae sunt virtutes, quae illius ambitu non comprehenduntur. Itaque denuo a Socrate admonitus, ut ne partem sed genus virtutis describat, tandem ingenue fatetur, nescire se, quid sit, quod sub genere isto intelligendum sit. **). Itaque Socrates exemplo a figura et colore repetito satis longa disputatione, qua simul Empedoclis et Gorgiae quaedam placita perstringuntur, ei planum facit, quid in definiendis notionibus observari debeat ***). Quartum nunc Thessalus tentat virtutis definitionem, quam vult in eo positam esse, ut quis ea bona, quae appetat, sibi comparare possit. Quae sententia quanquam aperte utilitatis studium arguit, ut sophistarum discipulus facile potuerit ideo vituperari, tamen non hoc nomine a Socrate reprehenditur, sed quod virtutis definitionem plenam accuratamque non exhibuerit. Etenim istud bona appetere, quia nemo sciens mala expetat, absurdum et otiosum esse iudicatur. Praeterea etiam illud notatur, quod definitio ista nimis late pateat, siquidem bona non quovis modo, sed honeste atque iuste comparanda sint ****). Intelligit Meno ac fatetur errorem suum: sed idem Socrati mentis torporem exprobrat, quem sibi torpedinis alicuius instar iniecerit.

Expediturus igitur sese tandem ex gravibus istis, quibus constrictus tenetur, dialectices laqueis nunc argutam profert quaestiunculam, haud dubie e sophistarum disciplina arreptam. Qui tandem, inquit, de eo quae-

---

*) P. 71. B — 73. C.

**) P. 73. C. — 74. B.

***) P. 74. B. — 77. A.

****) P. 77. A. — 79. E.

rere poteris, quod te ignorare confiteris? et si illud forte inveneris, quomodo intelliges id illud ipsum esse, quod quaeratur? Captioso igitur nunc dilemmate statuit nec id, quod ignoretur, in quaestionem vocari posse, nec de eo, quod cognitum exploratumque habeatur, solere quaeri ac disceptari, quoniam ita frustra consumeretur opera *).

Hae vero argutiae Socrati commodam praebent opportunitatem eam significandi rationem, qua ad verae scientiae possessionem perveniri possit. Repetit enim scientiam e vita animorum anteacta, in qua ipsi hauserint veritatis notitiam, ideoque illam vult ita comparari, ut in memoriam redeamus eorum, quae iam olim cognoverimus. Ex quo concludit datam esse homini utique veri cognoscendi reperiendique facultatem. Et vitam quidem animorum superiorem licet non illustret subtilius, quod factum in Phaedone et Phaedro est, sed ad vulgarem rationem interpretetur, quam vates ac poetae sequebantur **); tamen rem Menoni facile persuadet. Animus humanus, inquit, iam superiore tempore viguit, ac res omnes, inferas superas, paullatim vidit et cognovit. Unde fit, ut memoriam earum instaurare atque ad veritatis cognitionem pervenire possimus ***).

Quae argumentatio, si cum disputatione in Phaedro et Phaedone de eadem re instituta comparatur, sanequam mirabilis et ab ipsius Platonis sententia aliena videatur necesse est. Neque enim hic idearum iniicitur mentio, sed exinde tantum origo humanae cognitionis repetitur, quod animus olim ea omnia, quae in terra et in Orco sint, pedetentim spectaverit. At enim vero disputator ipse prudenter significat, quos huius sententiae auctores sequatur, ut callide suam ipsius rationem occultare existimandus sit, quo magis illudat sophistarum alumnum. Is enim vel crassiore ista atque pinguiore animi rerum universitatem permeantis pictura facile sibi persuaderi patitur, ut Socrati veri cognitionem et scientiam locum habere affirmanti concedendum arbitretur. Quod igitur olim ex eo loco collegimus, librum hunc

*) P. 79. E. — 81. A.

**) V. ad p. 81. A.

***) P. 81. A. — 86. C.

iam eo tempore a Platone scriptum esse, quo idearum doctrinam nondum invenisset sed perstitisset adhuc in vulgari Pythagoreorum et Orphicorum de perpetuis animorum migrationibus opinione, id, etsi indiciis virorum quorundam doctissimorum egregie comprobatum est, tamen nunc non amplius defenderim, praesertim quum admodum verisimile sit Platonem iam mature ad doctrinam de ideis delatum esse: id quod in Prolegomenis ad Cratylum et Euthydemum significavimus. Sed redeamus in viam.

Persuadet igitur Socrates hac argumentatione sua Menoni id quod vult, esse profecto tributam homini veri cognoscendi facultatem, eoque ipso illum ad virtutis vim naturamque investigandam commovere conatur. Verumtamen hic, errorum suorum memor, illud potius vult explicari, de quo ab initio sermonis interrogaverat, possitne virtus doceri. Repetit ergo Socrates, quod iudicaverat antea, non posse de ulla re disputari, nisi notione eius antea accurate explorata. Ut tamen homini aliquatenus gratum faciat, sese ait ex hypothesi disputaturum. Quod quid sit, exemplo quodam geometrico demonstratur *). Ponit deinde atque sumit: virtutem doceri posse, si contineatur scientia. Quo comprobato hunc fere in modum argumentatur. Quidquid bonum est atque utile, id quoniam recto prudentique usu efficitur, una continetur scientia (φρονήσει). Iam vero virtus bona censetur atque utilis. Ex quo consequens est, ut omnis virtus scientia absolvi existimanda sit **).

Quae quidem argumentatio admodum cavendum est ne pro Socratica aut Platonica accipiatur. Est enim prorsus ad mentem sophistarum aliorumque id genus hominum comparata, qui, quum non caperent Socratis de scientia virtutis fundamento sententiam, protenus scientiam interpretabantur prudentiam, qua quod utile esset et facile reperiretur et recte expeteretur. Quod igitur in Euthydemo, Lachete, aliis libris, factum videmus, ut qui cum Socrate colloquuntur, ii suis ipsorum decretis et opinionibus, quas ille se ultro probare simu-

---

*) P. 86. C — 87. A.
**) P. 87. A — 89. B.

lat, facete urbaneque ludantur et irrideantur, id hic quoque tenendum est, ubi virtus ex mente sophistarum sic ad scientiam revocatur, ut denique tota ad utilitatis quoddam studium redeat. Hoc vero Meno, quippe qui cum vulgo sapit, haudquaquam sentiens et animadvertens facile concedit bonos non natura, sed institutione ac disciplina fieri. *)

Verum enim vero quod sic captiosa argumentatione de virtutis indole est effectum, id quoniam unice ad sophistarum alumnum suaviter iocoseque deridendum pertinet, Socrates nunc mutata mente se istius inventi sui poenitere fatetur, siquidem nusquam reperiantur idonei virtutis magistri. Posteaquam igitur demonstratum est sophistas eorumque sectatores a boni honestique scientia longissime abesse neque perspectum habere, quo modo ea comparetur, Socrates ad virtutem civilem eorum considerandam progreditur, qui in republica clari habebantur et quorum exemplis ad virtutem egregie proficì posse multi sibi persuaserant.

Nempe hoc alterum est, quod Platonem antea vidimus in hoc libro scribendo propositum habuisse. Nec vero dici potest, quam sapienter philosophus in tractando hoc argumento versatus sit, siquidem simul etiam causas aperuit, quibus permoti viri civiles inprimisque Anytus Socratem acerrimo odio persequuti sint. Fecit enim Anytum Menoni, hospiti suo, assidentem: qui quum adhuc superbe tacitus affuisset noluissetque se sermoni immiscere, nunc repente a Socrate compellatus in colloquii societatem vocatur. Enimvero is summos in civitate magistratus gesserat florebatque magna apud cives suos gratia et auctoritate. **) Hunc igitur Socrates interrogat, an ipsi videantur sophistae pro virtutis magistris haberi posse. Cui ille ita respondet, ut sophistas tanquam homines nequam atque nefarios ingeniorum corruptores exsecretur, summamque animi prodat contemtionem talium meditationum, quibus illi unice delectabantur. Scilicet qui rem publicam tractabant, hi fere videri volebant ab eiusmodi nugis alieni esse atque gravioribus occupati negotiis: de qua re diximus in Prolegg. ad Euthydem. p. 61. Et plane sic Callicles in Gorgia

*) P. 89. B.
**) V. p. 90. A. B. C.

p. 520. A. de sophistis iudicat. Miratur igitur Socrates istud Anyti iudicium, quod sibi placere negat propterea, quod non pauci sophistae, imprimisque Protagoras ab adolescentibus et studiose auditi et magnis institutionis praemiis affecti sint. Itaque suspicatur singularem aliquam causam esse oportere, cur Anytus sophistis succenseat adeo, ut eos omnis corruptionis reos agat. Quod moleste ferens homo superbus ac superciliosus denuo omnem eorum nationem tanquam civitatis pestem prope diris devovet. Censet autem Anytus adeundos esse viros civiles, a quibus virtutis et exemplum et disciplina repetatur. Quam sententiam Socrates ita impugnat, ut clarissimorum virorum institutionem et curam ipsorum adeo filiis ad virtutem nihil profuisse ostendat. Hoc vero Socratis iudicium Anytus aegerrime fert. Quippe homo superbus, qui se quoque propter merita scilicet de civitate in clarorum virorum numero haberi volebat, ab illo suis laudibus aliquid detractum esse opinatur. Itaque iracunde acerbam comminatur ultionem his usus verbis: O Socrate, temere sane aliorum famae obtrectare soles. Quodsi igitur me audis, cavebis tibi in posterum ac tuae ipsius saluti providebis. Nosti enim, quam sit facile cum alibi tum in hac nostra civitate alios laedere ac punire. Ad quae Socrates: Iste, inquit, mihi irascitur: nec mirum: nam primum me putat viris de republica bene meritis maledicere; deinde se quoque a me male haberi opinatur. Sed ubi aliquando intellexerit, quid sit maledicere, certe irasci desinet: quod nunc nondum intellexit *).

Converso iam rursus ad Menonem sermone Socrates rogat, num qui in Thessalia clari in civitate habeantur, ii omnes uno ore de eo consentiant, virtutem posse doceri. Respondet ille maximam ibi regnare de ea re opinionum dissensionem. Unde Socrates continuo concludit non esse illic idoneos virtutis magistros, siquidem aliter non tanta inter ipsos locum habitura esset sententiarum discrepantia. Idem statuendum esse arbitratur de sophistis et poetis, qui et ipsi de virtutis disciplina vehementer ambigant. Ex quibus omnibus colligit non posse virtutem doctrina et institutione comparari **).

---

*) P. 89. C. — 94. E.
**) P. 94. E. — 96. D.

Iam vero ne nulla omnino virtus reperiri omninoque de ea actum esse videatur, Socrates praeter scientiam ostendit etiam veram opinionem existimari licere viris rerum publicarum administratione claris prodesse posse. Eam autem opinionem docet eo a scientia differre, quod sit instabilis quaedam et incerta, ut modo adsit multamque afferat utilitatem, modo tanquam Daedali statuae repente aufugiat, cuiusmodi inconstantiam in scientia non inesse. Verumtamen illam in rebus gerendis, quamdiu adsit, non minus prodesse arbitratur, quam ipsam scientiam, ad cuius dignitatem et praestantiam recordatione h. e. ideae instauratione evehi possit *). Quo discrimine scientiae et rectae opinionis illustrato viros civiles docet, si quid praeclari gesserint, id rectae opinationi acceptum retulisse, ideoque virtutem eorum non ad scientiam sed ad opinionem referendam videri. Ex quo consequi vult, ut istiusmodi virtutem non doctrina et institutione, sed divino munere hominibus obtingere existimare debeamus. Num autem virtus omnino ad scientiam referri queat, de eo quidem arbitratur tum demum recte iudicatum iri, ubi eius vis et natura accuratius fuerit explorata. Interim rogat Menonem, ut quam animo de hac re sententiam conceperit, de ea etiam Anyto, hospiti suo, persuadeat, quo is fiat lenior et mansuetior: ita enim eum etiam Atheniensibus nonnihil esse profuturum **).

Confirmatam hac enarratione putamus atque illustratam sententiam nostram, quam antea de huius libri proposito et consilio prodidimus. Quemadmodum enim priore disputationis parte sophistis scientia eripitur, ita posteriore viris civilibus una opinio tribuitur, qua illi in agendo tanquam coeco quodam impetu sese regi patiantur. Civilem vero istam virtutem ostenditur ac significatur non adeo magni esse faciendam, quoniam non ad scientiae constantiam et aequabilitatem, qualis in virum probum et sapientem conveniat, extollatur. Quam quidem sententiam haudquaquam dubitamus etiam ipsius Socratis fuisse propriam, quem inter *εὐτυχίαν* et *εὐπραξίαν* magnum statuisse discrimen paullo ante ex Xenophonte docuimus.

---

*) P. 96. D. — 98. C.
**) P. 98. C. — 100. C.

Atque postremum hoc non obscurum indicium temporis facit, quo scriptum esse hunc dialogum suspicari liceat. Fuit enim Plato, quum haec scriberet, haud dubie adhuc Socraticae rationis tenacissimus: id quod etiam ex aliis quibusdam rebus facile colligitur. Quorsum pertinet maxime illud, quod virtutem unice ad scientiam rettulit, aliam eiusdem indolem naturamque non significavit. Nempe auctor est Aristoteles Platonem Socraticum virtutem in scientia posuisse, postea autem eandem in eo inesse voluisse, ut animi facultates, dum suo quaeque munere rite fungeretur, communiter rationis imperio obedirent: quam sententiam philosophus animo suo suscepisse videtur, ex quo confecto primo itinere Athenas reversus philosophiam in Academia docere coepit. Quod si verum est, sponte consequitur, ut Meno ante primi illius itineris exitum scriptus sit. Quod ipsum etiam de Protagora, Charmide, Lachete et Euthydemo iudicandum esse alibi disputavimus. Sed accuratius etiam exquirendum est, quid de tempore huius scriptionis natali statuendum sit. Quod ut ita fieri queat, efficitur eo potissimum, quod Anyti habetur ratio, quem esse acerrimum illum Socratis accusatorem non est cur dubitemus. Enimvero praeterquam quod philosophus, qualis esset sophistarum et virorum civilium virtus, demonstrare voluit, etiam id consilii sequutus est, ut causas et origines simultatis atque odii significaret, quo Anytus maxime in eum incensus fuit. Ostendit enim haud obscure superbiam hominis atque fastum a Socrate quandoque repressum esse et castigatum, idque illum tulisse molestissime. Iam vero vix est credibile futurum fuisse, ut Plato acerrimum Socratis inimicum tam leniter et modeste carperet, si librum post mortem demum magistri truculentissimam exaravisset. De qua re quae disputavit Socherus De Scriptis Platonis p. 185 sq., ea prorsus mea facio. Quod si recte coniicitur, quid exinde consequatur, apertum esse arbitramur. Nam simultas aliqua et inimicitia inter Socratem et Anytum illo tempore iam intercesserit necesse est, quo Meno a Platone litteris est consignatus. Itaque videtur liber confectus esse vel paullo ante Socratis accusationem vel caussa vixdum in iudicium deducta, quo tempore qualis futurus esset eius exitus nondum divinari poterat. Quamquam illud etiam probabilius est, siquidem Plato eum, qui accusationem pararet atque cogitaret, non illum,

qui eam iam instituisset, designare videtur. Mortuus autem Socrates est archonte Lachete Olymp. 95. 1. Unde probabile fit media vel extrema Olymp. 94. Menonem in lucem editum esse. Et certe nullo modo potuit ante Olymp. 92. 2. emitti, propterea quod p. 91. E. de Protagora sermo est tanquam haud ita pridem mortuo. conf. Prolegg. ad Euthydem. p. 63. Cui rationi nostrae haudquaquam officiunt quae p. 90. A. de Ismenia Thebano narrantur; ad quem locum de hac re in Commentariis exposuimus.

En igitur, satis certas nobis videmur notas reperisse temporis illius, quo liber scriptus et editus sit prorsus necesse est. Sequitur ut videamus, cum quibusnam aliis Platonis scriptis vel aetatis vel argumenti ratione habita proxime cohaerere iudicandus sit. Et Schleiermacheri quidem sententiam, qui Menonem a Gorgia et Theaeteto, quem utrumque argumenti cognatione attingat, proximum esse, longiore autem intervallo ad Protagoram eiusque comitem scilicet Lachetem respicere censuit, cur penitus improbemus, in superiore libri editione Prolegg. p. 37 sqq. copiose exposuimus. Quae nolumus hic repetere. Neque placet iterare quae ibidem maxime p. 48 sq. adversus Astium disputavimus, Menonem nostrum Platonicorum scriptorum numero omnino eximentem. Iam antea autem significatum est Platonem in eodem argumento tractando plus semel idque vario consilio versatum esse. Quod quis est qui longioribus temporum intervallis interiectis ita ab eo factum esse sibi persuadeat? Itaque illi dialogi omnes, in quibus de scientia virtutis parente et magistra disputatur, sicuti argumenti similitudine, ita etiam temporis communitate contineri videntur. Cohaerent igitur inter se atque tempore non multum diverso scripti sunt Charmides, Laches, Meno, Protagoras, Euthydemus, Euthyphro, qui libri hoc certe habent commune, quod in definiendis excutiendisque virtutis rationibus plus minusve versantur. Quod quidem argumentum Platoni, quo tempore adhuc doctrinae Socraticae fuit tenax, certas quasdam ob causas admodum placuisse paullo ante disputavimus. Dubium tamen est atque controversum, quonam ordine libri illi sese exceperint. Itaque res ex ipso eorum argumento et consilio diiudicanda est. De quo nonnihil disputabimus in Prolegomenis ad Euthyphronem.

Ceterum utiliter cum hoc dialogo conferetur disputatio Maximi Tyrii XVI. cuius argumentum est: *Εἰ αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις;* Eodem pertinet Plutarchi disputatio in Fragmento de Anima, edito in Fabricii Bibl. Gr. Vol. XII. p. 265.

Codices mss.

1) Bodlei. s. Clarkianus. 2) Coislin. *Γ.* 3) Vat. *Δ.* 4) Ven. *Ξ.* 5) Ven. *Σ.* 5) Vind. 1. 6) Vind. 2. 7 — 10) Paris. BCEF. 11 — 12) Vat. br. 13 — 18) Florent. a. b. c. n. o. x. 19) Ambros. Ex quibus Bodlei. et Vat. *Δ.* sicuti admirabiliter vel in apertis vitiis consentiunt, ita etiam omnium optimi censeri debent. Quamquam his prae ceteris non nimium est tribuendum, quum subinde manus criticorum correctrices experti sint.

Editiones Menonis peculiares

hae sunt:

Platonis Meno, Crito et Alcibiades uterque. Edidit I. E. Biester. Berolin. 1780. 8. Eundem librum deinde aliquoties edidit ibidem Phil. Buttmannus, secundum a. 1790 8 tertium 1811. 8. quartum 1822. 8. Postrema editio omnium est praestantissima. Ad priores etiam symbolas quasdam contulerant Fr. Gedike, I. Gottlob Schneider, et L. Heindorf. Praeterea Fr. Aug. Wolf. de locis quibusdam Menonis exposuit in libro: Vermischte Aufsätze. Halle 1802. 8. p. 102. 113. 116. itemque C. L. Struve in Prolus. de Menone Platonis, quam tamen ipsi non vidimus.

Platonis Meno, ed. G. Stallbaum. Lips. 1827. 8. min. quam editionem utiliter cum hac nova comparaveris.

Germanicum hunc librum fecit Fr. Gedike. Berolin. 1781. cuius interpretationem Ullrich. emendatam refictamque denuo edidit 1822. additis multis et praeclaris observationibus. Schleiermacheri interpretationem reperias Operum Platonicor. Vol. II. T. I. p. 323 sqq. ed. 2.

M E N Ω N.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΕΝΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΠΑΙΣ ΜΕΝΩΝΟΣ, ΑΝΥΤΟΣ.

Ἔχεις μοι εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἆρα διδακτὸν ἡ 70
ἀρετή; ἢ οὐ διδακτόν, ἀλλ' ἀσκητόν; ἢ οὔτε ἀσκητὸν οὔτε μαθητόν, ἀλλὰ φύσει παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ;

P. 70. A. *Ἔχεις μοι εἰπεῖν*] Caret hic liber exordio, in quo Plato fere id agere solet, ut apparatum describat scenicum, hoc est, de personis, quas colloquentes induxit, de tempore, loco, opportunitate colloquii, aliisque id genus rebus exponat. Quam quidem exordii omissionem qui in hoc libro ideo maxime non sine stomacho reprehendit, quia iam in altera libri parte Anytus praeter omnem expectationem sic loquens inducatur, ut statim ab initio sermoni interfuisse existimandus sit, is parum sane aut, ut verius dicam, prorsus nihil vidit. Nam Anytus si iam a principio Socratis et Menonis disputationi operam dedisset, fieri profecto non posset, ut Socrates infra hominem compellaret his verbis: *οὗτος γάρ, ὦ Ἄνυτε, πάλαι λέγει πρός με, ὅτι ἐπιθυμεῖ ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις οἰκοῦσιν κ. τ. λ.* quibus addit: *τοῦτ' ἔστιν, ὃ πάλαι ζητοῦμεν ἐγώ τε καὶ Μένων.* Non assedisse Anytum inde a sermonis principio, declarant etiam illa: *εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὅδε παρεκαθέζετο.* In hac igitur re, ego si quid video, nulla prorsus inest difficultas. Carere autem etiam alios nonnullos Platonis dialogos eiusmodi exordiorum ornamentis, inter alia Cratyli et Philebi exemplum testabitur, quorum librorum initium item viris doctis nimis abruptum visum est.

ΣΩ. Ὦ Μένων, πρὸ τοῦ μὲν Θετταλοὶ εὐδόκιμοι ἦσαν ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ ἐθαυμάζοντο ἐφ'
B ἱππικῇ τε καὶ πλούτῳ, νῦν δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ τοῦ σοῦ ἑταίρου Ἀριστίππου πολῖται Λαρισαῖοι. τούτου δὲ ὑμῖν αἴτιός ἐστι Γοργίας. ἀφικόμενος γὰρ εἰς τὴν πόλιν ἐραστὰς ἐπὶ σοφίᾳ εἴληφεν Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους, ὧν ὁ σὸς ἐραστής ἐστιν Ἀρίστιππος, καὶ τῶν ἄλλων Θετταλῶν. καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ ἔθος ὑμᾶς εἴθικεν,

P. 70. A. *πρὸ τοῦ μὲν Θ.*] Sic Vind. 1. 2. conf. Reiz. De accentus inclin. p. 15. Buttmann. ad Alcib. I. p. 125. Bosii Ellips p. 548. Schweigh. Lexic. Polyb. p. 542. Scribebatur *προτοῦ*. Respondet nostrum vordem.

B. *πολῖται Λαρισσαῖοι*] V. *πολῖται τοῦ Λαρισσαίου*. Articulus *τοῦ* deest in Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. B. C. E. F. Ambr. Vat. b. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. n. o. Praeterea multi *Λαρισαίου*, litera sibilante non iterata. Nominativum pluralem *Λαρισσαῖοι* tuentur Coisl. Γ. et Flor. x. v. ann.

Θετταλοὶ εὐδόκιμοι ἦσαν] Hoc sibi vult: Olim Thessali una re equestri et divitiarum possessione maxime clari erant; nunc ad has eorum laudes accessit etiam sapientiae existimatio, qua apud nos florent. Cavendum est enim ne Socratem putemus Thessalos nunc iudicare pristina illa laude spoliatos esse, quod certe ab historiae fide recederet, ut apparet ex Hipp. mai. p. 284. A. Legg. I. p. 625. D. Crit. §. 15. al. Frustra tamen esset, si quis *ἐθαυμάζοντο μόνον ἐφ' ἱππικῇ* corrigendum statueret, quod ne ferendum quidem censemus.

B. *πολῖται Λαρισαῖοι*] Articuli desiderium ante *Λαρισαῖοι* lenient fortasse haec: Apolog. Socr. p. 32. B. *καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχὶς πρυτανεύουσα*, ubi noli *Ἀντιοχὶς* tanquam glossema extrudere. Phaedon. p. 57. A. *τῶν πολιτῶν Φλιασίων*, ad quem locum vide quae disputavimus. Dein Buttmannus non video quo iure *ὑμῖν*, optimorum librorum lectionem, frigidum appellaverit. Non sine irrisione enim Socrates illud ipsum urget, quod apud Thessalos sapientiae studia per Gorgiam tanta incrementa ceperint. Absurdum est istud *ἡμῖν*.

εἰς τὴν πόλιν] Larissam, quam etiam illa aetate mansisse sedem Aleuadarum praeter alios docuit Wachsmuth Antiquitatt. Hellen. T. II. Vol. I. p. 106 sq. De nobili gente Aleuadarum praeter Valckenarium ad Herod. VII. 6. disputarunt nuper Boeckh. ad Pind. Pyth. X. p. 331. Meinecke Commentatt. Miscell. fasc. I. cap. V. Buttmann in libro: Abhandlungen der königl. Akadem. der Wissensch. zu Berlin. 1824. p. 171 sqq. a quibus demonstratum est eos artium et literarum studia utique fovisse nominatimque etiam Gorgiam in summo honore ha-

ἀφόβως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι, ἐάν τίς
τι ἔρηται, ὥςπερ εἰκὸς τοὺς εἰδότας, ἅτε καὶ αὐτὸς C
παρέχων αὑτὸν ἐρωτᾷν τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ
ὅ τι ἄν τις βούληται, καὶ οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀποκρι-
νόμενος. ἐνθάδε δέ, ὦ φίλε Μένων, τὸ ἐναντίον
περιέστηκεν· ὥςπερ αὐχμός τις τῆς σοφίας γέγονε,
καὶ κινδυνεύει ἐκ τῶνδε τῶν τόπων παρ' ὑμᾶς οἴχε- 71
σθαι ἡ σοφία. εἰ γοῦν τινὰ ἐθέλεις οὕτως ἐρέσθαι
τῶν ἐνθάδε, οὐδεὶς ὅςτις οὐ γελάσεται καὶ ἐρεῖ· Ὦ

ὑμῖν αἴτιος] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Flor. a. b. c. o. x. Vat. d. r. Legebatur ἡμῖν, quod frustra defendit Buttm.

C. αὐτὸς παρέχων] αὑτοῖς Bodl. Vat. Δ. Par. BCEF. Flor. a. b. c. o. x. et a pr. m. Coisl. errore manifesto. Mox pro ὅτῳ Vat. r. οὕτω. In Ven. Σ. Vind. 2. οὐκ ante ἀποκρινόμενος deest.

P. 71. εἰ γοῦν τινὰ ἐθέλεις] ἐθέλοις Vat. r. Dein errore pervulgato ἔρεσθαι scribebatur. Recte Bodl. et Vat. Δ. ἐρέσθαι.

buisse. Ex hac igitur gente oriundus fuisse dicitur Aristippus, Menonis amicus, quem cave cum Aristippo Cyrenaico, Socratis discipulo, confundas. Est potius ille, quem Xenophon Anab. I. 1, 10. narrat Cyri minoris fuisse amicum, ita ut hic ei ad opprimendos intestinos tumultus quattuor millia mercenariorum auxilio miserit. Ac videtur etiam Meno ipse, Alexidemi filius p. 76. E. Anyti hospes p. 90. B. 92. D. cum hac gente cognatus, certe quidem nobilissimo loco natus fuisse, siquidem infra p. 78. D. magni regis patrius hospes appellatur, ac teste Xenophonte Anab. I. 2, 6. auctoritate tantum valuit sua, ut Cyro minori cohortem septingentorum Graecorum auxilio adduceret. Diversus ab hoc fuit Meno ille Pharsalius, qui quoniam Atheniensibus in bello Peloponnesiaco et copias militares et magnam pecuniae summam subministraverat, ab iis civitate donatus est, de quo legendi sunt Thucyd. II. 22. et Demosthen. adv. Aristocrat. Confudit utrumque Wachsmuth. l. c. Vol. I. P. 218 et 108.

ἀφόβως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς] intrepide et maiore quadam fiducia ac superbia. Nam ita μεγαλοπρεπῶς accipiendum, quod eodem modo dictum Lysid. p. 215. E. Theaet. 161. C. Ad ὥςπερ τοὺς εἰδότας patet intelligendum relinqui ἀποκρίνεσθαι.

C. παρέχων ἑαυτὸν ἐρωτᾷν] Apol. S. p. 33. B. ὁμοίως καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾷν. conf. Matthiae Gr. §. 535. Cum passivo iunctum habes Charm. p. 157. C. ὃς ἂν μὴ τὴν ψυχὴν παράσχῃ τῇ ἐπῳδῇ ὑπὸ σοῦ θεραπευθῆναι. De attractione verborum οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀποκρινόμενος v. ad Phaedon. p. 117. D. De re ipsa v. Gorg. p. 447. D. ibique ann.

ξένε, κινδυνεύω σοι δοκεῖν μακάριός τις εἶναι, ἀρετὴν γοῦν, εἴτε διδακτὸν εἴθ' ὅτῳ τρόπῳ παραγίγνεται, εἰδέναι· ἐγὼ δὲ τοσοῦτον δέω εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτὸν εἰδέναι, ὡς οὐδὲ αὐτό, ὅ τί ποτ' ἐστὶ τὸ παράπαν ἀρετή, τυγχάνω εἰδώς. Ἐγὼ οὖν καὶ
B αὐτός, ὦ Μένων, οὕτως ἔχω· συμπένομαι τοῖς πολίταις τούτου τοῦ πράγματος, καὶ ἐμαυτὸν καταμέμφομαι ὡς οὐκ εἰδὼς περὶ ἀρετῆς τὸ παράπαν· ὃ δὲ μὴ οἶδα τί ἐστι, πῶς ἂν ὁποῖόν γέ τι εἰδείην; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι, ὅςτις Μένωνα μὴ γιγνώσκει

B. *ἢ δοκεῖ σοι οἷόντε*] V. *ἤ*, quod ex Coisl. Vat. *Δ*. Ven. *ΞΣ*. Vind. 1. 2. Par. F. praeeunte Bekkero correximus. Dein pro vulg. *γιγνώσκῃ* Par. FBE. Ambr. Vat. r. *γιγνώσκει*, alii plurimi cum Bodl. Vat. *Δ*. *γινώσκει*. Et certe indicativus revocandus fuit, quo opus esse dudum viderat Heindorfius.

τοῦτον εἰδέναι] Sic Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *ΞΣ*. Vind. 1. 2. Par. E. Vat. b. r. et Florentini omnes cum corr. Cosl. et marg. Par. F. *τούτων* Par. BCF. Ambr. et pr. Coisl. quod ipsum receptae lectioni praesidio est. Scribebatur *τοῦτο*, quod fuit qui

P. 71. *μακάριός τις εἶναι*] h. e. felicis homo ingenii, ut tales quaestiones possim facile explicare. Sic Menex. p. 249. D. vocatur Aspasia *μακαρία*, ut quae orationes possit habere praestantissimas.

τοσοῦτον δέω — εἰδέναι] h. e. *τοσοῦτον δέω τοῦ εἰδέναι*. Apte comparavit Ullricus Axioch. p. 372. B. *τοσοῦτον ἀποδέω τοῦ δεδοικέναι*, Chariton. p. 152. ed. Lips. *καὶ τοσοῦτον ἀποδέω τοῦ σε κωλύειν*. Lucian. Icaromen. 5. *τοσοῦτον ἐδέησάν με ἀπαλλάξαι*, ubi item habes simplicem infinitivum. Itaque non est quod *τοσούτου* invitis libris corrigamus. Dein vide an emendandum sit *ὥςτ' οὐδὲ αὐτό*, siquidem *ὡς* pro *ὥςτε* apud Platonem non est usitatum. Significat vero *αὐτὸ* hic quoque id, quod in re, de qua disceptatur, longe est gravissimum. Mox ista: *συμπένομαι τοῖς πολίταις κ. τ. λ.* per epexegesin addita sunt, quod monendum, ne quis *γὰρ* aut similem aliquam voculam desideret.

B. *οὐκ εἰδὼς περὶ ἀρετῆς*] V. ad Phaedr. p. 271. C. Lachet. p. 199. A. B. Gorg. p. 464. D. Infra p. 92. C. *ἐπεὶ ὅπως γε ἄλλως οἶσθα τούτων πέρι*. Dein ad *ὁποῖόν γέ τι* intelligas *ἐστιν*, cuius verbi post relativa omissio non ita rara est. Pro vulgato *ἢ δοκεῖ* utique *ἢ δοκεῖ* fuit reponendum, quoniam sententia haec est: an videtur tibi fieri posse, ut qui plane non novit Menonem, is sciat, sitne pulcher an dives etc. Saepe hoc in genere a scribis erratum esse, annotatio critica ad hunc unum dialogum abunde docebit. De isto *εἴτε καὶ — εἴτε καὶ* v. De Republ. V. p. 471. D. VIII. p. 557. A. ubi eandem habes voculae *καὶ* itera-

τὸ παράπαν ὅςτις ἐστί, τοῦτον εἰδέναι εἴτε καλὸς εἴτε πλούσιος εἴτε καὶ γενναῖός ἐστιν, εἴτε καὶ τἀναντία τούτων; δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ σύ, ὦ Σώκρατες, ἀληθῶς οὐδ' ὅ τι ἀρετή ἐστιν οἶσθα, ἀλλὰ ταῦτα περὶ σοῦ καὶ οἴκαδε ἀπαγγέλλωμεν; C

ΣΩ. Μὴ μόνον γε, ὦ ἑταῖρε, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδ' ἄλλῳ πω ἐνέτυχον εἰδότι, ὡς ἐμοὶ δοκῶ.

MEN. Τί δαί; Γοργίᾳ οὐκ ἐνέτυχες ὅτε ἐνθάδε ἦν;

defenderet. Verum est τοῦτον, quia agitur de hominis aliquid intelligentis virtute. Dein καὶ ante γενναῖος om. Vat. b. r. In Flor. n. et Vind. 1. εἴτι γενναῖος.

ἀλλὰ σύ, ὦ Σ.] ἀλλὰ καὶ σὺ Ven. Σ. Vind. 2.

C. οἴκαδε ἀπαγγέλλωμεν] Unus Ven. Ξ. cum Steph. ἀπαγγέλωμεν, quod soloecum.

Τί δαί; Γοργίᾳ οὐκ ἐν.] Pro δὲ ex Bodl. Vat. Δ. recte Bekkerus δαί, quod mirationi est convenientius.

tionem. Denique nemo hodie haerebit cum Gedikio in repetita hac interrogatione verborum: δοκεῖ σοι οἷόντ' εἶναι; sc. εἰδέναι τοῦτο; cuius exempla ad Protagor. p. 334. A. notavimus.

C. καὶ οἴκαδε ἀπαγγέλλωμεν] h. e. atque haec num de te adeo domum (in patriam nostram Thessaliam) nuntiemus? sc. ubi sapientiae laude vel maxime viges. Nam ita haec nunc accipienda arbitror. Soloecus est aoristus secundus ἀπαγγέλωμεν: praesens indicat rei continuationem. Vindicare tamen illum aoristum a vitii suspicione studuit Buttmannus Gr. Ampl. V. II. T. I. p. 61 sq.

Μὴ μόνον γε, — ἀλλὰ] Plene dicendum fuit: μὴ μόνον γε τοῦτ' ἀπάγγελλε, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὅτι οὐδ' ἄλλῳ πω κ. τ. λ. Euthyphr. p. 6. C. ταῦτ' ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρον; Εὐθ. Μὴ μόνα γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλὰ κ. τ. λ. Alcib. I. p. 114. E. Infra p. 75. B. πειρῶ εἰπεῖν —. Μεν. Μή· ἀλλὰ σύ, ὦ Σ., εἰπέ. Sophocl. Aiac. v. 76 μὴ πρὸς θεῶν· ἀλλ' ἔνδον ἀρκείτω μένων. Similia ad Gorgiam p. 497. B. adscripsimus. Pro οὐδ' ἄλλῳ πω, ne alii quidem unquam, fuit qui legi mallet οὐδ' ἄλλῳ τῳ, ne alii quidem cuiquam. Firmat tamen vulgatam quod statim subiungitur ὅτε ἐνθάδε ἦν, quo temporis aliquam significationem a Socrate antea factam esse indicatur. Ac sequitur praeterea infra D. ἐγὼ δὲ εἰρηκὼς μηδενὶ πώποτε εἰδότι ἐντετυχηκέναι, quo vetus scriptura satis communitur. Istud ὡς ἐμοὶ δοκῶ est quantum memini. v. Heindorf. ad Theaet. p. 142. C.

ΣΩ. Ἔγωγε.

MEN. Εἶτα οὐκ ἐδόκει σοι εἰδέναι;

ΣΩ. Οὐ πάνυ εἰμὶ μνήμων, ὦ Μένων, ὥςτε οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι, πῶς μοι τότε ἔδοξεν. ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνός τε οἶδε, καὶ σὺ ἃ ἐκεῖνος ἔλεγεν·
D ἀνάμνησον οὖν με, πῶς ἔλεγεν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸς εἰπέ· δοκεῖ γὰρ δήπου σοὶ ἅπερ ἐκείνῳ.

MEN. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἐκεῖνον μέντοι νῦν ἐῶμεν, ἐπειδὴ καὶ ἄπεστιν· σὺ δὲ αὐτός, ὦ πρὸς θεῶν, Μένων, τί φῂς ἀρετὴν εἶναι; εἶπον, καὶ μὴ φθονήσῃς, ἵνα εὐτυχέστατον ψεῦσμα ἐψευσμένος ὦ, ἂν φανῇς σὺ μὲν εἰ-

D. *εἰ δὲ βούλει, αὐτὸς εἰπέ*] V. *εἰ δὲ μὴ βούλει.* Deest *μὴ* in Bodl. Coisl. Vind. 1. 2. Par. BCEF. Ambr. Vat. d. r. Flor. a. c. n. x. Servata negandi particula repetendum ex praegressis *ἐμὲ ἀναμνῆσαι*; eadem omissa *εἰ βούλει* pertinet ad *αὐτὸς εἰπέ*, quod est urbanius et elegantius.

Εἶτα οὐκ ἐδόκει —] Interrogat *εἶτα* cum admiratione, cuius usus alibi exempla notavimus. v. Viger. VII. 5, 4.

D. *εἰ δὲ βούλει, αὐτὸς εἰπέ·*] aut si mavis, ipse expone. Frequens est formula *εἰ δὲ βούλει*, cuius varium usum nuper subtiliter rimatus est Rückertus ad Sympos. p. 177. B. Verbis: *δοκεῖ γὰρ δήπου σοὶ ἅπερ ἐκείνῳ* apertum est notari credulum Sophistae discipulum.

εἶπον καὶ μὴ φθονήσῃς] Arcadius de accentibus p. 169. *Τὰ εἰς ον προςτακτικὰ τοῦ πρώτου ἀορίστου — δισύλλαβα παροξύνονται ἢ προπερισπῶνται κατὰ τοὺς κανόνας, νεῖμον, κρῖνον, εἶπον ἀντὶ τοῦ εἰπέ, τύψον, λέξον, γράψον.* conf. Etym. M. p. 302. 26. Gudian. p. 169. Bekkeri Anecdot. III. p. 1180 sqq. Oblitterata est ab editoribus genuina haec aoristi primi forma, quam dudum ante Buttmannum ab oblivione vindicaveram in Friedemanni ac Seebodi Miscellan. Critt. Vol. I. P. II. p. 203., ubi hunc ipsum locum tractavimus.

E. *πρῶτον μὲν εἰ βούλει ἀνδρὸς ἀρετήν*] Meno quum universam virtutem definire debeat, singulas tantum eius partes et formas commemorare instituit, eoque ipso ostendit, quam parum ad notiones generales animo suo informandas exercitatus sit. Enimvero permiscet ille temere species, quas hodie vocant dialectici, cum universo virtutis genere. Prave hic vulgo interpungebatur: *εἰ βούλει, ἀνδρὸς ἀρετήν*, siquidem sublata distinctione ad haec intelligendum relinquitur *ἐμὲ εἰπεῖν*.

ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς

δὼς καὶ Γοργίας, ἐγὼ δὲ εἰρηκὼς μηδενὶ πώποτε εἰδότι ἐντετυχηκέναι.

MEN. Ἀλλ' οὐ χαλεπόν, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν· E
πρῶτον μέν, εἰ βούλει ἀνδρὸς ἀρετήν, ῥάδιον, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή, ἱκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετήν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν, ὅτι δεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖν, σώζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οὖσαν τοῦ ἀνδρός. καὶ ἄλλη ἐστὶ παιδὸς ἀρετή, καὶ θηλείας καὶ ἄῤῥενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν βούλει, ἐλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, δούλου. καὶ 72

Ἐκεῖνον μέντοι νῦν ἐῶμεν] V. μὲν τοίνυν, quod Bekkerus ex Bodl. et Vat. Δ. corrigendum vidit.

εἶπον καὶ μὴ φθ.] V. εἰπόν, quod e Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Flor. a. b. c. o. x. Par. BCEF. mutatum v. ann.

ἀρετή] dass dieses die Tugend eines Mannes ist. Nam αὕτη est subiectum, ἀρετὴ instar praedicati; unde fit, ut articulus de more omissus sit. v. ad Apol. Socr. p. 24. B. et 18. A. In mente autem habet Meno virtutem civilem, cuius sese magistros profitebantur sophistae. conf. infra p. 91. A. Ita Protagoras ipse in libro cognomine p. 318. E. τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περί τε τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν αὑτοῦ οἰκίαν διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν. Ἆρ' οὖν, ἔφην ἐγώ, ἕπομαί σου τῷ λόγῳ; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν τὴν πολιτικὴν τέχνην καὶ ὑπισχνεῖσθαι ποιεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς πολίτας. Αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐπάγγελμα, ὃ ἐπαγγέλλομαι. Similis Gorgiae fuit professio, de quo v. Gorg. p. 520. E. coll. De Rep. X. p. 600. D. Quanquam is ridebat illos, qui se virtutem tradituros et homines doctrina sua meliores reddituros esse profitebantur, ut est infra p. 95. C. Nempe sophistarum invidiam declinaturus sophistae nomen deprecabatur. Quod vero addit Meno καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν κ. τ. λ. viri fortis putabatur, amicis bene, inimicis male facere; quam sententiam defendit etiam Callicles, Gorgiae discipulus, in Gorg. p. 483. A. B.

εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετήν] Int. εἰπεῖν με. Hic quoque vulgo post βούλει commate distinctum, quem errorem Buttmannus imprudens retinuit. Verbum οἰκεῖν hic transitivum est idemque fere significat quod διοικεῖν, administrare.

ἄλλαι πάμπολλαί ἀρεταί εἰσιν, ὥςτε οὐκ ἀπορία εἰπεῖν ἀρετῆς πέρι, ὅ τι ἔστι. καθ' ἑκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἕκαστον ἔργον ἑκάστῳ ἡμῶν ἡ ἀρετή ἐστιν. ὡςαύτως δέ, οἶμαι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία.

ΣΩ. Πολλῇ γέ τινι εὐτυχίᾳ ἔοικα κεχρῆσθαι, ὦ Μένων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνεύρηκα ἀρετῶν παρὰ σοὶ κειμένων. ἀτάρ, ὦ Μένων, κατὰ ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν περὶ τὰ σμήνη, εἴ μου ἐρο-
B *μένου μελίττης περὶ οὐσίας, ὅ τί ποτ' ἔστι, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἔλεγες αὐτὰς εἶναι, τί ἂν ἀπεκρίνω μοι, εἴ σε ἠρόμην· Ἆρα τούτῳ φῂς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἶναι καὶ διαφερούσας ἀλλήλων, τῷ μελίττας εἶναι; ἢ τούτῳ μὲν οὐδὲν διαφέρουσιν, ἄλλῳ δέ τῳ, οἷον ἢ κάλλει ἢ μεγέθει ἢ ἄλλῳ τῳ τῶν τοιούτων; εἰπὲ, τί ἂν ἀπεκρίνω οὕτως ἐρωτηθείς;*

P. 72. *μελίττης περὶ οὐσίας*] *περὶ* om. Ven. Σ.
C. *τὸν ἀποκρινάμενον τῷ ἐρωτήσαντι*] V. *ἀποκρινούμενον* Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. F. Vat. ḇ. r. Flor. n. *ἀποκρινόμε-*

P. 72. *ὡςαύτως δέ, οἶμαι, ὦ Σ.*] Int. *ἔχει*, qui usus loquendi apud Platonem est pervulgatus. Infra p. 72. C. *οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν.* De Rep. VII. p. 534. B. VIII. p. 551. C. Parmenid. p. 129. C. Gorg. p. 460. B. ubi v. ann.

σμῆνός τι ἀνεύρηκα — κειμένων] Pro *κειμένων* Gedikio scribendum videbatur *κινουμένων* vel *κεκινημένων*, ex Plutarcho T. II. p. 39. B. et Themistio Or. I. p. 5. A. quibuscum compares quae habet Wyttenbach. ad Plat. Mor. T. VI. p. 640. Sed recte Heusdius imaginem censuit a posterioris aetatis scriptoribus esse variatam. Sensum eleganter expressit Schleiermacherus: einen ganzen Schwarm von Tugenden, die sich bei dir niedergelassen haben. Dein alicui magis placuerit: *ἀτὰρ, ὦ Μ., κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν π. τ. σμ.* quod certe sententiae videtur esse convenientius. Nec tamen quidquam sollicitaverim. Pro *μελίττης περὶ οὐσίας* Buttmannus, quia libri omnes *πέρι*, retracto accentu, scriptum exhibeant, legendum censuit *μελίττης πέρι οὐσίαν.* Quod ideo improbamus, quia Graece non solere dici *ἐρέσθαι οὐσίαν* nobis plane persuasimus. Reiectus autem accentus ab iis est, qui praepositionis inter duas voces arcte cohaerentes interiectae accentum omnino retrahendum statuerunt; de qua grammaticorum quorundem opinione v. Hermann. ad Sophocl. Oed. Col. v. 85. Venet. Σ. praepositionem prorsus ignorat. De dictione,

MEN. Τοῦτ' ἔγωγε, ὅτι οὐδὲν διαφέρουσιν, ᾗ μέλιτται εἰσίν, ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας.

ΣΩ. Εἰ οὖν εἶπον μετὰ ταῦτα· Τοῦτο τοίνυν C μοι αὐτὸ εἰπέ, ὦ Μένων· ᾧ οὐδὲν διαφέρουσιν ἀλλὰ ταὐτόν εἰσιν ἅπασαι, τί τοῦτο φῂς εἶναι; εἶχες δήπου ἄν τί μοι εἰπεῖν;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν· κἂν εἰ πολλαὶ καὶ παντοδαπαί εἰσιν, ἕν γέ τι εἶδος ταὐτὸν ἅπασαι ἔχουσι, δι' ὃ εἰσὶν ἀρεταί, εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα τὸν ἀποκρινάμενον τῷ ἐρωτήσαντι ἐκεῖνο δηλῶσαι, ὃ τυγχάνει οὖσα ἀρετή. ἢ οὐ μανθάνεις ὅ τι λέγω;

MEN. Δοκῶ γέ μοι μανθάνειν, οὐ μέντοι ὡς D βούλομαί γέ πω κατέχω τὸ ἐρωτώμενον.

νον. Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCF. Ambr. Flor. a. b. c. o. ἀποκρινάμενον.

οὐσία ὅ τι ἐστί, v. ad Phaedon. p. 65. D.

τί ἂν ἀπεκρίνω μοι] De hoc usu aoristi post imperfectum εἰ ἔλεγες, vide quae alia exempla collegimus ad Gorg. p. 447. C. Symp. 199. D. Euthyphr. p. 12. D. Adde infra p. 86. D. al. Videtur autem aoristus in eiusmodi verbis locum habere, quae actionem significant semel tantum aut uno veluti temporis ictu absolutam. Nam aliter imperfecto opus. Dein ne quis in duplici haereat condicionis significatione, istud εἴ σε ἠρόμην ad apodosin τί ἂν ἀπεκρίνω μοι pertinet. Perperam haec olim explicui.

C. ὦ Μένων· ᾧ οὐδὲν δ.] Editt. omnes, ne Buttmanniana quidem excepta, ante ᾧ perperam commate distinguunt, quum verba ᾧ οὐδὲν διαφ. connecti cum proximis debeant, τί τοῦτο φῂς εἶναι; Similis error mox a nobis sublatus est, ubi scribebatur: Οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν, κἂν εἰ π. quum tamen ad οὕτω δὴ — ἀρετῶν intelligendum sit ἔχει, de quo supra explicatum est. Mox de κἂν εἰ v. ad Phaedon. p. 71. B.

τὸν ἀποκρινάμενον τῷ ἐρωτήσαντι] V. ἀποκρινούμενον, codicibus omnibus adversantibus; Libri mss. partim ἀποκρινάμενον, partim ἀποκρινόμενον. Illud recepit Bekkerus; hoc placuit Buttmanno, qui de eo, qui iam respondendi quasi munere fungitur, praeter futurum non aliud tempus nisi praesens commode dici posse arbitratur. Sed vereor ne aoristus, qui in optimis quibusque codicibus servatus est, non

ΣΩ. Πότερον δὲ περὶ ἀρετῆς μόνον σοι οὕτω δοκεῖ, ὦ Μένων, ἄλλη μὲν ἀνδρὸς εἶναι, ἄλλη δὲ γυναικὸς καὶ τῶν ἄλλων, ἢ καὶ περὶ ὑγιείας καὶ περὶ μεγέθους καὶ περὶ ἰσχύος ὡσαύτως; ἄλλη μὲν ἀνδρὸς δοκεῖ σοι εἶναι ὑγίεια, ἄλλη δὲ γυναικός; ἢ ταὐτὸν πανταχοῦ εἶδός ἐστιν, ἐάνπερ ὑγίεια ᾖ, ἐάν τε ἐν ἀνδρὶ ἐάν τε ἐν ἄλλῳ ὁτῳοῦν ᾖ;

E MEN. Ἡ αὐτή μοι δοκεῖ ὑγίειά τε εἶναι καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ μέγεθος καὶ ἰσχύς; ἐάνπερ ἰσχυρὰ γυνὴ ᾖ, τῷ αὐτῷ εἴδει καὶ τῇ αὐτῇ ἰσχύϊ ἰσχυρὰ ἔσται; τὸ γὰρ τῇ αὐτῇ τοῦτο λέγω· οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ ἰσχὺς εἶναι ἡ ἰσχύς, ἐάν τε ἐν ἀνδρὶ ᾖ, ἐάν τε ἐν γυναικί. ἢ δοκεῖ τί σοι διαφέρειν;

D. ἢ ταὐτὸν πανταχοῦ] πανταχοῦ Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. n. o. x. Legebatur olim πανταχῇ.

E. ὑγίειά τε εἶναι] Fr. H. Wolf. corr. γε, quod et in Flor. x. extat et Bekkero quoque placuit. In Vat. b. καὶ ante ἀνδρὸς deest, quod ipsum delendum censuit Buttmannus, ita quidem, ut τε traiectum putaretur, quum proprie esse debuisset ἀνδρός τε καὶ γυναικός. Eam sententiam probavit etiam A. Matthiae in commentar. ad Eurip. Hecub. v. 459. Nobis quid de hac re placeat, infra perscriptum est.

temere spernendus sit. Quanquam enim participium aoristi fere de praeterito tempore solet usurpari, tamen hoc loco fortasse exinde paratam habet defensionem, quod propter aliorum aoristorum concursum per quandam attractionem positum videtur. Potuerunt enim haec sic quoque enuntiari: εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα ἀποκρίνασθαι καὶ τῷ ἐρωτήσαντι ἐκεῖνο δηλῶσαι κ. τ. λ. Quanquam fortasse ὁ ἀποκρινάμενος eodem modo quo ὁ ἐρωτήσας intelligitur de eo, qui iam semel de virtutis natura interrogatus dedit responsionem. Nam illius attractionis sane alterum exemplum usque ad hunc diem nullum investigare potui.

D. Πότερον δὲ περὶ ἀρετῆς] „Levis anacoluthia. Infinitivus enim accusativum ἄλλην requirebat. Sed mente repetendum solum δοκεῖ.“ Buttm. Vide nostra ad Apolog. S. p. 25. B.

οὕτω δοκεῖ —] Δοκεῖ hic quoque primum impersonaliter ponitur, deinde cum nominativo et infinitivo copulatur; de qua constructione monui ad Apol. Socr. p. 25. B. ed. sec.

ταὐτὸν πανταχοῦ εἶδος] Non habet nunc locum πανταχῇ, quod vulgo circumfertur, multoque aptius est πανταχοῦ, h. e. in omni hominum genere. Paullo

MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἡ δὲ ἀρετὴ πρὸς τὸ ἀρετὴ εἶναι διοίσει τι, ἐάν τε ἐν παιδὶ ᾖ ἐάν τε ἐν πρεσβύτῃ, ἐάν τε ἐν γυναικὶ ἐάν τε ἐν ἀνδρί; 73

MEN. Ἔμοιγέ πως δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τοῦτο οὐκέτι ὅμοιον εἶναι τοῖς ἄλλοις τούτοις.

ΣΩ. Τί δαί; οὐκ ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴν ἔλεγες πόλιν εὖ διοικεῖν, γυναικὸς δὲ οἰκίαν;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οἷόν τε εὖ διοικεῖν ἢ πόλιν ἢ οἰκίαν ἢ ἄλλο ὁτιοῦν, μὴ σωφρόνως καὶ δικαίως διοικοῦντα;

MEN. Οὐ δῆτα. B

οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ ἰσχύς] Flor. x. *διαφέρειν*, quod Stephanus desiderabat. Idem dein pro *ἢ ἰσχὺς* legendum coniecit *ᾗ ἰσχύς*, quatenus robur. Ficinus: qua robur. Bodl. scriptum habet: *ἧι ἰσχὺς ἔἶ ἄν τε.* Non opus mutatione. Sic dein *Ἡ ἀρετὴ πρὸς τὸ ἀρετὴ κ. τ. λ.*

ἢ δοκεῖ σοι διαφέρειν] V. *ᾗ*, quod correctum e Vat. *Δ.* b. r. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. C.

P. 73. *Τί δαί; οὐκ ἀνδρὸς μ.*] *δαί* Bodl. Coisl. Vat. *Δ.* Scribebatur vulgo *δέ.*

ante Buttmannus ex duobus libris iisque non optimis reposuit *καὶ περὶ μεγέθους καὶ ἰσχύος*, praepositione non iterata. Id sic a se factum profitetur propterea, quod etiam in proximis *μέγεθος καὶ ἰσχὺς* ita copulentur, ut unum efficiant. At enim vero distinguit Socrates utramque notionem etiam interrogatione proxima: *Οὐκοῦν καὶ μέγεθος καὶ ἰσχύς.*

E. *ὑγίειά τε εἶναι*[Pro *τε* Buttmannus et Bekkerus de Wolfii coniectura *γε* susceperunt, idque confirmatum est unius auctoritate Flor. x. Nimirum ita confitetur Meno de valetudine certe ita statuendum sibi videri, idque cum restrictione quadam affirmat. Sed quod in ceteris libris perscriptum est *τε*, id haudquaquam damnaverim. Est enim positum per anacoluthon quoddam, siquidem Meno additurus erat: *καὶ δὴ καὶ μέγεθος καὶ ἰσχύς.* Sed loquentem statim sermone suo interpellans Socrates interrogando illud ipsum ex eo elicit, quod sponte erat additurus. Itaque hic locus accedet iis, in quibus *τε* non sequente *καὶ* positum deprehenditur, qualia adscripsimus ad Phaedon p. 63. C.

P. 73. *Ἔμοιγέ πως δοκεῖ —*] In his *πως* est nescio

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄνπερ δικαίως καὶ σωφρόνως διοικῶσι, δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ διοικήσουσιν;

ΜΕΝ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τῶν αὐτῶν ἄρα ἀμφότεροι δέονται, εἴπερ μέλλουσιν ἀγαθοὶ εἶναι, καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνήρ, δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης.

ΜΕΝ. Φαίνονται.

ΣΩ. Τί δέ; παῖς καὶ πρεσβύτης μῶν ἀκόλαστοι ὄντες καὶ ἄδικοι ἀγαθοὶ ἄν ποτε γένοιντο;

ΜΕΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ σώφρονες καὶ δίκαιοι;

ΜΕΝ. Ναί.

C ΣΩ. Πάντες ἄρ' ἄνθρωποι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀγαθοί εἰσι· τῶν αὐτῶν γὰρ τυχόντες ἀγαθοὶ γίγνονται.

B. *δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ διοικ.*] σωφροσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ δ. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Vat. r. Contra Flor. x. σωφρόνως καὶ δικαίως. Utrumque per chiasmum dici potuit, sed caret meliorum librorum auctoritate.

D. *παιδὸς ἡ αὐτὴ ἀρετή*] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. quo modo, quem voculae usum notavimus ad Phaedrum p 235. C.

C. *Οὐκ ἂν δήπου, εἴ γε μὴ ἡ αὐτή*] γε quoniam totam sententiam condicionalem afficit, statim post εἰ interpositum, alioquin alio illud collocandum loco. Quod ideo monemus, quia in talibus explicandis non omnes satis subtiliter versantur. Usurpatur autem εἴ γε de re, quae iure sumta creditur, eoque differt ab εἴπερ, quod incertum relinquit, utrum quid iure an iniuria sumatur. v. Hermann. ad Viger. p. 834. ed. 2.

τί αὐτό φησι Γοργίας] De αὐτὸ ad ἀρετὴν relato v. ad Phaedon. p. 88. A. Eodem modo infra p. 86. C. D. 87. B. D. al. Sequitur autem nunc altera Menonis definitio, qui virtutem iam positam vult in eo, ut quis polleat hominibus imperandi facultate. Nimirum haec quoque sententia prorsus decet sophistarum alumnum, qui dum promittebant discipulis suis virtutem civilem, simul spem magnae in civitate auctoritatis ac potentiae e longinquo iis ostentabant. Laborat autem proposita definitio rursus vitio duplici, siquidem et nimis late patet, quia non indicat iuste imperari oportere, et iusto arctioribus finibus inclusa tenetur, quum servorum ac puerorum nullam ducat rationem. — Ἕν γέ τι —

MEN. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκ ἂν δήπου, εἴ γε μὴ ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἦν αὐτῶν, τῷ αὐτῷ ἂν τρόπῳ ἀγαθοὶ ἦσαν.

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πάντων ἐστί, πειρῶ εἰπεῖν καὶ ἀναμνησθῆναι, τί αὐτό φησι Γοργίας εἶναι καὶ σὺ μετ' ἐκείνου.

MEN. Τί ἄλλο γ' ἢ ἄρχειν οἷόν τ' εἶναι τῶν ἀνθρώπων; εἴπερ ἕν γέ τι ζητεῖς κατὰ πάντων.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ζητῶ γε. Ἀλλ' ἆρα καὶ παι- D
δὸς ἡ αὐτὴ ἀρετή, ὦ Μένων, καὶ δούλου, ἄρχειν οἵῳ τε εἶναι τοῦ δεσπότου; καὶ δοκεῖ σοι ἔτι ἂν δοῦλος εἶναι ὁ ἄρχων;

MEN. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γὰρ εἰκός, ὦ ἄριστε. ἔτι γὰρ καὶ τόδε σκόπει. ἄρχειν φῂς οἷόν τ' εἶναι. οὐ προςθήσομεν αὐτόσε τὸ δικαίως, ἀδίκως δὲ μή;

ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Vat. Ϸ. r. Flor. a. b. c. n. o. x. Vett. editt. ἀρετὴ ἡ αὐτή.

ἄρχειν οἵῳ τε εἶναι] Libri omnes οἵῳ τε. v. ann. Dativus ex anacolutho defendi poterit, siquidem scriptor eum posuit, ac si antea παιδὶ καὶ δούλῳ dixisset.

κατὰ πάντων, h. e. generalem aliquam notionem, sive genus, quod de omnibus valeat.

D. οἵῳ τε εἶναι] Libri οἵῳ τε. Bekkerus de coniectura Wolfii οἵω τε. Buttmanno dualis ideo spernendus videtur, quia ille ita tantum locum habeat, si non duo homines ut certi et singuli simul agentes cogitentur, sed ideae et genera eodem quo singuli nomine appellentur. Itaque οἷόν τε vel οἷον τε verum putat, siquidem scriptor, puero prorsus neglecto, dehinc in uno servo sermonem absolverit. Quid in hac ratione nobis displiceat, olim exposuimus. Nunc dativum servavimus, qui positus est perinde, ac si παιδὶ καὶ δούλῳ praecessisset. Dativum defendit etiam Bernhardy Syntax. p. 360. alienis tamen usus rei exemplis.

ἔτι γὰρ καὶ τόδε σκόπει] Quoties hunc locum legimus, toties fatemur haesisse nos in isto γάρ. Neque enim quae antea sunt exposita ullo modo dehinc confirmantur aut illustrantur, sed novum infertur argumentum, unde virtutis definitionem antea propositam falsam esse cognoscatur. Itaque suspicor etiam nunc pro γὰρ legendum esse δ' αὖ, quam coniecturam laetamur etiam Buttmanno in Addend. p. 206. probatam esse.

MEN. Οἶμαι ἔγωγε· ἡ γὰρ δικαιοσύνη, ὦ Σώκρατες, ἀρετή ἐστι.

E *ΣΩ.* Πότερον ἀρετή, ὦ Μένων, ἢ ἀρετή τις;

MEN. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὡς περὶ ἄλλου ὁτουοῦν. οἷον, εἰ βούλει, στρογγυλότητος πέρι εἴποιμ' ἂν ἔγωγε, ὅτι σχῆμά τί ἐστιν, οὐχ οὕτως ἁπλῶς, ὅτι σχῆμα. διὰ ταῦτα δὲ οὕτως ἂν εἴποιμι, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστι σχήματα.

MEN. Ὀρθῶς γε λέγων σύ· ἐπεὶ καὶ ἐγὼ λέγω οὐ μόνον δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ ἄλλας εἶναι ἀρετάς.

74 *ΣΩ.* Τίνας ταύτας; εἰπέ. οἷον καὶ ἐγὼ σοὶ εἴποιμι ἂν καὶ ἄλλα σχήματα, εἴ με κελεύοις· καὶ σὺ οὖν ἐμοὶ εἰπὲ ἄλλας ἀρετάς.

MEN. Ἡ ἀνδρεία τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ ἀρετὴ εἶναι καὶ σωφροσύνη καὶ σοφία καὶ μεγαλοπρέπεια καὶ ἄλλαι πάμπολλαι.

P. 74. *εἴ με κελεύοις*] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Flor. a. b. c. n. o. x. Par. BCF. Vat. b. r. Vulgo erat *εἴ γε*. Mox *ἀνδρεία*, pro vulg. *ἀνδρία* recte Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Flor. x. conf. ad Gorg. p. 492. al. Pro *πάμπολλαι* Vat. b. *πάμπολλοι*. sed v. ad Phaedr. p. 276. D. Reip. I. p. 338. H. Hipp. mai. p. 288. C.

πολλὰς αὖ εὑρήκαμεν] Struvius legendum coniecit *πολλὰς*

Et certe tale quid legit Ficinus, qui vertit: sed hoc rursus considera. Deinde noli haerere in concisis orationis membris. Nam *ἄρχειν φῂς οἷόν τ' εἶναι* sc. *τὴν ἀρετὴν* dictum est pro *εἰ ἄρχειν φῂς οἷόν τ' εἶναι*. v. ad Euthydem. p. 300. A. Cratyl. p. 412. D. al.

E. *οὐχ οὕτως ἁπλῶς, ὅτι σχῆμα*] Nam ita in universum figura denotatur; sed *σχῆμά τι* indicium facit relationis atque quandam figuram communis generis habita ratione significat.

V. 74. *εἴ με κελεύοις*] Int. *λέγειν*, quod qui non perspicerent, temere scribendum putarunt *εἴ γε κ.* Mox in virtutum recensione quod addit etiam *μεγαλοπρέπειαν*, facile agnoscimus discipulum Gorgiae, qui adolescentes docebat *ἀφόβως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι*, ut ait Socrates p. 70. B.

ταὐτὸν πεπόνθαμεν] Male vett. editt. hic plene interpungunt, quum sequentia epexegesin contineant. v. ad Phaedon. p. 68. E. infra p. 95. B. — *ἣ διὰ πάντων τ. ἐστιν*, h. e. quae has omnes tanquam genus complectitur.

B. *ἡμᾶς προσβιβάσαι*]

ΣΩ. Πάλιν, ὦ Μένων, ταὐτὸν πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ εὑρήκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες, ἄλλον τρόπον ἢ νῦν δή· τὴν δὲ μίαν, ἣ διὰ πάντων τούτων ἐστίν, οὐ δυνάμεθα ἀνευρεῖν.

ΜΕΝ. Οὐ γάρ δύναμαί πω, ὦ Σώκρατες, ὡς σὺ ζητεῖς, μίαν ἀρετὴν λαβεῖν κατὰ πάντων, ὥςπερ ἐν τοῖς ἄλλοις. B

ΣΩ. Εἰκότως γε. ἀλλ' ἐγὼ προθυμήσομαι, ἐὰν οἷός τ' ὦ, ἡμᾶς προςβιβάσαι. μανθάνεις γάρ που, ὅτι οὑτωσὶ ἔχει περὶ παντός. εἴ τίς σε ἀνέροιτο τοῦτο, ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τί ἐστι σχῆμα, ὦ Μένων; εἰ αὐτῷ εἶπες, ὅτι στρογγυλότης, εἴ σοι εἶπεν ἅπερ ἐγώ, πότερον σχῆμα ἡ στρογγυλότης ἐστὶν ἢ σχῆμά τι; εἶπες δήπου ἄν, ὅτι σχῆμά τι.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστι σχήματα;

αὖ ἀνευρήκαμεν. Pro αὖ Par. F. ἄν. Coisl. οὖν, quod Struvii rationem firmat.

B. Οὐ γάρ δύναμαί πω] πως Flor. x.

ἡμᾶς προςβιβάσαι] προβιβάσαι Flor. x. quod desiderabat olim Schneiderus Saxo. v. infra.

εἴ τίς σε ἀνέροιτο] Bodl. ἀνεροῖτο. Struvius coni. ἀνηρώτα, ut statim post legitur εἴ γε προςανηρώτα σε.

sc. πρὸς τὸ μίαν ἀρετὴν κατὰ πάντων εὑρίσκειν. v. Brunck. ad Aristoph. Avv. v. 425. Mox rursus habemus condicionem saepius repetitam. Pertinet autem εἴ τίς σε ἀνέροιτο ad protasin εἰ αὐτῷ εἶπες hunc in modum: wenn du, falls dich iemand eben dieses, wovon ich so eben sprach, fragen sollte, was nemlich Figur sei, ihm dann zur Antwort gäbest etc. Iam rursus alia infertur condicio, unde illa ipsa hypothesis: εἰ αὐτῷ εἶπες, rursus suspenditur, qua interposita additur demum apodosis. Ita igitur haec structura verborum, etiamsi nobis ad talia non adsuefactis insolens videatur, tamen recta est atque legitima. Haesit vero Struvius in optativo ἀνέροιτο, quem in ἀνηρώτα vel ἀνήρετο commutandum censet. Prudenter tamen monuit Buttmannus hypothesin, quae habeat personam indefinitam, recte optativo modo potuisse enuntiari, ita ut αὐτῷ, pronomine definito, illato deinceps sequeretur indicativus. Similis ab optativo ad indicativum transitio est infra p. 90. B. C. ubi tamen diversa sunt atque seiuncta orationis membra.

C MEN. Ναί.

ΣΩ. Καὶ εἴ γε προςανηρώτα σε ὁποῖα, ἔλεγες ἄν;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ αὖ εἰ περὶ χρώματος ὡςαύτως ἀνήρετο, ὅ τι ἔστι, καὶ εἰπόντος σου, ὅτι τὸ λευκόν, μετὰ ταῦτα ὑπέλαβεν ὁ ἐρωτῶν, πότερον τὸ λευκὸν χρῶμά ἐστιν ἢ χρῶμά τι; εἶπες ἄν, ὅτι χρῶμά τι, διότι καὶ ἄλλα τυγχάνει ὄντα;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ εἴ γέ σε ἐκέλευε λέγειν ἄλλα χρώματα, ἔλεγες ἂν ἄλλα, ἃ οὐδὲν ἧττον τυγχάνει ὄντα χρώματα τοῦ λευκοῦ;

D MEN. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ὥςπερ ἐγὼ μετήει τὸν λόγον, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἀεὶ εἰς πολλὰ ἀφικνούμεθα· ἀλλὰ μή μοι οὕτως, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ταῦτα ἑνί τινι προςαγορεύεις ὀνόματι, καὶ φῂς οὐδὲν αὐτῶν ὅ τι οὐ σχῆμα εἶναι, καὶ ταῦτα καὶ ἐναντία ὄντα ἀλλή-

D. **καὶ ταῦτα καὶ ἐναντία**] καὶ ante ἐναντία non habet Steph. et cod. Par. E.

ὅ τι ἔστι τοῦτο] Gedikius corr. τί pro ὅ τι, v. ann.

D. *Εἰ οὖν ὥςπερ ἐγὼ μετήει τὸν λόγον*] Vere Struvius docuit orationem esse abruptam atque infra demum post analepsin εἰ — εἶπες inferri apodosin inde a verbis: ἴσως ἂν ἐθαύμασε. De elliptica loquendi forma μή μοι οὕτως v. ad Protag. p. 318. B. coll. supra p. 71 C. — *ἑνί τινι προςόματι*, h. e. uno aliquo nomine, quod non partes ac formas, sed genus significat, ut quum album coloris nomine appellatur. Quod ipsum indicant verba καί φῂς οὐδὲν αὐτῶν — σχῆμα εἶναι, quae explicationis gratia interposita sunt. Dein καὶ ante ἐναντία, quod vulgo deerat, habet vim intendendi, ut sit adeo. Enimvero partes et formae generis quum sint adeo inter ipsas diversae et contrariae, tamen communi generis notione comprehenduntur. Pro ὅ τι ἔστι τοῦτο primo certe aspectu cum Gedikio scribendum videatur τί ἔστι τοῦτο. Nec tamen nunc relativum damnaverim, siquidem oratio mimicam habet speciem, ut facile apud animum intelli-

λοις, ὅ τι ἔστι τοῦτο, ὃ οὐδὲν ἧττον κατέχει τὸ στρογγύλον ἢ τὸ εὐθύ, ὃ δὴ ὀνομάζεις σχῆμα, καὶ οὐδὲν μᾶλλον φῂς τὸ στρογγύλον σχῆμα εἶναι ἢ τὸ E
εὐθύ. ἢ οὐχ οὕτω λέγεις;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ὅταν οὕτω λέγῃς, τότε οὐδὲν μᾶλλον φῂς τὸ στρογγύλον εἶναι στρογγύλον ἢ εὐθύ, οὐδὲ τὸ ευθὺ εὐθὺ ἢ στρογγύλον;

MEN. Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν σχῆμά γε οὐδὲν μᾶλλον φῂς εἶναι τὸ στρογγύλον τοῦ εὐθέος, οὐδὲ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου.

MEN. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τί ποτε οὖν τοῦτο, οὗ τοῦτο ὄνομά ἐστι τὸ σχῆμα; πειρῶ λέγειν. Εἰ οὖν τῷ ἐρωτῶντι οὕτως ἢ περὶ σχήματος ἢ χρώματος εἶπες ὅτι Ἀλλ' οὐδὲ 75
μανθάνω ἔγωγε ὅ τι βούλει, ὦ ἄνθρωπε, οὐδὲ οἶδα ὅ τι λέγεις, ἴσως ἂν ἐθαύμασε καὶ εἶπεν, Οὐ μαν-

τοῦτο ὃ οὐδὲν ἧττον] ὃ om. Bodl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Flor. n. x. Vat. d. r. errore.

P. 75. ἢ περὶ σχήματος ἢ χρώματος] Iteratum vulgo περὶ ante χρώματος omittunt Bodl. Coisl. Vat. Δ. Vind. 1. 2. Par. BEF. Vat. d. r.

gatur scire velim, aut simile quidpiam. Germanice item dixeris: sondern da du dieses Viele mit einem einzigen Namen benennst, und behauptest iegliches davon sei Gestalt, obschon es sogar unter einander entgegengesetzt ist, — was doch da wohl dieses ist, was sowohl das Runde als das Gerade umfasst etc. Sic ὁπότερον dictum Lysid. p. 212. C. Euthydem. p. 271. A. De Rep. 1. p. 348. B. Gorg. p. 502. B. atque ὅ τι prorsus eodem modo positum Phileb. p. 23. C. Euthydem. p. 287. C. Sophist. p. 236. E.

E. Ἆρ' οὖν ὅταν οὕτω λέγῃς] Argumentatio procedit hunc in modum: Etsi iam rotundum censes esse rotundum pariter atque rectum rectum, ideoque utrumque secernis, tamen et rotundum et rectum figuram esse statuis.

ἢ περὶ σχήματος ἢ χρώματος] Sic codd. optimi pro vulg. ἢ περὶ χρώματος. Sed

θάνεις, ὅτι ζητῶ τὸ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ταὐτόν; ἢ οὐδὲ ἐπὶ τούτοις, ὦ Μένων, ἔχοις ἂν εἰπεῖν, εἴ τις ἐρωτῴη· τί ἐστιν ἐπὶ τῷ στρογγύλῳ καὶ εὐθεῖ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ δὴ σχήματα καλεῖς, ταὐτὸν ἐπὶ πᾶσι; πειρῶ εἰπεῖν, ἵνα καὶ γένηταί σοι μελέτη πρὸς τὴν περὶ τῆς ἀρετῆς ἀπόκρισιν.

B MEN. Μή· ἀλλὰ σύ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ.

ΣΩ. Βούλει σοι χαρίσωμαι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐθελήσεις οὖν καὶ σὺ ἐμοὶ εἰπεῖν περὶ τῆς ἀρετῆς;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Προθυμητέον τοίνυν· ἄξιον γάρ.

MEN. Πάνυ μὲν οὖν.

ἵνα καὶ γένηται] καὶ om. Ven. Σ. Vind. 2. Vat. r. et pr. Ven. Ξ. sed v. ad Gorg. p. 476. C. al. Dein περὶ ante τῆς ἀρετῆς deest in Ven. Ξ. Vind. 2. Vat. b. r. Sic Theaet. p. 147. C. ἐν τῇ τοῦ πηλοῦ ἐρωτήσει. Mox χαρίσομαι Ven ΞΣ. Vind. 2. Flor. a. b. c. n. o. x. Par. BCEF. Ambr.

solere praepositionem in eiusmodi enumeratione rerum consimilium subinde omitti docebunt quae de ea re scripsit Heindorfius ad Phaedon. p. 59. A.

P. 75. ζητῶ τὸ ἐπὶ πᾶσι τ. ταὐτόν] Hoc antea dicebatur τὸ διὰ πάντων. Recte vero articulus cum ταὐτὸν et θἄτερον iungitur, quoniam haec vocabula cum articulo conflata instar sunt nominum substantivorum, ut recte potuerint rursus cum articulo consociari.

Μή· ἀλλὰ σύ ὦ Σ.] Prorsus eodem modo Alcibiad. I. p. 114. E. Μή, ἀλλὰ σὺ αὐτὸς λέγε. ubi v. annot. Deinde multi codd. nec tamen optimi χαρίσομαι habent, futurum pro coniunctivo. Eadem variatio est De Rep. V. p. 483. A. βούλει οὖν — ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ubi non pauci ἀμφισβητήσομεν. Phaedon. p. 99. D. βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ubi vulgo erat ποιήσομαι. Cratyl. p. 397. A. πόθεν οὖν βούλει ἀρξώμεθα. ubi multi libri ἀρξόμεθα. Prot. p. 317. D. βούλεσθε οὖν — συνέδριον κατασκευάσωμεν. ubi Vindob. κατασκευάσομεν. Parmenid. p. 137. B. erat vulgo: βούλεσθε — ἀπ᾽ ἐμοῦ ἄρξομαι. Alia dabit Lobeck ad Phrynich. p. 734 sq. Werfer. Act. Mon. I. 2. p. 234. Creuzer. ad Plotin. p. 235. Hic vero aperte falsum est χαρίσομαι, siquidem esse potius debuit χαριοῦμαι. Omnino autem futurum stare nequit,

ΣΩ. Φέρε δή, πειρώμεθά σοι εἰπεῖν, τί ἐστι σχῆμα. σκόπει οὖν εἰ τόδε ἀποδέχει αὐτὸ εἶναι· ἔστω γὰρ δὴ ἡμῖν τοῦτο σχῆμα, ὃ μόνον τῶν ὄντων τυγχάνει χρώματι ἀεὶ ἑπόμενον. ἱκανῶς σοι; ἢ ἄλλως πως ζητεῖς; ἐγὼ γὰρ κἂν οὕτως ἀγαπῴην εἴ μοι ἀρετὴν εἴποις.

MEN. Ἀλλὰ τοῦτό γε εὔηθες, ὦ Σώκρατες. C

ΣΩ. Πῶς λέγεις;

MEN. Ὅτι σχῆμά πού ἐστι κατὰ τὸν σὸν λόγον, ὃ ἀεὶ χρόᾳ ἕπεται. εἶεν. εἰ δὲ δὴ τὴν χρόαν τις μὴ φαίη εἰδέναι, ἀλλὰ ὡσαύτως ἀποροῖ ὥςπερ περὶ τοῦ σχήματος, τί ἂν οἴει σοι ἀποκεκρίσθαι;

ΣΩ. Τἀληθῆ ἔγωγε. καὶ εἰ μέν γε τῶν σοφῶν τις εἴη καὶ ἐριστικῶν τε καὶ ἀγωνιστικῶν ὁ ἐρόμενος, εἴποιμ' ἂν αὐτῷ ὅτι Ἐμοὶ μὲν εἴρηται· εἰ δὲ μὴ D

B. ἡμῖν τοῦτο σχῆμα] V. τοῦτο τὸ σχῆμα. Recte τὸ om. Bodl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Vat. b. r. Flor. n. x. Pro χρώματι Gedikias σώματι desiderabat.

C. χρόᾳ ἕπεται. εἶεν. εἰ δὲ δή —] Editt. omnes: χρόᾳ ἕπεται. ΣΩ. Εἶεν. MEN. Εἰ δὲ δὴ κ. τ. λ.

nisi ubi βούλει per se seorsum accipiendum est, ut Lucian. Catapl. c. 9 καὶ τοὺς δύο κρατῆρας βούλει προςθήσω; ubi nihil prohibet, quominus βούλει a reliqua oratione commatis seiungatur.

τοῦτο σχῆμα] Olim erat τοῦτο τὸ σχῆμα. Articulus cur omittendus sit, docebunt quae ad p. 71. E. disputavimus. Ceterum apparet hanc definitionem ad ludificandum sophistarum alumnum esse comparatam.

ἱκανῶς σοι;] V. ad Phaedon. p. 71. D.

C. εἶεν. εἰ δὲ δή — ἀποκεκρίσθαι;] Quum εἶεν exploratum habeamus esse vocabulum συγκαταθετικὸν atque transitionem ad aliud quid fieri significare, haud sane intelligitur, cur vulgo non item unius inseri orationi posse existimetur. Quae opinio effecit, ut vocula etiam hoc loco temere attribueretur Socrati. Sed recte vidit Heindorfius ad Cratylum p. 410. C. id nunc parum recte ita fieri. Nec desunt alia exempla vocis ita medio sermoni insertae. v. ad Alcib. I. p. 106. A. Itaque hoc dicit Meno: Stolidum hoc dico, quoniam tuo iudicio figura est quod semper colorem habet adiunctum. Sed hoc ut missum faciamus (εἶεν): si quis se dicat ignorare, quid sit color, quid tum a te putas esse responsum?

ὀρθῶς λέγω, σὸν ἔργον λαμβάνειν λόγον καὶ ἐλέγχειν. εἰ δὲ ὥςπερ ἐγώ τε καὶ σὺ νυνὶ φίλοι ὄντες βούλοιντο ἀλλήλοις διαλέγεσθαι, δεῖ δὴ πρᾳότερόν πως καὶ διαλεκτικώτερον ἀποκρίνεσθαι. ἔστι δὲ ἴσως τὸ διαλεκτικώτερον μὴ μόνον τἀληθῆ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων ὧν ἂν προςομολογῇ εἰδέναι ὁ ἐρωτώμενος. πειράσομαι δὴ καὶ ἐγώ σοι οὕτως εἰπεῖν.
E λέγε γάρ μοι· τελευτὴν καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω, οἷον πέρας καὶ ἔσχατον· πάντα ταῦτα ταὐτόν τι λέγω. ἴσως δ' ἂν ἡμῖν Πρόδικος διαφέροιτο. ἀλλὰ σύ γέ που καλεῖς πεπεράνθαι τι καὶ τετελευτηκέναι; τὸ τοιοῦτον βούλομαι λέγειν, οὐδὲν ποικίλον.

MEN. Ἀλλὰ καλῶ, καὶ οἶμαι μανθάνειν ὃ λέγεις.

E. τοιόνδε λέγω, οἷον —] V. λέγων, quod mutatum est ex Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Vat. b. r. Flor. n. x.

Τί δ'; ἐπίπεδον καλεῖς τι] Vett. editt. τὸ δὲ ἐπίπεδον, quod ex Bodl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Vat. b. r. Flor. x. correctum.

D. σὸν ἔργον λ. λ.] h. e. tuum est, tui est muneris; frequens dictio, de qua v. Gorg. p. 459. E. Protag. p. 335. B. Sophist. p. 103. C. Xenoph. Cyrop. VII. 1, 19. Mem. III. 3. 3. III. 4, 8. Dein λαμβάνειν λόγον est loquentis partes suscipere, ut De Rep. I. p. 337. E. ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξηται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνῃ λόγον καὶ ἐλέγχῃ. Antiattista Bekkeri Anecdot. I. p. 106. 17. Λόγον λαμβάνειν; Πλάτων Πολιτείας πρώτῳ.

φίλοι ὄντες βούλοιντο] Int. τινὲς vel αὐτοί. Nam subiectum repente mutatur perinde ac si antea non sui ipsius mentionem fecisset. Ceterum verba ὥςπερ ἐγὼ — νυνί commatis a reliquis seiunximus. Dein διαλεκτικώτερον καὶ πρᾳότερον opponitur praegresso ἐριστικῶν καὶ ἀγωνιστικῶν. Nam eristici minus disputabant dialectice, verae disputandi rationis ignari.

ὧν προςομ. εἰδ. ὁ ἐρωτώμενος] h. e. ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων ἀποκρίνεσθαι, ἃ ἂν εἰδέναι προςομολογῇ ὁ ἐρ., sed in respondendo etiam iis uti, quae interrogatus se scire confiteatur. Nam προςομολογεῖν, quod ab Gedikio non debebat sollicitari, est una cum altero fateri et concedere, ut Gorg. p. 451. B. Sophist. p. 261. E. Pro ἐρωτώμενος Cornarius, Schleiermacherus et Buttmannus corrigendum statuunt ὁ ἐρόμενος. Quo vereor ut opus sit. Nam ponitur vera dialectica in eo ipso, ut quis non solum vera respondeat, sed etiam eas res in respondendo respiciat, quas interrogatus se scire confiteatur, videlicet ab interrogante commemoratas. Ut quum

ΣΩ. Τί δ'; ἐπίπεδον καλεῖς τι, καὶ ἕτερον αὖ στερεόν, οἷον ταῦτα τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις; 76

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἤδη τοίνυν ἂν μάθοις μου ἐκ τούτων, σχῆμα ὃ λέγω. κατὰ γὰρ παντὸς σχήματος τοῦτο λέγω, εἰς ὃ τὸ στερεὸν περαίνει, τοῦτ' εἶναι σχῆμα· ὅπερ ἂν συλλαβὼν εἴποιμι στερεοῦ πέρας σχῆμα εἶναι.

MEN. Τὸ δὲ χρῶμα τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὑβριστής γ' εἶ, ὦ Μένων· ἀνδρὶ πρεσβύτῃ πράγματα προστάττεις ἀποκρίνεσθαι, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐθέλεις ἀναμνησθεὶς εἰπεῖν, ὅ τί ποτε λέγει Γοργίας B ἀρετὴν εἶναι.

P. 76. *τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις;*] *ταῖς* cum Bekkero ex Coisl. Vat. Δ. Vat. b. Flor. x. addidimus.

τοίνυν ἂν μάθοις] Sic. Bodl. Vat. Δ. Flor. x. Vett. editt. *μανθάνοις*.

Meno deinde Socrati interroganti non modo vera regerit, sed etiam de iis rebus respondet, quas a se intellectas esse confitetur. Itaque veterem lectionem verissimam esse apparet. Quanquam erunt fortasse qui articulum ὁ ante *ἐρωτώμενος* cum cod. Flor. n. omissum velint.

τελευτὴν καλεῖς τι] Eandem loquendi formam ad Phaedon. p. 103. C. Protagor. p. 358. D. Cratyl. p. 399. D. p. 421. A. al. notavimus. Sic et paullo post p. 75. E. p. 76. A. p. 88. A. Ad proxima contendas Gorg. p. 464. A. *οἷον τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δοκοῦσιν εὖ ἔχειν τὰ σώματα κ. τ. λ.* De Rep. I. p. 331. C. *οἷον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἂν που κ. τ. λ.* Charmid. p. 168. D. *λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον ἡ ἀκοή.*

E. *Πρόδικος διαφέροιτο*] Hunc in distinguendis explicandisque vocabulorum significationibus studium suum posuisse constat. v. ad Protagor. p. 337. A. De formula *οὐδὲ ποικίλον* v. ad Gorg. p. 491. D.

P. 76. *ταῦτα τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις*] Vide De Rep. VIII. p. 527 sqq. *ταῦτα* sunt nota illa; v. ad Phaed. p. 69. C. et quae olim ad h. l. exposui.

πράγματα προστάττεις ἀποκρίνεσθαι] h. e. molestiam respondendi mihi iniungis. Nam *ἀποκρίνεσθαι* additur per epexegesin, quod quia ab Gedikio non est animadversum, parum recte ille *παραυτίκα* reponendum iudicavit. Neque audiendus Astius est, qui istud *πράγματα* eliminandum censet. conf. Matth. Gr. § 535. Bene comparavit Heindorfius Xenoph. Oecon. 17, 11. *τοῖς ἀσθενεστέροις πᾶσι μείω προστάττειν πράγματα.*

MEN. Ἀλλ' ἐπειδάν μοι σὺ τοῦτ' εἴπῃς, ὦ Σώκρατες, ἐρῶ σοι.

ΣΩ. Κἂν κατακεκαλυμμένος τις γνοίη, ὦ Μένων, διαλεγομένου σου, ὅτι καλὸς εἶ καὶ ἐρασταί σοι ἔτι εἰσί.

MEN. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἐπιτάττεις ἐν τοῖς λόγοις· ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τρυφῶντες, ἅτε τυραννεύοντες, ἕως ἂν ἐν ὥρᾳ ὦσι. καὶ ἅμα ἐμοῦ ἴσως κατέ-
C γνωκας, ὅτι εἰμὶ ἥττων τῶν καλῶν. χαριοῦμαι οὖν σοι καὶ ἀποκρινοῦμαι.

MEN. Πάνυ μὲν οὖν χάρισαι.

ΣΩ. Βούλει οὖν σοι κατὰ Γοργίαν ἀποκρίνωμαι, ᾗ ἂν σὺ μάλιστα ἀκολουθήσαις;

MEN. Βούλομαι· πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν λέγετε ἀποῤῥοάς τινας τῶν ὄντων κατὰ Ἐμπεδοκλέα;

MEN. Σφόδρα γε.

B. ἐπειδάν μοι σὺ τοῦτ' εἴπῃς] σύ om. Ven. Σ. Vind. 2. Vat. r.
Ὅτι οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἐπιτ.] ἀλλ' sine accentu scribunt Coisl. Vat. Δ. Paris. BCEF. et pr. Ven. Ξ. conf. infra p. 80. A.
C. Οὐκοῦν λέγετε ἀπ.] λέγεται Bodl. Vat. Δ. Cuiusmodi loci docent hos quoque libros grammaticorum correctrices manus

B. Κἂν κατακεκαλυμμένος —] Vel capite obvoluto aliquis ex sermonibus cognoscat tuis te esse pulcrum et multos habere amatores. Etenim amasiorum pulcrorum est τὸ πράγματα προστάττειν et τὸ ἐπιτάττειν ἐρασταῖς, quam in rem Biesterus comparari iubet Aeschinem in Tim. p. 98. ed. Reisk.

C. εἰμὶ ἥττων τῶν καλῶν] V. ad Phaedrum p. 227. C. Symp. p. 214. E. 216. A. C. p. 219. C. et Prolegg. ad Charmid. p. 87.

Πάνυ μὲν οὖν χάρισαι] h. e. Omnino gratum in hac re mihi fac. Neque enim Struvius audiendus est, qui χαριεῖ legendum censuit. Ceterum v. ad Phaedon. p. 82. A.

κατὰ Ἐμπεδοκλέα] Nam huius discipulus Gorgias fuit. v. Diog. L. VIII. 58. Quint. III. 1. al. Censebat autem Empe-

ΣΩ. Καὶ πόρους, εἰς οὓς καὶ δι' ὧν αἱ ἀποῤῥοαὶ πορεύονται;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τῶν ἀποῤῥοῶν τὰς μὲν ἁρμόττειν ἐνίοις τῶν πόρων, τὰς δὲ ἐλάττους ἢ μείζους εἶναι;

MEN. Ἔστι ταῦτα. D

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ξύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἔστι γὰρ χρόα ἀποῤῥοὴ σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός.

MEN. Ἄριστά μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἰρηκέναι.

ΣΩ. Ἴσως γάρ σοι κατὰ συνήθειαν εἴρηται. καὶ ἅμα, οἶμαι, ἐννοεῖς, ὅτι ἔχοις ἂν ἐξ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ φωνήν, ὃ ἔστι, καὶ ὀσμὴν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων.

MEN. Πάνυ μὲν οὖν. E

ΣΩ. Τραγικὴ γάρ ἐστιν, ὦ Μένων, ἡ ἀπόκρισις, ὥςτε ἀρέσκει σοι μᾶλλον ἢ ἡ περὶ τοῦ σχήματος.

expertos esse. Nempe isti non intellexerunt Gorgiam et Menonem ceterosque illius discipulos significari.

D. ὅ τοι λέγω] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. Scribebatur olim ὅ, τι λέγω. Dein Vind. 1. ex corr. ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθήσει. Idem habet Vat. b.

docles colorem esse τὸ τοῖς πόροις τῆς ὄψεως ἐναρμόττον, siquidem ex rebus ipsis tanquam species quaedam emanarent et per meatus oculorum in nos penetrarent. Scriptorum testimonia hanc in rem collegit Sturzius De Empedocle p. 349. et 416 sqq.

D. ξύνες ὅ τοι λέγω] V. Pindari Fragm. apud Boeckhium num. 71. Eandem coloris definitionem in Timaeo p. 68. C. reperiri bona est Gedikii animadversio.

E. Τραγικὴ γάρ ἐστιν] h. e. grandis ac magnifica, qualis oratio in Empedoclem conveniebat, qui teste Diodoro Sic. VIII. 70 τραγικὸν τῦφον habebat proprium. Sic τραγικῶς λέγειν dicitur De Rep. VIII. p. 545. E. ubi explicatur per ὑψηλολογεῖσθαι. De re v. Aristot. De sensu cap. I, et II. Plutarch. De placitis philosoph. IV. 9.

MEN. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ παῖ Ἀλεξιδήμου, ὡς ἐγὼ ἐμαυτὸν πείθω, ἀλλ' ἐκείνη βελτίων. οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι, εἰ μή, ὥσπερ χθὲς ἔλεγες, ἀναγκαῖόν σοι ἀπιέναι πρὸ τῶν μυστηρίων, ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.

77 *MEN.* Ἀλλὰ περιμένοιμ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴ μοι πολλὰ τοιαῦτα λέγοις.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω, καὶ σοῦ ἕνεκα καὶ ἐμαυτοῦ, λέγων τοιαῦτα· ἀλλ'

P. 77. A. *καὶ ὑγιᾶ, εἰπέ*] *ὑγιᾶ* unus Flor. n. Ceteri

Ἀλλ' οὐκ ἔστιν] „Non habet *ἔστιν* quo referatur in praecedentibus. Quare iungendum putaram olim sequenti *βελτίων*. Sed hoc per syntaxin non recte procedit. Nam scriptum oportebat: *Ἀλλ' οὐχ αὕτη*. Praestat igitur per anacoluthiam referre ad superius *ἀρέσκει σοι μᾶλλον*, quod idem est ac si dixisset *δοκεῖ σοι βελτίων*.“ Buttmann. — *ὡς ἐμαυτὸν πείθω*, ut mihi persuasi s. persuasum est. Gorg. p. 453. B. *ἐγὼ γὰρ εὖ ἴσθ' ὅτι, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, εἴπερ τις ἄλλος κ. τ. λ.* ubi in transcursu observamus accusativum cum infinitivo nunc nobis videri pendere ex parenthesi *ὡς ἐμαυτὸν πείθω*.

οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι] int. *ταύτην τὴν ἀπόκρισιν βελτίω εἶναι ἢ τὴν περὶ τοῦ σχήματος*. Recte vero Gedikius: „Ludit Socrates in comparatione cum mysteriis ut in Sympos. p. 209. E. Iam quum Meno Thessalus dixisset pridie Socrati abeundum sibi esse ex Attica ante mysteriorum celebrationem, Socrates haec eius verba ad alterum illum sensum facete transfert. Sensus igitur est: Credo me tibi persuasurum meam figurae definitionem meliorem esse hac coloris definitione; nisi forte tibi prius abeundum est, quam te hoc edocere queam et huius rei notitia quasi initiare; quod certe fiet, si adhuc morari volueris.“

P. 77. *προθυμίας οὐδὲν ἀπολείψω*] Loquutionem affatim illustravimus ad Sympos. p. 210. A. Dein *ὅπως μὴ* ita cum futuro iunctum habes De Rep. VI. p. 506. D. ubi eadem verba leguntur. Pendet autem *ὅπως* non ex metuendi verbo, quod Buttmannus opinabatur, sed ex *ὅρα* aut simili aliquo vocabulo. Quamquam nec abhorret, si ante *ὅπως μὴ* cum futuro iunctum metuendi verbum aliquod supplendum sit. v. ad Sympos. p. 193. A. Elmsleius ad Oed. Tyr. v. 1075.

τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι] h. e. tanquam debitum persolvere; de quo verbi usu v. Sympos. p. 194. D.

πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἑνός] Iocose qui quid fregissent, di-

ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' ἴθι δή, πειρῶ καὶ σὺ ἐμοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι, κατὰ ὅλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι, ὅ τι ἔστι, καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἑνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντάς τι ἑκάστοτε οἱ σκώπτοντες, ἀλλ' ἐάσας ὅλην καὶ ὑγιᾶ εἰπέ, τί ἐστιν ἀρετή. τὰ δέ γε παρα- B δείγματα παρ' ἐμοῦ εἴληφας.

MEN. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Σώκρατες, ἀρετὴ εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς λέγει, χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι. καὶ ἐγὼ τοῦτο λέγω ἀρετήν, ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι.

ὑγιῆ. vide tamen Matth. Gr. §. 1131.

cebantur πολλὰ ἐκ τοῦ ἑνὸς ποιῆσαι, de quo adagio v. Schotti Adagg. Gr. 1101. Erasmi Adagg. p. 266. ed. Steph. Hoc igitur facete iam Socrates transfert ad rem praesentem, Menonem monens, ne, sicuti antea fecisset, iam porro etiam virtutis partes ac formas pro universo genere afferat. Nam ἓν καὶ πολλὰ apud Platonem sensu dialectico dicitur de genere et formis generi subiectis, ut ex Phaedro, Philebo, aliis libris constat. Ceterum similis est lusus Phaedr. p. 265. D. τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι τέμνειν κατ' ἄρθρα, ᾗ πέφυκεν, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον.

B. χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι] Sunt verba poetae alicuius lyrici, ut videtur, quem Buttmannus suspicatus est δύνασθαι ita dixisse, ut esset potentem esse. Quod ut verum sit, tamen apud Platonem quidem ad hoc verbum intelligendum relinquitur αὐτά, sicuti ex eius explicatione p. 78. B. C. perspicue intelligitur. Est autem δύνασθαί τι aliquid efficere posse, ut Phileb. p. 23. E. Gorg. p. 453. A. Legg. VI. p. 757. A. Cratyl. p. 405. B. Protag. p. 335. C. conf. infra ad p. 94. B. et quae collegit Wyttenbach. Bibl. Crit. T. II. P. I. p. 47. Eodem modo verba diversae constructionis cum uno casu iuncta habes p. 78. A. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι; sc. αὐτά. Quod autem Meno censet virtutem in eo consistere, ut quis bona (nam hoc sensu nunc τὰ καλὰ dicuntur), quibus delectetur, sibi comparare queat, facile hic quoque agnoscimus sophistarum discipulum omnia utilitate metientium. Reprehendit deinde Socrates hanc definitionem sic, ut primum doceat supervacaneum esse istud χαίρειν καλοῖσι, siquidem nemo sit quin bona appetere soleat; deinde eam ostendit eodem laborare vitio, quo superiores, quum bona non quovis modo, sed honeste atque iuste comparari debeant. Mox fuit qui legendum suspicaretur: οὐ τῶν ἀγαθῶν; MEN. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ' οὐ πάντες, ὤριστε, δοκοῦσί σοι κ. τ. λ. Quo non opus est, siquidem altera interrogatio alteri ita subiicitur, ut prior tollatur dubitatio.

ΣΩ. Ἆρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι;

MEN. Μάλιστά γε.

ΣΩ. Ἆρα ὡς ὄντων τινῶν, οἳ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἑτέρων δὲ, οἳ τῶν ἀγαθῶν; οὐ πάντες, ὤριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν;

C MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλά τινες τῶν κακῶν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ καὶ γιγνώσκοντες, ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν;

MEN. Ἀμφότερα ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἦ γὰρ δοκεῖ τίς σοι, ὦ Μένων, γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν;

MEN. Μάλιστα.

ΣΩ. Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἢ γενέσθαι αὐτῷ;

MEN. Γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο;

D ΣΩ. Πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὠφελεῖν ἐκεῖνον, ᾧ ἂν γένηται, ἢ γιγνώσκων τὰ κακά, ὅτι βλάπτει ᾧ ἂν παρῇ;

B. οὐ πάντες, ὤριστε, δοκοῦσι] V. ὦ ἄριστε, quod nunc cum Bekkero e Bodl. Vat. Δ. b. mutavimus. Similis crasis exempla collegit Matthiae Gr. §. 55. T. I. p. 162. ed. III. ubi inter alia ex Aristoph. Lysistr. 948. affert ὠγαθέ. conf. etiam Schneider. ad Rempubl. I. p. 62. b.

C. τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ κ.] In his λέγεις eodem modo interpositum quo alibi φῄς, φαμέν, et sim. Theaet. p. 151. E. αἴσθησις, φῄς, ἐπιστήμη; Phaedon. p. 59. C. τίνες, φῄς, ἦσαν οἱ λόγοι; Sed nolo iterare quae de hoc genere ad Remp. Vol. II. p. 266. exposui. Similiter εἶπες Gorg. p. 473. D. ὅμως δὲ ὑπόμνησόν με σμικρόν· ἐὰν ἀδίκως ἐπιβουλεύων τυράννιδι, εἶπες. Dein καὶ ante γιγνώσκοντες habet vim intendendi, ut sit a d e o, unde cum vi subiicitur ὅμως.

Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἢ γενέσθαι αὐτῷ] Male post ἐπιθυμεῖν commate interpungunt, quem errorem ne B u t t m a n n u s quidem sustulit. Nam

ΜΕΝ. Εἰσὶ μὲν οἳ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν, εἰσὶ δὲ καὶ οἳ γιγνώσκοντες, ὅτι βλάπτει.

ΣΩ. Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι γιγνώσκειν, τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν;

ΜΕΝ. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν δῆλον, ὅτι οὗτοι μὲν οὐ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, οἱ ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλὰ ἐκείνων, ἃ ᾤοντο ἀγαθὰ εἶναι, ἔστι δὲ ταῦτά γε κακά· ὥςτε E
οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ καὶ οἰόμενοι ἀγαθὰ εἶναι δῆλον, ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὔ;

ΜΕΝ. Κινδυνεύουσιν οὗτοί γε.

ΣΩ. Τί δαί; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ὡς φῂς σύ, ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκεῖνον, ᾧ ἂν γίγνηταί, γιγνώσκουσι δήπου, ὅτι βλαβήσονται ὑπ' αὐτῶν;

ΜΕΝ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὗτοι οὐκ οἴον- 78
ται ἀθλίους εἶναι καθ' ὅσον βλάπτονται;

ΜΕΝ. Καὶ τοῦτο ἀνάγκη.

ΣΩ. Τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας;

ΜΕΝ. Οἶμαι ἔγωγε.

C. *ἢ γενέσθαι αὐτῷ;*] Vind. 1. 2. *ἢ γ.* Buttmannus *αὐτῷ* edidit.

E. *Τί δαί; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθ.*] *δαί* pro *δέ* ex Bodl. et Vat. *Δ.* restitutum. Ambr. *ἐπιθυμοῦντες μέν*, inverso verborum ordine.

sententia haec est: quid eum censes cupere mala cupientem? num hoc, ut ipsi eveniant? Sympos. p. 204. E. *ὁ ἐρῶν τῶν ἀγαθῶν τί ἐρᾷ; Γενέσθαι αὐτῷ.* Ita etiam intelligitur, cur *ἢ* non *ἦ* scriptum sit. Neque enim priori interrogationi posterior opponitur.

D. *Πότερον ἡγούμενος*] Nominativum ponit superiora in mente habens: *δοκεῖ τίς σοι γιγνώσκων — ἐπιθυμεῖν;* Dein ad *εἰσὶν μὲν οἳ ἡγούμενοι* int. *ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν*, quod monemus ne quis *οἳ* articulum loco pronominis reponendum censeat.

P. 78. *οὐ κακοδαίμονας*] Mala enim hominibus a diis iratis et infensis immitti credebantur.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅςτις βούλεται ἄθλιος καὶ κακοδαίμων εἶναι;

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα βούλεται, ὦ Μένων, τὰ κακὰ οὐδείς, εἴπερ μὴ βούλεται τοιοῦτος εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι;

B MEN. Κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐδεὶς βούλεσθαι τὰ κακά.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν δὴ ἔλεγες, ὅτι ἔστιν ἡ ἀρετὴ βούλεσθαί τε τἀγαθὰ καὶ δύνασθαι;

MEN. Εἶπον γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου λεχθέντος τὸ μὲν βούλεσθαι πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου βελτίων;

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ δῆλον, ὅτι εἴπερ ἐστὶ βελτίων ἄλλος ἄλλου, κατὰ τὸ δύνασθαι ἂν εἴη ἀμείνων.

P. 78. ἐπιθυμεῖν τὲ τῶν κακῶν] τὲ vulgo invitis libris manu scriptis neglectum primus restituit Bekkerus.

B. καὶ οὐδεὶς βούλεσθαι] Sic Bodl. Vat. Δ. Vulgo βούλεται. Dein Coisl. βούλεσθαί τε τὰ κακὰ βούλεσθαί τε τἀγαθά.

C. τἀγαθὰ φῂς οἷόν τ᾿ εἶναι] Ante τἀγαθὰ vulgo τὸ

ἢ ἐπιθυμεῖν τὲ τῶν κ.] Quemadmodum antea p. 77. B. erat χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι, ita in opposita hac finitione item servatur particula τε codd. optimorum auctoritate; et sic mox quoque p. 78. B. ὅτι ἐστὶν ἡ ἀρετὴ βούλεσθαί τε τἀγαθὰ καὶ δύνασθαι.

καὶ οὐδεὶς βούλεσθαι] Repete κινδυνεύει, cuius rei neglectio peperit lectionem βούλεται.

B. Οὐκοῦν τούτου λεχθέντος —] Nonne, hoc ita pronuntiato, alterum quidem, ut velint, suppetit omnibus? Schleiermacherus olim emendandum putabat τούτου τοῦ λεχθέντος, ex quo genitivo deinde suspensa esset partitio τὸ μὲν κ. τ. λ. eamque rationem etiam Buttmannus comprobavit. Vereor tamen, ut opus sit mutatione.

τἀγαθὰ φῂς οἷόν τ᾿ εἶναι] Articulus τὸ vulgo ante τἀγαθὰ interpositus, quem optimi libri omittunt, ab iis additus videtur, qui structurae rationem non perspexissent. Est autem verborum consecutio haec: φῂς ἀρετὴν εἶναι οἷόν τ᾿ εἶναι πορίζεσθαι τἀγαθά. Sic paullo post: εἶεν· χρυσίον δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν.

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τοῦτ' ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀρετή, δύναμις τοῦ πορίζεσθαι τἀγαθά.

MEN. Παντάπασί μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχειν, ὡς σὺ νῦν ὑπολαμβάνεις. C

ΣΩ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τοῦτο, εἰ ἀληθὲς λέγεις. ἴσως γὰρ ἂν εὖ λέγοις. τἀγαθὰ φὴς οἷόν τ' εἶναι πορίζεσθαι ἀρετὴν εἶναι;

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀγαθὰ δὲ καλεῖς οὐχὶ οἷον ὑγίειάν τε καὶ πλοῦτον; καὶ χρυσίον λέγω καὶ ἀργύριον κτᾶσθαι καὶ τιμὰς ἐν πόλει καὶ ἀρχάς; μὴ ἄλλ' ἄττα λέγεις τἀγαθὰ ἢ τὰ τοιαῦτα;

MEN. Οὐκ, ἀλλὰ πάντα λέγω τὰ τοιαῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. χρυσίον δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν, ὥς φησι Μένων ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος. πότερον προστίθης τι τούτῳ D

insertum legebatur, quod om. Bodl. pr. Coisl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. Vat. b. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. n. ut nulla diversae lectionis optio relicta videatur.

D. πότερον προστίθης τι] προστιθεὶς Vat. Δ. corr. προστιθεὶς Coisl. τοῦτο pro τούτῳ Paris. EF.

Itaque non exputo, cur Buttmannus invitis melioribus libris veterem scripturam servandam putaverit. conf. ann. ad p. 79. B.

D. Εἶεν· χρυσίον δὲ δὴ καὶ ἀργ.] Fuit qui δὲ delendum putaret. Iniuria. P. 75. C. εἶεν· εἰ δὲ δὴ τὴν χρόαν τις μὴ φαίη εἰδέναι, ἀλλ' ὡσαύτως ἀποροῖ κ. τ. λ. Protagor. p. 312. E. εἶεν· ὁ δὲ δὴ σοφιστὴς περὶ τίνος δεινὸν ποιεῖ λέγειν; Gorg. p. 473. C. εἶεν· ἀδικῶν δὲ δὴ εὐδαίμων ἔσται; Ibid. p. 508. A. εἶεν· ἢ ἐξελεγκτέος δὴ οὗτος ὁ λόγος ἡμῖν — ἢ σκεπτέον, τί τὰ συμβαίνοντα. Euthyphr. p. 13. D. εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης; Videbor, scio, aliena attulisse, ut quae ad tuendam librorum scripturam nihil valeant. At enim vero reputandum est, recte hoc loco δὲ inferri, propterea quod Socrates iam nunc in mente habet sequentem interrogationem. Poterat enim etiam hunc in modum dici: εἶεν· εἰ δὲ δὴ χρυσίον καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν, ὦ Μένων, πότερον προστίθης τι τούτῳ τῷ πόρῳ, τὸ δικαίως καὶ ὁσίως; Itaque illud δὲ habet causam et rationem satis idoneam.

ὁ μεγάλου βασιλέως] V. ad p. 70. B.

τῷ πόρῳ, ὦ Μένων, τὸ δικαίως καὶ ὁσίως; ἢ οὐδέν σοι διαφέρει, ἀλλὰ κἂν ἀδίκως τις αὐτὰ πορίζηται, ὁμοίως σὺ αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς;

ΜΕΝ. Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ κακίαν.

ΣΩ. Πάντως δήπου δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ πόρῳ δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ ὁσιότητα προσ-
E εἶναι, ἢ ἄλλο τι μόριον ἀρετῆς· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἀρετή, καί περ ἐκπορίζουσα τἀγαθά.

ΜΕΝ. Πῶς γὰρ ἄνευ τούτων ἀρετὴ γένοιτ' ἄν;

ΣΩ. Τὸ δὲ μὴ ἐκπορίζειν χρυσίον καὶ ἀργύριον, ὅταν μὴ δίκαιον ᾖ, μήτε αὑτῷ μήτε ἄλλῳ, οὐκ ἀρετὴ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπορία;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον ὁ πόρος τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἢ ἡ ἀπορία ἀρετὴ ἂν εἴη, ἀλλὰ ὡς ἔοικεν, ὃ μὲν ἂν μετὰ δικαιοσύνης γίγνηται, ἀρετὴ ἔσται, ὃ δ' ἂν ἄνευ πάντων τῶν τοιούτων, κακία.

δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ ὁσ.] Bodl. Vat. Δ. δικαιοσύνῃ σωφροσύνην.

P. 79. παίζεις πρός με;] Biesterus et qui eum sequuti sunt πρὸς ἐμέ ediderunt, praeter necessitatem. v. Iacobs ad Antholog. Pal. T. I. Praef. p. XXXII. Ast. ad Theophrasti Char. p. 59, Heindorf. ad Plat. Protagor. p. 335. A,

τὸ δικαίως καὶ ὁσίως;] Hoc per appositionem pronomini τι subiectum est. Quod si Stephanus animadvertisset, in loco sanissimo et prorsus incorrupto non adeo erat haesurus, ut τι delendum existimaret.

αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς] Quoniam intelligendum est τὸ πορίζεσθαι αὐτά, sane cum Schneidero Saxone facile αὐτὸ requiras. Videtur tamen αὐτὰ sic defendi posse, ut ipsa illa bona memorari existimentur, quum proprie de modo ea acquirendi cogitandum sit. Accedit quod pluralis numerus pronominis interdum etiam de una re intelligitur, cuius usus exempla consignavimus ad Apol. p. 19. D. Phaedon. 62. D. 70. D. al. Quae omnia apud nos eo valuerunt, ut librorum lectionem servandam iudicaremus.

E. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπορία] Singularis est usus huius vocabuli, quod quia τῷ πόρῳ opponitur, dicitur de eo, qui quaestu abstinet. Nam sensus verborum hic est: in eo autem inest ἀπορία, ut quis argentum et aurum non

MEN. Δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον εἶναι ὡς λέγεις. 79

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτων ἕκαστον ὀλίγον πρότερον μόριον ἀρετῆς ἔφαμεν εἶναι, τὴν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Εἶτα, ὦ Μένων, παίζεις πρός με;

MEN. Τί δή, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ἄρτι ἐμοῦ δεηθέντος σου μὴ καταγνύναι μηδὲ κερματίζειν τὴν ἀρετήν, καὶ δόντος παραδείγματα καθ' ἃ δέοι ἀποκρίνεσθαι, τούτου μὲν ἠμέλησας, λέγεις δέ μοι, ὅτι ἀρετή ἐστιν οἷόν τ' εἶναι τἀγαθὰ πορίζεσθαι μετὰ δικαιοσύνης, τοῦτο δὲ φῂς B
μόριον ἀρετῆς εἶναι.

MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν συμβαίνει ἐξ ὧν σὺ ὁμολογεῖς, τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν ὅ τι ἂν πράττῃ, τοῦτο

ἄρτι ἐμοῦ δεηθέντος] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCE. Ambr. Vat. ϑ. r. Vind. 1. Florentini. Vett. editt. ἐμοῦ ἄρτι. Dein Bodl. σου ο μη (sic), super o autem a manu rec. τὸν positum. Id ipsum etiam in Vat. Δ. comparet. Tum Bodl. καταγνυναι et τουτου sine accentibus, quod vitii signum solet esse. In proximis κατακερματίζειν habent Coisl. Par. C. Ambr.

B. ὅ τι ἂν πράττῃ] Sic libri fere omnes. Vulgo πράττοις.

aequirat, quando iniustum fuerit.

P. 79. Εἶτα, ὦ Μένων, παίζεις πρός με;] Itane tu, o Meno, mihi illudis s. me ludificas? Simulat enim Socrates vel admirationem vel indignationem, cui significandae inservit εἶτα, quod non raro ita dicitur. v. ad Apol. Socr. p. 28. B. De dictione conf. Phaedon. p. 89. B. σκώπτεις καὶ παίζεις πρός με.

ἐμοῦ δεηθέντος σου] supra p. 77. A.

B. τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν — εἶναι] Mireris fortasse articulum τὸ hic infinitivo praemissum, quum antea p. 78. B. et al. esset omissus. Sed hic quidem quia τὸ μ. μ. ἀ. πράττειν subiectum est, negligi profecto non potuit; de qua re v. quae subtiliter disputavit Rostius Gr. Gr. §. 125. a. De tertia persona πράττῃ post infinitivum sic usurpata, ut indefinitum subiectum intelligendum relinquatur v. ad Apol. p. 29. A, Sympos. p. 187. E. Criton. p. 49. D. Charm. p. 167. B. al. Eodem modo infra p. 97. A.

ἀρετὴν εἶναι· τὴν γὰρ δικαιοσύνην μόριον φῂς ἀρετῆς εἶναι, καὶ ἕκαστα τούτων.

MEN. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Τοῦτο λέγω, ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος ὅλην εἰπεῖν τὴν ἀρετήν, αὐτὴν μὲν πολλοῦ δεῖς εἰπεῖν ὅ τι ἔστι, πᾶσαν δὲ φῂς πρᾶξιν ἀρετὴν εἶναι, ἐάνπερ
C μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττηται, ὥςπερ εἰρηκὼς ὅ τι ἀρετή ἐστι τὸ ὅλον καὶ ἤδη γνωσομένου ἐμοῦ, καὶ ἐὰν σὺ κατακερματίζῃς αὐτὴν κατὰ μόρια. δεῖ οὖν

Τί οὖν δή; ΣΩ. Τοῦτο λέγω, ὅτι κ. τ. λ.] Vulgo hunc in modum distinguitur: *MEN. Τί οὖν δὴ τοῦτο λέγω; ΣΩ. Ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος κ. τ. λ.* Heusdius Specim. Crit. p. 87. verba *Τί οὖν δὴ — λέγω;* ipsi Socrati tribuit, qui ita et quaestionem proponat et ad eandem ipse respondeat. Quam rationem Schleiermacherus reiicit propterea, quod ea orationis forma sic tantum locum habeat, si propositionis alicuius applicatio facienda sit, quae prima specie ad rem praesentem nihil valeat. Quocirca vir doctus legendum proposuit potius: *Τί οὖν δή, εἰ ταῦτα λέγω;* postea vero sententiam verborum sic declaravit: *τί οὖν δὴ ἂν τοῦτο λέγω αὐτό;* Ex his omnibus nihil est quod nobis plane satisfaciat. Igitur reposuimus de coniectura nostra aliam lectionem, cuius veritatem et sententiarum ratio testatur et scriptura Vind. 1. 2. quodammodo confirmat: in his enim scriptum est sic: ἕκαστα τού-

καὶ ἕκαστα τούτων] h. e. καὶ σωφροσύνην καὶ ἄλλα τὰ τοιαῦτα εἶναι ἀρετήν.

Men. **Τί οὖν δή; Socr. Τοῦτο λέγω, ὅτι ἐμοῦ δ.]** Ita primus correxi in Miscellaneis Critt. a. Friedemanno et Seebodio Hildesiae editis Vol. I. Part. 2. probante Buttmanno. Vett. editt. *Μεν. Τί οὖν δὴ τοῦτο λέγω; Σω. Ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος κ. τ. λ.* quod alii aliter emendare conati sunt. Est autem ad *Τί οὖν δή;* intelligendum *τοῦτο λέγεις;* aut simile quid, hoc sensu: Quid igitur hoc sibi vult, quod nunc istud memoras? Ad quae recte Socrates: Hoc mihi volo, te quamvis rogatum a me, ut universam indicares virtutem, tamen multum abesse, ut quid ipsa sit, explicaveris ctr. — **καὶ ἤδη γνωσομ. ἐμοῦ,** et quasi ego rem sim intellecturus, etiamsi eam in partes diminuas. De *καὶ ἐὰν* et *ἐὰν καὶ* v. ad Apol. Socr. p. 32. A.

C. **ἢ μετὰ μορίου — ἀρετῇ ἂν εἴη]** Buttmannus probante Schleiermachero pro *ἢ* ex Ficino correxit *εἰ*, quod etiam Bekkerus ex corr. Par. F. recepit. Ego, etsi et ipse olim hanc rationem sequendam existimavi, tamen nunc mutata sententia librorum lectionem retinendam censeo. Etenim *ἢ* est aliter, sive alioquin: quo sensu ubi voculam acceperis, haec emerget verborum sententia, sanequam apta atque commoda: Repetenda igitur denuo est eadem quaestio, quid sit virtus,

σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ὦ φίλε Μένων, τί ἐστιν ἀρετή, ἢ μετὰ μορίου ἀρετῆς πᾶσα πρᾶξις ἀρετὴ ἂν εἴη. τοῦτο γάρ ἐστι λέγειν, ὅταν λέγῃ τις, ὅτι πᾶσα ἡ μετὰ δικαιοσύνης πρᾶξις ἀρετή ἐστιν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι πάλιν δεῖσθαι τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ἀλλ' οἴει τινὰ εἰδέναι μόριον ἀρετῆς ὅ τι ἔστιν, αὐτὴν μὴ εἰδότα;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ καὶ μέμνησαι, ὅτ' ἐγώ σοι ἄρτι D

των· τί οὖν δὴ τοῦτο λέγω ὅτι ἐμοῦ omisso ante ὅτι signo illo, quo vices dicendi ad alium transire significatur.

ὅλην εἰπεῖν τὴν ἀρετήν] ὅλον Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. Vat. 𝔟. Flor. a. b. c. o. x. quod unde natum sit, nisi ex mero calami errore, nos quidem non perspicimus.

πολλοῦ δεῖς εἰπεῖν ὅ τι ἔστι] Pro vulg. δεῖ σ' de Bekkeri sententia ex Ven. Ξ. Vat. 𝔯. dedimus δεῖς, in quorum librorum margine adscriptum: ἀντὶ τοῦ λείπῃ καὶ ἐνδεὴς εἶ εἰπεῖν, οἷον πολλοῦ δέει.

C. ἢ μετὰ μορίου ἀρετῆς π. πρ.] Pro ἢ Buttmannus et Bekkerus correxerunt εἰ, ut scriptum est in Par. F. In Bodl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Vat. 𝔟. est ἤ. Vera est lectio vulgata.

D. ὅτ' ἐγώ σοι ἄρτι ἀπεκρ.] ἄρτι om. Bodl. Vat. Δ. errore.

aut s. alioquin virtus (nobis) fuerit omnis actio cum una aliqua virtutis particula coniuncta. Eiusdem usus neglectio depravavit locum p. 96. E. conf. ad Remp. V. p. 463. D. et Hermann. ad Lucian. De Hist. Conscrib. p. 42. Struvio necessarium videbatur εἰ ἡ μετὰ μορίου ἀρετῆς π. πρ. inserto articulo, quem Buttmannus propter additum πᾶσα omitti potuisse arbitratur. Quod quid sibi velit, ego me ignorare libere confiteor. Quidni enim πρᾶξις μετὰ μορίου ἀρετῆς recte dicatur actio cum una aliqua virtute coniuncta? Phaedon. p. 69. B. μὴ γὰρ — ᾖ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ξυλλήβδην ἀληθὴς ἀρετὴ μετὰ φρονήσεως. Phileb. p. 15. A. ἡ πολλὴ σπουδὴ μετὰ διαιρέσεως. De Rep. VIII. p. 546. οὐδὲν μᾶλλον λογισμῷ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται. Legg. X. p. 906. A. B. Ac ne forte offendiculum quaeras in collocatione verborum, idem ordo est Phaed. p. 66. B. ubi est μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει. Enimvero verba μετὰ μορίου ἀρετῆς ideo anteponuntur, quia pondere et gravitate eminent.

D. Εἰ γὰρ καὶ μέμνησαι, ὅτ' ἐγώ] Quemadmodum Latini dicunt memini quum, de quo usu loquendi dixit Cortius ad Cicer. Epist. ad Diverss. VII. 28., ita Graeci frequentant μέμνημαι ὅτε, ubi ex nostra loquendi consuetudine aliam expectes particulam. v. intpp. ad Eurip. Hecub. v. 109. Deinde verba: τὴν δ. δ. τ. — ἐπιχειροῦσαν ἀπ. inserviunt epexegesi pronominis τοιαύτην. Notatur

ἀπεκρινάμην περὶ τοῦ σχήματος, ἀπεβάλλομέν που τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, τὴν διὰ τῶν ἔτι ζητουμένων καὶ μήπω ὡμολογημένων ἐπιχειροῦσαν ἀποκρίνεσθαι.

MEN. Καὶ ὀρθῶς γε ἀπεβάλλομεν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, μηδὲ σὺ ἔτι ζητουμένης ἀρετῆς ὅλης ὅ τι ἔστιν, οἴου διὰ τῶν ταύτης μορίων ἀποκρινόμενος δηλώσειν αὐτὴν ὁτῳοῦν, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τούτῳ τῷ αὐτῷ τρόπῳ λέγων, ἀλλὰ πάλιν τῆς αὐτῆς δεήσεσθαι ἐρωτήσεως, τίνος ὄντος ἀρετῆς λέγεις ἃ λέγεις; ἢ οὐδέν σοι δοκῶ λέγειν;

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

ΣΩ. Ἀπόκριναι τοίνυν πάλιν ἐξ ἀρχῆς· τί φῂς ἀρετὴν εἶναι καὶ σὺ καὶ ὁ ἑταῖρός σου;

MEN. Ὦ Σώκρατες, ἤκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ

οἴου διὰ τῶν τ. μορίων] Pro οἴου Bodl. οὐ; Paris. BCEF. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. n. Vind. 1. et pr. Coisl. σύ, quod et ipsum mero scribae errori tribuendum, qui tamen deinde propagatus ulterius est. Talia mentione interdum digna sunt ideo, quia inde codicum nostrorum cognatio luculentissime perspicitur.

ἢ οὐδέν σοι δοκῶ λέγειν;] Vulgo ἤ, quod e Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. C. emendatum.

vero petitio principii, quam dialectici appellant.

πάλιν τῆς αὐτῆς δεήσεσθαι ἐρωτήσεως] Dubitavit Buttmannus, utrum δεήσεσθαι in δεήσειν esset mutandum, an illud pro hoc dictum putari oporteret. Neutra ratio probari potest. Dixerat antea Socrates: ἢ οὐ δοκεῖ σοι πάλιν δεῖσθαι τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, an non putas eandem te opus habiturum interrogationem? Quod posteaquam Meno aegre concessit, Socrates nunc idem rursus inculcat: Sed tibi persuadeas, inquit, te rursus hac eadem quaestione indigere, quid tandem virtus sit, ut dicere possis ea quae dicas. Ceterum ὄντος, usu haud ita raro, praedicato accommodatum est, ut p. 87. C. 91. C. Cratyl. p. 418. E. Protag. p. 354. C. al. v. Indic. ad Remp. in voc. Participium.

P. 80. *αὐτός τε ἀπορεῖς καὶ τ. ἄ. ἀ. ποιεῖς*] Theaet. p. 149. A. οἱ δὲ τοῦτο μὲν οὔ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ubi legam ἀπορώτατος. Gorg. p. 522. B. Mox de ἀτεχνῶς v. ad Phaedon. p. 90. C.

ταύτῃ τῇ πλατείᾳ νάρκῃ] Huius piscis vim descripserunt Oppian. Halieut. II. 56—85. III. 149 sqq. Aristot. Hist. An. IX. 37. Aelian. N. A. I. 36. IX. 14. Plinius A. N.

συγγενέσθαι σοι, ὅτι σὺ οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτός τε ἀπο- 80
ρεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν· καὶ νῦν, ὥς γέ
μοι δοκεῖς, γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς
κατεπᾴδεις, ὥςτε μεστὸν ἀπορίας γεγονέναι. καὶ δο-
κεῖς μοι παντελῶς, εἰ δεῖ τι καὶ σκῶψαι, ὁμοιότατος
εἶναι τό τε εἶδος καὶ τἆλλα ταύτῃ τῇ πλατείᾳ νάρ-
κῃ τῇ θαλαττίᾳ. καὶ γὰρ αὕτη τὸν ἀεὶ πλησιάζοντα
καὶ ἁπτόμενον ναρκᾶν ποιεῖ· καὶ σὺ δοκεῖς μοι νῦν
ἐμὲ τοιοῦτόν τι πεποιηκέναι, ναρκᾶν. ἀληθῶς γὰρ
ἔγωγε καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ στόμα ναρκῶ, καὶ οὐκ B
ἔχω, ὅ τι ἀποκρίνωμαί σοι. καίτοι μυριάκις γε περὶ
ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς,
καὶ πάνυ εὖ, ὥς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν· νῦν δὲ οὐδ᾽
ὅ τι ἔστι τὸ παράπαν ἔχω εἰπεῖν. καί μοι δοκεῖς εὖ
βουλεύεσθαι οὐκ ἐκπλέων ἐνθένδε οὐδ᾽ ἀποδημῶν·

P. 80. *ὥς γέ μοι δοκεῖς*] Sic dedi e Bodl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Vat. r. Editt. omnes *γ᾽ ἐμοί*. v. ann. ad Protagor. p. 341. E. Menex. p. 241. A.

B. *καὶ τὸ στόμα ναρκῶ*] Sic Bodl. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Flor. b. o. Editt. omnes τὸ *σῶμα*. Sed *στόμα* cur memoretur potius, proxima declarant, *καὶ οὐκ ἔχω ὅ τι ἀποκρίνωμαί σοι*.

XXXII. 1. torpedo etiamsi procul et e longinquo, vel si hasta virgave attingatur, quamvis praevalidi lacerti torpescunt. et IX. 42. novit torpedo vim suam ipsa non torpescens etc. *Gedik*. Huic igitur pisci (qui hodie Raia torpedo vocatur) Meno Socratem ait similem esse τὸ *εἶδος*, fortasse habita ratione epitheti *πλατεία* ad faciem eius respiciens Silenis simillimam, quae eleganter depingitur Sympos. p. 215. A. sqq. De pronomine *ταύτῃ* v. ad p. 76. A. Fuit enim qui hac ratione, in so fern, interpretaretur.

τοιοῦτόν τι πεποιηκέναι, ναρκᾶν] Infinitivus *ναρκᾶν* continet epexegesin pronominis *τοιοῦτόν τι* ideoque et ipse ex *πεποιηκέναι* pendere existimandus est. Cuius structurae exempla alibi dedimus.

B. *δοκεῖς εὖ βουλεύεσθαι —*] videris tibi bene consulere. v. ad Sympos. p. 176. D. De re v. Criton. p. 52. B. Dein *ποιοῖς* optativus, quem plurimi libri suppeditarunt, per sententiae rationem prorsus est necessarius. Nam indicativus, quem vulgo circumferunt, hunc haberet sensum: si in peregrina civitate hoc facis, quemadmodum facis, in ius rapieris Quod certe perabsurde dictum fuerit. — *ἀπαχθείης*. Schol. *ὡς κακοῦργος παραδοθείης εἰς τὸ δεσμωτήριον*. Reiskii Indic. Demosth. in h. v.

εἰ γὰρ ξένος ἐν ἄλλῃ πόλει τοιαῦτα ποιοῖς, τάχ' ἂν ὡς γόης ἀπαχθείης.

ΣΩ. Πανοῦργος εἶ, ὦ Μένων, καὶ ὀλίγου ἐξηπάτησάς με.

ΜΕΝ. Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;

C ΣΩ. Γιγνώσκω οὗ ἕνεκά με εἴκασας.

ΜΕΝ. Τίνος δὴ οἴει;

ΣΩ. Ἵνα σε ἀντεικάσω. ἐγὼ δὲ τοῦτο οἶδα περὶ πάντων τῶν καλῶν, ὅτι χαίρουσιν εἰκαζόμενοι. λυσιτελεῖ γὰρ αὐτοῖς· καλαὶ γάρ, οἶμαι, τῶν καλῶν καὶ αἱ εἰκόνες. ἀλλ' οὐκ ἀντεικάσομαί σε. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἡ νάρκη αὐτὴ ναρκῶσα οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖ ναρκᾶν, ἔοικα αὐτῇ· εἰ δὲ μή, οὔ. οὐ γὰρ εὐπορῶν

τοιαῦτα ποιοῖς] Vulgo ποιεῖς, quod nuper e Bodl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BF. Vat. b. Flor. b. o. x. emendatum.

C. Τίνος δὴ οἴει;] δὲ Bodl. Vat. Δ. b. r.

ἐγὼ δὲ τοῦτο οἶδα] τοῦτο deletur Bodl. Coisl. Vat. Δ.

ὀλίγου ἐξηπάτησάς με] V. ad Symp. p. 198. C. Menex. p. 236. B. Verbum εἰκάζειν illustravit Ruhnkenius ad Timaeum p. 95 sqq.

C. Τίνος δὴ οἴει] Repete ἕνεκα. v. ad Sympos. p. 202. B. Cratyl. p. 408. D. et Parmenid. p. 163. E.

εἰ μὲν νάρκη αὐτὴ ναρκῶσα] h. e. quum ipsa torpeat: quod tamen ita fieri non solet.

περὶ ἀρετῆς, ὃ ἔστιν] Falsam esse eorum opinionem, qui in huiusmodi locis ὅ pro τί vel ὅ τι dictum putant in superiore libri editione copiose ad h. l. disputavimus. conf. Hermann. ad Aiac. v. 1238. et quae ad Remp. IV. p. 444. A. VI. p. 504. A. VIII. p. 559. A. monuimus. Hoc loco poterat plenius etiam sic scribi: καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς τοῦθ' ὃ ἔστιν ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα. In proximis verbo ἅψασθαι tangitur comparatio cum torpedine. De structura verborum ὅμοιος εἶ οὐκ εἰδότι v. ad Protag. p. 361. C. Remp. VII. p. 527. D. Hipp. mai. p. 300. E. Phaed. p. 87. E. si res tanti est: est enim haec constructio a Platone frequentissime usurpata.

D. ἐθέλω μετὰ σοῦ σκ.—] „Quod Socrates hic promittit, non praestat, impeditus postea ab ipso Menone, quaerente semel et iterum de alia re, po-

αὐτὸς τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν. καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς, ὃ ἔστιν, ἐγὼ μὲν οὐκ D οἶδα, σὺ μέντοι ἴσως πρότερον μὲν ᾔδησθα πρὶν ἐμοῦ ἅψασθαι, νῦν μέντοι ὅμοιος εἶ οὐκ εἰδότι. ὅμως δὲ ἐθέλω μετὰ σοῦ σκέψασθαι καὶ συζητῆσαι, ὅ τί ποτε ἔστι.

MEN. Καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις, ὦ Σώκρατες, τοῦτο, ὃ μὴ οἶσθα τὸ παράπαν ὅ τι ἔστι; ποῖον γὰρ ὧν οὐκ οἶσθα προθέμενος ζητήσεις; ἢ εἰ καὶ ὅ τι μάλιστα ἐντύχοις αὐτῷ, πῶς εἴσει, ὅτι τοῦτό ἐστιν, ὃ σὺ οὐκ ᾔδησθα;

ΣΩ. Μανθάνω οἷον βούλει λέγειν, ὦ Μένων. ὁρᾷς τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις; ὡς οὐκ E

Par. BCEF. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. x. Vett. editt. τόδε.

D. πρότερον μὲν ᾔδησθα] V. ᾔδεισθα, quod e Bodl. et Vat. Δ. mutatum. Diximus de his formis ad Sympos. p. 198. C. ed. sec. Mox tamen libri omnes ὃ σὺ οὐκ ᾔδεισθα; praeter unum solum Flor. n. unde ᾔδησθα revocare non dubitavimus.

stremo fastidiente hanc disquisitionem de eo, quid sit virtus, et properante ad priorem illam, num possit addisci." *Biester.*

καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις] Deyksius De Megaricis p. 59. hanc argumentationem a Megaricis repetitam esse suspicatur. Quod tamen adversatur temporum rationibus, siquidem in prolegomenis recte disputavimus Menonem Platonicum aliquanto ante Socratis mortem scriptum esse. Itaque ego quidem arbitror hanc cavillationem acceptam referri Protagoreis, quorum dialectica artificia in Euthydemo perstringi meminimus. Nam quod deinde dicitur hic sermo ἐριστικὸς esse, satis constat quicunque litigiose disputarent, eos omnes apud Platonem aliosque scriptores eristicorum nomine ornari. Simillima autem huic argumentatio est in Euthydemo p. 275. D. E. Ceterum futilis est viri cuiusdam docti coniectura, legendum putantis: ποῖον γὰρ ὃ οὐκ οἶσθα πρ.

E. ὁρᾷς τοῦτον ὡς ἐρ. λ. κατάγεις] Ὁρᾷς cum irrisione praemissum exemplis illustravimus ad Apol. Socr. p. 24. A. et Symp. p. 202. D. Pro κατάγεις Buttmannus παράγεις requirebat, quod tamen librorum caret testimonio. Ac defendi verbum poterit sic, ut Meno, qui virtutem iterum iterumque frustra definire conatus erat, post longas ambages sermonem iam ad eristicas argutias deducere dicatur.

ἄρα ἔστι ζητεῖν ἀνθρώπῳ οὔτε ὃ οἶδεν οὔτε ὃ μὴ οἶδεν. οὔτε γὰρ ἄν γε, ὃ οἶδε, ζητοῖ· οἶδε γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῷ γε τοιούτῳ ζητήσεως· οὔτε ὃ μὴ οἶδεν· οὐδὲ γὰρ οἶδεν ὅ τι ζητήσει.

81 MEN. Οὐκοῦν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι ὁ λόγος οὗτος, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐκ ἔμοιγε.

MEN. Ἔχεις λέγειν, ὅπῃ;

ΣΩ. Ἔγωγε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα —

MEN. Τίνα λόγον λεγόντων;

ΣΩ. Ἀληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν.

MEN. Τίνα τοῦτον; καὶ τίνες οἱ λέγοντες;

ΣΩ. Οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν ἱερέων τε καὶ

E. οὔτε γὰρ ἄν γε, ὃ οἶδε] Flor. x. γὰρ ἂν ὅ γε οἶδε, ut est apud Stobaeum. In Coisl. γε desideratur.

P. 81. τῶν ἱερέων τε καὶ τῶν ἱερειῶν] Alterum τῶν ante ἱερειῶν repetitum om. Par. DF. Flor. a. b. c. o.

οὔτε γὰρ ἄν γε, ὃ οἶδε, ζητοῖ] Stob. Serm. 41. scriptum habet οὔτε γὰρ ἂν ὅ γε οἶδε ζητεῖ. invitis codd. Platonis omnibus praeter unum Flor. x. qui cum Stobaeo consentit. Sed melius γε connectitur cum primario orationis membro quam cum relativo. Aptius enim ad sententiam est: non enim certe quaesierit de eo, quod novit, quam non enim quaerit quod certe iam novit. Neque collocatio voculae nos moratur, quae alia esse profecto haudquaquam potuit. Nam post ὃ illa posita aliam efficit verborum sententiam; post οὔτε autem vel γὰρ vel ζητοῖ prorsus importune inculcabitur. Xenoph. Oecon. VII. 2. οὐδὲ γὰρ ἄν γε νῦν — ἑώρας, εἰ μή —. Anaxil. apud Polluc. X. 190. οὐκ ἄν γέ μοι τουτὶ γένοιτο κεράμινον. quae attulit G. Dindorf. in Stephani Thes. Paris. Vol. II. p. 538. Similia dabit Elms. ad Eurip. Med. p. 214.

P. 81. περὶ τὰ θεῖα πράγματα —] Abrupta oratio Menone interpellante: cuius generis exempla collegit Heindorf. ad Sophist. p. 443.

τῶν ἱερέων τε καὶ τ. ἱερ.] De fontibus, unde haec de animorum migratione doctrina manaverit, post Heynium ad Virgil. Aen. VI. v. 735 sqq. praeclare disputavit Lobeckius Aglaopham. T. II. p. 796 sqq. ubi quid Pythogoreis et quid Orphicis debeatur, subtiliter rimari conatus est. Hoc

τῶν ἱερειῶν ὅσοις μεμέληκε περὶ ὧν μεταχειρίζονται λόγον οἵοις τ' εἶναι διδόναι· λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν, ὅσοι θεῖοί εἰσιν. ἃ B δὲ λέγουσι, ταυτί ἐστιν. ἀλλὰ σκόπει, εἴ σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν. φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τελευτᾶν, ὃ δὴ ἀποθνήσκειν καλοῦσι, τοτὲ δὲ πάλιν γίγνεσθαι, ἀπόλλυσθαι δ' οὐδέποτε. δεῖν δὴ διὰ ταῦτα ὡς ὁσιώτατα διαβιῶναι τὸν βίον· „Οἷσι γὰρ ἂν Φερσεφόνα ποινὰν παλαιοῦ πένθεος δέξηται, εἰς τὸν ὕπερθεν ἅλιον κείνων ἐνάτῳ ἔτει ἀνδιδοῖ ψυχὰν πάλιν, ἐκ τᾶν βασιλῆες ἀγαυοὶ καὶ C σθένει κραιπνοὶ σοφίᾳ τε μέγιστοι ἄνδρες αὔξονται· ἐς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἥρωες ἁγνοὶ πρὸς ἀνθρώπων καλεῦνται.“ ἅτε οὖν ἡ ψυχὴ ἀθάνατός τε οὖσα καὶ πολλάκις γεγονυῖα, καὶ

B. πένθεος δέξηται] V. δέξεται. Coniunctivum praebuerunt Ven. ΞΣ. et Stobaeus; requisiverat Porsonus ad Eurip. Hecub. v. 539. Mox ψυχὰς Boeckh. Fragm. Pind. 98.

C. ἥρωες ἁγνοί] ἀγαυοὶ Ven. ΞΣ. Vind. 2. Flor. x. Dein καλέονται Vind. 2. Flor. x.

loco quod ea ad sacerdotes et poetas auctores refertur, id nostro quidem iudicio certo est argumento philosopho non Pythagoreos potissimum sed Orphicos ob oculos versatos esse. Et fieri potest, ut maxime Empedocles respiciatur, cuius discipulum fuisse Gorgiam Leontinum quum aliunde tum ex Quintil. III. 1. constat. Is enim talem migrationem animorum statuit. v. Sturz. De Empedocl. p. 443 sqq. Articulum τῶν ante ἱερειῶν Buttmannus cum Paris. B. F. omittendum censet. Vereor ut recte, siquidem ita expectabis potius hoc: τῶν τε ἱερέων καὶ ἱερειῶν, ut Phaedon. p. 94. D. vel τῶν ἱερέων καὶ ἱερειῶν sicuti Phaedr. 81. B.

λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος] V. Boeckh. ad Fragm. Pindari p. 623. Dissen. Vol. II. p. 632.

B. Οἷσι γὰρ ἂν Φερσεφόνα —] Recte Buttmannus: „οἷς ἂν δέξεται antiquior sermo pro παρ' ὧν ἂν δέξηται. Iliad. β. 186. δέξατό οἱ σκῆπτρον πατρώϊον. ibid o. 39. Θέμιστι δὲ δέκτο δέπας.“ Copiose de hac loquendi forma dixit Schaeferus ad Eurip. Hecub. v. 539. ubi Porsonus ex Stob. scribendum censet δέξηται, quod recepit Astius. Est autem πένθος non tam luctus, quam id quod luctum efficit, h. e. culpa in mortali corpore olim contracta. Pro ψυχὰν Boeckhius propter proximum τᾶν reponendum censet ψυχάς. Pluralem Buttmannus defendit sic,

ἑωρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν Ἅιδου καὶ πάντα χρήματα, οὐκ ἔστιν ὅ τι οὐ μεμάθηκεν, ὥςτε οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ ἄλλων οἷόν τε εἶναι αὐτὴν ἀναμνησθῆναι ἅ γε καὶ πρότερον ἠπίστατο. ἅτε γὰρ τῆς φύσεως ἁπάσης συγγενοῦς οὔσης, καὶ D μεμαθηκυίας τῆς ψυχῆς ἅπαντα, οὐδὲν κωλύει ἓν μόνον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἄνθρωποι, τἆλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἐάν τις ἀνδρεῖος ᾖ καὶ μὴ ἀποκάμνῃ ζητῶν· τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μανθάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν. οὔκουν δεῖ πείθεσθαι τούτῳ τῷ ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἂν ἡμᾶς ἀργοὺς ποιήσειε καὶ ἔστι τοῖς μαλακοῖς τῶν E ἀνθρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι· ὅδε δὲ ἐργατικούς τε καὶ ζητητικοὺς ποιεῖ. ᾧ ἐγὼ πιστεύων ἀληθεῖ εἶναι ἐθέλω μετὰ σοῦ ζητεῖν ἀρετὴ ὅ τι ἔστι.

D. καὶ μὴ ἀποκάμνῃ] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Flor. a. b. o. x. Vett. editt. ἀποκάμῃ.
E. ἐργατικούς τε καὶ ζητ.] Vett. editt. ἐργαστικούς. Illam formam praebuerunt Coisl. Vat. Δ. Ven. Ξ. Par. BCEF. Vat. b. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. x. Mox ἀληθεῖ εἶναι optimi quique pro ἀληθῆ εἶναι.
ἀλλὰ πῶς λέγεις] Editt. omnes ἀλλ' ἁπλῶς λέγεις, quod correxi e Vat. r. Flor. x. et Stobaeo. v. ann. exeg.

ut plenum sermonem statuat futurum fuisse hunc: κείνων ἐνάτῳ ἀεὶ ἔτει ψυχὰν ἑκάστου ἀνδιδοῖ.

καὶ πάντα χρήματα] h. e. denique s. postremo, ut verbo comprehendam, de quo usu voc. καὶ v. Schaefer. ad Demosth. Appar. T. I. p. 305. Fritsche Quaest. Luciann. p. 67. nostra ad Gorg. p. 465. B. Winckelm. ad Euthydem. p. 291. D. Itaque non assentior Struvio et Buttmanno, qui καὶ delendum censuerunt.

C. ἅτε γὰρ τῆς φύσεως ἁπάσης συγγ.] Argumentatur hunc in modum: Quia rerum natura cognata est, hoc est, quia res superae et infernae arctissima necessitudine inter se cohaerent, consequens est, ut animus, quum omnia, quae et hic et apud inferos sunt, lustraverit eorumque meminerit, si in unius alicuius rei memoriam redeat, reliqua omnia investigando sponte inveniat, quae cum illa coniuncta fuerunt. Enimvero demonstrare philosophus vult fieri utique posse, ut de eo, quod ignoremus, quaestiones instituamus eoque ipso ad veri cognitionem perveniamus. Mira tamen haec argumentatio videbitur propterea, quod ex hoc uno cognitionis fons et origo repetitur, quod animus institutis migrationibus omnia paullatim conspexerit.

MEN. Ναί, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ πῶς λέγεις τοῦτο, ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἣν καλοῦμεν μάθησιν, ἀνάμνησίς ἐστιν; ἔχεις με τοῦτο διδάξαι ὡς οὕτως ἔχει;

ΣΩ. Καὶ ἄρτι εἶπον, ὦ Μένων, ὅτι πανοῦργος εἶ, καὶ νῦν ἐρωτᾷς, εἰ ἔχω σε διδάξαι, ὃς οὔ φημι διδαχὴν εἶναι, ἀλλ' ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ εὐθὺς φαί- 82
νωμαι αὐτὸς ἐμαυτῷ τἀναντία λέγων.

MEN. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο βλέψας εἶπον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἔθους. ἀλλ' εἴ πώς μοι ἔχεις ἐνδείξασθαι, ὅτι ἔχει ὥςπερ λέγεις, ἔνδειξαι.

ΣΩ. 'Αλλ' ἔστι μὲν οὐ ῥᾴδιον, ὅμως δὲ ἐθέλω προθυμηθῆναι σοῦ ἕνεκεν. ἀλλά μοι προςκάλεσον τῶν πολλῶν ἀκολούθων τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἕνα, ὅντινα βούλει, ἵνα ἐν τούτῳ σοι ἐπιδείξωμαι. B

ἔχεις με τοῦτο διδάξαι] μετὰ τοῦτο Bodl. Vat. Δ. etiam in manifestis erroribus saepenumero mirifice consentientes.

P. 82. σοῦ ἕνεκεν] Sic Bodl. Coisl Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BCF. Ambr. Vat. ɓ. r. Flor. b. o. x. Vett. editt. ἕνεκα. Dein προςκάλεσαι Vat. ɓ. r. Vind. 1. 2.

B. ἵνα ἐν τούτῳ σοι ἐπιδ.] Pro τουτῳί Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Flor. x. τούτῳ praebuerunt.

Multo aliter certe philosophus in aliis libris, ut in Phaedro p. 246 — 249. Phaedon. p. 84. A. sqq., hunc locum tractavit, ubi item ex hac doctrina veritatis cognoscendae facultatem ostendit. Nam illic certe haud obscure significavit veritatis cognitionem ideo ex recordatione oriri, quia animus olim usus sit mentis divinae communione. Sed nimirum sunt haec ita haud dubie ad ludificandum Menonem exposita, de qua re diximus in Prolegomenis.

E. ὅδε δὲ ἐργατικούς] V. ἐργαστικούς, quod retinuit Astius. Sic De Rep. VIII. p. 554. A. e melioribus libris ἐργάτης dedimus pro ἐργαστής, quod in Euthydem. p. 281. C. ne uno quidem codice confirmatur.

ἀλλὰ πῶς λέγεις —] Vulgata si retinetur scriptura, ἀλλ' ἁπλῶς, Bekkero quoque et Buttmanno probata illa, Meno hoc quaerit, censeatne Socrates hoc simpliciter ac sine exceptione verum esse. Ita vero ille ex parte quidem certe concedit, quod non ab eo concedi quae proxime sequuntur certissime arguunt. Quocirca unice probandum ἀλλὰ πῶς.

P. 82. τῶν πολλῶν — τουτωνὶ] Non sine causa multitudo servorum significatur. Erat enim Meno nobilissimo loco natus. Dein ἐν τούτῳ est an diesem. De Rep. III. p. 391. D. ἐν τούτῳ δηλῶσαι. ubi v. ann.

MEN. Πάνυ γε. Δεῦρο, πρόσελθε.

ΣΩ. Ἕλλην μέν ἐστι καὶ ἑλληνίζει;

MEN. Πάνυ γε σφόδρα, οἰκογενής.

ΣΩ. Πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν, ὁπότερ' ἄν σοι φαίνηται, ἢ ἀναμιμνησκόμενος ἢ μανθάνων παρ' ἐμοῦ.

MEN. Ἀλλὰ προσέξω.

ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι, ὦ παῖ, γιγνώσκεις τετράγωνον χωρίον ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν;

ΠΑΙ. Ἔγωγε.

C *ΣΩ.* Ἔστιν οὖν τετράγωνον χωρίον ἴσας ἔχον τὰς γραμμὰς ταύτας πάσας, τέτταρας οὔσας;

C. *εἰ ἦν ταύτῃ δυοῖν ποδοῖν*] Pro ἦν, quod Wolffi ingenio debetur, libri omnes ἐν.

ἄλλο τι ἅπαξ] ἄλλο τι ἢ ἅπαξ Ven. Σ. Vind. 2. et rec.

B. *Ἕλλην μέν ἐστι καὶ ἑλληνίζει*] Usurpatur μὲν in interrogatione sic, ut sententia, quae δὲ habere debebat, reticeatur. Veluti hoc loco intelligi potest: quamquam fortasse non erit doctus et literis imbutus. Ex quo apertum est, qua lege et condicione vocula in interrogando adhibeatur. Nam ponitur ea sic, ut aliquid esse sumamus, etiamsi aliud quid cum eo alias coniunctum non habeat locum. Quo ipso differt a πού, quod coniecturae vel suspicionis facit indicium. Respondet fere nostrum doch, veluti hoc loco commode dixeris: Er ist doch ein Grieche und spricht griechisch? Exempla voculae ita positae sunt Charmid. 153. C. Theaet. p. 161. E. Eurip. Med. v. 676. 1119. Hippolyt. v. 315. Aristoph. Avv. v. 1214. Ceterum aliter de usu eius statuunt Buttmannus ad h. l. et Hermannus in Censura Medeae ab Elmsleio editae ad v. 1093. quorum sententiam in prima editione huius libri retulimus.

ὁπότερ' ἄν σοι φαίνηται] utrum de duobus tibi videatur, utrumcunque sit. Nam ita coniunctivus cum ἂν explicandus est. Quocirca cave cum viro quodam docto scribendum putes ὁπότερά σοι φαίνεται. De plurali ὁπότερα hodie nota sunt omnia: contulisse tamen iuvabit Sophist. p. 222. B. Euthydem. p. 275. E. Dein haereo in duplici ἤ, quum utrum an requiratur. Igitur corrige εἰ ἀναμιμνησκ

Εἰπὲ δή μοι] Sequitur locus nobilissimus, quo Socrates servulum Menonis quendam geometriae imperitum eo perducit, ut geometrica didicisse videatur. De quo mihi quidem Schleiermacherus videtur iudicavisse rectissime. Is enim Socratem arbitratur puero tam manifesto suppeditare notiones, quas explicari cupiat, ut de propria earum generatione, quam ille arte quasi obstetricia ef-

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ καὶ ταυτασὶ τὰς διὰ μέσου ἐστὶν ἴσας ἔχον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴη ἂν τοιοῦτον χωρίον καὶ μεῖζον καὶ ἔλαττον;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν εἴη αὕτη ἡ πλευρὰ δυοῖν ποδοῖν καὶ αὕτη δυοῖν, πόσων ἂν εἴη ποδῶν τὸ ὅλον; Ὧδε δὲ σκόπει. εἰ ἦν ταύτῃ δυοῖν ποδοῖν, ταύτῃ δὲ ἑνὸς ποδὸς μόνον, ἄλλο τι ἅπαξ ἂν ἦν δυοῖν ποδοῖν τὸ χωρίον;

Coisl. Dein ἂν cum Bodl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. ante ἦν collocavimus. Vett. editt. ἦν ἂν δ.

ficere se dictitabat, haudquaquam cogitari possit. Quippe idem vir doctus acute pervidit, id nunc ne propositum quidem esse Socrati, qui illud potius agat, ut ex facilitate, qua notiones geometricae a puero arripiantur, eas non nunc demum in animo eius nasci demonstrare conetur. Respicitur, ut videtur, ad hunc locum Phaedon. p. 73. A. B. Putandus autem Socrates est figuram in arena delineavisse. De qua re audias Schleiermacherum, ita commentantem. „Hoffentlich wird es nicht nöthig sein, diese einfache Sache erst durch eine Zeichnung zu erläutern. Socrates zeichnet zuerst ein Viereck, dessen Seite zweifüssig genommen wird und durchschneidet es parallel mit der Grundlinie und Höhe von den Punkten aus, wo er die Abtheilung der Füsse angedeutet hatte. Dann setzt er an die Grundlinie und Höhe noch zweifüssige Linien an mit Andeutung des grossen Vierecks, welches er hernach noch einmal aus seinem vier Theilen zusammensetzt. Zuletzt zieht er die Diagonalen dieser einzelnen Theile von ihren obern und innern Ecken aus, so dass die äusseren Winkel, welche zugleich das grosse Viereck bilden, ungetheilt bleiben, woraus denn das gesuchte Viereck entsteht.

C. καὶ ταυτασὶ τὰς διὰ μέσου] Intellige lineas transversas. Proxima sic interpreteris: Nonne tale spatium, quale est quod quadrato hoc includitur, et maius et minus esse possit?

εἰ ἦν ταύτῃ δυοῖν ποδοῖν] Libri omnes εἰ ἐν τ. quod duce Ficino emendavit Fr. A. Wolfius: receperunt ἦν etiam Buttmannus et Bek-

ΠΑΙ. Ναί.

D ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν καὶ ταύτῃ, ἄλλο τι ἢ δὶς δυοῖν γίγνεται;

ΠΑΙ. Γίγνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα δὶς γίγνεται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσοι οὖν εἰσὶν οἱ δύο δὶς πόδες; λογισάμενος εἰπέ.

ΠΑΙ. Τέτταρες, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν γένοιτ' ἂν τούτου τοῦ χωρίου ἕτερον διπλάσιον, τοιοῦτον δέ, ἴσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς ὥςπερ τοῦτο;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσων οὖν ἔσται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν, πηλίκη τις E ἔσται ἐκείνου ἡ γραμμὴ ἑκάστη. ἡ μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου;

ΠΑΙ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι διπλασία.

ΣΩ. Ὁρᾷς, ὦ Μένων, ὡς ἐγὼ τοῦτον οὐδὲν διδάσκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἴεται εἰδέναι, ὁποία ἐστὶν, ἀφ' ἧς τὸ ὀκτώπουν χωρίον γενήσεται. ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

D. ἄλλο τι ἢ δὶς δ.] Bekkerus ἢ invitis libris omnibus delevit.

οἱ δύο δὶς πόδες;] Steph. cum solis Par. E. Vat. r. οἱ δὶς δύο π.

E. τί δὲ ἡ ἐκείνου] Bodl. Vat. Δ. δαί, hic quidem manifesto errore: quod argumento est ne in talibus quidem rebus optimis codicibus tuto confidere licere.

ἐγὼ τοῦτον οὐδὲν δ.] V. τούτων, quod em. e Bodl. Vat. Δ.

kerus. Sensus est: si latus quadrati hac parte duorum pedum esset, hac autem unius tantum pedis.

D. Οὐκοῦν γένοιτ' ἂν — ὥςπερ τοῦτο;] Nonne possit esse spatium aliquod,

MEN. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οἶδεν οὖν;

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οἴεται δέ γε, ἀπὸ τῆς διπλασίας;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμνησκόμενον ἐφεξῆς, ὡς δεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι. Σὺ δέ μοι λέγε, ἀπὸ τῆς διπλασίας γραμμῆς φῂς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; τοιόνδε λέγω, μὴ ταύτῃ μὲν μακρόν, τῇ δὲ 83
βραχύ, ἀλλὰ ἴσον πανταχῇ ἔστω ὥςπερ τουτί, διπλάσιον δὲ τούτου, ὀκτώπουν. ἀλλ' ὅρα εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ ἔσεσθαι.

ΠΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἂν ἑτέραν τοσαύτην προςθῶμεν ἐνθένδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀπὸ ταύτης δή, φῄς, ἔσται τὸ ὀκτώπουν χωρίον, ἂν τέτταρες τοσαῦται γένωνται;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἀναγραψώμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἴσας τέτ- B
ταρας. ἄλλο τι ἢ τουτὶ ἂν εἴη, ὃ φῂς τὸ ὀκτώπουν εἶναι;

Ven. Ξ. Vat. ƀ. Veterem lectionem defendere conatus est Buttmannus; sed τοῦτον vere coniecerat Schleiermacher.

τὸ ὀκτώπουν] Hanc formam constanter tenent Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Ξ. Par. BCEF. Ambr. Vat. ƀ. Flor. a. b. c. o. x. Vind. 2. eandem mox etiam Ven. Σ. habet. Vulgo scribebatur ὀκτάπουν.

P. 83. B. *ἄλλο τι ἢ τουτί*] Hic quoque Bekkerus de more suo voculam ἢ, nescio cur, ipsi maxime infestam codicibus invitis delevit. v. etiam p. 87. D. 82. B. conf. ad Lysid. p. 222. D.

quod altero tanto maius sit, quam hoc, sed tale, ut item latera omnia habeat aequalia? Nam per participium explicatur illud, quod est τοιοῦτον, ut Xenoph. Cyrop. VII. 2, 17.

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν αὐτῷ ἐστὶ ταυτὶ τέτταρα, ὧν ἕκαστον ἴσον τούτῳ ἐστὶ τῷ τετράποδι;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Διπλάσιον οὖν ἐστὶ τὸ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Οὐ μὰ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποσαπλάσιον;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

C ΣΩ. Ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, ὦ παῖ, οὐ διπλάσιον ἀλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον.

ΠΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τεττάρων γὰρ τετράκις ἐστὶν ἑκκαίδεκα. οὐχί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὀκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ μὲν ταύτης τετραπλάσιον;

ΠΑΙ. Φημί.

ΣΩ. Τετράπουν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμισέας ταυτησὶ τουτί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἶεν. τὸ δὲ ὀκτώπουν οὐ τοῦδε μὲν διπλάσιόν ἐστι, τούτου δὲ ἥμισυ;

ἴσον τούτῳ ἐστὶ τῷ τ.] τούτῳ ᾧ ἐστιν Bodl. Vat. Δ.
C. Τετράπουν δὲ] Sic de coniectura Cornarii scripserunt Buttmannus, Schleiermacherus, Bekkerus, Astius. Libri omnes Τέταρτον δέ. Dein ἡμισείας Par. B. Ambr. Vat. r. Vind. 1. et rec. Vat. Δ. In Bodl. Coisl. Par. BEF. Vat. b. Flor. a. b. c. o. n. x. scriptum est ἡμισέας. Vett. editt. habent ἡμίσεως. Verum videtur ἡμισέας. Docuit enim Buttmannus ex Attica quadam inscriptione femininum vocis ἥμισυς apud Atticos antiquiores formam habuisse Ionicam ἡμίσεα, gen. ἡμισέας. v. Grammaticam eius

P. 83. C. Τεττάρων γὰρ τετράκις ἐστὶν ἑκκαίδεκα] „Ad τεττάρων et ad ἑκκαίδεκα mente supplendum ποδῶν χωρίον. Alias genitivus unde pendeat non habebit.“ *Buttmann.*

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἀπὸ μὲν μείζονος ἔσται ἡ τοσαύτης γραμμῆς, ἀπὸ ἐλάττονος δὲ ἡ τοσηςδί; ἢ οὔ; D

ΠΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω.

ΣΩ. Καλῶς· τὸ γάρ σοι δοκοῦν τοῦτο ἀποκρίνου. καί μοι λέγε· οὐχ ἥδε μὲν δυοῖν ποδοῖν ἦν, ἡ δὲ τεττάρων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα τὴν τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμὴν μείζω μὲν εἶναι τῆςδε τῆς δίποδος, ἐλάττω δὲ τῆς τετράποδος;

ΠΑΙ. Δεῖ.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ λέγειν, πηλίκην τινὰ φῄς αὐτὴν εἶναι. E

ΠΑΙ. Τρίποδα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄνπερ τρίπους ᾖ, τὸ ἥμισυ ταύτης προςληψόμεθα καὶ ἔσται τρίπους; δύο μὲν γὰρ οἵδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ ἐνθένδε ὡσαύτως· δύο μὲν οἵδε, ὁ δὲ εἷς. καὶ γίγνεται τοῦτο τὸ χωρίον, ὃ φῄς.

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἂν ᾖ τῇδε τριῶν καὶ τῇδε τριῶν, τὸ ὅλον χωρίον τριῶν τρὶς ποδῶν γίγνεται;

Amplior. §. 62. Obs. 1. Iam quanquam dubitari licet, fueritne eadem forma etiam usu hominum elegantiorum et eruditorum recepta, tamen, quoniam hoc loco meliores libri eam tuentur, neque facile intelligitur, qui a scribis pro vulgari forma *ἡμισείας* invehi potuerit, Buttmanni sententiam amplectendam putavimus. Ceterum contulisse iuvabit Matthiae Gramm. Amplior. V. I. p. 310. ed. 3. Mox *Πάνυ γε* post *τούτου δὲ ἥμισυ* om. Bodl. Coisl. Vat. *Δ*. Ven. Ξ. Par. BCEF. Ambr. Vat. δ. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. x. In Coisl. manus recentior eius in locum substituit *Ναί*.

Τετράπουν δὲ ἀπὸ τ. ἡμ.] Libri *τέταρτον*, quod bene emendavit Cornarius. Certe quidem *τέταρτον* perobscure dictum foret. v. Schleiermacherum ad h. l.

ΠΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες;

ΠΑΙ. Ἐννέα.

ΣΩ. Ἔδει δὲ τὸ διπλάσιον πόσων εἶναι ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὀκτώπουν χωρίον γίγνεται.

ΠΑΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀπὸ ποίας; πειρῶ ἡμῖν εἰπεῖν ἀκρι-
84 βῶς· καὶ εἰ μὴ βούλει ἀριθμεῖν, ἀλλὰ δεῖξον ἀπὸ ποίας.

ΠΑΙ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ οἶδα.

ΣΩ. Ἐννοεῖς αὖ, ὦ Μένων, οὗ ἐστὶν ἤδη βαδίζων ὅδε τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ᾔδει μὲν οὔ, ἥτις ἔστιν ἡ τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμή, ὥςπερ οὐδὲ νῦν πω οἶδεν, ἀλλ' οὖν ᾤετό γ' αὐτὴν τότε εἰδέναι καὶ θαῤῥαλέως ἀπεκρίνετο ὡς εἰδώς, καὶ οὐχ ἡγεῖτο ἀπορεῖν· νῦν δὲ ἡγεῖται ἀπορεῖν ἤδη, καὶ ὥςπερ οὐκ οἶδεν, οὐδ' οἴεται εἰδέναι.

B *MEN.* Ἀληθῆ λέγεις.

P. 84. ᾤετο γ' αὐτὴν τότε] Sic Bodl. Vat. *Δ*. Vulgo ᾤετο ταύτην. Dein Coisl. ἀπεκρίνατο ὡς εἰδώς.

C. οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἐρωτῶντος ἐμ.] H. e. οὐδὲν ἄλλο ποιοῦντος ἢ ἐρωτῶντος. Bekkerus e Coisl. Vat. *Δ*. Ven. *Σ*. Vind. 2. Par. BCEF. ἀλλ' dedit.

P. 84. οὗ ἐστὶν ἤδη βαδίζων —] Frustra Beckius et Buttmannus οἷ correxerunt. Sensus enim hic est: auf welchem Punkte des Erinnerns er jetzt steht. v. ad Apol. p. 36. C. Laudat autem Socrates servulum, quod tantos in discendo progressus fecerit, siquidem antea quae ignoraverit, sibi scire visus fuerit, nunc vero quid sit quod nesciat intelligere ideoque etiam dubitare coeperit. Primum enim sapientiae initium iudice Socrate hoc est, ut quis dubitare discat atque paullatim a vana scientiae opinione liberetur; de qua re multa in Apologia disputans inducitur.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν βέλτιον ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα, ὃ οὐκ ᾔδει;

MEN. Καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀπορεῖν οὖν αὐτὸν ποιήσαντες καὶ ναρκᾶν ὥςπερ ἡ νάρκη, μῶν τι ἐβλάψαμεν;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Προὔργου γοῦν τι πεποιήκαμεν, ὡς ἔοικε, πρὸς τὸ ἐξευρεῖν, ὅπῃ ἔχει· νῦν μὲν γὰρ καὶ ζητήσειεν ἂν ἡδέως οὐκ εἰδώς, τότε δὲ ῥᾳδίως ἂν καὶ πρὸς πολλοὺς καὶ πολλάκις ᾤετ' ἂν εὖ λέγειν περὶ τοῦ διπλασίου χωρίου, ὡς δεῖ διπλασίαν τὴν γραμμὴν C ἔχειν μήκει.

MEN. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οἴει οὖν ἂν αὐτὸν πρότερον ἐπιχειρῆσαι ζητεῖν ἢ μανθάνειν τοῦτο, ὃ ᾤετο εἰδέναι οὐκ εἰδώς, πρὶν εἰς ἀπορίαν κατέπεσεν ἡγησάμενος μὴ εἰδέναι, καὶ ἐπόθησε τὸ εἰδέναι;

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὤνητο ἄρα ναρκήσας;

MEN. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας, ὅ τι καὶ ἀνευρήσει ζητῶν μετ' ἐμοῦ, οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἐρωτῶντος ἐμοῦ, καὶ οὐ διδάσκοντος. φύλαττε δέ, ἄν D

καὶ οὐ διδάσκοντος] Vulgo μὴ scribebatur. Recte vero Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BC. Ambr. Vat. b. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. οὐ suppeditarunt. In Par. EF. negandi particula deest, unde quamnam originem μὴ habuerit, facile suspicari licet.

B. καὶ ναρκᾶν ὥςπερ ἡ νάρκη] Laudat haec verba Eustathius ad Iliad. T. I. p. 1173. ed. Rom. De dictione προὔργου τι ποιεῖν, proficere aliquid, conf. De Rep. VI. p. 498. C. ἢ προὔργου τι ποιήσομεν; Verbis τότε δὲ ῥᾳδίως ἂν ᾤετ' ἂν εὖ λέγειν, perstringuntur illa Menonis p. 80. B. καίτοι μυριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς.

C. Σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τ. ἀπ.] Considera igitur, post hanc dubitationem quid porro mecum sit investigaturus. Nam pro vulg. ὅτι cum Schleiermachero

που εὕρῃς με διδάσκοντα καὶ διεξιόντα αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ τὰς τούτου δόξας ἀνερωτῶντα. Λέγε γάρ μοι σύ· οὐ τὸ μὲν τετράπουν τοῦτο ἡμῖν ἐστὶ χωρίον; μανθάνεις;

ΠΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἕτερον δὲ αὐτῷ προςθεῖμεν ἂν τουτὶ ἴσον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τρίτον τόδε ἴσον ἑκατέρῳ τούτων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν προςαναπληρωσαίμεθ' ἂν τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τόδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν γένοιτ' ἂν τέτταρα ἴσα χωρία τάδε;

E ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί οὖν; τὸ ὅλον τόδε ποσαπλάσιον τοῦδε γίγνεται;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

D. τὰς τούτου δόξας ἀνερ.] τούτων Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 2. Par. BCF. Ambr. Vat. b. Flor. b. o. x. sed v. infra.

Ἄλλο τι οὖν γένοιτ' ἂν] Hanc lectionem debemus Bodl. Vindob. 1. et Ven. Ξ. Ante Bekkerum scribebatur Ἀλλ' ὁτιοῦν.

sine cunctatione ὅ τι reponendum indicavimus, vel quia alioquin verbum ἀνευρήσει accusativo caret, quod non vacat molestia, vel quoniam post σκέψαι potius ὡς sequitur quam ὅτι.

D. τὰς τούτου δόξας ἀνερ.] h. e. notiones, quas iste iam animo suo informatas tenet, explorantem. Hanc verborum sententiam librarii vel potius critici quum non percepissent, pro τούτου scribendum putarunt τούτων; quod etiamsi interpretemur τὰς περὶ τούτων δόξας, tamen ab hoc loco alienum est. Opponuntur enim ipsius servuli notiones iis, quae Socrates eum potest edocere.

οὐ τὸ μὲν τετράπουν τοῦτο] Intellige quadratum cdfg. cui primum duo alia adiiciuntur, deinde etiam tertium accedit, quod est τὸ ἐν γωνίᾳ τόδε.

E. Οὐκοῦν ἔστιν αὕτη ἡ γραμμὴ] Fr. A. Wolfius pronomine ἥ post γραμμὴ inter-

ΣΩ. Ἔδει δὲ διπλάσιον ἡμῖν γενέσθαι. ἢ οὐ μέμνησαι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔστιν αὕτη γραμμὴ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τινὰ τέμνουσα δίχα ἕκαστον τούτων τῶν 85
χωρίων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τέτταρες αὗται γίγνονται γραμμαὶ ἴσαι, περιέχουσαι τουτὶ τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Γίγνονται.

ΣΩ. Σκόπει δή, πηλίκον τί ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Οὐ μανθάνω.

ΣΩ. Οὐχὶ τεττάρων ὄντων τούτων ἥμισυ ἑκάστου ἑκάστη ἡ γραμμὴ ἀποτέτμηκεν ἐντός; ἢ οὔ;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσα οὖν τηλικαῦτα ἐν τούτῳ ἔνεστι;

ΠΑΙ. Τέτταρα. B

E. ἢ οὐ μέμνησαι;] Vulgatum ᾗ e Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. C. emendatum est.

P. 85. δίχα ἕκαστον τούτων] ἕκαστον in exemplo Steph. desideratur.

posito pro corrupto τινα scribendum iudicavit τείνει. Cornarius pro τινα coniecerat τείνουσα, ut est a manu sec. in Par. E. superscriptum, quod ob sequens τέμνουσα displicet. Schleiermacherus nihil nisi τινα delendum arbitratur. Possis etiam διατέμνουσα coniicere, quod fortasse propter additum δίχα a criticis mutatum est, qui διατέμνειν δίχα non concoquerent. Sympos. p. 190. D. νῦν μὲν γὰρ αὐτοὺς διατεμῶ δίχα ἕκαστον. Ita antea scribendum fuerit: Οὐκοῦν ἐστὶν αὕτη ἡ γρ. In causa ancipiti consultum duximus codicum errorem servare, ut legentibus ipsis coniecturarum optio relinqueretur.

P. 85. Οὐκοῦν τέτταρες αὗται —] Intelliguntur lineae diagonales, quae efficiunt quadratum cbef. Mox ad τεττάρων ὄντων int. χωρίων, et ad ἑκάστου item χωρίου. Similiter in seqq. ad πόσα οὖν τηλικαῦτα intelligendum e reliqua disputatione ἡμίσεα. Enimvero nomina haec Socrates ideo omittit, quia servulo omnia monstrat.

ΣΩ. Πόσα δὲ ἐν τῷδε;

ΠΑΙ. Δύο.

ΣΩ. Τὰ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν τί ἐστι;

ΠΑΙ. Διπλάσια.

B ΣΩ. Τόδε οὖν ποσάπουν γίγνεται;

ΠΑΙ. Ὀκτώπουν.

ΣΩ. Ἀπὸ ποίας γραμμῆς;

ΠΑΙ. Ἀπὸ ταύτης.

ΣΩ. Ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καλοῦσι δέ γε ταύτην διάμετρον οἱ σοφισταί, ὥςτ' εἰ ταύτῃ διάμετρος ὄνομα, ἀπὸ τῆς διαμέτρου ἄν, ὡς σὺ φῄς, ὦ παῖ Μένωνος, γίγνοιτ' ἂν τὸ διπλάσιον χωρίον.

ΠΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί σοι δοκεῖ, ὦ Μένων; ἔστιν, ἥντινα δόξαν οὐχ αὑτοῦ οὗτος ἀπεκρίνατο;

C ΜΕΝ. Οὔκ, ἀλλ' ἑαυτοῦ.

ΣΩ. Καὶ μὴν οὐκ ᾔδει γε, ὡς ἔφαμεν ὀλίγον πρότερον.

ΜΕΝ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἐνῆσαν δέ γε αὐτῷ αὗται αἱ δόξαι· ἢ οὔ;

ΜΕΝ. Ναί.

Διπλάσια. ΣΩ. Τόδε οὖν —] „Cum celeriter nimis et abrupte, in fine potissimum demonstrationis, ab hac quaestione ad illam, quae sequitur, procedere videretur Socrates, acute Schleiermacherus suspicatus est excidisse hic quaedam in hunc fere modum supplenda: *Σω. Τόδε οὖν ποσαπλάσιον γίγνεται τούτου; Π. Διπλάσιον. Σ. Τοῦτο δὲ πηλίκον ἦν; Π. Τετράπουν. Σ. Τόδε οὖν ποσάπουν κ. τ. λ.* Apparet, quam facile acies scribae ab illo *Τόδε οὖν ποσαπλάσιον* aberrare potuerit ad hoc *Τόδε οὖν ποσάπουν.*" *Buttmann.*

C. *Τῷ οὐκ εἰδότι ἄρα — οὐκ οἶδε*] Itaque qui ignorat aliquid, quidquid illud sit, is tamen de eo, quod ignorat, rectas verasque opiniones habere

ΣΩ. Τῷ οὐκ εἰδότι ἄρα περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ ἔνεισιν ἀληθεῖς δόξαι περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε.

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Καὶ νῦν μέν γε αὐτῷ ὥςπερ ὄναρ ἄρτι ἀνακεκίνηνται αἱ δόξαι αὗται· εἰ δὲ αὐτόν τις ἀνερήσεται πολλάκις τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πολλαχῇ, οἶσθ' ὅτι τελευτῶν οὐδενὸς ἧττον ἀκριβῶς ἐπιστήσεται περὶ τούτων.

MEN. Ἔοικεν. D

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδενὸς διδάξαντος ἀλλ' ἐρωτήσαντος ἐπιστήσεται, ἀναλαβὼν αὐτὸς ἐξ αὑτοῦ τὴν ἐπιστήμην;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν ἐν αὑτῷ ἐπιστήμην οὐκ ἀναμιμνήσκεσθαί ἐστι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τὴν ἐπιστήμην, ἣν νῦν οὗτος ἔχει, ἤτοι ἔλαβέ ποτε ἢ ἀεὶ εἶχε;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἀεὶ εἶχεν, ἀεὶ καὶ ἦν ἐπιστήμων· εἰ δὲ ἔλαβέ ποτε, οὐκ ἂν ἔν γε τῷ νῦν βίῳ εἰληφὼς εἴη· ἢ δεδίδαχέ τις τοῦτον γεωμετρεῖν. οὗ- E τος γὰρ ποιήσει περὶ πάσης γεωμετρίας ταὐτὰ ταῦτα, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἁπάντων. ἔστιν οὖν, ὅς-

C. καὶ πολλαχῇ] Steph. πολλαχοῦ.

potest. Ita ubi haec cum Heindorfio explicaverimus, certe non erit quod de tautologia queramur, neque opus est, ut verba περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε cum Schleiermachero et Bekkero in glossematis suspicionem vocemus. Verborum εἰδέναι, ἐπαΐειν, ἐπίστασθαι cum περὶ et genitivo constructio tam crebra est apud Platonem, neminem ut ullo modo morari queat. v. ad Gorg. p. 464. D. Hipp. mai. p. 199. A. al. Quocirca ne opus quidem est excusatione Buttmanni, qui eam adhibitam esse censet, ut utriusque membri mutua necessitudo clarius intelligeretur. De formula οἶσθ' ὅτι, qua utuntur qui alterius assensionem expectant, conf. infra p. 95. E. Phaedo p. 72. A. Gorg. p. 486. A. al. Plurima eius exempla suppeditabit Schaeferus Meletemm. p. 92.

τις τοῦτον πάντα δεδίδαχε; δίκαιος γάρ που εἶ εἰδέναι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ σῇ οἰκίᾳ γέγονε καὶ τέθραπται.

MEN. Ἀλλ' οἶδα ἔγωγε, ὅτι οὐδεὶς πώποτε ἐδίδαξεν.

ΣΩ. Ἔχει δὲ ταύτας τὰς δόξας. ἢ οὐχί;

MEN. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται.

ΣΩ. Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ λαβών, οὐκ ἤδη
86 *τοῦτο δῆλον, ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ ἐμεμαθήκει;*

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτός γε ἐστιν ὁ χρόνος, ὅτ' οὐκ ἦν ἄνθρωπος;

MEN. Ναί.

E. *ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ*] *καὶ* additum e Ven. Σ. Vind. 2. Vat. r. Flor. x. conf. Hermann. ad Viger. p. 780. cui frustra ad h. l. obloquitur Buttmannus.

Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ —] Editt. omnes: *Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ λαβὼν οὐκ ᾔδει τοῦτο, δῆλον ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ μεμαθήκει.* Emendationem nostram firmant Ven. Ξ. et Par. E. qui pro *ᾔδει* habent *ἤδη*. Itaque uno commate illato concidit tota Buttmanni de his verbis disputatio, quam nunc repetere nolumus. Dein Par. E. *μεμαθήκει*, omisso augmento, quod recepit Bekkerus.

E. *Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ λαβών, οὐκ ἤδη τοῦτο δῆλον, ὅτι —*] Ita nunc fidenter de coniectura mea scripsi olim in Commentariis critt. p. 382. proposita. Nam quod in editt. omnibus vulgatum est, *Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ λαβὼν οὐκ ᾔδει τοῦτο, δῆλον ὅτι κ. τ. λ.*, id ne Buttmannus quidem, quantumvis se torserit, probabiliter explicare potuit. Legitur *ἤδη* in Par. E. et Ven. Ξ. ut iam nihil nisi interpunctionem verborum mutaverimus. Tenendum est autem ad *εἰ δὲ μὴ λαβὼν* ex praegressis repetendum esse *ἔχει ταύτας τὰς δόξας*. Quod ne cui inusitatum videatur, comparanda sunt quae de hac loquendi forma ad Alcib. I. p. 110. C. exposuimus.

P. 86. *Εἰ οὖν ὃν ἂν ᾖ χρ. — ἆρ' οὖν τὸν ἀεὶ χρ.*] Repetitum *οὖν* in apodosi etsi tolerandum videbitur iis, qui meminerint, quantopere illud alibi in epanalepsi frequentetur, tamen quia *ἆρ' οὖν* pro *ἆρ' οὖν οὐκ* cum dubitatione aliqua usurpatur (v. ad Charm. p. 159. B.),

ΣΩ. Εἰ οὖν ὃν ἂν ᾖ χρόνον καὶ ὃν ἂν μὴ ᾖ ἄνθρωπος, ἐνέσονται αὐτῷ ἀληθεῖς δόξαι, αἳ ἐρωτήσει ἐπεγερθεῖσαι ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἆρ᾽ οὖν τὸν ἀεὶ χρόνον μεμαθηκυῖα ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ; δῆλον γὰρ, ὅτι τὸν πάντα χρόνον ἔστιν, ἢ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος.

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ἀεὶ ἡ ἀλήθεια ἡμῖν τῶν ὄντων ἐστὶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀθάνατος ἂν ἡ ψυχὴ εἴη; ὥςτε B
θαῤῥοῦντα χρὴ ὃ μὴ τυγχάνεις ἐπιστάμενος νῦν, τοῦτο δ᾽ ἐστὶν ὃ μὴ μεμνημένος, ἐπιχειρεῖν ζητεῖν καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι.

MEN. Εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως.

Pag. 86. *Εἰ οὖν ὃν ἂν ᾖ χρόνον καὶ ὃν ἂν μὴ ᾖ*] Vett. editt. ὅταν ᾖ χρόνον, quod verissime emendavit Cornarius et post eum Wolfius. Simile quid habet Ven. Σ. ex corr., apud quem est ὃ ἂν ᾖ χρόνον. Dein vulgo legebatur ἢ καὶ ὃν ἂν μὴ ᾖ, in quibus vere iudicavit Heindorfius ἢ moleste redundare. Omisi igitur cum Ven. Σ. Vind. 2. Flor. x.

αἳ ἐρωτήσει ἐπεγερθεῖσαι ἐπ.] Legebatur ἐρωτήσεις, quod prudenter correxit Wolfius, cuius rationem firmat Par. F. corr. Cornarius coniecerat ἐρωτήσεσιν, idque in Paris. E. superscriptum legitur. Ficinus: sciscitando excitatae.

equidem orationem multo et faciliorem et rectiorem fore arbitror, ubi ἆρ᾽ οὐ τὸν ἀεὶ χρ. reposuerimus. Quod nos quidem tenebimus, donec similem illi verborum structuram aliquis monstraverit.

B. *ἀθάνατος ἂν ἡ ψυχὴ εἴη;*] Vide mihi argumentationem valde mirabilem. Animus, inquit, quoniam et in hac terrestri vita et apud inferos omnia vidit atque cognovit, perpetuo didicit omnia. Quodsi igitur in animis nostris semper inest τῶν ὄντων ἡ ἀλήθεια, consequens est, ut illi sint immortales. Itaque fidenter oportet verum investigare conari et in rerum olim perceptarum redire memoriam. Nimirum prima hic nobis videmur deprehendere Platonicae idearum doctrinae initia, quae certe longe alia evasit, ex quo philosophus animos hominum voluit esse cum ipso deo in vita anteacta fuisse coniunctos, quem locum postea in Phaedro et Phaedone explicavit subtilius.

ΣΩ. Καὶ γάρ ἐγὼ ἐμοί, ὦ Μένων. καὶ τὰ μέν γε ἄλλα οὐκ ἂν πάνυ ὑπὲρ τοῦ λόγου διισχυρισαίμην· ὅτι δ' οἰόμενοι δεῖν ζητεῖν ἃ μή τις οἶδε, βελτίους ἂν εἶμεν καὶ ἀνδρικώτεροι καὶ ἧττον ἀργοὶ ἢ εἰ οἰοίμεθα, ἃ μὴ ἐπιστάμεθα, μηδὲ δυνατὸν εἶναι
C εὑρεῖν μηδὲ δεῖν ζητεῖν, περὶ τούτου πάνυ ἂν διαμαχοίμην, εἰ οἷός τε εἴην, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ.

MEN. Καὶ τοῦτο μέν γε δοκεῖς μοι εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν, ὅτι ζητητέον περὶ οὗ μή τις οἶδεν, ἐπιχειρήσωμεν κοινῇ ζητεῖν, τί ποτ' ἔστιν ἀρετή;

MEN. Πάνυ μὲν οὖν. οὐ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἔγωγε ἐκεῖνο ἂν ἥδιστα, ὅπερ ἠρόμην τὸ πρῶτον, καὶ σκεψαίμην καὶ ἀκούσαιμι, πότερον ὡς διδακτῷ ὄντι αὐτῷ δεῖ ἐπιχειρεῖν, ἢ ὡς φύσει ἢ ὡς

B. βελτίους ἂν εἶμεν] V. εἴημεν, invitis Bodl. Coisl. Vat. Δ. Flor. a. et pr. Par. E. Alii ἦμεν habent, quod et ipsum εἶμεν verum esse testatur.

ἢ εἰ οἰοίμεθα] Vulgo οἰόμεθα, quod iam Stephanus vidit in optativum mutari oportere. Et praebuerunt eum modum Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Par. BCEF. Ambr. Vat. b. Flor. a. b. c. x.

C. ἀλλ' ἔγωγε ἐκεῖνο ἂν ἥδιστα] Sincerissima scriptura in Bodl. Vat. Δ. Vind. 1. 2. Ven. Σ. Par. BCEF. Ambr. Vat. b.

καὶ τὰ μέν γε ἄλλα —] Ipse Socrates hanc rei explicandae rationem ait sibi non usquequaque certam et exploratam videri; hoc unum igitur tenet, quod statuerat, animum rerum notitias iam in vita superiore acceptas in hanc terram secum attulisse, eoque ipso fieri, ut de iis rebus, quas nondum cognitas habeamus, quaerere ac disputare possimus. Simillimus locus est Phaedon. p. 114. D. ubi Socrates item etsi explicandae sententiae suae rationem non pertinaciter defendendam arbitratur, tamen rem ipsam tuendam tenendamque censet.

D. ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ — ἀρετῆς] Debebat dicere sic: ἢ ὡς τίνι π. τρ. παραγιγνομένῳ. Quod quo magis perspicue enuntiaretur, transiit ad genitivum adiecta subiecti mentione. Neutrum αὐτῷ referas ad. ἀρετήν, ut p. 73. C. al.

E. εἰ μή τι οὖν, ἀλλὰ σμικρόν γέ μοι] Recte Gedikius: „si nihil aliud a te impetrare queam, at certe remittas paullulum imperii tui frena. Eadem

τίνι ποτὲ τρόπῳ παραγιγνομένης τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς. D

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐγὼ ἦρχον, ὦ Μένων, μὴ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σοῦ, οὐκ ἂν ἐσκεψάμεθα πρότερον, εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἡ ἀρετή, πρὶν ὅ τι ἔστι πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό. ἐπειδὴ δὲ σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδ' ἐπιχειρεῖς ἄρχειν, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ᾖς, ἐμοῦ δὲ ἐπιχειρεῖς τε ἄρχειν καὶ ἄρχεις, συγχωρήσομαί σοι· τί γὰρ χρὴ ποιεῖν; ἔοικεν οὖν σκεπτέον εἶναι, ποῖόν τί ἐστιν ὃ μήπω ἴσμεν ὅ τι E ἔστιν. εἰ μή τι οὖν, ἀλλὰ σμικρόν γέ μοι τῆς ἀρχῆς χάλασον, καὶ συγχώρησον ἐξ ὑποθέσεως αὐτὸ σκοπεῖσθαι, εἴτε διδακτόν ἐστιν εἴτε ὁπωσοῦν. λέγω δὲ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ὧδε, ὥσπερ οἱ γεωμέτραι πολλάκις σκοποῦνται, ἐπειδάν τις ἔρηται αὐτούς, οἷον περὶ χωρίου, εἰ οἷόν τε ἐς τόνδε τὸν κύκλον τόδε τὸ χωρίον τρίγωνον ἐνταθῆναι, εἴποι ἄν τις ὅτι Οὔπω οἶδα, εἰ 87

r. Flor. a. b. c. o. hunc in modum temerata est: ἂν λέγω γε ἐκεῖνο κ. τ. λ. unde rursus patet, quam caute vel optimorum plurimorumque librorum auctoritate confidendum sit.

D. ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ] V. τινὶ, quod e Flor. n. correximus.

ἐζητήσαμεν αὐτό] Hunc ordinem verborum tuentur Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. C. Ambr. Vat. b. r. Flor. x. Olim scribebatur αὐτὸ ἐζητήσαμεν.

breviloquentia est De Rep. VI. p. 509. C. μηδαμῶς γε παύσῃ, εἰ μή τι, ἀλλὰ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὖ διεξιών. Est autem disputationis cohaerentia et nexus hic. Quum Meno de ipsa virtutis vi et natura disputari nolit atque illud tantum scire cupiat, utrum virtutis disciplina sit necne; Socrates ita precibus eius concedendum arbitratur, ut certe aliquid de virtutis natura ponant eoque concesso videant, numquid doctrina ad virtutem comparandam valeat. Quod quidem Socrates vocat ἐξ ὑποθέσεως σκοπεῖσθαι. Quo facilius autem Meno perspiciat, quid rei sit, Socrates exemplum hypotheticae demonstrationis affert ex geometria depromtum.

οἷον περὶ χωρίου] H. e. veluti de area aliqua, s. spatio. Quod moneo, quia fuit, qui χωρίον nollet ita intelligi, sed figuram esse contenderet. Quod ex hoc ipso libro prorsus refutari potest.

P. 87. τόδε τὸ χωρίον τρίγωνον ἐνταθῆναι] Interpretantur: hoc triangulum. At vero id dicendum fuit τόδε τὸ τρίγωνον χωρίον. Nam

ἔστι τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὥςπερ μέν τινα ὑπόθεσιν προὔργου οἶμαι ἔχειν πρὸς τὸ πρᾶγμα τοιάνδε· εἰ

P. 87. A. *τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον*] *τοιοῦτον* om. ne **Wexio** quidem credimus in **Iahnii** nostri Annalibus a. 1830. Vol. I. fasc. 2. p. 190 sqq. affirmanti *τόδε τὸ χωρίον τρίγωνον* utique esse **hoc triangulum, dieses Dreieck**, idque auctoritate **Euclidis** I. ὅρ. 15. 20. II. ὅρ. ν. evincere conanti. Euclidem enim qui accuratius inspexerint, ii nobis potius suffragabuntur. Sed nolumus longi esse. Non igitur fert loquendi consuetudo, ut dicatur *τὸ χωρίον τρίγωνον*, eo quidem sensu, ut adiectivi et substantivi notio in unum coalescat. Quid igitur? qualis tandem est verborum iunctura? Nempe in omnibus eiusmodi locis praedicatum non proxime cum nomine cohaeret, sed connectendum est cum verbo. Veluti hoc loco verba in hunc modum iungenda sunt: *εἰ οἷόν τε τόδε τὸ χωρίον εἰς τόνδε τὸν κύκλον ἐνταθῆναι τρίγωνον*, i. e. *ὡς τρίγωνον* s. *ὥςτε τρίγωνον εἶναι*. Itaque hoc quaeritur ab Socrate: num potest haec area tanquam triangularis, h. e. in triangulum redacta, huic circulo inscribi? Dicitur autem *τόδε τὸ χωρίον* haud dubie de quadrato antea a Socrate in arena descripto. Ex quo iam perspicuum hoc quaeri: num haec area quadrati in triangulum redacta ita possit circulo dato inscribi, ut extremi eius vertices undique tangant circuli peripheriam. Id enim *ἐγγράφειν* significare, ex Euclide Elem. IV. clarum est atque evidens. Quae verborum interpretatio si vera est, consequitur, ut eorum omnium sententiae de hoc loco reiiciendae sint, qui aliam esse eorum constructionem existimarunt. En multum sane lucrati sumus: novimus enim nunc, quid illud sit, de quo quaeratur.

προὔργου οἶμαι ἔχειν] Dicitur hoc eodem modo, quo supra p. 84. B. et De Rep. VI. p. 498. D. *προὔργου ποιεῖν*.

εἰ μέν ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον, οἷον —] Non constat sibi verborum constructio, quod certissimo argumento est locum aliqua labe esse contaminatum. Nam accusativus *παρατείναντα*, quia verbum *παραλείπειν* hoc quidem sensu active usitatum non est, haudquaquam habet unde pendeat. Itaque olim *παρατείνουσαν* vel *παρατείναντι* legendum conieci, quam tamen coniecturam nunc repudiandam censeo, leniore etiam et fortasse probabiliore usurus vulneris remedio. Corrigendum enim arbitror *παρατεῖναι*, quod quia insolentius cum *χωρίον* iungitur, facile potuit ab iis in *παρατείναντα* depravari, qui *ἐλλείπειν* active positum existimavissent. Iam hac emendatione probata omnia sese habent rectissime. Est enim verborum consecutio haec: *εἰ μέν ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον, ὥςτε αὐτὸ* (id enim est *οἷον*) *παρατεῖναι παρὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῦ* (vel *αὑτοῦ*, quod tamen non necessario requiritur) *ἐλλείπειν τοιούτῳ χωρίῳ, οἷον ἂν αὐτὸ τὸ παρατεταμένον ᾖ* κ. τ. λ. **si haec figura est eiusmodi, ut quum iuxta datam eius basin se extenderit, tali spatio minor sit, quale est illud, quod extensione fuerit ortum** etc. *Παρατείνειν* enim proprie est **datam lineam ulterius pro-**

μέν ἐστι, τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον, οἷον παρὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῦ γραμμὴν παρατείναντα ἐλλείπειν

Ven. Ξ. Dein ἐλλιπεῖν Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 2. et a pr. m. Bodl.

ducere. Quod nunc dicitur intransitive de ipsa figura, quae iuxta datam lineam ulterius porrigitur; unde facile est ad intelligendum, qui fiat, ut verbum hic simul etiam de figurae applicatione accipiendum sit, quae alibi verbo προςτιθέναι denotatur; ut De Republ. VII. p. 527. A. Ne quis autem intransitivum verbi usum moleste ferat, conferat is p. 85. B. ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος al. Neque quidquam difficultatis habet dictio ἐλλείπειν τοιούτῳ χωρίῳ. Dicitur enim figura ἐλλείπειν χωρίῳ τινί, quum aliqua parte minor est quam alia quaepiam, quacum comparatur vel etiam, quam ipsa integra. Id quod Mollweidius luculenter demonstravit ex Euclide VI. propos. 27. 28. 29. Porro τὸ παρατεταμένον dubitari non potest quin intelligatur figura, quae per protensionem lineae exorta est et datae figurae lateri adiecta. Observandum vero diligentissime illud est, quod miror ab omnibus loci interpretibus neglectum esse, non οἷόν ἐστι a Socrate dici, sed οἷον ἂν ᾖ, qualecunque fuerit; quo ipso significatur, non certam aliquam aream monstrari, qua altera figura deminuenda sit, sed in incerto relinqui, qualis sit eius magnitudo. Atque his ita expositis facile erit universi loci declarare sententiam. Cogita enim Socratem iuxta quadratum antea designatum nunc circulum in arena descripsisse ac deinde Menonem interrogare, possitne illud in triangulum redactum circulo sic inscribi, ut extremi trianguli vertices undique tangant peripheriam: tum quadrati lateri apponere aliam quadrati figuram eaque designata respondere, si liceat prius illud quadratum area alterius qualicunque deminuere, futurum esse, ut illud in triangulum redactum in circulo possit inscribi. Quocirca si rem ad vivum resecueris, Socratem videbis nihil nisi hoc significare, quadratum illud ita demum tanquam triangulum circulo inseri posse, si aliqua sui parte deminuatur. Quod qui fieri sic ab eo potuerit, facile intelligetur, ubi prioris quadrati magnitudinem eam fuisse sumserimus, quae ad circuli ambitum comparata statim unicuique manifestum reddere potuerit, demta demum aliqua illius parte illud locum habere, de quo esset interrogatum. Pro eo igitur, quod simpliciter dici potuit: si qua parte fuerit deminutum, Socrates, morem geometrarum ludibundus imitatus, hunc potius in modum disputat: si quadrato amplificato tantum de eius spatio detraxeris, quantumcunque amplificatione accesserit, tum vero aliud quid consecuturum mihi videtur, ac si id fieri plane non possit. Itaque liquidum est nihil hic proponi, quod ex interioribus mathesis penetralibus sit depromtum; quod quum neglectum sit ab interpretibus, accidit iis, quod nimium frequenter accidisse novimus, ut lusu Socratis non animadverso gravitatis suae atque severitatis poenas darent gravissimas. Nempe hoc certe confitendum omnibus est, Socratem vel sic effecisse,

τοιούτῳ χωρίῳ, οἷον ἂν αὐτὸ τὸ παρατεταμένον ᾖ, ἄλλο τι συμβαίνειν μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλο αὖ, εἰ ἀδύνατόν ἐστι ταῦτα παθεῖν. ὑποθέμενος οὖν ἐθέλω εἰ-
B πεῖν σοι τὸ συμβαῖνον περὶ τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν κύκλον, εἴτε ἀδύνατον εἴτε μή. Οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀρετῆς ἡμεῖς, ἐπειδὴ οὐκ ἴσμεν οὔθ' ὅ τί ἐστιν οὔθ' ὁποῖόν τι, ὑποθέμενοι αὐτὸ σκοπῶμεν εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτόν ἐστιν, ὧδε λέγοντες· εἰ ποῖόν τί ἐστι τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ὄντων ἀρετή, διδακτὸν ἂν εἴη ἢ οὐ διδακτόν; πρῶτον μὲν εἰ ἔστιν ἀλλοῖον ἢ οἷον ἐπιστήμη, ἆρα διδακτὸν ἢ οὔ; ἢ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀναμνηστόν; διαφερέτω δὲ μηδὲν ἡμῖν ὁπο-
C τέρῳ ἂν τῷ ὀνόματι χρώμεθα. ἀλλ' ἆρα διδακτόν;

B. εἰ ποῖόν τί ἐστι τῶν π.] V. ὁποῖον, quod e Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Flor. a. c. x. mutatum. Schleiermacherus legi volebat: εἰ ὁποῖόν τί ἐστιν ἢ οὐκ ἔστι τῶν π. Mox Struvius requirebat: ἆρα διδακτὸν ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἀναμνηστόν, ἢ οὔ; v. infra comment.

quod efficere voluit, ut Menoni perspicuum redderet, quid esset ex hypothesi disputare.

B. ὑποθέμενοι αὐτὸ] Sc. ὅ τί ἐστιν καὶ ὁποῖόν τι. Deinde Struvius pro εἴτε οὐ διδακτὸν requirebat εἴτε μὴ διδακτόν. Sed eodem modo paullo ante: οὐκ ἂν ἐσκεψάμεθα πρότερον εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτόν. Nempe negatio cum altero διδακτὸν in unum coniungenda est neque ad totam enuntiati partem referenda. v. Hermann. in Censur. Medeae Elmsl. p. 344. ed. Lips. et ad Oed. Col. v. 596. Matthiae Gr. Gr. §. 608. p. 1440. edit. tert. Ceterum Astius De Vita et Scriptis Plat. p. 406. nescio quo iure statuerit totum hunc locum expressum esse ex Protag. p. 361. A. Ego enim imitationis vestigium nullum prorsus video.

εἰ ποῖόν τί ἐστι τ.] Ne quis ποιόν τι corrigendum putet, Hipp. mai. p. 288. A. εἴ τί ἐστιν αὐτὸ τὸ καλόν, ταῦτ' ἂν εἴη καλά; Xen. Mem. I. 4, 15. ὅταν τί ποιήσωσι, νομιεῖς αὐτοὺς σοῦ φροντίζειν; al.

ἆρα διδακτὸν ἢ οὔ, ἢ — ἀναμνηστόν;] Posterius ἢ non est interrogativum, sed verba ἢ ἀναμνηστὸν hoc modo interpretanda sunt: vel, ut eo utamur vocabulo, quo paullo ante declaravimus id, quod *discere* vocamus, num recordatione quadam continetur? Itaque nihili est quod coniecit Struvius: ἆρα διδακτόν, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἀναμνηστόν, ἢ οὔ; Neque ego iam voculas ἢ οὔ pro suspectis habuerim, siquidem plena oratio haec fuerit: ἢ ἀναμνηστὸν ἢ οὔ;

C. ἀλλ' ἆρα διδακτόν;]

ἢ τοῦτό γε παντὶ δῆλον, ὅτι οὐδὲν ἄλλο διδάσκεται ἄνθρωπος ἢ ἐπιστήμην;

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ δέ γ' ἐστὶν ἐπιστήμη τις ἡ ἀρετή, δῆλον, ὅτι διδακτὸν ἂν εἴη.

MEN. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τούτου μὲν ἄρα ταχὺ ἀπηλλάγμεθα, ὅτι τοιοῦδε μὲν ὄντος διδακτόν, τοιοῦδε δ', οὔ.

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, δεῖ σκέψασθαι, πότερόν ἐστιν ἐπιστήμη ἡ ἀρετὴ ἢ ἀλλοῖον ἐπιστήμης.

C. *ὅτι τοιοῦδε μὲν ὄντος* —] Vulgo μὴ τοιοῦδε δέ, οὔ. Recte tamen μὴ deest in Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. Vat. δ. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o., quod unde natum sit, infra docuimus.

ὡς ἔοικε, δεῖ σκέψασθαι] διασκέψασθαι pro δεῖ σκέψασθαι Ven. Σ. Vind. 2.

Nihil nostra referat, inquit, utro utamur nomine; sed quaeramus possitne doceri: nam sive hoc sive illo utamur vocabulo, res tamen ipsa ad idem redit.

Τούτου μὲν ἄρα ταχὺ ἀπηλλάγμεθα] H. e. **Hoc igitur quaerendi negotio paucis defuncti sumus.** Dicitur enim ἀπαλλάττεσθαι τινος πράγματος sic, ut molestiae et laboris notionem adiunctam habeat. v. ad Hipp. mai. p. 291. B. Facile autem apparet Socratem iocose ita loqui, siquidem Meno antea p. 86. E. quaerendi laborem fastidiverat. Dein ὄντος pro οὔσης dictum praedicato est accommodatum, ut p. 79. D. E. Pro τοιοῦδε δ' οὔ vulgo scribebatur μὴ τοιοῦδε δ' οὔ. Verum acute vidit **Buttmannus** Socratem cavere sedulo, ne distinguat inter ἐπιστήμην et οὐκ ἐπιστήμην, cuius loco posuerit ἀλλοῖον ἐπιστήμης, ideoque hic quoque non μὴ τοιοῦδε dicere sed bis τοιοῦδε, quo in utroque membro species notionis positivae conservetur.

Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο —] Inest in his verbis notio voculae δέ, quam ob praegressum μὲν **Struvius** post Τὸ inserendam putabat. Quocirca mutatione haudquaquam opus. Demonstraturus autem Socrates virtutem esse scientiam iam hac utitur argumentorum conclusione. Virtus, inquit, est bonum; bonum item est utile; nulla autem potest esse utilitas sine intelligentia et prudentia; ergo virtus est scientia. Quam quidem argumentationem ad ludendum sophistarum discipulum comparatam esse in prolegomenis disputavimus.

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ τοῦτο μετὰ τοῦτο σκεπτέον εἶναι.

D *ΣΩ.* Τί δὲ δή; ἄλλο τι ἢ ἀγαθὸν αὐτό φαμεν εἶναι, τὴν ἀρετήν, καὶ αὕτη ἡ ὑπόθεσις μένει ἡμῖν, ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι.

MEN. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μέν τί ἐστιν ἀγαθὸν καὶ ἄλλο χωριζόμενον ἐπιστήμης, τάχ' ἂν εἴη ἡ ἀρετὴ οὐκ ἐπιστήμη τις· εἰ δὲ μηδέν ἐστιν ἀγαθόν, ὃ οὐκ ἐπιστήμη περιέχει, ἐπιστήμην ἄν τιν' αὐτὸ ὑποπτεύοντες εἶναι ὀρθῶς ὑποπτεύοιμεν;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἀρετῇ γ' ἐσμὲν ἀγαθοί;

MEN. Ναί.

E *ΣΩ.* Εἰ δὲ ἀγαθοί, ὠφέλιμοι· πάντα γὰρ τἀγαθὰ ὠφέλιμα. οὐχί;

D. *ἄλλο τι ἢ ἀγαθόν*] ἢ Bekkerus rursus extrusit invitis libris omnibus. v. ad p. 83. B.

ἐπιστήμην ἄν τιν' αὐτὸ ὑποπτ.] Plurimi τι: sed τιν' cum Stephano Ven. Ξ. Flor. n. et rec. Par. F. Praeterea vulgo ὑποπτ. αὐτὸ, praeter fidem librorum Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BCF. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. x.

E. *πάντα γὰρ τἀγαθὰ*] ἀγαθὰ Bodl. τὰ γὰρ ἀγαθὰ Vat. Δ.

D. *αὐτό φαμεν εἶναι, τὴν ἀρετήν,*] Huius appositionis exempla bene multa consignavimus ad Gorg. p. 501. A, Remp. IX. p. 583. E. Cratyl. p. 417. C. Euthyd. p. 271. C. Hipp. mai. p. 294. B. Lachet. v. 183. C. Mox verba: *εἰ μὲν καὶ ἄλλο χωριζόμενον ἀρετῆς*, hoc sensu accipias: s i q u o d e t i a m a l i u d b o n u m e s t a b s c i e n t i a s e i u n c t u m, f o r t a s s e v i r t u s n o n f u e r i t s c i e n t i a. Secus olim locum explicui. Neque nunc puto fore, qui corrigendum censeant *ἀγαθὸν ἄλλο καὶ χωριζόμενον ἀρετῆς*.

E. *καθ' ἕκαστον ἀναλαμβάνοντες*] H. e. s i n g u l a, q u a e u t i l i a c e n s e n t u r, i n d i s c e p t a t i o n e m v o c a n t e s; i e d e s e i n z e l n v o r n e h m e n d. Apol. Socr. p. 22. B. *ἀναλαμβάνων — αὐτῶν τὰ ποιήματα*. Polit. p. 261. C. *τὸ μὲν παραλίπωμεν, τὸ δὲ ἀναλάβωμεν.* Ad *καθ' ἕκαστον* compares De Rep. IV. p. 436. B. *καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν*, et quae collegit S c h a e f e r. ad Dionys. De Compos. Verbor. p. 358 et 44. Dein *δὴ* post *πλοῦτος* cum irrisione dicitur ut Lat. s c i l i-

MEN. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ἡ ἀρετὴ δὴ ὠφέλιμόν ἐστιν;

MEN. Ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμολογημένων.

ΣΩ. Σκεψώμεθα δὴ καθ' ἕκαστον ἀναλαμβάνοντες, ποῖά ἐστιν ἃ ἡμᾶς ὠφελεῖ. ὑγίεια, φαμέν, καὶ ἰσχὺς καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος δή· ταῦτα λέγομεν καὶ τὰ τοιαῦτα ὠφέλιμα. οὐχί;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ταὐτὰ δὲ ταῦτά φαμεν ἐνίοτε καὶ βλάπτειν. 88
ἢ σὺ ἄλλως φὴς ἢ οὕτως;

MEN. Οὔκ, ἀλλ' οὕτως.

ΣΩ. Σκόπει δή, ὅταν τί ἑκάστου τούτων ἡγῆται, ὠφελεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅταν τί, βλάπτει; ἆρ' οὐχ ὅταν μὲν ὀρθὴ χρῆσις, ὠφελεῖ, ὅταν δὲ μή, βλάπτει;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν σκε-

P. 88. Ταὐτὰ δὲ ταῦτα φ.] δὲ cum Buttmanno ex Coisl. revocavi. Scribebatur δή. Dein ἢ οὕτως om. Ven. Σ. Vind. 2. Vat. b. Σκόπει δὲ Ven. Ξ.

καὶ τὰ κατὰ ψυχὴν σκ.] τὰ om. Vat. Δ. pr. Mox ἀνδρείαν scribunt Vat. b. Ambr. Vind. 1. 2. Flor. x. et vero etiam Bodl. de quo silet Bekkerus. Vulgo hic quoque ἀνδρίαν. Dein pro εὐμαθίαν Ambr. Vat. r. Vind. 1. 2. εὐμάθειαν scriptum habent.

cet, de quo verbo monuisse satis est. Fuit autem haec de bonis externis pervulgata opinio. Ita Legg. I. p. 631. B. II. 661. A. Euthydem. p. 279. A. item ὑγίεια, κάλλος, ἰσχὺς et πλοῦτος recensentur. Gorg. p. 451. E. autem memoratur τὸ ὑγιαίνειν, καλὸν γενέσθαι καὶ πλουτεῖν. Quippe his locis omnibus respicitur ad celebratissimum illud scolion Simonidis vel Epicharmi: Ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ, Δεύτερον δὲ καλὸν φυὰν γενέσθαι, Τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως, καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων. de quo v. Iacobs ad Antholog. Gr. T. I. p. 208 seq.

P. 88. Ταὐτὰ δὲ ταῦτά φαμεν] Ipsa argumentationis series postulat, ut cum Buttmanno ex cod. Coisl. scribatur δὲ pro vulg. δή. Nam hoc servato unusquisque iam antea idem esse affirmatum opinabitur: quod tamen secus habet. Mox de formula σωφροσύνην τι καλεῖς, v. supra ad p. 75. E. — καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, et quae reliqua sunt eiusmodi omnia.

ψώμεθα. σωφροσύνην τι καλεῖς καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ εὐμάθειαν καὶ μνήμην καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα;

B MEN. Ἔγωγε.

ΣΩ. Σκόπει δὴ τούτων ἅττα σοι δοκεῖ μὴ ἐπιστήμη εἶναι, ἀλλ' ἄλλο ἐπιστήμης, εἰ οὐχὶ ποτὲ μὲν βλάπτει, ποτὲ δὲ ὠφελεῖ· οἷον ἀνδρεία, εἰ μὴ ἔστι φρόνησις ἡ ἀνδρεία ἀλλ' οἷον θάῤῥος τι· οὐχὶ ὅταν μὲν ἄνευ νοῦ θαῤῥῇ ἄνθρωπος, βλάπτεται, ὅταν δὲ σὺν νῷ, ὠφελεῖται;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σωφροσύνη ὡςαύτως καὶ εὐμάθεια· μετὰ μὲν νοῦ καὶ μανθανόμενα καὶ καταρτυόμενα ὠφέλιμα, ἄνευ δὲ νοῦ βλαβερά;

MEN. Πάνυ σφόδρα.

C ΣΩ. Οὐκοῦν συλλήβδην πάντα τὰ τῆς ψυχῆς ἐπιχειρήματα καὶ καρτερήματα ἡγουμένης μὲν φρονήσεως εἰς εὐδαιμονίαν τελευτᾷ, ἀφροσύνης δ' εἰς τοὐναντίον;

MEN. Ἔοικεν.

B. εἰ οὐχὶ ποτὲ μὲν βλ.] Sic veterem lectionem ἢ οὐχὶ corrigendam vidit Heindorfius, cuius coniecturam firmavit Vind. 1. rec. Pro ποτὲ plurimi iique optimi libri τότε, errore late disseminato. Dein bis ἀνδρεία pro ἀνδρία praebuerunt Bodl. Vind. 1. 2. Flor. x. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ.

οὐχὶ ὅταν μὲν ἀν.] οὐχὶ Bekkerus e Vat. Δ. pro οὐχ posuit.

D. καὶ τἆλλα] Sic Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. F.

B. εἰ οὐχὶ ποτὲ μὲν βλάπτει] Recte iudicavit Heindorfius ἤ, quod in codd. perscriptum est, ante negandi particulam ita non usurpari solere. Itaque ex cod. Vind. recepi quod vir doctus coniectura assecutus erat, εἰ οὐχὶ ποτὲ μ. Buttmannus tamen ἢ malebat induci: quod certe non fecisset, si codicis illius scripturam cognitam habuisset.

Οὐκοῦν καὶ σωφροσύνη ὡςαύτως καὶ εὐμαθία· μετὰ μ. ν.] Ita haec nunc primum correxi. Nam vulgo post εὐμαθία deerat interpunctio. Intelligitur autem post ὡςαύτως verbum ἔχει, cuius ellipsis exempla dedimus ad Protagor. p. 312. D. Itaque quae sequuntur epexegesi inserviunt.

C. εἰς εὐδαιμονίαν τε-

ΣΩ. Εἰ ἄρα ἀρετὴ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ τί ἐστι καὶ ἀναγκαῖον αὐτῷ ὠφελίμῳ εἶναι, φρόνησιν αὐτὸ δεῖ εἶναι, ἐπειδήπερ πάντα τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτὰ μὲν καθ' αὐτὰ οὔτε ὠφέλιμα οὔτε βλαβερά ἐστι, προςγενομένης δὲ φρονήσεως ἢ ἀφροσύνης βλαβερά τε D καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ὠφέλιμόν γε οὖσαν τὴν ἀρετὴν φρόνησιν δεῖ τιν' εἶναι.

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ καὶ τἆλλα, ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πλοῦτόν τε καὶ τὰ τοιαῦτα, τοτὲ μὲν ἀγαθὰ, τοτὲ δὲ βλαβερὰ εἶναι, ἆρ' οὐχ ὥςπερ τῇ ἄλλῃ ψυχῇ ἡ φρόνησις ἡγουμένη ὠφέλιμα τὰ τῆς ψυχῆς ἐποίει, ἡ δὲ ἀφροσύνη βλαβερά, οὕτως αὖ καὶ τούτοις ἡ ψυχὴ ὀρθῶς μὲν χρωμένη καὶ ἡγουμένη ὠφέλιμα αὐτὰ E ποιεῖ, μὴ ὀρθῶς δὲ βλαβερά;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὀρθῶς δέ γε ἡ ἔμφρων ἡγεῖται, ἡμαρτημένως δ' ἡ ἄφρων;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

Vat b. r. Flor. x. quam crasin veram rectamque esse vel ex eo apparet, quod ea in libris Platonis quidem toties cum τὰ ἄλλα permutata est, ut h. l. Nam si scriptum olim fuisset τἄλλα, non est verisimile futurum fuisse ut ea permutatio innumeris locis admitteretur. Semel de hac re monuisse satis erit: neque enim alibi hanc scripturae discrepantiam mentione dignam iudicavimus.

E. Ὀρθῶς δέ γε ἡ ἔμφρων ἡγ.] Bodl. Vat. Δ. ὀρθῶς λέγε εἰ ἔμφρ. ἡγ.

λευτᾷ] Loquendi genus attigi ad Sympos. p. 181. E.

αὐτῷ ὠφελίμῳ εἶναι] Int. τῷ ἐν τῇ ψυχῇ ὄντι.

D. Καὶ μὲν δὴ καὶ τἆλλα —] Principalis enuntiati pars haec est: καὶ μὲν δὴ τἆλλα ἆρ' οὐχ ἡ ψυχὴ, ὀρθῶς αὐτοῖς χρωμένη καὶ ἡγουμένη, ὠφέλιμα αὐτὰ ποιεῖ, μὴ ὀρθῶς δὲ βλαβερά; unde periodi structura paullo impeditior facili negotio explicari poterit. Dicitur autem ἡ φρόνησις ἡγεῖσθαι τῇ ἄλλῃ ψυχῇ, h. e. reliquae animae, quae opponitur τῇ φρονήσει, in quo non est cur haereamus. Denique quod ἐποίει, imperfectum, ponitur, fit hoc propterea, quod respicitur ad superiora: de quo usu loquendi v. ad Criton. p. 47. B. D. Apol. p. 79. C. Phaedon. p. 72. A.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω δὴ κατὰ πάντων εἰπεῖν ἔστι τῷ ἀνθρώπῳ τὰ μὲν ἄλλα πάντα εἰς τὴν ψυχὴν ἀνηρτῆσθαι, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς εἰς φρόνησιν,
89 εἰ μέλλει ἀγαθὰ εἶναι· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ φρόνησις ἂν εἴη τὸ ὠφέλιμον. φαμὲν δὲ τὴν ἀρετὴν ὠφέλιμον εἶναι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Φρόνησιν ἄρα φαμὲν ἀρετὴν εἶναι, ἤτοι ξύμπασαν ἢ μέρος τι;

MEN. Δοκεῖ μοι καλῶς λέγεσθαι, ὦ Σώκρατες, τὰ λεγόμενα.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐκ ἂν εἶεν φύσει οἱ ἀγαθοί.

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ.

P. 89. *Φρόνησιν ἄρα φαμὲν*] *καὶ φρόνησιν* Ven. Σ. Vind. 2. probante Buttmanno.

οὐκ ἂν εἶεν φύσει οἱ ἀγαθοί] Flor. x. *οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοί*: quo non opus.

E. *κατὰ πάντων εἰπεῖν ἔστιν*] in universum dicere licet. — *εἰς ψυχὴν ἀνηρτῆσθαι*, ex animo esse suspensa.

P. 89. *ἤτοι ξύμπασαν ἢ μέρος τι.*] Vide quam caute hic addat *ἢ μέρος τι.* Neque enim virtus una sapientia absolvitur, quanquam Socrates censebat virtutem non posse sapientia carere. Dein quod Struvius scribendum censuit *οὐκ ἂν εἶεν φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοί*, id etsi in cod. Flor. x. repertum est, tamen nunc non ita necessarium putamus, ut invitis ceteris libris omnibus recipiendum iudicaverimus. Enimvero talibus in locis praedicatum facillime ex subiecti notione apud animum intelligitur. Quocirca verisimile existimamus additum *ἀγαθοὶ* esse a grammatico aliquo, qui orationem supplere vellet. Eadem structurae forma paullo post recurrit: *εἰ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἐγίγνοντο*, et *ἐπειδὴ οὐ φύσει οἱ ἀγαθοὶ γίγνονται.* ubi nulla est codicum discrepantia. Protag. p. 344. D. *τῷ κακῷ οὐκ ἐγχωρεῖ γενέσθαι* sc. *κακῷ*. Euthyphr. p. 3. B. *τοὺς ἀρχαίους θεοὺς οὐ νομίζειν* sc. *θεούς*.

B. *ἡμεῖς ἂν παραλαβόντες —*] nos illos in disciplinam receptos tanquam in acropoli thesauri instar custodiremus. Usum verbi *παραλαμβάνειν* attigimus ad Phaedon. p. 82. D. Solebant nimirum res pretiosissimae in arce Athenarum asservari; de qua re Buttmannus laudavit Boeckhium De Oecon. Att.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν που καὶ τόδ' ἦν. εἰ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἐγίγνοντο, ἦσάν που ἂν ἡμῖν, οἳ ἐγίγνωσκον τῶν νέων τοὺς ἀγαθοὺς τὰς φύσεις, οὓς ἡμεῖς ἂν παραλαβόντες ἐκείνων ἀποφηνάντων ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει, κατασημηνάμενοι πολὺ μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφίκοιντο εἰς τὴν ἡλικίαν, χρήσιμοι γίγνοιντο ταῖς πόλεσιν. B

MEN. Εἰκός γέ τοι, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἐπειδὴ οὐ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγνονται, ἆρα μαθήσει;

MEN. Δοκεῖ μοι ἤδη ἀναγκαῖον εἶναι. καὶ δῆλον, ὦ Σώκρατες, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστὶν ἀρετή, ὅτι διδακτόν ἐστιν. C

ΣΩ. Ἴσως νὴ Δία· ἀλλὰ μὴ τοῦτο οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν;

B. τοὺς ἀγαθοὺς τὰς φύσεις] τῇ φύσει Coisl.

ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει] Ven. ΞΣ. Vind. 2. post ἐφυλάττομεν repetunt ἂν particulam, quod placuit Buttmanno, nec II. p. 203. Confer eundem etiam T. I. p. 473.

ἵνα μ. α. διέφθειρεν] V. ad Symp. p. 181. E. Transitur autem deinde structura mutata ad usum optativi, quod propter antegressum ἀφίκοιντο ita factum esse verissime iudicavit Buttmannus.

Ἆρ' οὖν ἐπειδὴ οὐ φ. — ἆρα μαθήσει] Fuit qui Ἀλλ' οὖν scribendum contenderet. Sed simillimam habes repetitionem Euthyd. p. 286. B. ἀλλ' ἆρα, ὅταν ἐγὼ — λέγω, ἆρα τότε ἀντιλέγομεν; De Rep. VIII. p. 565. E. ἆρ' οὖν οὕτω — ἆρα τῷ τοιούτῳ κ. τ. λ. Cratyl. p. 429. C. ἆρα ὅτι ψευδῆ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, ἆρα τοῦτό σου δύναται ὁ λόγος. Nec abludit Phaedon. p. 68. C. οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσιν — ἆρ' οὐ τούτοις μόνοις προςήκει κ. τ. λ.

C. ἀλλὰ μὴ τοῦτο οὐ καλῶς ὡμ.] In his μὴ interrogandi vim et potestatem habet, οὐ vero referendum est ad καλῶς. Lysid. p. 213. D. ἆρα μὴ — οὐκ ὀρθῶς ἐζητοῦμεν; Sic etiam post metuendi verba μὴ accipiendum, de qua re ad h. l. copiosius exposuimus in editione Lipsiensi. Nimirum interrogationem locum habere luculenter demonstrant talia, quale est Plat. Hipp. mai. p. 296. A. φοβοῦμαι, τί ποτ' αὖ λέγομεν. Aoristum ὡμολογήσαμεν Buttmannus censet ideo huic loco esse consentaneum, quia agatur de re praeterita quidem, sed quae non firma maneat. De μὲν

MEN. Καὶ μὴν ἐδόκει μὲν ἄρτι καλῶς λέγεσθαι.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴ οὐκ ἐν τῷ ἄρτι μόνον δέῃ αὐτὸ δοκεῖν καλῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ ἔπειτα, εἰ μέλλει τι αὐτοῦ ὑγιὲς εἶναι.

D *MEN.* Τί οὖν δή; πρὸς τί βλέπων δυσχεραίνεις αὐτό, καὶ ἀπιστεῖς, μὴ οὐκ ἐπιστήμη ᾖ ἡ ἀρετή;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ, ὦ Μένων. τὸ μὲν γὰρ διδακτὸν αὐτὸ εἶναι, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστίν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐ καλῶς λέγεσθαι· ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη, σκέψαι ἐάν σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν. τόδε γάρ μοι εἰπέ. εἰ ἔστι διδακτὸν ὁτιοῦν πρᾶγμα, μὴ μόνον ἀρετή, οὐκ ἀναγκαῖον αὐτοῦ καὶ διδασκάλους καὶ μαθητὰς εἶναι;

vero mihi displiceret, si plus a melioribus libris commendationis haberet. v. ad Lachet. p. 183. A.

E. εἴ τινες εἶεν αὐτῆς] V. αὐτῆς εἶεν, praeter fidem librorum manu scriptorum.

οὓς ἂν οἴωμαι] Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. post ἐδόκει, cui non subiectum est δέ, v. ad Phaedon. p. 58. A. Criton. p. 43. D.

D. ἀπιστεῖς, μὴ οὐκ ἐπιστήμη ᾖ] De hac constructione dictum ad Phaedon. p. 70. A. Deinde ἀνατίθεσθαι, metaphora a calculorum ludo petita, est sententiam mutare vel retractare; qui usus verbi est frequentissimus: vide, si tanti est, Gorg. p. 461. D. 462. A. Prot. p. 354. E. Charm. p. 164. D. Phaed. p. 87. A. Postremo loco eadem est prorsus verborum constructio: οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ — πάνυ ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι. ubi v. ann. conf. Matth. Gramm. §. 534. 7. In proximis quod sententia ex ἀπιστεῖν suspensa negandi particulam insertam habet, eadem est structura huius verbi De Rep. VIII. p. 555. A. conf. Matth. Gr. §. 534. ann. 5. n. 6.

οὗ μήτε διδάσκαλοι — εἶεν] Optativi usus, sicuti vere monuit Struvius, inde repetendus est, quod relativum condicionis facit indicium. Nam οὗ idem est quod εἴ τινος. Contulit ille Lysid. p. 214. D. Charmid. p. 171. E. Hipp. mai. p. 284. B. Phaedr. p. 267. D. quae legentibus ipsis comparanda relinquimus. Sic etiam infra p. 96. B. C. conf. p. 92. C. Deinde non video, cur Buttmannus pro μὴ διδακτὸν εἶναι legendum indicaverit μηδὲ διδακτὸν εἶναι. Quod etsi elegans est, tamen quod in libris perscriptum extat, non minus recte dicitur.

E. πάντα ποιῶν οὐ δύναμαι] quamvis omnia

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοὐναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζοιμεν μὴ διδακτὸν εἶναι; E

MEN. Ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ἀρετῆς διδάσκαλοι οὐ δοκοῦσί σοι εἶναι;

ΣΩ. Πολλάκις γοῦν ζητῶν, εἴ τινες εἶεν αὐτῆς διδάσκαλοι, πάντα ποιῶν οὐ δύναμαι εὑρεῖν. καίτοι μετὰ πολλῶν γε ζητῶ, καὶ τούτων μάλιστα, οὓς ἂν οἴωμαι ἐμπειροτάτους εἶναι τοῦ πράγματος. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὦ Μένων, εἰς καλὸν ἡμῖν αὐτὸς ὅδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως. εἰκότως δ' αὖ

Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. n. x. Vett. editt. οἵους.

εἰς καλὸν ἡμῖν αὐτὸς ὅδε παρ.] **Flor. x.** ὁ Ἄνυτος ὅδε παρ. v. ann. Dein Bodl. et Vat. Δ. εἰκότως δ' ἂν μεταδ. ἄν, geminato ἄν, quod probat Buttmannus, cui αὖ otiosum videtur. Num igitur αὐτῷ legendum?

tentem, tamen reperire non possum.

εἰς καλὸν ἡμῖν αὐτὸς ὅδε παρεκαθέζετο] Servavi nunc hoc quidem loco librorum scripturam, pro qua Struvius Ἄνυτος ὅδε reponendum censuit. Quod non fecimus, quo illam pro vera rectaque probemus, sed quod eius defensionem suscepit gravissimam Buttmannus. Is enim αὐτὸς monuit commode sic accipi posse, ut intelligatur vir gravissimus, et ad id, quod quaeratur, diiudicandum aptissimus. Quamquam fateor ita αὐτὸς multo gravius dici quam pro ipsius rei condicione. Nam eo modo Anytus prope unus esse significatur, cui haec causa iudicanda committi debeat. Et quidni Socrates statim indicet, quis sit ille ipse, quem optimum controversae rei arbitrum fore opinetur? Itaque nobis quidem etiamnum verissima videtur Struvii coniectura, nunc codicis auctoritate firmata, qua iam hic Ἄνυτος reponendum censuit. Idem vero in proximis sine ulla cunctatione reduximus, ubi ne Buttmannus quidem propagatae in libris scripturae patrocinium suscipere ausus est. De confusione horum vocabulorum dixit Boissonadius ad Marinum p. 88. iam a Buttmanno laudatus. — εἰς καλόν, opportune, ut sexcenties. Dein vere Buttmannus iudicavit αὖ post εἰκότως otiosum esse. Nec tamen particulae ἂν repetitio hic placet. Itaque vide an scribendum sit: εἰκότως δ' αὐτῷ μεταδ. ἄν, quod certe elegans videbitur, ubi antea Anyti nomen fuerit restitutum.

90 *μεταδοῖμεν ἄν. Ἄνυτος γὰρ ὅδε πρῶτον μέν ἐστι πατρὸς πλουσίου τε καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος, ὃς ἐγένετο πλούσιος οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὐδὲ δόντος τινός, ὥςπερ ὁ νῦν νεωστὶ εἰληφὼς τὰ Πολυκράτους χρήματα Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος, ἀλλὰ τῇ αὑτοῦ σοφίᾳ κτησάμενος καὶ ἐπιμελείᾳ, ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὑπερήφανος δοκῶν εἶναι πολίτης οὐδὲ ὀγκώδης τε καὶ ἐπαχθής, ἀλλὰ κόσμιος καὶ εὐσταλὴς ἀνήρ· ἔπειτα*
B *τοῦτον εὖ ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσεν, ὡς δοκεῖ Ἀθηναίων τῷ πλήθει· αἱροῦνται γοῦν αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς. δίκαιον δὴ μετὰ τοιούτων ζητεῖν ἀρετῆς πέρι διδασκάλους, εἴτ' εἰσὶν εἴτε μή, καὶ οἵ τινες. Σὺ οὖν ἡμῖν, ὦ Ἄνυτε, συζήτησον ἐμοί τε καὶ τῷ σαυτοῦ ξένῳ Μένωνι τῷδε, περὶ τούτου τοῦ πράγματος, τίνες ἂν εἶεν διδάσκαλοι. ὧδε δὲ σκέψαι. εἰ*

P. 90. *ἔθρεψεν καὶ ἐπαίδευσεν*] Ven. Σ. Vind. 2. *ἔθρε-*

P. 90. *Ἄνυτος γὰρ ὅδε πρῶτον μέν ἐστι —*] De Anyto nemo doctius exposuit quam Luzacius in annotatione ad Orationem de Socrate Cive p. 132. Patrem eius Anthemionem non aliunde cognitum habemus. Quae vero ei hoc loco laudes impertiuntur, eas ideo maxime commemorari existimamus, ut filii notetur insolentia atque superbia, qui hoc nomine a parentis virtutibus maxime degeneraverat. Ita si haec acceperis, certe Platonis elegantiam et urbanitatem in iis haudquaquam desiderabis.

νεωστὶ εἰληφὼς τὰ Πολυκράτου χρ.] Ismenias Thebanus, qui hoc loco perstringitur, commemoratur item De Rep. I. p. 336. A. *οἶμαι αὐτὸ (τοῦτο τὸ ῥῆμα) Περιάνδρου εἶναι ἢ Περδίκκου ἢ Ξέρξου ἢ Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου, ἤ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίου ἀνδρός.* Narrat autem Xenophon Hell. III. 5, 1. eum inter principes Thebarum, Corinthi et Argorum fuisse, qui quinquaginta argenti talentis a Persis corrupti fuerint, ut Lacedaemoniis in ipsa Graecia bellum conflarent. Quod factum sit necesse est Olymp. 96. 1. vel. 2. Itaque Boeckhius in Min. p. 46. et Schleiermacherus ad hanc ipsam rem respici existimarunt. Sed huic sententiae recte adversatus est Buttmannus. Is enim verissime iudicavit summam pecuniae ab Ismenia acceptae certe non tantam fuisse, ut ideo inter ditissimos aetatis illius homines numerari potuerit. Nisi forte statuere voluerimus, eum praeter illam portionem clam etiam alia munera a Persis accepisse: de quo tamen nihil aliunde constat. conf. etiam Plut. Artax. p. 1021. D. Lysandr. p. 448. E. Pausan. III. 9. Quod autem Buttmanni sententiam

βουλοίμεθα Μένωνα τόνδε ἀγαθὸν ἰατρὸν γενέσθαι, παρὰ τίνας ἂν αὐτὸν πέμποιμεν διδασκάλους; ἆρ' οὐ παρὰ τοὺς ἰατρούς;

ΑΝ. Πάνυ γε. C

ΣΩ. Τί δ' εἰ σκυτοτόμον ἀγαθὸν βουλοίμεθα γενέσθαι, ἆρ' οὐ παρὰ τοὺς σκυτοτόμους;

ΑΝ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τἆλλα οὕτως;

ΑΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὧδε δή μοι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν εἰπέ. παρὰ τοὺς ἰατρούς, φαμέν, πέμποντες τόνδε καλῶς ἂν ἐπέμπομεν, βουλόμενοι ἰατρὸν γενέσθαι; ἆρ' ὅταν

ψεν ὁ πατὴρ δηλαδὴ καὶ ἐπ. ex glossemate, quod Vind. 1. in marg. adscriptum habet. Dein Vat. Δ. αἱροῦνται γὰρ αὐτὸν ἐπ. male.

vel maxime confirmat, scriptus est Meno Platonicus, si quid video, non post Olymp. 96. 1., quod necessarium esset, si Boeckhii et Schleiermacheri coniectura firmo niteretur fundamento, sed aliquanto ante Olymp. 95. 1., de qua re in Prolegomenis disputavimus. Itaque fatendum est ignorare nos, ad quodnam Ismeniae facinus nunc respiciatur. Ceterum τὰ Πολυκράτους χρήματα haud dubie commemorantur ideo quia Samii illius tyranni divitiae per universam Graeciam maxime celebratae fuerunt, ut earum mentio tanquam per proverbium fieri potuerit.

B. ὡς δοκεῖ Ἀθηναίων τῷ πλήθει] H. e. plebi Atheniensium; quae solemnis est loquendi formula; v. ad Apolog. Socr. p. 21. A. Fuerat autem Anytus inter strenuos fortesque tyrannidis adversarios et post reditum cum exulibus inter audaces triginta virorum oppugnatores; unde in civitate factus potens, popularis, vir denique tum temporis primarius: qua de re docte exposuit Luzac. De Socr. Cive p. 132 sq.

ἀρετῆς πέρι διδασκάλους] Lachet. p. 186. B. C. ὅτι διδάσκαλός μοι οὐ γέγονε τούτου πέρι. Menex. p. 235. D. διδάσκαλος οὖσα περὶ ῥητορικῆς. ubi v. ann. Sic etiam μαθητὴς cum περὶ iunctum est Lachet. p. 186. E. μαθητὴς οὐδενὸς περὶ τῶν τοιούτων γεγονέναι. Enimvero sicuti dicitur διδάσκειν et μανθάνειν περί τινος; ita etiam διδάσκαλος et μαθητὴς eo modo potuit per linguae leges construi. Quocirca quae olim ad hunc locum commentatus sum, ea iam scripta nollem. Mox item, commate post τούτου τοῦ πράγματος deleto, iungam: τίνες ἂν εἶεν διδάσκαλοι περὶ τούτου τοῦ πράγματος.

D τοῦτο λέγωμεν, τόδε λέγομεν, ὅτι παρὰ τούτους πέμποντες αὐτὸν σωφρονοῖμεν ἂν τοὺς ἀντιποιουμένους τε τῆς τέχνης μᾶλλον ἢ τοὺς μή, καὶ τοὺς μισθὸν πραττομένους ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ἀποφήναντας αὐτοὺς διδασκάλους τοῦ βουλομένου ἰέναι τε καὶ μανθάνειν; ἆρ' οὐ πρὸς ταῦτα βλέψαντες καλῶς ἂν πέμποιμεν;

AN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ αὐλήσεως καὶ τῶν ἄλλων E τὰ αὐτὰ ταῦτα; πολλὴ ἄνοιά ἐστι βουλομένους αὐλητήν τινα ποιῆσαι παρὰ μὲν τοὺς ὑπισχνουμένους

D. *AN. Ναί.*] ναὶ om. Ven. Σ. Vind. 2. errore frequenti. Mox Ven. ΞΣ. Vind. 2. καὶ τῶν ἄλλων τὰ τοιαῦτα.

E. τούτου τοῦ μαθήματος] τοῦ om. Steph. sine auctoritate codicum manu scriptorum.

D. παρὰ τούτους π. — τοὺς ἀντιποιουμένους] Continent verba τοὺς ἀντιποιουμένους — μανθάνειν epexegesin pronominis τούτους, notos illos; ideoque hunc in modum explicanda sunt: hoc est ad eos potius, qui artem sibi vindicent eamque profiteantur, quam qui id non faciant, quique pro eo mercedem exigant, sese magistros cuique profitentes, qui itare ad ipsos atque discere velit. In transcursu observabis ἰέναι hic dici de discipulis magistrum adeuntibus et frequentantibus, quod alibi dicitur φοιτᾶν.

E. ζητοῦντα μανθάνειν] Expectabas ζητοῦντας. Sed potest ζητοῦντα stare, quoniam βουλομένους universe dictum est, ut nunc inferatur numerus singularis, quasi βουλόμενόν τινα praecessisset. Malumus tamen cum Buttmanno accusativum ad πράγματα παρέχειν referre, ad quod vir doctus mente repetendum ait πέμποντες αὐτόν. Quanquam omnium optimum fuerit eum sic explicare, ut ad ἄλλοις δέ τισι πράγματα παρέχειν ex antegresso μὴ ἐθέλειν repetatur ἐθέλειν h. e. ἐπιθυμεῖν: quo facto subiectum αὐτὸν ad πράγματα παρέχειν facile intelligitur, ut deinde recte ζητοῦντα inferatur.

E. μήτ' ἔστιν αὐτῶν μαθ.] Transit a relativo ad demonstrativum, quod ita factum est paene necessitate quadam, quoniam relativi usus in altero enuntiati membro vix locum habet. Creberrimam autem esse hanc orationis conversionem iam Gorg. p. 452. D. De Rep. III. p. 395. D. VI. p. 505. E. al. annotavimus.

καὶ ἀμαθία γε πρός.] Plus est ἀμαθία quam ἀλογία. Haec enim tribuitur ei, qui de re quapiam non recte iudicat ac sinistre statuit, quod vel eruditissimo homini potest accidere, siquidem de omnibus rebus subtiliter recteque iudicandi facul-

διδάξειν τὴν τέχνην καὶ μισθὸν πραττομένους μὴ ἐθέλειν πέμπειν, ἄλλοις δέ τισι πράγματα παρέχειν, ζητοῦντα μανθάνειν παρὰ τούτων, οἳ μήτε προςποιοῦνται διδάσκαλοι εἶναι, μήτ᾽ ἔστιν αὐτῶν μαθητὴς μηδεὶς τούτου τοῦ μαθήματος, ὃ ἡμεῖς ἀξιοῦμεν μανθάνειν παρ᾽ αὐτῶν ὃν ἂν πέμπωμεν. οὐ πολλή σοι δοκεῖ ἀλογία εἶναι;

ΑΝ. Ναὶ μὰ Δία ἔμοιγε, καὶ ἀμαθία γε πρός.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. νῦν τοίνυν ἔξεστί σε μετ᾽ 91
ἐμοῦ κοινῇ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ ξένου τουτουῒ Μένωνος. οὗτος γάρ, ὦ Ἄνυτε, πάλαι λέγει πρός με,

P. 91. ἔξεστί σε μετ᾽ ἐμοῦ κ. β.] Vulgo scribitur σοι, quod etiam Bekkerus et Buttmannus servarunt. Ego vero obsequutus sum codicibus Bodl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambros. Vat. b. Vind. 1. Flor. a. b. c. Unde σοι natum sit, docet Vat. Δ. qui σοι superscriptum habet.

tas nemini mortalium data est. Ἀμαθία autem non tantum indocilitatem notat, sed gens Graecorum humanissima eo vocabulo voluit designari eorum ingenium atque indolem, qui ad doctrinam et humanitatem essent quasi hebetes et obtusi ideoque liberalioris eruditionis expertes. Fieri enim ita solet, ut homines stupidi et inertes omnem disciplinam et institutionem frustrentur nec per eam vel emendentur vel augeantur: ad quorum similitudinem qui sese ultro componunt, hi et ipsi propemodum maiore iure in τῶν ἀμαθῶν numerum referuntur, quam quos ipsa natura ad vecordiae et inertiae crimen subeundum destinavisse videtur. Exposuerunt de usu vocabuli Hemsterhus. ad Arist. Plut. p. 385. Wolf. ad Demosthen. Lept. p. 99. et Buttmann. ad h. l. De καὶ — γε πρὸς v. ad Remp. VIII. p. 559. A.

P. 91. νῦν τοίνυν ἔξεστί σε μετ᾽ ἐμοῦ κ. β.] Fidenter reposui σε accusativum, quem plurimi optimique codices pro vulgato σοι obtulerunt. Etsi enim ἔξεστι alibi cum dativo personae construi solet, tamen nihil impedit, quominus subiectum referamus ad infinitivum, quod frequentissime addito post dativum subiecti participio fieri solet. v. Zeunius ad Xenoph. Mem. II. 6, 26. Matthiae ad Eurip. Med. 1227. Elmleius ad Eurip. Heracl. 693. Bornem. ad Xenoph. An. I. 2, 1. et quae ipse dedi ad Euthyphron. p. 6. A. Lachet. p. 186. D. Remp. IX. p. 586. E. Itaque verba interpretamur sic fere: Nunc igitur licet te mecum communiter consultare de hoc hospite tuo Menone, h. e. res permittunt, ut tu etc. Constat enim eandem constructionis rationem etiam Latinis scriptoribus fuisse usurpatam.

ὅτι ἐπιθυμεῖ ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι, καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν θεραπεύουσι, καὶ πολίτας καὶ ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι
B ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν σκόπει, παρὰ τίνας ἂν πέμποντες αὐτὸν ὀρθῶς πέμποιμεν. ἢ δῆλον δὴ κατὰ τὸν ἄρτι λόγον, ὅτι παρὰ τούτους τοὺς ὑπισχνουμένους ἀρετῆς διδασκάλους εἶναι καὶ ἀποφήναντας αὑτοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ μανθάνειν, μισθὸν τούτου ταξαμένους τε καὶ πραττομένους;

ΑΝ. Καὶ τίνας λέγεις τούτους, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οἶσθα δήπου καὶ σὺ, ὅτι οὗτοί εἰσιν οὕς οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι σοφιστάς.

C *ΑΝ.* Ἡράκλεις, εὐφήμει, ὦ Σώκρατες. μηδένα τῶν συγγενῶν, μήτε οἰκείων μήτε φίλων, μήτε ἀστῶν μήτε ξένων, τοιαύτη μανία λάβοι, ὥςτε παρὰ τού-

C. *μήτε ἀστῶν μήτε ξένων*] ἀστὸν et ξένον Bodl. Vat. Δ. Flor. x. Dein Bodl. ἐπεὶ οὔ τοί γε φ.
D. *ἢ Φειδίαν τε, ὃς οὕτω*] Editt. ἢ Φειδίαν γε, quod

ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάςτε οἰκίας] V. p. 71. E. ibique annot.

B. *ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν σκόπει*] Accusativus aut absolute positus est aut ex structurae mutatione explicandus: quod utrumque fere eodem redire putamus. Mox *μισθὸν τάττεσθαι* est constituere institutionis pretium, quod ipsis sit persolvendum.

ὅτι οὗτοί εἰσιν οἵους οἱ ἄνθρ.] H. e. ὅτι οὗτοί εἰσι τοιοῦτοι, οἵους κ. τ. λ.

C. *εὐφήμει, ὦ Σ. μηδένα τῶν συγγ.*] Anytus sophistas execratur tanquam pestem ac perniciem civitatis. Quod in homine, qui a sordidi opificii humilitate ad summos in republica honores evectus erat, nequaquam mirum accidere debet. Nam quum ipse olim fortasse opportunitate cum iis conversandi caruisset, quo nomine eum Socrates deinceps deludit urbanissime, postea temporis, ubi summis honoribus erat ornatus, cum oratoribus atque viris civilibus sibi faciendum statuit, qui sophistas variis de causis contemnebant atque insectabantur. Ita Callicles in Gorgia Platonis p. 520. A. ΣΩ. οὐκοῦν ἀκούεις τοιαῦτα λεγόντων τῶν φασκόντων παιδεύειν ἀνθρώπους εἰς ἀρετήν; ΚΑΛ. ἔγωγε. ἀλλὰ τί ἂν λέγοις ἀνθρώπων πέρι οὐδενὸς ἀξίων; ubi conf. proximam Socratis disputationem. Et De Rep. VI. p. 493. A. sophistae appellantur ἀντίτεχνοι τῶν πολιτικῶν.

τους ἐλθόντα λωβηθῆναι! ἐπεὶ οὗτοί γε φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων.

ΣΩ. Πῶς λέγεις, ὦ Ἄνυτε; οὗτοι ἄρα μόνοι τῶν ἀντιποιουμένων τι ἐπίστασθαι εὐεργετεῖν τοσοῦτον τῶν ἄλλων διαφέρουσιν, ὅσον οὐ μόνον οὐκ ὠφελοῦσιν, ὥςπερ οἱ ἄλλοι, ὅ τι ἄν τις αὐτοῖς παραδῷ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον διαφθείρουσι; καὶ τούτων φα- D νερῶς χρήματα ἀξιοῦσι πράττεσθαι; ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔχω, ὅπως σοι πιστεύσω· οἶδα γὰρ ἄνδρα ἕνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἢ Φειδίαν τε, ὃς οὕτω περιφανῶς καλὰ ἔργα εἰργάζετο, καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν. καίτοι τέρας λέγεις, εἰ οἱ μὲν τὰ ὑποδήματα ἐργαζόμενοι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἱμάτια ἐξακούμενοι οὐκ ἂν δύναιντο λαθεῖν τριάκονθ' ἡμέρας μοχθηρότερα E ἀποδιδόντες ἢ παρέλαβον τὰ ἱμάτιά τε καὶ ὑποδήματα, ἀλλ' εἰ τοιαῦτα ποιοῖεν, ταχὺ ἂν τῷ λιμῷ ἀποθάνοιεν, Πρωταγόρας δὲ ἄρα ὅλην τὴν Ἑλλάδα

suadente Heindorfio e Flor. x. correximus.

E. τὰ ἱμάτιά τε καὶ ὑποδήματα] καὶ τὰ ὑποδήματα Coisl. Ambr. Vat. r.

Adde quae Prolegg. ad Euthydem. p. 61 sqq. de hac re explicavimus.

φανερά ἐστι λώβη] Verbum praedicato accommodatum, ut p. 79. E. al. v. ad Gorg. p. 502. C. et Matth. Gr. §. 305.

D. καὶ τούτων φανερῶς χρήματα ἀξ. πρ.] Habes genitivum pretii, ad cuius usum illustrandum Buttmannus contulit Demosth. Midian. p. 529. ed. Reisk. χρήματα δὲ οὐ προςήκειν τῶν τοιούτων λαμβάνειν. Multa id genus suppeditabit Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 665.

D. ἄνδρα ἕνα Πρωταγόραν] Protag. p. 328. B 349. A. σὺ δὲ καὶ αὐτὸς ἀγαθὸς εἶ καὶ ἄλλους οἷός τ' εἶ ποιεῖν ἀγαθούς, καὶ οὕτω πεπίστευκας σαυτῷ, ὥςτε καὶ ἄλλων ταύτην τὴν ἀρετὴν ἀποκρυπτομένων σύ γ' ἀναφανδὸν σαυτὸν ὑποκηρυξάμενος εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, σοφιστὴς ἐπονομάσας, σεαυτὸν ἀπέφηνας παιδεύσεως καὶ ἀρετῆς διδάσκαλον, πρῶτος τούτου μισθὸν ἀξιώσας ἄρνυσθαι. ubi v. ann. Dein quod vulgo scribebatur ἢ Φειδίαν τε, acute Heindorfius pro γε vidit requiri τε, propterea quod sequitur καὶ ἄλλους. Itaque unum Flor. sequi non dubitavimus.

E. ταχὺ ἂν τῷ λιμῷ ἀποθάνοιεν] Observabis usum articuli, qui sic explicandus est, ut intelligatur fames, quae tunc oriatur necesse est. Aristoph. Pac. v. 483. ὑπὸ τοῦ γε λιμοῦ νὴ Δί' ἐξολωλότες. Plat. Symp.

ἐλάνθανε διαφθείρων τοὺς συγγιγνομένους καὶ μοχθηροτέρους ἀποπέμπων ἢ παρελάμβανε πλέον ἢ τετταράκοντα ἔτη. οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἐγγὺς καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τετταράκοντα δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὄντα· καὶ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τούτῳ ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὐδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται. καὶ οὐ μόνον Πρωταγόρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πάμπολ-
92 λοι, οἱ μὲν πρότερον γεγονότες ἐκείνου, οἱ δὲ καὶ νῦν ἔτι ὄντες. πότερον δὴ οὖν φῶμεν κατὰ τὸν σὸν λόγον, εἰδότας αὐτοὺς ἐξαπατᾶν καὶ λωβᾶσθαι τοὺς νέους, ἢ λεληθέναι καὶ ἑαυτούς; καὶ οὕτω μαίνεσθαι ἀξιώσομεν τούτους, οὓς ἔνιοί φασι σοφωτάτους ἀνθρώπων εἶναι;

ΑΝ. Πολλοῦ γε δέουσι μαίνεσθαι, ὦ Σώκρα-

ἐγγὺς καὶ ἑβδομήκοντα] καὶ additum e Bodl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Par. BCEF. Ambr. Vat. ϐ. r. Flor. a. b. c. n. x.

P. 92. πρότερον γεγονότες] V. πρότεροι, quod e Bodl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. Vat. ϐ. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. x. mutatum.

p. 191. A. ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. ubi vel invitis libris melioribus articulum tenuimus. Ibid. p. 207. B. καὶ αὐτὰ τῷ λιμῷ παρατεινόμενα. Xenoph. Anab. I. 5, 5. ubi v. Krüger. Eodem modo dicitur ὑπὸ τῆς ἡδονῆς apud Aristoph. Avv. 1284. Plut. 753. ὑπὸ τοῦ δέους Acharn. v. 300. Equitt. v. 231. al. ὑπὸ τῆς ὀργῆς Lys. 505. et quae sunt id genus alia memorata ab Hermanno ad Aristoph. Nubb. v. 834. qui easdem dictiones etiam sine articulo frequentari multorum exemplorum enumeratione planissime demonstravit. De usu particularum δὲ ἄρα diximus ad Apol. Socr. p. 34. C. Phaed. p. 68. A. et 80. C.

πλέον ἢ τετταράκοντα ἔτη] Ne quis πλείω requirat. Graeci enim, ut Latini plus et amplius, πλέον ita usurpare consueverunt; quanquam interdum etiam πλείω pro adverbio in talibus quidem locis posuerunt; de qua re v. ad Menexen. p. 235. B.

οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθ.] Grandis aetate loquens inducitur Protagoras in dialogo cognomine p. 318. B. mortuus autem videtur esse a. Chr. n. a. 410. de qua re vide Prolegg. ad Euthydem. p. 63 sq. Itaque ex hoc loco apparet certissime scriptum esse hunc dialogum post Olymp. XCII. 3. De dictione ἐν τέχνῃ εἶναι v. Protag. p. 319. C. περὶ μὲν οὖν ὧν οἴονται ἐν τέχνῃ εἶναι, οὕτω διαχρῶνται. conf. ad Phaedon. p. 59. A. Illud καὶ autem ante ἑβδομήκοντα sic interpretandum: vel septuagenarium, ut mirandum

τες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οἱ τούτοις διδόντες ἀργύριον τῶν νέων· τούτων δ' ἔτι μᾶλλον οἱ τούτοις ἐπιτρέποντες, οἱ προσήκοντες· πολὺ δὲ μάλιστα πάντων αἱ πόλεις, ἐῶσαι αὐτοὺς εἰσαφικνεῖσθαι καὶ οὐκ ἐξελαύνουσαι, εἴτε τις ξένος ἐπιχειρεῖ τοιοῦτόν τι ποιεῖν, εἴτε ἀστός. B

ΣΩ. Πότερον δέ, ὦ Ἄνυτε, ἠδίκηκέ τίς σε τῶν σοφιστῶν, ἢ τί οὕτως αὐτοῖς χαλεπὸς εἶ;

ΑΝ. Οὐδὲ μὰ Δία ἔγωγε συγγέγονα πώποτε αὐτῶν οὐδενί, οὐδ' ἂν ἄλλον ἐάσαιμι τῶν ἐμῶν οὐδένα.

ΣΩ. Ἄπειρος ἄρ' εἶ παντάπασι τῶν ἀνδρῶν;

ΑΝ. Καὶ εἴην γε.

ἀξιώσομεν τούτους] ἀξιώσωμεν Bodl. Coisl. Ven. Σ. Vind. 2. Par. BCF. Ambr. male. Dein ἀνθρώπων om. Vat. Δ.

οἱ προσήκοντες] Om. Flor. x.

B. Καὶ εἴην γε.] Pro εἴην Vat. r. habet πάνυ.

sit eo magis, si disciplinae eius ratio a nemine fuerit perspecta.

P. 92. καὶ οὕτω μαίνεσθαι ἀξιώσομεν] Quod est in libris bene multis iisque partim optimis, ἀξιώσωμεν, id etsi Buttmanno propter antegressum σῶμεν placuit unice, tamen nobis quidem acceptum referri videtur iis, qui post coniunctivum futuro non esse locum opinarentur. Quo iudicio quantopere falsi fuerint, docet vel unus ille locus Euripidis Ion. 73. εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν; ἢ τί δράσομεν; de quo dixit Hermannus ad Viger. p. 742. Futurum hunc habet censum: atque ita revera istos furere statuemus! quo significatur secus certe rem sese habere oportere.

οἱ τούτοις ἐπιτρέποντες] Intell. αὐτούς, ellipsi in hoc maxime verbo perquam usitata, v. Lysid. p. 210. B. Alcibiad. I. p. 117. C. D. Symp. p. 213. E. Gorg. p. 512. D. De Rep. VIII. p. 551. C. al. Dein οἱ προσήκοντες per appositionem adiectum. Eandem orationis formam habes Apolog. p. 34. B. quem locum qui compararerint, ii glossematis suspicionem procul habebunt.

B. Καὶ εἴην γε.] Optat Anytus, ut ne unquam notitiam sophistarum adipiscatur, quo ipso significat concedere se quod Socrates antea ei opposuerat. Quocirca optativus non idem est quod ἔστω, quae Buttmanni fuit sententia. Neque opus est correctione Heindorfii καὶ ἀεὶ εἴην γε. Germanice dixeris: und möge ich es auch sein.

C ΣΩ. Πῶς οὖν ἄν, ὦ δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ εἴτε φλαῦρον, οὗ παντάπασιν ἄπειρος εἴης;

ΑΝ. Ῥᾳδίως. τούτους γοῦν οἶδα οἵ εἰσιν, εἴτ' οὖν ἄπειρος αὐτῶν εἰμὶ εἴτε μή.

ΣΩ. Μάντις εἶ ἴσως, ὦ Ἄνυτε, ἐπεὶ ὅπως γε ἄλλως οἶσθα τούτων πέρι, ἐξ ὧν αὐτὸς λέγεις θαυμάζοιμ' ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτους ἐζητοῦμεν, τίνες εἰσί, παρ' οὓς ἂν Μένων ἀφικόμενος μοχθηρὸς γένοιτο· οὗτοι μὲν γάρ, εἰ σὺ βούλει, ἔστωσαν οἱ σοφισταί· ἀλλὰ δὴ ἐκείνους εἰπὲ ἡμῖν, καὶ τὸν πατρικὸν τόνδε ἑταῖρον εὐεργέτησον, φράσας αὐτῷ, παρὰ

(D stands in the margin beside the line beginning "νοιτο·")

C. ἔχει ἐν ἑαυτῷ] ἐν om. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Par. BCF. Ambr. Vat. b. Flor. a. b. c. o.

οἶδα οἵ εἰσιν] Wolfius coni. οἷοί εἰσι, quod ex Coisl. recepit Bekkerus. Habet etiam Flor. x. sed v. infra ann.

C. οὗ παντάπασιν ἄπ. εἴης;] V. ad p. 89. C. Nihil autem habet insolentiae εἰδέναι cum περὶ et genitivo iunctum, de qua constructione supra diximus ad p. 71. B.

οἶδα οἵ εἰσιν] Wolfius οἷοί εἰσιν coniectabat, propterea quod non qui sint, sed quales, interrogetur. Sed ὅς in talibus non caret vi sua atque potestate, siquidem indicat ipsam naturam atque indolem eius, de quo sermo est. Nos dicimus: von diesen wenigstens weiss ich wohl, *wer* sie sind; i. e. ich kenne sie durch und durch. Supra p. 80. D. καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς, ὃ ἔστιν, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα. ubi nemo scripserit οἷόν ἐστιν. De Rep. IV. p. 444. A. τὸν μὲν δίκαιον καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν, εἰ φαῖμεν εὑρηκέναι, οὐκ ἂν πάνυ τι — δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Ibid. VI. p. 504. A. ξυνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σοφίας, ὃ ἕκαστον εἴη. Ibid. VIII. p. 559 A. προελώμεθα δή τι παράδειγμα ἑκατέρων, αἵ εἰσιν. Phaedr. p. 243. D. ἕωςπερ ἂν ᾖς ὅς εἶ. ubi v. ann. conf. Hermann. ad Sophocl. Aiac. 1238. Fritsche Quaest. Luc. p. 141. Matthiae Gr. §. 485. qui talibus in locis ὅς idem quod τίς esse arbitratur, et Bernhardy. Synt. p. 291. qui non satis accurate ὅς qualitatem denotare statuit.

D. ἐκείνους εἰπὲ ἡμῖν — παρὰ τίνας ἀφ.] Exspectabas παρ' οὓς ἀφικ. Recte tamen Buttmannus iudicavit propter intercapedinem istam verborum καὶ — εὐεργέτησον deinceps inferri φράσας αὐτῷ, παρὰ τίνας ἀφ. Neque tamen viro egregio assentior de eo, quod

τίνας ἀφικόμενος ἐν τοσαύτῃ πόλει τὴν ἀρετήν, ἣν νῦν δὴ ἐγὼ διῆλθον, γένοιτ' ἂν ἄξιος λόγου.

AN. Τί δὲ αὐτῷ οὐ σὺ ἔφρασας;

ΣΩ. Ἀλλ' οὓς μὲν ἐγὼ ᾤμην διδασκάλους τούτων εἶναι εἶπον, ἀλλὰ τυγχάνω οὐδὲν λέγων, ὡς σὺ φῄς· καὶ ἴσως τι λέγεις. ἀλλὰ σὺ δὲ ἐν τῷ μέρει E αὐτῷ εἰπέ, παρὰ τίνας ἔλθῃ Ἀθηναίων. εἰπὲ ὄνομα ὅτου βούλει.

AN. Τί δὲ ἑνὸς ἀνθρώπου ὄνομα δεῖ ἀκοῦσαι; ὅτῳ γὰρ ἂν ἐντύχῃ Ἀθηναίων τῶν καλῶν κἀγαθῶν, οὐδείς ἐστιν, ὃς οὐ βελτίω αὐτὸν ποιήσει ἢ οἱ σοφισταί, ἐάνπερ ἐθέλῃ πείθεσθαι.

D. *Τί δὲ αὐτῷ οὐ σὺ ἔφρ.*] δαὶ Bodl. Vat. Δ. ut solent.
καὶ ἴσως τι λέγεις] Haec olim Anyto tribuebantur.
E. *ἀλλὰ σὺ δὲ ἐν τῷ μ.*] Pro δὴ scripsi δὲ e Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Par. BCEF. Ambr. Vat. 𝔡. 𝔯. Flor. a. b. c. o. x. v. ann.

φράσας dictum censet pro aptiore scilicet φράζων, idque per attractionem quandam, qua participium in communionem eius temporis venerit, unde aptum suspensumque sit. Nempe imperativo haud dubie dicendum fuit φράσον, unde aoristus participii qua causa et ratione nitatur omnibus erit perspicuum.

καὶ ἴσως τι λέγεις] Haec ante Bekkerum perperam Anyto tribuebantur. Veram rationem monstravit interpretatio Marsilii. Sententia Socratis haec est: ac fortasse est aliquid quod dicis (fortasse recte indicas) me nihil dixisse et a vero aberrasse.

E. *ἀλλὰ σὺ δὲ ἐν τῷ μέρει*] Hoc nunc ex codd. revocavi pro vulg. ἀλλὰ σὺ δὴ ἐν τ. μ. Poterat etiam hunc in modum scribi: σὺ δὲ ἀλλ' ἐν τῷ μ. Aristoph. Nubb. v. 1372. σὺ δὲ ἀλλὰ τούτων λέξον τι τῶν νεωτέρων, cuiusmodi exempla collegit Heindorf. ad Sophist. p. 235. D. σὺ δὲ ἀλλ' εἰπὲ πρῶτον καὶ δίελε ἡμῖν κ. τ. λ. Dein ἐν τῷ μέρει est vicissim tuo loco, quod articulum habet, ubi de certo et praestituto ordine cogitari licet; eodem caret, ubi omnino est per vices, veluti Sophist. p. 252. B. Theaet. p. 179. E. Cratyl. p. 410. D. et innumeris aliis locis. conf. Hermann. ad Lucian. De Hist. Conscr. p. 7 sqq. Coniunctivum deliberativum tertiae personae in oratione aliunde suspensa ne quis miretur, alia eius exempla, eaque certissima, indicavimus ad Phaedon. p. 115. C. Sympos. p. 194. D. alia suppeditabit Matthiae Gr. §. 516. 3.

τῶν καλῶν κἀγαθῶν] Intelligit eos, qui honoribus publicis funguntur. v. ad Remp. VIII. p. 569. A.

ΣΩ. Πότερον δὲ οὗτοι οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἐγένοντο τοιοῦτοι, παρ' οὐδενὸς μαθόντες, ὅμως μέντοι ἄλλους διδάσκειν οἷοί τε ὄντες ταῦτα, ἃ αὐτοὶ οὐκ ἔμαθον;

93 ΑΝ. Καὶ τούτους ἔγωγε ἀξιῶ παρὰ τῶν προτέρων μαθεῖν, ὄντων καλῶν κἀγαθῶν. ἢ οὐ δοκοῦσί σοι πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γεγονέναι ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄνδρες;

ΣΩ. Ἔμοιγε, ὦ Ἄνυτε, καὶ εἶναι δοκοῦσιν ἐνθάδε ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά, καὶ γεγονέναι ἔτι οὐχ ἧττον ἢ εἶναι. ἀλλὰ μῶν καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασι τῆς αὑτῶν ἀρετῆς; τοῦτο γάρ ἐστι, περὶ οὗ ὁ λόγος ἡμῖν τυγχάνει ὤν, οὐκ εἰ εἰσὶν ἀγαθοὶ ἢ
B μὴ ἄνδρες ἐνθάδε, οὐδ' εἰ γεγόνασιν ἐν τῷ πρόσθεν, ἀλλ' εἰ διδακτόν ἐστιν ἀρετὴ πάλαι σκοποῦμεν. τοῦτο δὲ σκοποῦντες τόδε σκοποῦμεν, ἆρα οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν πρότερον ταύτην τὴν ἀρε-

P. 93. B. καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν πρότερον] προτέρων Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Vat. b. r. Flor. x.

P. 93. παρὰ τῶν προτέρων μαθεῖν ὄντων κ.] a superioribus didicisse, ut qui fuerint s. quum fuerint καλοὶ κἀγαθοί. Hoc Buttmanno visum est nimis indefinite dici, siquidem non omnes illi superiores boni fuisse iudicari possint. Itaque legendum censet: παρὰ τῶν πρότερον, ut in unum coeant: παρὰ τῶν πρότερον ὄντων κ. τ. Cui rationi officit magnopere interpositum istud μαθεῖν. Itaque ea mutatione nihil profecto lucramur. Nec video cur in loco expeditissimo haereamus. Quum enim οἱ πρότεροι intelligantur qui τῶν καλῶν κἀγαθῶν duces et magistri fuerunt, Anytus illos omnes bonos fuisse utique statuit, ideoque simpliciter addit quum probi et honesti fuerint. Ita si haec acceperis, nec illud necessarium iudicabis, quod olim pro ὄντων legendum coniecimus τῶν.

καὶ γεγονέναι ἔτι οὐχ ἧττον] et insuper extitisse non minus quam esse. Proxima οὐκ εἰ εἰσὶν ἀγαθοί, sic accipienda sunt: οὐ περὶ τούτου, εἰ εἰσὶν ἀγ.

B. τοῦτο δὲ σκοπ. τόδε σκοποῦμεν] P. 90. C. ἆρ' οὖν ὅταν τοῦτο λέγωμεν, τόδε λέγομεν ὅτι κ. τ. κ. Genitivus καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν πρότερον pendet ex οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες, num qui boni viri et inter maiores et inter aequales nostros extiterunt, virtutem illam, qua ipsi fuerint insignes, etiam aliis impertire potue-

τήν, ἣν αὐτοὶ ἀγαθοὶ ἦσαν, ἠπίσταντο καὶ ἄλλῳ παραδοῦναι, ἢ οὐ παραδοτὸν τοῦτο ἀνθρώπῳ οὐδὲ παραληπτὸν ἄλλῳ παρ' ἄλλου; τοῦτ' ἔστιν, ὃ πάλαι ζητοῦμεν ἐγώ τε καὶ Μένων. ὧδε οὖν σκόπει ἐκ τοῦ σαυτοῦ λόγου. Θεμιστοκλέα οὐκ ἀγαθὸν ἂν φαίης ἄνδρα γεγονέναι;

ΑΝ. Ἔγωγε, πάντων γε μάλιστα. C

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ διδάσκαλον ἀγαθόν, εἴπερ τις ἄλλος τῆς αὑτοῦ ἀρετῆς διδάσκαλος ἦν, κἀκεῖνον εἶναι;

ΑΝ. Οἶμαι ἔγωγε, εἴπερ ἐβούλετό γε.

ΣΩ. Ἀλλ' οἴει, οὐκ ἂν ἐβουλήθη ἄλλους τέ τινας καλοὺς κἀγαθοὺς γενέσθαι, μάλιστα δέ που τὸν υἱὸν τὸν αὑτοῦ; ἢ οἴει αὐτὸν φθονεῖν αὐτῷ καὶ ἐξεπίτηδες οὐ παραδιδόναι τὴν ἀρετήν, ἣν αὐτὸς D ἀγαθὸς ἦν; ἢ οὐκ ἀκήκοας, ὅτι Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἱππέα μὲν ἐδιδάξατο ἀγαθόν; ἐπέ-

D. ἢ ταῦτα οὐκ ἀκήκοας] V. ἤ, quod correctum e Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 2. Par. CF. Ambr. Vat. b. r. Ceterum locum excerpsit scriptor dialogi De Virtute §. 4 — 32.

rint. Eadem res in disceptationem vocatur Protagor. p. 319. E. sqq. μὴ τοίνυν ἔτι τὸ κοινὸν τῆς πόλεως οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἰδίᾳ ἡμῖν οἱ σοφώτατοι καὶ ἄριστοι τῶν πολιτῶν ταύτην τὴν ἀρετὴν ἣν ἔχουσιν οὐχ οἷοί τε ἄλλοις παραδιδόναι. κ. τ. λ. Ibid. p. 325. E. Sed utrumque locum qui accurate contulerint, argumentum non uno eodemque modo tractatum esse facile largientur.

C. διδάσκαλος ἦν, κἀκεῖνον εἶναι;] In his καὶ ante ἐκεῖνον repetitum est propter verba interiecta εἴπερ τις ἄλλος — ἦν, de quo iam olim monuimus. Mox οἴει rectae interpositum orationi vel praemissum non rari usus esse docebunt quae scripsimus ad Cratyl. p. 438. B. Rempubl. VI. p. 486. C. X. p. 600. C. ubi item: ἀλλ' οἴει, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄρα ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο;

ἄλλους τέ τινας — μάλιστα δὲ] Frustra Struvius μάλιστά τέ που requirebat. v. ad Cratyl. p. 406. C. Deinde infinitivus φθονεῖν indicat actionem praeterito tempore durantem, ut declarari recte queat per ὅτι ἐφθόνει, de quo nuper rursus monui ad Symp. p. 172. B. Sic etiam mox E. ἆρ' οὖν — οἰόμεθα βούλεσθαι αὐτόν, i. e. ὅτι ἐβούλετο.

D. ἱππέα μὲν ἐδιδάξατο] H. e. ἐδιδάξατο, ὥστε αὐτὸν ἱππέα γενέσθαι. Mox p. 94. B. τούτους μέντοι — ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν. De Rep. IV. p. 421. E. χείρους δημιουργοὺς διδάξεται. Infra p. 94. B. Constructionem

μενε γοῦν ἐπὶ τῶν ἵππων ὀρθὸς ἑστηκώς, καὶ ἠκόντιζεν ἀπὸ τῶν ἵππων ὀρθός, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ εἰργάζετο, ἃ ἐκεῖνος αὐτὸν ἐπαιδεύσατο, καὶ ἐποίησε σοφὸν ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν εἴχετο. ἢ ταῦτα οὐκ ἀκήκοας τῶν πρεσβυτέρων;

ΑΝ. Ἀκήκοα.

ΣΩ. Οὐκ ἂν ἄρα τήν γε φύσιν τοῦ υἱέος αὐτοῦ ᾐτιάσατ' ἄν τις εἶναι κακήν.

E ΑΝ. Ἴσως οὐκ ἄν.

ΣΩ. Τί δὲ τόδε; ὡς Κλεόφαντος ὁ Θεμιστοκλέους ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς ἐγένετο ἅπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἤδη του ἀκήκοας ἢ νεωτέρου ἢ πρεσβυτέρου;

ΑΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ταῦτα μὲν οἰόμεθα βούλεσθαι αὐτὸν τὸν αὑτοῦ υἱὸν παιδεῦσαι, ἣν δὲ αὐτὸς σοφίαν ἦν σοφός, οὐδὲν τῶν γειτόνων βελτίω ποιῆσαι, εἴπερ ἦν γε διδακτὸν ἡ ἀρετή;

ΑΝ. Ἴσως μὰ Δί' οὔ.

E. *Τί δὲ τόδε; ὡς Κλ.*] δαὶ Bodl. Vat. Δ.

ἐν τοῖς ἀρίστοις τῶν πρότερον] ἄριστον Bodl. Vat. Δ. quod recepit Bekker. comprobante Buttmanno.

P. 94. *ἀγαθὸν γεγονέναι;*] ἀγαθὸν εἶναί τε καὶ γεγονέναι Coisl.

τὸν υἱὸν τὸν αὑτοῦ] τὸν αὑτοῦ υἱὸν Ven. ΞΣ. Vind. 2. τὸν υἱὸν αὑτοῦ τὸν Δ. Vat. b.

illustravit Matthiae Gr. §. 421. 2. Exscripsit haec auctor incertus dialogi de virtute §. 32.

ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν εἴχετο] V. ad Protagor. p. 319. E.

Οὐκ ἂν ἄρα — ᾐτιάσατ' ἂν] Pervulgatum est ἂν etiam indicativo iunctum iterari, de qua re v. Hermann. D. Particula ἂν p. 188.

P. 94. *τούτῳ γάρ που καὶ συγγέγονας —*] Ex verbis ὁρᾷς οἷός ἐστιν satis certo colligas Lysimachum, quo tempore colloquium habetur, adhuc vivum fingi. Quod quo iure ita fiat, tanto minus licet diiudicare, quod de tempore habiti sermonis nihil novimus. Lysimachus autem hic una cum Melesia, Thucydidis filio, in Lachete loquens inducitur, ad quem librum de eo quantum satis est exposuimus. De Periclis filiis

ΣΩ. Οὗτος μὲν δή σοι τοιοῦτος διδάσκαλος ἀρετῆς, ὃν καὶ σὺ ὁμολογεῖς ἐν τοῖς ἀρίστοις τῶν 94
προτέρων εἶναι· ἄλλον δὲ δὴ σκεψώμεθα, Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου, ἢ τοῦτον οὐχ ὁμολογεῖς ἀγαθὸν γεγονέναι;

ΑΝ. Ἔγωγε, πάντως δήπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οὗτος τὸν υἱὸν τὸν αὑτοῦ Λυσίμαχον, ὅσα μὲν διδασκάλων εἴχετο, κάλλιστα Ἀθηναίων ἐπαίδευσεν, ἄνδρα δὲ βελτίω δοκεῖ σοι ὁτουοῦν πεποιηκέναι; τούτῳ γάρ που καὶ συγγέγονας, καὶ ὁρᾷς, οἷός ἐστιν. Εἰ δὲ βούλει, Περικλέα,
οὕτω μεγαλοπρεπῶς σοφὸν ἄνδρα, οἶσθ' ὅτι δύο υἱεῖς B
ἔθρεψε, Πάραλον καὶ Ξάνθιππον;

ΑΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τούτους μέντοι, ὡς οἶσθα καὶ σύ, ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν καὶ τἆλλα ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνης ἔχεται, οὐδενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; δοκῶ μέν, ἐβούλετο, ἀλλὰ μὴ οὐκ ᾖ διδακτόν. Ἵνα δὲ μὴ ὀλίγους οἴῃ καὶ τοὺς
φαυλοτάτους Ἀθηναίων ἀδυνάτους γεγονέναι τοῦτο C

καὶ συγγέγονας] Sic Coisl. Vat. Δ. Ven. Ξ. Vat. r. Vind. 1. Flor. b. x. Vett. editt. καὶ σὺ συγγέγονας. Alii libri καὶ σὺ γέγονας.

B. οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων] Ἀθηναίων οὐδενός Coisl.

ἀγαθοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Flor. a. b. c. o. Par. BC. Vat. d. r. Vett. editt. ἆρα.

legas Protagor. p. 319. extr. Alcibiad. I. p. 118. D. E. Plut. Pericl. 36. Uterque vivo adhuc patre per pestilentiae illius saevitiam de medio ablatus est, teste Xenoph. Mem. III. 5. Valer. Max. V. 10. ext. 1. Aelian. V. H. IX. 6. Plut. Pericl. c. 36.

B. δοκῶ μέν, ἐβούλετο] Saepenumero οἶμαι μέν, οἶμαι δέ, δοκῶ μέν, δοκῶ δέ, rectae orationi praemissum reperias, cuius generis exempla ad Gorg. p. 460. A. adscripsimus. Nunc addimus De Rep. V. p. 473. D. δοκῶ δέ, οὐδὲ τῷ ἀνθρώπων γένει. VI. p. 507. D. οἶμαι δέ γε, οὐδ' ἄλλαις — προσδεῖ οὐδενός. X. p. 608. D. Sophist. p. 231. D. Lysid. p. 206. C. 218. E. Lachet. p. 184. B.

μὴ ὀλίγους — καὶ τοὺς φαυλοτάτους Ἀθ.] Haesit in his verbis Schleiermache-

τὸ πρᾶγμα, ἐνθυμήθητι, ὅτι Θουκυδίδης αὖ δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Μελησίαν καὶ Στέφανον, καὶ τούτους ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα εὖ, καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων. τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρῳ· οὗτοι δέ που ἐδόκουν τῶν τότε κάλλιστα παλαίειν. ἢ οὐ μέμνησαι;

ΑΝ. Ἔγωγε, ἀκοῇ.

ΣΩ. Οὐκοῦν δῆλον, ὅτι οὗτος οὐκ ἄν ποτε, οὗ

C. τὸν δὲ Εὐδώρῳ] Sic Bodl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Flor. x. ut iam Cornarius emendandum vidit. Olim erat Εὐδόρus, qui Aristidem et Themistoclem miratur inter vilissimos homines numerari. Ego vero non nimis premenda haec esse arbitror; dicta sunt enim universe, neque sic, ut virorum clarissimorum ratio ducatur, quorum mentio antea facta est. Observabis autem ἀδυνάτους cum accusativo τοῦτο τὸ πρᾶγμα iunctum. Politic. p. 295. B. τοῦτο δυνατὸς ὤν. Hipp. min. p. 367. E. δυνατώτατός γε ἀμφότερα. Parmenid. in. εἴ του δέῃ τῶν τῇδε, ὧν ἡμεῖς δυνατοί, ubi pluribus de hoc structurae genere disputabimus.

C. Θουκυδίδης αὖ δύο υἱεῖς —] Hic Periclis fuit acerrimus in re publica adversarius, de quo Plutarch. Vit. Per. c. 6. c. 8. c. 11. ad quem locum nuper Sintenis p. 117 sq. de eo disputavit. Pari autem usus est atque ille in filiis educandis infelicitate, siquidem Stephanus et Melesias luctando tantum aliquid valuerunt. Nempe pater dum nimis sollicitus de eorum valetudine fuit, illi sese totos corporis exercitationibus dediderunt atque contemta humanitatis et doctrinae laude pingues luctatores exstiterunt. Discant hoc exemplo rei gymnasticae praecones, ne apud Graecos quidem artem istam semper bonum habuisse eventum, atque eos, qui illa vel maxime excellerent, si carerent eruditione et doctrina, vulgo ab omnibus fuisse despicatui habitos. Ceterum de forma orationis hac: ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα πάντα καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα, ubi expectes potius καὶ δὴ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπάλαισαν κ., dictum est ad Criton. p. 52. C. Sympos. p. 220. A.

D. Ἔγωγε, ἀκοῇ] Ad ἀκοῇ per synesin quandam ex praecedenti μέμνησαι intelligendum relinquitur οἶδα vel ἀκήκοα: quod ipsum in Flor. x. scriptum extat, nec tamen invitis ceteris libris omnibus recipiendum est.

Οὐκοῦν δῆλον, ὅτι οὗτος —] Etsi facile alicui placeat, quod in Dialogo De Virt. 6. ubi haec omnia exscripta leguntur, memoriae proditum est οἱ μέν — οἱ δέ; tamen quoniam ἔν τινι δαπανᾶσθαι non minus recte dicitur quam δαπανᾶσθαι εἴς τι, Platonicorum codicum scripturam servandam censemus, quam iniuria sprevit Buttmannus. Est autem principalis enuntiati pars haec: ὅτι οὗτος οὐκ ἄν ποτε ταῦτα μὲν ἐδίδαξε

μὲν ἔδει-δαπανώμενον διδάσκειν, ταῦτα μὲν ἐδίδαξε D τοὺς παῖδας τοὺς αὑτοῦ, οὗ δὲ οὐδὲν ἔδει ἀναλώσαντα ἀγαθοὺς ἄνδρας ποιῆσαι, ταῦτα δὲ οὐκ ἐδίδαξεν, εἰ διδακτὸν ἦν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὁ Θουκυδίδης φαῦλος ἦν, καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ πλεῖστοι φίλοι Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων; καὶ οἰκίας μεγάλης ἦν καὶ ἐδύνατο μέγα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ὥςτε εἴπερ ἦν τοῦτο διδακτόν, ἐξευρεῖν ἂν ὅςτις

δώρῳ.

D. πλεῖστοι φίλοι Ἀθηναίων] φίλοι om. Bodl. Vat. Δ.

(in iis instituendos curavit) οὗ ἔδει δαπανώμενον διδάσκειν (h. e. ἔδει δαπανᾶσθαι, ὥςτε διδάσκειν αὐτούς), ταῦτα δὲ οὐκ ἐδίδαξεν, οὗ οὐδὲν ἔδει ἀναλώσαντα ἀγ. ποιῆσαι — (h. e. οὗ οὐδὲν ἔδει ἀναλῶσαι, ὥςτε αὐτοὺς ἀγ. ποιῆσαι) eum nunquam commissurum fuisse, ut in iis quidem rebus eos instituendos curaret, in quibus quo erudirentur sumtus facere oporteret; in illis non curaret, quae quo magis boni existerent, nihil sumtuum requirerent. Itaque primum quidem perspicuum est prius illud οὐκ utrique enuntiati membro esse commune, de quo iam Heindorfius ad Gorg. p. 225. prudenter monuit. Deinde observandum est ἔδει bis sic adhiberi, ut potius ad notionem participio comprehensam quam ad infinitivum pertineat. Nimirum solet participium interdum ita poni, ut principalem contineat notionem. Prorsus eiusdem generis exempla ad Euthydem. p. 282. E. adscripsimus. Tum duplex μὲν et δὲ ad Apolog. Socr. p. 28. E. attigimus; illustravit copiose Buttmann. Excurs. X. ad Demosth. Midian. p. 129. Denique quod εἰ διδακτὸν ἦν post ταῦτα infertur, id etsi Buttmannum adeo commovit, ut pro altero ταῦτα ex personato Aeschine τοῦτο reponendum iudicaverit, tamen qui meminerit formularum τί ἐστι ταῦτα, ταῦτα ἀγαθόν ἐστιν, aliarumque similium, is facile largietur potuisse hic quoque post numerum pluralem praedicatum iam sic inferri, ut res in universum significetur. Ac si verum quaerimus, τοῦτο δὲ post pluralem ταῦτα μὲν per concinnitatis leges inferri haudquaquam potuit.

καὶ οἰκίας μεγάλης ἦν] Καὶ etsi in principio interrogationis haud raro ita usurpatur, ut sit at vero, atqui, tamen talibus in locis, qualis hic est, eo modo dici haudquaquam potuit. Itaque Struvius ὃς καὶ οἰκίας μ. ἦν legendum censuit. Alius reposuerit fortasse καὶ μὲν οἰκίας μ. Ficinus: Quin imo et ampla familia ortus. Me tamen si audis, nihil demes vel addes. Nam καὶ vi et potestate augendi pollet, ut sit adeo: quum igitur ad universam referatur sententiam, res eodem redit ac si καὶ μὴν scriptum esset. Nam etiam vel adeo fortius pronuntiatum in hac verborum oppositione idem est quod imo etiam.

ἔμελλεν αὐτοῦ τοὺς υἱεῖς ἀγαθοὺς ποιήσειν, ἢ τῶ
E ἐπιχωρίων τις ἢ τῶν ξένων, εἰ αὐτὸς μὴ ἐσχόλαζ
διὰ τὴν τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἑταῖρ
Ἄνυτε, μὴ οὐκ ᾖ διδακτὸν ἀρετή.

ΑΝ. Ὦ Σώκρατες, ῥᾳδίως μοι δοκεῖς κακῶς λέγειν ἀνθρώπους. ἐγὼ μὲν οὖν ἄν σοι συμβουλεύσαιμι, εἰ ἐθέλεις ἐμοὶ πείθεσθαι, εὐλαβεῖσθαι· ὡς ἴσως μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ πόλει ῥᾷόν ἐστι κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους ἢ εὖ, ἐν τῇδε δὲ καὶ πάνυ. οἶμαι δὲ σ καὶ αὐτὸν εἰδέναι.

95 *ΣΩ.* Ὦ Μένων, Ἄνυτος μέν μοι δοκεῖ χαλεπαίνειν. καὶ οὐδὲν θαυμάζω· οἴεται γάρ με πρῶτο μὲν κακηγορεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, ἔπειτα ἡγεῖτα καὶ αὐτὸς εἶναι εἷς τούτων. ἀλλ' οὗτος μὲν ἐάν ποτ γνῷ, οἷόν ἐστι τὸ κακῶς λέγειν, παύσεται χαλεπαί-

εἰ δὲ ἐθέλεις ἐμοὶ π.] θέλεις Vat. Δ.

E. ῥᾷόν ἐστι κακῶς ποιεῖν ἀνθρ.] Pro scriptura codd. ῥᾴδιον Buttmannus suadente Heindorfio ad Phaedon. p. 6?. ῥᾷον correxit, quod etiam Bekkero probatum est. Dein ἢ εὐ om. Vat. r.

ἢ τῶν ἐπιχωρίων τις] Appositio relativo accommodata. v. ad Apol. p. 41. A. Hipp. mai. p. 281. C. Phaedon. p. 66. E. al.

E. κακῶς λέγειν ἀνθρώπους] Id fortasse ipse senserat Anytus: unde hic Socrati succensens non ita obscure comminatur se oblata opportunitate acceptam iniuriam ulturum. Satis memorabilis hic locus est, ex quo quae fuerint Anyto causae odii in Socratem suscepti, verisimiliter coniicere liceat. Quod enim hic viros civiles verae virtutis ornamentis spoliaverat, id fieri non potuit quin animum hominis superbi ac fastuosi exacerbaret.

ῥᾷόν ἐστι κακῶς ποιεῖν] Recte Buttmannus, Schleiermacherus, Bekkerus, alii, pro librorum lectione ῥᾴδιον comparativum reponendum esse censuerunt. Nam aliter vix stare poterit istud ἢ εὖ, quod ob id ipsum in Vat. abiectum esse video. Nisi forte interpretari volueris: etiam in alia quavis civitate facile est hominibus vel male vel bene facere et cum iis agere pro arbitrio. Quod tamen habet cur displicere debeat. Neque obscurum est, cur ῥᾴδιον sit invectum. Nempe comparativus non videbatur commode coire cum ἐν τῇδε δὲ καὶ πάνυ. In quo tamen nihil inest difficultatis, modo repetas integram sententiam ῥᾷόν ἐστι κακῶς ποιεῖ

νων, νῦν δὲ ἀγνοεῖ· σὺ δέ μοι εἰπέ, οὐ καὶ παρ' ὑμῖν εἰσὶ καλοὶ κἀγαθοὶ ἄνδρες;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί οὖν; ἐθέλουσιν οὗτοι παρέχειν αὐτοὺς διδασκάλους τοῖς νέοις καὶ ὁμολογεῖν διδάσκαλοί τε εἶναι ἢ διδακτὸν ἀρετήν; B

ΜΕΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἂν αὐτῶν ἀκούσαις ὡς διδακτόν, τοτὲ δὲ ὡς οὔ.

ΣΩ. Φῶμεν οὖν τούτους διδασκάλους εἶναι τούτου τοῦ πράγματος, οἷς μηδὲ αὐτὸ τοῦτο ὁμολογεῖται;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δὲ δή; οἱ σοφισταί σοι οὗτοι, οἵπερ μόνοι ἐπαγγέλλονται, δοκοῦσι διδάσκαλοι εἶναι ἀρετῆς;

P. 95. οὐ καὶ παρ' ὑμῖν] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Ξ. Ambr. Vat. b. r. Vind 1. Flor. x. Vett. editt. ἡμῖν.
B. ἢ διδακτὸν ἀρετή] Pro ἢ Bekkerus de coniectura. Fr. A. Wolfii dedit καί. sed v. infra ann.
Τί δὲ δή; οἱ σοφ.] δαὶ Bodl. Vat. Δ. ut solent.

ἀνθρώπους ἢ εὖ. Nisi forte ad καὶ πάνυ malueris intelligere ῥᾴδιον, ut positivus ex comparativo assumatur: quod ipsum tale est, ut facile tolerari queat.

P. 95. καὶ παρ' ὑμῖν] in Thessalia.

B. διδάσκαλοί τε εἶναι ἢ δ. ἀρ.] Leve anacoluthon, siquidem post τε non καὶ sed ἢ infertur. Sed quanta Graeci hac in re usi sint libertate, vel ea demonstrabunt quae collegit Aug. Matthiae Gr. §. 626. Nec desunt alia exempla istius ἢ sic apud Platonem post τε subiecti. v. Ion. p. 535. D. Theaetet. p. 143. C. Recte Ullricus verba interpretatur sic: num isti apud vos se profitentur adolescentium magistros esse, aut certe, si hoc non faciunt, illud tamen dicunt, quod superiore disputatione (p. 89. C. D.) eodem redire demonstratum est, posse eam doceri? Ad eandem normam exigendi sunt etiam ii loci, quos ad Ionem indicavimus.

οἷς μηδὲ αὐτὸ τοῦτο —] H. e. εἰ αὐτοῖς μηδὲ αὐτὸ τ. Neque enim οὐδὲ scriptum est, quod alium verborum sensum efficeret. Est autem αὐτὸ τοῦτο id ipsum, in quo rei cardo versatur. — μόνοι ἐπαγγέλλονται, sc. διδάσκαλοι ἀρετῆς εἶναι.

C MEN. Καὶ Γοργίου μάλιστα, ὦ Σώκρατες, ταῦτα ἄγαμαι, ὅτι οὐκ ἄν ποτε αὐτοῦ τοῦτο ἀκούσαις ὑπισχνουμένου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων καταγελᾷ, οταν ἀκούσῃ ὑπισχνουμένων· ἀλλὰ λέγειν οἴεται δεῖν ποιεῖν δεινούς.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα σοὶ δοκοῦσιν οἱ σοφισταὶ διδάσκαλοι εἶναι;

MEN. Οὐκ ἔχω λέγειν, ὦ Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτὸς ὅπερ οἱ πολλοὶ πέπονθα· τοτὲ μέν μοι δοκοῦσι, τοτὲ δὲ οὔ.

ΣΩ. Οἶσθα δέ, ὅτι οὐ μόνον σοί τε καὶ τοῖς
D ἄλλοις τοῖς πολιτικοῖς τοῦτο δοκεῖ τοτὲ μὲν εἶναι διδακτόν, τοτὲ δ' οὔ, ἀλλὰ καὶ Θέογνιν τὸν ποιητὴν οἶσθ' ὅτι ταὐτὰ ταῦτα λέγει;

MEN. Ἐν ποίοις ἔπεσιν;

D. οἶσθ' ὅτι ταὐτὰ ταῦτα λ.] ταὐτὰ addunt Bodl. Coisl. Vat. D. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. x. ed. Bas. 2. et in marg. Steph.; omittunt Ald. Bas. 1. et Steph.

συμμίσγῃς, ἀπ.] Libri corruente metro συμμιγῇς, quod

C. Γοργίου μάλιστα — ταῦτα ἄγαμαι] und am Gorgias bewundere ich dieses am meisten. Pendet genitivus ex pronomine ταῦτα. Apol. Socr. in. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα. Protagor. p. 329. C. ὃ δὲ ἐθαύμασά σου λέγοντος. Theaet. p. 161. B. ὃ δὲ θαυμάζω τοῦ ἑταίρου σου. De Rep. II. p. 367. D. τοῦτ' αὐτὸ ἐπαίνεσον δικαιοσύνης. Ibid p. 376. A. ὃ καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Menex. p. 240. D. τοῦτο δὴ ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν. Xenoph. Mem. I. 1, 12. πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερά ποτε νομίσαντες κ. τ. λ. Id. Agesil. VIII. 4. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ἐπαινῶ Ἀγησιλάου τὸ ὑπεριδεῖν. Sed alia multa id genus coegerunt Fr. Ellendt. ad Arrian. Expeditt. IV. 19, 9. Matthiae Gr. §. 317. Ceterum hic locus facete urbaneque Gorgiae ridet inconstantiam, qui quum re vera cum Protagora in hac re consentiret, tamen virtutis magister i. e. sophista, haberi nollet. De re v. Foss. De Gorgia Leont. p. 41. et supra ad p. 71. E.

ὅπερ οἱ πολλοὶ πέπονθα· τοτὲ μέν μοι —] V. ad Sympos. p. 198. C. Apolog. p. 22. A. Supra p. 74. A. πάλιν — ταὐτὸν τοῦτο πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ εὑρήκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες.

D. ἀλλὰ καὶ Θέογνιν τὸν ποιητὴν οἶσθ' ὅτι κ. τ. λ.] Poterat simpliciter hunc in modum pergere: ἀλλὰ καὶ Θέογνις

ΣΩ. Ἐν τοῖς ἐλεγείοις, οὗ λέγει

καὶ παρὰ τοῖσιν πῖνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἵζε, καὶ ἅνδανε τοῖς, ὧν μεγάλη δύναμις.
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ᾽ ἐσθλὰ διδάξεαι· ἢν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγῃς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

οἶσθ᾽ ὅτι ἐν τούτοις μὲν ὡς διδακτοῦ οὔσης τῆς ἀρε- E
τῆς λέγει;

MEN. Φαίνεταί γε.

ΣΩ. Ἐν ἄλλοις δέ γε ὀλίγον μεταβάς,

εἰ δ᾽ ἦν ποιητόν, φησί, καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,

λέγει πως, ὅτι

πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον

οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιεῖν, καὶ

οὔ ποτ᾽ ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός,
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων 96
οὔ ποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ᾽ ἀγαθόν.

correxit Bekker, quem v. ad Theognid. v. 35. *συμμίσγῃς* habet unus codex Xenoph. Mem. I. 2, 20. Et certa est scriptura Theogn. v. 1165. ed. Bkk. *τοῖς ἀγαθοῖς σύμμισγε.* Igitur cum Buttmanno Bekkeri rationem sequuti sumus.

E. *ἔγεντο κακός*] Libri *ἐγένετο.*

ταὐτὰ ταῦτα λέγει. Nunc repetito *οἶσθ᾽ ὅτι*, quod est assensionem expectantis, constructionis rationem paullulum inflexit. De [illegible]o *οἶσθ᾽ ὅτι* dictum ad Phaedon. p. 72. A. Gorg. p. 486. A. Deinde *ἐν ποίοις ἔπεσιν* cum admiratione quadam dicitur: quod si sensisset Schleiermacherus hanc interrogationem non erat iudicaturus minus Platonicam. Sic *ποῖος* dicitur Hipp. mai. p. 285. D. ubi v. ann.

καὶ παρὰ τοῖσιν πῖνε] V. Theognidea v. 33 sqq. ed. Bekker. Leguntur versiculi etiam apud Xenoph. Mem. I. 2, 20.

E. *ὀλίγον μεταβάς*] Theognid. v. 435. ed. Bekker. Bekkerus *καταβὰς* corrigendum censet. Sed *μεταβαίνειν* est transire ad aliam sententiam. Post *ποιητὸν* in editt. Theogn. interponitur *τε* postulante metro. Apud Platonem tamen quia verba afferuntur liberius, vocula recte potuit omitti.

λέγει πως, ὅτι] Haec per anacoluthiam quandam interponuntur. Sed nimirum abrupto sermonis filo nunc mirationem suam significans denuo redorditur orationem sic: dicit nescio quo modo, multam magnamque retulisse mercedem eos etc. Nam *πως* illud est nescio quo modo, ut Cratyl. p. 428. C. Phaedr. p. 235. C. al.

ἐννοεῖς, ὅτι αὐτὸς αὑτῷ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τἀναντία λέγει;

MEN. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν ἄλλου ὁτουοῦν πράγματος, οὗ οἱ μὲν φάσκοντες διδάσκαλοι εἶναι οὐχ ὅπως ἄλλων διδάσκαλοι ὁμολογοῦνται, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὶ
B ἐπίστασθαι, ἀλλὰ πονηροὶ εἶναι περὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, οὗ φασὶ διδάσκαλοι εἶναι, οἱ δὲ ὁμολογούμενοι αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοὶ τοτὲ μέν φασιν αὐτὸ διδακτὸν εἶναι, τοτὲ δὲ οὔ; τοὺς οὖν οὕτω τεταραγμένους περὶ ὁτουοῦν φαίης ἂν σὺ κυρίως διδασκάλους εἶναι;

MEN. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήτε οἱ σοφισταὶ μήτε οἱ αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοὶ ὄντες διδάσκαλοί εἰσι τοῦ πράγματος, δῆλον, ὅτι οὐκ ἂν ἄλλοι γε;

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ.

P. 96. C. *τοῦτο μηδὲ διδ. εἶναι*] Vulgo τοῦτο διδακτὸν μὴ εἶναι. Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. Vat. b. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. τοῦτο μήτε δ. εἶναι. Sed verum est μηδέ, quod restituit Bekkerus. Nec vero probanda Buttmanni sententia est, qui ex hoc loco collegit etiam supra p. 89. D. reponendum esse μηδὲ διδακτὸν εἶναι. Quanquam enim μηδὲ hoc loco sedem habet

P. 96. *ἄλλου ὁτουοῦν πράγματος, οὗ —*] Explicanda haec sunt ex anacoluthia aut, si mavis, ex duarum constructionum confusione. Poterat enim dici aut ἔχεις οὖν εἰπεῖν ἄλλου ὁτουοῦν πράγματος διδασκάλους, οἳ φάσκοντες μὲν διδάσκαλοι εἶναι κ. τ. λ. aut ἔχεις οὖν εἰπεῖν ἄλλο ὁτιοῦν πρᾶγμα, οὗ οἱ μὲν φ. Quod utrumque in unum mixtum conflatumque est. conf. Krüger. De Attractione p. 226. — *οὐχ ὅπως* est non modo non; v. Matthiae Gr. §. 623. Buttmann. Gr. §. 137. Totius loci sententiam sic declarasse iuvabit: Nostine ullam aliam rem, cuius qui se magistros profitentur, ii non modo non aliorum magistri esse censeantur, sed ne ipsi quidem eam iudicentur recte didicisse, verum in illa ipsa re, quam profitentur, sese turpiter dare? aut quam qui vulgo putantur ipsi in ea excellere, tamen modo doceri posse aiant, modo doceri posse negent? atque homines adeo iudicio suo fluctuantes censebis cuiusquam rei maxime esse magistros?

ΣΩ. Εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί;

MEN. Δοκεῖ μοι ἔχειν ὡς λέγεις.

ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν δέ γε, πράγματος οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, τοῦτο μηδὲ διδακτὸν C
εἶναι;

MEN. Ὡμολογήκαμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀρετῆς οὐδαμοῦ φαίνονται διδάσκαλοι;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί;

MEN. Φαίνεται οὕτως.

ΣΩ. Ἀρετὴ ἄρα οὐκ ἂν εἴη διδακτόν;

MEN. Οὐκ ἔοικεν, εἴπερ ὀρθῶς ἡμεῖς ἐσκέμμε- D
θα. ὡςτε καὶ θαυμάζω δή, ὦ Σώκρατες, πότερόν ποτε οὐδ' εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες, ἢ τίς ἂν εἴη τρόπος τῆς γενέσεως τῶν ἀγαθῶν γιγνομένων.

certissimam, tamen nihil prohibet, quominus in superioribus, ad quae hic sane respicitur, simplex *μὴ* pro vero rectoque habeatur.

D. *ὀρθῶς ἡμεῖς ἐσκέμμεθα*] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. x. Vett. editt. *ἐσκεψάμεθα.*

τῶν ἀγαθῶν γιγνομένων] *γιγνομένων* om. Coisl.

B. *πράγματος, οὗ μήτε διδάσκαλοι — εἶεν, τοῦτο —*] De optativo v. ad p. 89. C. Habemus vero hic attractionem inversam, de qua v. Matthiae Gr. §. 474. C. Buttmann. §. 151. 4. Rost. §. 99. 9. ann. 7. Krüger. De Attractione p. 225. et nostra ad Lysid. p. 221. B. Similis ratio est De Rep. VII. p. 520. D. ubi addita etiam praepositio aliqua.

D. *πότερόν ποτε οὐδ' εἰσὶν*] Cavendum magnopere est, ne *ἢ* praecedenti *πότερον* respondere existimetur. Nam *ἢ* hic significat aut. Enimvero *πότερον* non raro sic solum ponitur, quanquam id negavit Heindorfius ad Phaedon. p. 98 sq. Sed ipse Plato Protagor. p. 359. C. *πότερον οἱ μὲν δειλοὶ ἐπὶ τὰ θαῤῥαλέα ἔρχονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐπὶ τὰ δεινά;* Leg. I. p. 626. C. *πότερ' οὖν δὴ πόλεσι μὲν πρὸς πόλεις ὀρθὸν τοῦτ' ἐστί, κώμῃ δὲ πρὸς κώμην ἕτερον;* Lysid. p. 205. A. *πότερον, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἐρᾶν ἔξαρνος εἶ οὗ λέγει ὅδε;* ubi non subiicitur *ἤ*. Alcibiad. I. p. 107. A. *πότερον οὖν, ὅταν περὶ γραμμάτων Ἀθηναῖοι βουλεύωνται, πῶς ἂν ὀρθῶς γράφοιεν, τότε ἀναστήσει αὐτοῖς συμβουλεύσων;* Alia dabit Bor-

ΣΩ. *Κινδυνεύομεν, ὦ Μένων, ἐγώ τε καὶ σὺ φαῦλοί τινες εἶναι ἄνδρες, καὶ σέ τε Γοργίας οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευκέναι καὶ ἐμὲ Πρόδικος. παντὸς μᾶλλον οὖν προςεκτέον τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς, καὶ ζητητέον, ὅςτις ἡμᾶς ἑνί γέ τῳ τρόπῳ βελτίους ποιήσει*
E *(λέγω δὲ ταῦτα ἀποβλέψας πρὸς τὴν ἄρτι ζήτησιν· ὡς ἡμᾶς ἔλαθε καταγελάστως, ὅτι οὐ μόνον ἐπιστήμης ἡγουμένης ὀρθῶς τε καὶ εὖ τοῖς ἀνθρώποις πράττεται τὰ πράγματα), ἢ [εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν, ὡς οὐ μόνον ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ ἄλλου τινός,] ἴσως καὶ διαφεύγειν ἡμᾶς τὸ γνῶναι, τίνα ποτὲ τρόπον γίγνονται οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες.*

MEN. *Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;*

καὶ σέ τε Γοργίας] τε om. Vat. *Δ*.

ἑνί γέ τῳ τρόπῳ] Sic Flor. c. Vind. 2. Vulgo *ἑνί γε τῷ τρ.*

E. *εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν — ἄλλου τινός*] Desunt hgec verba in Bodl. Coisl Vat. *Δ*. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Flor. a. b. c. o. x. Par. BCF. Ambr. Vat. ð. r. et pr. Par. E. Nec expressit nemannus in Dissertat. de gemina Cyropaed. et Tyrii. Max. recens. p. 40. ad Xenoph. Mem. IV. 4, 7. et Wunder. ad Sophocl. Antig. v. 284. Itaque locus sic explicandus videtur: itaque iam mirabundus dubito, utrum tandem ne reperiantur quidem boni viri an secus statuendum sit), aut quae esse possit ratio, qua boni viri existant, si quidem fiant (*γιγνομένων*).

καὶ σέ τε Γοργίας — πεπαιδευκέναι] Intell. *κινδυνεύει*. Solet autem Socrates ita non sine cavillatione quadam se profiteri Prodici discipulum, ut Charmid. p. 163. D. Protagor. p. 341. A. Cratyl. p. 384. C.

ὅςτις ἡμᾶς ἑνί γέ τῳ τρόπῳ —] qui certe una aliqua ratione nos meliores sit redditurus. Sic *ἑνί γέ τῳ τρόπῳ* dictum Phaedr. p. 242. B. ubi v. Heindorf. Proxima quomodo vel emendanda vel interpretanda essent, unus omnium optime perspexit Car. Fr. Hermann. ad Lucian. De Histor. Script. p. 42. Is enim eiectis illis insiticiis, *εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν — ἄλλου τινός*, quae iam Ullricus et Buttmannus eiicienda viderant, verba *λέγω δὲ ταῦτα ἀποβλέψας — πράττεται τὰ πράγματα* inclusit parenthesi: quo facto constructio verborum sanequam recta oritur atque perspicua. Nam post *ἢ*, alioquin, iam facile ex praecedenti *προςεκτέον καὶ ζητητέον* intelligitur *ἀναγκαῖόν ἐστιν*, ex quo ipso infinitivus *διαφεύγειν* pendere existimandus est. Genus loquendi adtigimus ad Gorg. q. 492. D. Criton. p. 51. B. ubi post verbalia in *τέον* in

ΣΩ. Ὧδε· ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δεῖ ὠφελίμους εἶναι, ὀρθῶς ὡμολογήκαμεν τοῦτό γε, ὅτι οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. ἦ γάρ;

MEN. Ναί. 97

ΣΩ. Καὶ ὅτι γε ὠφέλιμοι ἔσονται, ἂν ὀρθῶς ἡμῖν ἡγῶνται τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτό που καλῶς ὡμολογοῦμεν;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ, τοῦτο ὅμοιοί ἐσμεν οὐκ ὀρθῶς ὡμολογηκόσι.

MEN. Πῶς δὴ ὀρθῶς λέγεις;

ea Ficinus. Ex glossemate illa nata esse tam est certum quam quod est certissimum. v. infra commentar. Dein καὶ post ἴσως om. Par. C. Ambr. διαφεύγει Flor. a. c. x., sed verus est infinitivus.

ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας] Vett. editt. τοὺς μέν, quod mutatum e Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Par. BCF. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. x.

altero membro item δεῖν vel simile verbum aliquod supplendum, et ad Remp. VI. p. 490. A. ubi exempla infinitivi sic post ἦ illati bene multa congessimus. quibus nunc addimus Phaedr. p. 271. E. Parmenid. p. 160. D. De Rep. VII. p. 525. B. Tim. p. 52. C. Atque idem usus post ἀλλὰ observatus a nobis est Euthydem. p. 266. C.

E. ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δ.] Hic quia non boni viri opponuntur aliis, sed tota enuntiatio respondet proximis illis, Ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἡγεῖσθαι κ. τ. λ. apertum est, cur μὲν post ὅτι, neque post τοὺς ponendum fuerit.

P. 97. ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ] In talibus vulgo τις supplere solent: quod quo iure ita fiat, ex annotatione ad p. 79. B. perspicuum erit. Non audiendus est Buttmannus, qui ὁ ἡγούμενος intelligit. Est autem hoc loco φρόνιμος is, qui certam exploratamque rei cuiuspiam scientiam tenet, i. e. εἰδώς.

Πῶς δὴ ὀρθῶς λέγεις;] H. e. τὸ ὀρθῶς, quo sensu istuc recte dicis, sive quid sibi vult tuum istud recte, quo nunc ipsum usus es? Nam ὀρθῶς nunc materialiter, quod dicunt, accipiendum. Ne vero articulum τὸ requiras, quem fuit qui aegre desideraret, secutus praecepta Matthiae Gr. §. 280. p. 731. ed. 3., etiam sine eo singula nomina memorari compertum habemus. Sophocl. Antigon. v. 565. ἀλλ' ἥδε μέντοι μὴ λέγε. ubi Schol. recte interpretatur τὸ ἥδε. Ita si haec acceperis, neque cum Cornario δὴ in μὴ convertendum putabis neque audies Gedikium ante ὀρθῶς negationem οὐκ inculcantem.

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ. εἴ τις εἰδὼς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισσαν ἢ ὅποι βούλει ἄλλοσε, βαδίζοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὀρθῶς ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

B ΣΩ. Τί δ' εἴ τις ὀρθῶς μὲν δοξάζων ἥτις ἐστὶν ἡ ὁδός, ἐληλυθὼς δὲ μή, μηδ' ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὗτος ἂν ὀρθῶς ἡγοῖτο;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ἕως γ' ἄν που ὀρθὴν δόξαν ἔχῃ περὶ ὧν ὁ ἕτερος ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν ἔσται, οἰόμενος μὲν ἀληθῆ, φρονῶν δὲ μή, τοῦ τοῦτο φρονοῦντος.

ΜΕΝ. Οὐδὲν γάρ.

P. 97. εἴ τις εἰδὼς τὴν ὁδὸν —] Bodl. Coisl. Vat. Δ. Vind. 2. Par. BCEF. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. εἰ omittunt. Post ἄλλοσε recte omittunt εἰ Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Par. BCF. Ambr. Vat. b. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. x. vid. infra commentar.

ἄλλο τι ὀρθῶς ἂν] ἢ vulgo post ἄλλο τι interpositum spernunt Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. Vat. b. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. x. igitur cum Bekkero extrusimus.

Ἐγὼ ἐρῶ. εἴ τις εἰδὼς τὴν ὁδόν] Mira est in hoc loco scripturae discrepantia. Olim enim εἰ bis scribebatur, siquidem alterum post ἄλλοσε, alterum ante τὶς εἰδὼς erat interpositum; nunc utrumque valde sublestae fidei est, quum et priore et posteriore loco in plurimis iisque partim optimis libris desideretur. Quocirca Winckelmannus Praefat. ad Euthydem. p. XIV. illud utrobique delendum censuit tanquam ex supplemento grammatici alicuius invectum. Neque ea ratio per se est improbabilis, modo ne ipsa loquendi consuetudo ei nonnihil officeret. Nam primum quidem offensionem illud habet, quod τὶς sic in principio collocatum linguae legibus prorsus adversatur. Quod enim Winckelmannus, ut tollatur hic scrupulus, Hermannum ad Vigerum p. 730. conferri iubet, non reputavit ab hoc illud τὶς illustrari, quod interrogationi inservit atque ecquis vertendum est. Deinde etiam optativus sic libere positus multum habet dubitationis, siquidem haec forma enuntiati hypothetici ea tantum lege et condicione usurpatur, de qua ad Cratylum p. 421. et alibi explicavimus. Itaque ego in ea sum opinione, ut εἰ ante τις εἰδὼς per errorem omissum fuisse putem, unde extiterunt qui voculam post ἄλλοσε inveherent. Quod enim Winckelmannus librarios ait nimis prodigos

ΣΩ. Δόξα ἄρα ἀληθὴς πρὸς ὀρθότητα πράξεως οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν φρονήσεως. καὶ τοῦτό ἐστιν, ὃ νῦν δὴ παρελείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει, ὁποῖόν τι εἴη, λέγοντες, ὅτι φρόνησις C μόνον ἡγεῖται τοῦ ὀρθῶς πράττειν· τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής.

MEN. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἧττον ὠφέλιμόν ἐστιν ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης.

MEN. Τοσούτῳ γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἀεὶ ἂν ἐπιτυγχάνοι, ὁ δὲ τὴν ὀρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἂν τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὔ.

ΣΩ. Πῶς λέγεις; ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι, ἕωσπερ ὀρθὰ δοξάζοι;

B. ὀρθῶς μὲν δοξάζων] μὲν εἴη δοξάζων Ven. ΞΣ. Vind. 2. male.

C. Ἔοικέ γε.] γε om. Steph. invitis codd.

τοτὲ μὲν ἂν τυγχάνοι] Vett. editt. ἐπιτυγχάνοι, quod ex Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 2. Par. BCEF. Ambr. Vat. b. Flor. a. b. c. o. x. mutatum. Ceterum Bodl. hic et in proximis αἰεὶ scriptum habet.

ἕωςπερ ὀρθὰ δοξάζοι] Vett. editt. ἕωςπερ ἂν ὀρθ. δ. Sed ἂν om. Bodl. Coisl. Vat. Δ. et ceteri omnes praeter unum

condicionalis particulae fuisse, eodem certe iure licebit contendere eos haud raro etiam illius fuisse negligentes: id quod ex parte testimoniorum ab ipso allatorum iam alibi demonstravisse videmur. v. ad Euthydem. p. 300. A. Cratyl. p. 405. D. al. Ceterum hoc rei exemplum etsi veram scientiae naturam non accurate illustrat, tamen Menonis Thessali ingenio satis esse accommodatum nobis plane persuasimus.

B. μηδ' ἐπιστάμενος] Int. ἡγοῖτο. Glossema redolet quod est in Venett. et Vind. εἴη δοξάζων.

οἰόμενος μὲν ἀληθῆ] In his οἴεσθαι de opinione, φρονεῖν de veri scientia intelligendum. Dein τοῦτο post ἀληθῆ illatum neminem morabitur, siquidem in universum τὸ ἀληθὲς cogitandum est.

C. τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής] quum tamen esset etiam vera opinio sc. dux recte agendi. Formulam illustravi ad Symp. p. 198. D. et Remp. II. p. 357. A. De discrimine, quod inter δόξαν et ἐπιστήμην intercedit v. De Rep. VI. p. 506. C sqq.

ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι] Prorsus convenit in hunc locum, quod primus Reisigius de particula ἂν p. 123 sqq. et p. 132 sq. docuit, optativum per se so-

MEN. Ἀνάγκη μοι φαίνεται, ὥςτε θαυμάζω,
D ὦ Σώκρατες, τούτου οὕτως ἔχοντος, ὅ τι δήποτε πολὺ τιμιωτέρα ἡ ἐπιστήμη τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅ τι τὸ μὲν ἕτερον, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν αὐτῶν.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν δι' ὅ τι θαυμάζεις, ἢ ἐγώ σοι εἴπω;

MEN. Πάνυ γ' εἰπέ.

ΣΩ. Ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προςέσχηκας τὸν νοῦν· ἴσως δὲ οὐδ' ἔστι παρ' ὑμῖν.

MEN. Πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ᾖ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει.

E MEN. Τί οὖν δή;

Ven. Ξ. Contra Flor. x. addit voculam in praecedentibus, quae sic scripta praebet: ἀεὶ ἂν τυγχάνοιε ὥςπερ ἂν ὀρθά. Et requiri ἂν ad sensum Struvius censuit, qui praeterea dein reponendum suspicatus est: ἕωςπερ ἂν ὀρθὰ δοξάζῃ.

D. δι' ὅ τι θαυμάζεις] θαυμάζοις Bodl. Coisl. Vat. Δ.

---

lam usurpari, sicubi res ex alius personae mente cogitanda sit, quod fit maxime in interrogationibus. Nam locus haud dubie sic interpretandus est: Quid ais? qui semper habet rectam opinionem, is ex tua sententia non semper voti sui compos fiet, quamdiu recte opinetur? Itaque Struvio οὐκ ἂν ἀεὶ τυγχάνοι corrigenti coniecturae suae lubenter gratiam habemus. Quemadmodum autem hoc loco ἂν invitis codicibus suscipi nolumus, ita in proximis idem adversantibus illis restituendum esse paene persuasum habemus. Non enim soloecum est ἕωςπερ ἂν ὀρθὰ δοξάζοι, sed ex coniunctivi in optativum conversione explicandum; quod quid sibi velit, ex annotatione ad Phaedonem p. 101. D. perspicitur. Hoc unum nobis obstat, quod librorum illud exhibentium tanta est paucitas et exigua sane auctoritas.

D. δι' ὅ τι, τὸ μὲν ἕτερον — αὐτῶν] H. e. cur diversa sit recta opinio et scientia. Cuius rei causam Socrates deinceps eleganti allegoria ex eo repetit, quod scientia semper sit eadem atque immutabilis, opinio autem incerta et instabilis habeatur.

Δαιδάλου ἀγάλμασιν] Finxit enim Daedalus τὰ σκέλη simulacrorum non σύμποδα sive συμβεβηκότα, quod pristini artifices fecerant, sed διαβεβηκότα; unde statuae eius narrabantur incedere potuisse. Scholiastes

ΣΩ. Τῶν ἐκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἐκτῆσθαι οὐ πολλῆς τινὸς ἄξιόν ἐστι τιμῆς, ὥςπερ δραπέτην ἄνθρωπον — οὐ γὰρ παραμένει —, δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον· πάνυ γὰρ καλὰ τὰ ἔργα ἐστί. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον μὲν ἂν χρόνον παραμένωσι, καλὸν τὸ χρῆμα, καὶ πάντα τἀγαθὰ ἐργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι 98
παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥςτε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν, ἕως ἄν τις αὐτὰς δήσῃ αἰτίας λογισμῷ. τοῦτο δ' ἐστίν, ὦ Μένων ἑταῖρε, ἀνάμνησις, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν ὡμολόγηται. ἐπειδὰν δὲ δεθῶσι, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἔπειτα μόνιμοι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης ἐστί, καὶ διαφέρει δεσμῷ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης.

Ven. Σ. Vind. 2. Par. BCH. Ambr. Vat. b. Flor. a. d. o. θαυμάζοι Par. F.

E. *καὶ πάντα τἀγαθὰ ἐρ.*] Exscripsit hunc locum Stob. Eclogg. Eth. p. 362. ed. Heeren.

ad h. l. Τῶν πάλαι δημιουργῶν πλαττόντων τὰ ζῷα συμμεμυκότας ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐ διεστηκότας τοὺς πόδας, ἀλλ' ἑστῶτα σύμποδα, Δαίδαλος ἄριστος ἀγαλματοποιὸς ἐπιγεγονὼς πρῶτος ἀναπετάννυσί τε τὰ τούτων βλέφαρα, ὡς δόξαι βλέπειν αὐτά, καὶ τοὺς πόδας, ὡς νομίσαι βαδίζειν, διίστησι· καὶ διὰ τοῦτο δεδέσθαι, ἵνα μὴ φύγοιεν, ὡς δῆθεν ἐμψύχων ἤδη γεγονότων αὐτῶν. τοῖς δεδεμένοις οὖν τὰς ἀληθεῖς ἐοικέναι δόξας φησί, τοῖς λελυμένοις δὲ τούτων τὰς ψευδεῖς. conf. Suidas in v. Δαιδάλου ποιήματα. Ottfried. Müller. Archaeolog. §. 68. an. 3. Similis vero lusus est Euthyphron. p. 11. B. ubi definitiones pietatis ab Euthyphrone propositae, quia falsae semper apparent ideoque reiiciuntur, sicuti Daedali statuae discedere et aufugere dicuntur.

Πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις] quorsum respiciens hoc ita dicis? ut saepe.

E. *καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀλ.*] nam *etiam* verae opiniones etc. v. ad Symp. p. 176. B.

P. 98. *ἕως ἂν τις αὐτὰς — λογισμῷ*] donec aliquis eas vinxerit causae cogitatione, h. e. donec intellectum sit, qua causa et ratione nitantur: nam ita demum oritur *ἐπιστήμη*, quam constat philosophum ex vita olim anteacta repetiisse, ut supra p. 81. C. et 86. A. ab ipso est expositum. Obscure autem hoc loco signifi-

MEN. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔοικε τοιούτῳ τινί.

B *ΣΩ.* Καὶ μὴν καὶ ἐγὼ ὡς οὐκ εἰδὼς λέγω, ἀλλ' εἰκάζων. ὅτι δέ ἐστί τι ἀλλοῖον ὀρθὴ δόξα καὶ ἐπιστήμη, οὐ πάνυ μοι δοκῶ τοῦτο εἰκάζειν, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο φαίην ἂν εἰδέναι, ὀλίγα δ' ἂν φαίην, ἓν δ' οὖν καὶ τοῦτο ἐκείνων θείην ἂν ὧν οἶδα.

MEN. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες, λέγεις.

ΣΩ. Τί δέ; τόδε οὐκ ὀρθῶς, ὅτι ἀληθὴς δόξα ἡγουμένη τὸ ἔργον ἑκάστης τῆς πράξεως οὐδὲν χεῖρον ἀπεργάζεται ἢ ἐπιστήμη;

P. 98. ἔοικε τοιούτῳ τινί] τινὶ τοιούτῳ Coisl.

B. ἀλλ' εἰκάζων] Sic Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. x. Vett. editt. εἰκάζω, quod etiam Bekkerus retinuit.

οὐ πάνυ μοι δοκῶ] οὐ om. Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCF. Ambr. Vat. b. r. Flor. a. b. c. o. x. et pr. Par. E.

---

catur etiam honesti persuasionem, qua vera virtus nitatur, ad hanc scientiam referri oportere, quum vulgaris virorum civilium virtus, qualem docebant sophistae, maximeque Protagorei, una opinatione fulciatur.

B. ὡς οὐκ εἰδὼς λέγω, ἀλλ' εἰκάζων] Fuit qui οὐκ ὡς εἰδὼς scribendum iudicaret. Quod tamen ideo non est necessarium, quia deinde sequitur εἰκάζων participium, non εἰκάζω. Enimvero sententia verborum haec est: Atque ego haec dico ignorans, non coniiciens. Itaque οὐκ εἰδὼς unam efficit notionem estque idem prorsus quod ἀνεπιστήμων.

εἴπερ τι ἄλλο φαίην ἂν —] Prorsus eodem modo Protagor. p. 329 B. εἴπερ ἄλλῳ τῳ ἀνθρώπων πειθοίμην ἄν, καὶ σοὶ πείθομαι. ubi v. ann. Enimvero additur ἂν sententiae condicionali, si ipsa rursus a condicione suspenditur, ita ut condicionem sub condicione aliqua efficiat. Quo ipso fit, ut talis sententia verbo posse declarari queat. Veluti εἰ τοῦτο ἔχοις est si hoc habeas, quod num verum sit nescio, sed cogitatione fingo ac sumo te habere: εἰ τοῦτ' ἔχοις ἄν, si hoc habeas, quod sumo *te sub condicione aliqua* habere et eatenus habere *posse*, etsi nescio, num res vere ita sese habeat. Germanice haec verba reddere licebit: und wenn ich etwas anderes behaupten *würde* zu wissen, s. behaupten *könnte*. conf. Hermann. De ἂν particula p. 173 sq. Dein δ' οὖν propter interpositum istud ὀλίγα δ' ἂν φαίην epanalepsin efficit cum asseveratione, ut sit attamen, nihilo minus.

τοῦτο ἐκείνων θείην ἂν ὧν οἶδα] Eodem modo τιθέναι cum genitivo iunctum De Rep. IV. P. 424. C. 437. B. 439. A.

MEN. Καὶ τοῦτο δοκεῖς μοι ἀληθῆ λέγειν.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης χεῖρον C οὐδὲ ἧττον ὠφελίμη ἔσται εἰς τὰς πράξεις, οὐδὲ ἀνὴρ ὁ ἔχων ὀρθὴν δόξαν ἢ ὁ ἐπιστήμην.

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὅ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὡμολόγηται εἶναι.

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνον δι' ἐπιστήμην ἀγαθοὶ ἄνδρες ἂν εἶεν καὶ ὠφέλιμοι ταῖς πόλεσιν, εἴπερ εἶεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀρθὴν δόξαν, τούτοιν δὲ

ἑκάστης τῆς πράξεως] Buttmannus cum Vind. 2. et pr. Ven. Ξ. τῆς omisit sine caussa idonea. v. ad Hippiam mai. p. 281. B.

ἀληθῆ λέγειν] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCEF. Ambr. Vat. b. r. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. x. Vett. editt. ἀληθῶς.

Phileb. p. 66. D. al. Mox de articulo post ἑκάστης, quem Buttmannus cum aliquot codd. extrusit, v. ad Phaedr. p. 248. E. Hipp. mai. p. 281. B.

Καὶ τοῦτό μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν] Ex correctione natum est haud dubie quod vulgo circumfertur ἀληθῶς. Nam τοῦτο accusativus est absolutus: etiam hoc quod attinet, mihi videris vera dicere. Sic Lachet. p. 186. A. τοῦτο μὲν ἀληθῆ λέγεις, qui locus hinc et ipse satis communitur. Fallitur autem Buttmannus existimans ἀληθῆ, quippe quod cum λέγειν pro ἀληθὲς iungi soleat, cum τοῦτο tanquam subiecto copulari oportere.

C. τούτοιν δὲ οὐδέτερον φ. — ἐπίκτητα] Frustra in hoc loco expediendo laborarunt viri docti. Quum enim in superioribus demonstratum non sit haud posse acquiri scientiam et opinionem, istud οὐδ' ἐπίκτητα aut eiiciendum statuerunt, quam rationem praeivit Cornarius, aut singulari modo interpretati sunt, siquidem cum Schleiermachero sumserunt ἐπίκτητον vocari id, quod quis suo sibi arbitrio possit comparare. Quorum omnium nihil verum est. Nempe neglexerunt homines doctissimi Socratem, filo orationis repente abrupto, iam ex ipso Menone quaerere, num ei alterutrum natura homini obtingere censeat. Itaque manifestum est ab illo aliquid inferri potuisse consulto, de quo antea nondum inter utrumque convenisse videretur. Praeparatur autem quodammodo hoc additamento via ac transitus ad illud, quod deinde virtutem nec doceri posse commonetur. Nam quod ibi διδακτὸν est ratione magistri habita, id in eo, qui docetur, dicendum haud dubie est ἐπίκτητον. Quum igitur probabilis ratio afferri possit, cur

οὐδέτερον φύσει ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, οὔτε ἐπιστήμη
D οὔτε δόξα ἀληθής, οὐδ' ἐπίκτητα — ἢ δοκεῖ σοι φύσει ὁποτερονοῦν αὐτοῖν εἶναι;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ φύσει, οὐδὲ οἱ ἀγαθοὶ φύσει εἶεν ἄν.

MEN. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δέ γε οὐ φύσει, ἐσκοποῦμεν τὸ μετὰ τοῦτο, εἰ διδακτόν ἐστι.

MEN. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδακτὸν ἔδοξεν εἶναι, εἰ φρόνησις ἡ ἀρετή;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Καὶ εἴ γε διδακτὸν εἴη, φρόνησις ἂν εἶναι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ εἰ μέν γε διδάσκαλοι εἶεν, διδακτὸν
E ἂν εἶναι, μὴ ὄντων δὲ οὐ διδακτόν;

MEN. Οὕτως.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι αὐτοῦ διδασκάλους;

MEN. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν ἄρα μήτε διδακτὸν αὐτὸ μήτε φρόνησιν εἶναι;

D. *οὐδ' ἐπίκτητα*] Legebatur ante Bekkerum *οὔτ' ἐπ.* Gedikius coni. *ἀλλ' ἐπίκτητα*, quod superscriptum in Par. E. Cornarius aliique haec verba pro suppositiciis habuerunt. Ceterum non liquet, num Bekkerus *οὐδ'* ex codd. hauserit, quod sane affirmat Schleiermacherus. Dein vulg. *ἢ δοκεῖ* correximus cum Schleiermachero et Bekkero e Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. Vat. b. r.

οὐδ' ἐπίκτητα adiectum legatur, vereor ne praepostere egerint, qui illud protenus deleri voluerunt.

D. *Ἐπειδὴ δέ γε οὐ φύσει, ἐσκοποῦμεν* —] Nondum poenitet coniecturae, qua olim legendum censuimus *σκοπῶμεν*. Nam recti venustique sensui utique adversatur, si quis hunc in modum loquatur: Quum autem non natura sint (*εἰσὶ*), considerabamus deinceps, num doceri posset. Nam ita in uno eodemque enuntiato diversa tempora

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθόν γε αὐτὸ ὡμολογοῦμεν εἶναι;

MEN. Ναί.

ΣΩ. Ὠφέλιμον δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὀρθῶς ἡγούμενον;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὀρθῶς δέ γε ἡγεῖσθαι δύο ὄντα ταῦτα **99**
μόνα, δόξαν τε ἀληθῆ καὶ ἐπιστήμην, ἃ ἔχων ἄνθρωπος ὀρθῶς ἡγεῖται. τὰ γὰρ ἀπὸ τύχης γιγνόμενα οὐκ ἀνθρωπίνῃ ἡγεμονίᾳ γίγνεται· ᾧ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν ἐπὶ τὸ ὀρθόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθὴς καὶ ἐπιστήμη.

MEN. Δοκεῖ μοι οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ διδακτόν ἐστιν, οὐδ' ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται ἡ ἀρετή;

MEN. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα ὄντοιν ἀγαθοῖν καὶ ὠφελίμοιν **B**
τὸ μὲν ἕτερον ἀπολέλυται, καὶ οὐκ ἂν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει ἐπιστήμη ἡγεμών.

MEN. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σοφίᾳ τινὶ οὐδὲ σοφοὶ ὄντες οἱ

Καὶ εἴ γε διδακτὸν] *Κἂν εἴ γε* Bodl. Vat. *Δ*.

E. *ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι*] *ὡμ. ἄρα μὴ* Vat. r.

αὐτὸ ὡμολογοῦμεν] *ὁμολογοῦμεν* Bodl. Coisl. Vat. *Δ*. Ven. Ξ Σ. Vind. 2. Vat. b. r. Vind. 1. 2. Dein rursus *Ναί* om. Vat. *Δ*. quae vocula saepe obliterata est.

P. 99. *ἔτι γίγνεται ἡ ἀρετή*.] Sic de Schleiermacheri dedimus coniectura praeeunte Bekkero. Libri *ἐπιγίγνεται*.

temere miscentur. Quoniam autem Socrates rem iam in superioribus tractavit, recte deinde transit ad usum praeteriti: quo ipso effectum est, ut *σκοπῶμεν* in *ἐσκοποῦμεν* depravaretur. Mirum tamen verae lectionis vestigium in codicibus nullum esse servatum.

P. 99. *ᾧ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν*] Nihili est quod Stobaeus Eclogg. Ethic. p. 362. ed. Heeren. cum cod. Flor. x. praebet *ὧν*. Nam *ᾧ* est per quod, idemque plane significat quod praegressum *ἃ ἔχων*.

τοιοῦτοι ἄνδρες ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν, οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα τε καὶ οὓς ἄρτι Ἄνυτος ὅδε ἔλεγε. διὸ καὶ οὐχ οἷοί τε ἄλλους ποιεῖν τοιούτους οἷοι αὐτοί εἰσιν, ἅτε οὐ δι' ἐπιστήμην ὄντες τοιοῦτοι.

ΜΕΝ. Ἔοικεν οὕτως ἔχειν, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπιστήμῃ, εὐδοξίᾳ δὴ τὸ
C λοιπὸν γίγνεται, ᾗ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες χρώμενοι τὰς πόλεις ὀρθοῦσιν, οὐδὲν διαφερόντως ἔχοντες πρὸς τὸ φρονεῖν ἢ οἱ χρησμῳδοί τε καὶ οἱ θεομάντεις· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν ἀληθῆ καὶ πολλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι.

ΜΕΝ. Κινδυνεύει οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Μένων, ἄξιον τούτους θείους

B. Οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπιστήμῃ, εὐδοξίᾳ —] V. ἐπιστήμη, quod Stephanus bene correxit. Idem desiderabat εὐδοξία, nominativum.

B. οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα —] Themistocles et qui ei similes sunt, Männer wie Themistocles. Sic Cratyl. p. 399. E. οἱ ἀμφὶ Εὐθύφρονα, homines Euthyphroni similes, ubi v. Heindorf.

C. εὐδοξίᾳ δὴ τὸ λοιπὸν γ.] H. e. recte coniiciendi s. opinandi facultate. Qua vi et potestate etsi hoc uno loco dicitur vocabulum, tamen illud accommodate ad rem praesentem fictum esse quilibet facile largietur. Pro vulg. ἐπιστήμη recte Stephanus reposuit dativum. Repetuntur enim ita superiora οὐ δι' ἐπιστήμην ὄντες. Sed idem quod pro εὐδοξίᾳ nominativum desideravit, errasse existimandus est. Nam ob oculos Socrates iam habuit proxima: ᾗ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες χρώμενοι κ. τ. λ. ut dativus ob sequens ᾗ per quandam attractionem positus videatur. Dictionem ὀρθοῦν τὰς πόλεις ad Lachet. p. 181. A. illustravimus.

οὐδὲν διαφερόντως ἔχοντες —] Eandem sententiam habes Apol. Socr. p. 22. B. C. Ion. p. 533. E. De viris civilibus similiter iudicatur De Rep. VI. p. 493. A. Mox ἀληθῆ καὶ πολλὰ ne quis pro πολλὰ καὶ ἀληθῆ accipiat, habet καὶ augendi vim et potestatem, ut καὶ πολλὰ sit sane multa, de quo voculae usu exposuit Elmsl. ad Eurip. Med. v. 871.

πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ὡς πρ.] Non video causam idoneam, cur Buttmannus Platonem censeat dicturum fuisse potius: πολλὰ ὧν πράττουσι καὶ λέγουσι μεγάλα ἐστὶ κατορθώματα, ideoque scribendum suspicetur: κατορθοῦσι,

καλεῖν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες νοῦν μὴ ἔχοντες πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ὧν πράττουσι καὶ λέγουσι;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὀρθῶς ἄρ' ἂν καλοῖμεν θείους τε, οὓς νῦν δὴ ἐλέγομεν χρησμῳδοὺς καὶ μάντεις καὶ τοὺς D ποιητικοὺς ἅπαντας· καὶ τοὺς πολιτικοὺς οὐχ ἥκιστα τούτων φαῖμεν ἂν θείους τε εἶναι καὶ ἐνθουσιάζειν, ἐπίπνους ὄντας καὶ κατεχομένους ἐκ τοῦ θεοῦ, ὅταν κατορθῶσι λέγοντες πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα, μηδὲν εἰδότες ὧν λέγουσι.

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ αἵ γε γυναῖκες δήπου, ὦ Μένων, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας θείους καλοῦσι· καὶ οἱ Λάκωνες ὅταν τινὰ ἐγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, θεῖος ἀνήρ, φασίν, οὗτος.

C. Ὀρθῶς ἄρ' ἂν καλ.] Vulgo Ὀρθῶς ἂν κ. Flor. x. ὀρθῶς ἄρα καλ. Hinc dedi Ὀρθῶς ἄρ' ἂν κ. Bekkerus ex corr. Par. F. scripsit Ὀρθῶς οὖν ἄν. Ficinus: Quamobrem merito divinos vocabimus.

δι' ὧν. Nam πολλὰ καὶ μεγάλα ὧν πράττουσι καὶ λέγουσι idem est quod πολλὰς καὶ μεγάλας πράξεις τε καὶ λόγους. Euthydem. p. 281. A. ἐπιστήμη ἦν ἡγουμένη καὶ κατορθοῦσα τὴν πρᾶξιν. Propterea statim subiicitur: ὅταν κατορθῶσι λέγοντες πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα.

Ὀρθῶς ἄρ' ἂν καλοῖμεν —] Hoc ex uno Flor. revocavi, qui habet ἄρα καλοῖμεν. Vulgo enim ἄρα desideratur, quod asyndeton hic prorsus est intolerabile. Deinde τε alicui facile videatur alieno loco esse collocatum. Et fuit quum nosmet ipsi οὕς τε νῦν δὴ ἐλ. coniectaremus. Sed sana est librorum scriptura. Ponitur enim vocula per anacoluthiam, siquidem subsequi deinde debuit proprie καὶ ἐνθουσιάζοντας. Quae tamen structura cur mutata sit atque inflexa, nemini obscurum esse potest. Itaque fallitur Buttmannus τε revera traiectum esse et ad οὓς pertinere existimans.

θεῖος ἀνήρ, φασίν, οὗτος] Casaubonus ad Athenaeum VIII. 16. p. 631. scriptum malebat σεῖος ἀνήρ, testem sententiae suae adhibens Aristotel. Ethic. Nicom. VII. 1. καθάπερ οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν, ὅταν ἀγασθῶσι σφόδρα του, Σεῖος ἀνήρ, φασίν. conf. Dialog. de virt. p. 379. D. et Schol. ad Plat. Legg. p. 626. C. Fieri tamen potest, ut Plato usum vocabuli θεῖος apud Lacones tantummodo significare voluerit ideoque Atticam adhibuerit formam, non Laconicam, quae, si verum quaerimus, non σεῖος, sed potius σεῖορ fuit. v. Maittair. De dial. p. 196. ed. Sturz. De dia-

E *MEN.* Καὶ φαίνονταί γε, ὦ Σώκρατες, ὀρθῶς λέγειν. καίτοι ἴσως Ἄνυτος ὅδε σοι ἄχθεται λέγοντι.

ΣΩ. Οὐδὲν μέλει ἔμοιγε. τούτῳ μέν, ὦ Μένων, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα· εἰ δὲ νῦν ἡμεῖς ἐν παντὶ τῷ λόγῳ τούτῳ καλῶς ἐζητήσαμέν τε καὶ ἐλέγομεν, ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε φύσει οὔτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ
100 παραγιγνομένη ἄνευ νοῦ, οἷς ἂν παραγίγνηται, εἰ μή τις εἴη τοιοῦτος τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἷος καὶ ἄλλον ποιῆσαι πολιτικόν. εἰ δὲ εἴη, σχεδὸν ἄν τι οὗτος λέγοιτο τοιοῦτος ἐν τοῖς ζῶσιν, οἷον ἔφη Ὅμηρος ἐν τοῖς τεθνεῶσι τὸν Τειρεσίαν εἶναι, λέγων περὶ αὐτοῦ ὅτι Οἶος πέπνυται (τῶν ἐν Ἅιδου), αἱ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι. ταὐτὸν ἂν καὶ εὐθὺς τοιοῦτος ὥσπερ παρὰ σκιὰς ἀληθὲς ἂν πρᾶγμα εἴη πρὸς ἀρετήν.

B *MEN.* Κάλλιστα δοκεῖς μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐκ μὲν τοίνυν τούτου τοῦ λογισμοῦ, ὦ Μένων, θείᾳ μοίρᾳ ἡμῖν φαίνεται παραγιγνομένη ἡ ἀρετὴ οἷς παραγίγνεται· τὸ δὲ σαφὲς περὶ αὐτοῦ εἰ-

P. 100. *τὸν Τειρεσίαν εἶναι*] εἶναι om. Ven. ΞΣ. Vind. 2.

αἱ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι] V. τοὶ δὲ σκ. quod mutatum e Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. Par. BCF. Ambr. Vat. d. r. Flor. a. b. c. x.

εὐθὺς τοιοῦτος] Sic Bodl. Coisl. Vat. Δ. Par. BCF. Ambr. Vat. d. r. Flor. a. b. c. o. Vett. editt. εὐθὺς οὗτος τοιοῦτος.

B. *ἐκ μὲν τοίνυν τούτου κ. λ.*] μέντοι νῦν Bodl. Vat. Δ.

παραγίγνεται ἀρετή] V. ἡ ἀρετή. Articulum omisimus auctoritate codicum Bodl. Vat. Δ. Vind. 1. 2. Par. BC. Ambr.

lecto mulierum in gynaeceis suis peculiaria quaedam servantium aliquid ad Cratyl. p. 418. C. scripsimus.

E. *καίτοι ἴσως Ἄνυτος ὅδε —*] Non sine causa hoc rursus inculcatur. Nam ita in ipso sermonis exitu claris verbis indicatur, quae fuerit causa, cur Anytus Socratem tanto odio persecutus sit.

P. 100. *οἷος καὶ ἄλλον ποιῆσαι πολιτ.*] h. e. qui rei scientiam habent.

οἷον ἔφη Ὅμηρος] Odyss. X. v. 495 sqq.

ἐὰν πείσῃς τοῦτον, ἔστιν ὅ τι καὶ Ἀθ. ὀν.] si huic persuaseris, veram esse

σόμεθα τότε, ὅταν πρὶν ᾧτινι τρόπῳ τοῖς ἀνθρώποις παραγίγνεται ἀρετή, πρότερον ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ζητεῖν, τί ποτ' ἔστιν ἀρετή. νῦν δ' ἐμοὶ μὲν ὥρα ποι ἰέναι, σὺ δὲ ταῦτα, ἅπερ αὐτὸς πέπεισαι, πεῖθε καὶ τὸν ξένον τόνδε Ἄνυτον, ἵνα πρᾳότερος ῇ· ὡς ἐὰν πείσῃς τοῦτον, ἔστιν ὅ τι καὶ Ἀθηναίους ὀνήσεις.

Vat. b. Flor. a. b. c. Exempla huius omissionis dedimus ad Protagoram p. 320. B. et p. 361. A. Dein Vind. 2. Vat. r. πρότερον ἐπιζητήσωμεν αὐτὸ καθ' αὑτό.

ἔστιν ὅ τι καὶ Ἀθ. ὀν.] ἔστιν ὅτε Vind. 2.

illam sententiam, qua virtutem civilium virorum non a scientia proficisci, sed ex fortuna pendere statuimus, nonnihil utilitatis etiam Atheniensibus afferes. Temperabit enim ille immoderatam, qua intumuit, superbiam, nec tantum sibi arrogabit, quantum adhuc sibi sumere studuit. Ita nos hunc locum interpretamur. Erunt tamen qui postrema verba ad Socratis supplicium referenda putent. Quod si qui fecerint, ii necesse est dialogum post Socratis mortem scriptum esse existiment. Qua de re quid iudicari oporteat, in Prolegomenis disputavimus.

PROLEGOMENA

IN

EUTHYPHRONEM.

PROLEGOMENA
IN
EUTHYPHRONEM.

Inter virtutes primarias atque summas a Socrate tiam pietatem numeratam esse, etsi aliunde quantum ciamus non constat, tamen intelligitur e Xenophonis narratione, qui Memorabilium libro I. c. 1. §. 16. t IV. 8, 10. eum inprimis etiam hoc quaesivisse scriit, quid esset in quo pietas vel impietas cerneretur.)uam rationem Plato quoque tenuit quo tempore adhuc nagistri doctrinam tanti aestimabat, ut ab hac una maime profectus de sapientia et virtute commentari intitueret. Certe quidem in Protagora, quo loco agitur le virtutis unitate, non modo prudentiae, iustitiae, temerantiae et fortitudinis, sed etiam pietatis rationes xaminandas sibi sumsit *). Quocirca mirum videri nullo nodo debet, si Plato hoc quoque scribendi argumentum lelegerit, ut more Socratico de vi et natura pietatis et anctitatis disputaret. Qui enim de virtutis docendae liscendaeque ratione, de temperantia, de iustitia, de foritudine peculiaribus libris exposuisset, is certe ne pieatem quidem verisimile est fuisse neglecturum, quam magistro inter summas honestatis ac probitatis formas

*) V. Protag. p. 328 — 332. B.

referri meminisset. Et vero tractavit hoc argumentum philosophus in Euthyphrone, in quo libro dum de vera pietatis notione investiganda disceptatur, simul etiam hoc agitur, ut e quibus fontibus impietatis criminationes in Socratem coniectae profluxerint ostendatur. Quemadmodum enim Plato in aliis libris uni Socrati maxime praestantissimas virtutes vindicavit, ceterorum autem aequalium inscitiam vel vanitatem coarguit atque castigavit, ita in Euthyphrone explosis vulgaribus de pietate opinionibus unum Socratem significat verae intemerataeque pietatis vim atque naturam perspectam habuisse, ideoque Athenienses quidem de viri pietate non potuisse recte iudicare. Sed de proposito libri postea dicemus; nunc videamus de eius argumento.

Inducitur igitur in eo Socrates colloquens cum Euthyphrone, vate quodam Atheniensi. Qui etsi sibi insignem quandam rerum divinarum scientiam tribuebat ideoque etiam in nominibus deorum interpretandis studiose elaborabat, *) tamen ultra vulgarem superstitionem adeo non sapuisse videtur, ut non modo credulae plebis commenta mordicus teneret, sed etiam subinde pleniore ore sua fundens oracula vulgo deberet ludibrium **). Nihilominus homo optimus de Socrate sentiebat honorificentissime, ut quem, si quemquam alium, pro pio et sancto habendum esse arbitraretur ***). Itaque in principio dialogi miratur, quod vir innocentissimus versetur in porticu regia, ubi rex sacrorum inter alia de crimine caedis et impietatis cognoscere solebat. Cui ostendit Socrates se a Meleto quodam, homine adolescente quidem et ignoto, sed eodem audaculo et procaci, crimine impietatis esse postulatum. Deinde vero ipsum quoque vicissim interrogat, quid negotii hic loci habeat. Respondet vates velle se parenti caedis actionem intendere, quippe qui mercenarium quendam in Naxo insula ob commissum homicidium, quo tempore Athenas miserit qui religionum interpretem consuleret, miserando modo fame et frigore perire siverit. Quibus auditis Socrates Euthyphronem interrogat, num pietatis et impie-

*) V. ann. ad Cratyl. p. 391. C.

**) V. p. 2. B. C.

***) V. p. 3. A.

tatis rationes omnes adeo diligenter exploratas habeat, ut ipsi nulla hac in re fraus metuenda sit. Quod postquam ille magna cum gravitate affirmavit, Socrates urbanissime hominem rogat, ut sibi quoque consulat, ideoque ante omnia hoc ab eo petit, ut quae sit natura et vis pietatis ipsum edoceat: nam hoc intellecto haud dubie futurum esse, ut Meleti accusationem feliciter declinet et effugiat *). Respondet Euthyphro pietatem in eo ipso cerni, quod nunc facturus sit, ut quis iniuste facientes, quicunque demum sint, in iudicium rapiat: id enim ex ipsius Iovis exemplo apparere, qui ne patri quidem suo pepercerit. Quam tamen responsionem Socrates sibi ideo negat satisfacere, quia non de singulis quibusdam actionibus, quae dici piae possint, agatur, sed de universae pietatis notione. Intelligit iam Euthyphro, quid ille sibi velit: itaque nunc hanc pietatis proponit definitionem, ut eam dicat contineri in iis, quae diis cara sint. Quam sententiam etsi Socrates laudat ideo, quia aliquod certe genus pietatis sit ostensum, tamen eandem valde ait esse ambiguam, siquidem aliis diis alia placeant summaque inter ipsos eo nomine obtineat sententiarum dissensio. Praeterea etiam hoc tenendum esse censet, pium non propterea pium existimari oportere, quod a diis ametur, sed potius a diis amari, quoniam pium sit. Ex quo consequi vult, ut pium atque id, quod diis carum esse putetur, diversum quiddam iudicari oporteat **). Enimvero Euthyphro quum vulgarem sequeretur opinionem, qua inter ipsos deos rixas, pugnas et contentiones obtinere existimabatur, profecto Socrati concedere debuit, quod hic non obscure significat, isto quidem modo pietatis vim naturamque vel ad incertas ipsorum deorum opiniones vel ad humanos errores revocari eoque funditus e medio tolli. Quocirca Socrates illam potius per se seorsum neque ex fortuito eventu vel utilitate iudicari oportere arbitratur atque πάθος quidem eius quoddam neque vero οὐσίαν ab Euthyphrone patefactam esse censet ***). Et vero hic ipse iam sentit, quanta difficultate

---

*) P. 2 — 5. C.

**) P. 5. C. — 11. B.

***) P. 11. A. B.

sententia ab se defensa laboret. Neque tamen erroris causam animadvertit. Itaque acerbe conqueritur, quod quae proposuerit non firma maneant, sed usque loco decedant suo, eiusque rei culpam in Socratem transfert, qui Daedali alicuius instar sermones quasi euntes faciat*). Hic vero vicissim eum suaviter urbaneque ridet, quod propter sapientiae copiam et ubertatem scilicet mollior ac delicatior factus sit ideoque veri exquirendi laborem ignave subterfugiat; deinde vero ei ultro pollicetur suum in ea re auxilium, videlicet quo facilius possit ipse de pietatis vi et natura edoceri. Itaque primum instituit genus virtutis indagare, sub quod pietas tanquam pars aliqua atque forma subiecta sit. Censet autem pietatem esse partem iustitiae quandam. Quae haud dubie ipsius Socratis et Platonis sententia fuit, sicuti ex p. 14. B. C. Protagor. p. 331. A sq. p. 333. B. Gorg. p. 507. A. suspicari licet. Quo invento Euthyphronem videre iubet, quid tandem sit, in quo cernatur haec iustitia. Respondet vates satis prudenter pietatem et sanctitatem eam esse iustitiae partem, quae ad curam deorum pertineat; quae autem ad homines referatur, eam proprie vocari iustitiam. Verum hanc ipsam sententiam Socrates aliquanto diligentius illustrandam esse arbitratur, siquidem nondum perspicuum sit, qualis tandem ista deorum cura intelligi debeat. Itaque Euthyphro illam pertinere ait ad ministeria diis praestanda. Sed ne hoc quidem Socrati satis est, qui, quoniam omni arti administrae aliquid propositum esse soleat, ad quod tanquam ad finem suum referatur, iam porro exquirendum esse censet, quidnam tandem sit, ad quod dii hominum ministerio indigeant. Tum vero ille: Multa sunt ista, inquit, atque praeclara, declinaturus videlicet hac responsione sua rei subtilius explicandae difficultatem. Postulat tamen Socrates, ut rem accuratius et quidem verbis quam paucissimis definiat. Cuius precibus dum obsequitur bonus homo imprudens rursus ad pristinam relabitur superstitionem, ac pietatem in eo vult inesse, ut quis diis sacrificando et precando gratum faciat**). Ex quo col-

---

*) P. 11. C.-D.

**) P. 12. A. — 14. C.

ligit Socrates eum ministeria diis praestanda in eo cerni putare, ut deos precibus atque muneribus placare studeamus. Et rectam quidem veramque precandi rationem eam esse censet, ut a diis oremus, quae nobis sint necessaria. Qua sententia ad mentem Euthyphronis, ut videtur, paucis explicata ad munerum diis offerendorum rationem examinandam progreditur *). Putat autem Euthyphro ea munera diis offerenda esse, quibus ipsi indigeant. Ex quo colligit Socrates pietatem esse mercatoriam quandam artem, quae mutuo dando et accipiendo contineatur. Quod ille assensione sua haud dubius comprobat. Quaerit igitur Socrates ex eo, quamnam tandem utilitatem arbitretur ex eiusmodi donis in deos redundare. Respondet ille spectare ea tantum ad honorem et venerationem deorum omninoque ad ea, quae antea iis grata esse iudicaverit. Enimvero sequitur vates, ut videtur, vulgi opinionem, qua deorum gratiam ac favorem precibus ac sacrificiis colligi posse putabatur. Quae sententia quantopere Platoni displicuerit, memorabilis ille locus Legum libr. X. p. 905. D sqq. luculente testatur. Nec dubitari recte poterit, quin Socrates quoque istius opinionis errorem ac turpitudinem animadverterit, qui apud Xenophontem Memor. I. 3, 1. de precibus ad deos faciendis praecipit sapientissime. Quocirca aliquis exspectet hoc in loco disputationem iam eo deductum iri, ut vatis, hoc est populi Atheniensis, hoc in genere perversitas arguatur. Sed caute ac prudenter Socrates, missa huius rei quaestione, hanc sententiam ita impugnat, ut Euthyphronem recordari iubeat disputationis superioris, qua deos ipsos de iis, quae sibi cara sint, inter se vehementer dissentire effectum erat. Ita enim fit, ut Euthyphro quasi suo ipsius gladio iuguletur, atque disserendi molestias pertaesus totam disputationem denique in medio relinquat **).

Exposuimus quam brevissime de argumento libri: sequitur, ut de eiusdem proposito et consilio explicancandum sit, in quo et ipso quam maxima utemur brevitate, quandoquidem de iis, quae ad defendendam eius fidem atque auctoritatem, quam a Fr. Astio maxime

---

*) P. 14. E.

**) P. 14. C. usque ad fin.

impugnatam esse constat, pertinere videantur, in peculiari libelli editione tam copiose explicatum est, nihil ut nunc de ea re addendum existimemus. Neque ipsa consilii, quod Plato secutus est, demonstratio longiorem requirit orationem. Etiamsi enim viris doctis non de eo convenerit, quid Plato hac sua scriptione maxime spectavisset, tamen qui artem philosophi ex aliis eius operibus consimilis argumenti cognitam perspectamque habuerint, ii certe quid hac in re pro vero probandum sit, non multum laborabunt.

Quod enim Plato in aliis scriptionibus faciendum putavit, ut uni Socrati maxime virtutis scientiam, hoc est certam exploratamque recti et honesti cognitionem cum interiore quadam animi persuasione coniunctam, vindicaret, ceterorum autem aequalium inscitiam et vanitatem argueret et castigaret, idem in Euthyphrone quoque ei fuit propositum, qui liber fere totus in eo versatur, ut exemplo Euthyphronis vatis, qui sibi insigni rerum divinarum scientia pollere videbatur, luculentius demonstretur, vel eos inter Athenienses, qui se in divinis rebus plurimum sapere vellent, verae pietatis notitiam habere nullam, imo illam, quippe vulgaris superstitionis tenaces, ex iis rebus suspensam putare, unde sine honestatis discrimine suspensa esse non possit; Socratem autem tanquam germanum philosophum et causas vulgaris istius erroris perspectas habuisse, et viam, qua ad verae intemerataeque pietatis notitiam perveniretur, adhibita dialectica tanquam certissima duce et magistra, omnium optime demonstravisse. Quocirca per totum fere librum vulgares de pietate opiniones explorantur atque refutantur, siquidem Euthyphro variis ac multiplicibus rei definitionibus propositis semper rursus de sua sententia deiicitur neque unquam, licet Socrates haud uno loco rectae rationis inveniendae viam monstret, ad veri intelligentiam pervenit. Haudquaquam enim existimare licet Platonem in hoc libro nihil omnino expromsisse, quod ad vim naturamque pietatis patefaciendam conduceret. Nam illud quidem ostenditur luculente, evehendam eam esse atque explicandam ad communem quandam generis notionem, neque ex fortuita quadam re vel effectu, veluti deorum caritate, sed per se iudicari oportere: communem autem notionem ita docetur inveniri posse, si pietas dicatur esse sub iusti-

tiam subiecta, ita quidem, ut cernatur in debita rerum divinarum cura, per quam divinum aliquod consilium adiuvetur et provehatur. Sed nimirum haec omnia licet a Socrate non ita obscure significentur, tamen ab Euthyphrone adeo non intelliguntur, ut is iterum iterumque ad vulgi superstitionem relabatur. Neque vero illud significatur, quodnam deorum consilium sit, quod pietate promoveatur, sed posteaquam eo perventum est, ut hoc ipsum exquirendum sit, Euthyphro pro sua sapientia omnia ad precum et sacrificiorum gratiam refert eoque ipso testificatur, se Socraticae doctrinae vim et rationem capere haudquaquam posse. Quanquam Plato si voluisset institutam quaestionem ad finem usque perducere, nihil aliud quam bonum sive boni ideam a diis spectari haud dubie ostensurus fuerat. Id quod unumquemque satis edocebunt quae libro X. Legum exeunte et in Timaeo non uno loco disseruntur. At enim vero quominus Plato haec nunc persequeretur copiosiore disputatione, prohibuit haud dubie Socratis defendendi consilium, quod cum tota hac scriptione arte prorsus eximia coniunctum esse voluit. Quod enim Euthyphronis de pietate opiniones refutantur, interiectis quibusdam verae rationis indiciis, pertinet illud simul eo, ut Socrates ab impietatis crimine a Meleto in eum coniecto defendatur atque Athenienses ostendatur non eos esse, qui, nisi de errore suo moneantur, de eius causa in iudicium deducta recte iudicare queant. Quod consilium si philosopho simul ob oculos est versatum, facile intelligitur, cur plebis superstitionem et ignorantiam quidem notare neque vero quae e Socratica disciplina vera viderentur plene accurateque explicare constituerit. Pertinere autem hunc librum eo, ut Socrates ab impietatis crimine in eum coniecto liberetur ostendaturque Athenienses, quia vulgari superstitione obligentur, neque ad doctrinae Socraticae, hoc est philosopho dignae, altitudinem et praestantiam animos attollere queant, de tali causa recte iudicare vix posse, id quidem luculentissime ex eo apparet, quod accusationis publicae a Meleto susceptae quum in exordio libri tum aliis in locis mentio facta est. Quod quidem deliberato consilio ita institutum esse certe nemo temere dubitabit, qui ne talium quidem rerum commemorationem meri ornatus gratia fieri diligenter observaverint. Neque nihil momenti ad eam rem facit, quod Socrates Euthyphronem

parenti caedis actionem intendere volentem diligenter videre iubet, an pium iustumque sit eiusmodi actionem instituere. Qua re profecto significatur summa viri pietas et religio, quem multi, sophisticae nequitiae insimulantes, tantae impietatis reum fecissent, ut eum adeo filios in parentes reddere impios dictitarent. Exemplum rei luculentum habemus in Nubibus Aristophanis v. 1320 sqq. ubi Phidippides, posteaquam in ludo Socratis eruditus est, Strepsiadem patrem verberat idque recte et iure ita a se fieri contendit: ad cuiusmodi criminationes nobis quidem non est dubium quin Plato in hoc quoque libro respexerit *). Licebit igitur iam consilium scriptoris paucis verbis indicare. Exploduntur enim in hoc libro atque ratione Socratica examinantur vulgares quaedam de pietatis vi et natura opiniones, atque unum Socratem ostenditur illam penitus exploratam habuisse, ita quidem, ut eam potuerit et definiendi sollertia ad scientiae perspicuitatem explicare et in ipsa vita atque actione religiose tueri atque observare: quae omnia simul ad Socratis defensionem valent, cuius causa fingitur modo in iudicium deducta esse: apparet enim exinde Socratem de rebus divinis melius rectiusque sentire quam aequales, ideoque iudices Athenienses admonentur, quanta in hac causa diiudicanda opus sit cautione atque prudentia.

Iam vero haec omnia considerantibus nobis diligenterque perpendentibus dubium certe videri nullo modo poterit, quin huic libro maxima et materiae et formae similitudo sit cum Lachete et Charmide. Nam altero horum librorum f o r t i t u d i n e m, altero t e m p e r a n t i a m in Socrate summam fuisse via et ratione simillima docetur. Neque abludit Menonis argumentum, in quo libro Socrati s a p i e n t i a vindicatur, quippe qui virtutis scientia quibus rebus contineatur unus omnium optime perspectum habuerit: quod quidem item sic demonstratur, ut causae simultatis inter eum atque Anytum exortae significentur atque ratio criminationum ducatur, quae in virum innocentissimum coniectae erant. Videmus igitur Platonem quattuor scriptis id egisse, ut more Socratico de quattuor virtutibus primariis, t e m p e-

---

*) Conf. Praefat. ad Euthydem.

rantia, fortitudine, sapientia, pietate, disceptaret easque omnes in Socrate summas fuisse demonstraret. Desideratur una iustitia, quam et ipsam a Socrate inter primarias virtutis formas numeratam esse constat. Quid igitur? hancciue unam putabimus a Platone neglectam esse neque similiter tractatam? Non sane hoc verisimile est. Imo inchoatum opus absolvit Socrate ad mortem condemnato, quo tempore edidit Critonem, in quo hoc agitur, ut summa Socrati vindicetur iustitia, quippe qui viro honesto statuerit nulla condicione licere legibus publicis debitam recusare obedientiam. Quod quidem opus quoniam magis ad externas rationes comparatum est atque tempore tristissimo non sine festinatione aliqua scriptum, mirum videri non poterit, quod ad subtilitatem dialecticam cum ceteris libris, quos diximus, vix comparandum est. Nam in illis quidem definiendi argumentandique inscitia arguitur; exponuntur elementa quaedam dialectices; modo ex mente interlocutorum quaedam disseruntur, quo facetius rideatur eorum inertia; modo vera aliqua a Socrate suppeditantur, ut vel colloquentibus aliqua spes felicis eventus ostendatur, vel prudentibus lectoribus vera philosophi mens significetur: sed summa rei non expeditur aut in clariore luce collocatur. Quae omnia secus habent in Critone, in quo disputatio crassiore filo deducitur. Nihilo minus vero illum cum Lachete, Charmide, Menone, Euthyphrone, argumenti atque consilii similitudine et quasi cognatione contineri, nobis quidem plane persuasimus.

Atque haec ipsa res non parum lucis affundet quaestioni perquam obscurae atque difficili de tempore, quo dialogi isti scripti sint et in publicam lucem editi. Nam Crito quum non multo post Socratis supplicium scriptus videatur, postremus fere dialogus fuisse iudicandus est, in quo Plato hoc argumentum isto quidem modo tractaverit, siquidem postea temporis, ex quo relictis Athenis sese Megaram contulisset, in alio scribendi genere coepit elaborare neque in explicanda ratione Socratica substitit. Quanquam Gorgiam ad idem fere tempus, quo Crito scriptus videtur, revocandum esse in Prolegomenis ad eum dialogum p. 24 sq. disputavimus. Quem proxime fortasse antecesserat Protagoras, de quo dictum item in Prolegg. p. 15 sqq. Enimvero scripto Menone Plato idem argumentum in Euthydemo et Protagora tractavit

subtilius et elaboratius, eoque sic usus est, ut explosa sophistarum disserendi docendique ratione evinceret eos haudquaquam idoneos esse virtutis magistros, quod in unum Socratem potius conveniat. conf. Prolegg. ad Euthydem. p. 64 sqq. Sed missis his hariolationibus ad eos libros revertamur, de quibus dicere constitueram. Quodsi igitur verisimile est Critonem fere ultimum eorum librorum fuisse, in quibus more Socratico de virtutum vi et natura ita disputatur, ut ipsae simul Socrati eximie vindicentur, quatuor autem illi dialogi, de quibus quaeritur, argumenti cognatione quadam et necessitudine cum eo copulati sunt; consequens est, ut iidem proximo fere tempore ante Socratis mortem vel accusationem scripti esse existimandi sint. Enimvero hoc ipso tempore Plato eum locum, qui est de virtutis disciplina eiusque vi et praestantia, in deliciis habuisse videtur, sive quod eius explicationem videret multum momenti facere ad ostendendam disciplinae Socraticae praestantiam et dignitatem ipsumque adeo Socratem defendendum, sive quia doctrinam de virtute a Socrate inchoatam profligare ulterius atque illustrare vellet. Et confirmatur haec sententia mirifice iis, quae alibi de hac re disputata sunt. Nam Menonem quidem docuimus non ita multo ante publicam Socratis accusationem scriptum videri, quo tempore iam simultas quaedam atque odium inter ipsum et Anytum exarsisset. Charmidem vero videmur recte statuisse Prolegg. p. 86. sex fere annis ante Socratis obitum literis exaratum esse. Magis anceps de Lachete iudicium est: quanquam ex Socraticae doctrinae vestigiis in eo conspicuis certo colligere licet eum eodem fere tempore atque Menonem vel potius paullo ante compositum esse. Id quod confirmant quae in Prolegg. ad Lachet. p. 10. observavimus. Igitur hunc fere ordinem horum librorum esse putaverim, ut Charmidem primo, Lachetem secundo loco ponendum statuamus, post hunc autem Menonem arbitremur prodiisse, ex cuius tanquam stirpe deinde artificiores libri Protagorae et Euthydemi prodierunt.

Reliquum est igitur, ut quo tempore Euthyphro scriptus sit, certius exquiratur. De qua re praeclare disputavit H. A Schierenberg in programmate scholastico Lemgovii a. 1830. edito, quod inscriptum est: Ueber die Zeit der Abfassung des Platonischen Euthyphron. Is enim luculentissime demon-

stravit veram esse Schleiermacheri atque Socheri sententiam, etiam a nobis in Prolegg. ad superiorem huius libri editionem p. XXXVI. probatam, qui Euthyphronem censuerunt scriptum esse quo tempore Socratis causa haud ita pridem in iudicium deducta esset, necdum posset praevideri, tam tristem eam habituram esse eventum. Enimvero ante accusationem liber non est scriptus propterea, quod diserte illius mentio in eo facta est. Relinquitur ergo, ut aut post Socratis condemnationem aut tempore litis in iudicio pendentis consignatus esse putetur. Atqui alterum illud nulla ex parte verisimile est. Quanta enim ista foret indignitas, si Plato magistro iam ad crudelissimum supplicium condemnato Meletum ita tantum voluisset punire et ulcisci, ut de procaci et petulanti eius adolescentia facete hilariterque iocaretur? aut si Atheniensium inhumanitatem ita castigavisset, ut uno exemplo fatui istius atque stolide religiosi vatis demonstraret eos ad pietatis notionem animis recte informandam non esse idoneos? Et nonne verisimile est eum ita imaginem pietatis in Socrate conspicuae longe aliter fuisse adumbraturum atque in hoc dialogo ab eo factum videmus? At vero, dixerit quispiam, fieri tamen illud potest, ut Plato multo tempore post Socratis obitum talem librum conscripserit. Quod ego fieri potuisse duplicem ob causam nego. Nam primum quidem ita crimen inhumanitatis nomini Platonis item adhaerebit neque ab animo eius penitus abstergetur. Deinde universa disserendi ratio, quae in Euthyphrone dominatur, ipsumque libri argumentum eiusmodi est, ut Platoni Socratico conveniat, eidem ut philosopho sui iuris quasi facto tribui nullo modo possit. Superest igitur, ut sermonem scriptum sumamus esse eo tempore, quo nomen Socratis apud magistratum haud pridem delatum erat. Quod si ponimus, omnia facilem habebunt explicationem, quae alioquin non carent offensione. Quanquam hoc loco occurrendum videtur ante omnia dubitationi cuidam, quae facile alicui in mentem veniat. Erunt enim fortasse qui Platonem inconsiderate fecisse dicant, si eo ipso tempore, quo crimen impietatis a Socrate depellere voluerit, ex mente ipsius cultum deorum vulgarem perstrinxerit maximeque eorum rixas et contentiones itemque vulgares de precum et sacrificiorum utilitate atque fructu opiniones exagitaverit atque in contemtum adduxerit. Quod in hoc libro ab

eo quodammodo factum esse haud sane negari potest. Nihilominus autem recte videmur contendere id sine ullo causae Socratis periculo aut detrimento fieri potuisse. Enimvero satis constare arbitramur, quanta licentia Graecis concessa fuerit in iudicandis deorum facinoribus et virtutibus, modo ne ipsa numina tollerentur. Impune enim poetis certe comicis licebat furtivos eorum amores, rixas et contentiones, cupiditates ac studia irridere *). Neque etiam in philosophos talia reprehendentes admodum severe statutum esse, ipsius Platonis exemplum docet, qui quae in libris de optima civitate et de legibus de iisdem locis disputavit, certe non videtur impune scribere potuisse, si publice in omnia decreta populi opinionibus contraria animadversum esset. Quippe ista omnia quoniam non tam divina quam humana videri debuerunt, ad publicum deorum cultum atque venerationem minus pertinere iudicata sunt. Quod si igitur philosophi quidam gravius puniti sunt, factum hoc est, vel quia ipsum deorum numen tollere videbantur, veluti Anaxagoras et Diagoras Melius, qui ideo ἄθεος appellatus est, vel quod publica sacra maximeque mysteria violassent, ut Stilpo, de quo Diog. L. II. 116. vel denique odio factiosorum hominum, quod magna ex parte Socrati factum novimus. Iam vero in Euthyphrone Socrates haudquaquam sic disputat, ut patriorum deorum cultum contemnere aut eorum maiestatem ac potentiam tollere videatur, sed ita loquens inducitur, ut indignam deorum numine superstitionem urbane reprehendat, siquidem ostendit pietatem nec posse consistere in iis, quae diis grata sint, quoniam maxima sit ipsorum deorum de talibus rebus dissensio, neque precum et sacrificiorum ritibus commodi et utilitatis gratia observandis contineri, nisi eam existimare velimus mercatoriam quandam artem esse, quae beneficiis ultro citro dandis accipiendis absolvatur. Falsas plebis opiniones de utilitate ex sacrificiis hominum in deos redundante item explosit Aristophanes in Avibus v. 186. et alibi, ubi Pisthetaerum finxit id consilii agitantem, ut condito in aere avium regno commercium inter homines atque deos omne intercludatur eoque dii siti et fame enecentur, quippe sa-

---

*) V. Böttiger. De Aristophane impunito Deorum irrisore. Lips. 1790.

crificiorum epulis spoliati. Deorum autem discordiae et rixae quis est qui dubitet quin multis adeo fuerint offensioni, ut eas sine ullo salutis discrimine tanquam inania opinionis commenta improbare liceret? Tantum igitur abest, ut Plato Socratis causae offecerit eo, quod eum talia disserentem induxit, ut illi plurimum profuisse videatur. Docuit enim vel potius significavit virum innocentissimum deorum patriorum fuisse cultorem religiosum quidem sed eundem ab auili plebis superstitione alienum, eoque sapientiorem atque sanctiorem. Quod certe cordatioribus aequalium ne inter Heliastas quidem per se displicere ullo modo potuit. Quum vero haec nihil impediant, quominus Euthyphronem eo, quo diximus, tempore scriptum esse statuamus, tum multa sunt, quae ut eam sententiam amplectamur vehementer suadeant ac propemodum cogant. Nam primum quidem ita perspicuum est, qui fiat, ut per totum fere sermonem regnet proterva quaedam aut certe secura hilaritas multusque lepos ab omni tristis alicuius casus praesagitione vel suspicione alienus. Enimvero etsi truculenta accusatorum conamina discipulos Socratis haudquaquam latuerunt adeoque Platonem commoverunt, ut eo tempore compluribus scriptis magistri causam defendendam susciperet, id quod inter alia Menone et Euthydemo ab eo factum esse novimus; tamen principio quidem non videntur eum metuisse litis exitum, qui postea temporis pro dolor consecutus est. Quod ne cui mirum accidat, recordari debemus eorum, quae Socrates ipse in Apologia Socratis s. 36. A. coram iudicibns dicit, quo loco se mirari ait, quod numerus suffragiorum damnatoriorum tam parum differat a sententiis absolutoriis. Quocirca etiam Platonem putamus certissime speravisse futurum esse, ut Socratis causa triumpharet, eaque spes ipsius tanto firmior esse debuit, quo plus ipse disciplinae viri ac virtuti tribueret. Quod si ita fuit, facile est ad intelligendum, qui fieri potuerit, ut eo ipso tempore, quo nomen magistri delatum erat, causam eius festive et hilariter agendam esse sibi persuaderet. Sed alia etiam causa est, cur Euthyphronem non ita multo post nominis delationem scriptum putemus. Quid enim? cur tandem unius Meleti iniicitur mentio, qui fuit inter accusatores ignobilissimus? Enimvero fit hoc aperte contemtus significandi gratia. Reticetur Anyti et Lyconis nomen; unus Meletus memoratur atque ut imberbis ac

procax adolescentulus notatur, quo scilicet etiam reliquorum accusatorum auctoritas atque dignitas deprimatur. Hoc autem ecquis est qui sibi persuadeat absoluto iudicio ita potuisse fieri, quo tempore non tantum Anytus et Lyco, sed etiam Meletus maximam adepti erant nominis celebritatem? Apparet igitur hoc quoque nomine longe verisimillimum videri debere quod antea iudicavimus, Euthyphronem scriptum esse, quo tempore Socratis causa non admodum diu in iudicium fuit delata. Suppetit huius sententiae etiam tertium argumentum. Nam mirabile sane esset, si Plato libro post magistri damnationem vel supplicium scripto iudicum perversitatem et iniustitiam ne verbo quidem notavisset. Quod profecto non fecit, nisi forte aliquid tribueris illi: *εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς.* Imo uno exemplo Euthyphronis, boni quidem hominis ideoque ne Socrati quidem inimici, sed eiusdem superstitiosi, vel, ut hodie loquuntur, orthodoxi, qualis Athenis vulgo esset religionis condicio, declarare instituit. Ex quo nobis quidem clarissime videtur apparere Platonem hoc unum spectavisse, ut iudices admonerentur, ne populari superstitioni in sententiis ferendis plus iusto tribuerent. Quae quum ita sint, liber eo, quo significavimus, tempore scriptus sit necesse. Denique universum libri argumentum, maximeque ea, quae ad Socratis defensionem spectant, ita comparata sunt, ut post Socratis damnationem vix ita scribi potuisse videantur. De qua tamen re ut hic dilucidius exponamus, nunc non opus est. Nam quum ceteris argumentis iam satis firmata sit nostra sententia, tum hoc ipsum adeo est perspicuum, ut nisi sperarem causas eius et rationes post ea, quae ante dicta sunt, ab ipsis legentibus facili negotio repertum iri, ingeniis eorum parum modeste diffidere viderer. Itaque disputationi nostrae finem facere licebit, siquidem quae pertinent ad libri argumentum et consilium, eiusdemque cum aliis scriptis Platonicis necessitudinem et coniunctionem, satis copiose explicata sunt.

CODICES.

Bodleianus s. Clarkianus. Tubingensis. Coislinianus. Veneti *ΞII.* (nobis olim a. b.) Vind.

1. 2. (qui Bekkero est Y). 3. 4. 5. Huetianus Ψ. Parisin. BCDEHST. Vatican. (Bekkero alibi Δ). Florentini a. b. c. d. e. f g. h. i. Zittaviensis. Angelicus u. Palatinus, de quo v. Creuzeri Melett. Vol. I. p. 100 sq. Habemus igitur triginta et unum codd. partim optimae notae libros, ut Bodlei. Tub. Vatican., ad hunc dialogum excussos.

EDITIONES.

Peculiari opera in hoc libro illustrando versati sunt Forsterus et Fischerus, quos ego nuper et Engelhardtus sequuti sumus.

Forsteri editio sic est inscripta: Platonis dialogi quinque, Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phaedon et Erastae. edidit et obss. illustravit Nathan. Forster. Oxon. 1745. 8 iterum 1752. e typographeo Clarendoniano. 8. mai. Verba Platonis ex H. Stephani recensione dedit; adiecit Ficini interpretationem hic et illic refictam; praeterea usus est H. Stephani, Adr. Turnebi, Zach. Mudgii aliorumque annotationibus, denique ipse quoque praeclaris animadversionibus librum locupletavit: fuit enim Forsterus vir doctus sane et acutus.

Huic successit I. Fr. Fischerus, multae vir doctrinae ac diligentiae prorsus singularis. Is quum inde ab anno superioris saeculi sexagesimo Euthyphronem, Critonem, Apologiam et Phaedonem aliquoties ita edidisset, ut varietatem lectionis, quae illis temporibus suppetebat, notaret omnem additis brevibus animadversionibus critici maxime argumenti; postea faciendum putavit, ut adhibitis codicis Tubingenis copiis sane praestantibus maiorem pararet editionem, quae et critice et grammatice librum illustraret. Ea vero prodiit sic inscripta:

> Platonis Euthyphro, Apologia, Crito, Phaedo. Graece, ad fidem codd. mss. et librorum editorum veterum recensuit emendavit explicavit Io. Fried. Fischerus. Lipsiae. 1783. 8. mai.

ac pro temporibus illis profecto egregia censenda est.

Tertium locum nostra occupavit editio, quae hunc habet titulum:

> Platonis Euthyphro. Prolegomenis et com-

mentariis illustravit G. Stallbaumius. accesserunt scholia Graeca ex codice Bodl. aucta. Lipsiae, 1823. 8. min. In prolegomenis studuimus libri auctoritatem atque fidem a criticorum vindicare dubitationibus, ac simul de Platonis arte et ratione exposuimus, quae in eius dialogis est conspicua. Quae omnia in hac editione omittenda putavimus, in qua id potius egimus, ut de libri argumento, consilio, necessitudine cum aliis Platonis scriptis, origine denique accuratius, quam antea factum erat, exponeremus. In commentariis autem scribendis tunc temporis id consilii secuti sumus, ut Platonis verba quocunque modo dilucidarentur, ne qua legentibus difficultas obiiceretur. Quod consilium nunc quoque retinuimus, hoc tamen temperamento, ut quae olim copiosius exposita essent, in brevius contraheremus; quae falsa essent, corrigeremus; quae redundarent, deleremus; denique quae deesse ad iustam explicationem viderentur, ea adiiceremus ac suppleremus. Ita igitur factum, ut haec editio a superiore tantum discrepet, ut pauca tantummodo cum ea communia habeat. Ceterum hac oblata opportunitate non possum quin gratias agam censori eruditissimo in Annal. Litter. Halens. a. 1824. m. Iun. N. 149. qui humanissime de mea opera iudicavit.

Duobus annis post Fr. G. Engelhardt Euthyphronem item edidit in libro:

> Platonis dialogi IV. Laches, Euthyphro, Apologia, Menexenus, annotatione perpetua illustravit Fr. G. Engelhardt. Berol. 1825. 8.
> cui in multis rebus mecum convenit: quod monuisse iuvat, ne quis existimet, quae in hac editione iteravimus, ex ipsius opere repetita esse. Ceterum vir doctus de argumento et consilio operis nihil dixit studiumque suum in una verborum explicatione continuit.

Denique memorandus est Ernestus Dronke, qui hunc librum una cum Apologia, Critone, Charmide, Lache et Menexeno in usum scholarum edidit Bonnae, 1834. 8. min. Nitida editio textum, quem vocant, continet subiuncto brevi verborum indice.

Ceterum Schleiermacherus Euthyphronem vertit Germanice Vol. I. P. II. p. 49 sqq.

ΕΥΘΥΦΡΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Cap. I. *Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι* Steph. 2
σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥςπερ ἐμοί.

P. 2. *οὐ γάρ που καὶ σοί γε*] *γε* primus addidi e Bodl. Tub. Coisl. Ven. *Π*. Huet. Par. DST. Vind. 4. Flor. d. f. h. Mox Bodl. corr. *Οὔ τι δή*.

P. 2. *Τί νεώτερον*] Utrumque frequentis est usus, et *τί νεώτερον*; et *τί νέον*. Sed inter utrumque modum proprie quidem aliquid discriminis intercedere etiamnunc nobis persuasimus. Nam comparativus relative, ut ita dicam, dicitur, et significat: quid novo novius accidit; quae interrogandi ratio ingenio Graecorum maximeque Atheniensium admodum consentanea est, ut qui pro sua animorum alacritate semper nova novis cumulata vellent: positivus autem modus absolute interrogat: quid novi? Quamquam frequenti formulae usu factum est, ut comparativi vis et significatio paene evanesceret.

τὰς ἐν Λυκείῳ — διατριβάς] De usu voc. *διατριβή* olim ad h. l. satis exposui. conf. ad Charmid. p. 153. A. De Socrate in gymnasiis et palaestris versari solito v. ad Charm. p. 153. A. B.

περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν] In vulgus notum est secundum archontem, qui *τοῦ βασιλέως* nomen gerebat, hoc muneris habuisse, ut quum alias res ad religionem cultumque deorum pertinentes curaret, tum etiam *δίκας φόνου* et *ἀσεβείας* cognosceret. De qua re v. Meier De Lite Attica p. 47 sq. et quos laudavit Hermann. Lehrbuch der Griech. Staatsalterthümer. §. 138. Fiebat autem ab eo causarum cognitio in porticu regia, ad forum in Ceramico urbano sita et *τῇ στοᾷ τοῦ Διὸς τοῦ Ἐλευθερίου* finitima, sicuti iam olim monui, laudato Meursio Lectt. Attic. VI. 17. et Luzacio Exercitatt. Academ. Spec. III. p. 172 sqq. quibus nunc addas Meierum l. c. Ceterum conf. Theaet. extr. *νῦν μὲν οὖν ἀπαντητέον μοι εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοὰν ἐπὶ τὴν τοῦ Μελήτου γραφήν, ἥν γέγραπται.*

οὐ γάρ που καὶ σοί γε] Bekkerus cum vett. editt. omisit *γε*, quod tamen optimi

ΣΩ. Οὗτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.

ΕΥΘ. Τί φῄς; γραφὴν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται; οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σύ γε ἕτερον;

B *ΣΩ.* Οὐ γὰρ οὖν.

ΕΥΘ. Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;

οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγν.] Editt. omnes οὐ γάρ που ἐκ. Omittunt που Tub. Vat. Ven. ΞΠ. Vind. 3. Florentini octo Par. BDEHST. v. ann. Voculam γε hic ignorant Huet. Par. ST. et pr. Ven. Π. post ὡς σὺ om. Bodl. Coisl. Tub. Vat. Huet. Par. S. Vind. 4. Flor. f. g. h. et pr. Ven. Π. Neutro loco ea caruerim, et proniores scribae in talibus ad omittendi quam ad inferciendi errorem fuerunt.

Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γ.] Sic Bodl. Vat. Vind. 2. 3. Ven. ΞΠ. Flor. a. c. e. h. i. Par. BCDHST. Angel. Legebatur ante Bekkerum πάνυ τοι.

codd. satis tuentur. Neque ipsa sententia verborum voculam non commendat, quippe quae acuit vim pronominis σοί, ut οὐ γάρ που καὶ σοί γε sit, non enim opinor et tibi adeo, sicuti mihi. Exempla rei afferam pauca de multis, ex hoc ipso libro maxime depromta. P. 4. B. οὐ γὰρ ἄν που ὑπέρ γε ἀλλοτρίου ἐπεξῄεισθα φόνου αὐτῷ. ubi ἀλλοτρίου habet τόνωσιν propterea, quod id cum ὑπὲρ unam efficit notionem. P. 13. A. οὐ γάρ που λέγεις γε P. 14. E. οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη. Sympos. p. 182. A. ἐπεὶ οὐ δή που κοσμίως γε — πραττόμενον ψόγον ἂν δικαίως φέροι. Ibid. p. 199. A. Phileb. p. 63. B. Sed affatim exemplorum suppeditabunt Schaefer. ad Theocrit. p. 212. et Reisig. ad Sophocl. Oed. Col. v. 110.

δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν] Miratus est Astius De Vita et Scriptis Platonis p. 473. diligentem istam vocabulorum discriminationem, quam tanquam inficetam Platonis ingenium dedecere arbitratur. Ego quid in ea insit offensionis, non perspicio. Nam δίκη est generis vocabulum, quod significat causam et publicam et privatam; γραφὴ autem de publica tantum causa usitatum fuit. Quae res adeo extra omnem dubitationem est posita, ut Grammatici veteres, veluti Harpocratio, Suidas, Thomas M., Phavorinus, alii, de ea ad unum omnes consentiant. Exempla attulit Meier. De Lite Attica p. 162. ann. 7. Quocirca hoc dicit Socrates: Wahrlich nicht etwa einen Process nennen es die Athenienser, sondern einen Staatsprocess: in quo inest lepida obscurius loquentis correctio cum gradatione. Neque nihil vidit Petrus van Levyveld, qui in libro De infamia ex iure Attico p. 220. Euthyphronem censet, ut qui plerumque in

ΣΩ. Πάνυ γε.

ΕΥΘ. Τίς οὗτος;

ΣΩ. Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρον, τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ τὸν δῆμον Πιτθεύς, εἴ τινα νῷ ἔχεις

ὡς ἐγῷμαι Μέλητον] Sic Bodl. Ven. ΠΣ. Vind. 1. 3. Flor. e. f. h. Coisl. Par. D. fere constanter. Eandem scripturam apud Aristophanem et Oratores libri meliores offerunt. v. Dobraeum ad Aristoph. Rann. p. 371. ed. Lips. Clinton. Fast. Hellen. XXXV. ed. Krüger. Vulgaris forma stare nequit propterea, quod penultima eius syllaba ex analogia corripienda foret. Tuetur tamen vulgarem errorem Eustathius ad Odyss. T. II. p. 42. ed. Lips.

εἴ τινα νῷ ἔχεις] V. τινα ἐν νῷ. sed ἐν om. Bodl. Tub. Coisl. Ven. Π. Vind. 2. 3. Flor. a. b. c. f. g. h. i. Par. BCDEH ST. Ang. Zitt. v. ann., unde disces ἐν ex correctione grammaticorum natum esse. Bekkerus ἐν servavit.

coloniis degisset, duo vocabula, δίκην et γραφήν, confudisse et ob eam rem a Socrate festive reprehendi. Nimirum loquitur certe Socrates cum eo tanquam homine peregrino, quo facetius et urbanius suam ipse sententiam proferat. Ceterum et impietatis et homicidii actio ex legibus Atticis fuit publica, quod monemus ideo, quia fuit, qui nominis δίκης ambiguitate deceptus Euthyphronis causam non publicam sed privatam fuisse existimaret.

γραφήν σέ τις — γέγραπται] Γράφεσθαί τινα est aliquem in numerum reorum referri iubere apud magistratum, unde usus verbi medii repetendus est: quod quia fiebat tradito accusationis libello, additur fere γραφήν, ita ut plena sit loquutio γραφὴν γράφεσθαί τινα. conf. Schömann. De Comitiis Athen. p. 129.

οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι] Omissum est σου, quia subsequitur ὡς σύ γε ἕτερον. Quod qui non perspicerent, pronomen post γὰρ cum Stephano interposuerunt, ubi alii intulerunt που. Cod. Bodl. οὔ τι γάρ που ex corr. Sensus est: denn das wenigstens werde ich nicht von dir denken, dass du einen andern angeklagt hast. In quibus quam otiosum, ne dicam inficetum sit istud πού, opinor, denke ich, quod vulgo infercitur, non est cur pluribus exponamus. Ceterum καταγιγνώσκειν ita sine genitivo positum legitur etiam Xenoph. Mem. IV. 8, 1. Apol. 23. quos locos comparavit Fischerus. conf. ad Alcibiad. II. p. 143. C.

B. καὶ ἀγνώς] h. e. ἀγνωστός, ut Charmid. p. 153. A. ubi opponitur γνώριμος, is quocum familiaritatem contraximus.

τὸν δῆμον Πιτθεύς] Schol. Πιτθὶς δῆμος Αἰγηΐδος Ἀθήνησιν, ἐξ οὗ οὗτος. Stephanus tamen Byzantinus et Harpocratio hunc populum re-

Πιτθέα Μέλητον, οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.

ΕΥΘ. Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ δὴ τίνα γραφήν σε γέγραπται;

C ΣΩ. Ἥντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν. ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει σόφος τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου, ὥςπερ

C. οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ] Ante ἔμοιγε Vat. Δ. Ven. Π. Vind. 1. 2. 3. 5. Florentini, Huet. Par. BCDEHS. Angel. ὡς inferciunt, quod inde a Bekkero omnes susceperunt, male. Debet enim haud dubie vocula originem suam inscitiae grammaticorum, qui ἔμοιγε δοκεῖ et μοὶ δοκεῖ sic interponi solere ignorarent. v. ad Remp. V. p. 467. E. Menexen. p. 236. B. al.

ὥςπερ πρὸς μητέρα, πρὸς τὴν π.] Vat. Δ. a pr. m. et

ferunt potius ad tribum Cecropidem, quod idem factum in Corpore Inscriptionum apud Boeckhium n. 115. et 183. De duplici scriptura Πιτθεύς et Πιθεύς dixerunt quum alii, tum Taylor. ad Demosthen. Midian. p. 181. T. III. Apparat. Schaefer. p. 368 sq. Dein εἴ τινα νῷ ἔχεις est si quem mente tenes, i. e. meministi, quod etiam sine ἐν potuit dici, quod vulgo invitis codd. intrusum legitur. De Rep. VI. p. 490. A. ἡγεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ νῷ ἔχεις, πρῶτον μὲν ἀλήθεια. Herodot. V. 92. 7. Περίανδρος δὲ, συνιεὶς τὸ ποιηθέν, καὶ νόῳ ἴσχων ὥς οἱ ὑπετίθετο Θρασύβουλος κ. τ. λ. Pluribus de hac re olim ad h. l. disputavi.

οἷον τετανότριχα —] h. e. τοιοῦτον, ὅςτις ἐστὶν τετανόθριξ κ. τ. λ. de qua attractionis forma dixit Matthiae Gr. §. 473. ann. 2. conf. nostra ad Euthydem. p. 272. A. Lachet. p. 180. D. Ceterum haec pictura hominis est mollis, nasuti et arrogantis. Nam homines promissae et prolixae comae habebantur molles et effeminati, id quod Salmasius de Caesarie Virorum et Iunius de de Coma c. 4. docuerunt. Οὐ πάνυ εὐγένειος autem ad iuventutem Meleti pertinet, quae carpitur etiam Apolog. Socrat. p. 25. E. et 26. E., adeoque eius arguit in accusando levitatem et petulantiam. Denique ἐπίγρυποι putabantur pertinaces et arrogantes, id quod testatur locus Reip. V. p. 474. C.

C. οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δ.] Intelligitur γραφὴ οὐκ ἀγεννὴς accusatio viro generoso non indigna: quod apparet urbana cum irrisione dici. Similiter deinde οὐ φαῦλόν ἐστιν, haud parvum et contemnendum putari debet, h. e. signum magni ingenii et acuminis est. Nam inest in his quoque verbis litotes.

ὥςπερ πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν] Usitatius sane fuit dicere ὥςπερ πρὸς μητέρα

πρὸς μητέρα, πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεταί μοι τῶν
πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ ἐστι D
τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅ τι
ἄριστοι, ὥςπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰ-
κὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν
ἄλλων· καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς
ἐκκαθαίρει, τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείρον- 3
τας, ὥς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον, ὅτι τῶν
πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγα-
θῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμ-
βῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

Vind. 4. πρὸς ante τὴν πόλιν om. v. ann. Bodl. Tub. Par. T. Ven. Π. a pr. m. ὡς πρὸς μητέρα: sed περ excidisse videtur ob proximae syllabae initium. Antea μου ante κατηγορήσων abest ab Ald. Bas. 2. et cod. Vat.

P. 3. ὥς γε τὸ εἰκός] V. ὥςτε, quod correctum e Bodl. Tub. Vat. Coisl. Ven. ΞΠ. Vind. 2. Par. BDHT. Angel. Zitt. Flor. e. f. g. h.

τὴν πόλιν, de quo loquendi genere post Schaeferum ad Dionys. De comp. verb. p. 328. ad Iulian. Praef. p. XIX. et ad Gregor. Corinth. p. 394. olim ad h. l. et ad Reip. libr. VIII. p. 545. E. explicavimus. Nec tamen loquendi consuetudo praepositionis iterationem omnino aspernatur, de qua praeter Schaeferum ad Gregor. Corinth. p. 394. ipse ad h. l. dixi. v. De Rep. VIII. p. 553. B. et quae congessi nuper in repetita editione Phaedonis p. 67. D.

D. ὀρθῶς γάρ ἐστιν —] Plene dicendum fuit: ὀρθῶς γὰρ τῶν πολιτικῶν ἄρχεσθαί ἐστιν πρῶτον ἐπιμελ. quod genus loquendi affatim illustravit Matthiae Gr. §. 309. ann. et Boeckh. in Min. et Legg. p. 187. conf. etiam ann. ad Cratyl. p. 388. A. Alia ratio est, sicubi εἶναι cum adverbio iungitur sic, ut verbum substantivum status et conditionis indicium faciat, de quo usu quae ante hos tredecim annos ad h. l. commentatus sum, ea etiamnunc tueor: quamquam hunc ipsum locum aliter atque olim interpretati sumus. Dein ὅπως cum indicativo futuri post verbum curandi dilucidavit Rostius Gr. §. 122. ann. 3.

ὥςπερ γεωργὸν ἀγαθὸν] Hanc imaginem scriptor Theagis ad nauseam usque inculcavit, ut suo loco docebimus. Νέα φυτὰ sunt plantae tenellae, novellae. Ἐκκαθαίρειν autem significat eruncare, ausjäten; deinde omnino tollere. Τῶν νέων τὰς βλάστας per periphrasin dictum pro τοὺς νέους, quod factum est, quo diligentius metaphora servaretur; quam habes etiam Legg. VI. p. 765. B. Denique ἔπειτα μετὰ τοῦτο dictum ἐκ παραλλήλου, cuius generis exempla collegit Astius ad Legg. p. 24.

P. 3. ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβ.] In eiusmodi formulis articulum modo additum videmus, modo

Cap. II. *ΕΥΘ.* Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀῤῥωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ. καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν τοὺς νέους;

B *ΣΩ.* Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ἀκοῦ-

B. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν] Sic Bodl. Tub. Coisl. Ven. *Π.* Vat. *Δ.* Huet. Par. DST. Vind. 1. 3. Flor. b. f.

omissum, ut dicatur ὡς εἰκός et ὡς τὸ εἰκός, ὡς δίκαιον et ὡς τὸ δίκαιον, κ. τ. λ. Discrimen utriusque dictionis non usquequaque perspexit Engelhardtus, qui articulo addito adiectivum subiecti partes agere et infinitivum praedicatum esse censuit. Imo articulo addito ὡς τὸ εἰκός significat: quemadmodum pro re ipsa, de qua sermo est, par est et consentaneum. Sic etiam ὡς τὸ δίκαιον et alia explicanda sunt, veluti Legg. I. p. 624. A. ὡς γε τὸ δικαιότατον εἰπεῖν.

ἀλλ' ὀῤῥωδῶ] Ὄῤῥος est extrema pars ossis sacri, in quod vertebrae spinae dorsi desinunt. Inde ὀῤῥοπύγιον vocatur ea pars ossis, quae natibus est proxima. Unde ὀῤῥωδεῖν est contrahere partes posteriores prae metu, maximeque dicitur de animalibus caudam prae metu contrahentibus. Quod signum esse solet magni gravissimique metus. Itaque ὀῤῥωδεῖν est anxie metuere, vehementer metuere, neque idem plane est quod φοβεῖσθαι vel ἀθυμεῖν, siculi Moeris, Harpocratio, aliique grammatici interpretantur.

ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' Ἑστίας ἄρχεσθαι] nam prorsus initium violandae civitatis ab ara et foco facere mihi videtur, quum tibi iniuriam inferre conetur. Iungenda sunt verba in hunc modum: δοκεῖ γὰρ ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν ἀτεχνῶς ἀφ' ἑστίας. Quod monemus, ne quis κακουργεῖν τὴν πόλιν pro glossemate habeat. Proverbii usum praeter scholiastam Casaubon. ad Strabon. I. p. 18. ed. Almelov. Interprett. ad Aristoph. Vesp. 832. Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. T. I. p. 642. ed. Oxon. aliique multi illustrarunt. Minus notum est istud ἀτεχνῶς addi solere dictionibus et formulis proverbialibus, cuius rei exempla bene multa nuper adscripsimus ad Phaedon. p. 90. C. Ion. p. 534. D. al.

τί καὶ ποιοῦντά σέ φ.] quid tandem facientem. Quae voculae vis et significatio unde repetenda sit, optime demonstravit Hermannus ad Viger. p. 837. Etenim indicat illa dubitationem quandam de ea re, de qua dicitur, ut in formula τί χρὴ καὶ λέγειν; was soll man auch sagen? qua significatur non solum quid, sed etiam an aliquid dicendum sit dubitari: quid dicendum est, si omnino aliquid dicendum est, quod ipsum incertum. Sic qui interrogat τί χρὴ προςδοκᾶν; is expectat aliquid, sed dubius haeret, quid sit quod eventurum sit. Qui autem dicit τί χρὴ

σαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινούς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.

ΕΥΘ. Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην

g. h. cum Stobaeo Eclogg. Ethicc. 4. p. 57. Vett. editt. με post εἶναι ponunt.

καὶ προςδοκᾶν; is desperat omnino aliquid esse eventurum. Itaque Euthyphro plenius etiam hunc in modum loqui potuit: τί καὶ ποιοῦντά σε, εἴπερ τι ποιεῖς, διαφθείρειν φησὶ τοὺς νέους; Phaedon. p. 61. E. τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο; quo significatur omnem spem aliud quid faciendi incertam esse atque paene sublatam. v. ad Lachet. p. 182. E. Toto coelo a vero aberravit Engelhardtus, qui ellipsis machina adhibita supplendum censet: ἀνάγκη γὰρ καὶ τοῦτο εἰδέναι aut simile quippiam.

B. ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι] wenn man es so hört. i. e. re nondum accurate perpensa. Lysid. p. 216. A. εὖ γε, ἔφη, ὁ Μενέξενος, ὥς γε οὑτωσὶ ἀκοῦσαι. Phileb. p. 5. A. ἔστι γάρ, ἀκούειν μὲν οὕτως, ἁπλῶς ἕν τι. v. Matthiae Gr. §. 545. 2. Deinde ποιητὴς θεῶν facete et urbane dictum, quia ad Meletum, qui poeta videri volebat, alluditur.

τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα] Differunt θεοὺς νομίζειν et τοὺς θεοὺς νομίζειν sic, ut illud sit: deos esse credere, hoc autem: eos deos, qui vulgo habentur, credere deos esse. Ex quo apparet, praedicati notionem ex subiecto esse assumendam. Eurip. Hecub. v. 781. νόμῳ γὰρ τοὺς θεοὺς ἡγούμεθα, eos deos, qui creduntur, esse statuimus. Id. Helen. v. 928. τὰ θεῖ' ἡγουμένη. Denuo hoc monui, quia fuit, qui sententiam meam olim de hac constructione proditam improbaret, quam laetor probatam esse Pflugkio nostro, subtilissimo grammatico.

Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δή σὺ τὸ δ.] Plenius ante ὅτι interpunximus, quia ὅτι non ad μανθάνω pertinet, sed cohaeret cum verbis e superioribus repetendis: φησί σε ποιητὴν εἶναι θεῶν. Eadem ratio est De Republ. I. p. 332. A. III. p. 402. E. Ibid. p. 410. D. al. Adscivit hanc emendationem tacite Engelhardt. De verbis, τὸ δαιμόνιον — σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι, nolumus iterare quae in superiore editione ad h. l. exposuimus. Hoc unum monuisse satis erit, ἑκάστοτε esse iedesmal, semper, quotiescunque. De dictione autem τὸ δαιμόνιον γίγνεται v. Apol. p. 31. D. Phaedr. p. 242. BC. De Rep. VI, p. 496. C. Euthydem. p. 272. E. ibique ann. Mox εὐδιάβολα sunt quae facile inveniunt invidiam; quibus odium et invidia conflari facile potest. conf. ad Phaedon. p. 67. E. Sympos. 222. C. unde disces, quid sit διαβάλλειν τινὰ πρός τινα.

τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δι-
καστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς
C τοὺς πολλούς. καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλ-
λοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου· καίτοι οὐδὲν ὅ
τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον· ἀλλ' ὅμως φθο-
νοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν
χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.

Cap. III. ΣΩ. Ὦ φίλε Εὐθύφρον, ἀλλὰ τὸ
μὲν καταγελασθῆναι ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις
γάρ τοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα
δεινὸν οἴωνται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὑ-
D τοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν

ὡς διαβαλῶν δή] Plerique libri in iisque etiam Bodl. διαβαλών. Alii διαβάλλων, quod Bodl. in margine habet.

D. ἐθέλοι ἀκούειν] ἐθέλει Huet. Par. EST. et a pr. m. Par. B. ἐθέλειν Par. H.

C. καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς — ἀλλ' ὅμως φθ. ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι] Phaedon. p. 68. E. καίτοι φαμέν γέ που ἀδύνατον εἶναι· ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον εἶναι τὸ πάθος. Ibid. 69. A. καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κ. τ. λ. ubi id genus plura adscripsimus. Aristoph. Rann. 43. καίτοι δάκνω γ' ἐμαυτόν· ἀλλ' ὅμως γελῶ. Duplex ἀλλά, ut h. l., habes Sympos. p. 177. E. καίτοι οὐκ ἐξ ἴσου γίγνεται ἡμῖν τοῖς ὑστάτοις κατακειμένοις· ἀλλ' ἐὰν οἱ πρόσθεν ἱκανῶς καὶ καλῶς εἴπωσιν, ἐξαρκέσει ἡμῖν. ἀλλὰ τύχῃ ἀγαθῇ. κ. τ. λ. quamquam ibi secundum istud ἀλλὰ paullo alio modo dicitur. Ὁμόσε ἰέναι, obviam ire, concurrere, cominus pugnare, metaphorice usurpari solitum illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 191 sq.

ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα] fortasse nihil refert; nihil est, quod curari debeat aut molestum videri. v. ad Lachet. p. 200. A. et quae collegit formulae exempla Heindorf. ad Hipp. mai. p. 291. A. Gorg. p. 447. B.

D. ὃν δ' ἂν ἄλλους οἴωνται] Fortius hoc dictum pro vulgari ἐὰν δέ τινα καὶ ἄλλους κ. τ. λ. cuius generis exempla quae olim ad h. l. congessi, iis nunc addimus Apolog. p. 22. B. Sympos. p. 176. D. Phaedr. p. 242. C. p. 269. D. Lachet. p. 188. A. Ad θυμοῦνται liquet ἐκείνῳ intelligendum relinqui. Ceterum conf. Matthiae Gr. Gr. §. 481. ann. 1.

οὐ πάνυ ἐπιθυμῶ π.] non admodum experiri cupio. — σπάνιον σεαυτὸν παρέχειν, raro tui copiam facere, h. e. raro cum iis collo-

τοιούτους, θυμοῦνται, εἴτ' οὖν φθόνῳ, ὡς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλο τι.

ΕΥΘ. Τούτου οὖν πέρι ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχουσιν, οὐ πάνυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σοφίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ὑπὸ φιλανθρωπίας δοκῶ αὐτοῖς ὅ τί περ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν, οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προςτιθεὶς ἂν ἡδέως, εἴ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥςπερ σὺ φὴς E σαυτοῦ, οὐδὲν ἂν εἴη ἀηδὲς παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν, εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπῃ ἀποβήσεται ἄδηλον πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.

E. ὅπῃ ἀποβήσεται] ὅποι Ven. Ξ. Vindob. 2. 5. Flor. b. c. ὅπου Huet. Par. S. v. infra. Mox pro ἀγωνιεῖ aliquot libri ἀγωνιῇ, ut est in vett. editt. Pro σύ τε Tub. σύ γε, quod dedit Fischer.

qui aut coram iis verba facere, ut Euthydem. p. 305. A. Mox ὑπὸ φιλανθρωπίας est prae humanitate, comitate et humanitate adductus, et ἐκκεχυμένως λέγειν omnia effutire s. effundere; v. Wyttenbach. ad Plutarch. Mor. T. I. p. 420 sq. ed. Lips.

προςτιθεὶς ἂν ἡδέως] Sunt quaedam verba, quae absolute et sine accusativo pronominis τι fere constanti more usurpantur. Inter quae praeter hoc ipsum προςτιθέναι, quod respondet fere nostro zulegen pro etwas zulegen celebrato, referendum est κτᾶσθαι (Menon. p. 90. A.), quod dicitur absolute, ut nostrum erwerben; κερδαίνειν et ἀπολλύναι (De Rep. X. p. 607. E. κερδανοῦμεν γάρ που. Phileb. p. 34. C.), quod respondet nostro gewinnen et verlieren pro Verlust u. Gewinn haben; συμβάλλεσθαι (Sympos. p. 184. D.), beitragen, i. e. einen Beitrag geben; ἔχειν, unde οἱ ἔχοντες sunt divites, et si quae sunt id genus alia. Verbi προςτιθέναι ita usurpati exempla quaedam consignavimus ad Remp. I. p. 339. B. alia collegerunt Astius ad Remp. p. 346. Heindorf. ad Theaet. §. 31. Facete vero carpitur his verbis avaritia sophistarum, qui magnam a discipulis suis institutionis mercedem solebant exigere, quum Socrates nihil pecuniae postularet.

E. ὅπῃ ἀποβήσεται] Herodot. VIII. 67. ἐκαραδόκεον τὸν πόλεμον, κῇ ἀποβήσεται. Xenoph. Cyrop. V. 2, 11. ὅπῃ τὰ παρόντα ἀποβήσοιτο. Hellenic. VI. 4, 20. πῇ τὸ μέλλον ἀποβήσοιτο. Plat. Lysid. p. 206. A. τὸ μέλλον ὅπῃ ἀποβήσεται. unde ὅπῃ, non ὅποι, verum esse apparet.

ΕΥΘ. *Ἀλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὦ Σώκρατες, πρᾶγμα, ἀλλὰ σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τὴν ἐμήν.*

Cap. IV. *ΣΩ.* *Ἔστι δὲ δή σοι, ὦ Εὐθύφρον, τίς ἡ δίκη; φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις;*

ΕΥΘ. *Διώκω.*

ΣΩ. *Τίνα;*

4 *ΕΥΘ.* *Ὃν διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι.*

ΣΩ. *Τί δαί; πετόμενόν τινα διώκεις;*

ΕΥΘ. *Πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει ὢν εὖ μάλα πρεσβύτης.*

ΣΩ. *Τίς οὗτος;*

P. 4. *Τί δαί; πετόμ.*] V. *δέ*, quod e Coisl. Flor. e et corr. Bodl. mutatum. Enimvero mirabundus Socrates interrogat. Dein *ὅς γε δὴ τυγχάνει* vett. editt. sed *δὴ* om. Bodl. Tub. Vat. Coisl. Ven. *Π*. Huet. Par. BCDEHST. Ang.

Ἔστι δὲ τί τό ἔγκλ.] Hic quoque *δὴ* post *δὲ* vulgo infercitur invitis Bodl. Coisl. Vat. Ven. *Π*. Huet. Par. BCDEHST. Ang. et editt. Ald. Bas. Σ.

σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ] Qui *τε* in *γε* commutandum censuerunt Stephanus et Fischerus, eos latuit, post *τε* etiam *δὲ* subinde sic inferri, ut gradatio quaedam locum habeat. Quanquam si rem ad vivum resecueris, esse hoc genus quoddam anacoluthi facile largieris. v. ad Symp. p. 186. E. Cratyl. p. 406. C. — *οἶμαι δὲ καὶ ἐμέ*, sc. *ἀγωνιεῖσθαι*, frequenti constructione, de qua v. ad Apolog. Socr. p. 25. E. Lachet. p. 180. A. al.

P. 4. *πετόμενόν τινα διώκεις*] Facete ita loquitur, quia volandi verbum etiam ad celerem currentis vel aufugientis impetum designandum adhibetur. Aristoph. Pac. v. 1117. *οὐκ ἀποπετήσει θᾶττον εἰς Ἐλύμνιον;* Lysistr. v. 55. *πετομένας ἥκειν πάλαι.* Ibid. v. 321. *πέτου, πέτου, Νικοδίκη.* Plura dabit Victor. Lectt. XI. 13. et Dorvill. ad Charit. p. 309. ed. Lips. Videtur autem proverbii usum habuisse formula *τὰ πετόμενα διώκειν.* Aristotel. quidem certe Metaphys. III. 18. *τὰ πετόμενα διώκειν* dicit eos, qui versantur in rebus obscuris et ad investigandum difficillimis. Homer. Il. π, 76. *σὺ μὲν ὧδε θέεις, ἀκίχητα διώκων.*

ὅς γε τυγχάνει ὢν] Phaedon. p. 96. E. *πόῤῥω που — ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι περὶ τῶν τοιούτων του τὴν αἰτίαν εἶναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ.* Gorg. p. 471. A. *πῶς οὐκ ἄδικος, ᾧ γε προσῆκε μὲν τῆς ἀρχῆς οὐδέν, ἣν νῦν ἔχει κ. τ. λ.* Ibid. p. 472. A. *τὰ μέγσιτα ἠδίκηκεν, ὅς γε — ἀπέσφαξεν.* Phaedon. p. 96. E. Phaedr. p. 257. E. Infra p. 6. B. *τί γὰρ*

ΕΥΘ. Ὁ ἐμὸς πατήρ.

ΣΩ. Ὁ σός, ὦ βέλτιστε;

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔστι δὲ τί τὸ ἔγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη;

ΕΥΘ. Φόνου, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἡράκλεις! ἦ που, ὦ Εὐθύφρον, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἶμαί γε τοῦ ἐπιτυχόντος εἶναι ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, B ἀλλὰ πόῤῥω που ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος.

ΕΥΘ. Πόῤῥω μέντοι νὴ Δί' ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔστι δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις ὁ τεθνεὼς

B. τοῦ ἐπιτυχόντος εἶναι] Bodl. Par. T. Tub. Flor. f. et pr. Ven. Π. εἶναι om. non male. Deinde ἤδη om. Huet. Par. DS.

Ἔστι δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις] Hic δή, quod vulgo deerat, e Tub. Vat. Ven. Π. Coisl. Huet. Par. BCDEHST. Angel. Flor. a. b. c. d. e. f. g. i. et ed. Bas. 2. restitutum. Dein vett. editt. τεθνειώς, quod emendatum ex Huet. Par. DS. Vind. 1. 3. 5. Flor. g. h. In Zitt. est τεθνηκώς. Etiam mox vett. editt. τεθνειώς.

καὶ φήσομεν, οἵ γε καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι;

Ὁ ἐμὸς πατήρ.] Docet hic locus certissime liberis etiam caedis actionem in parentes fuisse datam, quod fuerunt qui in dubitationem vocarent. v. Meier. De Lite Attica p. 570.

τί τὸ ἔγκλημα] Ἔγκλημα est crimen, cuius quis accusatur, sive ipsius accusationis causa, vel, ut hodie loquuntur, accusationis obiectum. Unde additur τίνος ἡ δίκη, h. e. et ad quodnam crimen actio pertinet? s. cuius criminis actionem ei intendis? Deinde Ἡράκλεις admirationis indicium facit, ut reddi possit papae vel obsecro. Particulae ἦ που autem asseverationem cum dubitatione coniunctam significant, ita tamen, ut πού sit assensionem expectantis. Nostrates dicunt wahrlich wohl, sicherlich wohl. De Rep. X. p. 595. C. ἦ που ἄρα ἐγὼ ξυννοήσω, nun wahrlich, da werde ich es also wohl einsehen. Exempla rei plurima suppeditabit Elmslei. ad Eurip. Med. v. 1275. qui tamen usum loquendi non omnino perspexit. De loquutione πόῤῥω σοφίας ἐλαύνειν v. ad Cratyl. p. 410. D. Lysid. p. 204. B.

B. Ἔστι δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις] Cognatorum enim et affinium erat in eos, qui caedem perpetrassent, actionem instituere, de qua re lex est apud Demosthen. adv. Macart. p. 1069. ed. Reisk. Quocirca qui caedem vellent iudicio persequi, iureiurando confirmare debebant, occisum fuisse ipsis cognatum. v. Demosth.

ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός; ἢ δῆλα δή· οὐ γὰρ ἄν που ὑπέρ γε ἀλλοτρίου ἐπεξῄεισθα φόνου αὐτῷ.

ΕΥΘ. *Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἴει τι διαφέρειν, εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεώς, ἀλλ' οὐ τοῦτο μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν ὁ κτείνας εἴτε μή, καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ, ἐᾶν, εἰ δὲ*
C *μή, ἐπεξιέναι, ἐάν περ ὁ κτείνας συνέστιός σοι καὶ*

ἐπεξῄεισθα φόνου] Sic Bodl. Ven. *Π.* Flor. f. h. g. Vind. 1. 4. Par. DST. Legebatur *ἐπεξίησθα.* Elmsleius ad Eurip. Supplic. v. 752. malebat *ἐπεξῆσθα.* Ante *φόνου* vulgo insertum *τῷ πατρί*, quod codd. praeter Ven. *Ξ.* recte omittunt.

adv. Euerg. p. 1160. coll. Polluc. VIII. 118. Servi autem et familiae annumerabantur et sacrorum domesticorum erant participes. v. Isaeus de Ciron. hereditate §. 16. coll. Klenze das Familienrecht der Cognaten u. Agnaten p. 152 sqq. Et hoc quidem loco Euthyphro narratur patri actionem ideo voluisse intendere, quia is mercenarium quendam fame et frigore in vinculis perire siverat. Videtur igitur homo pius ac superstitiosus mercenarium istum servi loco habuisse: nam alioquin ei per leges non licuisset caedem eius publica accusatione ulcisci. Nisi forte *πελάται* fuerunt in quadam dominorum clientela, de qua re postea aliquid admonebimus. Quod autem deinde *ἀλλότριον* ait esse eum, cuius necem sit vindicaturus, id eo pertinere existimo, quod mercenarius iste proprie quidem in numero *τῶν οἰκείων* non erat, quanquam quia domesticis functus erat negotiis, Euthyphroni nimium pio ac religioso mors eius actione in parentem instituta expianda videbatur. Ita si haec explicaverimus, certe cum iis, quae ab aliis scriptoribus de his rebus memoriae prodita sunt, pugnare existimanda non sunt. — *ἢ δῆλα δή*, an quid quaero? manifesta res est. v. ad Protagor. init. Deinde in *ὑπέρ γε ἀλλοτρίου* conditionis inest significatio, ex qua pendent verba: *οὐ γὰρ ἄν που — ἐπεξῄεισθα φόνου αὐτῷ.* Quippe illud idem valet, quod *εἰ ἀλλότριός γε ἦν.*

συνέστιος καὶ ὁμοτράπεζος] Credebant enim veteres, eos qui cum maleficis et scelestis hominibus conversarentur, et ipsos scelerum contagione pollui atque vindictae deorum reddi obnoxios. Horat. III. Carm. I. II. extr. Vetabo, qui Cereris sacrum Volgarit arcanae, sub isdem Sit trabibus, fragilemve mecum Solvat phaselon. Saepe Diespiter Neglectus incesto addidit integrum. ubi v. Mitscherlich. De homicidis Libanius Progymnasm. T. I. Opp. p. 38. D. *οὕτω δὲ δεινὸν καὶ θεοῖς ἐχθρὸν ἡγήσαντο τὸν ἀνδροφόνον, ὥστε κἂν τὸν αὐτὸν ὄροφον ὑπέλθοι τις τῷ τοῦτο τετολμηκότι, κοινωνὸς τῆς ἀδικίας νενόμισται.* Itaque accidere sane poterat, ut severa religionis officia pugnarent cum pietate et amore erga parentes aut liberos. Quid enim? si quis filium homicidii convictum ideoque tecto et lare excludendum

ὁμοτράπεζος ᾖ. ἴσον γὰρ τὸ μίασμα γίγνεται, ἐὰν ξυνῇς τῷ τοιούτῳ ξυνειδώς, καὶ μὴ ἀφοσιοῖς σεαυτόν τε καὶ ἐκεῖνον τῇ δίκῃ ἐπεξιών. ἐπεὶ ὅγε ἀποθανὼν πελάτης τις ἦν ἐμός, καὶ ὡς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευεν ἐκεῖ παρ' ἡμῖν. παροινήσας οὖν καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκετῶν τινὶ τῶν ἡμετέρων ἀποσφάττει αὐτόν. ὁ οὖν πατὴρ ξυνδήσας τοὺς

δεῖν φυλάττειν] V. *δεῖ*, quod correctum e Bodl. Coisl. Ven. ΞΠ. Vind. 1. 2. 3. 4. Flor. a. b. c. f. g. i. Zitt. Huet. Par. BCDEHST. Ang.

domo recepisset? Certe is piaculo se obstrinxisse existimandus fuit. Ac similis profecto Euthyphronis causa est. Qui quoniam parentem sibi persuasit homini pro familia sua opus facienti vitam eripuisse, ne ipse in sceleris communionem veniat, patrem accusare constituit. Mox *ἀφοσιοῦν ἑαυτὸν* est se expiare vel animum religione exsolvere actione instituenda.

C. *πελάτης τις ἦν ἐμός*] *Πελάται* erant cives inopes, sed liberi; unde paullo post diserte distinguuntur ab *οἰκέταις*. Ii operam suam locabant civibus ditioribus, in quorum clientela quadam fuisse videntur, ab iisque pro opere faciendo fere sextam accipiebant fructuum partem: ex quo dicti sunt *ἑκτήμοροι* vel *ἑκτημόριοι*. Hesych. T. I. p. 1152. *Ἑκτήμοροι· οἱ ἐπὶ ἕκτῳ μέρει τὴν γῆν γεωργοῦντες*. Eustath. ad Odyss. XIX. 28. Neque enim verisimile est, quod alii scribunt, eos sextam tantummodo redituum partem patronis dedisse, ipsos quinque partes retinuisse. v. Schömann. De comitiis Ath. p. 362. Appellati sunt etiam *θῆτες* et *ἐργολάβοι*, quia opus mercede faciebant. v. Casaubon. ad Athen. XII. p. 738. Ruhnk. ad Tim. p. 211. Wachsmuth. Hellen. Alterthumsk. T. I. p. 235. Carebant autem iure petendi magistratus et proficiscendi in bellum, atque omnino eadem fere condicione utebantur, qua apud Romanos capite censi. v. Pollux III. 82. Timaeus l. c. Möris s. v.

ὡς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ] Quod Athenienses in aliis insulis fecerant, ut posteaquam eae suo subiectae imperio essent, agros incolarum ipsi occuparent atque inter se distribuerent, unde dicti sunt *γεωμόροι* sive *κληροῦχοι*, quibus in divisione agrorum latifundia obtigissent: idem etiam in Naxo, insula Cycladum optima et vinearum maxime fertilitate insigni, factum esse quum ex hoc loco apparet, tum ex Thucyd. I. 98. et Plutarch. Pericl. c. 11. *πρὸς δὲ τούτοις χιλίους μὲν ἔστειλεν εἰς Χεῤῥόνησον κληρούχους, εἰς δὲ Νάξον πεντακοσίους, εἰς δὲ Ἄνδρον ἡμίσεις τούτων*. Diodor. Sic. XI. 88. qui Tolmidam pro Pericle nominat, consentiente Pausania. I. 27, 6. De *κληρουχίαις* omnino v. Wachsmuth. l. c. T. I. P. II. p. 36 sqq. et Boeckh. De Oeconom. Athen. T. I. p. 455 sqq. — Mox *οἰκέται* haud dubie sunt servi, de qua voca-

πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καταβαλὼν εἰς τάφρον D τινά, πέμπει δεῦρο ἄνδρα πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ ὅ τι χρὴ ποιεῖν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦ δεδεμένου ὠλιγώρει τε καὶ ἠμέλει ὡς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι· ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ῥίγους καὶ τῶν δεσμῶν ἀποθνήσκει πρὶν τὸν ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι. ταῦτα δὴ οὖν καὶ ἀγανακτεῖ ὅ τε πατὴρ καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὥς φασιν ἐκεῖνοι, οὔτ' εἰ ὅ τι μάλιστ' ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄντος τοῦ ἀποθανόντος, οὐ δεῖν φρον-

D. ὅ τι χρὴ ποιεῖν] Bekker. χρείη, invitis libris omnibus, nisi quod id primitus habuerunt Ven. Π. Par. DT. In Huet. Par. S. est. χρεί' ᾖ. Etiam Suidas in v. χρή, ubi hic locus laudatur, χρείη scriptum habet.

ταῦτα δὴ οὖν καὶ ἀγ.] ταύτῃ Coisl. et corr. Bodl.

οὐ δεῖν φροντίζειν] Steph. coni. οὐ δέον.

buli significatione ad Cratyl. p. 384. D. diximus. Ἀποσφάττειν, quod proprie est mactare pecudes, deinde etiam significat necare, occidere, ita tamen ut de nece truculenta dicatur. v. Pollux VIII. 74, 130. IX. 153. Sic I. Epist. Ioann. III. 12. de Caino: ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Quo sensu etiam κατασφάττειν legitur Luc. 19, 27. et ἀποσφάττειν apud Polyaen. 2. 13, 27. Denique observanda est collocatio verborum τῶν οἰκετῶν τινι τῶν ἡμετέρων. Prorsus eodem modo Phaedr. p. 274. C. τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινι θεῶν. Criton. p. 53. B. εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων. Gorg. p. 451. A. B. Alia dabunt Bergler. ad Alciphron. III. 20. Schaefer. ad Longum p. 363. Matthiae Gr. p. 567. §. 279. 4. Singularis ratio est Hipp. mai. p. 300. C. τῆς τῶν παρόντων λέξεως λόγων. et Thucyd. I. 106. ἔς του χωρίον ἰδιώτου.

D. πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ] h. e. ab interprete religionum. v. intpp. ad Polluc. VIII. 124. et Ruhnk. ad Tim. p. 109. Indicativum χρή, pro quo fuerunt qui χρείη requirent, satis tuebuntur quae ad Sympos. p. 190. B. et ad hunc ipsum locum olim disputavimus.

ὡς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα] h. e. καὶ ὡς οὐδὲν ὂν πρᾶγμα. De Republ. X. p. 604. B. ὡς οὔτε δήλου ὄντος οὔτε οὐδὲν προβαῖνον. Thucyd. p. 426. ὡς Ἀθηναίων προςδοκίμων ὄντων καὶ τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν διαπολεμησόμενον. Xenoph. Mem. II. 2, 13.

ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ῥίγους καὶ τῶν δεσμῶν] prae fame et frigore ac prae vinculis ei iniectis: unde articulus ante δεσμῶν habet explica-

ίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον γὰρ εἶναι τὸ E
ιὸν πατρὶ φόνου ἐπεξιέναι· κακῶς εἰδότες, ὦ Σώ-
ρατες, τὸ θεῖον ὡς ἔχει τοῦ ὁσίου τε πέρι καὶ τοῦ
ἀνοσίου.

ΣΩ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρον, οὑ-
τωσὶ ἀκριβῶς οἴει ἐπίστασθαι περὶ τῶν θείων, ὅπῃ
ἔχει, καὶ τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥςτε τούτων
οὕτω πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβεῖ δικαζόμε-
νος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγ-
χάνῃς πράττων;

ΕΥΘ. Οὐδὲν γὰρ ἄν μου ὄφελος εἴη, ὦ Σώ-

E. ὅπῃ ἔχει] V. ἔχῃ. Indicativum servarunt Bodl. Par. CD. Vat. Δ. Ven. Π. Vind. 1. 3. Flor. b. c. d. e. f. g. h. In aliis quibusdam ἔχοι scriptum.

Οὐδὲν γὰρ ἄν μου ὄφελος] Libri μοι. Sed recte vidit Heusdius Specim. crit. p. 6. requiri genitivum. In Bodl. Par. DST. ἂν desideratur. Dein vett. editt. ὄφελος, ὦ Σώκρατες, εἴη, quem ordinem verborum pauci cum Ven. ΞΠ. tuentur.

ionem. De eodem ante λιμοῦ et ίγους omisso v. ad Menon. 91. E. et Hermann. ad Aristoph. Nubb. v. 334.

οὔτ' εἰ ὅτι μάλιστ' ἀπέκτεινεν — οὐ δεῖν φρ.] Singulare anacoluthon. Continuata enim constructio est perinde, ac si praecessisset οὔτε ἀποκτεῖναι άσκοντες: quam rationem nec Fischerus nec Engelhardtus perspexerunt. Praeterea animadvertendum οὐ post intermedia verba denuo illatum, de qua repetitione v. ad Cratyl. p. 398. E. De voc. ἀνδροφόνος Moeris: Φονέα, Ἀττικῶς· ἀνδροφόνον, Ἕλληνες. Sed recte Fischerus observavit φονεὺς esse vocabulum Atticis proprium, ἀνδροφόνος autem Atticis cum ceteris Graecis commune. conf. Pollux VI. 192. III. 133.

E. τὸ θεῖον ὡς ἔχει] h. quid divinum sit in pietate et impietate; h. e. quid diis videatur pium et fas, quid impium et nefas. Schleiermacherus olim τὸ θεῖον tanquam ineptum glossema delendum iudicabat, quod tamen vel propter responsionem Socratis commode fieri non potest. Nam eiecto illo vocabulo non esset perspicuum, cur iam Socrates τῶν θείων mentionem iniiceret.

ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον] ne tu vicissim impium quid committas, dum patrem accusas impietatis.

μου ὄφελος εἴη] Ferri non potest μοι. Nam ὄφελός μοί ἐστιν est mihi prodest; sed ὄφελός μού ἐστιν, homo frugi sum. conf. Legg. IX. p. 856. C. De Rep. VI. p. 489. C. VII. p. 530. C. VIII. p 567. B. Crit. p. 46. A. Euthydem. p. 289. A. B. Apol. p. 36. C.

5 κρατες, οὐδὲ τῳ ἂν διαφέροι Εὐθύφρων τῶν πολ-λῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶ[s] εἰδείην.

Cap. V. ΣΩ. Ἆρ' οὖν μοι, ὦ θαυμάσιε Εὐθύφρον, κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι κα[ὶ] πρὸ τῆς γραφῆς τῆς πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προ-καλεῖσθαι αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῷ ἔμ-προσθεν χρόνῳ τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ἐποιούμην εἰ-δέναι, καὶ νῦν ἐπειδή με ἐκεῖνος αὐτοσχεδιάζοντ[ά] φησι καὶ καινοτομοῦντα περὶ τῶν θείων ἐξαμαρτά[νειν]

P. 5. μαθητὴς δὴ γέγονα σὸς] δὴ vulgo neglectum cu[m] Tub. Bodl. et Vat. Δ. plerique tutantur.

B. καὶ ἐμὲ ἡγοῦ] Hoc καὶ om. Bodl. Par. T. et pr. Ve[n.] Π. male.

B. λάχε δίκην πρότερον] πρότερον λάχε δίκην Huet. Pa[r.] DS. Flor. h. quod iniuria recepit Bekker; nam πρότερον ἢ ἐμ[ὲ]

P. 5. διαφέροι Εὐθύφρων — ἀκριβῶς εἰδείην.] Stephanus requirebat διαφέροιμι aut εἰδείη. Nempe Euthyphro primum de se tanquam de altera persona loquitur; deinde revertitur ad usum primae personae: quae ratio nihil habet insolentiae. Aeschyl. Prom. v. 312. δέρκου θέαμα τόνδε τὸν Διὸς φίλον, τὸν συγκαταστήσαντα τὴν τυραννίδα, οἵαις ὑπ' αὐτοῦ πημοναῖσι κάμπτομαι. Sophocl. Oed. Colon. v. 5 sqq. τίς τὸν πλανήτην Οἰδίπουν καθ' ἡμέραν τὴν νῦν σπανιστοῖς δέξεται δωρήμασι; σμικρὸν μὲν ἐξαιτοῦντα, τοῦ σμικροῦ δ' ἔτι μεῖον φέροντα, καὶ τόδ' ἐξαρκοῦν ἐμοί. ubi expectabas αὐτῷ. Similia collegit Ruhnken. ad Hymn. in Cerer. v. 269. Nec abludit locus a Fischero comparatus Phaedon. p. 98. C. λέγων, ὅτι Σωκράτης πάντα, ὅσα πράττει, νῷ πράττει, κἄπειτα — λέγοι πρῶτον μέν, ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι κ. τ. λ.

Ἆρ' οὖν μοι —] Qua lege et condicione ἆρ' οὖν pro ἆ[ρ'] οὖν οὐ dicatur, ad Charmid. [p.] 159. B. explicatum est.

αὐτὰ ταῦτα προκαλε[ῖ]σθαι αὐτὸν] De constr[u]ctione v. Matthiae. Gr. [§.] 413. not. 4. Cogitat vero S[o]crates de προκλήσει s. provoc[a]tione, quae vel ante iudiciu[m] vel etiam lite iam instituta l[o]cum habebat, atque in eo e[x]posita, ut quis advetsario fe[r]ret condicionem, qua lis com[p]poneretur. v. Heraldus D[e] iure Attic. et Rom. VI. 1[.] §. 2. Platner. Process. [u.] Klag. I. p. 114 sq. Schömann. De Lite Attic. p. 57 sqq. De accusativo λέγοντα po[st] dativum μαθητῇ illato v. [ad] Remp. IX. p. 586. E. Lach[.] p. 186. D.

αὐτοσχεδιάζοντά φη[σι] καὶ καινοτομοῦντα] Sch[ol.] αὐτοσχεδιάζοντα· ἐκ τ[οῦ] αὐτομάτου καὶ προχείρου λέγο[ντα] χωρὶς αἰτίας. Scilicet αὐτοσ[χε]διάζειν, quod est verbum At[ti]cum, pro quo ceteri Grae[ci]

νειν, μαθητὴς δὴ γέγονα σός· καὶ εἰ μὲν, ὦ Μέλητε, φαίην ἄν, Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα καὶ ὀρθῶς νομίζειν, καὶ ἐμὲ ἡγοῦ καὶ B
μὴ δικάζου· εἰ δὲ μή, ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην πρότερον ἢ ἐμοί, ὡς τοὺς πρεσβυτέρους διαφθείροντι, ἐμέ τε καὶ τὸν αὑτοῦ πατέρα, ἐμὲ μὲν διδάσκοντι, ἐκεῖνον δὲ νουθετοῦντί τε καὶ κολάζοντι· καὶ ἐὰν μή μοι πείθηται μηδ' ἀφίῃ τῆς δίκης ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφηταί σε, αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἃ προὐκαλούμην αὐτόν.

in unum coniunctum additur, ut accuratius definiantur verba: *ἐκείνῳ τ. δ. λάχε δίκην.*

ἐμὲ μὲν διδάσκοντι — νουθετοῦντι — κολάζοντι] Bodl. Ven. *ΞΠ.* Vind. 1. 2. 3. Coisl. Huet. Par. CDHST. Angel. Flor. a. b. c. e. g. h. i. Zitt. *διδάσκοντα — νουθετοῦντα — κολάζοντα.* Praeterea Bodl. Coisl. Ven. *Π.* Par. DT. Flor. g. h. *τε καὶ κολάζ.* unde *τε* inserui.

utuntur simplici *σχεδιάζειν* (v. Moeris p. 46 sq. ibique Pierson.), dicuntur primo ii, qui faciunt aliquid subito et ex tempore, nulla diligentia adhibita, inprimisque oratores, qui dicunt subito neque sumto ad commentandum spatio: deinde quia ii, qui aliquid faciunt subito, id fere male et temere faciunt, *αὐτοσχεδιάζειν* dicuntur ii, qui male et temere agunt, qui male et perperam sentiunt de aliqua re, ut h. l. *αὐτοσχεδιάζειν περὶ τῶν θείων* est male et perperam sentire de rebus divinis et ad religionem pertinentibus. *Fischerus.*

B. *νουθετοῦντι καὶ κολάζοντι*] *Νουθετεῖν* reprehensionem, *κολάζειν* castigationem significat. Quod utrumque in actione homicidii, quam Euthyphro parenti intenderat, sane quam maxime locum habebat. Nam qui alterum accusavit, is in iudicio verba facit contra alterum, quod est *νουθετεῖν*; praeterea vero etiam efficere studet, ut a reo sumatur supplicium, quod dicitur *κολάζειν.* Alterum igitur ad reprehensionem, alterum ad emendationem et cohibitionem peccantis refertur.

αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικ.] Notanda est haec structurae permutatio. Nam primum dicit: *Ἆρ' οὖν μοι κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι*, infinitivo ex *κράτιστόν ἐστι* suspenso. Deinde libera utens oratione pergit: *καὶ εἰ μὲν Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφὸν εἶναι — καὶ ἐμὲ ἡγοῦ κ. τ. λ.* Nunc rursus ad structuram ex *κράτιστόν ἐστιν* suspensam reversus ponit *αὐτὰ ταῦτα λέγειν.* Verum enim vero quantumvis haec constructionis variatio ex nostro quidem sensu dura videatur, tamen ea Graecis haudquaquam displicuit, qui in eo quoque liberrime sunt versati, quod liberam et obliquam orationem repentina vicissitudine commutarunt. Quam rem a nullo dum grammatico,

ΕΥΘ. Ναὶ μὰ Δί', ὦ Σώκρατες, εἰ ἄρα ἐμὲ ἐπιχειρήσειε γράφεσθαι, εὕροιμ' ἄν, ὡς οἶμαι, ὅπῃ
C σαθρός ἐστι, καὶ πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον περὶ ἐκείνου λόγος γένοιτο ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Καὶ ἐγώ τοι, ὦ φίλε ἑταῖρε, ταῦτα γιγνώσκων μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός, εἰδὼς ὅτι καὶ ἄλλος πού τις καὶ ὁ Μέλητος οὗτος σὲ μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὁρᾶν, ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως ἀτεχνῶς καὶ ῥᾳδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο. νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε μοι, ὃ νῦν δὴ σαφῶς εἰδέναι διισχυρίζου·
D ποῖόν τι τὸ εὐσεβὲς φὴς εἶναι καὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ

εἰ ἄρα ἐμὲ ἐπ.] με Bodl. Coisl. Ven. Π. Huet. Par. DST. Flor. d. g. male.

C. λόγος γένοιτο] ἐγένετο Bodl. Coisl. Huet. Par. DST. Flor. h. sed. Bodl. in marg. γένοιτο.

οὕτως ὀξέως ἀτεχνῶς] οὕτως ἀτεχνῶς καὶ ὀξέως καὶ ῥᾳδίως Ven. Ξ. In Bodl. Vind. 1. 4. Flor. d. g. h. Huet. Par. CDHST. Ang. et pr. Ven. Π. ἀτεχνῶς abest, quod nunc non damnaverim. v. ann. exeg.

quod sciamus, satis diligenter animadversam nuper ipsi primum notare in Platone nostro occepimus. Conferas igitur rei exempla sanequam memorabilia haec: Sympos. p. 210. B. Lachet. p. 186. B. p. 198. B. Alcib. II. p. 147. E. p. 142. B. Phaedon. p. 88. B., quibus nunc centena alia addere liceat, si quidem opus fuerit.

ὅπῃ σαθρός ἐστι] Iocose et urbane loquitur: ubi putris sit et ulcerosus. Sic τὰ σαθρὰ καὶ ὕπουλα frequenter commemorari ingenti doctrinae apparatu evicit Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. p. 497 et 866.

C. περὶ ἐκείνου λόγος γένοιτο] Addito articulo, ὁ λόγος diceretur de oratione certa et in iudicio necessaria: qualis nunc non intelligitur. Fortuitum enim est, si de istiusmodi re coram iudice agitur ideoque de tali oratione tanquam certa et praestituta sermo esse non potest. Eodem modo articulus deest Protagor. p. 322. D. Hipp. mai. p. 293. D. Legg. X. p. 907. D. ubi v. varr. lectt.

οὕτως ὀξέως ἀτεχνῶς] tam plane acute, tam acute prorsus, so wahrhaft scharfsichtig. Nam ἀτεχνῶς ei vocabulo, ad quod pertinet, postpositum est, cuius generis exempla ad Phaedrum p. 256. E. consignavimus. Itaque οὕτως ad ambo verba ὀξέως ἀτεχνῶς referendum. Quod non perspiciens Engelhardt. οὕτως ἀτεχνῶς ait per redundantiam quandam dictum esse, ut τάχ' ἴσως, ἔπειτα μετὰ τοῦτο, et id genus alia. Credant haec, quibus placuerit; ego cras credam, non hodie. Dein κατεῖδεν dixit, quod quia

περὶ φόνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων; ἢ οὐ ταὐτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ, καὶ τὸ ἀνόσιον αὖ τοῦ μὲν ὁσίου παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ δὲ αὑτῷ ὅμοιον καὶ ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν κατὰ τὴν ἀνοσιότητα πᾶν, ὅ τί περ ἂν μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;

ΕΥΘ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

Cap. VI. *ΣΩ.* Λέγε δή, τί φῂς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ τί τὸ ἀνόσιον;

ΕΥΘ. Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους ἢ

ὃ νῦν δὴ σαφῶς] Sic Bodl. Vat. *Δ*. Coisl. Ven. *Π*. Huet. Vind. 1. 3. Flor. d. g. h. Par. DST. In vett. editt. δὴ abest.

ποῖόν τι τὸ εὐσεβὲς φῂς] Hic vett. editt δὴ post ποῖον inculcant, quod recte iidem fere codd. mss. omittunt, quos modo diximus. Vind. 2. et Zitt. ποῖον δὴ τὸ εὐσ.

D. κατὰ τὴν ἀνοσιότητα] ὁσιότητα Bodl. Coisl. Ven. *Π*. Dein vulgo μέλλοι, invitis longe plurimis optimisque libris et reluctante ratione grammatica.

καὶ τί τὸ ἀνόσιον] τὶ om. pr. Bodl. Ven. *Π*.

habet pervidendi clareque cernendi vim et potestatem, aliquanto plus est quam ὁρᾶν, ut ipse olim monui.

D. καὶ τὸ ἀνόσιον αὖ τοῦ μὲν ὁσίου παντός] Stephanus insolita verborum collocatione offensus, pro παντὸς requirebat πάντως. Quod certe non fecisset, si plurima huius ordinis exempla apud ipsum Platonem reperiri meminisset. Sic infra c. 10. οἱ θεοὶ πάντες. c. 11. οἱ θεοὶ ἅπαντες. Sed nolumus iterare quae olim ad h. l. congessimus. Cohaeret autem πᾶς ita locatum, si vim et significationem eius spectamus, non proxime cum nomine, sed pertinet ad verbum: unde hic παντὸς fere idem est, quod antea ἐν πάσῃ πράξει. Quocirca Germanice dixeris: und ist nicht das Gottlose wiederum dem Frommen überhaupt s. im Ganzen entgegengesezt? Male Engelhardt. explicat: allem was fromm ist. Nam ita scriptum esse oportuit: παντὸς τοῦ ὁσίου. v. ad Phaedrum p. 246. B. De genitivo post ἐναντίος v. Matthiae Gr. §. 366. 2.

E. ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν — ἐπεξιέναι] Frustra Zeunius legendum coniecit τὸ ἀδικοῦντι — ἐπεξιέναι. v. ad Phaedon. p. 64. C. 70. C. 78. C. coll. Criton. p. 45. E. infra p. 11. A. Deinde Fischerus scribendum putavit τῷ ἀδικοῦντι καὶ ἢ περὶ φόνους — ἁμαρτάνοντι. Sed isto καὶ haudquaquam opus esse alio tempore docuimus. Nam verba ἢ περὶ φόνους — ἐξαμαρτάνοντι inserviunt explicationi praecedentis τῷ ἀδικοῦντι, ei qui iniuste agit, dum vel caedes vel sacrilegia vel aliud quid committit.

περὶ ἱερῶν κλοπὰς ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρ-
E τάνοντι ἐπεξιέναι, ἐάν τε πατὴρ ὢν τυγχάνῃ ἐάν τε
μήτηρ ἐάν τε ἄλλος ὁστισοῦν, τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι
ἀνόσιον. ἐπεί, ὦ Σώκρατες, θέασαι, ὡς μέγα σοι
ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει, ὃ καὶ ἄλ-
λοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν εἴη οὕτω γι-
γνόμενα, μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι μηδ' ἂν ὁστι-
σοῦν τυγχάνῃ ὤν. αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχά-
νουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δι-
καιότατον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὑτοῦ πατέρα
6 δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπιεν οὐκ ἐν δίκῃ, κἀκεῖνόν

E. *αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι*] Extant haec usque ad *ἐκπλαγήσει* apud Euseb. Praep. Evang. 13. 4. p. 649. ed. Viger.

P. 6. *υἱεῖς κατέπιεν*] Vulgo *κατέπινεν*, quod correxi ex Huet. Par. S. Imperfectum qua ratione defendi queat, equidem non video.

Θέασαι ὡς μέγα σοι ἐρῶ τεκμ.] Dictum hoc per attractionem pro ὡς *μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον*, ὅτι ὁ *νόμος οὕτως ἔχει*. Intelligitur autem, id quod Fischerus recte vidit, communis hominum opinio, sicuti docent verba proxima; *αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες κ. τ. λ.* Iam vero ex ὁ *νόμος οὕτως ἔχει* pendent haec: *μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι κ. τ. λ.* impie agenti non concedere (Gorg. p. 504. C. *μὴ ἐπίτρεπε*. 505. B. Legg. IV. 719. B.), i. e. impio actionem impietatis intendere. Supersunt igitur verba; ὃ *καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν εἴη οὕτω γιγνόμενα*, in quibus *εἶπον* habet significationem praegnantem, quam vocant, ut sit: quod etiam aliis attuli ostensurus recte haec ita fieri, *οὕτω γιγνόμενα* autem condicionem verborum *ὀρθῶς ἂν εἴη* (recte se habere) continet, *εἰ οὕτω γίγνοιτο*. Nisi forte haec malueris sic explicare; *ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν οὕτω γίγνοιτο*, ad quod sponte intelligas: *εἰ γίγνοιτο*. Etenim ita *γιγνόμενόν ἐστιν* dicitur, ut *ἔχον ἐστίν*, de quo v. ad Phaedon. p. 100. D. Pessime vero Engelhardtus exponit: *ὀρθῶς ἂν εἴη γιγνόμενα οὕτω γιγνόμενα*, quod grammaticis rationibus adversatur.

αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι] Prorsus eodem modo Aristoph. Nubb. v. 903. *πῶς δῆτα δίκης οὔσης ὁ Ζεὺς οὐκ ἀπόλωλεν, τὸν πατέρ' αὑτοῦ δήσας;* Ibid. 1080. *μοιχὸς γὰρ ἢν τύχῃς ἁλούς, τάδ' ἀντερεῖς πρὸς αὐτόν, ὡς οὐδὲν ἠδίκηκας· εἶτ' ἐς τὸν Δί' ἐπανενεγκεῖν· κἀκεῖνος ὡς ἥττων ἔρωτός ἐστι καὶ γυναικῶν. καίτοι σὺ θνητὸς ὢν θεοῦ πῶς μεῖζον ἂν δύναιο;* Terent. Eunuch. III. 5, 40 sqq. — at quem deum! — ego homuncio hoc non facerem? Martial. XI. 44. Meleagri Epigr. 10. 14. 40. ed. Praef. Alia similia collegit Gronovius ad Minucium Felic. c. 25. p. 261.

γε αὖ τὸν αὑτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα· ἐμοὶ δὲ χαλεπαίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδικοῦντι, καὶ οὕτως αὐτοὶ αὑτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περί τε τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἆρά γε, ὦ Εὐθύφρον, τοῦτ' ἐστίν, οὗ ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυςχερῶς πως ἀποδέχομαι; δι' ἃ δή, ὡς ἔοικε, φήσει τίς με ἐξαμαρτάνειν. νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυνδοκεῖ τῷ εὖ εἰδότι περὶ τῶν τοιούτων, ἀνάγκη δή, ὡς ἔοικε, καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν. τί B
γὰρ καὶ φήσομεν, οἵ γε καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ

B. οἵ γε καὶ αὐτοὶ ὁμολ.] καὶ om. Bodl, Ven. Π, Huet. Par. HST. Vind. 1, Flor. g. h, Deletum videtur ab iis, qui voculae iterationem non concoquerent. Sed v. ad Alcib. I. p. 106. C. Cratyl. p. 407. E. De Rep. III. p. 396. B. Talia certo sunt argumento, vel optimos codices grammaticorum correctiones expertos esse, ut iis profecto non usquequaque fidendum sit.

Verbum καταπίνειν vi deglutiendi ac devorandi usurpatum illustrarunt Bergler. ad Alciphron. 1. 22. Reitz. ad Luciani Asin. §.47. Schweighäuser, ad Athen. III. 16, intpp. ad Aristoph. Nubb. v. 337. Boissonad, ad Nicet. Eugen. p. 292. De re ipsa v. Hesiod. Theog. v. 154 sqq. Plat. Symp. 18. Ciceron. De nat. Deor. II. 24. III. 24. Apollodor. I. 12. Lucian. De sacrificiis §. 5. al.

P. 6. δι' ἕτερα τοιαῦτα] item propter talia.

Ἆρά γε, ὦ Εὐθύφρον, τοῦτ' ἐστίν] Engelhardtus ἆρα γε putat hic extra interrogationem positum esse, ut οὐκοῦν. Quod cave credideris. Neque enim ἆρα unquam vi interrogandi caret, v. Hermann. Praefat. ad Oedip. Colon, p. XVI sqq. Quum vero ἆρα ita interroget, ut affirmatio expectetur, γε vim eius magis etiam acuit atque intendit. Dixit de his voculis Apollonius Alexandrinus in Bekkeri Anecdotis p. 517. v. 27. et p. 518. v. 5. Crit. p. 44. E. ἆρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ. De Rep. I. p. 328. A. ἆρά γε, ἦ δ' ὅς, οὐδὲ ἴστε, ὅτι λαμπὰς ἔσται; Legg. X. p. 895. D. ἆρά γε τὸ τοιόνδε αὖ βουλόμεθα νῦν λέγειν; Symp. p. 192. D. ἆρά γε τοῦδε ἐπιθυμεῖτε; Theag. p. 124. A. ἆρά γε μανθάνω; al. Aristoph. Nubb. v. 466. Plat. v. 547. al. Itaque hunc locum sic licebit convertere Germanice: Am Ende ist dieses wohl gar der Grund, warum ich angeklagt bin, dass ich, wenn ich dergleichen von den Göttern höre, es nicht wohl vertragen mag? und freilich wird mancher, wie es mir vorkommen will, behaupten, dass ich hierin fehle.

B. τί γὰρ καὶ φήσομεν] V. ad p. 3. A. Transiit vero Socrates inde a verbis καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν ad usum numeri pluralis. Quod magnae offensioni

αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι; ἀλλά μοι εἰπὲ πρὸς Φιλίου, σὺ ὡς ἀληθῶς ἡγεῖ ταῦτα οὕτω γεγονέναι;

ΕΥΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώκρατες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασι.

ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας γε δεινὰς καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεταί τε ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τά
C τε ἄλλα ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν; ταῦτ' ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρον;

ΕΥΘ. Μὴ μόνα γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ, περὶ τῶν θείων διηγήσομαι, ἃ σὺ ἀκούων εὖ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγήσει.

οὕτω γεγονέναι] Steph. *γεγονέναι οὕτως*, invitis codd. praeter Ven. Ξ.

καὶ ἔχθρας γε δ.] *γε* accessit e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Huet. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. g. h. et Eusebio. Solet enim vocula sic in plurium rerum enumeratione usurpari,

fuit Astio et Schleiermachero, qui haec annotavit: „Merkwürdig u. in den besten Platonischen Werken ist dieses *wir*, mitten im dialektischen Verkehr, an einer Stelle, wo an keine Theilnahme zu denken ist, sondern Sokrates sich noch mit seinem Unterredner in Entgegensetzung denkt; ein anderes ist es im Gesprächston.“ Recte sane. Sed *ἡμῖν* est: Leuten wie ich bin; nobis, qui ista caremus sapientia. Annumerat enim Socrates urbane se ipsum plebis imperitae multitudini. Alia ratio est infra p. 11. B. *τοῦ ἡμετέρου προγόνου*, ubi Socrates gentis suae significationem facit; alia etiam p. 12. E. ubi Socrates, etsi de se uno loquitur, tamen deinde de aliis quoque sui similibus cogitans numero multitudinis utitur.

εἰπὲ πρὸς Φιλίου] V. ad Gorg. p. 519. E. Ruhnken. ad Tim. p. 193.

Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι] Hae fabulae quantopere displicuerint Platoni, ex eo intelligitur, quod in libris de Republica praecipit sedulo esse cavendum, ne animi puerorum illis audiendis corrumpantur. conf. II. p. 378. C sqq. III. p. 408. C. D. al. De pro-

Cap. VII. ΣΩ. *Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. ἀλλὰ
ταῦτα μέν μοι εἰςαῦθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσει. νυνὶ δέ,
ὅπερ ἄρτι σε ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ
γάρ με, ὦ ἑταῖρε, τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας ἐρω- D
τήσαντα τὸ ὅσιον, ὅ τί ποτ' εἴη, ἀλλά μοι εἶπες,
ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὅσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φό-
νου ἐπεξιὼν τῷ πατρί.*

ΕΥΘ. *Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Ἴσως. ἀλλὰ γάρ, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἄλλα πολλὰ φῂς εἶναι ὅσια.*

ΕΥΘ. *Καὶ γάρ ἐστιν.*

ΣΩ. *Μέμνησαι οὖν, ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκε-
λευόμην, ἕν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων,
ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὅσιά
ἐστιν; ἔφησθα γάρ που μιᾷ ἰδέᾳ τά τε ἀνόσια ἀνό- E
σια εἶναι καὶ τὰ ὅσια ὅσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;*

οἷα λέγεταί τε] V. *τε* om. quod cum Eusebio tuentur Bodl. Ven. *Π*. Vind. 3. 4. Florentini, Par. ADTS. Angel. alii.

D. *Καὶ γάρ ἐστιν*] Bodl. Ven. *Π*. Huet. Par. DST. Flor. g. h. addunt post *ἐστιν ὅσια*, quod procul dubio e glossemate natum est.

ximo *δὲ* post *ἔχθραν* illato v. ann. ad Criton. c. 2. Apol. Socr. p. 34. D.

καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων] h. e. *καὶ οἵοις ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γρ.* Nam pronomen relativum haud ita raro alio casu repetendum relinquitur. v. Matthiae Gr. §. 428. 2. et 474. d. Dein tenor structurae rursus mutatus est, et pro genitivo *ὧν* vel *οἵων* additur *τῶν τοιούτων ποικιλμάτων*. De peplo Minervae in Panathenaeorum sacris v. quos iam olim laudavimus, Boeckh. de Tragicis p. 193 sqq. Creuzer. Symbol. T. II. p. 808 sqq. conf. Meursius Panath. c. 17—19. Lectt. Attic. II. 12.

Μὴ μόνα γε] Int. *λέγε*. v. ad Menon. p. 71. C.

D. *ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος—*] Etsi et *εἶδος* et *ἰδέα* de generali notione s. idea dicitur, tamen inter utrumque nomen aliquid discriminis intercedere ad Parmenidem demonstrabimus. Neque enim ex talibus locis, qualis hic est, continuo concludi licet utrumque vocabulum temeraria licentia promiscue usurpari. Interim comparabis, quae de hoc argumento exposuerunt Wyttenbach. ad Phaedon. p. 270 sq. et Grotefend. De doctrina Platonis eth. p. 20. not. 20. quorum errores hic castigare non attinet.

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδαξον τὴν ἰδέαν, τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾖ, ὧν ἂν ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ.

ΕΥΘ. Ἀλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαί γε.

ΕΥΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προςφιλὲς ὅσιον, τὸ δὲ μὴ προςφιλὲς ἀνόσιον.

7 ΣΩ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ὡς ἐγὼ ἐζήτουν ἀποκρίνασθαί σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μέντοι ἀληθές, τοῦτο οὔπω οἶδα, ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἃ λέγεις.

P. 7. *εἰ μέντοι ἀληθές, τοῦτο*] V. εἰ μέντοι ὡς ἀληθῶς. Sed ὡς ignorant Bodl. Vind. 1. 4. Vat. Flor. g. h. Huet. Par. DST. et ἀληθὲς habent Huet. Par. DS. Flor. h. quod sententia postulat.

B. *Δοκῶ, ὦ Σ.*] δοκεῖ Coisl. corr. Totum locum Heusdius hunc in modum refingi volebat: *Οὕτω μὲν οὖν. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοὶ καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις, ὦ Εὐθύφρον,*

E. *χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι*] h. e. ὡς παραδείγματι. Sed in talibus ὡς nunc addi, nunc omitti, docuit Wyttenbach. ad Eunap. p. 85. conf. ad Protagor. p. 315. C.

Ἔστι τοίνυν — ὅσιον] Antea genus pietatis ac singulas eius partes et formas permutaverat. Nunc alio in genere peccat. Dicit enim pium esse, quod diis carum sit. Quae definitio etsi multo est praestabilior superiore, tamen quia de eo, quod diis carum sit, valde dubitare et ambigere licet, magna sane premitur obscuritate. Accedit, quod pium videri potest non propterea esse pium, quod a diis ametur, sed potius a diis amari, quod pium sit. Haec omnia igitur Socrates subtili disputatione inde ab h. l. usque ad p. 11. A. persequitur, atque id efficit, ut vates denuo in maximam consilii inopiam coniiciatur.

P. 7. B. *Δοκῶ, ὦ Σώκρατες, εἴρηται γάρ*] Pium impio contrarium esse inter eos convenerat. Quo facto Socrates vatem rogat, videaturne ei hoc bene recteque ita iudicatum esse. Quod ipsum ille cum superbia quadam graviter asseverat his verbis: Puto; nempe dictum est, vel: Puto *bene recteque* videri iudicatum esse, quia ita a nobis est iudicatum. Facile hic ali-

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

Cap. VIII. *ΣΩ.* Φέρε δή, ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν. τὸ μὲν θεοφιλές τε καὶ ὁ θεοφιλὴς ἄνθρωπος ὅσιος, τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισὴς ἀνόσιος· οὐ ταὐτὸν δ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ· οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι.

ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ. B

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἔχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται;

ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Ἔχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἡ περὶ τίνων διαφορὰ ποιεῖ; ὧδε δὲ σκοπῶμεν. ἆρ' ἂν εἰ

καὶ ἔχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται; *ΕΥ.* Εἴρηται γάρ. *ΣΩ.* Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι. *ΕΥ.* Δοκῶ, ὦ Σ. *ΣΩ.* Ἔχθραν δὲ καὶ ὀργὰς κ. τ. λ. Sed v. infra.

πρὸς ἀλλήλους, καὶ τ. εἴρ.] Vulgo hic demum istud ὦ Εὐθύφρον infertur, praeter fidem optimorum codicum.

ὧδε δὲ σκοπῶμεν] δὲ δὴ σκ. Tub. Huet. Par. DS. et corr. Ang. quod habet edit. Bas. 2.

quis ob praegressum *φαίνεται* pro *Δοκῶ* scribendum opinetur *Δοκεῖ*, quod olim placuit Schleiermachero, praeterea *εἴρηται γοῦν* requirenti. At enim vero hac quidem mutatione non opus est. Nam *δοκῶ* respondet Euthyphro, quia suam ipsius animi sententiam aperit. Neque ab usu loquendi abhorret, quod ad istud *Δοκῶ* ex antecedentibus repetendum est *εὖ γε φαίνεσθαι εἰρῆσθαι*. Eandem certe orationis formam habes Sophist. p. 221. A. *Δοκῶ μέν, ὅπερ ἄρτι προὐθέμεθα δεῖν ἐξευρεῖν, τοῦτ' αὐτὸ νῦν ἀποτετελέσθαι.* Ibid. p. 231. A. Poterat etiam hunc in modum scribi: *Φαίνεται εὖ γε εἰρῆσθαι, ὡς δοκῶ· εἴρηται γάρ.* Phaedr. p. 265. A. *ἦν γάρ τι ἐν αὐτοῖς, ὡς δοκῶ προσῆκον ἰδεῖν.* Itaque ne litterulam quidem loco movendam arbitramur, neque assentimur Engelhardto Platonem negligentius locutum esse existimanti.

ὧδε δὲ σκοπῶμεν.] Cratyl. p. 422. E. *τὰ δὲ δὴ πρῶτα — τίνι τρόπῳ ὅ τι μάλιστα φανερὰ ἡμῖν ποιήσει τὰ ὄντα, εἴπερ μέλλει ὀνόματα εἶναι; ἀπόκριναι δέ μοι ὧδε.* Menon. p. 82 C. *πόσων ἂν εἴη ποδῶν τὸ ὅλον; ὧδε δὲ σκόπει.* al. Quae orationis forma locum habet, ubi quis institutam interrogationem missam facit novamque exorditur. Itaque noli audire Fischerum

διαφεροίμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότερα πλείω, ἡ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς
C ποιοῖ καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λογισμὸν ἐλθόντες περί γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν ἀπαλλαγεῖμεν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος εἰ διαφεροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες ταχὺ παυσαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΥΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπί γε τὸ ἱστάναι ἐλθόντες, ὡς ἐγῷμαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἄν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί γε ἂν ἀλλήλοις εἶμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί
D ἐστιν, ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει, εἰ τάδ' ἐστὶ τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. ἆρ' οὐ ταῦτά ἐστι, περὶ ὧν διε-

ἡμᾶς ποιοῖ] Soloece vulgo ποιῇ, quod ex Bodl. Vind. 1. Flor. g. i. Par. BC. Ang. et corr. Coislin. emendavimus. Coniunctivus fortasse originem duxit ex ποιοίη, quod Fischerus de coniectura dedit.

C. ταχὺ ἂν ἀπαλλαγεῖμεν] Sic plurimi optimique libri pro vulg. ἀπαλλαγείημεν. v. ad Alcib. I. p. 111. D. Mox vulgo καὶ τοῦ ἐλάττονος, iterato articulo, quem om. Coisl. Ven. Π. Huet. Parisini, Vat. Δ. Angel. Vin. 1. 3. 4. Flor. b. d. f. g. h.

διακριθεῖμεν ἄν;] Sic Bodl. Huet. Par. DS. Flor. h. et pr. Ven. Π. pro vulg. διακριθείημεν.

ἐχθροί γε ἂν ἀλλ.] V. τε, quod e Ven. Π. Huet. Par. DST. Flor. a. b. c. f. h. i. mutatum. Dein rursus vett. editt. εἴημεν. Sed εἶμεν Coisl. Huet. Par. BCDHS. Ang. eaque scriptura ὧδε δὲ δὴ σκ. probantem, quod in Bas. 2. editum.

C. ἐπί γε τὸ ἱστάναι ἐλθόντες] Ἱστάναι est ponderare, appendere, unde nomen accepit ἡ στατική. Deinde διακριθῆναι dicuntur, quorum causa diiudicata est, qui controversiam vel litem componunt et inter se dissidere desinunt. Legg. XII. p. 956. C. ἂν μὴ διακριθῶσιν ἐν τοῖς πρώτοις.

ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει] De Rep. II. p. 370. A.

νεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες;

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορά, ὦ Σώκρατες, καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, οὐκ εἴπερ τι διαφέρονται, δι' αὐτὰ ταῦτα διαφέροιντ' ἄν;

ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ὦ γενναῖε Εὐθύφρον, ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, E
καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά. οὐ γὰρ ἄν που ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσι, τὰ δὲ ἐναντία τούτων μισοῦσιν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ταὐτὰ δέ γε, ὡς σὺ φῄς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδικα· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες

firmatur vitioso ἦμεν, quod legitur in Bodl. Vat. Δ. Vind. 1. 2. 4. 5. Flor. a. c d. e. Par. T. Ven. ΞΠ.

D. *ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα*] ἐχθροί γε Huet. Par. CDS. Vind. 1. Flor. g. h. et rec. Ven. Π. Par. B. Ang. ἂν ἀλλήλοις Huet. Par. DHS. Vind. 1. Flor. g. h. γιγνοίμεθα Zitt. qui ἂν ignorat.

Τί δέ; οἱ θεοὶ] δαί Coisl. Par. BCE. Flor. c. g. h. et pr. Ang. Bodl. corr. quod dedit Bekker. Dein αὐτὰ om. Bodl. Vat. Par. DST. Flor. d. g. h. Vind. 1. 4.

E. *ἐναντία τούτων μισοῦσιν*] V. καὶ post τούτων interponunt, quod praeter Par. E. omnes, ut videtur, ignorant.

Ταὐτὰ δέ γε] V. Ταῦτα, quod iam Forsterus in ταὐτὰ mutandum vidit. Veram lectionem praebuerunt Bodl. Ven. Ξ. Coisl. Vind. 1. 2. 5. Flor. g. Par. B.

ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς σοῦ λέγοντος. Ibid. p. 383. A. οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται ἴσου λέγοντος. Alcib. I. p. 119. B. καίτοι ἐννοῶ σοῦ εἰπόντος καὶ συγχωρῶ. Infra p. 9. C.

τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν —] De articulo primis nominibus praemisso, ante cetera nomina non item repetito, v. ad Alcibiad. I. p. 117. A. Criton. p. 47. C. Mox ὅταν γιγνώμεθα est: si quando fiamus. v. ad Phaedr. p. 256. E.

8 *στασιάζουσί τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις. ἄρ' οὐχ οὕτως;*

ΕΥΘ. Οὕτως.

ΣΩ. Ταὐτὰ ἄρα, ὡς ἔοικε, μισεῖταί τε ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ ταὔτ' ἂν εἴη.

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τούτῳ τῷ λόγῳ.

ΕΥΘ. Κινδυνεύει.

Cap. IX. *ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὃ ἠρόμην ἀπεκρίνω, ὦ θαυμάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἠρώτων, ὃ τυγχάνει ταὐτὸν ὂν ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾖ, καὶ θεομισές ἐστιν, ὡς ἔοικεν. ὥστε, ὦ Εὐθύ-*
B *φρον, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς τὸν πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τοῦτο δρῶν τῷ μὲν Διὶ προσφιλὲς ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοις κατὰ ταὐτά.*

P. 8. *θεοφιλῆ ταὔτ' ἂν εἴη*] V. *ταῦτ' ἄν*, eodem errore, quem auctoritate Vind. 2. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Flor. f. de sententia Forsteri sustulimus, praeeunte Bekkero.

B. *ἄλλος τῶν θεῶν*] *τῶν* additum e Bodl. Vat. *Δ*. Tub. Coisl. Ven. *Π*. Huet. Par. BCDEHST. Aug. Vind. 1. 2. 5. Flor. b. d. e. f. g. h. i. conf. p. 10. D. E. p. 11. A. ubi vicissim articulus codicum auctoritate abiiciendus fuit.

περί γε τούτου] *τούτων* Vind. 1. 2. 5. Flor. a. c. e. *Zitt.* Coisl. Ven. *Ξ*.

P. 8. *Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια —*] Ergo etiam eadem fuerint et pia et impia.

ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾖ] Stephanus coniecit: *οὐδ' ὃ ἂν θεοφ.* male. Hoc enim dicit Socrates: Atqui, ex iis quae dixisti, id, quod diis carum est, iisdem etiam invisum esse videtur.

C. *Οὐδὲν μὲν οὖν π.*] imo non desinunt etc. v. ad Criton. p. 44. B.

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἶμαι, ὦ Σώκρατες, περί γε τούτου τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεσθαι, ὡς οὐ δεῖ δίκην διδόναι ἐκεῖνον, ὃς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ὦ Εὐθύφρον, ἤδη τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος, ὡς τὸν ἀδίκως ἀπο- C κτείναντα ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὁτιοῦν οὐ δεῖ δίκην διδόναι;

ΕΥΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτ' ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα, πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἦ καὶ ὁμολογοῦσιν, ὦ Εὐθύφρον, ἀδικεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασὶ σφᾶς διδόναι δίκην;

ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὡς οὐχί, εἴπερ ἀδικοῦσί γε, δοτέον δίκην· ἀλλ', D οἶμαι, οὔ φασιν ἀδικεῖν· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

Τί δέ; ἀνθρώπων] *δαί* Coisl. Vind. 3. et corr. Bodl. quod hic quoque amplexus est Bekker.

C. *δίκην διδόναι*] V. *διδόναι δίκην*, invitis libris plurimis atque optimis.

πᾶν γε ποιοῦσιν] Huet. Par. H. pr. Ven. *Π*. *πάντα ποιοῦσιν* quod miramur Bekkero placuisse. Nam nec singularis numerus inusitatus est, et *γε* sententiae convenientissimum. Vind. 1. 4. Vat. *Δ*. Par. S. Flor. d. g. *οὐκ ἄρα πάντες γε ποιοῦσι.*

ὡς οὐχὶ — δοτέον δ.] Pro *οὐχί*, quod praebuerunt Bodl. Coisl. Ven. *Π*. Huet. Bar. BCDHST. Aug. Flor. h. i., vulgo erat *οὐχ*.

πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φ.] Ficinus: quibus poenam devitent. Sed recte etiam participium habet, quod significat: dum poenam effugere student. Mox pro *πάντα ποιεῖν* dicitur *πᾶν ποιεῖν*, quod et ipsum creberrimum est. v. ad Apolog. p. 38. E. Heindorf. ad Phaedon. p. 249. Herodotus V. 96. *πᾶν χρῆμα ἐκίνεε*. Nec defugerunt Graeci in talibus dictionis varietatem, quod multis exemplis iisque

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὡς οὐ τὸν ἀδικοῦντα δεῖ διδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστιν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν, εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μέν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν, οἱ δὲ οὔ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὦ θαυμάσιε, οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ
E λέγειν, ὡς οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.

ΕΥΘ. Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ὦ Σώκρατες, τό γε κεφάλαιον.

ΣΩ. Ἀλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ὦ Εὐθύφρον, τῶν πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴπερ ἀμφισβητοῦσι θεοί·

D. *ὡς οὐ τὸν — ἴσως ἀμφισβητοῦσιν*] Haec propter geminum *ἀμφισβητοῦσιν* omittunt Bodl. Huet. Par f et pr. Ven. *Π.* unde cognatio horum librorum perspicitur. In Vat. *Δ.* et Vind. 4. deest alterum *ἀμφισβητοῦσι.*

αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοί] Sic libri optimi. In Ald. et Bas. 1. est *ταὐτά γε ταῦτα.* Bas. 2. habet *ταὐτά γε ταὐτά γε.* Steph. *ταῦτά γε ταὐτά.*

στασιάζουσι περὶ τ. δ.] Vulgo *τε* post *στασιάζουσιν* insertum, quam voculam ignorant Bodl. Vat. Ven. *Π.* Huet. Par. DH ST. Vind. 1. 4. Flor. d. g. h.

certissimis evincere possumus.

D. *τὸ τίς ἐστιν ὁ ἀδικῶν*] V. Matthiae Gr. §. 280.

E. *τό γε κεφάλαιον*] certe quod caput rei attinet. v. Theaet. p. 190. B. Gorg. p. 494. E. al.

πράξεώς τινος πέρι διαφερόμενοι] Inserviunt haec dilucidandae sententiae proxime praecedenti ideoque de more per asyndeton accedunt. Quod iam toties a nobis observatum nunc non denuo inculcaremus, nisi hunc quoque locum rei satis frequenter obviae ignoratio turpiter corrupisset. Nam vulgo omissa post *ἀμφισβητοῦσι θεοὶ* interpunctione ante *οἱ μὲν δικαίως* infercinnt suum istud *καί*, quod nec codicum sustentatur auctoritate, et constructionis rationem vehementer perturbat.

P. 9. *ὃς ἂν θητεύων ἀνδροφ.*] illum, quicunque

πράξεώς τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν πεπρᾶχθαι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἆρ' οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

Cap. X. ΣΩ. *Ἴθι τοίνυν, ὦ φίλε Εὐθύφρον,* 9
δίδαξον καὶ ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν ἐστιν, ὡς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνάναι, ὃς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτήσας διὰ τὰ δεσμά, πρὶν τὸν ξυνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ αὐτοῦ πυθέσθαι, τί χρὴ ποιεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί· ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τί μοι σαφὲς ἐνδείξασθαι,
ὡς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ὀρθῶς B
ἔχειν ταύτην τὴν πρᾶξιν. κἄν μοι ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέποτε παύσομαι.

ὡς ὁ σὸς λόγος] Vulgo *ἐστι* post *σος* interponitur, invitis codicibus plerisque omnibus. Dein scribitur *ἀδικεῖν ἀλλήλους*, qui verborum ordo item auctoritate librorum omnium mutatus est.

E. *τῷ γε ἀδικοῦντι*] *γε* om. Huet. Par. DS.

τό γε κεφάλαιον] *γε* om. Bodl. Ven. *Π*. Huet. Vat. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. g. h.

οἱ μὲν δικαίως φ.] V. *καὶ οἱ μὲν δ.* quod est in Ven. Ξ. in ceteris *καὶ* deest.

P. 9. *Ἴθι τοίνυν, ὦ φ.*] Pro *τοίνυν* Bodl. Vat. *Π*. Huet. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. g. exhibent *νῦν*.

fuerit, qui etc. Loquitur enim nunc universe, nec tantum de uno illo mercenario vult cogitari, quem Euthyphro antea per patris incuriam fame et frigore periisse narraverat.

καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθ. — πατρί] h. e. *καὶ ὡς ὑπὲρ τοῦ τ.* Prave haec in omnibus editt. scribuntur facta post *τί χρὴ ποιεῖν* pleniore interpunctione, quam non fert structura periodi. De indicativo *χρή*, cuius in locum Fischerus e Suida *χρείη* substituit, v. supra p. 4. C. *Ἐπισκήπτεσθαι*, quod proprie est inniti, incumbere, deinde dicitur de iis, quae cum impetu quodam in aliquid irruunt, ut de morbis, peste, fulmine: sed translatum ad usum forensem idem significat quod *ἐπεξιέναι*, accusare, actionem intendere. v. Polluc. VIII. 118. et Vales. ad Harpocrat. v. *ἐπεσκήψατο*.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπιδεῖξαί σοι.

ΣΩ. Μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσμαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆλον ὅτι, ὡς ἄδικά τέ ἐστι καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα μισοῦσιν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες, ἐάν περ ἀκούωσί γέ μου λέγοντος.

C Cap. XI. *ΣΩ.* Ἀλλ' ἀκούσονται, ἐάνπερ εὖ δοκῇς λέγειν. τόδε δὲ σοῦ ἐνενόησα ἅμα λέγοντος, καὶ πρὸς ἐμαυτὸν σκοπῶ· εἰ ὅ τι μάλιστά με Εὐθύφρων διδάξειεν, ὡς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνα-

B. *καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες*] V. *πάντες*, quod e Bodl. Vat. Ven. *Π*. Huet. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. g. mutatum.

C. *τόδε δὲ σοῦ ἐνενόησα*] Sic cum Bas. 2. editione Bodl. Ven. *Π*. Huet. Par. CDHST. Vind. 5. Flor. c. pro eo, quod habet Steph. *ἐννενόηκα*. In Ald. Bas. 1. est *ἐννενόημαι*, quod tenet Ven. *Ξ*. Sed Coisl. Vind. 2. 3. Par. BE. Flor. b. e. f. i. Zitt. scribunt *ἔχομαι*.

B. *Ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον* —] Sed fortasse res non est parva, o Socrate: nam perspicue sane tibi ostendere eam possim. Quibus verbis Euthyphro significat inesse quidem in se rei demonstrandae facultatem, sed eius expediendae difficultates aliunde obiici. Itaque Socrates respondet: *Μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ κ. τ. λ.* Intelligo; res tibi non exigua, sed magna ac difficilis videtur propterea, quod ego tibi videor magis esse indocilis, quam iudices mei. Nam ita haec distinguenda censemus, quum alii invita sententia *ὅτι* ad *Μανθάνω* referant. v. ad p. 3. B.

ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆλον ὅτι, ὡς ἀδ.] *Δῆλον ὅτι* sicubi ita postpositum legitur, per se seorsum accipiendum putamus, quemadmodum etiam *εὖ οἶδ' ὅτι* et similes formulae usurpantur. Criton. p. 53. A. *οὕτω σοι ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι.* Alcib. I. p. 114. C. *ἔστι δὲ ταῦτα δῆλον ὅτι ἃ οἶσθα.* Ex quo apparet non necesse esse, ut in talibus scriptura continua *δηλονότι* utamur, siquidem primaria vis et significatio formulae haudquaquam obsolevit. Posteriore autem Graecitatis aetate factum est, ut germana formulae potestas obscuraretur atque *δηλονότι*, ut Lat. nimirum et scilicet, pro simplici adverbio haberetur. Itaque in scriptoribus istius aetatis necessario *δηλονότι* scribendum. Pro adverbio posuit etiam is, qui Alcibiadem secundum consarcinavit. Ibi enim p. 149. B. habes haec: *τὸν γὰρ θεὸν οὐκ*

τον ἡγοῦνται ἄδικον εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα παρ' Εὐθύφρονος, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ὅσιόν τε καὶ τὸ ἀνόσιον; θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς ἔοικεν, εἴη ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτῳ ἐφάνη ἄρτι ὡρισμένα τὸ ὅσιον καὶ μή. τὸ γὰρ θεομισὲς ὂν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη. ὥςτε τούτου μὲν ἀφίημί σε, ὦ Εὐθύφρον, καὶ εἰ βούλει, πάντες αὐτὸ ἡγείσθωσαν D θεοὶ ἄδικον καὶ πάντες μισούντων. ἀλλ' ἆρα τοῦτο νῦν ἐπανορθούμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ὡς ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ δ' ἂν φιλῶσιν, ὅσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν, οὐδέτερα ἢ ἀμφότερα; ἆρ' οὕτω βούλει ἡμῖν ὡρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου;

τούτου μὲν ἀφίημι] μὲν om. Huet. Par. ÐST. Flor. g. h. Vat. et pr. Bodl. male. Scilicet grammatici μὲν ἀναντapόδοτον non concoquentes delendum illud censuerunt. Dein Bodl. corr. ἡγείσθων.

D. νῦν ἐπανορθούμεθα] ἐπανορθώμεθα Vind. 2. et pr. Ven. Ξ. quod coniiciebat Steph.

ἐὰν δηλονότι. Ex quo rursus apparet hunc librum non Platoni, sed scriptori alicui posterioris aetatis tribuendum esse.

C. τόδε δὲ σοῦ ἐνενόησα ἅμα λέγοντος] hoc et te verba faciente intellexi (h. e. ex tuis verbis intellexi), et mecum ipse considero. De genitivo σοῦ λέγοντος v. ad p. 7. C. ubi quae adscripsi, satis docebunt pro vulgato σου recte a nobis revocatum esse σοῦ. Nam alius sane generis sunt quae ad Euthydem. p. 299. C. de usu encliticorum in oppositionibus explicavimus. Pro ἐνενόησα quod Wolfius de Stephani coniectura dedit ἐνενόηκα, eo certe non opus est. Nam Socrates significat huius rei cogitationem sibi quoque in mentem venisse, quod est simpliciter narrantis. v. praeterea, quae olim ad h. l. disputavimus.

τούτου μὲν ἀφίημί σε] ab hoc te libero ac dimitto, i. e. non desidero hoc a te edoceri. — ἡγείσθωσαν — μισούντων, h. e. per me statuant — et oderint, qui frequens imperativi usus est.

D. ἀλλ' ἆρα τοῦτο νῦν ἐπανορθούμεθα] Ἐπανορθοῦσθαι h. l. est sententiam suam corrigentem statuere, quae breviloquentia non uno loco a nobis observata est. Sic ἐλέγχειν est refutare s. coarguere, ita ut statuas aliud quid; v. ad Gorg. p. 467. B. Euthyd. p. 288. E. Theaet. p. 166. C. Phaedr. p. 273. B. Hipp. mai. p. 288. B. al. Eodem modo dicitur μετατίθεσθαι, mutata sententia putare, Gorg. p. 493. C. et ἀποβαλεῖν τὸν λόγον, priori sententia reiecta existimare,

ΕΥΘ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδὲν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρον, ἀλλὰ σὺ δὴ τὸ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο ὑποθέμενος οὕτω ῥᾷστά με διδάξεις ὃ ὑπέσχου.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἔγωγε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι τὸ
E ὅσιον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσι, καὶ τὸ ἐναντίον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐθύφρον, εἰ καλῶς λέγεται; ἢ ἐῶμεν καὶ οὕτως ἡμῶν τε αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τῶν ἄλλων, ἐὰν μόνον φῇ τίς τι ἔχειν οὕτω, ξυγχωροῦντες ἔχειν; ἢ σκεπτέον, τί λέγει ὁ λέγων;

ΕΥΘ. Σκεπτέον. οἶμαι μέντοι ἔγωγε τοῦτο νυνὶ καλῶς λέγεσθαι.

Cap. XII. *ΣΩ.* Τάχ', ὦ 'γαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα. ἐννόησον γὰρ τὸ τοιόνδε· ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι
10 ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστιν;

E. *πάντες οἱ θεοὶ φ.*] *οἱ* hic et statim post additum e Bodl. Ven. *Π.* Huet. Par. CDHST. Vind. 4. Flor. h. Zitt. et rec. man. Par. B. Ang.

τί λέγει ὁ λέγων] *λέγειν* Steph. operarum vitio.

Lysid. p. 222. B. Neque abludit prorsus *μεταβάλλειν*, quod est interdum permutando aliquid sumere vel accipere, ut Phaedr. p. 241. A. al. Pro *ἐπανορθούμεθα* Stephanus malebat *ἐπανορθώμεθα*, coniunctivum. Sed non video, cur indicativus ferendus non sit. Cave tamen eum cum Fischero pro futuro Attico acceperis. Nam etsi pervulgata est grammaticorum sententia istiusmodi futura verborum in *οω* desinentium etiam penultima syllaba formae vulgaris producta non ab usu loquendi abhorrere, tamen cautius de ea re esse statuendum vel ea docebunt, quae nuper Buttmann. Gr. Gr. §. 95. ann. 16. et Matthiae Gr. Gr. §. 181. c. exposuerunt. Nos quidem iam in prima editione huius libri censuimus istiusmodi formas praeter paucissimas pro inanibus habendas esse grammaticorum commentis. conf. tamen intpp. ad Thucyd. II. 44. Mox de *οὐδέτερα* et *ἀμφότερα* v. ann. ad Apolog. Socr. p. 22. E.

D. *σὺ δὴ τὸ σὸν σκόπει*] tu iam id, quod tuum est, considera. Nam Euthyphro promiserat id se acturum, ut

ΕΥΘ. Οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι· λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρον, καὶ ἀγόμενον καὶ ἄγον, καὶ ὁρώμενον καὶ ὁρῶν· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μανθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ καὶ ᾗ ἕτερα;

ΕΥΘ. Ἔγωγέ μοι δοκῶ μανθάνειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τί ἐστι, καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Λέγε δή μοι, πότερον τὸ φερόμενον, διότι φέρεται, φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι; B

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Καὶ τὸ ἀγόμενον δή, διότι ἄγεται, καὶ τὸ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν γέ ἐστι, διὰ τοῦτο ὁρᾶται, ἀλλὰ τοὐναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ

P. 10. B. *διότι ὁρώμενόν γέ ἐστι*] γε **om. Bodl. Huet. Par. S. Vat. Δ. Vind. 4. Flor. d. Zittav. postremi illud post** ἄρα **interponentes.**

pietatis notio indagaretur.

E. *καὶ οὕτως ἡμῶν τε αὐτῶν ἀπ.*] et sic temere (re non explorata diligentius) et nosmet ipsos probabimus et ceteros omnes. *Ἀποδέχεσθαι* enim cum genitivo constructum est accipere ab aliquo, probare, fidem habere, assentiri. Phaedon. p. 92. E. *μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι.* Protag. p. 324. C. al. Dein *Τάχα βέλτιον εἰσόμεθα* est: mox melius sciemus. Sophist. p. p. 247. D. *τάχα εἰσόμεθα.* v. ad Gorg. p. 450. C. Ruhnk. ad Tim. p. 151.

ἄρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι, φιλ.] Docetur inde ab his verbis pium non esse ideo pium, quia a diis ametur, sed potius a diis amari propterea, quod pium sit. Enimvero in eo certe, quod pium diis placet, neutiquam eius vis ac natura per se posita est: imo est hic tantum eius effectus aliquis, qui a natura illius proficiscitur. Quocirca apertum est Euthyphronem effectum cum causa permutavisse neque eam in medium attolisse definitionem, quae ulla ex parte comprobari queat, id quod recte iudicat Socrates p. 11. A.

τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστι, διὰ τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγόμενον· οὐδὲ διότι φερόμενον, φέρεται, ἀλλὰ διότι φέρεται, φερόμενον. ἆρα κατάδηλον, ὦ Εὐθύφρον, ὃ βούλομαι
C λέγειν; βούλομαι δὲ τόδε, ὅτι, εἴ τι γίγνεται ἢ εἴ τι πάσχει τι, οὐχ ὅτι γιγνόμενόν ἐστι, γίγνεται, ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστί, πάσχει, ἀλλ' ὅτι πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ ξυγχωρεῖς οὕτως;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον ἢ γιγνόμενόν τί ἐστιν ἢ πάσχον τι ὑπό του;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει, ὥσπερ τὰ πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον;

ΕΥΘ. Ἀνάγκη.

D ΣΩ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου, ὦ Εὐθύφρον; ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν πάντων, ὡς ὁ σὸς λόγος;

ΕΥΘ. Ναί.

C. ἢ εἴ τι πάσχει] ἤ τι π. Bodl. Huet. Par. ST. In aliis quibusdam prius τι omissum.

D. ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν π.] Pro ἄλλο τι, quod servavit Ven. Ξ., vulgo corrupte ἀλλ' ὅτι φ. Articulum τῶν vulgo ante θεῶν intrusum om. Tub. Coisl. Ven. Π. Par. ES. Ang. Flor. b. d. e. f. g. h. Aldin. et Bas. 1.

Ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλ.] γε nunc primum accessit e Bodl. Tub. Coisl. Ven. Π. Par. CH. Ang. Vat. Vind. 5. Flor. b.

P. 10. C. φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται] Nullus liber hiatu sublato ὑφ' ὧν scriptum exhibet Neque est cur quidquam mutemus. Saepenumero enim praepositio ὑπὸ sequente vocali non eliditur v. ad Protagor. p. 352. D. ubi quae hanc in rem collegimus, iis nunc centena alia exempla addere liceat.

D. ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν] nonne amatur a diis? v. Hermann. ad Viger. p. 731.

ΣΩ. Ἆρα διὰ τοῦτο, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Διότι ἄρα ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν;

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλὲς τὸ θεοφιλές.

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ θεοφιλὲς ὅσιόν ἐστιν, ὦ Εὐθύφρον, οὐδὲ τὸ ὅσιον θεοφιλές, ὡς σὺ λέγεις, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου.

ΕΥΘ. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, E
ὅσιον εἶναι· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ναί.

Cap. XIII. ΣΩ. Τὸ δέ γε θεοφιλὲς ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλὲς εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι.

f. g. i. Dein vulgo *ὑπὸ τῶν θεῶν*. Articulum om. Bodl. Ven. *Π*. Coisl. Huet. Vind. 1. Parisini, Florentini, alii. v. Schaefer. Melett. p. 3. et ann. ad Phaedon. p. 62. D.

καὶ θεοφιλὲς τὸ θεοφιλές] *τὸ θεοφιλές* additum de coniectura Bastii.

Πῶς δή, ὦ Σώκρατες;] V. *Πῶς δὴ σύ, ὦ Σ.* invitis codd. plerisque omnibus.

E. *ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν*] V. *ὑπὸ τῶν θεῶν*. Sed hic quoque codd. fere omnes articulum omittunt.

φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλὲς τὸ θεοφιλές] Istud *τὸ θεοφιλές* adiecimus de praeclara Bastii coniectura in Specim. Crit. p. 77. proposita. Nam ita demum recte procedit argumentatio, quae quidem haec est: *Τὸ ὅσιον* amatur a diis propterea, quod est *ὅσιον*, neque ideo, quia amatur, est *ὅσιον*. Sed *τὸ θεοφιλὲς* propter id ipsum, quod diis carum est, *θεοφιλὲς* habetur. Ergo utrumque est inter se diversum. Copiose de his verbis exposui in superiore editione p. 66 sqq.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' εἴ γε ταὐτὸν ἦν, ὦ φίλε Εὐθύφρον, τὸ θεοφιλὲς καὶ τὸ ὅσιον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὅσιον εἶναι ἐφιλεῖτο τὸ ὅσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλὲς εἶναι ἐφι-
11 λεῖτο ἂν τὸ θεοφιλές· εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν τὸ θεοφιλὲς θεοφιλὲς ἦν, καὶ τὸ ὅσιον ἂν διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὅσιον ἦν. νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι ἐναντίως ἔχετον, ὡς παντάπασιν ἑτέρω ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γάρ, ὅτι φιλεῖται, ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι, διὰ τοῦτο φιλεῖται. καὶ κινδυνεύεις, ὦ Εὐθύφρον, ἐρωτώμενος τὸ ὅσιον, ὅ τί ποτ' ἔστι, τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅ τι πέ-
B πονθε τοῦτο τὸ ὅσιον, φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν· ὅ τι δὲ ὄν, οὔπω εἶπες. εἰ οὖν σοι φίλον, μή με ἀποκρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν εἰπὲ ἐξ ἀρχῆς, τί ποτε ὂν τὸ ὅσιον εἴτε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, εἴτε ὁτιδὴ πάσχει. οὐ

ἦν, ὦ φίλε Εὐθύφρον] Mire vett. editt. *ὦ φίλε, ἦν, Εὐθύφρον.* quod repugnat codicum testimoniis. Dein non pauci libri *διὰ τὸ θεῖον εἶναι.* Sed *ὅσιον* et *θεῖον* non raro permutatum est.

P. 11. B. *ὑπὸ πάντων θεῶν*] V. *ὑπὸ πάντων τῶν θεῶν,* invitis codd. prope omnibus. Sic etiam mox v. *φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν.*

καὶ τὸ ἀνόσιον;] *τὸ* om. Steph. cum Ven. Ξ. Par. CH. et paucis aliis.

P. 11. *τὸ μὲν γάρ, ὅτι φιλεῖται —*] nam alterum propterea, quod amatur, tale est, ut ametur, i. e. *θεοφιλές*; alterum autem propterea amatur, quod est eiusmodi, ut amari possit; h. e. *τὸ ὅσιον* autem propter suam ipsius naturam amatur, ita ut hoc ipsum non eius *οὐσίαν* efficiat, sed nihil sit nisi *πάθος* quoddam eius sive accidens. De voc. *πάθος* v. ad Phileb. p. 31. A.

φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν] V. ad p. 5. E. ubi hanc epexegesin infinitivi tetigimus. Cave igitur scribendum putes: *τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν.*

B. *ὅ τι δὲ ὄν, οὔπω εἶπες*] Ad *ὅ τι δὲ ὂν* intell. *φιλεῖται.* v. Hermann. ad Viger. p. 770. Fallitur enim Fischerus *ὂν* pro *ἐστὶ* positum existimans. Indidem ortum quod in Flor. h. legitur *ἐστιν* pro *ὄν.*

περιέρχεται γάρ πως ἀεὶ ἡμῖν ὃ ἂν προθώμεθα] Quod in vulgatis libris circumfertur *ὑποθώμεθα*, id non potest dubitari quin ex correctione

γὰρ περὶ τούτου διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως, τί ἐστι τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον·

ΕΥΘ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε ὅπως σοι εἴπω ὃ νοῶ. περιέρχεται γάρ πως ἀεὶ ἡμῖν ὃ ἂν προθώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν ἱδρυσώμεθα αὐτό.

ΣΩ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρον, ἔοικεν εἶναι Δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα. καὶ εἰ C μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἄν με ἐπέσκωπτες, ὡς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἄν τις αὐτὰ θῇ· νῦν δέ — σαὶ γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσίν· ἄλλου δή τινος δεῖ σκώμματος. οὐ γὰρ ἐθέλουσί σοι μένειν, ὡς καὶ αὐτῷ σοι δοκεῖ.

ΕΥΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν τι τοῦ αὐτοῦ σκώμ-

ὃ ἂν προθώμεθα] Bas. 2. et Steph. ὑποθώμεθα, quod etiam Bekkerus tenuit. Sed προθώμεθα cum Ald. et Bas. 1. habent Coisl. Vind. 2. 3. 4. 5. Par. BCEH. Angel. Flor. a. b. c. e. i. Zitt. In Vat. Δ. et Flor. d. προθώμεθα ἢ ὑποθώμεθα, unde ὑποθώμεθα e glossemate ortum esse apparet. Bodl. Ven. Π. Tubing. Huet. Par. DST. Vind. 1. Flor. f. g. h. προθυμώμεθα, quo scribendi errore recepta lectio item confirmatur.

C. σαὶ γὰρ αἱ ὑποθ.] αἱ vulgo neglectum redhibuerunt codd. fere omnes. Tenent eundem etiam Ald. Bas. 1. 2.

criticorum originem duxerit. Qui quum viderent mox ὑποθέσεις commemorari, hic quoque ὑποτίθεσθαι requiri opinati sunt. In quo erraruut mirifice. Nam Euthyphro iam hic utitur oratione metaphorica, id quod et verbum περιέρχεται docet et ex proximo ἱδρυσώμεθα intelligitur. Quocirca absonum foret ὑποθώμεθα, uniceque probandum censemus quod libri mss. fere omnes cum Ficino et Aldo tuentur προθώμεθα. Sensus verborum autem hic est: quodcunque tanquam specimen quoddam, statuariorum instar, exposuimus et quocunque illud loco collocavimus, id nescio quo modo (πως) loco suo decedit neque manere vult. Quod arripiens deinde Socrates de statuis Daedali mentionem iniicit, ut Menon. p. 97. D. qui locus huic sane simillimus est, ut dignus sit comparatione. De Socrate genus suum ad Daedalum referente v. ad Alcibiad. I. p. 121. A.

C. νῦν δέ — σαὶ γὰρ αἱ ὑπ.] V. ad Apol. p. 38. B.

ματος, ὦ Σώκρατες, δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ γὰρ περιιέναι αὐτοῖς τοῦτο καὶ μὴ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ
D οὐκ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντιθείς, ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς ὁ Δαίδαλος· ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἕνεκα ἔμενεν ἂν ταῦτα οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύω ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσούτῳ, ὅσῳ

τὸ γὰρ περιιέναι αὐτοῖς] τούτοις Bodl. Coisl. Tub. Huet. Par. BCDHST. Ang. Flor. f. h. male. Nisi forte suspicari velis germanam lectionem fuisse hanc: τὸ γὰρ περιιέναι τοῦτο καὶ μὴ μ. ut αὐτοῖς ex glossemate ortum sit. Et certe ita vitabitur molestum hyperbaton, quo αὐτοῖς ad ὁ ἐντιθεὶς referendum est. Mox pro ἐγώ εἰμι, quod suppeditarunt Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Coisl. Tub. Huet. Par. BCDHST. Ang. Vind. 1. 3. 4. Flor. b. d. vett. editt. ἔγωγέ εἰμι.

D. μόνα ἐποίει] Sic Bodl. Vat. Δ. Coisl. Ven. Π. Huet. Par. BCDEHST. Ang. Vind. 1. 3. Flor. b. d. e. f. g. h. i. Legebatur olim μόνον.

ἀκινήτως ἱδρῦσθαι] V. ἀκινήτους, quod non mutavissem,

D. ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἕνεκα] per me, si res ex meo penderet arbitrio. v. ad Phaedon. p. 85. B. et 106. D. ad Remp. I. p. 329. B. Alia multa suppeditabunt Wyttenbach. ad Plut. de fortuna p. 98. C. Valcken ad Herod. VI. 63. Blomfield. Glossar. ad Aeschyli Pers. v. 343. Pflugk. ad Eurip. Helen. v. 1182.

ὅσῳ ὁ μὲν τὰ αὑτοῦ μ.] Vulgo in talibus intelligendum putant μᾶλλον, quod cave credideris. Necessario enim omittendum est μᾶλλον, ubi alterum orationis membrum non augetur et intenditur comparationis gratia. Veluti horum verborum vis ac potestas haec est: Videor illo tanto praestantior esse in hac arte, quod is sua tantum simulacra faciebat ambulantia, ego autem praeter mea etiam aliorum. Addito μᾶλλον haec esset eorum sententia: quo *magis* is sua tantum simulacra ambulantia fingebat. Nos item non sine sensus discrimine dicimus: ich scheine in *dem Grade vortrefflicher* in der Kunst zu sein, als jener nur seine Statuen gehen liess etc. et: ich scheine um so vortrefflicher in der Kunst zu sein, *je mehr jener* etr. Quod vero ὅσῳ, neque potius ὅτι dicitur, eius rei causa haec est, quod inter utrumque membrum, etiamsi in altero non inest sententiae intentio, tamen intercedit comparatio. conf. Schaefer. ad Demosthen. Apparat. T. I. p. 866. Matthiae Gr. Gr. §. 455. ann. 7. ed. III. De Latinis contulisse invabit Ruddimanni Institutt. Gramm. Lat. T. II. p. 309. Ramshorn. Gr. Lat. ampl. §. 154. B. p. 499 sq. Male haec enucleare studuit Engelhardtus.

τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον] Geniti-

ὁ μὲν τὰ αὑτοῦ μόνα ἐποίει οὐ μένοντα, ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς ἐμαυτοῦ, ὡς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια. καὶ δῆτα τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ σοφός. ἐβουλόμην γὰρ ἄν μοι τοὺς λόγους μένειν, καὶ ἀκινήτως ἱδρῦσθαι μᾶλλον ἢ πρὸς E τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ τὰ Ταντάλου χρήματα γενέσθαι. καὶ τούτων μὲν ἅδην. Ἐπειδὴ δέ μοι δοκεῖς σὺ τρυ-

nisi tanta esset auctoritas codicum illud mutari iubentium. Nam habent ἀκινήτως cum Bodl. et Tubing. Vindobonensis et Florentini omnes, Parisini BCDHST. Coisl. Ven. ΞΠ. (si Bastio fides habenda, nam de Π. Bekker. tacet;) Coisl. Zittav. Et vero adverbium ad interpretandum difficilius est quam adiectivum: quocirca hoc ex emendatione fluxisse videtur. Dein ἄδδην Coisl. Ven. Ξ. Huet. Par. DHST. Vind. 3. Flor. d. h. g.

E. δοκεῖς σὺ τρυφᾶν] Multi libri errore συντρυφᾶν, quod habet etiam ed. Bas. 2. Proximum δεῖξαι om. Flor. g. Vind. 1. 3. ξυμπροθήσομαι Ven. Ξ. Pro διδάξῃς, quod habent libri omnes, cum Bekkero scripsimus διδάξαις. v. ann. exeg. Coniunctivus inde ortus est, quod sequitur καὶ μὴ προαποκάμῃς.

vus τῆς τέχνης ex τοῦτο pendet, de qua constructione v. ad Apolog. Socrat. p. 17. A. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα. coll. Matth. Gr. §. 317. Itaque reddendus hic locus Latino sermone sic est: Hoc in arte mea est lepidissimum. De v. κομψὸν v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 161 sq.

E. ἢ πρὸς τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ τὰ Ταντάλου —] quam ut mihi praeter Daedali sapientiam etiam Tantali divitiae obtingerent. Nam opes ac divitiae Tantali adeo fuerunt celebratae, ut inde proverbium τάλαντα Ταντάλου et θησαυροὶ Ταντάλου natum sit, de quo v. Suidas in v. Zenobius Proverb. IV. 4. Apostol. XVIII. 4. Eustath. ad Hom. Odyss. p. 1071. Photius p. 570. 12. Meineck. ad Menandr. p. 103. Fischer. ad h. l. et ad Anacreont. Fr. 50. Inest vero in his suavis quaedam paronomasia, qua figura tanquam lumine quodam Platonem orationem saepius distinxisse ad Phaedrum p. 241. D. docuimus. Ceterum eodem modo Phaedr. p. 228. A. καίτοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον ἤ μοι πολὺ χρυσίον γενέσθαι.

δοκεῖς σοι τρυφᾶν] h. e. mollem ac delicatum te praebere nec ingenii vires intendere velle; quaerendi laborem molliter defugere. Quod quorsum spectet, docent quae mox adiiciuntur: ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν. Recte vero Fischerus censuit verbum τρυφᾶν complecti omnia illa vitia, quae insunt in hominibus luxuriae deditis delicateque et molliter viventibus. Quocirca etiam de iis dicitur, qui tanquam luxurie et mollitie quadam occupati veri investigandi negotium aspernantur et fastidiunt. Similiter Menon. p. 76. B.

φᾶν, αὐτός σοι ξυμπροθυμήσομαι δεῖξαι, ὅπως ἂν με διδάξαις περὶ τοῦ ὁσίου· καὶ μὴ προαποκάμῃς. ἴδε γάρ· οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὅσιον.

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὅσιον, ἢ τὸ
12 μὲν ὅσιον πᾶν δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον οὐ πᾶν ὅσιον, ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτοῦ ὅσιον, τὸ δέ τι καὶ ἄλλο;

ἴδε γάρ· οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δ.] *εἰ* vulgo ante *οὐκ* insertum eieci cum Coisl. Vind. 2. 5. Ven. *ΞΠ.* Zitt. Flor. a. c. Additum haud dubie ab iis est, qui post *ἴδε γάρ* rectam interrogationem male ferrent.

αὐτός σοι ξυμπροθυμήσομαι δεῖξαι] ipse una tecum promto paratoque animo *ostendere* conabor, quomodo me de pietate edocere possis. Quod dictum est utique licentius pro: ipse lubenter tecum *exquirere* studebo, qui fieri possit, ut me edoceas, vel potius: ipse studium tuum adiuvabo atque ostendam ctr. so will ich selbst deiner Bereitwilligkeit zu Hülfe kommend dir zeigen ctr. Sumit enim Socrates Euthyphronem ipsum quoque adhuc velle et optare, ut pietatis vim et naturam demonstrare possit, sed prae delicata quadam superbia et mollitie amplius quaerendi negotium fastidire. Audias vero Ribbeckium, de Schleiermacheri sententia apud Engelhardtum de his verbis sic commentantem: „Quid sibi vult illud *tecum* studebo? Ostendere, quomodo docere possit Euthyphro Socratem, certe *solius* erat Socratis, non commune poterat esse amborum negotium. Servato vero coniunctivo *διδάξῃς*, bene procedunt omnia. Tecum studebo, inquit Socrates, rem demonstrare; videlicet *τὸ ὅσιον* quid sit: haec enim quaestio in antecedentibus proposita animis colloquentium adhuc obversatur; ut, si fieri potest, me edoceas, neve prius, quam me edocueris, desistas.“ Nempe isto modo loci difficultates, si quae sunt, non tolluntur, sed augentur. Primum enim ita scriptum esse oportebat: *ξυμπροθυμήσομαι τὸ ὅσιον ἐπιδεῖξαι.* Deinde quod Socrates dicit, se communiter cum Euthyphrone pietatis notionem indagaturum, ut hic deinde ipsum de eadem re edoceat, id subabsurdum est atque insulsum, praesertim quum simpliciter dicatur ac sine ullo additamento *ὅπως ἂν με διδάξῃς.* Itaque hoc unum relinquitur, ut cum Bekkero scribatur: *ὅπως ἂν με διδάξαις.* De *ὅπως ἂν* ita cum optativo coniuncto v. ad Alcib. I. p. 119. E. et Lysid. p. 207. E. Erunt tamen, qui vel sic in isto loco haereant neque sibi persuadeant Platonem tam insolenter loquutum esse. Quibus experiamur an coniectura aliqua nostra succurrere possimus. Deest in codice Florentino, narrante Salvinio in Obss.

ΕΥΘ. Οὐχ ἕπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγομένοις.

ΣΩ. Καὶ μὴν νεώτερός γ' ἐμοῦ εἶ οὐκ ἔλαττον ἢ ὅσῳ σοφώτερος· ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν· καὶ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω. λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν ὁ ποιήσας

P. 12. νεώτερός γ' ἐμοῦ] γε που Bodl. Vat. Par. DHST. Vind. 1. 4. Flor. d. h.

οὐδὲ χαλεπὸν] οὐ χαλεπὸν Vind. 1. Flor. e. g.

Miscell. p. 271. Vol. 2., et in aliis quibusdam libris infinitivus *δεῖξαι*. Quo extruso vide an corrigendum sit: *αὐτός σοι ξυμπρομηθήσομαι, ὅπως ἄν με διδάξαις περὶ τοῦ ὁσίου*, ipse tecum promto paratoque animo in antecessum curabo, quomodo me possis de pietate edocere. Verbo *ξυμπρομηθήσομαι* in *ξυμπροθυμήσομαι* depravato facile sane accidere potuit, ut istud *δεῖξαι* ex glossemate inveheretur. Neque rara est utriusque illius vocabuli confusio et permutatio.

ἰδὲ γάρ· οὐκ ἀναγκαῖον] Docere hinc instituit pietatem esse partem aliquam et formam iustitiae, ideoque omne pium semper pro iusto habendum esse, neque vero omne iustum pro pio. De vulgari lectione *εἰ οὐκ ἀναγκ. δοκεῖ*, an neges s. an displiceat tibi, omne pium necessario iustum esse, v. Rost. Gr. §. 135 c. α. ann. 4. qui quae de hoc usu particulae negandi exposuit, facile arguent falsissima esse quae de eodem ad hunc locum perscripsit Engelhardtus. Maluimus tamen *εἰ* cum nonnullis codd. omittere.

P. 12. *τὸ δέ τι καὶ ἄλλο*] h. e. *οὐχ ὅσιον*. De *τι* post *τὸ δὲ* illato v. Matthiae Gr. §. 288.

Οὐχ ἕπομαι — τοῖς λεγομένοις] *Ἕπεσθαι* saepenumero est assequi, capere, intelligere aliquid, veluti Protagor. p. 319. A. *ἆρ' ἕπομαί σου τῷ λόγῳ*; Phileb. p. 23. E. 45. D. Theaet. p. 192. C. al. Sed Socrates propriam simul verbi premens significationem facete respondet: *Καὶ μὴν σοφώτερός γ' ἐμοῦ εἶ κ. τ. λ.* Inest igitur in his verbis elegans dilogia. Deinde *ὃ λέγω* est nostrum: wie gesagt. v. ad Apolog. Socrat. p. 21. A. Reip. X. p. 595. C. Pro simplici *ὑπὸ σοφίας* ob verbum *τρυφᾶν* dicit *ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας*. Nam *πλοῦτος σοφίας* etiam *μεταφορικῶς* de magna sapientia dicitur, id quod docuit Abresch. Dilucc. Thucyd. p. 202. iam a Fischero laudatus. Noli igitur existimare hunc usum vocabuli unis Novi Testamenti scriptoribus proprium esse.

τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν] Ne quis *ἢ ὃ ὁ ποιητὴς ἐπ.* malit. Est enim omissio pronominis relativi in talibus usitata. v. ad Phaedrum p. 275. A. *Ὁ ποιητὴς* simpliciter dictus alibi est Homerus. Nunc tamen intelligitur notus

Ζῆνα δὲ τόν θ' ἔρξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύτευσεν,
B Οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. εἴπω σοι ὅπῃ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς. πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι, καὶ νόσους καὶ πενίας καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι μέν, αἰδεῖσθαι δὲ μηδὲν ταῦτα, ἃ δεδίασιν. οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος εἶναι· ἐπεὶ ἔστιν ὅςτις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυ-
C νόμενος οὐ πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας;

ΕΥΘ. Δέδοικε μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἔχει λέγειν· ἵνα γὰρ δέος,

τόν θ' ἔρξαντα] θέρξαντα Bodl. pr. στέρξαντα Vind. 2. 4. Par. T. In Bas. 2. est τὸν ῥέξαντα, quod etiam in libris quibusdam mss. extat, itemque apud Apostol. et Stob.

C. οὐ μέντοι ἵνα γε δέος] Vett. editt. οὐ μέντοι γε ἵνα γε. Omisimus γε cum Bodl. et plurimis aliis libris. Nam μέντοι respondet praecedenti μέν.

ille poeta, Stasinus, cuius Cypria carmina adeo fuerunt celebrata, ut ipse gener Homeri fuisse perhiberetur, imo etiam essent teste Herodoto II 117., qui Cypria eius Homero auctori tribuerent. v. Fischerus ad h. l. Henrichsen. De carminibus Cypriis p. 69. Nitsch. De Aristotele contra Wolfianos. p. 20 sqq. De ποιεῖν, carmina pangere, v. ad Phaedon. p. 60. D. Versiculos Fr. A. Wolfius sic vertit: De Iove, qui et haec fecit et omnes res generavit, Dicere tu non vis; ubi enim timor est, pudor haud deest.

C. οὐ πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν] Sic utrumque verbum non raro copulatur. Legg. V. 746. E. οὐδ' ἐκεῖνα φοβητέα δείσαντα τὴν δόξασαν — σμικρολογίαν. Ibid. VII. p. 819. A. φοβοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα, ἃ σὺ νῦν λέγεις, μᾶλλον δὲ ἔτι δέδοικα τοὺς ἡμμένους αὐτῶν τούτων τῶν μαθημάτων. Protagor. p. 358. D. τί οὖν; καλεῖτέ τι δέος καὶ

ἔνθα καὶ αἰδώς, ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος· οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδώς. ἐπὶ πλέον γάρ, οἶμαι, δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ αἰδὼς δέους, ὥςπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥςτε οὐχ ἵνα περ ἀριθμός, ἔνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν, ἔνθα καὶ ἀριθμός. ἕπει γάρ που νῦν γε;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἠρώτων, ἆρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον, ἢ ἵνα μὲν ὅσιον, ἔνθα καὶ δίκαιον, ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ ὅσιον· μόριον γὰρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. οὕτω φῶμεν, ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ; D

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλ' οὕτω. φαίνει γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

Cap. XIV. ΣΩ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ μέρος τὸ ὅσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. εἰ μὲν οὖν σύ με ἠρώτας τι τῶν νῦν δή, οἷον ποῖον μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον καὶ τίς

οἶμαι δέος αἰδοῦς] Hic αἰδὼς δέους narrante Bekkero Bodl. Ven. *Π*. Huet. Par. CDEST. Ang. adversante sententia. Sed vereor, ne haec lectionis varietas pertineat ad verba proxima: μόριον γὰρ αἰδώς δέους. Nam horum vulgaris ordo fuit hic: μόριον γὰρ δέους αἰδώς. Sed Stob. Apostolius, codd. Bodl. Tub. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Vind. 1. 4. Flor. b. d. f. h. i. habent αἰδὼς δέους.

φόβον; ubi v. ann. coll. Förtsch. Obss. in Lysiam. p. 42.

οὐ μέντοι ἵνα γε δέος] Οὐ μέν τοί γε esset non tamen certe, quod pertineret ad universam sententiam: sed γε post ἵνα interpositum acuit vim verborum ἵνα δέος. v. Hermann. ad Viger. p. 842. Lobeck. ad Phrynich. p. 342. Οὐ μέντοι γε habent libri Herodot. II. 93. et 98. Cratyl. p. 432. A. Xenoph. Anab. I. 9, 14. II. 4, 14. Cyrop. V. 4, 19.

ἐπὶ πλέον γάρ, οἶμαι, δέος αἰδ.] nam latius patet metus quam pudor. Prorsus eodem modo Euthydem. p. 290. B., et Gorg. p. 453. A. ubi v. ann.

καὶ ἐκεῖ λ. ἠρώτων] De ἐκεῖ v. ad Theag. med.

D. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο] Vide id, de quo deinceps quaerendum est; quid iam sequatur.

ὧν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμός, εἶπον ἄν, ὅτι ὃς ἂν μὴ σκαληνὸς ᾖ, ἀλλ' ἰσοσκελής· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΕΥΘ. *Ἔμοιγε.*

E *ΣΩ.* *Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξαι, τὸ ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὅσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελήτῳ λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδ' ἀσεβείας γράφεσθαι, ὡς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή.*

ΕΥΘ. *Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.*

Cap. XV. *ΣΩ.* *Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύ-*
13 *φρον, φαίνει λέγειν· ἀλλὰ σμικροῦ τινὸς ἔτι ἐνδεής εἰμι. τὴν γὰρ θεραπείαν οὔπω ξυνίημι ἥντινα ὀνομάζεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαί περ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαί εἰσι, τοιαύτην καὶ περὶ θεούς. λέγομεν γάρ που — οἷον φαμέν, ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ ἱππικός· ἢ γάρ;*

ΕΥΘ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Ἡ γάρ που ἱππικὴ ἵππων θεραπεία.*

P. 13. *οὐ γάρ που λέγεις γε*] *γε* om. Steph. cum Par. BCE. conf. p. 2. A.

B. *Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν;*] Vulgo post *δὲ* insertum legebatur *γε*, quod omisi auctoritate Bodl. Vat. Tub. Ven. *Π*. Huet. Par. DS, Vind. 1. 4. Flor. d. f g. h.

ὃς ἂν μὴ σκαληνὸς ᾖ —] *Σκαληνὸν* proprie est quod habet latera et crura inaequalia; *ἰσοσκελὲς* autem, quod habet duo latera, quae etiam crura dicuntur, aequalia. Hinc *ἀριθμὸς σκαληνὴς* est numerus impar, qui alibi vocatur *περιττός*, sed *ἰσοσκελὴς* idem est atque *ἄρτιος*. Itaque apparet haec numeri nomina a geometricis petita esse rationibus. De aoristo *εἶπον ἂν* post *εἰ ἠρώτας* imperfectum illato v. ad Menon. p. 72. B. Sympos. p. 199. D.

P. 13. *οὐ γάρ που λέγεις γε*] V. ad p. 2. A.

λέγομεν γάρ που — οἷον φαμέν] Dicturus erat hoc: Putamus enim, opinor, unumquodque *θεραπείας* genus suam habere artem, ideoque non posse nisi ab eo exerceri, qui eius peritus sit. Sed abrumpit

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ κυνηγετικός.

ΕΥΘ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἡ γάρ που κυνηγετικὴ κυνῶν θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί. B

ΣΩ. Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ δὴ ὁσιότης τε καὶ εὐσέβεια θεῶν; ὦ Εὐθύφρον· οὕτω λέγεις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταὐτὸν διαπράττεται, οἷον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινί ἐστι, καὶ ὠφελείᾳ τοῦ θεραπευομένου, ὥςπερ ὁρᾷς δή, ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ τῆς ἱππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίγνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι;

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς C καὶ οἱ βόες ὑπὸ τῆς βοηλατικῆς, καὶ τἆλλα πάντα ὡςαύτως· ἢ ἐπὶ βλάβῃ οἴει τοῦ θεραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι;

Οὐκοῦν θεραπεία γε] Mendose vett. editt. τε, quod ex codd. fere omnibus emendatum. Pro ἐστι, quod debetur Bodl. Vat. Tub. Ven. *II.* Huet. Par. DHST. Vind. 1. 4. Flor. d. f. g. h. et edit. Bas. 2., olim circumferebatur ἔσται.

orationem ac pro generali sententia singula quaedam proponit rei exempla. Nam οἷον est exempli causa, veluti ut exemplum afferam. Male Engelhardtus cum Fischero censet scriptorem voluisse pergere sic: λέγομεν γάρ που ἵππων θεραπείαν.

B. *καὶ εὐσέβεια θεῶν*] Int. θεραπεία ἐστίν.

οἷον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τ.] veluti tale quid dico: ad commodum aliquod et utilitatem rei curatae spectat etr. Heusdius Specim. Crit. p. 7. requirebat οἷον τὸ τοιόνδε, inserto articulo, ut Phaedon. p. 65. A D. Charmid. p. 168. D. al. Sed eodem modo atque hic articulum omissum deprehendimus Gorg. p. 464. A. οἷον τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δοκοῦσιν εὖ ἔχειν κ. τ. λ. De Rep. p. 331. C. οἷον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἄν που εἴποι κ. τ. λ.

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐπ' ὠφελείᾳ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπεία οὖσα θεῶν ὠφέλειά τέ ἐστι θεῶν καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγχωρήσαις ἄν, ὡς ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῇς, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζει;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρον, οἶμαί σε τοῦτο λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ ἕνεκα καὶ ἀνηρόμην, τίνα ποτὲ λέγοις τὴν θεραπείαν τῶν
D θεῶν, οὐχ ἡγούμενός σε τοιαύτην λέγειν.

ΕΥΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω.

ΣΩ. Εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης;

ΕΥΘ. Ἥνπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσιν.

ΣΩ. Μανθάνω· ὑπηρετική τις ἄν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.

C. Ἦ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης] ἡ ab Aldo et Stephano neglectum codd. omnes, ut videtur, tuentur.
τίνα ποτὲ λέγοις] V. λέγεις. Optativum praebuerunt Bodl.

C. πολλοῦ καὶ δέω] Confirmaturus quod modo dixit nunc addit istud: πολλοῦ καὶ δέω, multum abest ut hoc putem. Demosth. in Mid. p. 45. ed. Buttm. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Hesychius: Πολλοῦ γε καὶ δεῖ: οὐδαμῶς. Phavorinus: Πολλοῦ γε καὶ δεῖ λέγουσιν Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν οὐδαμῶς. Neque tamen καὶ semper interponitur. Ita Phaedon. c. 29, et Apolog. c. 21. πολλοῦ γε δεῖ sine καὶ scriptum. Deinde τούτου δὴ ἕνεκα, quod refertur ad praegressum Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ οἶμαί σε τοῦτο λέγειν, explicatur verbis: οὐχ ἡγούμενός σε τοιαύτην λέγειν, quae sermonis ratio haudquaquam infrequens est.

D. ὑπηρετική τις ἄν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς] De nomine verbali cum casu verbi copulato v. ad p. 15. A. ubi est τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς. Praeterea de ὡς ἔοικε et τις consociato conf. Phileb. p. 23. D. εἰμὶ δέ, ὡς ἔοικεν, ἐγὼ γελοῖός τις. Protagor. p. 340.

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

Cap. XVI. *ΣΩ.* Ἔχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἰατροῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὖσα ὑπηρετική; οὐκ εἰς ὑγιείας οἴει;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετική ἐστιν;

ΕΥΘ. Δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοίου. E

ΣΩ. Καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που εἰς οἰκίας;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Εἰπὲ δή, ὦ ἄριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τά γε θεῖα κάλλιστα φῂς εἰδέναι ἀνθρώπων.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἰπὲ δὴ πρὸς Διός, τί ποτ᾽ ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν ὑπηρέταις χρώμενοι;

ΕΥΘ. Πολλὰ καὶ καλά, ὦ Σώκρατες.

pr. Ven. *Π.* et corr. Par. T. Flor. f.

E. *κάλλιστα φῂς εἰδέναι*] *κάλλιστά γε φ.* Bodl. Ven. *Π.* Tub. Huet. Par. DS. Vind. 4. Flor. f. h.

D. *κακὸν ἄρα μοι εἴργασται, ὡς ἔοικεν ὦ Πρωταγόρα, καὶ εἰμί τις γελοῖος.* Plura dabunt Fritsche Quaest. Luciann. p. 15. Winckelm. ad Euthyd. p. 271. B.

ἡ ἰατροῖς ὑπηρετικὴ] Intelligitur nunc sensu alio atque antea ea ars, quae medicis quasi famulatur, h. e. qua medici utuntur ad sanandos aegrotos. Nam *ἡ ὑπηρετικὴ τοῖς θεοῖς* est ars, qua alii utuntur, ut diis gratificentur atque placeant. Sed non raro ita fit apud Platonem, ut verborum ambiguitas in disputando et argumentando minus diligenter animadvertatur. Quanquam deinde Socrates satis caute: *τί ποτ᾽ ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν ὑπηρέταις χρώμενοι.* De usu voc. *ἀπεργασία* aliquid ad Gorg. p. 462. C. monuimus.

E. *κάλλιστα φ. εἰδ. ἀνθρώπων*] omnium optime, v. ad Hipp. maior. p. 284. A. Respicitur autem ad p. 4. A. B.

14 ΣΩ. Καὶ γὰρ οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥᾳδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται· ἢ οὔ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Πολλὰ δέ γ' οἶμαι καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστὶ τῆς ἀπεργασίας ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δὲ δή; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἀπεργασίας;

B ΕΥΘ. Καὶ ὀλίγον τοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώκρατες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς ταῦτα πάντα ὡς ἔχει μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἁπλῶς λέγω ὅτι ἐὰν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς

P. 14. *Τί δὲ δή; τῶν πολλῶν*] τί δαὶ δὴ Coisl. et corr Bodl. Dein pro ἀπεργασίας Bodl. Tub. Par. T. Flor. h. ἐργασίαι

B. *οὐ πρόθυμός με εἶ διδάξαι· δῆλος εἶ.*] Vett. edit ἀλλὰ γὰρ ὡς οὐ πρ. κ. τ. λ. Sed omittunt ὡς codd. fere omne in iisque praestantissimi, veluti Bodl. Tub. Vat. Par. DST. Hue Vindd.: idque vere recteque, sicuti infra ostendimus. Quo magi mirum est, quod Gaisfordt. de cod. Bodl. tacet, in quo et ips vocem abesse suspicamur.

C. *ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ*] Sic primus dedi e Bod Vat. Ven. *Π*. Huet. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. e. f. Vet

P 14. *τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστὶ τῆς ἀπεργ.*] Iungendum: τὸ κεφάλαιον τῆς ἀπεργασίας αὐτῶν. Paullo alia ratio in proximis est, ubi quum praecedat ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, tamen per abundantiam quandam denuo additur τῆς ἀπεργασίας, perinde ac si ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται omissum esset. Sed nimirum scriptor concinnitatis membrorum causa τῆς ἀπεργασίας adiecisse putandus est. Bene Wolfius: multorum et pulchrorum, quae dii efficiunt, quaenam summa est effectionis huius? Paullo ante καὶ γάρ est nam etiam, ita ut καὶ ad οἱ στρατηγοὶ pertineat. v. ad Symp. p. 176. B.

ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον] P. 9. B.

B. *ταῦτ' ἐστι τὰ ὅσια* Vides hominem rursus in pristinam recidere perversitatem, neque universae pietatis notionem definire, sed singulas quasdam actiones pias laudare.

πολύ μοι διὰ βραχυτέρων] *Πολὺ*, quia pondere sı et gravitate eminet, de mo praemissum. v. quae ad Phaedon. p. 110. A. Apol. p. 40. Remp. IX. p. 589. E. Crat p. 418. C. et olim ad h. l. c

λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἔστι τὰ ὅσια, καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.

Cap. XVII. ΣΩ. Ἦ πολύ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρον, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἠρώτων. ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἶ διδάξαι· δῆλος εἶ. καὶ γὰρ νῦν ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, C ἀπετράπου· ὃ εἰ ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκη. νῦν δέ — ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρωτῶντα τῷ ἐρωτωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ· τί δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὔχεσθαι;

editt. ἴσως ἂν ἤδη π. σ. Dein Bodl. Ven. Π. pr. ἐμεμαθήκη. Vulgo ἐμεμαθήκειν. v. ad Sympos. c. XX. p. 198. C. Menon. p. 80. D.

νῦν δέ — ἀνάγκη γὰρ] V. δή, quod ex Par. EH. Tubing. et corr. Angel. emendatum. Dein non pauci libri, in quibus est etiam Bodl. et Tub., τὸν ἐρῶντα τῷ ἐρωμένῳ, quod amplectetur fortasse, qui nuper Platonis dialecticam in artem amatoriam commutare instituit.

ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος] οἷπερ Huet. Par. S. ὅποι Vind. 3. ὅπου Vind. 4. ὅπῃ δ' ἂν Bodl. De hoc δὲ v. ann. crit. ad Sympos. p. 199. B.

legimus. Xenophontea suppeditabit Boremannus ad Xenoph. Sympos. p 46. Ceterum venusta in his inest ironia, quia Euthyphro dixerat πλείους ἔργου εἶναι διδάσκειν.

ἀλλὰ γὰρ οὐ πρ. — δῆλος εἶ.] δῆλος εἶ ita adiicitur, ut praecedens sententia denuo confirmetur. Germanice dixeris: aber freilich du willst mich nicht belehren, das ist klar. Aliud eiusmodi exemplum attulit Schaefer. ad Gregor. Corinth p. 541. Aristoph. Lysistr. v. 919. ἦ τοι γυνὴ φιλεῖ με, δήλη 'στὶν καλῶς. ubi καλῶς cum δήλη 'στὶν iungendum esse docebant quae Wunderus ad Sophocl. Oed. R. v. 1008. commentatus est.

C. ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα] quum rem iam prope attigisses. De Rep. VII. p. 532. C. τότε δὴ ἐπ' αὐτῷ γίγνεται. Phileb. p. 18. D. ἦ μὴν ἐπ' αὐτῷ γε ἤδη γεγονότες ζητεῖτε, ὡς φῄς, πάλαι. Cratyl. p. 422. A. ubi multa id genus exempla dedimus.

ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ] sc. ὁ ἐρωτώμενος. Nam ἐκεῖνος interdum refertur ad nomen propiore loco collocatum, valetque fere idem quod αὐτός. De quo

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ θύειν δωρεῖσθαί ἐστι τοῖς θεοῖς, τὸ δ' εὔχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεούς;

ΕΥΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

D ΣΩ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ἡ ὁσιότης ἂν εἴη, ἐκ τούτου τοῦ λόγου.

ΕΥΘ. Πάνυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνῆκας ὃ εἶπον.

ΣΩ. Ἐπιθυμητὴς γάρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς

Καὶ μάλα, ὦ Σ.] καὶ μάλα γε, ὦ Σ. Huet. Par. DS. Flor. h.

D. *θεοῖς ἡ ὁσιότης —*] Articulum ἡ praeter Vat. Δ. Tub. Flor. b. d. g. Vind. 3. 4. Zittav. Par. BC. ceteri libri omnes cum Ald. et Bas. 1. omittunt.

οὐ χαμαὶ πεσεῖται] οὐ χαμαί ποτε πεσεῖται Vind. 2. 3. Par. BCEH. Ang. Zitt. Flor. a. c. Palat. et ed. Bas. 2. Dein vett. loquendi genere nolo iterare quae ad Lysid. p. 210. A. et Phaedr. p. 232. D. disputavimus. Pro ὅπῃ ne quis ὅποι requirat, valet illud proprie qua via, ideoque et de motu et de statu vel quiete usurpatur. De Rep. V. p. 474. C. ἴθι δή, ἀκολούθησόν μοι τῇδε. Ibid. VIII. p. 556. A. ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν. IX. p. 589. A. ὅπῃ ἂν ἐκείνων ὁπότερον ἄγῃ. Phaedr. p. 237. D. ᾗ ἂν ἄγητον. Lysid. p. 230. E. ταύτῃ ἰέναι. conf. Porson. ad Eurip. Orest. v. 627. Schaefer. ad Demosth. Apparat. I. p. 373. Lycurg. adv. Leocrat. c. 8. §. 11. ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ πῃ σιτηγήσῃ ἢ ὡς ὑμᾶς. ubi aliquot codd. ποι, quibus nollem obsecutus Sauppius esset. Demosth. adv. Lacrit. p. 941. item ἐάν τις ἄλλοσέ πῃ σιτηγήσῃ. ubi rursus Bekkerus ποι. cfr. etiam ad Sympos. p. 173. A.

D. *αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς*] Mox p. 15. A. δῶρα τοῖς θεοῖς, ubi ex Aeschylo comparavimus Pers. v. 529. Γῇ τε καὶ φθιτοῖς δωρήματα. Ibid. v. 1042. δόσιν κακὰν κακῶν κακοῖς. Aristoph. Nubb. v. 305. οὐρανίοις τε θεοῖς δωρήματα, al. Sic ἀκολουθία τοῖς πράγμασι Cratyl. p. 437. C. βοήθεια τῷ λόγῳ et τοῖς φίλοις Parmenid. p. 128. C. Alcib. I. p. 116. A. ὁμοίωσις θεῷ Theaet. p. 176. B. ὁμοιότης ἑαυτῷ Phaedon. p. 109. A. ὁμοιότης ἐκείνοις Cratyl. p. 434. B. Charmid. p. 434. B. εἰς ὁμοιότητα καὶ φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ De Rep. III. p. 401. D. ἐπανάστασις μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς ibid. IV. p. 444. B. al. Prorsus eodem modo scriptores Latini. Cicer. Legg. I. 15. Iustitia est obtemperatio scriptis legibus. Liv. XXIII. 35. ne qua exprobratio cuiquam veteris fortunae discordiam inter ordines sereret. al. Plaut. Amph. I. 1, 12. Opulento homini servitus dura est. Quae cum aliis multis collegit Ruddimann. Institt. Gramm. T.

σοφίας καὶ προςέχω τὸν νοῦν αὐτῇ· ὥςτε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅ τι ἂν εἴπῃς. ἀλλά μοι λέξον, τίς αὕτη ἡ ὑπηρεσία ἐστὶ τοῖς θεοῖς; αἰτεῖν τε φῂς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

Cap. XVIII. *ΣΩ.* Ἆρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν;

ΕΥΘ. Ἀλλὰ τί;

editt. soloece ὅ τι ἂν εἴποις. Coniunctivum optimi quique libri tuentur.

Ἆρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς —] οὐ insertum e Bodl. Tub. Ven. Ξ. Huet. Par. BCDEHST. Ang. Vindobb. Florentt. Zitt. Pal. habent etiam Ald. Bas. 1. 2. ut ab uno Stephano omissum sit. Post τὸ quod vulgo interpositum legitur γε, auctoritate Bodl. Ven. Π. Tub. Huet. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. f. g. h. om.

Ἀλλὰ τί;] Steph. Ἄλλο τι;

II. p. 239 sq. ed. meae. Antiquiores etiam accusativo ita utuntur. Plaut. Amph. I. 3, 20. Quid tibi hanc curatio est rem? Id. Casin. II. 6, 54. Quid tibi istunc tractio est? Qui usus loquendi num Graecis quoque vindicari possit, dubium est atque controversum. Utut res se habet, certe quidem in quibusdam formulis ille obtinuit. Demosth. I. p. 53. 10. ed. A. τεθνάναι τῷ δέει τοὺς τοιούτους. ubi v. Schaefer. Id p. 366. 25. τεθνάναι τῷ φόβῳ καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους. Aristid. T. II. p. 157. ed. Iebb. τεθνάναι περιῆν τοῖς βαρβάροις τῷ φόβῳ τοὺς Ἕλληνας, in quibus locis τεθνάναι τῷ δέει s. τῷ φόβῳ etsi κατὰ σύνεσιν construitur, quandoquidem idem est ac metuere usque ad mortem, h. e. adeo, ut prorsus exanimeris, tamen nominum maxime verbalium ea vis esse iudicanda est, ut accusativi usus locum habere possit. Paullo alia ratio est De Rep. V. p. 465. B. δέος δὲ τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν. ubi τὸ βοηθεῖν accusativus obiecti remotioris esse potest. Ceterum ad αἰτήσεως ex θεοῖς assumendum est παρὰ θεῶν, quae constructionis ratio eadem prorsus est atque in talibus: Xenoph. Hellen. I. 3, 9 ὅρκους ἔδοσαν καὶ ἔλαβον παρὰ Φαρναβάζου. ubi ad ἔδοσαν intell. Φαρναβάζῳ.

οὐ χαμαὶ πεσεῖται] Schol. Παροιμία· οὐ μὴ χαμαὶ πέσῃ· ἐπὶ τῶν διακενῆς οὐδὲν λεγόντων, ἀλλ' ἐπιτυγχανόντων.

αἰτεῖν τε φῂς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις] Sic non raro αὐτὸς et ἐκεῖνος ad idem subiectum refertur, cuius generis exempla ad Phaedon. p. 106. B et p. 111. B. commemoravimus.

Ἀλλὰ τί] At quidnam? h. e. quidnam tandem aliud fuerit. Patet ex antecedentibus repetendum esse τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη. Istud ἀλλὰ τί post Heindorfium illustravimus ad Phae-

ΣΩ. Καὶ αὖ τὸ διδόναι ὀρθῶς, ὧν ἐκεῖνοι τυγχάνουσι δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις αὖ
E ἀντιδωρεῖσθαι; οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη δωροφορεῖν διδόντα τῳ ταῦτα, ὧν οὐδὲν δεῖται.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τέχνη ἡ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων.

ΕΥΘ. Ἐμπορική, εἰ οὕτως ἥδιόν σοι ὀνομάζειν.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ἥδιον ἔμοιγε, εἰ μὴ τυγχάνει ἀληθὲς ὄν. φράσον δέ μοι, τίς ἡ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὖσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν

E. *Ἀλλ' οὐδὲν ἥδιον*] V. οὐδὲ ἥδιον.

φράσον δέ μοι] δέ Bodl. Tub. Vat. Coisl. Ven. ΞΠ. Par. BCEHT. Angel. Vind. 1. 3. 4. 5. Editt. omnes φράσον δή μοι. Recte se habet δέ, siquidem verborum sententia haec est: Sed, missa hac altercatione, dic mihi, quaenam in deos redundet utilitas e donis a nobis oblatis.

don. p. 89. B. Euthydem. p. 294. B. et Hipp. mai. p. 296. A. ubi est ἀλλὰ τί οἴει;

E. *οὐ γάρ που τεχνικόν*] Referas hoc eo, quod pietas antea vocata est ὑπηρετικὴ θεοῖς. Hoc enim nomen artis indicium facit. Verbo δωροφορεῖν Plato usus est etiam Phaedr. p. 266. C. οἳ ἂν δωροφορεῖν αὐτοῖς ὡς βασιλεῦσιν ἐθέλωσιν, quod mirum est Lexicorum conditores praeteriisse sola Gregorii utentes illos auctoritate.

Ἐμπορικὴ ἄρα τις — παρ' ἀλλήλων] Quoniam dicitur ἐμπορεύεσθαι παρ' ἀλλήλων, mutuo mercari inter se, propterea mutua mercatura recte vocatur ἐμπορικὴ παρ' ἀλλήλων: nam talia quoque nomina verborum suorum sequuntur constructionem. Mox τίς ἡ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς κ. τ. λ. est: quaenam sit illa utilitas, quam dii percipiant e donis, quae a nobis accipiunt. De hac breviloquentia v. Matthiae Gr. §. 265. 4. ann. qui quae exposuit, tam clara sunt et perspicua, ut cur ea Engelhardto visa sint veram huius loquendi rationis causam non satis explicare, haudquaquam assequamur. Sed nimirum quae Engelhardtus ipse disputat, ea cum doctissimi grammatici sententia amicissime conspirant.

ἃ μὲν γὰρ διδόασι, παντὶ δῆλον] Male Engelhard-

λαμβάνουσιν; ἃ μὲν γὰρ διδόασι, παντὶ δῆλον· οὐ- 15
δὲν γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀγαθόν, ὅ τι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶ-
σιν· ἃ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσι, τί ὠφελοῦνται; ἢ
τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν,
ὥςτε πάντα τἀγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβανομεν, ἐκεῖ-
νοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἴει, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὦ Εὐθύφρον, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Τί δ' οἴει ἄλλο ἢ τιμή τε καὶ γέρα καὶ ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις;

τίς ἡ ὠφέλεια τ. θ. τυγχάνει οὖσα] Errore in vett. editt. τυγχάνει excidit, quod codd. unanimi consensione tuentur.

P. 15. οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἐστὶν] V. ἐστιν ἡμῖν, quem ordinem praeter cod. Coisl. habent etiam Par. BCEH. ac praeterea quidam exiguae auctoritatis libri.

ἢ τιμή τε καὶ γέρα] V. γέρας, invitis codd. Schol. γράφεται καὶ ἔργα. Flor. g. Vind. 1. τιμή τε καὶ δῶρα.

tus δῆλον statuit ad totum enuntiatum, non ad ἃ pronomen pertinere atque sensum verborum declaravit sic: quanta bona a diis nobis contingant, cuivis manifestum est. Nam ita pro ἃ scriptum esse oportuit ἅ τινα vel τίνα. v. ad Menon. p. 80. C. Enimvero explicanda haec sunt eo modo, quo dicitur ταῦτά ἐστι καλόν, v. Matthiae Gr. §. 437, Nam plena oratio fuerit haec: παντὶ γάρ ἐστι δῆλον ταῦτα, ἃ διδόασι: denn das, was sie geben, ist für jeden eine klare Sache.

P. 15. Ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα;] Pronomen interrogativum sicubi ad generalem quandam notionem refertur, in talibus numero singulari usurpatur; sin pertinet ad singularum partium enumerationem ac descriptionem, nomini pluralis ipsum quoque in numero multitudinis adiicitur. v. ad Phaedon. p. 57. A. Itaque τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα; significat: cuiusnam generis haec fuerint? sed τίνα δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα; quaenam haec fuerint? Quocirca falsa est Engelhardti sententia, in dialogo τίνα et in continua oratione τί, sicuti res singulis locis postulet, ponendum esse existimantis; quod decretum qua causa et ratione nitatur, vix quisquam dixerit.

B ΣΩ. Κεχαρισμένον ἄρα ἐστίν, ὦ Εὐθύφρον, τὸ ὅσιον, ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Οἶμαι ἔγωγε πάντων γε μάλιστα φίλον.

ΣΩ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ, ὡς ἔοικε, τὸ ὅσιον, τὸ τοῖς θεοῖς φίλον.

ΕΥΘ. Μάλιστά γε.

Cap. XIX. ΣΩ. Θαυμάσει οὖν ταῦτα λέγων, ἐάν σοι οἱ λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν, αὐτὸς ὢν πολύ γε τεχνικώτερος τοῦ Δαιδάλου καὶ κύκλῳ περιιόντας ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι ὁ λόγος ἡμῖν περιελθὼν πάλιν εἰς ταὐτὸν ἥκει; μέμνησαι γάρ που, ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν τό τε
C

B. Οἶμαι ἔγωγε, πάντων γε μάλιστα φ.] γε secundo loco om. Huet. Par. S. Vind. 2. 5. Flor. a. c. e. Zittav. Mox iidem fere αὖ male negligunt.

ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον] Vin. Π. γρ. διδάσκαλον, quod etiam Vind. 1. in marg. adscriptum habet. Idem notavit Scholiastes.

πολύ γε τεχνικώτερος] γε addidi e Bodl. Vat. Δ. Tub. Par. DST. Ven. Π. Vind. 1. 4. Flor. d. f. g. h. Dein περιιόντα Bodl. Tub. Vat. Δ. Vind. 1. 3. Flor. d. Coisl. Par. D. errore manifesto.

C. ἐν τῷ ἔμπροσθεν] Sic scripsi e Bodl. Vat. Tub. Ven.

B. Κεχαρισμένον ἄρα ἐστίν, ὦ Εὐθ.] Haec Socrates non serio dicit, sed potius eo consilio, ut Euthyphronem denuo dialectices laqueis irretiat. Vult enim ex eo hanc elicere sententiam, ut τὸ κεχαρισμένον idem esse atque τὸ φίλον fateatur. Quo facto eum ita redarguit, ut τὸ θεοῖς φίλον non idem esse atque τὸ ὅσιον iam antea demonstratum esse ostendat. Itaque frustra fuerunt qui in isto οὐδὲ φίλον haererent.

καὶ ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον —] ac me accusabis tanquam Daedalum illum, h. e. quasi sim ille Daedalus, de quo antea diximus, quod eos reddam euntes ctr. Non tamen ὡς τὸν

ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ ταὐτὸν ἡμῖν ἐφάνη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐδὲ μέμνησαι;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Νῦν οὖν οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον φῂς ὅσιον εἶναι; τοῦτο δὲ ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίγνεται; ἢ οὔ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὡμολογοῦμεν, ἢ εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα.

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

Cap. XX. ΣΩ. Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν D σκεπτέον, τί ἐστι τὸ ὅσιον· ὡς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω,

Π. Huet. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. f. g. h.

ἢ οὐδὲ μέμνησαι;] Pro οὐδὲ Vat. Ven. Π. Huet. Tub. Par. DST. Vind. 1. 4. Flor. d. f. g. h. οὐ. sed v. ann.

ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίγν.] Bekkerus ἢ uncinis seclusit. v. ad Sympos. p. 200. D. Euthydem. p. 277. B. Cratyl. p. 436. E. Men. p. 83. B. 87. D. 82. D. al.

πάλιν σκεπτέον] V. σκεπτέον πάλιν, praeter fidem codicum. Deinde τὸ ante ὅσιον additum e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Vind. 1. Flor. d. f. g. h. Huet. Par. CDST.

Δαιδάλου ob eam causam, quam ad Symp. p. 221. E. memoravimus. v. Hermann. ad Viger. p. 885.

C. ἢ οὐδὲ μέμνησαι;] an ne meministi quidem? h. e. an plane non meministi, quum tamen ipse rem ita se habere antea iudicaveris?

τοῦτο δὲ ἄλλο τι ἢ θεοφ. γ.] hoc autem num aliud quid est atque diis carum? h. e. nonne idem atque diis carum est? Bekkerus hic quoque, ut multis aliis locis, ἢ tanquam suspectum uncis seclusit, quod cur ita fecerit, equidem non perspicio. Quanquam aliquid interest, vocula adiiciatur an omittatur. De qua re vide quae breviter exposuimus

ἑκὼν εἶναι οὐκ ἀποδειλιάσω. ἀλλὰ μή με ἀτιμάσῃς, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προςέχων τὸν νοῦν ὅ τι μάλιστα νῦν εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν. οἶσθα γάρ, εἴπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἀφετέος εἶ, ὥςπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ μὴ ᾔδησθα σαφῶς τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἄν ποτε ἐπεχείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα διωκάθειν φόνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας παρα-
E κινδυνεύειν, μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσοις, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ᾐσχύνθης. νῦν δὲ εὖ οἶδ', ὅτι σαφῶς

D. παντὶ τρόπῳ προςέχων] Sic Vat. Δ. Tub. Ven. Π. Par. DST. Vind. 4. Flor. d. f. g. h. Vett. editt. προσχών.

οὐκ ἀφετέος εἶ] ἂν εἴης vett. editt. pro qua lectione εἶ suppeditant Coisl. Ven. Π. Vat. Tub. Huet. Par. BCDEHST. Ang. Vind. 1. 3. 4. Flor. b. d. e. f. g. h. i.

μὴ ᾔδησθα] V. ᾔδεισθα. Ven. Ξ. Huet. Par. DEH. Ang. Vind. 3. 5. Flor. b. cum editt. Ald. et Bas. 2. εἴδησθα. Vind. 2. et pr.

ad Lysid. p. 222. D. et Sympos. p. 200. D. Neque enim nunc iterare placet quae olim ad h. l. copiosius de hac re exposuimus.

D. ἑκὼν εἶναι οὐκ ἀποδ.] quantum quidem ex mea voluntate pendeat. Frequens formulae usus, in qua εἶναι haudquaquam redundare acute docuit Hermannus ad Viger. p. 888. Dein παντὶ τρόπῳ est omni modo, iedenfalls; ut Menexen. p. 236. C. ἀλλ' εἰπὲ παντὶ τρόπῳ. Aliud quid est πάντα τρόπον, ad omnem modum, quavis ratione.

ὥςπερ ὁ Πρωτεύς] Similis comparatio est Euthydem. p. 288. B. Hoc loco Socrates Euthyphronem censet non prius dimittendum esse, quam quomodo res se habeat indicaverit. Quo nomine eum comparat cum Proteo, quem ferunt a Menelao, quamvis varias induentem figuras, tamen constrictum fuisse, donec ipsi consulenti respondisset. Nota est fabula ex Homero Odyss. IV. v. 455 sqq. et Virgilio Georg. IV. v. 429 sqq.

διωκάθειν φόνου] Libri nonnulli διώκειν. Quid inter has formas discriminis intercedat, nuper subtiliter rimatus est Imman. Herrmannus, Professor Gymnasii Erfordiensis celeberrimus, qui scripsit peculiarem dissertationem De verbis Graecorum in αθειν, εθειν et υθειν exeuntibus Erfordiae, 1832. 4. Is igitur reiecta Elmsleii sententia, qui ad Eurip. Med. v. 186. et ad Sophocl. Oed. Colon. v. 1015. verba ἀμυνάθειν, διωκάθειν, εἰκάθειν, εἰργάθειν, in aoristis numeranda ideoque in

οἴει εἰδέναι τό τε ὅσιον καὶ μή. εἰπὲ οὖν, ὦ βέλτιστε Εὐθύφρον, καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅ τι αὐτὸ ἡγεῖ.

ΕΥΘ. Εἰςαῦθις τοίνυν, ὦ Σώκρατες· νῦν γὰρ σπεύδω ποι, καί μοι ὥρα ἀπιέναι.

ΣΩ. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε! ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλὼν μεγάλης ἀπέρχει, ἣν εἶχον, ὡς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε ὅσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς 16

Coisl. οἴδησθα. Par. B. pr. ᾔδησθα. v. ad Apol. Socr. p. 22. D. 63. C. 31. D. Symp. 198. C.

αὐτὸ ποιήσοις] V. ποιήσεις. Optativum praebuerunt Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. BCDT. Vind. 1. 3. Flor. e. f. g. i. Alii non pauci ποιήσῃς.

E. σπεύδω ποι] Sic Bodl. Vat. Tub. Ven. Π. Huet. Par. DST. Vind. 1. Flor. d. f. g. h. pro vulg. που. Vind. 4. πῃ.

ultima syllaba infinitivi circumflexu insignienda esse iudicabat, subtili plurimorum locorum interpretatione certissime hoc effecit, ut istiusmodi formae praesentis temporis esse iudicandae sint; vim autem atque potestatem talium verborum voluit esse hanc, ut actionis quandam denotent intentionem valeantque ad diuturnitatem aliquam vel perpetuitatem vel etiam virium contentionem designandam. Quod profecto prorsus in hunc locum convenit, in quo Euthyphro dicitur gravius quiddam moliri, ut qui propter hominem mercenarium seni patri actionem intendere constituerit. Ad hanc igitur normam exigas etiam De Rep. II. p. 375. A. Gorg. p. 483. A. ubi item est διωκάθειν. Apolog. Socr. p. 32. A. ubi est ὑπεικάθειν.

ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας παρακ.] e deorum metu cavisses temere adire periculum, ne id non recte faceres. Nam infinitivus παρακινδυνεύειν et ipse pendet ex ἔδεισας.

E. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἑτ.] Est formula mirantium, quum alios vident aliquid insoliti et inexpectati facere. Legitur etiam Charmid. p. 166. C. et Alcibiad. I. p. 113. E. Dein καταβάλλεσθαι ἀπ' ἐλπίδος respondet formulae Latinae deiici, depelli de spe. Contrarium est ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖσθαι Leg. III. p. 699. B. de qua loquutione v. intpp. ad Eurip. Orest. v. 68.

τά τε ὅσια καὶ μή] H. e. καὶ τὰ ἀνόσια. Repetito articulo p. 12. E. τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή. Sed p. 9. C. οὐ τούτῳ ἐφάνη ἄρτι ὡρισμένα τὸ ὅσιον καὶ μή. De Rep. VI. p. 486. B. ψυχὴν σκοπῶν φιλόσοφον καὶ μή.

ἤδη παρ' Εὐθύφρονος τὰ θεῖα γέγονα καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐτοσχεδιάζω οὐδὲ καινοτομῶ περὶ

P. 16. καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον β. — βιωσοίμην] De constructione horum verborum magna est virorum doctorum dissensio. Nam W o l f i u s, Boeckhius in Min. p. 62. alii, ea pendere censent ex ἐνδειξάμενος, ut locum habeat rarior quaedam modorum enallage. Schleiermacherus autem atque Engelhardtus ea iunxerunt cum ἣν εἶχον (ἐλπίδα), ut haec esset structurae ratio: ἣν εἶχον, ὡς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε ὅσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον ὅτι ἄμεινον βιωσοίμην. Quo facto etsi item locum habet modorum permutatio, tamen ista quidem nescio quam ob rem tolerabilior visa est. Videamus igitur, quid rei sit. Apparet autem, probata Schleiermacheri ratione, constructionem existere admodum difficilem et contortam. Quis enim non offendat in eo, quod posteaquam bis illatum est ὅτι, ita quidem, ut cum ἐνδειξάμενος cohaereat, iam tertium subiicitur ὅτι, quod pendeat a remotiore illo ἐλπίδα εἶχον, praesertim quum huic formulae ὡς, non ὅτι, in superioribus adiunctum sit? Hoc igitur tale est, ut nativam constructionis facilitatem omnem funditus auferat. Praeterea etiam ipsa sententia hanc constructionem nullo modo ferre videtur. Quid enim hoc est: sperabam me a te de pietate et impietate edoctum et Meleti accusatione liberatum iri et vero etiam in posterum vitam melius esse acturum? Quasi vero Socrates nunc Euthyphroni vati hoc recte fateatur, se in posterum melius victurum quam adhuc ab ipso factum sit! Nimirum vates ipse haudquaquam virum sanctissimum impietatis insimulaverat, cuius innocentiam et integritatem ipse antea mirabundus praedicavit. v. p. 3. A. Quocirca quasi necessitate quadam eo adducimur, ut alteram constructionis rationem unice rectam atque veram esse nobis persuadeamus. Qua comprobata verissima pariter atque simplicissima verborum sententia haec existit: Discedis ita, ut me magna spe exturbaveris: sperabam enim, me a te de pietate et impietate edoctum liberatum iri a Meleti accusatione, si ei ostendissem, me iam ab Euthyphrone accepisse rerum divinarum notitiam, neque amplius prae ignorantia de iis temere statuere aut nova comminisci, atque in posterum velle vitam melius agere. Enimvero postremum hoc in isto optativo post indicativum repente illato sane inest. Quo non perspecto Engelhardtus nihil ad rem facere opinatus est quae ego olim de modorum vicissitudine in his conspicua disputavi. Sed nimirum non una eademque ratio est talium locorum, in quibus optativus post indicativum infertur. Aut enim optativus ponitur ad significandam loquentis opinionem vel voluntatem, quod in hunc locum congruit, aut ex permutatione orationis rectae et obliquae explicandus est, aut indicat fieri aliquid posse sumi atque cogitari, aut denique inde est repetendus, quod in quibusdam constructionis generibus ad sensum quidem nihil aut parum refert, sic an aliter dicatur, propterea quod

αὐτά, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον ὅ τι ἄμεινον βιωσοίμην.

usus loquendi plus quam unam sermonis formam admittit. Quae omnia qui secum reputaverint, ii certe non mirabuntur, quod haec modorum enallage longe est frequentissima. Ex Platone in praesenti haec eius exempla in promtu habemus: Gorg. p. 512. A. ubi v. ann. Protagor p. 335. A. Menexen. p. 240. D. Charmid. p. 166. E. De Rep. V. p. 466. A. VI. p. 490. D. Tim. p. 18. C. D. quae suo quaeque modo expendenda et interpretanda sunt. Alia multa collegerunt Matthiae Gr. Gr. §. 529. 9. qui tamen diversa miscuit; Haitinger in Actis Monacenss. III. 2. p. 165. Bähr. in Creuzeri Melett. III. p. 49. Schaefer. ad Demosth. App. IV. p. 419. 481. 546. V. p. 573. Poppo ad Xenoph. Anab. I. 9, 27.

PROLEGOMENA

AD

T H E A G E M.

PROLEGOMENA

AD

T H E A G E M.

Quoniam nuper versati in hoc negotio sumus, ut ibri Alcibiadis secundi nomine inscripti fidem et aucto-itatem, iam dudum illam labefactatam, penitus convel-eremus atque everteremus, duos alios libros vulgo Pla-oni adscriptos nunc examinare placet, quorum similis causa est, Theagem et Erastas. Quas scriptiones quod nunc potissimum tractandas suscepimus, effectum eo est, quod utraque cum dialogis quinto volumine comprehen-sis adeoque cum Menone et Euthyphrone non exiguam habet coniunctionem. Nam Theages multa habet cum Lachete et Alcibiade communia; Erastis autem aliquid necessitudinis intercedit cum Charmide. Quocirca non veremur, ne hos libros iam a nobis utcunque illustratos in lucem emittentes instituti nostri immemores fuisse videamur.

Et de Erastis quidem suo loco disseremus. Nunc explicandum de Theage est; de quo libro ut agendum sit paullo copiosius, facit Socheri De Scriptis Platonis p. 92 sqq et Knebelii, nuperi editoris, de eo sententia. Hi enim, quum Boeckhii, Heindorfii, Astii, Schleiermacheri iudiciis causa posset profligata videri, fidem et auctoritatem libelli ita stabilire ac sustentare conati sunt, ut quid iudicari oporteat, facile possis denuo haesitare atque ambigere.

Neque enim negari potest multas criminationes i Theagem nostrum coniectas a viris doctissimis subtilite esse refutatas. Quocirca erunt fortasse qui aut reliqu accusationis capita nihili facienda esse sibi persuadean aut omnia exhausta arbitrentur, quae contra libri fider dici proferrique possint. A quorum iudicio me fateo longissime discedere. Neque enim si quis quem cupi dius aut acrius insectatus est, quam ius et aequita patiatur, continuo reliqua crimina omnia pro vanis et ina nibus habenda erunt: et fieri haud raro solet, ut quun primum accusatio aliqua frustra suscepta sit, tum eaden repetita prospero eventu non destituatur. Itaque ut tan dem aliquando lis componatur, placet totam causam de nuo cognoscere et cur reus non absolvendus, sed con demnandus videatur, quam clarissime exponere.

Quatuor autem sunt genera argumentorum quibu mea sententia libelli fides non modo suspecta reddatur sed funditus deleatur. Primum enim ipsum eius argu- mentum et propositum ita comparatum est, ut vix credi- bile sit id a Platone esse excogitatum. Deinde permul ta prorsus absurde et contra Platonis rationem disserun tur. Huc accedunt pravae imitationis vestigia, quae s vel sola animadvertantur, legentium animis possint ali quid scrupuli iniicere. Denique reperiuntur loquutione quaedam atque formulae dicendi, quae vel a Platonic sermone abhorreant vel omnino Graece loquentium con suetudini, qualis Platonis aetate et paullo post viguit vehementer adversentur. De quibus rebus omnibus or dine deinceps exponere conabimur.

Et de primo quidem et secundo, quem posuimus loco quo facilius ab omnibus iudicari possit, univers sermonis argumentum paucis adumbrare placet: quo ex plicato et summum scriptoris consilium, et disserend ratio magna saltem ex parte cognoscetur et iudicabitur

Habitum fingitur colloquium inter Demodocum Theagem atque Socratem. Et Demodocus quidem qu tempore hic sermo instituitur, ruri degisse narratur olim summis in republica honoribus functus v. p. 127 E. Is filium habuit Theagem, de quo narratur Reip VI. p. 496. B. et Apolog. Socr. p. 33. E. Altero enin loco dicitur philosophiae studio, ad quod natura eum fin xerit aptissimum, prae iuvenili quadam ambitione vale dicturus fuisse, nisi infirma valetudo eum tanquam fren

etinuisset. Ex Apologia autem discimus eum ante Socratis obitum praematura morte decessisse. Hic igitur n hoc sermone inducitur adolescentulus sapientiae illius, uam Sophistae tradebant, cupidissimus, ita ut patri de ilii salute maxime sollicito non exiguam afferret curam t sollicitudinem, quippe qui novitiam istam sapientiam, uam adolescentes vulgo studiose expeterent, admodum uspectam haberet. Nihilominus pater precibus filii conedens tandem faciendum statuit, ut eum ad virum aliuem sapientem deducat. Quod dum facturus est, Sorati obviam venit, cum eoque de illa re colloquium intituit. Posteaquam enim ostendit facile esse liberos rocreare, difficile eosdem educare et instituere, filium uum valde optare narrat, ut more et exemplo aliorum dolescentium σοφὸς evadat. Quod consilium quanquam i periculosum videtur, tamen sese precibus filioli fatiatum nunc constituisse fatetur, ut eum Sophistae alicui ı disciplinam tradat. Qua in re Socratem rogat ut sibi onsilio sua adesse velit. P. 121 — 122. A.

Hic vero ante omnia percontatur, quid sit illud, de uo consilium capiendum sit. Itaque primum pueri menem et sententiam explorandam censet, quo magis inteligatur, quid tandem sit, quod is tam studiose expetenlum arbitretur. Conversa igitur ad Theagem oratione: Cupis, o bone, inquit, sapiens fieri atque tradi in saientiae disciplinam. Iam vero sapientes existimantur uicunque alicuius rei periti sunt. Atqui pater tuus uum te artibus liberalibus omnibus, quibus puerorum nimi et ingenia conformari solent, instituendum curaerit, incertum est, quaenam sit ea ars ac disciplina, uius cupiditate adeo captus teneris. Itaque certo aliuo nomine ea insignienda est, quemadmodum artem aves gubernandi, vehendi, alias, suo atque proprio nomine significamus. Respondet Theages eam una s c i e n i a contineri ideoque solo hoc nomine notari posse. Cui Socrates: At vero etiam vehendi et gubernandi ares continentur scientia, quarum altera naves, altera vehicula regendi sollertia absolvitur. Quid igitur est, ad quod regendum et gubernandum tua ista scientia refertur? Hic vero puerulus ita respondet, ut malam mentis ambitionem, qua ductus sapientiam scilicet expetebat, prodat satis aperte. Pertinere enim illam scientiam ait ad homines, qui in civitate vivunt, regen-

dos atque moderandos. Quibus verbis auditis Socrate graviter vituperat homuncionis consilium, qui hoc sil proposuerit, ut aliquando tyrannus evadat, adeoque han ex eo exprimit confessionem, ut se dicat pro consilii su ratione tyrannorum consuetudinem et disciplinam appe tere. P. 122. A. — 125. E.

Sentiens adolescentulus, quam id turpe sibi sit e ignominiosum, satis prudenter ita se excusat, ut dica non de violenta se cogitare dominatione, sed de iust imperio, cui cives sponte et lubenter pareant. Qu audito Socrates argumentatur viros civiles ei adeundo fore, ut civili prudentia imbuatur. Verum ipse Theage horum disciplinam censet sibi parum aut nihil profutu ram esse, siquidem Socrates vere soleat dictitare eo nec suos ipsorum filios ad virtutem et sapientiam in stituere posse. Itaque Socrates nihil aliud faciendu restare arbitratur, quam ut pater adolescentem deduca ad bonum aliquem atque honestum civem, qui eum pru dentia civili instruere et augere idoneus habeatur. I 125. E. — 127. E.

Vix hoc audivit Theages, quum ipsum Socrate dicit optimum sibi magistrum fore, adeoque eum roga ut se in disciplinam recipiat. Assentitur Demodocus pa ter, qui et ipse Socratem obsecrat, ut filioli desider satisfacere velit. Socrates vero primum vehementer m ratur quod Demodocus non ipse filium erudiendu suscipiat, quum tamen et annis sit provectior et su mos in republica honores gesserit. Deinde Theagi cere ait adire sophistas, qui se palam sapientiae ma stros profiteantur, quum ipse unius artis amatoriae p ritus sit. Verum Theages Socratem haec per ioci dicere arbitratur, cuius disciplina et institutione pluri exstiterint tales, ut ceteros omnes virtute et sapien superaverint. P. 127. E. — 128. C.

Hic vero Socrates docere instituit, cur non sit p nes ipsum, ut discipuli in sapientiae studio et intellig tia proficiant. Hoc enim non a suo ipsius arbitrio voluntate, sed a daemonio ait pendere, quod tum ips tum familiares suos quandoque a quibusdam rebus hortetur ac deterreat. Afferam, inquit, nonnulla h rei exempla. Charmides quum aliquando mihi dixis velle se currendi exercitationes instituere, ut in l Nemeis posset certare, a daemonio admonitus meo

ei consilium protenus dissuasi. Ille vero mihi non paruit: itaque infelix rei eventus divinae veritatem admonitionis testatus est. Timarchus porro quum una cum Philemone de coena surgeret caedem patraturus, ego daemonio instinctus iterum iterumque eum admonui, ne discederet. Ille vero discessit atque facinus illud commisit, quod ipsi postea mortem attulisse constat. Praeterea expeditionis illius in Siciliam susceptae exitum auguratus sum ac velut divinavi. Sed ne praeterita tantum commemomorem, unum certe exemplum divinationis adiiciam, quod ad praesentia pertinet. Quum enim nuper Sannio cum Thrasyllo in bellum proficisceretur, daemonii vocem audire mihi visus sum. Itaque et de Sannionis fortuna metuo, et totum hoc belli negotium auguror male cessurum. P. 128. B. — 129. D.

Haec omnia, o bone, nunc narranda putavi, quo certius intelligas etiam in iis, qui mea familiaritate utuntur, daemonium illud maximam vim habere. Nam quibus adversatur, hi nec quidquam proficiunt nec in familiaritatem meam facile admittuntur. Quibus autem favet, ii in sapientiae studio faciunt progressus; quanquam non omnes perennes inde reportant fructus; imo multi statim ut a me discesserunt, in pristinam relabuntur inertiam; veluti Aristides, magni Aristidis nepos. Hic enim quum relicta mea consuetudine in bellum esset profectus, disserendi facultate adeo destitutus est, ut vix cum hominibus eruditioribus colloqui auderet: id quod ipse ex bello reversus mihi narravit his verbis usus: Quamdiu, inquit, apud te fui, o Socrate, etsi nihil a te edocebar, tamen nescio quo modo mirifice proficiebam. Sentiebam enim me auctum scientia et eruditione, si vel in eadem domo vel in uno conclavi tecum versarer. Sed longe plurimum promovebar, quum iuxta te sederem, te amplecterer, te attingerem. — Haec igitur, o Theage, ratio est meae consuetudinis ac disciplinae. Quodsi igitur deo placuerit, evades melior; sin minus, nihil proficies. Vide ergo, ne tutius eorum appetas institutionem et disciplinam, quorum opera non habet tam incertum eventum atque fructum.

Sed Theages hac Socratis oratione minime deterritus in consilio suo perseverat, experturus, utrum ipsi daemonium sit adversaturum necne. P. 129. D. — 131. A.

Retulimus summatim libri argumentum. Sequitur ut ante omnia demonstrandum sit summum scriptoris

consilium tale esse, quod Platonis ingenium omnino dedeceat.

Pertinet autem universa scriptio potissimum eo, ut demonstretur eventum disciplinae et institutionis Socraticae totum pependisse ex divina quadam daemonii vi et efficacia, qua effectum sit, ut alii, qui cum eo conversati sint, in studio sapientiae processerint, alii nihil bonae frugis in medium attulerint. Quod ut demonstret scriptor, utitur exemplo Theagis, quem Plato in Republica narrat sola valetudinis infirmitate in philosophiae studio et amore retentum esse, quanquam quatenus ei daemonion olim faverit aut adversatum sit, non diserte significat. Scilicet quod Theages ob valetudinis infirmitatem philosophiae studiosus permansit, id manifestum est ab homine nostro iudicari effectum esse a daemonio, quod eo modo prohibuerit, quo minus mala ambitione transversus ageretur. Quid igitur? hancine sententiam ita a Platone adumbratam vel illustratam esse nobis persuadebimus? Minime vero. Quam enim Plato alias de Socratis daemonio prodidit sententiam, ea longissime recedit ab illa ratione, quae in hoc sermone exposita est. Nam in Phaedro, Theaeteto, Republica, aliis libris, daemonium illud uni Socrati adest, eumque admonet, si quid praeter rectam rationem suscipiatur: in Theage autem etiam in iis, qui ipsius consuetudine utuntur, miro modo efficax est ac vere patrat miracula. Nam favente daemonio omnia prospere cedunt; eodem adversante omnis discendi opera frustra consumitur. Sed nimirum homo noster pro fundo disputationis suae posuit locum Theaeteti p. 150. D. quem tamen Schleiermacherus verissime iudicavit ab eo sinistre esse acceptum. Nam in Theaeteto neutiquam illud docetur, ab isto daemonio alios in discendo esse adiutos, alios retardatos, id quod miror a Sochero et Knebelio prorsus neglectum esse, sed hoc potius ostenditur, eos, quibus divinitus destinatum sit, per Socratis familiaritatem veri cognitione augeri, etiamsi ab eo nihil edoceantur. Itaque ὁ θεὸς, qui ibi memoratur, non est Socratis daemonium, sed potius deus, i. e. sors divina. Quod non perspiciens noster tenebrio protenus illud daemonium, quod Socrates sibi semper adesse dictitabat, ad eum dignitatis et potentiae gradum evexit, ut non modo Socrati res plane fortuitas praedicat, verum etiam discipu-

los eius arbitratu suo vel provehat in discendo vel remoretur. Hanc vero sententiam Platonis de ea re opinioni adeo contrariam ecquis sibi persuadebit ab ipso philosopho potuisse defendi atque peculiari libello illustrari? Hoc vero multo minus statuere licebit, ubi totam scriptionem, ut par est, ad Socratis defensionem pertinere iudicaverimus. Talis enim defensio profecto nihil habere potuit utilitatis, sed debuit potius confirmare accusatorum crimina, qui illum novos deos credere arguerent. Quae si vere disputavimus, consequitur, quod antea iudicavimus, ipsum scriptionis argumentum tale esse, quod in Platonem convenire nullo modo videatur.

Progredimur ad examinandam rationem, qua materies operis tractata est. Hic vero plura sunt, quae gravem censuram commereantur. Ante omnia notare licebit amfractuosam istam atque diffusam disserendi rationem, quae haud paucis in locis molesta accidit. Ea iam inde a principio libri p. 121. B, animadverti potest, ubi posteaquam Demodocus dixit Ἴωμεν δή, ὦ Σώκρατες, ambo se in viam dare et porticum ingredi existimandi sunt: quod dum faciunt, piscium ritu ne hiscunt quidem: sed confecto itinere iam rupto silentio Demodocus longam deblatterare instituit orationem, qua Socrati eleganter scilicet demonstrat procreationem liberorum esse facillimam, educationem eorum difficillimam. Sed eam garrulitatem sanequam parum elegantem nolumus nimis urgere, quam erunt qui in opere iuvenili, quale hoc Sochero et Knebelio visum est, excusandam arbitrentur. Luculentiora sunt vitia, quae, si quid iudicare possum, talem excusationem non habeant. Quorsum referendum est maxime illud, quod non pauca disputationi immiscentur, quae ad praesentem materiam nihil pertinent. Quid enim? narratiunculae illae de vatidica daemonii vi nonne prorsus absurde intrusae sunt? Enimvero rem si accurate perpenderis, eas videbis nihil prorsus valere ad demonstrandum id, cuius causa vel maxime interponuntur. Constituit Socrates, ut ipse fatetur, docere atque exponere penes daemonium esse, utrum discipuli sui in sapientiae studio proficiant necne. Hoc igitur ut clarum et perspicuum faciat, compluribus exemplis evincere studet saepenumero se daemonio instinctum familiaribus futura mala praedixisse. Verum hoc quid, obsecro, momenti facit ad illud, quod daemonium vult etiam in eos pluri-

mum posse, qui cum ipso conversentur? Sed nimirum artifex noster hanc declamandi opportunitatem nactus fabularum narrandarum opportunitatem noluit dimittere; quo factum est, ut res dissimillimas confuderit et narratiunculas iam per se superstitiosas et absurdas absurdius etiam inculcaverit. Similis ratio eorum est, quae extrema libri parte de Aristide narrantur. Qui quod perhibetur, posteaquam ad bellum profectus sit, colloquendi ac disserendi facultate defecisse, mirum est profecto, quod ista potissimum facultas commemoratur, quum Socratica disciplina longe aliam spectaverit disserendi rationem, quam quae ibi describitur confabulandi sollertia. Non minus absurde p. 128. B. Socrates ita loquens inducitur, ut artis amatoriae suae mentionem iniiciat: quae quorsum referri debeat, quia ex hoc hoc sermone minime intelligitur, nemo quisquam viri mentem assequetur, nisi qui vim et significationem amatoriae huius professionis iam ex aliis Platonis libris cognitam habuerit: quod certe in Theagem non convenire quilibet facile videbit. Sed morum notatio, ut de hac quoque aliquid dicamus, omnino parum est elegans atque subinde inficeta. Quis enim non miretur Theagem, vix puerili institutione egressum, necdum cum quoquam civilis prudentiae comparandae gratia versatum, tamen ita loquentem induci, ut Socratem noverit civilium virorum institutionem ac disciplinam admodum vilipendere, sibique de huius sententiae veritate persuaserit? Cui non Demodoci mores permiri videantur? qui quum olim summos magistratus magna cum laude gessisse dicatur, per totum librum eo sermone utitur, ut more rustici alicuius rhetorice balbutiat atque loquutiones ab opere agresti petitas ad taedium usque repetat. Sed omnium pessime Socratis adumbratum est ingenium. Hic enim non tam philosophi quam vatidicae alicuius anus partes agit. Nam quae de vi daemonii sui disputat, ea haudquaquam id spectant, ut faceta cum urbanitate simulet inscientiam, sed eo potius pertinent, ut daemonium ostendatur non modo ipsi futura portendere, sed etiam discipulis vel prosperos vel parum secundos in philosophia progressus afferre. Quod quis est quin Socratis Platonici persona prorsus indignum esse largiatur? Haec igitur atque alia similia nos quidem arbitramur apud prudentes viros eam vim habitura, ut huius operis fidem auctoritatemque, iam dudum suspectam illam, penitus infringant.

Tertium malae suspicionis argumentum in imitationis vestigiis positum esse diximus. Hic vero duo locorum genera discernenda sunt. In aliis enim tectior est imitatio callidoque artificio occultata; in aliis eadem tam aperta exstat, ut propemodum incurrat in oculos. Illius generis exempla sunt p. 123. C. E. quae adumbrata videntur ad Alcib. I. p. 125. B sqq., porro p. 126. D. quibuscum illa Men. p. 93. D sqq. Protag. p. 319. E sqq. Gorg. p. 518. C. Alcib. I. p. 118. C. contendisse iuvabit; p. 130. A. ubi respicitur Theaet. p. 150. E.; p. 130. B. qui locus inepte ex Symp. p. 175. D. E. expressus est; al. Sed nolumus omnia, quae leviorem habent imitationis suspicionem, enumerare. Nam gravissimum momentum ad litem diiudicandam duo loci faciunt p. 128. A. et 128. D., qui propemodum ad verba ex Apologia Socratis exscripti sunt. v. annot. Quod qui potuerit ab iis negligi vel excusari, qui nuper libri auctoritatem tueri studuerunt, vehementer miramur. Nam quemadmodum Platonem bene novimus haud raro easdem sententias simili modo repetere atque denuo inculcare; ita in iis operibus philosophi, de quorum fide certo constat, nullum usquam locum inveniri compertum habemus isto modo, hoc est iisdem verbis ac servato adeo anacolutho, iteratum. Iam quum hoc apertissimum sit servilis imitationis documentum, quid de iis locis statui oporteat, in quibus leviora sunt imitationis vestigia, non est quod moneamus. Verum utcunque de singulis iudicaveris, faciunt tamen haec omnia, ut librum non a Platone, sed ab alio scriptore consarcinatum esse suspicari cogamur. Sed satis de hac re: progredimur ad quartum νοθείας argumentum.

Etenim genus dicendi, quo scriptor utitur, etsi in universum satis castnm est atque probum, tamen subinde aliquas notas habet, quibus vel ab ipsius Platonis sermone, vel omnino a Graecitate, qualis eius aetate et paullo post viguit, facile dignoscatur. Quae quamquam numero paucae sunt, tamen pro exiguo libri ambitu videri possunt satis multae. Ita quod p. 121. A. ἰδιολογεῖσθαι dicitur sic, ut sit privatim cum aliquo colloqui, huius verbi usum antiquior certe Attica dialectus ignoravit: frequentavit citerior Graecitas, de qua consulas Dorvillium ad Charit. p. 451 ed. Lips. p. 548. et Suicerum Thes. Eccles. T. I. p. 1434. Ibid. B. τὸ φυτευθέν, quod propullulavit, contra Platonis loquendi

consuetudinem dicitur *βιῶναι*. Nam illa Timaei p. 77. C. nemo temere huc revocabit; ac multum etiam diversa sunt, quae legimus apud Ciceronem Tuscul. I. 24. tam natura putarem hominis vitam sustentari, quam vitis aut arboris: haec enim etiam dicimus vivere: id quod non obscurum erit utrumque locum diligenter examinantibus. Itaque ego in ea sententia sum, ut hanc loquutionem existimem scriptorem aliquem posterioris aetatis arguere parum eleganter rhetorissantem. Ibid. sect. C. nescio an praeter usum veterum Atticorum dicatur *τεκμαίρεσθαι ἀπό τινος εἴς τι*, concludere ex aliqua re aliquid. Apud Platonem quidem certe atque Xenophontem usitatum esse novimus tantum *τεκμαίρεσθαί τι ἐκ* vel *ἀπό τινος*. Pag. 122. D. offensioni est verbum *προςαγορεύειν*, pro quo Schleiermacherus non sine caussa idonea *ὀνομάζειν* vel *καλεῖν* requisivit. Eidem viro docto p. 123. C. merito suspecta fuit loquutio *κυβερνᾶν τὰ ἅρματα*, de cuius probitate nobis nec Knebelius persuasit, Graecis maximeque Atticis usitatum fuisse monens imaginibus a re nautica petitis uti. Enimvero in talibus usus loquendi accurate observandus est, ad cuius normam quae dubia sunt omnia exigi debent. Pag. 128. B. quid verba *ποιοῦμαι δεινὸς εἶναι* difficultatis habeant, non usquequaque intellectum est. Nam etsi *ποιοῦμαι* subinde sic dicitur, ut sit existimor, iudicor, veluti De Rep. VI. p. 498. A. *ἀπαλλάττονται οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι*. Ibid. VII. p. 538. C. *πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων*. Ibid. IX. p. 573. B. *ἐπιθυμίας ποιουμένας χρηστάς*: tamen quum per ipsam sententiam requiratur potius *οἴομαι* vel *προςποιοῦμαι*, quoniam Socrates ipse sibi solebat amandi artem vindicare, vix dubium esse videtur, quin homo noster *ποιοῦμαι* pro *προςποιοῦμαι* dicere ausus sit. Singularis usus loquendi est etiam p. 129. A. quo loco *εὐθὺ τοῦ δαιμονίου* est contra daemonii mandatum: quo modo qui loquutus sit, inter Platonis aequales novimus neminem, neque novit Ruhnkenius ad Tim. Gloss. p. 127. Sed satis haec sunto. Videmus enim vel ex his exemplis, quam parum sibi scriptor, ceteroquin satis cautus, temperaverit, quominus prava aetatis suae consuetudine deceptus insolentibus dictionibus, quae fraudis suspicionem possent excitare, abuteretur.

Atque his ita expositis non iam vereor, ne quis

reum indicta caussa a nobis condemnari arguat. Itaque actum est! ilicet!

Etsi vero omnia clamant detrahendum tandem Platonis nomen esse inepto tenebrioni, qui operis huius auctor fuit, tamen liber satis antiquus sit necesse est. Nam praeter Aelian. Varr. Hist. VIII. I. et personatum Plutarchum De Fato T. VIII. p. 367. ed. Reisk. eum etiam Thrasyllus apud Diogen. Laert. III. 57. et Dionysius Halic. T. V. p. 405. ed. Reisk. ad Platonem auctorem referunt. Ex quo perspicuum est, iam Augusti et Tiberii aetate vulgo ita iudicatum esse, ut pro opere Platonis haberetur. De Thrasyllo enim Scholiastes Iuvenalis ad Sat. VI. 576. p. 258. ed. Cramer. Thrasyllus multarum artium scientiam professus postremo se dedit Platonicae sectae ac deinde mathesi, qua praecipuo viguit apud Tiberium etc. v. Sueton. in Tiber c. 14. ibique Casaubon. Taciti Annal. VI. 20 sq. Fabricii Biblioth. Vol. III. p. 190. intpp. ad Dion. Cass. LV. p. 783. ed. Reimar. Quamquam veteres critici interdum etiam ea scripta in catalogos suos retulerunt, quae ipsis de fraude suspecta essent. Cuius rei exemplum Erastae praebent, quem librum Thrasyllus etsi teste Laertio II. 57. in tetralogias suas retulit, tamen eodem scriptore libr. IX. 37. narrante tamquam suppositicium in suspicionem adulterinae originis adduxit. Et fieri sane potest, ut nec Theagis nostri fides omnibus satis fuerit probata. Nam nec Maximus Tyrius, nec Plutarchus in disputationibus de genio Socratis eo usquam usi esse reperiuntur, quod sanequam esset mirabile, nisi res iam illius aetatis criticis suboluisset. Verum utcunque se habet, certe non erit iniucundum aut inutile, quantum quidem fieri possit, exquirere, in quaenam tempora foetus istius natalitia incidere existimanda sint.

Et illud quidem omnibus certum et perspicuum esse debet, librum verisimiliter eo tempore ab ignoto aliquo homine esse compositum, quo id genus narrationes de genio Socratis iam valde divulgatae erant ac studiose collectae. Quod quale fuerit, age paucis exquirere conemur. Possit igitur aliquis suspicari natum eum esse in ipsa Academia aetate Xenocratis vel proximo inde tempore Hunc enim philosophum accepimus doctrinam de daemonibus singulari studio tractavisse ac diligentius

explicare conatum esse: de qua re exposuit Wympersee Diatrib. De Xenocrate Chalcedon. p. 96 sqq. At eam suspicionem nos quidem vanam et inanem esse putamus. Neque enim Xenocrates ullo modo id egit, ut superstitiosas de divinandi facultate rationes commendaret, sed doctrinam de daemonibus ab ipso Platone profectam ita tractavit, ut eam vel populari religioni accommodare studeret, vel ad Pythagoreorum rationem referret et exigeret. Id quod satis certo colligitur ex Plutarcho De Isid. et Osir. p. 360. D. 361. B. De Defectu Oracul. p. 416. C. 419. A. et Stobaeo Eclogg. Phys. I. 3. p. 5 sq. ed. Heeren. Lustrantes autem omnem eorum ordinem, qui illi in Academia deinceps successerunt, neminem unum invenimus, qui videri possit ita in philosophando versatus esse, ut tales superstitionis foetus ullo modo foverit. Quocirca alibi quaerendae investigandaeque libri origines sunt. Quid multa? nos quidem penitus nobis persuasimus ortum illum esse eo demum tempore, quo doctrina Stoicorum viguit, et fortasse ab homine aliquo compositum, qui illorum scriptis de talibus rebus editis uteretur. Quod si quaeris unde coniiciamus, quum aliunde constat Stoicos τῇ μαντικῇ plurimum tribuisse, de qua re dixit Creuzerus Symbol. T. I. p. 215. ed. 2. tum gravem habemus nostrae coniecturae patronum ipsum Ciceronem. Is enim De Divinatione L. I. 3. de illorum hoc in genere studiis: Cratippus, familiaris noster, quem ego parem summis Peripateticis iudico, iisdem rebus fidem tribuit, reliqua divinationis genera reiecit. Sed quum Stoici omnia fere illa defenderent, quod et Zeno in suis commentariis quasi semina quaedam sparsisset et ea Cleanthes paullo uberiora fecisset; accessit acerrimo vir ingenio, qui totam de divinatione duobus libris explicavit sententiam, uno praeterea de oraculis, uno de somniis: quem subsequens unum librum Babylonius Diogenes edidit eius auditor; duo Antipater; quinque noster Posidonius." Idem L. I. 54. memoriae prodidit quod ad nostram rem sanequam facit plurimum. Antipatrum enim Tarsensem narrat librum scripsisse de iis, quae mirabiliter a Socrate divinata essent. Quod quale argumentum habuerit, ex illis ipsis historiolis perspicere licet, quas Tullius eo loco memo-

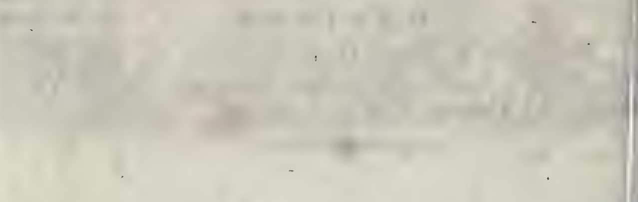
ravit. His enim expositis addit haec verba: permulta (eiusmodi) collecta sunt ab Antipatro: ut si non ipse sua ab illo sumserit, certe opus Antipatri consimiles narratiunculas continuisse indicaverit. Ciceroniana autem illa contemplantibus et cum iis quae in Theage leguntur contendentibus nobis fatemur suspicionem subortam esse, scriptorem Theagis sua ex eodem fonte, hoc est ex Antipatri opere, hausisse. Indidem fortasse fluxerunt quae habet Plutarchus De genio Socratis T. II. p. 1030. 1032. Sunt enim prorsus eiusdem farinae. Atque hoc si probabiliter disputavimus, dubium esse vix poterit, qua aetate adulterinus hic foetus, de quo quaeritur, in lucem editus sit. Antipater enim quum Panaetii doctor fuisse perhibeatur ac discipulus Diogenis Babylonii, floruit haud dubie circiter annum 150. a. Chr. n. Ex quo consequens est, ut Theagem primo fere ante aeram vulgarem saeculo natum esse credibile fiat. Quae ratio mirabiliter congruit cum iis, quae nuper de Alcibiade secundo exposuimus, quem librum item propter manifesta quae habet Stoicae disciplinae vestigia ad eandem aetatem revocavimus. Nec vero quisquam mirabitur talem dialogum tum temporis Platoni fuisse suppositum. Nam invaluerat iam inde a Ptolemaeorum aetate mos ille litteris perniciosissimus, ut scripta hominum obscurorum et ignobilium splendidis nominibus per fraudem attribuerentur: de qua re magnus Bentleius exposuit Opuscul. Crit. p. 155 sqq. ed. Lips. Quocirca verisimile est etiam Platoni inde ab illo tempore adscripta esse quae non ab ipso erant profecta: id quod fortasse turpis lucelli causa maxime ea aetate factitatum est, qua litterae Graecae Romanis innotuerant atque studiosius ab iis erant tractari coeptae.

Editus nuper separatim et peculiari opera illustratus est libellus ab Henrico Knebelio. Titulus libri hic est:

Platonis Dialogi tres, Theages, Amatores, Io. Prolegomenis et annotatione instruxit Henr. Knebel. Confluentibus. 1833. 8. Editio valde laudabilis, tironum usui destinata.

CODICES.

Bodleianus s. Clark. Coisl. (*Γ*). Vat. *Θ*. Ven. *ΞΣ*. Par. BCEF. Angel. Barberinus. Palat. (c). Vat. r. Vindobon. (1.) Florent. a. b. c. i. o.



Θ Ε Α Γ Η Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΑΓΗΣ.

Cap. I. Ὦ Σώκρατες, ἐδεόμην ἄττα σοι ἰδιο- 121
λογήσασθαι, εἰ σχολή. κἂν εἰ ἀσχολία δὲ μὴ πάνυ τις μεγάλη, ὅμως ἐμοῦ ἕνεκεν ποίησαι σχολήν.

ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως τυγχάνω σχολάζων, καὶ δὴ σοῦ γε ἕνεκα καὶ πάνυ. ἀλλ' εἴ τι βούλει λέγειν, ἔξεστιν.

ΔΗ. Βούλει οὖν δεῦρο εἰς τὴν τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου στοὰν ἐκποδὼν ἀποχωρήσωμεν;

ΣΩ. Εἴ σοι δοκεῖ.

P. 121. *κἂν εἰ ἀσχολία δὲ μὴ π.*] V. *κἂν ᾖ*, quod mutavi e Bodl. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BC. Flor. a. b. c. i. Vind. 1. aliis. Intellige *ἐστίν*. Vulgo erat *κἂν ᾖ*, quod recentiores editores omnes retinuerunt.

ἐμοῦ ἕνεκεν] Steph. cum Par. E. *ἕνεκα*.

P. 121. *ἄττα σοι ἰδιολογήσασθαι*] Ipsum sermonis principium arguit librum a scriptore aliquo posteriorum temporum litteris consignatum esse. Nam *ἰδιολογεῖσθαι* apud pristinae Graecitatis auctores frustra quaeras: quo tempore usu iam multum celebratum fuerit, docebit Suicerus Thes. Eccles. T. I. p. 1434. Cum proximis contendas illa Phaedon. p. 58. D. ubi Echecrates: *Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὖσα.* Cui Phaedo respondet: *ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους — ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον.*

εἰς τὴν τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου στοὰν] Exstructa haec porticus in Ceramico fuit prope statuam Iovis Eleutherii. v. Meurs. De Ceramic. c. 4.

B ΔΗ. Ἴωμεν δή, ὦ Σώκρατες. Πάντα τὰ φυτὰ κινδυνεύει τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν, καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα καὶ τὰ ζῶα, τά τε ἄλλα καὶ ἄνθρωπος. καὶ γὰρ ἐν τοῖς φυτοῖς ῥᾷστον ἡμῖν τοῦτο γίγνεται, ὅσοι τὴν γῆν γεωργοῦμεν, τὸ παρασκευάσασθαι πάντα τὰ πρὸ τοῦ φυτεύειν καὶ αὐτὸ τὸ φυτεῦσαι· ἐπειδὰν δὲ τὸ φυτευθὲν βιῷ, μετὰ τοῦτο θεραπεία τοῦ φύντος καὶ πολλὴ καὶ χαλεπὴ καὶ δύσκολος γίγνεται. οὕτω δὲ ἔχειν ἔοικε καὶ τὸ περὶ
C τῶν ἀνθρώπων· ἀπὸ τῶν ἐμαυτοῦ ἐγὼ πραγμάτων τεκμαίρομαι καὶ ἐς τἆλλα. καὶ γὰρ ἐμοὶ ἡ τοῦ

C. καὶ ἐς τἆλλα.] Sic codd. plurimi pro vulg. εἰς.

B. Ἴωμεν δή, ὦ Σώκρατες. — Πάντα τὰ φυτὰ] En artificis elegantiam sanequam admirabilem. Posteaquam enim Demodocus dixit Ἴωμεν δή, ὦ Σώκρατες: ambo se in viam dare et porticum ingredi cogitandi sunt. Hoc autem dum faciunt, piscium ritu ne hiscunt quidem. Sed itinere confecto iam repente Demodocus longam deblatterare instituit orationem, qua Socrati eleganter scilicet demonstrat facillimum esse liberos procreare; difficillimum eosdem educare et instituere.

Πάντα τὰ φυτὰ —] Φυτὰ quia complectuntur quidquid φύεται, recte deinde tanquam generis universi partes commemorantur τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα καὶ τὰ ζῶα, in quo nollem haesisset Schleiermacherus. Apte Heindorfius ad Sophist. p. 233. E. cum hoc loco contendit Legg. VI. p. 765. E. παντὸς δὴ φυτοῦ ἡ πρώτη βλάστη καλῶς ὁρμηθεῖσα πρὸς ἀρετὴν τῆς αὐτοῦ φύσεως κυριωτάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον τῶν τε ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζώων ἡμέρων καὶ ἀγρίων καὶ ἀνθρώπων. conf. Valcken. ad Eurip. Hippol. v. 630. Phileb. p. 22 B. (βίος) πᾶσι φυτοῖς καὶ ζώοις αἱρετός.

ἐπειδὰν δὲ τὸ φυτευθὲν βιῷ] Abhorrens a Platonis loquendi consuetudine loquutio scriptorem aliquem posterioris aetatis rhetorissantem arguit. Nam illa Timaei p. 77. C. nemo huc referet. Cicero Tuscul. I. 24 tam natura putarem hominis vitam sustentari, quam vitis aut arboris: haec enim etiam dicimus vivere.

C. ἀπὸ τῶν ἐμαυτοῦ — τεκμαίρομαι καὶ ἐς τἆλλα. H. e. καὶ εἰς τὰ τῶν ἄλλων. Hac verbi constructione autem neque Platonem uti meminimus neque alium quemquam bonae Graecitatis auctorem usum esse affirmare licet. Deinde paene ridiculum est et absurdum, quod homo noster profitetur sibi τὴν τοῦ υἱέος τουτουῒ εἴτε φυτείαν εἴτε παιδοποιΐαν πάντων ῥᾴστην γεγονέναι: quam sententiam etsi non diffitemur ad rem ipsam, de qua disputatur, necessario requiri, tamen Plato quin ca

υἱέος τουτουΐ, εἴτε φυτείαν εἴτε παιδοποιίαν δεῖ αὐτὴν ὀνομάζειν, πάντων ῥάστη γέγονεν, ἡ δὲ τροφὴ δύσκολός τε καὶ ἀεὶ ἐν φόβῳ περὶ αὐτοῦ δεδιότι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πολλὰ ἂν εἴη λέγειν, ἡ δὲ νῦν παροῦσα ἐπιθυμία τούτῳ πάνυ με φοβεῖ. ἔστι μὲν γὰρ οὐκ ἀγεννής, σφαλερὰ δέ. ἐπιθυμεῖ γὰρ δὴ οὗτος ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, ὥς φησι, σοφὸς γενέσθαι. δοκῶ γάρ μοι, τῶν ἡλικιωτῶν τινὲς αὐτοῦ καὶ δημωτῶν, εἰς τὸ ἄστυ καταβαίνοντες, λόγους τινὰς ἀπομνημονεύοντες διαταράττουσιν αὐτόν· οὓς ἐζήλωκε καὶ πάλαι μοι πράγματα παρέχει, ἀξιῶν D

οὐκ ἀγεννής] Unus ꝛ ἀγενής. male.

elegantius fuisset expressurus, haudquaquam dubitamus. Neque enim satisfacit Dionysius Halicarnass. Art. Rhetor. T. V. p. 405. ed. Reisk. ita scribens: Παρὰ Πλάτωνι ὁ Δημόδοκος λέγει πρὸς Σωκράτην· „ἐμοὶ γάρ, ὦ Σώκρατες, ἡ τούτου τοῦ παιδὸς εἴτε φυτείαν εἴτε παιδοποιίαν χρὴ φάναι.“ τοῦτο δὲ οὐ χρὴ νομίζειν, ὅτι μεγάλῃ τῇ φωνῇ χρῆται ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Δημόδοκος ἐργατικὸς καὶ γεωργός, φωνὰς ἀφίησι τῆς τέχνης. Sed talia quoniam sentiri magis quam perspicue explicari possunt, satis erit de hac re verbo monuisse. In proximis verborum iunctura haec est: ἡ δὲ τροφὴ δύσκολός τε καὶ ἀεὶ ἐν φόβῳ (γέγονε ἐμοὶ) περὶ αὐτοῦ δεδιότι. Itaque ἐν φόβῳ adiectivi circumloquutionem facit, de quo usu loquendi conf. Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 523. Schaefer. ad Long. p. 404.

πολλὰ ἂν εἴη λέγειν] Dictum non est ut Thucyd. I. 50. νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν. Herodot. VI. 109. ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλέειν. Ibid. VII. 207. ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι. Plat. Menex. p. 239. B. ὁ χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι. sed εἴη idem quod ἐξείη.

D. **δοκῶ γάρ μοι, τῶν ἡλικ.]** Similia collegi ad Gorg. p. 460. A. De Republ. VI. p. 507. D. Lysid. p. 206. C. p. 218. E. Lachet. p. 184. B. Nec tamen hic istud μοι caret offensione. Aliter certe Menon. p. 94 B. δοκῶ μέν, ἐβούλετο. Sophist. p. 231. D. δοκῶ μὲν γάρ, τὸ πρῶτον εὑρέθη — ἔμμισθος θηρευτής. Sophocl. Oed. Col. v. 995. δοκῶ μέν, εἴπερ ζῆν φιλεῖς, τὸν αἴτιον τίνοι' ἄν. Theocrit. IX. v. 136. δοκέω δ', ἔπος οὐκ ἀπόβλητον φθέγξομαι. Corrigendum igitur cum Stephano δοκεῖ γάρ μοι, sicut est Protagor. p. 314. D. δοκεῖ οὖν μοι, ὁ θυρωρός, εὐνοῦχός τις, κατήκουεν ἡμῶν. Aliter μοι eliminari oportet, nisi forte ipsum scriptorem malis accusare inertiae. Frustra Knebel vulgatum tueri conatus est.

εἰς τὸ ἄστυ καταβαίνοντες] Itaque Theoges ad Piraeeum habitavisse existimandus est. v. De Republ. in.

ἐπιμεληθῆναί με ἑαυτοῦ καὶ χρήματα τελέσαι τινὶ τῶν σοφιστῶν, ὅςτις αὐτὸν σοφὸν ποιήσει. ἐμοὶ δὲ τῶν μὲν χρημάτων καὶ ἔλαττον μέλει, ἡγοῦμαι δὲ τοῦτον οὐκ εἰς μικρὸν κίνδυνον ἰέναι οἷ σπεύ-
122 δει. τέως μὲν οὖν αὐτὸν κατεῖχον παραμυθούμενος· ἐπειδὴ δὲ οὐκέτι οἷός τέ εἰμι, ἡγοῦμαι κράτιστον εἶναι πείθεσθαι αὐτῷ, ἵνα μὴ πολλάκις ἄνευ ἐμοῦ συγγενόμενός τῳ διαφθαρῇ. νῦν οὖν ἥκω ἐπ' αὐτὰ ταῦτα, ἵνα τῳ τούτων τῶν σοφιστῶν δοκούντων εἶναι συστήσω τουτονί. σὺ οὖν ἡμῖν εἰς καλὸν παρεφάνης, ᾧ ἂν ἐγὼ μάλιστ' ἐβουλόμην περὶ τῶν τοιούτων μέλλων πράξειν συμβουλεύσασθαι. ἀλλ' εἴ τι ἔχεις συμβουλεύειν ἐξ ὧν ἐμοῦ ἀκήκοας, ἔξεστί τε καὶ χρή.

B Cap. II. ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δή, ὦ Δημόδοκε, καὶ λέγεταί γε συμβουλὴ ἱερὸν χρῆμα εἶναι. εἴπερ

D. ὅςτις αὐτὸν σοφὸν π.] Male plurimi libri, inter quos est etiam Bodl. et Vat. Θ., αὐτῶν.

P. 122. B. καὶ αὕτη ἂν εἴη] V. αὐτή, quod e Bodl. Coisl. Ven. Ξ. Par. CF. Vind. 1. Florr. b. c. aliis emendatum est.

τινὶ τῶν σοφιστῶν ὅςτις αὐτὸν] Ὅςτις ita post τις illatum illustravit Elmsleius ad Eurip. Med. v. 775. qui inter alia memorat Aristoph. Eccles. v. 477. ἆρ' ἔστι τῶν ἀνδρῶν τις, ἡμῖν ὅςτις ἐπακολουθεῖ.

ἰέναι οἷ σπεύδει] eum non in parvum ire periculum illuc, quo tendit; h. e. illuc euntem, quo tendit. Noli tamen ἰόντα cum nupero libri interprete omissum putare, quod, si verum quaerimus, iam inest in infinitivo ἰέναι.

P. 122. συστήσω τουτονί] Proprium hoc in genere vocabulum, quo utitur etiam infra p. 123. A. B. Usum eius iam ad Lachetem et Charmidem notavimus. Deinde εἰς καλὸν est opportune, ut sexcenties.

ἔξεστί τε καὶ χρή] V. ad Menex. p. 236. E.

B. συμβουλὴ ἱερὸν χρῆμα εἶναι] Scholiastes: παροιμία ἐπὶ τῶν καθαρῶς καὶ ἀδόλως συμβουλευσάντων. δεῖ γὰρ τὸν συμβουλεύοντα μὴ τὸ ἴδιον σκοπεῖν· τὸ γὰρ ἱερὸν οὐδενὸς ἴδιον, ἀλλὰ τῶν χρωμένων ἐστὶ κοινόν· ἐπειδὴ καταφεύγουσιν, ὥςπερ εἰς τὰ ἱερὰ θέλοντες συμβουλεύεσθαι οἱ ἄνθρωποι, προςήκει οὖν τοῖς συμβουλεύουσιν ἀψευδεῖν καὶ τὰ βέλτιστα κατὰ τὴν αὑτῶν γνώμην συμβουλεύειν. ἄλλοι δέ φασιν ἔπαινον φέρειν τῆς συμβουλῆς τὴν παροιμίαν· εἶναι γὰρ αὐτὴν θείαν καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον. μέμνηται δ' αὐτῆς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀμφιαράῳ. Proverbium ex Epicharmo refert Zenodotus. Respicitur Epist. Plat. V. in. δίκαιος δὲ εἰμὶ καὶ ξενικὴν καὶ ἱερὰν συμβουλὴν λεγομένην ξυμβου-

οὖν καὶ ἄλλη ἡτισοῦν ἐστὶν ἱερά, καὶ αὕτη ἂν εἴη, περὶ ἧς σὺ νῦν συμβουλεύει· οὐ γάρ ἐστι περὶ ὅτου θειοτέρου ἂν ἄνθρωπος βουλεύσαιτο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὑτοῦ καὶ τῶν αὑτοῦ οἰκείων. πρῶτον μὲν οὖν ἐγώ τε καὶ σὺ συνομολογήσωμεν, τί ποτε οἰόμεθα τοῦτο εἶναι, περὶ οὗ βουλευόμεθα. μὴ γὰρ πολλάκις ἐγὼ μὲν ἄλλο τι αὐτὸ ὑπολαμβάνω, σὺ δὲ ἄλλο, C κἄπειτα πόῤῥω που τῆς συνουσίας αἰσθώμεθα γελοῖοι ὄντες, ἐγώ τε ὁ συμβουλεύων καὶ σὺ ὁ συμβουλευόμενος, μηδὲν τῶν αὐτῶν ἡγούμενοι.

ΔΗ. Ἀλλά μοι δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες, καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως.

ΣΩ. Καὶ λέγω γε ὀρθῶς, οὐ μέντοι παντάπασί γε· σμικρὸν γάρ τι μετατίθεμαι. ἐννοῶ γάρ, μὴ καὶ ὁ μειρακίσκος οὗτος οὐ τούτου ἐπιθυμῇ, οὗ

C. οὐ τούτου ἐπιθυμῇ] ἐπιθυμεῖ Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. BCEF. Flor. a. b. c. i. o. Vind. 1. alii. At sequitur ὦμεν. Vides igitur non temere ubique vel optimorum librorum scripturam sequendam esse.

λέγειν. conf. Schott. ad Zenob. Proverb. Centur. IV. 40. Alberti ad Hesychium Vol. II. p. 27. Ad proxima conferas Phaedon. p. 66 A. ἆρ' οὐχ οὗτός ἐστιν, ὦ Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος; ubi multa id genus collegit Heindorf., quibus adde Aristoph. Nubb. v. 355. εἴπερ τινὶ κἄλλῳ, ῥήξατε κἀμοὶ φωνήν. Xenoph. Cyr. V. 1, 6. εἴ τις καὶ ἄλλος ἀνήρ, καὶ ὁ Κῦρος ἄξιός ἐστι θαυμάζεσθαι Ibid III. 3, 42. συμφέρει δ' ὑμῖν, εἴπερ τῳ καὶ ἄλλῳ, τὸ νικᾶν, καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν. Memor. III. 6, 2. Anabas. I. 3, 15. II. 4, 6. Sympos. II. 6 Schaefer. ad Sophocl. Oed. Col. v. 734. et 1663. Matthiae Gr. Ampl. T. II. p. 1250. Pro vulg. καὶ αὐτὴ usus loquendi καὶ αὕτη postulabat.

C. πόῤῥω που τῆς συνουσίας] h. e. in nostro sermone iam multum progressi. Noli προβεβηκότες aut tale quippiam cum nupero editore omissum putare. Nam prorsus eodem modo haec ita dicuntur, ut Sympos. p. 217. D. διελεγόμην πόῤῥω τῶν νυκτῶν. Quocirca frustra hoc et similibus locis utaris ad explicanda illa De Rep. IX. p. 581. E., quae nec Schneiderus omnino expedivit.

δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν, ὦ Σ., καὶ ποιεῖν χρή] De hac loquendi forma in dialogis Platonis et Luciani frequenter usurpata conf. ad Phaedrum p. 275. C. et Hipp. min. p. 367. B.

ἐννοῶ γάρ, μὴ καὶ ὁ μ.] V. ad Remp. X. p. 609. C. Hipp. mai. p. 300. D. Phaedr. p. 260. A.

ἡμεῖς αὐτὸν οἰόμεθα ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἑτέρου, εἶτ'
D αὖ ἡμεῖς ἔτι ἀτοπώτεροι ὦμεν περὶ ἄλλου του βουλευόμενοι. ὀρθότατον οὖν μοι δοκεῖ εἶναι ἀπ' αὐτοῦ τούτου ἄρχεσθαι, διαπυνθανομένους, ὅ τι καὶ ἔστιν οὗ ἐπιθυμεῖ.

ΔΗ. Κινδυνεύει γοῦν οὕτω βέλτιστον εἶναι ὡς σὺ λέγεις.

Cap. III. ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι, τί καλὸν ὄνομα τῷ νεανίσκῳ; τί αὐτὸν προσαγορεύωμεν;

ΔΗ. Θεάγης ὄνομα τούτῳ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καλόν γε, ὦ Δημόδοκε, τῷ υἱεῖ τὸ ὄνομα ἔθου καὶ ἱεροπρεπές. Εἰπὲ δὴ ἡμῖν, ὦ Θέαγες, ἐπι-
E θυμεῖν φῂς σοφὸς γενέσθαι, καὶ ἀξιοῖς σου τὸν πατέρα τόνδε ἐξευρεῖν ἀνδρός τινος συνουσίαν τοιούτου, ὅςτις σε σοφὸν ποιήσει;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Σοφοὺς δὲ καλεῖς πότερον τοὺς ἐπιστήμονας, περὶ ὅτου ἂν ἐπιστήμονες ὦσιν, ἢ τοὺς μή;

D. *τί αὐτὸν προςαγορεύωμεν;*] Vulg. προςαγορεύομεν e Bodl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. BCF. Flor. a. b. c. i. o. aliis, mutatum.

E. *οἱ ἄλλοι πεπαίδευνται*] V. παιδεύονται, quod e

D. *τί καλὸν ὄνομα τῷ νεανίσκῳ;*] Quum deinde respondeat καλόν γε τῷ υἱεῖ τὸ ὄνομα ἔθου, vehementer displicet quod nunc interrogat: *τί καλὸν ὄνομα;* Satis erat quaerere: τί ὄνομα αὐτῷ; Praeterea Schleiermacherus non sine causa offendit in verbis: τί αὐτὸν προςαγορεύωμεν. Nam usus loquendi Platonicus postulabat sane: τί αὐτὸν ὀνομάζωμεν; vel καλῶμεν; si quidem προςαγορεύειν fere usurpatur, ubi de alicuius munere, negotio, virtute, sermo est. Phileb. p. 12. B. καὶ νῦν τὴν μὲν Ἀφροδίτην ὅπῃ ἐκείνῃ φίλον, ταύτῃ *προςαγορεύω.* ubi de voluptatis nomine agitur. Ibid. p. 13. A. ὅτι *προςαγορεύεις* αὐτὰ ἀνόμοια ὄντα ἑτέρῳ ὀνόματι. De Rep. I. p. 340. E. τὸ δὲ, οἶμαι, ἕκαστος τούτων, καθόσον τοῦτ' ἐστὶν ὃ *προςαγορεύομεν* αὐτόν, οὐδέποτε ἁμαρτάνει. De Rep. V. p. 463. A. τί ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας *προςαγορεύει;* Ibid. X p. 597. E. τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ μετριώτατ' ἂν *προςαγορεύεσθαι* μιμητής, οὗ ἐκεῖνοι δημιουργοί. Sophist. p. 224. B. οὐκοῦν καὶ τὸν μαθήματα ξυνωνούμενον — ταὐτὸν *προςερεῖς* ὄνομα; ol.

E. *οἱ τῶν καλῶν κἀγαθῶν πατέρων*] καλοὶ κἀγαθοὶ

ΘΕ. Τοὺς ἐπιστήμονας ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἐδιδάξατό σε ὁ πατὴρ καὶ ἐπαίδευσεν ἅπερ ἐνθάδε οἱ ἄλλοι πεπαίδευνται, οἱ τῶν καλῶν κἀγαθῶν πατέρων υἱεῖς, οἷον γράμματά τε καὶ κιθαρίζειν καὶ παλαίειν καὶ τὴν ἄλλην ἀγωνίαν;

ΘΕ. Ἐμέ γε.

ΣΩ. Ἔτι οὖν οἴει τινὸς ἐπιστήμης ἐλλείπειν, 123
ἧς προσήκει ὑπὲρ σοῦ τὸν πατέρα ἐπιμεληθῆναι;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τίς ἐστιν αὕτη; εἰπὲ καὶ ἡμῖν, ἵνα σοι χαρισώμεθα.

ΘΕ. Οἶδε καὶ οὗτος, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πολλάκις ἐγὼ αὐτῷ εἴρηκα· ἀλλὰ ταῦτα ἐξεπίτηδες πρὸς σὲ λέγει, ὡς δὴ οὐκ εἰδὼς οὗ ἐγὼ ἐπιθυμῶ. τοιαῦτα γὰρ ἔτι καὶ ἕτερα καὶ πρὸς ἐμὲ μάχεταί τε καὶ οὐκ ἐθέλει με οὐδενὶ συστῆσαι.

Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΣΞ. Par. BC. Flor. a. b. c. i. Vind. I. al. mutatum.

P. 123. ἔτι καὶ ἕτερα] καὶ ἕτερα om. Bodl. Vat. Θ. In Vind. I. καί abest.

ratione ordinis habita saepe sunt nobiles s. optimates, qui plebi opponuntur et hominibus illiberalibus. Xenoph. Hellen. II. 3, 12. οὓς ᾔδεσαν πάντες ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἀπὸ συκοφαντίας ζῶντας καὶ τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς βαρεῖς ὄντας. Ibid. §. 15. εἴ τις ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ δήμου, τοὺς δὲ καλοὺς κἀγαθοὺς μηδὲν κακὸν εἰργάζετο. Ibid. §. 38. et 49. Plutarch. Vit. Pericl. p. 158. B. οὐ γὰρ εἴασε τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς καλουμένους — συμμεμῖχθαι πρὸς τὸν δῆμον. Et sic ipse Plato De Rep. VIII. p. 569. A. ἵνα ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κἀγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθείη. Quid sit, quod pueri ingenui discere debuerint, optime perspicies e loco Protagorae p. 325. D sqq. coll. Aristoph. Nubb. v. 955 — 980. cum interprett. — πεπαίδευνται, semper et instituti sunt et instituuntur, i. e. institui solent.

P. 123. ἀλλὰ ταῦτα ἐξεπίτηδες πρὸς σὲ λέγει] Quod puerulus ait hanc ipsius patris sententiam esse, qui tamen antea Socrati satis dilucide, quid rei esset, exposuit; nisi Demodocus illa existimandus est ita cum Socrate communicavisse, ut Theages non audierit, pertinent haec verba

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἔμπροσθέν σοι ἦν πρὸς τοῦ-
B τον ῥηθέντα ὥςπερ ἄνευ μαρτύρων λεγόμενα· νυνὶ δὲ ἐμὲ ποίησαι μάρτυρα, καὶ ἐναντίον ἐμοῦ κάτειπε, τίς ἐστιν αὕτη ἡ σοφία, ἧς ἐπιθυμεῖς. φέρε γάρ, εἰ ἐπεθύμεις ταύτης, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τὰ πλοῖα κυβερνῶσι, καὶ ἐγώ σε ἐτύγχανον ἀνερωτῶν· Ὦ Θέαγες, τίνος ἐνδεὴς ὢν σοφίας μέμφει τῷ πατρί, ὅτι οὐκ ἐθέλει σε συνιστάναι παρ' ὧν ἂν σὺ σοφὸς γένοιο; τί ἄν μοι ἀπεκρίνω; τίνα αὐτὴν εἶναι; ἆρα οὐ κυβερνητικήν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ δὲ ἐπιθυμῶν ταύτην τὴν σοφίαν εἶναι
C σοφός, ᾗ τὰ ἅρματα κυβερνῶσιν, εἶτ' ἐμέμφου τῷ πατρί, ἐμοῦ αὖ ἐρωτῶντος τίς ἐστιν αὕτη ἡ σοφία, τίνα ἂν ἀπεκρίνω αὐτὴν εἶναι; ἆρ' οὐχὶ ἡνιοχικήν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἧς δὲ δὴ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν, πότερον ἀνώνυμός τίς ἐστιν, ἢ ἔχει ὄνομα;

ΘΕ. Οἶμαι ἔγωγε ἔχειν.

B. *νυνὶ δὲ ἐμὲ*] V. *νῦν*, quod e Bodl. Ven. ΞΣ. Par. B. Vind. 1. Flor. a. b. c. i. mutatum.

εἰ ἐπεθύμεις] Sic Coisl., quod restituendum vidit Schleiermacher. Vulgo erat *ἐπιθυμεῖς*.

ἐτύγχανον ἀνερωτῶν] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. BCF. Vind. 1. Flor. a. b. c. o. al. Legebatur *ἐρωτῶν*.

haud dubie eo, quod ipse Demodocus antea iudicaverat mentem pueruli diligentius explorandam esse, ne forte aliquid optaret, quod ipse minime suspicaretur. Postremam rationem etiam Knebelio placuisse video. Facile vero apparet Demodocum alio tempore eam ignorantiam simulavisse, ut scilicet puerulum illuderet. Quocirca hic recte nunc dicit: ista deliberato consilio loquitur pater, quasi scilicet nesciat, quid ego mihi exoptem: nam etiam alia similia proferens mihi adversatur nec me cuiquam vult tradere in disciplinam. In quibus verbis accusativus *τοιαῦτα ἔτι καὶ ἕτερα* absolute positus est. Neque enim assentior Knebelio *λέγων* supplendum putanti.

εἰ ἐπεθύμεις — τί ἂν ἀπεκρίνω;] Imperfecti et aoristi in enuntiatis hypotheticis consociationem ad Gorg. p. 447.

Cap. IV. ΣΩ. *Πότερον οὖν αὐτὴν μὲν οἶσθα, οὐ μέντοι τό γε ὄνομα, ἢ καὶ τὸ ὄνομα;*

ΘΕ. *Καὶ τὸ ὄνομα ἔγωγε.*

ΣΩ. *Τί οὖν ἐστιν; εἰπέ.*

ΘΕ. *Τί δὲ ἄλλο, ὦ Σώκρατες, αὐτῇ ὄνομά τις φαίη ἂν εἶναι ἀλλ' ἢ σοφίαν;* D

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ ἡ ἡνιοχεία σοφία ἐστίν; ἢ ἀμαθία δοκεῖ σοι εἶναι;*

ΘΕ. *Οὐκ ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Ἀλλὰ σοφία;*

ΘΕ. *Ναί.*

ΣΩ. *Ἧι τί χρώμεθα; οὐχ ᾗ ἵππων ἐπιστάμεθα ζεύγους ἄρχειν;*

ΘΕ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ ἡ κυβερνητικὴ σοφία ἐστίν;*

ΘΕ. *Ἔμοιγε δοκεῖ.*

ΣΩ. *Ἆρ' οὐχ αὕτη, ᾗ πλοίων ἐπιστάμεθα ἄρχειν;*

παρ' ὧν ἂν σὺ σοφὸς γ.] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Vind. 1. alii plurimi. Vett. editt. ᾧ.

τίνα αὐτὴν εἶναι;] V. *τίνα ταύτην αὐτὴν εἶναι* quod ex iisdem fere libris correctum.

D. *Οὐκοῦν καὶ ἡ ἡνιοχεία*] Sic Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCF. Vind. Flor. a. b. c. o. Angel. Barb. Pal. Vulgo *ἡνιοχία*.

Ἆρ' οὐχ αὕτη] Sic corr. Par. F. pro vulg.

C. Euthyphr. p. 12. C. Men. p. 72. B. Symp. p. 199. D. Ion. p. 540. D. al. notavimus. Male vulgo scribebatur *ἐπιθυμεῖς*, quod primus correxit Schleiermacherus.

C. *ᾗ τὰ ἅρματα κυβερνῶσιν*] Schleiermacherus Platonem putat vix dicturum fuisse *κυβερνᾶν τὰ ἅρματα*. Et fateor nec mihi aliud huius dictionis exemplum in promtu esse. Nec placet haec eiusdem verbi in re dissimili iteratio. Idem vir doctus totum hunc qui sequitur locum adumbratum esse censet ad eorum exemplum, quae Alcibiad. I. p. 125. B sqq. leguntur. Et certe est aliqua utriusque loci similitudo, maxime p. 123. E. sqq. et p. 135. B sqq., quanquam non tanta illa, ut scriptori nostro certo liceat affirmare Alcibiadem ob oculos versatum esse. Itaque harum rerum iudicium in medio relinquendum.

ΘΕ. Αὕτη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἧς δὲ δὴ σὺ ἐπιθυμεῖς, ἡ σοφία τίς ἐστιν; ἢ τίνος ἐπιστάμεθα ἄρχειν;

E ΘΕ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἣ τῶν ἀνθρώπων.

ΣΩ. Μῶν ἣ τῶν καμνόντων;

ΘΕ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἰατρικὴ γὰρ αὕτη ἐστίν. ἦ γάρ;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ἣ τῶν ᾀδόντων ἐπιστάμεθα ἐν τοῖς χοροῖς ἄρχειν;

ΘΕ. Οὔ.

ΣΩ. Μουσικὴ γὰρ αὕτη γε.

ΘΕ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλ' ἣ τῶν γυμναζομένων ἐπιστάμεθα ἄρχειν;

ΘΕ. Οὔ.

ΣΩ. Γυμναστικὴ γὰρ αὕτη γε.

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ἣ τῶν τί ποιούντων; προθυμοῦ εἰπεῖν, ὥςπερ ἐγὼ σοὶ τὰ ἔμπροσθεν.

124 ΘΕ. Ἧι τῶν ἐν τῇ πόλει, ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν τῇ πόλει εἰσὶ καὶ οἱ κάμνοντες;

E. *Μουσικὴ γὰρ αὕτη γε.*] Sic corr. Par. F. pro vulg. *Μουσικῆς*, quod etiam Bekkerus mutavit.

D. *Ἧς δὲ δὴ σὺ ἐπιθυμεῖς, ἡ σοφία τίς ἐστιν;*] H. e. *αὕτη δὲ ἡ σοφία, ἧς σὺ ἐπ., τίς ἐστιν;* V. ad Apol. p. 20. E.

P. 124. *Οὐδέ γε — οὐ ταύτην λέγεις*] Ponitur interdum *οὐδὲ* vel *οὐ* ita, ut interiectis aliquot verbis negatio apud verbum repetatur. De Republ. IV. p. 426. B. *οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη τοιοῦτον ποιῇ, οὐκ ἐπαινέσει.* Euthyphron. p. 4. D. *ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὥς φασιν ἐκεῖνοι, οὔτ' εἰ ὅ τι μάλιστα ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε*

ΘΕ. Ναί, ἀλλ' οὐ τούτων λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ πόλει.

ΣΩ. Ἆρά γε μανθάνω ἣν λέγεις τέχνην; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν οὐχ ᾗ τῶν θεριζόντων ἐπιστάμεθα ἄρχειν καὶ τῶν τρυγώντων καὶ τῶν φυτευόντων καὶ σπειρόντων καὶ ἀλοώντων· αὕτη μὲν γὰρ γεωργική, ᾗ τούτων ἄρχομεν. ἦ γάρ;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε ᾗ τῶν πριζόντων καὶ τρυπώντων καὶ ξεόντων καὶ τορνευόντων ξυμπάντων ἐπιστάμεθα ἄρχειν, οὐ ταύτην λέγεις· αὕτη μὲν γὰρ οὐ τεκτονική; B

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως ᾗ τούτων τε πάντων καὶ αὐτῶν τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν δημιουργῶν ἁπάντων καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ταύτην ἴσως λέγεις τὴν σοφίαν.

ΘΕ. Ταύτην πάλαι, ὦ Σώκρατες, βούλομαι λέγειν.

Cap. V. ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, Αἴγισθος ὁ Ἀγαμέμνονα ἀποκτείνας ἐν Ἄργει ἆρα τούτων ἦρχεν C ὧν σὺ λέγεις, τῶν τε δημιουργῶν καὶ ἰδιωτῶν καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ξυμπάντων, ἢ ἄλλων τινῶν;

ΘΕ. Οὔκ, ἀλλὰ τούτων.

P. 124. *καὶ ἀλοώντων*] ἀλοώντων Bodl.

B. *αὕτη μὲν γὰρ οὐ τ.*] μὲν additum est e Coisl. Vat. Θ. Par. BC. Ven. ΞΣ. Ang. Barb. Pal. Vind. Flor. a. b. c.

ὄντος τοῦ ἀποθανόντος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου. Lucian. Somn. §. 17. οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον — καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὡς ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν — διεξῄει. Ex oratoribus atque tragicis nonnulla collegerunt Bremi ad Aeschin. c. Ctesiph. p. 325. huius bibl. et Erfurdt. ad Soph. Antigon. v. 5 et 6.

καὶ τῶν ἰδιωτῶν] Hoc loco ἰδιῶται quia opponuntur τοῖς δημιουργοῖς, omnino interpretandi sunt artium imperiti; de qua loquendi ratione v. ad Sympos. p. 178. B. Phaedr. p. 258. D. Ion. p. 531. C. al.

ΣΩ. Τί δὲ δή; Πηλεὺς ὁ Αἰακοῦ ἐν Φθίᾳ οὐ τῶν αὐτῶν τούτων ἦρχεν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Περίανδρον δὲ τὸν Κυψέλου ἄρχοντα ἐν Κορίνθῳ ἤδη ἀκήκοας γενέσθαι;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐ τῶν αὐτῶν τούτων ἄρχοντα ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει;

D ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; Ἀρχέλαον τὸν Περδίκκου, τὸν νεωστὶ τούτων ἄρχοντα ἐν Μακεδονίᾳ, οὐ τῶν αὐτῶν ἡγεῖ τούτων ἄρχειν;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἱππίαν δὲ τὸν Πεισιστράτου ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄρξαντα τίνων οἴει ἄρξαι; οὐ τούτων;

ΘΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

C. *Τί δὲ δή;*] *Τί δαὶ δή;* Vat. Θ. Ven. Ξ. et corr. Bodl. probante Bekkero. v. ad Phileb. p. 6.

ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ.

D. *τὸν νεωστὶ τούτων ἄρχοντα*] De hoc plura leguntur Gorg. p. 471. D sqq. ubi v. annotat. Imperium Macedoniae adeptus est exeunte Olymp. 91. h. e. 413. a. Chr. Quum vero infra p. 129. D. expeditionis a Thrasyllo in Ioniam susceptae mentio iniiciatur, quae incidit in Olymp. 92. 4. = a. 409. a. Chr. n., colloquium eo ipso anno habitum fingi apparebit locum illum diligenter excutientibus. Itaque istud *νεωστὶ* de quatuor annorum spatio intelligendum, in quo non est cur haereamus, quandoquidem eiusmodi vocabula modo de longiore modo de breviore tempore usurpantur. Sed non sine causa viri docti offenderunt in pronomine *τούτων*, quod Stephanus, Schleiermacherus, Beckius, Knebelius iudicarunt expungi oportere. Mihi *τοῦτον* reponendum videtur.

Εἴποις ἂν οὖν μοι, τίνα ἐπών. — Ἀμφίλυτος;] „Quum antea tyrannorum nomina otiose cumulata sint, tum hoc loco Bacis, Sibylla et Amphilytus inepte commemorantur; quorum nomen difficilius etiam fuit indicare, quam tyrannorum." Schleierm. Non absurde tamen Knebelius ita excusat scriptorem, ut Socratem moneat non id agere, ut iuveni faciliorem reddat responsionem, sed ut eum cogat verum nomen sine ambagibus eloqui. De Sibyllis nota sunt omnia. Hoc

ΣΩ. Εἴποις ἂν οὖν μοι τίνα ἐπωνυμίαν ἔχει Βάκις τε καὶ Σίβυλλα καὶ ὁ ἡμεδαπὸς Ἀμφίλυτος;

ΘΕ. Τίνα γὰρ ἄλλην, ὦ Σώκρατες, πλήν γε χρησμῳδοί;

ΣΩ. Ὀρθῶς λέγεις. ἀλλὰ καὶ τούσδε μοι οὕτω πειρῶ ἀποκρίνασθαι, τίν' ἐπωνυμίαν ἔχει Ἱππίας καὶ Περίανδρος διὰ τὴν αὐτὴν ἀρχήν; E

ΘΕ. Οἶμαι μὲν τύραννοι· τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅστις ἐπιθυμεῖ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ πόλει ξυμπάντων ἄρχειν, τῆς αὐτῆς ἀρχῆς τούτοις ἐπιθυμεῖ, τυραννικῆς, καὶ τύραννος εἶναι;

ΘΕ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ταύτης ἐπιθυμεῖν σὺ φῄς;

ΘΕ. Ἔοικέ γε ἐξ ὧν ἐγὼ εἶπον.

ΣΩ. Ὦ μιαρέ, τυραννεῖν ἄρα ἡμῶν ἐπιθυμῶν

Par. BC. Barb. Ang. Vind. Flor. a. b. c., quorum tamen nonnulli *αὐτοῦ* habent. Vulgo erat *ἐν τῇ αὐτῇ π.*

D. *Τί δέ; Ἀρχ.*] *δαί*; Bodl. corr. Coisl. Vat. Θ. Ven. Ξ.

loco quod una tantum memoratur, de Erythraea cogitari oportet, quam una cum Bacide et Amphilyto memorat etiam Themistius p. 55. ed. Dind. Bacis intelligaturne Boeotius an Arcas, non definiam: Atheniensem non intelligi perspicitur ex additis verbis: *καὶ ὁ ἡμεδαπὸς Ἀμφίλυτος*. De vatibus Bacidis nomine insignitis exposuit Wesseling. ad Herodot. VIII. 20. Amphilytus Acarnan fuisse narratur Herodot. I. 62. ubi v. Wesseling. Quod igitur hoc loco *ἡμεδαπὸς* vocatur, aut inde explicari oportet, quod diu Athenis commoratus est, aut ita conciliandum est cum Herodoti fide, ut in huius libris *Ἀχαρνεὺς* potius cum Valckenario et Schaefero quam *Ἀκαρνὰν* legatur. Ceterum Bacidis et Amphilyti oracula memorant etiam Themistius Orat. III. p. 55. ed. Dindorf. et Aristides Vol. I. p. 567. ed. Dind. qui hunc locum ab oculos habuerunt.

πλήν γε χρησμῳδοί] Sic paullo post, *οἶμαι μὲν τύραννοι*, sc. *ἐπωνυμίαν ἔχουσι*, i. e. *καλοῦνται*. conf. Matthiae Gr. §. 308.

E. *Ὦ μιαρέ, τυραννεῖν ἄρα —*] Recte observavit Knebelius non esse, cur in hoc loco cum Schleiermachero haereamus, siquidem Socrates primum se puero succensere simulat; deinde vero iocans ad Demodocum se convertit, qui item iocose respondet.

125 πάλαι ἐμέμφου τῷ πατρί, ὅτι σε οὐκ ἔπεμπεν εἰς διδασκάλου τυραννοδιδασκάλου τινός; Καὶ σύ, ὦ Δημόδοκε, οὐκ αἰσχύνει πάλαι εἰδὼς οὗ ἐπιθυμεῖ οὗτος; καὶ ἔχων ὅθι πέμψας αὐτὸν δημιουργὸν ἂν ἐποίησας τῆς σοφίας ἧς ἐπιθυμεῖ, ἔπειτα φθονεῖς τε αὐτῷ καὶ οὐκ ἐθέλεις πέμπειν; ἀλλὰ νῦν — ὁρᾷς; — ἐπειδὴ ἐναντίον ἐμοῦ κατείρηκέ σου, κοινῇ βουλευώμεθα ἐγώ τε καὶ σύ, ἐς τίνος ἂν αὐτὸν πέμποιμεν καὶ διὰ τὴν τίνος συνουσίαν σοφὸς ἂν γένοιτο τύραννος;

B ΔΗ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, βουλευώμεθα δῆτα, ὡς δοκεῖ γέ μοι βουλῆς δεῖν περὶ τούτου οὐ φαύλης.

Cap. VI. ΣΩ. Ἔασον, ὦ 'γαθέ. διαπυθώμεθα αὐτοῦ πρῶτον ἱκανῶς.

ΔΗ. Πυνθάνου δή.

ΣΩ. Τί οὖν ἄν, εἰ Εὐριπίδῃ τι προςχρησαίμεθα, ὦ Θέαγες; Εὐριπίδης γάρ πού φησι·

σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.

εἰ οὖν ἔροιτό τις τὸν Εὐριπίδην· Ὦ Εὐριπίδη, τῶν
C τί σοφῶν συνουσίᾳ φῂς σοφοὺς εἶναι τοὺς τυράννους; ὥςπερ ἂν εἰ εἰπόντα

P. 125. καὶ ἔχων ὅθι πέμψας] Sic libri omnes. Bekkerus ὅποι π. correxit. Nolui imitari, quum lectio vulgata paratam habeat defensionem.

κοινῇ βουλευώμεθα] Perperam Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Σ. Par. BC. alii, βουλευόμεθα.

ἐς τίνος ἂν αὐτὸν π.] Sic Coisl. ex corr. pro vulg. ἔστιν οἷ ἂν αὐτὸν π.

B. ὦ 'γαθέ. διαπυθώμεθα] Coisl. καὶ διαπ.

C. τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο;] Bodl. Ven. Σ. Par. B. Barb.

P. 125. εἰς διδασκάλου τυραννοδιδασκάλου τινός;] Vocabulum διδασκάλου tanquam glossema deleri voluit Schleiermacherus, uncinis inclusit Beckius. Quod cave comprobes. Solent enim Graeci non raro substantivo adiungere adiectivum ab eodem compositum, cuius generis exempla ex omni genere et aetate scriptorum depromta collegit Lobeckius Disputat. III. De nominibus adiectivi et substantiv ambiguis. Regiom. 1832. 4. p 12 sqq. ubi hunc ipsum locun a vitii suspicione vindicavit.

σοφοὶ γεωργοὶ τῶν σοφῶν συνουσίᾳ
ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο;
ἆρ' ἂν ἄλλο τι ἢ τῶν τὰ γεωργικά;

ΘΕ. Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο.

ΣΩ. Τί δέ; εἰ εἶπε
σοφοὶ μάγειροι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ,
εἰ ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο;
οὐχ ὅτι τῶν μαγειρικῶν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ', εἰ
σοφοὶ παλαισταὶ τῶν σοφῶν συνουσίᾳ
εἶπεν, εἰ ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, ἆρα οὐκ ἂν τῶν παλαίειν ἔφη;

ΘΕ. Ναί. D

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ εἶπε
σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ,
ἡμῶν ἐρωτώντων· Τῶν τί σοφῶν λέγεις ὦ Εὐριπίδη;
τί ἂν φαίη; ποῖα ἂν εἶναι ταῦτα;

ΘΕ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ οἶδ' ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' βούλει ἐγώ σοι εἴπω;

ΘΕ. Εἰ σὺ βούλει.

Flor. a. b. c. o. Vind. in marg. γρ. τί ἂν οἴει αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; ut est in Palat. e. Haec lectio e proximis orta videri posset, nisi ibi libri omnes pro vulg. τί ἂν οἴει αὐτὸν ἀποκρίνασθαι scriptum haberent τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο; quod primus restitui. Itaque vide, ne hic codicum illorum scriptura recipienda sit, quae ab editt. vett. in alienum locum translata est.

D. ἐρωτώντων Τῶν τί σοφῶν] τῶν Steph. errore omisit.

Εἰ σὺ βούλει] σύ, quod vulgo deest, praebuerunt cum Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. alii plurimi.

ἀλλὰ νῦν — ὁρᾷς; — ἐπειδὴ ἐν] ὁρᾷς medio sermoni interpositum ad Sympos. p. 202. D. et Protagor. p. 336. B. exemplis illustravimus.

B. Εὐριπίδης γάρ πού φησι] V. ad Remp. VIII. p. 568. A. ubi hic versiculus item Euripidi tribuitur, quum alii eum perhibeant e Sophoclis Aiace Locro sumtum. conf. Gataker Opp. T. I. p. 173. In proximis cave ne pro εἰ οὖν ἔροιτό τις scribendum putes εἰ οὖν ἤρετό τις. Neque enim alia desunt huius variationis exempla.

ΣΩ. Ταῦτ' ἐστὶν ἅπερ ἔφη Ἀνακρέων τὴν Καλλικρήτην ἐπίστασθαι. ἢ οὐκ οἶσθα τὸ ᾆσμα;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; τοιαύτης τινὸς καὶ σὺ συνουσίας
E ἐπιθυμεῖς ἀνδρὸς, ὅςτις τυγχάνει ὁμότεχνος ὢν Καλλικρήτῃ τῇ Κυάνης καὶ ἐπίσταται τυραννικά, ὥςπερ ἐκείνην ἔφη ὁ ποιητής, ἵνα καὶ σὺ ἡμῖν τύραννος γένῃ καὶ τῇ πόλει;

ΘΕ. Πάλαι, ὦ Σώκρατες, σκώπτεις καὶ παίζεις πρός με.

ΣΩ. Τί δαί; οὐ ταύτης φὴς τῆς σοφίας ἐπιθυμεῖν, ᾗ πάντων ἂν τῶν πολιτῶν ἄρχοις; τοῦτο δὲ ποιῶν ἄλλο τι ἢ τύραννος ἂν εἴης;

ΘΕ. Εὐξαίμην μὲν ἄν, οἶμαι, ἔγωγε τύραννος γενέσθαι, μάλιστα μὲν πάντων ἀνθρώπων, εἰ δὲ μή,
126 ὡς πλείστων· καὶ σύ γ' ἄν, οἶμαι, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι· ἔτι δέ γε ἴσως μᾶλλον θεὸς γενέσθαι· ἀλλ' οὐ τούτου ἔλεγον ἐπιθυμεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δή ἐστι ποτέ, οὗ ἐπιθυμεῖς. οὐ τῶν πολιτῶν φὴς ἄρχειν ἐπιθυμεῖν;

E. *τῇ Κυάνης*] *Κυάνῃς* Bodl. quod primus dedi. V. *κυανῆς*. Pro *Καλλικρήτην* et *Καλλικρήτῃ* Bergk. meus De Anacreontis Reliquiis p. 264. scribendum censet *Καλλικρίτην* et *Καλλικρίτῃ*, ut est in uno cod. apud Bekkerum.

Τί δαί; οὐ ταύτης] V. *δέ*; quod e Vat. Θ. et Bodl. corr. mutavi.

P. 126. *τί δή ἐστι ποτέ*] Vat. Θ. et corr. Bodl. hic quoque *δαὶ* pro *δὴ* habent, quod non debebat probare Bekkerus.

D. *Ἀνακρέων τὴν Καλλικρήτην ἐπ.*] De hoc Anacreontis carmine nihil aliunde constat. conf. edit. Fischeri p. 451. et Bergk. De Anacreontis Reliquiis p. 264.

E. *Πάλαι — σκώπτεις*] Quod Schleiermacherus quaerit, Theages cur hoc non iam dudum obiecerit Socrati, non absurde Knebelius observavit id non potuisse commode fieri, nisi p. 125. in., ubi tamen Socrates ademta puero respondendi occasione statim Demodocum compellat.

μάλιστα μὲν πάντων ἀνθρώπων, εἰ δὲ μή] De Republ. V. p. 461. D. Ibid. p. 473. B. Ibid. IX. p. 590. D. Sed copiose hanc loquendi formam illustrarunt Krüger. ad Dionys. p. 27. Hermann. ad Lucian.

ΘΕ. Οὐ βίᾳ γε οὐδ' ὥςπερ οἱ τύραννοι, ἀλλ' ἑκόντων, ὥςπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῇ πόλει ἐλλόγιμοι ἄνδρες.

ΣΩ. Ἆρά γε λέγεις ὥςπερ Θεμιστοκλῆς καὶ Περικλῆς καὶ Κίμων καὶ ὅσοι τὰ πολιτικὰ δεινοὶ γεγόνασι;

ΘΕ. Νὴ Δία τούτους λέγω.

Cap. VII. ΣΩ. Τί οὖν; εἰ τὰ ἱππικὰ ἐτύγχανες ἐπιθυμῶν σοφὸς γενέσθαι, παρὰ τίνας ἂν ἀφικόμενος ᾠήθης δεινὸς ἔσεσθαι ἱππεύς; ἢ παρ' ἄλλους τινὰς ἢ τοὺς ἱππικούς; B

ΘΕ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ παρ' αὐτοὺς αὖ τοὺς δεινοὺς ὄντας ταῦτα, καὶ οἷς εἰσί τε ἵπποι καὶ χρῶνται ἑκάστοτε καὶ οἰκείοις καὶ ἀλλοτρίοις πολλοῖς;

ΘΕ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Τί δέ; εἰ τὰ ἀκοντιστικὰ σοφὸς ἐβούλου γενέσθαι, οὐ παρὰ τοὺς ἀκοντιστικοὺς ᾤου ἂν ἐλθὼν σοφὸς ἔσεσθαι, τούτους οἷς ἔστι τε ἀκόντια

ὥςπερ καὶ οἱ ἄλλοι] οἱ vulgo omissum cum Bekkero e Ven. ΞΣ. Par. BCF. Barb. Pal. Vind. Flor. a. b. c. o. revocavi.

B. παρὰ τίνας ἂν ἀφ.] Bodl. Ven. Σ. Par. CF. Flor. a. b. c. o. et corr. Coisl. τίνος, quam lectionem frustra defendit Scholiastes.

οἷς εἰσί τε ἵπποι] Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BCEF. Barb. Aug. Vat. r. Flor. a. b. c. Vind. καὶ οἵ εἰσί τε ἱππικοί. Sed praestat vulgata, quae in Vind. et Flor. a. margini est ascripta.

de Histor. Conscrib. p. 284. Dein ad verba καὶ σύ γ' ἂν — καὶ οἱ ἄλλοι πάντες intellig. εὔξαισθ' ἄρ τύραννοι γενέσθαι. Quae verba quia parenthesis instar interponuntur, recte deinceps pergit: ἔτι δέ γε ἴσως μᾶλλον θεὸς γενέσθαι κ. τ. λ.

P. 126. B. παρὰ τίνας ἂν ἀφικόμενος] Vetusta est lectio παρὰ τίνος, quam tamen a Scholiasta frustra defendi bene observavit Knebelius. Neque enim Graece dicitur παρά τινος ἰέναι, quemadmodum εἴς τινος ἰέναι frequentatur. Accedit quod sequentia aliud quid suadent.

καὶ χρῶνται] H. e. καὶ οἳ χρῶνται, quae pervulgata loquendi forma est. v. ad Criton. p. 47. E. Menex. p. 239. C. Matthiae Gr. §. 428. 2.

καὶ πολλοῖς καὶ ἀλλοτρίοις καὶ οἰκείοις ἑκάστοτε
C *χρῶνται ἀκοντίοις;*

ΘΕ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Λέγε δή μοι· ἐπεὶ δὲ δὴ τὰ πολιτικὰ βούλει σοφὸς γενέσθαι, οἴει παρ' ἄλλους τινὰς ἀφικόμενος σοφὸς ἔσεσθαι ἢ τοὺς πολιτικοὺς τούτους, τοὺς αὐτούς τε δεινοὺς ὄντας τὰ πολιτικὰ καὶ χρωμένους ἑκάστοτε τῇ τε αὐτῶν πόλει καὶ ἄλλαις πολλαῖς, καὶ Ἑλληνίσι προσομιλοῦντας πόλεσι καὶ βαρβάροις; ἢ δοκεῖς ἄλλοις τισὶ συγγενόμενος σοφὸς ἔσεσθαι ταῦτα, ἅπερ οὗτοι, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς τούτοις;

ΘΕ. Ἀκήκοα γάρ, ὦ Σώκρατες, οὕς σέ φασι
D *λέγειν τοὺς λόγους, ὅτι τούτων τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν οἱ υἱεῖς οὐδὲν βελτίους εἰσὶν ἢ οἱ τῶν σκυτοτόμων· καί μοι δοκεῖς ἀληθέστατα λέγειν ἐξ ὧν ἐγὼ δύναμαι αἰσθέσθαι. ἀνόητος οὖν ἂν εἴην, εἰ οἰοίμην τινὰ τούτων ἐμοὶ μὲν ἂν παραδοῦναι τὴν αὑτοῦ σοφίαν, τὸν δὲ υἱὸν τὸν αὑτοῦ μηδὲν ὠφελῆσαι, εἴ τι οἷός τ' ἦν εἰς ταῦτα ὠφελεῖν ἄλλον ὁντιναοῦν ἀνθρώπων.*

D. *ἀνόητος οὖν ἂν*] *ἂν οὖν* Bodl. Vat. Θ. Paullo ante multi libri *δύναμαι ἔσεσθαι*, ut est in Ald. Bas. 1. 2. Verum iam Cornarius restituit.

P. 127. *ὅ τί σοι χρήσηται*] Sic Bodl. Vat. Coisl. et corr.

C. *καὶ βαρβάροις*] Si vera sunt quae ad Criton. p. 53. A. observavimus, sicuti sunt, primo adspectu utique alicui cum Knebelio videatur corrigendum *βαρβαρικοῖς*. conf. Schaefer. Melett. Critt. p. 39 sqq qui recte censet Graecos scriptores inprimis frequentare non *βάρβαρος*, sed *βαρβαρικός*, quoties *Ἑλληνικὸς* opponatur, eiusque rei plurima exempla in medium attulit, quibus sententia nostra corroboratur. Veruntamen hoc loco invitis libris nihil mutem, praesertim quum *βαρβαρικαῖς*, non *βαρβαρικοῖς*, corrigi oportuerit et barbari omnino Graeciensibus civitatibus opponantur.

D. *ὅτι τούτων τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν οἱ υἱεῖς —*] Saepenumero Plato Socratem fecit disputantem et arguentem viros in republica claros adeo civili prudentia destitui, ut suos ipsorum filios non potuerint ad sapientiam et virtutem instituere. De qua re v. Menon. p.

Cap. VIII. ΣΩ. Τί ἂν οὖν, ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν, χρήσαιο σαυτῷ, εἴ σοι ἐπειδὴ γένοιτο υἱὸς τοιαῦτα πράγματα παρέχοι, καὶ φαίη μὲν ἂν ἐπι- E
θυμεῖν ἀγαθὸς γενέσθαι ζωγράφος, καὶ μέμφοιτο σοὶ τῷ πατρί, ὅτι οὐκ ἐθέλεις ἀναλίσκειν εἰς αὐτὸν τούτων αὐτῶν ἕνεκα ἀργύριον, τοὺς δὲ δημιουργοὺς αὐτοῦ τούτου τοὺς ζωγράφους ἀτιμάζοι τε καὶ μὴ βούλοιτο παρ' αὐτῶν μανθάνειν; ἢ τοὺς αὐλητάς, βουλόμενος αὐλητὴς γενέσθαι, ἢ τοὺς κιθαριστάς; ἔχοις ἂν αὐτῷ ὅ τι χρῷο καὶ ὅποι πέμποις ἄλλοσε μὴ ἐθέλοντα παρὰ τούτων μανθάνειν;

ΘΕ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Νῦν οὖν ταὐτὰ ταῦτα αὐτὸς πρὸς τὸν 127
πατέρα ποιῶν θαυμάζεις καὶ μέμφει, εἰ ἀπορεῖ, ὅ τί σοι χρήσηται καὶ ὅποι πέμπῃ; ἐπεὶ Ἀθηναίων γε τῶν καλῶν κἀγαθῶν τὰ πολιτικὰ ὅτῳ ἂν βούλῃ συστήσομέν σε, ὅς σοι προῖκα συνέσται· καὶ ἅμα μὲν ἀργύριον οὐκ ἀναλώσεις, ἅμα δὲ πολὺ μᾶλλον εὐδοκιμήσεις παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ἢ ἄλλῳ τῳ συνών.

Ven. Ξ. Volgo χρήσεται. Dein vett. editt. πέμποι, quod item e Bodl. aliisque correctum. Vulgatam nemo iam defendet ex iis, quae attulit Iacobs Addit. in Athen. p. 145.

οὐκ ἀναλώσεις] Steph. ἀναλώσαις.

93. D sqq. Protagor. p. 319. E sqq. Gorg. 518. C. Alcibiad. I. p. 118. C sqq. Hos igitur locos scriptor ob oculos habuit.

Τί ἂν οὖν — χρήσαιο σαυτῷ] Fallitur Schleiermacherus propterea quod mox infertur ἔχοις ἂν αὐτῷ ὅ τι χρῷο; legendum ratus χρήσαιο αὐτῷ. Neque enim αὐτῷ subiecto nondum memorato ita praemitti potuit. Quocirca haec sic interpretanda sunt: Quomodo igitur ageres, ut te consilii inopia liberares, si filius tibi eam molestiam exhiberet. Negari tamen non potest hunc formulae usum nonnihil discrepare ab iis, quae ad Criton. p. 45. B. Protag. p. 320. A. notata sunt. Mec molestia quadam varat, quod post paullo infertur istud ἔχοις ἂν αὐτῷ ὅ τι χρῷο.

P. 127. ἐπεὶ Ἀθηναίων — ὅς σοι προῖκα συνέσται·] Ob oculos habuit Apolog. p. 19. E.

ΘΕ. Τί οὖν, ὦ Σώκρατες; οὐ καὶ σὺ τῶν καλῶν κἀγαθῶν εἶ ἀνδρῶν; εἰ γάρ σύ μοι ἐθέλοις συνεῖναι, ἐξαρκεῖ καὶ οὐδένα ἄλλον ζητῶ.

ΣΩ. Τί τοῦτο λέγεις, Θέαγες;

B Cap. IX. ΔΗ. Ὦ Σώκρατες, οὐ μέντοι κακῶς λέγει, καὶ ἅμα μὲν ἐμοὶ χαριεῖ· ὡς ἐγὼ οὐκ ἔσθ' ὅ τι τούτου μεῖζον ἂν ἕρμαιον ἡγησαίμην, ἢ εἰ οὗτός τε ἀρέσκοιτο τῇ σῇ συνουσίᾳ καὶ σὺ ἐθέλοις τούτῳ συνεῖναι. καὶ μέντοι καὶ αἰσχύνομαι λέγειν ὡς σφόδρα βούλομαι. ἀλλ' ἐγὼ ἀμφοτέρων ὑμῶν δέομαι, σέ τ' ἐθέλειν τούτῳ συνεῖναι καὶ σὲ μὴ ζητεῖν ἄλλῳ μηδενὶ συγγενέσθαι ἢ Σωκράτει· καί με
C πολλῶν καὶ φοβερῶν ἀπαλλάξετε φροντίδων· ὡς νῦν πάνυ φοβοῦμαι ὑπὲρ τούτου, μή τινι ἄλλῳ ἐντύχῃ οἵῳ τοῦτον διαφθεῖραι.

ΘΕ. Μηκέτι νῦν, ὦ πάτερ, ὑπέρ γ' ἐμοῦ φοβοῦ, εἴπερ οἷός τ' εἶ πεῖσαι τοῦτον τὴν ἐμὴν συνουσίαν προσδέξασθαι.

εἰ γάρ σύ μοι ἐθέλοις] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. In vett. editt. est ἐθέλεις.

B. φοβερῶν ἀπαλλάξετε] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven.

Ὦ Σώκρατες, οὐ μέντοι —] Similis est sermonis conversio Lachet. p. 200. C sqq.

B. μεῖζον ἂν ἕρμαιον ἡγησαίμην] V. ad Symp. p. 176. C. p. 217. A. Constructionem ad Gorg. p. 500. C. attigimus.

C. πρὸς σὲ δ' ἂν ἤδη εἴη — ὁ λόγος] Non infrequens est hoc δὲ post vocativum. Legg. X. p. 890. med. ὦ προθυμότατε Κλεινία, τί δ' οὐ χαλεπά τε ἐστι ξυνακολουθεῖν λόγοις. Euthydem. p. 293. B. ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο; Xenoph. Mem. II. 1, 26. II. 9, 2. v. Hermann. ad Viger. p. 846. Praeterea Schaeferus ad Eurip. Orest. v. 485. similia comparavit haec: Eurip. Heraclid. v. 117 πρὸς τόνδ' ἄγων τις ἆρα τοῦδε τοῦ λόγου μάλιστ' ἂν εἴη. Med. v. 254. ἀλλ' οὐ γὰρ αὑτὸς πρὸς σὲ κἄμ' ἥκει λόγος. Orest. v. 485 πρὸς τόνδε σοφίας τίς ἂν ἀγὼν ἥκοι πέρι;

καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμά ὡς οἷόν τε οἰκειότατα] Ad eundem modum Lachet. p. 181. A. εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὀρθοῖς τὸν πατέρα, ἄριστον ἀνδρῶν ὄντα, καὶ ἄλλως, καὶ δὴ καὶ ὅτι οἰκεῖα τά τε σὰ ἡμῖν ὑπάρξει, καὶ σοὶ τὰ ἡμέτε-

ΔΗ. Πάνυ καλῶς λέγεις. Ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ δ' ἂν ἤδη εἴη ὁ μετὰ τοῦτο λόγος. ἐγὼ γάρ σοι ἕτοιμός εἰμι, ὡς διὰ βραχέων εἰπεῖν, καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ὡς οἷόν τε οἰκειότατα παρέχειν, ὅτου ἂν δέῃ ἔμβραχυ, ἐὰν Θεάγη τουτονὶ ἀσπάζῃ τε καὶ εὐεργετῇς ὅ τι ἂν οἷός τε ᾖς. D

Cap. X. ΣΩ. Ὦ Δημόδοκε, τὸ μὲν ἐσπουδακέναι σε οὐ θαυμάζω, εἴπερ οἴει ὑπ' ἐμοῦ μάλιστ' ἄν σοι τοῦτον ὠφεληθῆναι· οὐ γὰρ οἶδα ὑπὲρ ὅτου ἄν τις νοῦν ἔχων μᾶλλον σπουδάζοι ἢ ὑπὲρ υἱέος αὑτοῦ, ὅπως ὡς βέλτιστος ἔσται· ὁπόθεν δὲ ἔδοξέ σοι τοῦτο, ὡς ἐγὼ ἂν μᾶλλον τὸν σὸν υἱὸν οἷός τε ἦν ὠφελῆσαι πρὸς τὸ πολίτην ἀγαθὸν γενέσθαι ἢ σὺ αὐτός, καὶ ὁπόθεν οὗτος ᾠήθη ἐμὲ μᾶλλον ἢ σὲ αὐτὸν ὠφελήσειν, τοῦτο πάνυ θαυμάζω. σὺ γὰρ πρῶτον μὲν πρεσβύτερος εἶ ἐμοῦ, ἔπειτα πολλὰς ἤδη E ἀρχὰς καὶ τὰς μεγίστας Ἀθηναίοις ἦρξας, καὶ τιμᾷ ὑπὸ Ἀναγυρασίων τε τῶν δημοτῶν πολὺ μάλιστα

ΞΣ. Par. B. Barb. Ang. Vind. Flor. a. b. c. o. pro vulg. ἀπαλλάξαιε. Coniecerat Schleierm.

C. ὁ μετὰ τοῦτο λ.] V. τοῦτον praeeunte Bekkero e Ven. Σ, in τοῦτο mutavi. In vett. editt. εἴη post ἤδη desideratur.

ρα. — ὅτου ἂν δέῃ ἔμβραχυ, i. e. quacunque re demum indigeas. Schol. ad h. l. ὅπερ ἂν εἴποι τις εὐχερῶς εἰπεῖν ἐθέλων ἁπλῶς, τοῦτο ἔμβραχυ λέγεται. ἔμβραχυ οὖν συντόμως καὶ ἁπλῶς. v. Ruhnken. ad Tim. p. 99. Solet autem ἔμβραχυ fere cum ὅστις, ὅστις ἄν, ὅπου ἄν, οὐδείς, πᾶς et similibus vocabulis consociari, de qua re scita est observatio Heindorfi ad Gorg. p. 457. A.

D. ὁπόθεν δὲ ἔδοξέ σοι τοῦτο] Verbum ἔδοξε cum ὁπόθεν eodem modo coniungitur, quo alias dicitur δοκεῖ vel ἔοικε ἀπό τινος, de qua loquutione v. ann. ad Phaedr. p. 230. B. Lucian. Catapl. c. 23. ἔοικεν ἀπό γε τοῦ σχήματος. Ibid. c. 24. ἐπισκοπήσω σε ἀπὸ τῶν στιγμάτων. ubi v. Iacobitzius. — τοῦτο πάνυ θαυμάζω, i. e. mirabundus ambigo. v. ad Menon. p. 96. D.

E. ὑπὸ Ἀναγυρασίων] Schol. Ἀναγυροῦς, δῆμος Αἰαντίδος, ἀφ' οὗ Ἀναγυράσιοι. De hoc demo, qui ab omnibus aliis ad tribum Erechtheidem refertur, conf. Harpocrat. Stephan. Byzant. Boeckh. ad Corp. Inscript. n. 200. Grotefend. De Demis Atticae p. 18 sq.

καὶ ὑπὸ τῆς ἄλλης πόλεως οὐδενὸς ἧττον· ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἐνορᾷ οὐδέτερος ὑμῶν. ἔπειτα εἰ ἄρα τῆς μὲν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν συνουσίας Θεάγης ὅδε καταφρονεῖ, ἄλλους δέ τινας ζητεῖ, οἳ παιδεύειν ἐπαγγέλλονται οἷοί τε εἶναι νέους ἀνθρώπους, ἔστιν ἐνταῦθα καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Γοργίας ὁ
128 Λεοντῖνος καὶ Πῶλος ὁ Ἀκραγαντῖνος καὶ ἄλλοι πολλοί, οἳ οὕτω σοφοί εἰσιν, ὥςτε εἰς τὰς πόλεις ἰόντες πείθουσι τῶν νέων τοὺς γενναιοτάτους τε καὶ πλουσιωτάτους, οἷς ἔξεστι τῶν πολιτῶν ᾧ ἂν βούλωνται προῖκα συνεῖναι, τούτους πείθουσιν ἀπολείποντας τὰς ἐκείνων συνουσίας αὐτοῖς συνεῖναι, προς-

P. 128. ἀργύριον πάνυ πολὺ μισθόν] Recepi certissimam Beckii emendationem etiam Bekkero probatam. Libri habent πολύν.

B. πλήν γε σμικροῦ τινὸς μ.] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ.

ἔπειτα εἰ ἄρα τῆς μὲν τῶν πολιτικῶν —] Hactenus colloquium non omnino ineptum aut prorsus inelegans. Quocirca fieri sane potuit, ut Platone non indignum iudicaretur. Sed quae sequuntur, ea manifesta continent νοθείας signa atque argumenta. Ex quibus hic statim unum deprehendimus, idque luculentissimum. Nam qui sequitur locus, paucis verbis mutatis ac ne anacolutho quidem evitato totus exscriptus est ex Apolog. Socr. p. 19. E. ubi haec leguntur: ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν (quod homo noster expressit verbis: ἐμοὶ δὲ ταύτων οὐδὲν ἐνωρᾷ οὐδέτερας ὑμῶν) οὐδέ γε εἴ τινος ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές. ἐπεὶ καὶ τοῦτό γ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ᾽ εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥςπερ Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος, καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, καὶ Ἱππίας δὲ ὁ Ἠλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὦ ἄνδρες, οἷός τ᾽ ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα διδόντας καὶ χάριν προςειδέναι. Quae quis sibi persuadeat ab ipso Platone ita iterata esse? Nimirum id non prius credam, quam similis repetitionis exempla in sermonibus indubitatae fidei demonstrata fuerint. Ceterum artifex noster in Hippiae locum callide Polum substituit, quem in Gorgia dialogo meminisset una cum sophista cognomine disserentem induci.

P. 128. B. οὐδὲν γὰρ τούτων ἐπίσταμαι — ἐβουλόμην ἄν] Similiter Apolog. p. 19. C. ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω. καὶ οὐχ ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοι-

κατατιθέντας ἀργύριον πάνυ πολὺ μισθόν, καὶ χάριν πρὸς τούτοις εἰδέναι. τούτων τινὰς εἰκὸς ἦν προαιρεῖσθαι καὶ τὸν υἱόν σου καὶ αὐτόν σε, ἐμὲ δ' οὐκ εἰκός· οὐδὲν γὰρ τούτων ἐπίσταμαι τῶν μα- B καρίων τε καὶ καλῶν μαθημάτων, ἐπεὶ ἐβουλόμην ἄν· ἀλλὰ καὶ λέγω δήπου ἀεί, ὅτι ἐγὼ τυγχάνω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν ἐπιστάμενος πλήν γε σμικροῦ τινὸς μαθήματος, τῶν ἐρωτικῶν. τοῦτο μέντοι τὸ μάθημα παρ' ὁντινοῦν ποιοῦμαι δεινὸς εἶναι καὶ τῶν προγεγονότων ἀνθρώπων καὶ τῶν νῦν.

ΘΕ. Ὁρᾷς, ὦ πάτερ, ὅτι Σωκράτης οὐ πάνυ μοι δοκεῖ ἔτι ἐθέλειν ἐμοὶ συνδιατρίβειν; ἐπεὶ τό γ'

Ven. ΞΣ. Par. BCF, et alii plurimi. Vett. editt. habent πλὴν σμικροῦ γέ τινος.

οὐ πάνυ μοι δοκεῖ ἔτι ἐθέλειν] Sic Flor. b. c. Ven. Σ. pro vulg. οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τι ἔτι ἐθέλειν. Bekkerus ἔτι uncis inclusit.

οὕτων σοφός ἐστιν. ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων — οὐδὲν μέτεστιν.

ἀλλὰ καὶ λέγω δήπου —] Sympos. p. 177. D. ὃς οὐδέν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρωτικά. conf. ad Lysid. p. 204. B. Ineptissime haec nunc interponi vere iudicarunt Heindorfius et Schleiermacherus. Tantum abest enim, ut huius disputationis consilio sint accommodata, ut ei vehementer adversentur. Accedit quod deinde nihil adiicitur, unde perspici queat, quorsum ea pertineant aut referantur. Longe alia ratio est in Symposio, Phaedro, Lyside, in quibus libris Socrates artem amatoriam suam ita commemorat, ut deinde appareat evidentissime, quid sit quod eius mentione spectet atque sibi velit. Quod si Knebelius tenuisset, virorum acutissimorum sententiae haudquaquam erat adversaturus.

τοῦτο μέντοι — παρ' ὁντινοῦν ποιοῦμαι δ. εἶναι] Recte Knebelius παρ' ὁντινοῦν interpretatur praeter ceteros, prae quolibet, id est magis quam quilibet. Qui usus loquendi minime insolens est. Sed quod subsequitur ποιοῦμαι, id usu longe rarissimo ita ponitur, ut sit existimor, iudicor. Compares Politicae Libr. VI. p. 498. A. ἀπαλλάττονται οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι. quanquam ibi verba non incommode aliter licebit interpretari. Libr. VII. p. 538. C. πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων — μέλειν τὸ μηδέν. Libr. IX. p. 573. B. ἐπιθυμίας ποιουμένας χρηστάς. Fuit tamen qui οἴομαι aut προσποιοῦμαι legendum putaret. Et profecto tale quippiam requiritur, quia Socrates ipse sibi solebat hanc amandi artem vindicare. Sed nimirum homo noster fortasse ποιοῦμαι pro προσποιοῦμαι dicere non dubitavit.

C ἐμὸν ἕτοιμον, ἐὰν οὗτος ἐθέλῃ· ἀλλὰ ταῦτα παίζων πρὸς ἡμᾶς λέγει. ἐπεὶ ἐγὼ οἶδα τῶν ἐμῶν ἡλικιωτῶν καὶ ὀλίγῳ πρεσβυτέρων οἳ πρὶν μὲν τούτῳ συνεῖναι οὐδενὸς ἄξιοι ἦσαν, ἐπειδὴ δὲ συνεγένοντο τούτῳ, ἐν πάνυ ὀλίγῳ χρόνῳ πάντων βελτίους φαίνονται ὧν πρότερον χείρους.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν οἷον τοῦτό ἐστιν, ὦ παῖ Δημοδόκου;

ΘΕ. Ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε, ὅτι ἐὰν σὺ βούλῃ, καὶ ἐγὼ οἷός τ' ἔσομαι τοιοῦτος γενέσθαι, οἷοίπερ καὶ ἐκεῖνοι.

C. *ἀλλὰ ταῦτα παίζων π. ἡ. λέγει*] Videlicet se nullius artis ac disciplinae peritum esse. Hoc autem nonnisi per lusum iocumque a Socrate ita dictitari ex eo demonstrat puerulus, quod noverit nonnullos aequalium et vero etiam aetate provectiores, qui priusquam illius consuetudine uterentur, contemti fuerint, postea autem extiterint tales, ut ceteris omnibus antecellere viderentur. In quibus verbis diffitendum non est primo certe adspectu mirabile videri istud *φαίνονται*, pro quo Schleiermacherus olim *ἐφαίνοντο* requirebat. Veruntamen ea mutatione, re diligentius deliberata, non opus esse videbitur. Transit enim Theages repente a rerum praeteritarum commemoratione ad cogitationem eorum, qui quum olim Socratis institutione usi essent, etiam nunc sapientia et virtute excellere videantur. Opportune autem Schleiermacherus ad ipsam rem conferri iussit Theaetet. p. 150. D. *εἰμὶ δὴ οὖν αὐτὸς μὲν οὐ πάνυ τι σοφός, οὐδέ τί μοί ἐστιν εὕρημα τοιοῦτον γεγονὸς τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἔκγονον· οἱ δέ μοι συγγιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἔνιοι μὲν καὶ πάνυ ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προϊούσης τῆς συνουσίας, οἷςπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκῃ, θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόντες, ὡς αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι· καὶ τοῦτο ἐναργές, ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες, ἀλλ' αὐτοὶ παρ' αὑτῶν πολλὰ καὶ καλὰ εὑρόντες καὶ κατέχοντες. τῆς μέντοι μαιείας ὁ θεός τε καὶ ἐγὼ αἴτιος. κ. τ. λ.* Qui locus universae huic disputationi tanquam fundamentum subiectus est.

καὶ ἐγὼ οἷός τ' ἔσομαι — καὶ ἐκεῖνοι] Nihil apud Platonem frequentius est quam *καὶ* ita in comparationibus geminatum. v. ad Apolog. Socrat. p. 22. D. Gorg. p. 457. E. Protag. p. 466. D. De Rep. V. p. 466. D. al.

D. *ἔστι γάρ τι θεία μοῖρα —*] Haec rursus ex Apolog. Socrat. p. 31. D. ita exscripta sunt, ut paucula tantum verba immutata sint. Inepte autem homo noster simul in rem suam usus est loco Theaeteti modo allato, eoque male intellecto; de qua re mea sententia verissime iudicavit Schleiermacherus p. 254 sqq. Nam quae deinde afferuntur narrationes, eae quum non omnino pertineant ad rerum cum honestate aut turpi-

Cap. XI. ΣΩ. Οὐκ, ὦ 'γαθέ, ἀλλά σε λέληθεν, οἷον τοῦτ' ἔστιν, ἐγὼ δέ σοι φράσω. ἔστι γάρ τι θείᾳ μοίρᾳ παρεπόμενον ἐμοὶ ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον δαιμόνιον. ἔστι δὲ τοῦτο φωνή, ἣ ὅταν γένηται, ἀεί μοι σημαίνει, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, τούτου ἀποτροπήν, προτρέπει δὲ οὐδέποτε. καὶ ἐάν τίς μοι τῶν φίλων ἀνακοινῶται καὶ γένηται ἡ φωνή, ταὐτὸν τοῦτο ἀποτρέπει καὶ οὐκ ἐᾷ πράττειν. καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Χαρμίδην γὰρ τουτονὶ γιγνώσκετε τὸν καλὸν γενόμενον, τὸν Γλαύκωνος. οὗτός ποτε ἐτύγχανεν ἐμοὶ ἀνακοινούμενος μέλλων D E

tudine susceptarum eventum, in quo uno divinando Socrati illud daemonium suum affuisse constat, facile est ad iudicandum quam absurde ista omnia commemorentur. Nam Charmidis, quidem et Thrasylli calamitates quis est quin largiatur non ab ipsorum moribus et ingenio, sed ex casu fortuito pependisse? Has igitur quum scriptor narrat Socratem daemonii sui beneficio praesagivisse ac veluti divinasse, homini sapientissimo inepti harioli partes tribuit, qui ea quoque sibi visus sit posse animo praevidere, quae unice ex casus temeritate, non ex humana voluntate et consilio suspensa sunt. Tantum igitur abest, ut hanc libri partem legentes sacro quodam horrore perfundamur, id quod Astius sibi accidisse narrat, ut propemodum indignemur fabellas adeo aniles ac superstitiosas Platonis nomine ad posteritatis memoriam propagari potuisse. Ceterum ingenue fatemur ea, quae Socherus p. 97 sqq. hac de re adversus Schleiermacherum disputavit, nobis nulla ex parte satisfacere.

ἀνακοινῶται] Intelligas infinitum pronomen τι. Suidas s. v. Ἀνακοινώσασθαι καὶ ἀνακοινῶσαι ἄμφω λέγουσι. Ξενοφῶν δὲ καὶ ἀνεξυνοῦτο εἴρηκεν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς (I. 1, 21.). Paullo aliter Moeris: Ἀνακοινῶσαι, Ἀττικῶς, ὡς Θουκυδίδης· ἀνακοίνωσον τοῖς φίλοις· ἀνακοινώσασθαι, Ἑλληνικῶς. Veruntamen non modo activum ἀνακοινοῦν, sed etiam medium ἀνακοινοῦσθαι de iis, qui aliquem de rebus suis consulunt, ab Atticis usurpatum reperitur; conf. Aristoph. Nubb. v. 470. Lysistr. v. 1179. Xenoph. Cyrop. v. 4, 8. Anab. III. 1, 5. De simplici verbo κοινοῦν et κοινοῦσθαι eadem quae Moeris praecipiunt Thomas Mag. et Herodianus ap. Pierson. ad Moer. p. 434. quanquam nec hi errore liberi sunt et immunes.

E. Χαρμίδην γὰρ τουτονὶ —] De hoc copiose exposuimus in Prolegomenis ad dialogum cognominem, in quo dialogo adolescentis formositas egregie adumbratur inde a pag. 154. C. Quae hoc loco de eo narrantur, ea ex quo fonte ducta sint, non constat: sunt enim nusquam alibi memoriae prodita. — εἰς Νεμέαν, ut in ludis Nemeis certaret.

ἀσκήσειν στάδιον εἰς Νεμέαν· καὶ εὐθὺς αὐτοῦ ἀρχομένου λέγειν ὅτι μέλλοι ἀσκεῖν, ἐγένετο ἡ φωνή. καὶ ἐγὼ διεκώλυόν τε αὐτὸν καὶ εἶπον, ὅτι Λέγοντός σου μεταξὺ γέγονέ μοι ἡ φωνὴ ἡ τοῦ δαιμονίου· ἀλλὰ μὴ ἄσκει. Ἴσως, ἔφη, σημαίνει σοι, ὅτι οὐ νικήσω· ἐγὼ δὲ κἂν μὴ μέλλω νικᾶν, γυμνασάμενός γε τοῦτον τὸν χρόνον ὠφεληθήσομαι. ταῦτα εἰπὼν ἤσκει. ἄξιον οὖν πυθέσθαι αὐτοῦ, ἃ αὐτῷ
129 ξυνέβη ἀπὸ ταύτης τῆς ἀσκήσεως. Εἰ δὲ βούλεσθε τὸν Τιμάρχου ἀδελφὸν Κλειτόμαχον ἐρέσθαι, τί εἶπεν αὐτῷ Τίμαρχος ἡνίκα ἀποθανούμενος ᾔει εὐθὺ τοῦ δαιμονίου, ἐκεῖνός τε καὶ Εὔαθλος ὁ σταδιοδρομῶν, ὃς Τίμαρχον ὑπεδέξατο φεύγοντα· ἐρεῖ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἶπεν αὐτῷ ταῦτα.

ΘΕ. Τί;

ΣΩ. Ὦ Κλειτόμαχε, ἔφη, ἐγὼ μέντοι ἔρχομαι ἀποθανούμενος νυνί, διότι Σωκράτει οὐκ ἤθελον πειθεσθαι. Τί δὴ οὖν ποτὲ τοῦτο εἶπεν ὁ Τίμαρχος; ἐγὼ φράσω. ὅτε ἀνίστατο ἐκ τοῦ συμποσίου
B ὁ Τίμαρχος καὶ Φιλήμων ὁ Φιλημονίδου ἀποκτενοῦντες Νικίαν τὸν Ἡροσκαμάνδρου, ἠπιστάσθην

E. ὅτι μέλλοι ἀσκεῖν] Sic Bodl. Vat. Ven. ΞΣ. Par. BC. Ang. Barb. Vind. Flor. a. b. c. o. Vett. editt. habent μέλλει.

P. 129. ὅτι εἶπεν αὐτῷ ταῦτα] Vulgo ταυτί, quod e Bodl. et Vat. Θ. mutatum.

B. πρὸς ἐμὲ εἶπε] Sic Bodl. Vat. Θ. Vind. Vulgo πρός με.

P. 129. τὸν Τιμάρχου ἀδελφὸν κλ.] Nicias, Heroscamandri filius, de quo nihil aliunde constat, diligenter distinguendus est a nobilissimo illo belli Peloponnesiaci imperatore. Hic igitur nunc narratur a Philemone et Timarcho occisus esse. Et Timarchum quidem ad hoc scelus proficiscentem Socrates, daemonio instinctus, frustra revocavit; frustra item Euathlus ὁ σταδιοδρομῶν celare voluit redeuntem. Lepida sane historiola, quae tamen huius unius scriptoris fide et auctoritate nititur, quam non ita magnam esse hic ipse locus testatur. Nam εὐθὺ τοῦ δαιμονίου, sive cum Serrano interpreteris contra daemonii voluntatem et monitum, sive explices alio modo, posterioris Graecitatis esse videtur. v. Ruhnk. ad Tim. p. 127. De omissa apodosi conf. ad Gorg. p. 454.

ἔρχομαι ἀποθανούμε-

μὲν αὐτῷ μόνῳ τὴν ἐπιβουλήν, ὁ δὲ Τίμαρχος ἀνι-
στάμενος πρὸς ἐμὲ εἶπε, Τί λέγεις, ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες; ὑμεῖς μὲν πίνετε, ἐμὲ δὲ δεῖ ποι ἐξαναστῆναι·
ἥξω δὲ ὀλίγον ὕστερον, ἐὰν τύχω. καί μοι ἐγένετο
ἡ φωνή, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Μηδαμῶς, ἔφην,
ἀναστῇς· γέγονε γάρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαι-
μόνιον. καὶ ὃς ἐπέσχε. καὶ διαλιπὼν χρόνον αὖθις
ὡρμᾶτο ἰέναι, καὶ ἔφη, Εἶμι δή, Σώκρατες. αὖθις C
ἐγένετο ἡ φωνή· αὖθις οὖν αὐτὸν ἠνάγκασα ἐπι-
σχεῖν. τὸ τρίτον, βουλόμενός με λαθεῖν, ἀνέστη
οὐκέτι εἰπών μοι οὐδέν, ἀλλὰ λαθών, ἐπιτηρήσας
ἄλλοσε τὸν νοῦν ἔχοντα· καὶ οὕτως ᾤχετ' ἀπιὼν
καὶ διεπράξατο ἐξ ὧν ᾔει ἀποθανούμενος. ὅθεν δὴ
τοῦτο εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὅπερ νῦν ὑμῖν ἐγώ,
ὅτι ἴοι ἀποθανούμενος διὰ τὸ ἐμοὶ ἀπιστῆσαι. Ἔτι
τοίνυν περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ πολλῶν ἀκούσεσθον, ἃ D
ἐγὼ ἔλεγον περὶ τῆς διαφθορᾶς τοῦ στρατοπέδου.
Καὶ τὰ μὲν παρεληλυθότα τῶν εἰδότων ἔστιν ἀκοῦ-
σαι· πεῖραν δ' ἔξεστι νυνὶ λαβεῖν τοῦ σημείου, εἰ
ἄρα τι λέγει. ἐπὶ γὰρ τῇ ἐπὶ στρατείαν ἐξορμῇ Σαν-
νίωνος τοῦ καλοῦ ἐγένετό μοι τὸ σημεῖον, οἴχεται
δὲ νῦν μετὰ Θρασύλλου στρατευσόμενος εὐθὺ Ἐφέ-

διαλιπὼν χρόνον] Sic Bodl. Vulgo *διαλείπων*. vid. ann. ad Phaedon. p. 117. E.

D. *Σαννίωνος τοῦ καλοῦ*] Cornarius in cod. suo *τοῦ Καλοῦ* scriptum invenit, quod nollem recentioribus placuisset. v. ann. Dein *τὸ* ante *σημεῖον* e Bodl. et Vat. Θ. additum.

νος] Hanc structuram Atticis abindicat Elmsleius ad Med. v. 1024. sed v. Matthiae Gr. §. 566.

B. *καὶ διαλιπὼν χρόνον*] intermisso aliquo intervallo. v. Phaedon. p. 117. E. ibique annot. mox ad *ἐπιτηρήσας — ἔχοντα* intell. *ἐμέ*.

C. *περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ —*] Intelligitur infelix illa Atheniensium in Siciliam expeditio, de qua Thucyd. VI. 8 sqq.

D. *ἐπὶ γὰρ τῇ ἐπὶ στρατείαν*] Cur tale quippiam de ignoto isto Sannione metuerit, ne levissima quidem suspicionis causa indicatur. Quod quantum a Platonis arte et ratione recedat, monere vix attinet. Pro *τοῦ καλοῦ* Cornarius narrat in cod. quodam legi *τοῦ Καλοῦ*, litera maiuscula, ut sit nomen proprium. Et ita etiam Ficinus, Bekkerus et nuper Schleiermacherus atque Knebelius acceperunt. Sed

σου καὶ Ἰωνίας. ἐγὼ οὖν οἴομαι ἐκεῖνον ἢ ἀποθανεῖσθαι ἢ ὁμοῦ τι τούτῳ ἐλᾶν, καὶ περί γε τῆς πραγματείας τῆς ἄλλης πάνυ φοβοῦμαι.

E Cap. XII. Ταῦτα δὴ πάντα εἴρηκά σοι, ὅτι ἡ δύναμις αὕτη τοῦ δαιμονίου τούτου καὶ εἰς τὰς συνουσίας τῶν μετ' ἐμοῦ συνδιατριβόντων τὸ ἅπαν δύναται. πολλοῖς μὲν γὰρ ἐναντιοῦται, καὶ οὐκ ἔστι τούτοις ὠφεληθῆναι μετ' ἐμοῦ διατρίβουσιν, ὥστε οὐχ οἷόν τέ μοι τούτοις συνδιατρίβειν· πολλοῖς δὲ συνεῖναι μὲν οὐ διακωλύει, ὠφελοῦνται δὲ οὐδὲν συνόντες. οἷς δ' ἂν συλλάβηται τῆς συνουσίας ἡ τοῦ δαιμονίου δύναμις, οὗτοί εἰσιν ὧν καὶ σὺ ᾔσθησαι· ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδόασι. καὶ τούτων αὖ τῶν

περί γε τῆς πραγματείας] στρατείας Bodl. et Vat. Θ. quod ortum ex glossemate.

nec codices eam scripturam confirmant, nec per se probabile est nomen proprium ita fuisse formatum, quod potius accentu reiecto κάλος esse debebat. Verum hoc nomen nusquam reperitur. Itaque omnia vehementer suadent, ut vulgarem scripturam teneamus. Ceterum intelligitur expeditio Olymp. 92. 4. = a. 409. a. Chr. n. in Ioniam suscepta, de qua narrat Xenophon. Hellen. I. 2, 1 sqq. Diodor. XIII. 64. Thrasyllus fuit inter praetores illos, qui quoniam cadavera eorum, qui in pugna ad Arginusas insulas occisi erant, non sustulissent, ab Atheniensibus capitis condemnati sunt.

ἢ ὁμοῦ τι τούτῳ ἐλᾶν] H. e. vel simile quippiam perpessurum; similem calamitatem ei eventuram. Ad ἐλᾶν intellige αὐτὸν v. ἐκεῖνον. Pausanias Lacon. c. 10. τὸ γὰρ χρεὼν ἤδη τοὺς Μεσσηνίους ἤλαυνεν. Loquutio ab usu Platonis abhorret. —

περὶ τῆς πραγματείας τῆς ἄλλης, de reliquo negotio, h. e. de tota illa expeditione, valde timeo. Ex glossemate fluxit, quod est in Bodlei. et aliis libris, στρατείας.

E. ὅτι ἡ δύναμις αὕτη — τὸ ἅπαν δύναται] Hoc si volebat, poterat sane illorum exemplorum commemoratione supersedere, qua nihil aliud ostenditur, nisi divinum illud eam vim in ipsius animo habere, ut fortunam amicorum vel familiarium interdum auguretur et praevideat. Vides igitur scriptorem prae nimis curioso fabularum mirarum studio non vidisse, quid esset, cur eas congereret atque cumularet. Nunc enim perinepte narrationes illas ait ideo esse expositas, quia daemonium etiam ad consuetudinem et familiaritatem eorum, qui cum ipso conversentur, plurimum possit.

ὥστε οὐχ οἷόν τέ μοι τούτοις συνδιατρίβειν] Immerito haec Schleiermacher

ἐπιδιδόντων οἱ μὲν καὶ βέβαιον ἔχουσι καὶ παραμό- 130
νιμον τὴν ὠφέλειαν· πολλοὶ δὲ ὅσον ἂν μετ' ἐμοῦ
χρόνον ὦσι, θαυμάσιον ἐπιδιδόασιν, ἐπειδὰν δέ μου
ἀπόσχωνται, πάλιν οὐδὲν διαφέρουσιν ὁτουοῦν. τοῦ-
τό ποτε ἔπαθεν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου υἱὸς τοῦ
Ἀριστείδου. διατρίβων γὰρ μετ' ἐμοῦ πάμπολυ ἐπεδε-
δώκει ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· ἔπειτα αὐτῷ στρατεία τις ἐγένετο
καὶ ᾤχετο ἐκπλέων. ἥκων δὲ κατελάμβανε μετ' ἐμοῦ
διατρίβοντα Θουκυδίδην τὸν Μελησίου υἱὸν τοῦ
Θουκυδίδου. ὁ δὲ Θουκυδίδης τῇ προτεραίᾳ μοι δι' B
ἀπεχθείας ἐν λόγοις τισὶν ἐγεγόνει. ἰδὼν οὖν με ὁ
Ἀριστείδης, ἐπειδὴ ἠσπάσατό τε καὶ τἆλλα διελέχθη,
Θουκυδίδην δέ, ἔφη, ἀκούω, ὦ Σώκρατες, σεμνύνε-

P. 130. B. *ἰδὼν οὖν με ὁ Ἀριστείδης*] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Vind. Flor. a. o. Legebatur *ἰδών με οὖν*, quod retinuit Bekker.

scrupulum iniecerunt propterea, quod Socrates se prohiberi daemonio dicat, quominus cum quibusdam hominibus conversetur. Neque enim unquam ei licuisse operam suam cuiquam recusare. Quid vero? nonne idem de re Theaet. p. 150. D. narratur? et nonne in principio Alcibiadis primi Socrates ita loquens inducitur, ut se a daemonio aliquamdiu prohibitum fateatur, quominus cum Alcibiade congrederetur? Itaque in hoc quidem virum sagacissimum nollemus haesisse.

οἷς δ' ἂν συλλάβηται τῆς συνουσίας] quos vero adiuvat in consuetudine mecum iungenda divina illa vis. Usum verbi *συλλαμβάνεσθαί τινί τινος* ad Sympos. p. 218. D. Phaedon. p. 82. E. attigimus. Laudat haec personatus Plutarch. De Fato T. VIII. p. 267. ed. Reisk.

P. 130. *Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου υἱὸς τοῦ Ἀρ.*] Vide ne *υἱὸς* eliminari oporteat, quemadmodum paullo post scribendum videtur *Θουκυδίδην τὸν Μελησίου τοῦ Θουκυδίδου*. Aristides, magni illius Aristidis nepos, memoratur etiam Lachet. p. 179. A sqq. ubi v. annot. Idem Theaetet. p. 150. E. inter eos refertur, qui *τὰ ὑπὸ Σωκράτους μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπώλεσαν, ψευδῆ καὶ εἴδωλα περὶ πλείονος ποιησάμενοι τοῦ ἀληθοῦς· τελευτῶντες δὲ αὑτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἔδοξαν ἀμαθεῖς εἶναι*. Hanc ipsam autem sententiam vides a nostro homine perinepte tractatam esse: de qua re verbo monuisse satis est. conf. Schleierm. ad h. l.

Θουκυδίδην τὸν Μελησίου] De Melesia dictum ad Lachetem. Recte vero Schleiermacherus censet ex eodem dialogo etiam Thucydidis mentionem repetitam esse.

B. *δι' ἀπεχθείας — ἐγεγόνει*] Vid. ad Alcib. I. p. 103. A. *ὥς τι ὄντα*, h. e. ac si mirum quantum dignitatis vel auctoritatis ha-

σθαι ἄττα πρὸς σὲ καὶ χαλεπαίνειν ὥς τι ὄντα.
Ἔστι γάρ, ἔφην ἐγώ, οὕτως. Τί δαί; οὐκ οἶδεν,
ἔφη, πρὶν σοὶ συγγενέσθαι, οἷον ἦν τὸ ἀνδράπο-
δον; Οὐκ ἔοικέ γε, ἔφην ἐγώ, νὴ τοὺς θεούς. Ἀλλὰ
μὴν καὶ αὐτός γε, ἔφη, καταγελάστως ἔχω, ὦ Σώ-
C κρατες. Τί μάλιστ'; ἔφην ἐγώ. Ὅτι, ἔφη, πρὶν
μὲν ἐκπλεῖν, ὁτῳοῦν ἀνθρώπων οἷός τ' ἦν διαλέγε-
σθαι καὶ μηδενὸς χείρων φαίνεσθαι ἐν τοῖς λόγοις,
ὥστε καὶ ἐδίωκον τὰς συνουσίας τῶν χαριεστάτων
ἀνθρώπων· νυνὶ δὲ τοὐναντίον φεύγω, ἄν τινα καὶ
αἰσθάνωμαι πεπαιδευμένον· οὕτως αἰσχύνομαι ἐπὶ
τῇ ἐμαυτοῦ φαυλότητι. Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ,
ἐξαίφνης σε προὔλιπεν αὕτη ἡ δύναμις ἢ κατὰ σμι-
κρόν; Κατὰ σμικρόν, ἦ δ' ὅς. Ἡνίκα δέ σοι πα-
D ρεγένετο, ἦν δ' ἐγώ, πότερον μαθόντι παρ' ἐμοῦ
τι παρεγένετο, ἤ τινι ἄλλῳ τρόπῳ; Ἐγώ σοι, ἔφη,
ἐρῶ, ὦ Σώκρατες, ἄπιστον μὲν νὴ τοὺς θεούς, ἀλη-
θὲς δέ. ἐγὼ γὰρ ἔμαθον μὲν παρὰ σοῦ οὐδὲν πώ-
ποτε, ὡς αὐτὸς οἶσθα· ἐπεδίδουν δέ, ὁπότε σοι συν-
είην, κἂν εἰ ἐν τῇ αὐτῇ μόνον οἰκίᾳ εἴην, μὴ ἐν τῷ
αὐτῷ δὲ οἰκήματι· μᾶλλον δὲ ὁπότε ἐν τῷ αὐτῷ οἰ-

Τί δαί; οὐκ οἶδεν] Recte Vat. Θ. *δαί.* Vulgo erat *δέ.* Etenim *δαί* mirantis est. v. ad Phileb. p. 6.

πρὶν μὲν ἐκπλεῖν] V. *μέ.* Sed *μὲν* praebent Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BCF. Barber. Angel. Vind. Flor. a. b. c. o.

D. *ἔμαθον μὲν παρὰ σοῦ*] *μὲν* add. Bodl. Vat. Θ. Vindob.

E. *πολὺ δὲ μάλιστα*] Sic Vind. et ex corr. Bodl. Vulgo

beat. v. ad Remp. VIII. p. 562. D. Mox Aristides indignabundus: Quid vero? ignoratne servitium, quale fuerit, priusquam tecum versatus esset? Graviter igitur illiberalem hominis vituperat animum, qui quid Socrati deberet, non sentire aut meminisse videatur. Ex quo apparet, cur *ἀνδραπόδου* nomine usus sit. Xenoph. Mem. IV. 2, 39. *Εὐθύδημος — πάνυ ἀθύμως ἔχων ἀπῆλθε, καὶ καταφρονήσας ἑαυτοῦ καὶ νομίσας τῷ ὄντι ἀνδράποδον εἶναι.*

C. *τῶν χαριεστάτων ἀνθρώπων*] V. ad Lachet. p 180. D.

κήματι, καὶ ἔμοιγε ἐδόκουν πολὺ μᾶλλον ὁπότε ἐν τῷ αὐτῷ οἰκήματι ὢν λέγοντός σου βλέποιμι πρὸς σέ, μᾶλλον ἢ ὁπότε ἄλλοσε ὁρῴην. πολὺ δὲ μάλιστα E
καὶ πλεῖστον ἐπεδίδουν, ὁπότε παρ' αὐτόν σε καθοίμην ἐχόμενός σου καὶ ἁπτόμενος. νῦν δέ, ἦ δ' ὅς, πᾶσα ἐκείνη ἡ ἕξις ἐξεῤῥύηκεν.

Cap. XIII. Ἔστιν οὖν, ὦ Θέαγες, τοιαύτη ἡ ἡμετέρα συνουσία· ἐὰν μὲν τῷ θεῷ φίλον ᾖ, πάνυ πολὺ ἐπιδώσεις καὶ ταχύ, εἰ δὲ μή, οὔ. ὅρα οὖν μή σοι ἀσφαλέστερον ᾖ παρ' ἐκείνων τινὶ παιδεύεσθαι, οἳ ἐγκρατεῖς αὐτοί εἰσι τῆς ὠφελείας ἣν ὠφελοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, μᾶλλον ἢ παρ' ἐμοῦ ὅ τι ἂν τύχῃ, τοῦτο πρᾶξαι.

ΘΕ. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἡμᾶς 131
οὑτωσὶ ποιῆσαι, ἀποπειραθῆναι τοῦ δαιμονίου τούτου συνόντας ἀλλήλοις. καὶ ἐὰν μὲν παρείκῃ ἡμῖν, ταῦτα βέλτιστα· εἰ δὲ μή, τότε ἤδη παραχρῆμα βουλευσόμεθα ὅ τι δράσομεν, εἴτε ἄλλῳ συνεσόμεθα, εἴτε καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον τὸ σοὶ γιγνόμενον πειρασό-

πολὺ δὴ μάλιστα. Deinde vett. editt. καθήμην, quod e Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. Par. BC. Vind. Flor. a. b. c. o. emendatum.

νῦν δέ, ἦ δ' ὅς, πᾶσα] V. νῦν δή, quod e Vat. r. Vind. mutavi.

ὅ τι ἂν τύχῃ] Sic Bodl. Coisl. Vat. Θ. Ven. ΞΣ. et alii multi. Vulgo pessime τύχοι.

E. ὁπότε παρ' αὐτόν σε καθ. ἐχόμενός σου —] Inepte imitatus est Sympos. p. 175. D. E. quem locum contulisse neminem poenitebit. Ceterum οἴκημα ut οἶκος et οἰκίσκος partem aedium sive conclave denotat, de qua re dixit Dorvill. ad Charit. p. 372.
ἢ παρ' ἐμοῦ ὅ τι ἂν τύχῃ, τοῦτο πρᾶξαι] H. e. ea uti fortuna, quae tibi per me contigerit. Criton. p. 45. D. καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσιν. ubi v. annot. Corrigendum autem videtur τύχῃς, quod etiam Bekkero placuit.

μεθα παραμυθεῖσθαι εὐχαῖσί τε καὶ θυσίαις καὶ ἄλλῳ ὅτῳ ἂν οἱ μάντεις ἐξηγῶνται.

ΔΗ. Μηκέτι πρὸς ταῦτα ἀντείπῃς, ὦ Σώκρατες, τῷ μειρακίῳ· εὖ γὰρ λέγει Θεάγης.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ χρῆναι οὕτω ποιεῖν, οὕτω ποιῶμεν.

P. 131. ὅτῳ ἂν οἱ μάντεις ἐξηγῶνται] Ἐξηγεῖσθαι proprie de religionum interpretibus usurpari docuit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 111. Ceterum etiam sermonis finis et exitus luculenter testatur hunc libellum non a Platone esse litteris consignatum, sed ab homuncione aliquo, qui Socratis daemonium nescio quale sibi informaverat. Nam quum antea hanc ei vim attribuerit, ut portendat quae futura sint, tum nunc illi eam potestatem et efficaciam vindicat, ut ex eius numine pendere videatur, utrum qui Socratis consuetudine utantur, in sapientia et virtute profecturi sint nec ne. Nam verba: ἐὰν μὲν τῷ θεῷ φίλον ᾖ, ad daemonium referri oportere nullo modo dubitari potest. Iam vero quis est, qui hanc sententiam sibi persuadeat ipsi Platoni probatam fuisse? Nimirum consarcinatum hoc opusculum est ea aetate, qua de daemonio Socratis iam multae et absurdae fabulae circumferebantur.

PROLEGOMENA

IN

RIVALES.

PROLEGOMENA

IN

RIVALES.

Quanquam hic libellus genus dicendi habet purum, castum, elegans, nihil ut inveniri queat, quod a Platonis vel Xenophontis elegantia abhorreat, tamen quin a Boeckhio in Min. p. 33. Schleiermachero Opp. Plat. T. II. P. III. p. 279 sqq. Astio, Sochero, Knebelio, aliis, iure meritoque pro suppositicio habitus sit, haudquaquam dubitamus. Est enim materia operis adeo non ad Platonis mentem rationemque elaborata, ut potius cuivis alii Socraticorum quam huic recte adscribi posse videatur.

Constat dialogus duabus partibus, quarum una docetur philosophiam non in varia et multiplici multarum artium scientia et cognitione contineri; talem enim doctrinae copiam et ubertatem, quia fere subtilitate careat, parum habere utilitatis: altera inde a pag. 137. A. ostenditur quaerendam illam esse in iustitia cum temperantia copulata, qua fiat, ut et alios castigare prudenter atque meliores reddere possimus, et ad veram tum aliorum hominum tum nostri ipsorum cognitionem perveniamus: nam ita demum philosophum evadere virum publice privatimque utilem, si et boni regis et prudentis imperatoris et honesti patrisfamilias officiis unus omnium optime satisfacere possit.

Neutra harum partium ita tractata est, ut nihil desideretur, quod ad iustam argumenti explicationem merito requiras, nihil inculcatum reperiatur, quod vel alio modo illustratum vel omnino omissum esse cupias. Nam in priore quidem parte nemo erit quin sophistarum irrisionem desideret, quorum multos constat doctrinae copia et varietate vehementer superbiisse. Quis est igitur, qui Platonem sibi persuadeat illos non fuisse castigaturum et omnino non significaturum, quinam illi essent, adversus quos hanc disputationem instituisset? Enimvero quod e loco Diogenis Laërt. IX. 37., vel corrupto illo vel male intellecto, collegerunt musicum istum amatorem, qui philosophiam multiplici et varia doctrina absolvi statuit, Democriti partes agere, ea coniectura et incertis nititur suspicionibus et per se admodum absurda est et inficeta; id quod non obscurum erit iis, qui librum sine praeiudicata opinione perlegerint. Ac ne verbum quidem reperitur, quo Democritum significari affirmare liceat. Itaque nullum per totum sermonem invenitur vestigium irrisionis illius et urbanitatis, qua Platonis dialogi in similium argumentorum tractatione versantes conditi esse solent, nec intelligitur, ad quosnam potissimum philosophos disputatio pertineat. Quod profecto est eiusmodi, ut arti et rationi Platonis prorsus adversari dicendum sit, qui quaenam esset scriptorum suorum cum ipsa hominum vita coniunctio et necessitado nunquam non significavit. Sed peius etiam scriptor in posteriore libri parte rem administravit. Hic enim philosophum bonum regem, bonum imperatorem, bonum patrem familias, denique virum utilem esse demonstraturus iustitiam cum temperantia ei attribuit. At primum iustitiam, quam vult esse eam virtutem, quae suum cuique tribuat, temere permiscuit cum re iudiciaria, omninoque definivit ita, ut a Platonis sententia longe aberraverit. Deinde vim *σωφροσύνης* eam voluit esse, ut non modo nosmetipsos sed etiam alios noscamus, quo rectius de iis possimus iudicare: in quo rursus a Platonis ratione magna facta discessio est. Tum universam philosophiam unice ad utilitatis rationem revocavit, quod Platonem compertum habemus ne illo quidem tempore fecisse, quo adolescens Socratem maxime sectatus est. Denique nulla habita est prudentiae et fortitudinis ratio, quas tamen virtutes ad sapientiam vel maxime requiri Platoni pariter atque Socrati persuasum fuit. Et *φρο-*

νήσεως quidem vim scriptor σωφροσύνῃ comprehendisse videri potest; sed fortitudinem animi si eidem voluit esse subiectam, certe nullum fecit huius sententiae indicium: quod profecto eo magis moleste ferendum est, quod extremo sermone philosophum etiam optimum imperatorem fore disputatur. Etiamsi igitur parum roboris esse censeas in illis, quae a disserendi forma ab aliis arcessitae sunt, dubitationibus, tamen, nisi ista omnia, quae memoravimus, nullius momenti esse demonstraveris, fides et auctoritas libri magnopere laborabit. Alia etiam tanquam a Platonis ingenio et doctrina abhorrentia notaverunt Schleiermacherus l. c. p. 279 sqq. Astius p. 497. Socherus p. 129. quae qui cum nostris contulerint, facile intelligent, qui fieri potuerit, ut iam Thrasyllus, vir alioquin minime suspiciosus, teste Laërtio IX. 37. libri fidem et auctoritatem in dubitationem vocaverit. Nec quenquam fore speramus, qui ponderatis omnibus νοϑείας argumentis eam defendendam suscipiat.

EDITIONES.

Platonis Dialogi quinque. Erastae, Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phaedo. Recensuit notisque illustravit Nath. Forsterus. Edit. secunda. Oxonii, 1752. 8. mai. Subsidia critica praeter veteres editiones Forsterus habuit nulla; sed multa in annotationibus docte et acute exposuit.

De Knebelii editione ad Theagem diximus.

Praeterea memoranda est commentatio Augusti Magni Kraftii: De notione philosophiae in Platonis Erastis obvia. Lipsiae a. 1786. 8. min., quae paginis 28 absolvitur et praeter observationes quasdam de iustitiae et temperantiae Platonicae vi ac natura brevem complectitur dialogi enarrationem, qua Kraftius docere studuit, quantum praesidii Plato in hoc libro ad philosophiae notionem accuratius illustrandam et diligentius explicandam attulerit. Sed ea disputatio frustra omnino suscepta est.

CODICES.

Bodlei. s. Clark. Coislin. *Γ*. Vat. *ΘΔ*. Venet. *ΞΣΠ*. Paris. BCEF. Angel. u. Barberin. y. Palat. c. Vindob. I. Flor. a. b. c. d. i. n. o.

Ε Ρ Α Σ Τ Α Ι.

Cap. I. *Εἰς Διονυσίου τοῦ γραμματιστοῦ εἰςῆλθον, καὶ εἶδον αὐτόθι τῶν τε νέων τοὺς ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας εἶναι τὴν ἰδέαν καὶ πατέρων εὐδοκίμων, καὶ τούτων ἐραστάς. ἐτυγχανέτην οὖν δύο τῶν μειρακίων ἐρίζοντε, περὶ ὅτου δέ, οὐ σφόδρα* 132

P. 132. *τοῦ γραμματιστοῦ*] Ita codd. plerique omnes pro vulg. *γραμματικοῦ*.

Vulgo dialogus inscribitur *ἐραστῶν* nomine, quo utitur etiam Olympiodorus Vit. Plat. p. 6. ed. Fisch. Sed rectius Diogen. Laert. II. 57. et IX. 37. Theodoretus p. 672. ed. Sirmond. et Proclus in Euclid. p. 19. *ἀντεραστάς* vocant, siquidem duo amatores inter se contendentes atque aemulantes introducuntur. Et *ἀντερασταὶ* in codice Bodlei. superscriptum extat.

P. 132. *Εἰς Διονυσίου τοῦ γραμματιστοῦ*] „Hic Platoni in re grammatica erat praeceptor, teste Laërtio III. 5. aliisque (veluti biographo in Heerenii Bibliotheca Artt. et Literar. Antiq. Tom. V. Append. p. 10.), ac praesertim Olympiodoro l. c., qui eum ideo huiusce dialogi scenam hic loci posuisse dicit, *ἵνα μηδὲ Διονύσιος ὁ διδάσκαλος ἄμοιρος εἴη τῆς παρὰ Πλάτωνι μνήμης.*" Forsterus. Tale vero monumentum ut magistro poneret, Platonem non putamus unquam a se impetrare potuisse. Nam sive totum opus intuemur, sanequam est exiguum; sive hanc Dionysii mentionem rite aestimamus, non intelligitur, quidnam in ea insit, quod ei honorificum esse posse videatur, siquidem Socrates alia omnia id genus loca frequentare solebat. Pro eo, quod vulgo erat *γραμματικοῦ*, etiam Olympiodorus l. c. *γραμματιστοῦ* legisse videtur.

καὶ εἶδον αὐτόθι —] Cum toto hoc libelli exordio contulisse iuvabit Charmidis atque Lysidis initium, in quibus libris scena dialogi similiter descripta est.

κατήκουον· ἐφαινέσθην μέντοι ἢ περὶ Ἀναξαγόρου ἢ περὶ Οἰνοπίδου ἐρίζειν· κύκλους γοῦν γράφοντες B *ἐφαινέστην καὶ ἐγκλίσεις τινὰς ἐμιμοῦντο τοῖν χεροῖν ἐπικλίνοντε καὶ μάλ' ἐσπουδακότε. κἀγώ — καθήμην γὰρ παρὰ τὸν ἐραστὴν τοῦ ἑτέρου αὐτοῖν — κινήσας οὖν αὐτὸν τῷ ἀγκῶνι ἠρόμην, ὅ τί ποθ' οὕτως ἐσπουδακότε τὼ μειρακίω εἴτην, καὶ εἶπον·*

γοῦν γράφοντες] *γράφειν* Bodl. Vat. Θ. Ven. Π. Pro vett. lectione *ἐφαινέσθον* iidem libri cum Vat. Δ. Vind. *ἐφαινέσθην*. In Angel. extat *γρ. ἐφαίνοντο.*

B. *τὼ μειρακίω εἴτην*] V. *ἤτην*, praeter fidem codicum. De forma *εἴτην* a Platone saepius usurpata dixit Buttmannus Gr. T. I. p. 528. ed. sec. Dein pro vulg. *τι μέγα* e Bodl. Vat. Θ.

ἢ περὶ Ἀναξαγόρου ἢ περὶ Οἰνοπίδου —] Anaxagoram Clazomenium, Ionicae disciplinae philosophum, Anaximenis alumnum, Periclis, Euripidis, et secundum nonnullos etiam Socratis praeceptorem passim celebrant historiae philosophiae scriptores. Nec desunt etiam de Oenopide veterum testimonia. Constat enim ex Diodoro Siculo, Aeliano, Plutarcho, Sexto Empirico, Stobaeo, aliisque, Chium ipsum fuisse, Anaxagorae fere aequalem, in Aegyptum migrasse, ibique cum sacerdotibus et astronomis versatum esse, et exinde talem tum geometriae tum astronomiae scientiam hausisse, ut nonnulla, eaque non exigui momenti, de quibus v. Aelian. Varr. Hist. X. 6. et Proclum in Euclid. p. 19. 75. 87., in harum utraque excogitasse aut saltem pro suis venditasse diceretur. Pauca Oenopidis dicta leguntur etiam in Maximi Collectaneis. *Forsterus.*

ἐφαινέσθην μέντοι] Disserebant igitur de figuris quibusdam geometricis, quibus motus corporum coelestium ad Oenopidis et Anaxagorae sententiam adumbraverant, quos quidem etiam manuum demonstratione studebant repraesentare. Recte sensum verborum expressit Schleiermacherus: Wenigstens sah ich, dass sie Kreise beschrieben und gewisse Neigungen mit den Händen sich überneigend darstellten. Offendit tamen repetitum *ἐφαινέσθην* et quod *κύκλους* sic nude positum est. Ficinus vertit: quasdam sphaerae inclinationes. Unde Heusdius Specim. Crit. p. 24. non male scribendum coniecit: *κύκλους γοῦν γράφοντες σφαίρας καὶ ἐγκλίσεις κ. τ. λ.* Quales autem inclinationes intelligantur, ostendunt Laertii, Plutarchi et Diodori verba iam a Forstero allata. Nam Anaxagorae a Laertio II. 9. haec tribuitur sententia: *τὰ δὲ ἄστρα κατ' ἀρχὰς μὲν θολοειδῶς ἐνεχθῆναι, ὥστε κατὰ κορυφὴν τῆς γῆς τὸν ἀεὶ φαινόμενον εἶναι πόλον, ὕστερον δὲ τὴν ἔγκλισιν λαβεῖν.* cuius inclinationis causam personatus Plutarchus De Placit. Philosoph. II. 8. affert; eam enim fieri ait *ἐκ τοῦ αὐτομάτου* atque *ἴσως ὑπὸ προνοίας, ἵνα ἃ μέν τινα ἀοίκητα γένηται,*

Ἦ που μέγα τι καὶ καλόν ἐστι, περὶ ὅτου τοσαύτην σπουδὴν πεποιημένω ἐστόν. Ὁ δ' εἶπε, Ποῖον, ἔφη, μέγα καὶ καλόν; ἀδολεσχοῦσι μὲν οὖν οὗτοι περὶ τῶν μετεώρων καὶ φλυαροῦσι φιλοσοφοῦντες. Καὶ ἐγὼ θαυμάσας αὐτοῦ τὴν ἀπόκρισιν εἶπον· Ὦ νεα- C νία, αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι τὸ φιλοσοφεῖν; ἢ τί οὕτω χαλεπῶς λέγεις; Καὶ ὁ ἕτερος — πλησίον γὰρ

Ven. *Π*. Vind. aliis restitutum *μέγα τι*.

***ἀδολεσχοῦσι μὲν οὖν*] Vulgo *μὲν* temere omissum, quod Bodl. Coisl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *ΞΣ*. Par. BC. Vind. Flor. a. b. c. d. n. o. exhibuerunt. Alii libri pro *οὖν* habent *μέν*, unde erroris causa intelligitur. Dein vett. editt. *οὗτοί γε περὶ τ. μ.* praeter fidem optimorum codicum, ut Bodl. Vat. Ven. *Π*.**

***ἃ δὲ οἰκητὰ μέρη τοῦ κόσμου κατὰ ψύξιν καὶ ἐκπύρωσιν καὶ εὐκρασίαν.* De Oenipode vero Diodorus Sic. libr. I. extr. narrat, eum in Aegypto *συνδιατρίψαντα τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀστρολόγοις μαθεῖν ἄλλα τε καὶ μάλιστα τὸν ἡλιακὸν κύκλον, ὡς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν κ. τ. λ.* conf. Plutarch. De Placit. Phil. II. 12.**

B. *κινήσας οὖν αὐτὸν*] *Οὖν* post parenthesin usurpari, ut significetur abruptum orationis filum denuo resumi, ad Protag. 327. B. et Lysid. p. 223. B. observavimus. Mox respondet amator cum contemtu quodam et gravi irrisione: *Ποῖον μέγα καὶ καλόν;* de quo genere interrogationis v. ad Charm. p. 174. B. et al. Haec vero posteaquam ita pronuntiavit, istam corrigens sententiam addit: *ἀδολεσχοῦσι μὲν οὖν οὗτοι κ. τ. λ.* h. e. *imo vero nugantur de rebus coelestibus*. Nam haec vis et significatio voculis *μὲν οὖν* haud raro subiecta est, sicuti docebunt exempla ad Criton. p. 44. B. Gorg. p. 466. A. Sympos. p. 210. C. Prot. p. 309. C. a nobis congesta. Hunc usum loquendi ignorantes librarii *μὲν* temere extruserunt a Bekkero demum prudenter restitutum et nuper a Knebelio recte defensum. Ceterum hoc vulgare fuit in philosophos omnes convicium, cuius Plato non sine vulgi irrisione quadam mentionem iniicit Phaedr. p. 270. A. *πᾶσαι, ὅσαι μεγάλαι τῶν τεχνῶν, προςδέονται ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας φύσεως πέρι.* Cratyl. p. 401. B. *κινδυνεύουσιν — οἱ πρῶτοι τὰ ὀνόματα τιθέμενοι οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ μετεωρολόγοι τινὲς καὶ ἀδολέσχαι.* De Rep. VI. p. 488. C. *τὸν ὡς ἀληθῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἡγεῖ ἂν τῷ ὄντι μετεωροσκόπου τε καὶ ἀδολέσχην καὶ ἄχρηστόν σφισι καλεῖσθαι;* Politic. p. 299. B. *μετεωρολόγον ἀδολέσχην τινὰ σοφιστήν.* Phaedon. p. 70. C. conf. Apol. Socrat. C. 2. et 4. Aristoph. Nubb. 188. Xenoph. Oecon. XI. 3. Memor. I. 2, 31.

C. *Καὶ ὁ ἕτερος—*] Diogen. Laërt. IX. 37. Thrasylli referens verba: *εἴπερ οἱ Ἀντερασταί*, inquit, *Πλάτωνός εἰσι, οὗτος ἂν εἴη* (Democritus) *ὁ παραγενόμενος ἀνώνυμος τῶν περὶ Οἰνοπίδην καὶ Ἀναξαγόραν ἕτερος ἐν τῇ πρὸς Σωκράτην ὁμιλίᾳ διαλεγόμενος περὶ φιλοσοφίας, ᾧ φησὶν ὡς πεντάθλῳ ἔοικεν ὁ φι-

καθήμενος ἐτύγχανεν· αὐτοῦ, ἀντεραστὴς ὤν — ἀκούσας ἐμοῦ τε ἐρομένου κἀκείνου ἀποκρινομένου, Οὐ πρὸς σοῦ γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ποιεῖς τὸ καὶ ἀνερέσθαι τοῦτον, εἰ αἰσχρὸν ἡγεῖται φιλοσοφίαν εἶναι. ἢ οὐκ οἶσθα τοῦτον, ὅτι τραχηλιζόμενος καὶ ἐμπιπλάμενος καὶ καθεύδων πάντα τὸν βίον διατε-
D τέλεκεν; ὥςτε σὺ τί αὐτὸν ᾤου ἀποκρινεῖσθαι ἀλλ' ἢ ὅτι αἰσχρόν ἐστι φιλοσοφία; Ἦν δὲ οὗτος μὲν τοῖν ἐρασταῖν περὶ μουσικὴν διατετριφώς, ὁ δ' ἕτερος, ὃν ἐλοιδόρει, περὶ γυμναστικήν. καί μοι ἔδοξε χρῆναι τὸν μὲν ἕτερον ἀφιέναι, τὸν ἐρωτώμενον, ὅτι οὐδ' αὐτὸς προςεποιεῖτο περὶ λόγων ἔμπειρος εἶναι, ἀλλὰ περὶ ἔργων, τὸν δὲ σοφώτατον προςποιούμενον εἶναι διερωτῆσαι, ἵνα καὶ εἴ τι δυναίμην,

C. *ἢ οὐκ οἶσθα τοῦτον*] Steph. *ἡ οὐκ οἶσθα*, quod plurimi libri mss. habent. Sed recte Ald. Bas. 1. 2. et codd. non pauci *ἢ οὐκ οἶσθα*. Pro *τοῦτον*, quod reposui e Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π.*, vulgo legebatur *αὐτόν*, quod etiam a Bekkero servatum est. Sed *τοῦτον* melius est ideo, quia saepe ad significandam irrisionem et contemtum adhibetur. v. Criton. p. 45. A. ibique ann. De Rep. III. p. 403. A. Apolog. Socrat. p. 17. B. Sympos. p. 181. E.

ὥςτε σὺ τί αὐτὸν ᾤου ἀπ.] Ita Bodl. Vat. *ΘΔ*. pro vulg. *ὥςτε τί σοι οἴει αὐτὸν ἀποκρίνεσθαι.* Dein vulgo *ἄλλο ἢ ὅτι*, quod e Bodl. Vat. *Θ*. Ven. *Π*. mutatum. De *ἀλλ' ἢ* dixi ad Phaedon. p. 181. B.

D. *τὸν ἐρωτώμενον*] V. *τὸν ἐρόμενον* inepte. Bodl. a pr. m. Ven. *ΞΠΣ*. Par. BC. Angel. Barb. Palat. Vindob. *τὸν ἐρώμενον*.

λόσοφος. Tale quiddam a Thrasyllo non potuisse pronunciari verissime iudicavit Schleiermacher. p. 510. Haud dubie Thrasyllus scripserat Democritum talem esse *πένταθλον*, qualis in hoc libro describeretur. Quocirca Diogenis verba, nisi vitiata sunt, certe a Thrasylli mente prorsus abhorrent.

ὅτι τραχηλιζόμενος —] Apte comparat Forsterus Galen. ad Thrasybul. C. 37. *ὅλον γὰρ ἑωρῶμεν αὐτῶν* (athletarum) *τὸν βίον ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ συστρεφομένων ἢ ἐσθιόντων ἢ πινόντων ἢ κοιμωμένων ἢ ἀποπατούντων ἢ κυλινδουμένων ἐν κόνει τε καὶ πηλῷ.* Quo nomine athletarum studia male audiebant. v. Mercurialis De art. gymn. I. C. 14. 15. Verbi *τραχηλίζεσθαι* usum illustrat Cuper. Obss. II. 12. Faber. Agonist. I. 11. Perizon. ad Ael. V. H. XII. 58.

περὶ μουσικὴν διατετριφώς] Notum est *μουσικὴν* et *γυμναστικὴν* ita inter se opponi, ut illa ad animi, haec ad corporis cultum referatur. v. De

παρ' αὐτοῦ ὠφεληθείην. εἶπον οὖν ὅτι Εἰς κοινὸν μὲν τὸ ἐρώτημα ἠρόμην· εἰ δὲ σὺ οἴει τοῦδε κάλλιον ἀποκρινεῖσθαι, σὲ ἐρωτῶ τὸ αὐτὸ, ὅπερ καὶ τοῦτον, εἰ δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν καλὸν εἶναι ἢ οὔ.

Cap. II. Σχεδὸν οὖν ταῦτα λεγόντων ἡμῶν 133
ἐπακούσαντε τὼ μειρακίω ἐσιγησάτην, καὶ αὐτὼ παυσαμένω τῆς ἔριδος ἡμῶν ἀκροαταὶ ἐγενέσθην. καὶ ὅ τι μὲν οἱ ἐρασταὶ ἔπαθον, οὐκ οἶδα, αὐτὸς δ' οὖν ἐξεπλάγην· ἀεὶ γάρ ποτε ὑπὸ τῶν νέων τε καὶ καλῶν ἐκπλήττομαι. ἐδόκει μέντοι μοι καὶ ὁ ἕτερος οὐχ ἧττον ἐμοῦ ἀγωνιᾶν· οὐ μὴν ἀλλ' ἀπεκρίνατό γέ μοι καὶ μάλα φιλοτίμως. Ὁπότε γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἡγησαίμην εἶ- B
ναι, οὐδ' ἂν ἄνθρωπον νομίσαιμι ἐμαυτὸν εἶναι,

Forsterus coni. τὸν ἐῤῥώμενον. Malui cum Schleiermachero τὸν ἐρωτώμενον, quod etiam Bekkerus recepit. Ficinus: quem prius interrogaveram.

τὸν δὲ σοφώτατον προςποιούμ.] Hoc e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. recepi, ut quod homuncionis fastum et superbiam fortius exprimat. Ceteri libri et mss. et typis expressi omnes habent σοφώτερον.

κάλλιον ἀποκρινεῖσθαι] V. ἂν ἀποκρίνεσθαι. Ven. Π. ἂν omittit. Bodl. e corr. omisso ἂν habet ἀποκρινεῖσθαι. Vat. ΘΔ. κάλλιον ἀποκρινεῖσθαι, quod recepi praeeunte Bekkero. Cod. Flor. n. κάλλιον ἂν ἀποκρίνασθαι, ut coniecit Stephanus.

P. 133. αὐτὸς δ' οὖν ἐξεπλάγην] γ' οὖν Bodl. Vat. Θ. Ven. Π.

Rep. II. p. 246. Legg. X. p. 795. Prot. p. 326. al. Perizon. ad Ael. V. H. XII. 50.

D. εἴ τι δυναίμην] sc. ὠφεληθῆναι.

P. 133. ὅ τι μὲν οἱ ἐρασταὶ ἔπαθον—αὐτὸς δ' οὖν ἐξεπλάγην] V. annot. ad in. Apolog. Socrat. ubi δ' οὖν recte videmur defendisse. Ceterum totus qui sequitur locus adumbratus est ad exemplum eorum, quae leguntur Charmid. p. 154, B sqq. 155. B. C. Quod sequitur ἀεί ποτε, semper fere, frequentis est usus. conf. Eurip. Heracl. v. 330. Sophocl. Aiac. v. 320. Herodot. I. 58. VII. 102. Thucyd. VI. 82. 89. al. conf. Lexic. Xenophont. s. v. ποτέ. n. 5.

Ὁπότε γάρ τοι—ἡγησαίμην] Recte Ficinus: Si quando, o Socrates, philosophari turpe esse ducerem, quam interpretationem etiam Knebelius comprobavit. v. ad Euthyphr. p. 7. D. — τὸν οὕτω διακείμενον, h. e. ita sentientem.

οὐδ' ἄλλον τὸν οὕτω διακείμενον, ἐνδεικνύμενος εἰς τὸν ἀντεραστήν, καὶ λέγων μεγάλη τῇ φωνῇ, ἵν' αὐτοῦ κατακούοι τὰ παιδικά. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Καλὸν ἄρα δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; ἐγὼ ἔφην· ἦ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι εἰδέναι πρᾶγμα ὁτιοῦν εἴτε καλὸν εἴτε αἰσχρόν ἐστιν, ὃ μὴ εἰδείη τις τὴν ἀρχὴν ὅ τι ἔστιν; Οὐκ
C ἔφη. Οἶσθ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅ τι ἔστι τὸ φιλοσοφεῖν; Καὶ μάλ', ἔφη. Τί οὖν ἔστιν; ἔφην ἐγώ. Τί δ' ἄλλο γε, ἢ κατὰ τὸ Σόλωνος; Σόλων γάρ που εἶπε

γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος·

καὶ ἐμοὶ δοκεῖ οὕτως ἀεὶ χρῆναι ἕν γέ τι μανθάνειν τὸν μέλλοντα φιλοσοφήσειν, καὶ νεώτερον ὄντα καὶ πρεσβύτερον, ἵν' ὡς πλεῖστα ἐν τῷ βίῳ μάθῃ. Καί μοι τὸ μὲν πρῶτον ἔδοξέ τι εἰπεῖν, ἔπειτά πως
D ἐννοήσας ἠρόμην αὐτόν, εἰ τὴν φιλοσοφίαν πολυμά-

B. *ἐνδεικνύμενος εἰς τὸν ἀντ.*] Bas. 2. et Steph. *αἰνιττόμενος*. Illud habent codd. omnes cum Aldo et Bas. 1.

μεγάλῃ τῇ φωνῇ] Sic Bodl. Coisl. Vat. *ΘΔ*. Vind. pro vulg. *μέγα τῇ φωνῇ*, quod Beckius in *μεγάλῃ φωνῇ* mutatum volebat. Sed illud dictum ut Phaedr. p. 242. B. *γυμνῇ τῇ κεφαλῇ*. de quo v. Lobeck. ad Phryn. p. 265. Vulgata tamen lectio defendi potest loco Protagor. p. 310. B. *τῇ φωνῇ μέγα λέγων*.

ἦ δοκεῖ σοι] Stephan. cum Par. E. et Angel. *εἰ δοκεῖ σοι*.

C. *Καὶ μάλ', ἔφη*] Pro his Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. habet *Πάνυ γε*.

κατὰ τὸ Σόλωνος] V. *κατὰ τὸν Σόλωνα*. Sed illud habent Bodl. Coisl. ex corr., Vat. *ΘΔ*. Flor. b. d. In aliis est *κατὰ τοῦ Σόλωνος*, quod receptae lectionis veritatem testatur.

οὕτως ἀεὶ] Sic Bodl. Coisl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. Par. C. Barber. Vind. Flor. b. d. n. Legebatur ante Bekkerum *ἀεὶ οὕτω*.

ἔπειτά πως ἐννοήσας] V. *εἶτά πως*, invitis Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. Dein Bodl. Coisl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *ΠΣ*. Par. BC. Angel. Barb. Palat. Flor. a. b. c. d. i. n. o. *πολυμαθίαν*, quam scripturam iidem fere libri etiam infra servant.

B. *ἐγὼ ἔφην*] De hoc verborum ordine v. ad Protagor. p. 317. D. De Rep. v. p. 450. A.

C. *Τί δ' ἄλλο γε, ἢ κατὰ τὸ Σόλωνος*] Abrupta oratio est, quae accuratius ita debebat procedere: *ἢ κατὰ τὸ Σόλωνος ἀεὶ ἕν γέ τι μανθάνειν. Σόλων γάρ που εἶπε κ. τ. λ.* Sed talis anticipatio verborum haudquaquam rara. Solonis versiculum legimus etiam Lachet.

θειαν ἡγοῖτο εἶναι. Κἀκεῖνος, Πάνυ, ἔφη. Ἡγεῖ
δὲ δὴ καλὸν εἶναι μόνον τὴν φιλοσοφίαν ἢ καὶ ἀγα-
θόν; ἦν δ' ἐγώ. Καὶ ἀγαθόν, ἔφη, πάνυ. Πό-
τερον οὖν ἐν φιλοσοφίᾳ τι τοῦτο ἴδιον ἐνορᾷς, ἢ
καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἷον φι-
λογυμναστίαν οὐ μόνον ἡγεῖ καλὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ
ἀγαθόν; ἢ οὔ; Ὁ δὲ καὶ μάλα εἰρωνικῶς εἶπε δύο·
Πρὸς μὲν τόνδε μοι εἰρήσθω, ὅτι οὐδέτερα· πρὸς
μέντοι σέ, ὦ Σώκρατες, ὁμολογῶ καὶ καλὸν εἶναι
καὶ ἀγαθόν. Ἆρ' οὖν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις τὴν E
πολυπονίαν φιλογυμναστίαν ἡγεῖ εἶναι; Κἀκεῖνος
ἔφη, Πάνυ γε, ὥσπερ γε καὶ ἐν τῷ φιλοσοφεῖν τὴν
πολυμάθειαν φιλοσοφίαν ἡγοῦμαι εἶναι. Καὶ ἐγὼ
εἶπον, Ἡγεῖ δὲ τοὺς φιλογυμναστοῦντας ἄλλου του
ἐπιθυμεῖν ἢ τούτου, ὅ τι ποιήσει αὐτοὺς εὖ ἔχειν
τὸ σῶμα; Τούτου, ἔφη. Ἦ οὖν οἱ πολλοὶ πόνοι
τὸ σῶμα, ἦν δ' ἐγώ, ποιοῦσιν εὖ ἔχειν; Πῶς γὰρ 134

D. *Ἡγεῖ δὲ δὴ καλὸν εἶναι*] *εἶναι* additum e Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. Etiam *δὴ*, quod vulgo deerat, ex optimis atque plurimis codd. nuper demum restitutum.

ἢ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις] *τοῖς* accessit e Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. Dein vulg. *φιλογυμνασίαν* e Bodl. Coisl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *ΠΣ*. Par. BCF. Angel. Pal. Flor. a. b. c. d. i. n. in *φιλογυμναστίαν* mutatum.

πρὸς μέντοι σὲ] *πρὸς δὲ σὲ* Bodl. Vat. *Θ*. Ven. *Π*. Dein vulgo *καὶ καλὸν κἀγαθὸν ὁμολογῶ εἶναι*, quod e Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. correctum.

Ἆρ' οὖν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις —] Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. notabili scripturae discrepantia: *ἡγοῦμαι γὰρ ὀρθῶς. ἠρώτησα οὖν ἐγώ· καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις τὴν πολυπ. καὶ φιλογ. ἡγεῖ τι εἶναι; κἀκεῖνος*. Ceterum *φιλογυμναστίαν* hic quoque Bodl. tuetur.

E. *Ἡγεῖ δὲ τοὺς φιλ.*] V. *δὲ δή*. Sed *δὴ* om. Bodl. Vat. *Θ*. Ven. *Π*. Flor. d. Pro *εὖ ἔχειν τὸ σῶμα* vett. editt. *ἔχει εὖ τὸ σῶμα*, invitis optimis codicibus.

Τούτου, ἔφη] Sic Bodl. Vat. Ven. *Ξ*. Flor. d. et pr. *Π*. Vulgo erat *Τοῦτο*, quod iam Heusdius corrigendum vidit.

p. 188. B. et Reipubl. VII. p. 536. B.

E. *Τούτου, ἔφη*] Recte vidit Heusdius loco vulgati *Τοῦτο* genitivum restitui oportere, qui e verbo praecedenti *ἐπιθυμεῖν* esset suspensus, eamque lectionem aliquot codices firmarunt. Comparat autem Socrates inter se philosophiam et *φιλογυμναστίαν*. Iam vero quae in illa sit *πολυμάθεια*, eam

ἄν, ἔφη, ἀπό γ' ὀλίγων πόνων τὸ σῶμά τις εὖ ἔχοι; Καί μοι ἔδοξεν ἤδη ἐνταῦθα κινητέος εἶναι ὁ φιλογυμναστής, ἵνα μοὶ βοηθήσειε διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῆς γυμναστικῆς. κἄπειτα ἠρόμην αὐτόν, Σὺ δὲ δὴ τί σιγᾷς ἡμῖν, ὦ λῷστε, τούτου ταῦτα λέγοντος; ἦ καὶ σοὶ δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι εὖ τὰ σώματα ἔχειν ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων, ἢ ἀπὸ τῶν μετρίων; Ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ᾤμην τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο καὶ νῦν γνῶναι, ὅτι οἱ μέτριοι πόνοι εὖ ποι-
B οῦσιν ἔχειν τὰ σώματα. πόθεν δή; οὐχὶ ἄνδρα γε ἄγρυπνόν τε καὶ ἄσιτον καὶ ἀτριβῆ τὸν τράχηλον ἔχοντα καὶ λεπτὸν ὑπὸ μεριμνῶν; Καὶ αὐτοῦ ταῦτα

P. 134. ἀπό γ' ὀλίγων] Sic Bodl. Vat. Θ. Ven. Π. pro vulg. ἀπὸ ὀλίγων γε.

B. οὐχὶ ἄνδρα γε ἀγρ.] γε unus Steph. cum Par. EF.

in hac πολυπονίαν esse arbitratur. Quum autem πολυπονίαν vulgo arbitrentur ad roborandas corporis vires haud esse salutarem, ne πολυμάθειαν quidem ad philosophiam conducere existimat.

P. 134. κινητέος εἶναι] V. ad Lysid. p. 223. A. Rempubl. I. p. 329. D.

ὅτι οἱ μέτριοι πόνοι —] „Hoc ipsum ex Hippocrate est, cuius sententia Libr. VI. de Morbis Popularibus §. 6. haec est: πόνοι, σιτία, ποτά, ὕπνος, ἀφροδίσια, πάντα μέτρια.“ Cornarius. Videtur haec sententia de corporis exercitationibus modice adhibendis pervulgata fuisse, sicuti apparet e formula τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, cuius usum ad Gorg. p. 447. A. illustravimus. conf. Boissonad. ad Aristaen. p. 396. Nam de proverbio μηδὲν ἄγαν noli cum Knebelio cogitare. Proxima, πόθεν δή; οὐχὶ — ὑπὸ μεριμνῶν, quomodo interpretanda sint aut emendanda, multum a viris doctis dubitatum est. Pro ἀτριβῆ Stephanus dedit ἀστραβῆ. Quod ipsum amplectens Forsterus post οὐχὶ censet ὁρᾷς aut simile aliquod verbum intelligi oportere. Sed hoc quo iure ita fiat, nemo dixerit, quum similis ellipsis exempla alibi nulla reperiantur. Itaque Heusdius locum corruptum esse iudicavit, atque hunc in modum emendare studuit: Ἐγὼ μὲν — ᾤμην τὸ λεγόμενον νῦν δὴ τοῦτο καὶ νῦν γνῶναι, ὅτι οἱ μέτριοι πόνοι εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὰ σώματα, πόθεν δὲ οὐχί; ἄνδρα ἄγρυπνόν τε καὶ ἄσιτον καὶ εὐστραβῆ κ. τ. λ. Equidem, o Socrates, existimabam, quod modo dictum est, e modicis laboribus corpus se bene habere, id nunc etiam illum non ignorare, virum scilicet insomnem, impastum, exile habentem collum et curis extenuatum. Sed ea coniectura quantis prematur incommodis, demonstrare non attinet. Propius ad verum accessit Knebe-

εἰπόντος ἥσθη τὰ μειράκια καὶ ἐπεγέλασεν, ὁ δ' ἕτερος ἠρυθρίασε. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Τί οὖν; σὺ ἤδη ξυγχωρεῖς μήτε πολλοὺς μήτε ὀλίγους πόνους εὖ ποιεῖν ἔχειν τὰ σώματα τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοὺς μετρίους; ἢ διαμάχει δυοῖν ὄντοιν νῷν περὶ τοῦ λόγου; Κἀκεῖνος, Πρὸς μὲν τοῦτον, ἔφη, κἂν πάνυ C ἡδέως διαγωνισαίμην, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἱκανὸς ἂν γενοίμην βοηθῆσαι τῇ ὑποθέσει, ἣν ὑπεθέμην, καὶ εἰ ταύτης ἔτι φαυλοτέραν ὑπεθέμην· οὐδὲν γάρ ἐστι· πρὸς μέντοι σὲ οὐδὲν δέομαι παρὰ δόξαν φιλονεικεῖν, ἀλλ' ὁμολογῶ μὴ τὰ πολλά, ἀλλὰ τὰ μέτρια γυμνάσια τὴν εὐεξίαν ἐμποιεῖν τοῖς ἀνθρώποις. Τί

omisit. Idem mox invitis codd. ἀστραβῆ scripsit.

καὶ ἐπεγέλασεν] Sic Bodl. Vat. Ven. *Π.* Vett. editt. ἐγέλασεν.

lius, qui librorum scriptura servata post *μεριμνῶν* pro interrogandi signo plene interpungendum esse statuit. Verum quod e superioribus solum *ποιοῦσιν* repetendum ait totumque locum interpretatur sic: Unde igitur hoc probari potest? Non reddunt modici labores hominem insomnem et cibi fastidientem et luctae impatientem et curis extenuatum; de eo multum ab eius ratione dissentimus. Quum enim *ποιοῦσιν* antea adiuncta sibi habeat verba *εὖ ἔχειν τὰ σώματα*, ne nunc quidem sine magna molestia per se solum repetitur. Praeterea nec *ἄνδρα* pro subiecto licet habere, cui deinde adiectiva praedicati loco adiuncta sint. Nam ita dicendum potius fuit: *οὐχὶ τὸν ἄνθρωπον (ποιοῦσιν) ἄγρυπνόν τε καὶ ἄσιτον κ. τ. λ.* Itaque ellipsin alio modo explendam censemus. Repetendum est enim *οἱ μέτριοι πόνοι εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὸ σῶμα.* Quo facto haec emergit verborum sententia: modici labores certo hominem insomnem et cibo abstinentem et collum nullis pugnis committentem et meditationibus philosophorum maceratum haudquaquam bene valentem reddunt: h. e. homo certe philosophiae studiis deditus, quia modicis corporis exercitationibus abstinet, non utitur prospera valetudine. Acerbe his verbis respondet amator ad ea, quae alter ipsi opprobrio verterat p. 132. C. *ἢ οὐκ οἶσθα κ. τ. λ.* Ex quibus etiam hoc intelligitur, quorsum pertineat *ὁ ἀτριβῆ τὸν τράχηλον ἔχων*: is enim opponitur *τῷ τραχηλιζομένῳ*. *Μερίμναι* de curiosis philosophorum meditationibus dictae, ut Aristoph. Nubb. v. 1406. *γνώμαις δὲ λεπταῖς καὶ λόγοις ξύνειμι καὶ μερίμναις.*

C. *οὐδὲν γάρ ἐστι*] h. e. nihili enim hic faciendus, nihil valet in disputando, ut recte interpretatur Knebel. v. ad Remp. VIII. p. 562. D.

δὲ τὰ σιτία; τὰ μέτρια ἢ τὰ πολλά; ἔφην ἐγώ. Καὶ τὰ σιτία ὡμολόγει. Ἔτι δὲ κἀγὼ προςηνάγκα-
D ζον αὐτὸν ὁμολογεῖν καὶ τἆλλα πάντα τὰ περὶ τὸ σῶμα, τὰ μέτρια μάλιστα ὠφελεῖν, ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ μηδὲ τὰ ὀλίγα· καί μοι ὡμολόγει τὰ μέτρια. Τί δέ, ἔφην, τὰ περὶ τὴν ψυχήν; τὰ μέτρια ὠφελεῖ ἢ τὰ ἄμετρα τῶν προςφερομένων; Τὰ μέτρια, ἔφη. Οὐκοῦν ἓν τῶν προςφερομένων ψυχῇ ἐστὶ καὶ τὰ μαθήματα; Ὡμολόγει. Καὶ τούτων ἄρα τὰ μέτρια
E ὠφελεῖ, ἀλλ' οὐ τὰ πολλά; Συνέφη. Cap. III. Τίνα οὖν ἐρόμενοι ἂν δικαίως ἐροίμεθα, ὁποῖοι μέτριοι πόνοι καὶ σιτία πρὸς τὸ σῶμά ἐστιν; Ὡμολογοῦμεν τρεῖς ὄντες, ὅτι ἰατρὸν ἢ παιδοτρίβην. Τίνα δ' ἂν περὶ σπερμάτων σπορᾶς, ὁπόσον μέτριον; Καὶ τούτου τὸν γεωργὸν ὡμολογοῦμεν. Τίνα δὲ περὶ μαθημάτων εἰς ψυχὴν φυτεύσεώς τε καὶ σπορᾶς ἐρωτῶντες δικαίως ἂν ἐροίμεθα, ὁπόσα καὶ ὁποῖα μέτρια; Τοὐντεῦθεν ἤδη ἀπορίας μεστοὶ ἦμεν ἅπαν-
135 τες. κἀγὼ προςπαίζων αὐτοὺς ἠρόμην, Βούλεσθε, ἔφην, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐν ἀπορίᾳ ἐσμέν, ἐρώμεθα ταυτὶ

C. *Τί δὲ τὰ σιτία*] Vat. Θ. Ven. Π. δαί, probante Bekkero.

D. *τὰ μετρία μάλιστα ὠφελεῖν*] *ὠφελιμώτατα εἶναι μέτρία* Bodl. Vat. Ven. Π. recte fortasse.

τὰ μέτρια ὠφελεῖ] Ita correxit Steph. Libri *ὠφελεῖν*.

E. *Ὡμολογοῦμεν τρεῖς*] V. *ὁμολογοῦμεν μέν*. Praesens hic et paullo post e Bodl. Vat. ΘΔ. correctum. Imperfectum iam Mudgius vidit restitui oportere. Illud *μὲν* autem cum Flor. d. n. delevi. Deinceps pro *ὅτι ἰατρόν*, quod Bodl. Vatt. Ven. Π. et ex corr. Vind. suppeditarunt, vulgo perperam scribebatur *ἢ ἰατρόν*.

περὶ σπερμάτων] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. Vett. editt. π. *σπέρματος*. Pro *Τίνα δ' ἂν* in Bodl. et Vat. est *τίνα δαί*.

Τίνα δὲ περὶ μαθημάτων] *περὶ* solus Bodl. cum Steph. habet.

D. *τῶν προςφερομένων*] Intell. *αὐτῇ*.

P. 135. *ὥςπερ ἔφη τοὺς μνηστῆρας Ὅμηρος*] Odyss. XXI. v. 285 sqq. Intell. *αἰσχύνεσθαι*.

B. *πλείστην δ' ἂν ἔχοι δόξαν*] De hoc optativo, qui vicem sustinet infinitivi, vide annot. ad Phaedon. p. 86. A. et Charmid. p. 155. E.

ὅσα ξυνέσεως ἔχεται, μὴ ὅσα χειρουργίας] Respicit ad discrimen artium liberalium et sordidarum, atque rursus alterum pungit amatorem. Censet autem eas artes ac disciplinas, quae dignae sint homine

τὰ μειράκια; ἢ ἴσως αἰσχυνόμεθα, ὥςπερ ἔφη τοὺς μνηστῆρας Ὅμηρος, μὴ ἀξιοῦντας εἶναί τινα ἄλλον, ὅςτις ἐντενεῖ τὸ τόξον;

Ἐπειδὴ οὖν μοι ἐδόκουν ἀθυμεῖν πρὸς τὸν λόγον, ἄλλῃ ἐπειρώμην σκοπεῖν, καὶ εἶπον, Ποῖα δὲ μάλιστ' ἄττα τοπάζομεν εἶναι τῶν μαθημάτων, ἃ δεῖ τὸν φιλοσοφοῦντα μανθάνειν, ἐπειδὴ οὐχὶ πάντα οὐδὲ πολλά; Ὑπολαβὼν οὖν ὁ σοφώτερος εἶπεν, ὅτι κάλλιστα ταῦτ' εἴη τῶν μαθημάτων καὶ προςήκοντα, B ἀφ' ὧν ἂν πλείστην δόξαν ἔχοι τις εἰς φιλοσοφίαν· πλείστην δ' ἂν ἔχοι δόξαν, εἰ δοκοίη τῶν τεχνῶν ἔμπειρος εἶναι πασῶν, εἰ δὲ μή, ὡς πλείστων γε καὶ μάλιστα τῶν ἀξιολόγων, μαθὼν αὐτῶν ταῦτα, ἃ προςήκει τοῖς ἐλευθέροις μαθεῖν, ὅσα ξυνέσεως ἔχεται, μὴ ὅσα χειρουργίας. Ἆρ' οὖν οὕτω λέγεις, ἔφην ἐγώ, ὥςπερ ἐν τῇ τεκτονικῇ; καὶ γὰρ ἐκεῖ τέκτονα μὲν ἂν πρίαιο πέντε ἢ ἓξ μνῶν ἄκρον, ἀρχι- C τέκτονα δὲ οὐδ' ἂν μυρίων δραχμῶν· ὀλίγοι γε μὴν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι γίγνοιντο. ἆρα μή τι τοιοῦτον λέγεις; Καὶ ὃς ἀκούσας μου ξυνεχώρει καὶ

P. 135. μὴ ἀξιοῦντας εἶναι] Codd. omnes ἀξιούντων. Sed Stephanus dedit μὴ ἀξιοῦντας, quod recentiores editores recte tenuerunt. In Bodl. est ἀξιούντων, ut accusativus superscriptus videatur. Genitivum vix erit qui tueatur.

τὸν φιλοσοφοῦντα μ.] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. Vett. editt. τὸν φιλόσοφον. Ex iisdem libris deinde pro vulg. ἐπεὶ οὐχὶ dedimus ἐπειδὴ οὐχί.

B. καὶ μάλιστα τῶν ἀξ.] καὶ μάλα Bodl. Vat. Ven. Π.

C. τοῖς Ἕλλησι γίγνοιντο] V. γίγνονται. Ven. Π. γίγνοιτο. Bodl. Vat. ΘΔ. γίγνοιντο.

μή τι τοιοῦτον λέγεις] τι om. Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. et pr. Ξ.

libero, quaeque intelligentia percipiantur, cognoscendas esse; eas contra negligendas, quae manuum opificio contineantur.

ὥςπερ ἐν τῇ τεκτονικῇ] Accuratius rem illustraturus Socrates utitur τῶν τεκτόνων, fabrorum, et eius, qui operum dispensationi praeest, τοῦ ἀρχιτέκτονος, exemplis: fabri enim opus praescriptum manuum labore perficiunt; hic autem mentis et intelligentiae ope omnia designat atque ordinat. De voc. ἀρχιτέκτων v. Pollux On. VII. 117. ibique Iungermann.

C. ὀλίγοι γε μὴν καὶ ἐν πᾶσι τ. Ἑλλ. γίγνοιντο] Aut

αὐτὸς λέγειν τοιοῦτον. Cap. IV. Ἠρόμην δ' αὐτόν, εἰ οὐκ ἀδύνατον εἴη δύο μόνας τέχνας οὕτω μαθεῖν τὸν αὐτόν, μὴ ὅτι πολλὰς καὶ μεγάλας. Ὁ δέ, Μὴ οὕτως μου, ἔφη, ὑπολάβῃς, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγοντος, ὅτι δεῖ ἑκάστην τῶν τεχνῶν τὸν φιλο-
D σοφοῦντα ἐπίστασθαι ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐτὸν τὸν τὴν τέχνην ἔχοντα, ἀλλ' ὡς εἰκὸς ἄνδρα ἐλεύθερόν τε καὶ πεπαιδευμένον, ἐπακολουθῆσαί τε τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ οἷόν τ' εἶναι διαφερόντως τῶν παρόντων, καὶ αὐτὸν ξυμβάλλεσθαι γνώμην, ὥστε δοκεῖν χαριέστατον εἶναι καὶ σοφώτατον τῶν ἀεὶ παρόντων ἐν τοῖς λεγομένοις τε καὶ πραττομένοις περὶ τὰς τέχνας. Κἀγώ, ἔτι γὰρ αὐτοῦ ἠμφεγνόουν τὸν λόγον ὅ τι ἐβούλετο, Ἆρ' ἐννοῶ, ἔφην,
E οἷον λέγεις τὸν φιλόσοφον ἄνδρα; δοκεῖς γάρ μοι

δύο μόνας τέχνας] μόνας Bodl. Vat. ΘΛ. Ven Π. Vulgo μόνον, quod etiam recentiores tenuerunt. Sed δύο μόναι eodem modo dictum, ut εἷς μόνος. v. Bremi Excurs. ad Lysiam. XI. p. 450 sq.

Μὴ οὕτως μου] Sic Bodl. Vat. Λ. Ven. ΠΣ. Flor. a. b. c. d. i. n. Vulgo οὕτω. Bekkerus nihil enotavit discrepantiae.

D. *τῶν ἀεὶ παρόντων*] Vett. editt. αἰεὶ τῶν παρόντων. Mutavimus e Bodl. Vat. ΘΛ.

γίγνονται tenendum, aut revocato optativo κἂν (i. e. καὶ ἂν) ἐν πᾶσι corrigendum est. Nam quae Hermannus ad Viger. p. 944 sqq. de particulae ἂν in posteriore orationis membro omissione disseruit, ea vereor ut cum Knebelio ad hunc locum referre recte liceat. Quum vero optimi codices γίγνοιντο praebeant, vix est dubium, quin κἂν reponi debeat.

D. *τὸν τὴν τέχνην ἔχοντα*] h. e. arti cuipiam unice deditum. Proxima optime explicuit Knebelius, infinitivos ἐπακολουθῆσαί τε καὶ αὐτὸν ξυμβάλλεσθαι monens verbo ἐπίστασθαι, quod post ὡς εἰκὸς ἄνδρα ἐλεύθερόν τε καὶ πεπαιδευμένον intelligendum relinquitur, per epexegesin subiectos esse.

E. *οἷον ἐν τῇ ἀγωνίᾳ εἰσὶν οἱ πένταθλοι*] h. e. τοιοῦτον οἷοι. v. Matthiae Gr. §. 473. 2. Quum interlocutor dixisset satis sibi videri, si philosophus quae ad artes et disciplinas pertineant, aliis melius diiudicare possit easque in universum cognoverit, Socrates rem exemplo a certaminibus petito illustrare instituit. Comparat igitur talem philosophum, qualem ille vult esse, cum quinquertione, qui etsi in singulis certaminum generibus haudquaquam excellat, tamen omnia satis laudabiliter et exerceat et

λέγειν οἷον ἐν τῇ ἀγωνίᾳ εἰσὶν οἱ πένταθλοι πρὸς τοὺς δρομέας ἢ τοὺς παλαιστάς. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τούτων μὲν λείπονται κατὰ τὰ τούτων ἆθλα καὶ δεύτεροί εἰσι πρὸς τούτους, τῶν δὲ ἄλλων ἀθλητῶν πρῶτοι καὶ νικῶσιν αὐτούς. τάχ' ἂν ἴσως τοιοῦτόν τι λέγοις καὶ τὸ φιλοσοφεῖν ἀπεργάζεσθαι τοὺς ἐπιτηδεύοντας τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα· τῶν μὲν πρώτων εἰς ξύνεσιν περὶ τὰς τέχνας ἐλλείπεσθαι, τὰ δευτε- 136
ρεῖα δ' ἔχοντας τῶν ἄλλων περιεῖναι, καὶ οὕτως γίγνεσθαι περὶ πάντα ὕπακρόν τινα ἄνδρα τὸν πεφιλοσοφηκότα. τοιοῦτόν τινά μοι δοκεῖς ἐνδείκνυσθαι. Καλῶς γέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, φαίνει ὑπολαμβάνειν τὰ περὶ τοῦ φιλοσόφου, ἀπεικάσας αὐτὸν τῷ πεντάθλῳ. ἔστι γὰρ ἀτεχνῶς τοιοῦτος, οἷος μὴ δουλεύειν μηδενὶ πράγματι μηδ' εἰς τὴν ἀκρίβειαν μη-

ἠμφεγνόουν τὸν λόγον] Sic Bodl. Ven. Π. Par. F. Vind. Flor. b. i. Legebatur ἠμφιγνόουν. Duplicis augmenti exempla apud Platonem non rara. v. Buttmann. Gramm. Ampl. §. 86. ann. 6. p. 338. ed. 2.

E. ἢ τοὺς παλαιστάς] Sic Vat. ΘΔ. Ven. Π. Pessime vulgo ἢ τοὺς πελταστάς, quod optime emendavit Forsterus.

P. 136. φαίνει ὑπολαμβάνειν] Hoc recepi e Bodl. Ven. Π. Vat. Δ. Flor. d. pro vulg. δοκεῖς ὑπολαβεῖν, quod omnes editt. obsidet.

cognita habeat. De πεντάθλῳ v. Fabri Agonist. Libr. I. 30, 31, 32. et Schneider. Lexic. s. v.

τούτων μὲν λείπονται] Idem observat Pindarus Olymp. XIII. p. 42 sqq. haec de Xenophonte Corinthio habens: — πεντάθλῳ ἅμα σταδίου νικῶν δρόμον. οὐκ ἀντεβόλησε τῶν ἀνὴρ θνατὸς οὔπω τις πρότερον. Hinc suam item Longinus comparationem Hyperidis cum Demosthene sumsisse videtur De Sublim. sect. 3. 4. ἔστι γὰρ αὐτοῦ (Hyperides) πολυφωνότερος καὶ πλείονς ἀρετὰς ἔχων καὶ σχεδὸν ὕπακρος ἐν πᾶσιν, ὡς ὁ πένταθλος, ὥστε τῶν μὲν πρωτείων ἐν ἅπασι τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν λείπεσθαι, πρωτεύειν δὲ τῶν ἰδιωτῶν." Forsterus.

P. 136. ὕπακρόν τινα] h. e. qui nonnisi primo cedat, ceterum reportet τὰ δευτερεῖα. Vocabulum apud Platonem, quod sciamus, nusquam reperitur.

ἀπεικάσας αὐτὸν τῷ πεντάθλῳ] Diogenes Laert. IV. 37. de Democrito: ἦν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ πένταθλος. ἤσκετο γὰρ τὰ φυσικὰ καὶ τὰ ἠθικά, ἀλλὰ καὶ τὰ μαθηματικὰ καὶ τοὺς ἐγκυκλίους λόγους, καὶ περὶ τεχνῶν πασῶν εἶχεν ἐμπειρίαν. Similem ob causam Eratosthenes Cyrenaeus Βῆτα καὶ πένταθλος cognominatus est,

δὲν διαπεπονηκέναι, ὥςτε διὰ τὴν τοῦ ἑνὸς τούτου
B *ἐπιμέλειαν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀπολελεῖφθαι, ὥςπερ οἱ δημιουργοί, ἀλλὰ πάντων μετρίως ἐφῆφθαι.*

Cap. V. *Μετὰ ταύτην δὴ τὴν ἀπόκρισιν ἐγὼ προθυμούμενος σαφῶς εἰδέναι ὅ τι λέγοι, ἐπυνθανόμην αὐτοῦ τοὺς ἀγαθούς, πότερον χρησίμους ἢ ἀχρήστους εἶναι ὑπολαμβάνοι. Χρησίμους δήπου, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἆρ' οὖν, εἴπερ οἱ ἀγαθοὶ χρήσιμοι, οἱ πονηροὶ ἄχρηστοι; Ὡμολόγει. Τί δέ; τοὺς φιλοσόφους ἄνδρας χρησίμους ἡγεῖ ἢ οὔ; Ὁ δὲ ὡμολόγει χρησίμους, καὶ πρός γε ἔφη χρησιμωτάτους*
C *εἶναι ἡγεῖσθαι. Φέρε δὴ γνῶμεν, εἰ ἀληθῆ λέγεις, ποῦ καὶ χρήσιμοι ἡμῖν εἰσὶν οἱ ὕπακροι οὗτοι; δῆλον γάρ, ὅτι ἑκάστου γε τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων φαυλότερός ἐστιν ὁ φιλόσοφος. Ὡμολόγει. Φέρε δὴ σύ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ τύχοις ἢ αὐτὸς ἀσθενήσας ἢ*

B. *ἀλλὰ πάντων*] *ἀλλὰ* ante *ὥςπερ* collocant Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. male.

εἴπερ οἱ ἀγαθοὶ χρήσιμοι] Bodl. Vat. *Θ*. Ven. *Π*. *οἱ χρήσιμοι*.

C. *καὶ πρός γε*] Coisl. Flor. d. *καὶ πρός γε τούτοις, ἔφη*.

εἰ ἀληθῆ λέγεις] Sic Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. Vulgo *εἰ σὺ ἀληθ. λ.* quod tenuit Bekker. Dein Stephanus scripsit *πῶς καὶ χρήσιμοι*, invitis codicibus omnibus.

Φέρε δὴ σύ] V. *δέ*, quod e Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. Vind. Flor. b. d. et corr. Angel. emendatum.

περὶ ὧν σὺ σπουδὴν] V. *οὗ*, quod e Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *Π*. mutavi. Mox *ὑγείαν* Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*.

ἐκεῖνον τὸν φιλόσοφον] *σοφὸν* Bodl. Vat. *Θ*. Ven. *Π*. Stephanus *τὸν* articulum abesse maluit.

τὸν ἰατρὸν ἂν λάβοις] Hoc *ἂν* om. Bodl. *ΘΔ*. recte fortasse.

διὰ τὸ δευτερεύειν ἐν πάντι εἴδει παιδείας τοῖς ἄκροις ἐγγίσαντα. vide Suid. in voc. aliosque ibi a Kustero laudatos. Omnino haec *τῶν πεντάθλων* appellatio iis, qui *τὰ ἐγκύκλια μαθήματα* tractabant, vulgo tribui videtur.“ *Forster*. Similem sententiam defendit Hippias Sophista Hipp. min. p. 368 sqq. et Hipp. mai., ad quem librum lege Prolegomena nostra.

B. *τοὺς ἀγαθοὺς πότερον — ὑπολαμβάνοι*] Posteaquam amator philosophiam ita definivit, ut eam in multiplici rerum scientia et cognitione inesse statuat, Socrates *ὕπακρον* illum *ἄνδρα* demonstrat minoris pretii esse quam artifices aliosque artium peritos: ex quo effici vult, ut philosophus pro viro inutili sit habendus. Hoc vero iis ait valde repugnare, quae antea disseruerint. Mox *καὶ πρός γε* est at-

τῶν φίλων τις τῶν σῶν, περὶ ὧν σὺ σπουδὴν μεγάλην ἔχεις, πότερον ὑγίειαν βουλόμενος κτήσασθαι τὸν ὕπακρον ἐκεῖνον τὸν φιλόσοφον εἰςάγοις ἂν εἰς τὴν οἰκίαν ἢ τὸν ἰατρὸν ἂν λάβοις; Ἀμφοτέρους D ἔγωγ' ἄν, ἔφη. Μή μοι, εἶπον ἐγώ, ἀμφοτέρους λέγε, ἀλλ' ὁπότεραν μᾶλλόν τε καὶ πρότερον. Οὐδεὶς ἄν, ἔφη, τοῦτό γε ἀμφισβητήσειεν, ὡς οὐχὶ τὸν ἰατρὸν καὶ μᾶλλον καὶ πρότερον. Τί δ'; ἐν νηὶ χειμαζομένῃ ποτέρῳ ἂν μᾶλλον ἐπιτρέποις ἑαυτόν τε καὶ τὰ σεαυτοῦ, τῷ κυβερνήτῃ ἢ τῷ φιλοσόφῳ; Τῷ κυβερνήτῃ ἔγωγε. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα πάνθ' οὕτως, ἕως ἄν τις δημιουργὸς ᾖ, οὐ χρήσιμός ἐστιν ὁ φιλόσοφος; Φαίνεται, ἔφη. Οὐκοῦν νῦν ἄχρηστός τις E ἡμῖν ἐστὶν ὁ φιλόσοφος; εἰσὶ γὰρ ἡμῖν δήπου δημιουργοί. ὡμολογήσαμεν δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς χρησίμους εἶναι, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀχρήστους. Ἠναγκά-

D. εἶπον ἐγώ] Sic Vat. ΘΔ. Ven. Π. Vulgo ἔγωγε. Bodl. ἐγώ τ'.

μᾶλλόν τε καὶ πρ.] Vulgatum γε cum Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. in τε mutavimus.

ἑαυτόν τε καὶ τὰ σ.] V. αὐτόν τε. Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. ἑαυτόν τε. Ven. Ξ. et corr. Coisl. σαυτόν τε, probante Bekkero. sed vide ad Alcib. II. p.

οὐ χρήσιμός ἐστιν ὁ φιλόσοφος] Articulum ὁ e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. revocavimus.

E. εἰσὶ γὰρ ἡμῖν δήπου] Pronomen ἡμῖν vulgo neglectum redhibuerunt Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π.

τοὺς δὲ πονηροὺς ἀχρήστους] V. ἀχρείους quod e Flor. b. d. Ven. Σ. Vat. Θ. Coisl. Bodl. mutavimus. In Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. legitur τοὺς δὲ μοχθηρούς.

que insuper, ut saepe. v. ad Remp. I. p. 328. A. VIII. p. 559. A.

C. Φέρε δὴ γνῶμεν] In his πού est in quibusnam rebus. Similiter ἄλλοθι positum Lachet. p. 181. E. Pro περὶ οὗ σὺ σπουδὴν μ. ἔχεις reponendum arbitror περὶ οὗ σὺ σπ. μ. ἔχοις, ut iam Stephanus voluit.

D. τοῦτό γε ἀμφισβητήσειεν ὡς οὐχὶ —] nemo dubitaverit medicum potius atque prius esse arcessendum. Post ἀμφισβητεῖν negandi particula eodem modo illata est De Republ. V. p. 476. D. VI. p. 502. A. Parmenid. p. 135. A.

ἕως ἄν τις δημιουργὸς ᾖ, οὐ χρήσιμός ἐστιν ὁ φιλόσοφος] quamdiu opifex aliquis suppetit, philosophus nihil prodest?

ζετο ὁμολογεῖν. Cap. VI. *Τί οὖν μετὰ τοῦτο ἔρωμαί σε; ἢ ἀγροικότερόν ἐστιν ἐρέσθαι; Ἐροῦ ὅ τι βούλει. Οὐδὲν δή, ἔφην ἐγώ, ζητῶ ἄλλο ἢ ἀνομολογήσασθαι τὰ εἰρημένα. ἔχει δέ πως ὡδί. ὡμολογή-*
137 *σαμεν καλὸν εἶναι τὴν φιλοσοφίαν καὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι, τοὺς δὲ φιλοσόφους ἀγαθούς, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς χρησίμους, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀχρήστους. αὖθις δ' αὖ τοὺς φιλοσόφους ὡμολογήσαμεν, ἕως ἂν δημιουργοὶ ὦσιν, ἀχρήστους εἶναι, δημιουργοὺς δὲ ἀεὶ εἶναι. οὐ γὰρ ταῦτα ὡμολόγηται; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Ὁμολογοῦμεν ἄρα, ὡς ἔοικε, κατά γε τὸν σὸν λόγον, εἴπερ τὸ φιλοσοφεῖν ἐστὶ περὶ τὰς τέχνας ἐπιστήμονας εἶναι ὃν σὺ λέγεις τὸν τρόπον, πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι καὶ ἀχρήστους, ἕως ἂν ἐν ἀνθρώ-*

ζητῶ ἄλλο] ζητῶν Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π.
P. 137. ἕως ἂν δημιουργοὶ ὦσιν] Vulgo οἱ δημιουργοί. Delevi articulum iubente Heusdio et Schleiermachero.

Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς.] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. Flor. d. Legebatur *Πάνυ, ἔφη.* Dein Steph. *Ὁμολογοῦμεν.* recte, quanquam non pauci codd. cum Ald. imperfectum habent.

ὃν σὺ λέγεις τὸν τρόπον] Sic Coisl. Angel. Pal. correcti. Ald. Bas. 1. 2. *ὧν σὺ λέγεις*, ut est in plerisque omnibus codd. Stephanus dedit *ὡς σὺ λέγεις.* Verum restituit Bekker.

E. *Τί οὖν μετὰ τοῦτο ἔρωμαί σε*] Perinepta est haec Socratis interrogatio: Quid porro ex te quaeram? Quasi vero ea de re dubitare possit. Videlicet posteaquam interlocutorem perduxit eo, ut is philosophos inutiles esse concesserit, iam verecundatur etiam alterum ex eo interrogando elicere, quod e superioribus consequitur, philosophos non modo *ἀχρήστους* esse, verum etiam *πονηρούς.* Hoc enim poterat videri agrestius et inhumanius. Itaque Stephanum censeo vere coniecisse: *Τί οὖν; τὸ μετὰ τοῦτο ἔρωμαί σε;* Quid igitur? tene iam interrogem de eo, quod ex his consequitur? Ita enim formulam *τὸ μετὰ τοῦτο* usurpari exemplis demonstratum est ad Criton. p. 49. E. Euthyphr. 12. D. Iam vero quum amator ei porro interrogandi potestatem concedat, urbane se dicit id tantum facturum, ut superioris disputationis veluti singula puncta colligat. Quod dum facit, illud ipsum addit consectarium, quod antea se adiungere vereri modeste simulabat. Frustra Knebelius vulgatae lectionis patrocinium suscepit.

P. 137. *καὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι*] De hac re in superioribus ne verbum quidem factum est. Ficinus vertit: et extare philosophos, re-

ποις τέχναι ὦσιν. ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως, ὦ φίλε, ἔχωσι, μηδ' ᾖ τοῦτο φιλοσοφεῖν, περὶ τὰς τέχνας ἐσπουδακέναι, οὐδὲ πολυπραγμονοῦντα κυπτάζοντα ζῆν, οὐδὲ πολυμαθοῦντα, ἀλλ' ἄλλο τι, ἐπεὶ ἐγὼ ᾤμην καὶ ὄνειδος εἶναι τοῦτο καὶ βαναύσους καλεῖσθαι τοὺς περὶ τὰς τέχνας ἐσπουδακότας. B

Cap. VII. Ὧδε δὲ σαφέστερον εἰσόμεθα, εἰ ἄρα ἀληθῆ λέγω, ἐὰν τοῦτο ἀποκρίνῃ. τίνες ἵππους ἐπίστανται κολάζειν ὀρθῶς; πότερον οἵπερ βελτίους ποιοῦσιν ἢ ἄλλοι; Οἵπερ βελτίους. Τί δέ; κύνας C
οὐχ οἳ βελτίους ἐπίστανται ποιεῖν, οὗτοι καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπίστανται; Ναί. Ἡ αὐτὴ ἄρα τέχνη βελτίους τε ποιεῖ καὶ κολάζει ὀρθῶς; Φημί, ἦ δ' ὅς. Τί δαί; πότερον ἥπερ βελτίους τε ποιεῖ καὶ

B. ὦ φίλε, ἔχωσιν] V. ἔχουσιν, quod e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. ΞΠ. Flor. d. emendatum. Dein vett. editt. μὴ δὴ τοῦτο, quod bene correxit Mudgius.

κυπτάζοντα ζῆν] κτυπάζοντα Bodl. Vat. Θ. Ven. Π.

ἐπεὶ ἐγὼ ᾤμην] V. ἐπεί γε ᾤμην, quod e Bodl. Vatt. Ven. Π. mutatum.

C. οἵπερ βελτίους ποιοῦσι] Hic et in proximis plerique libri mss. constanter cum Steph. habet βελτίστους, quod praeeunte Bekkero e Vind. Ven. Ξ. Coisl. Par. BCF. et aliis nonnullis correximus.

pugnante syntaxi. Videntur verba e glossemate orta esse. Respicitur vero ad illa p. 133. D. Ἡγεῖ δὲ δὴ καλὸν εἶναι τὴν φιλοσοφίαν ἢ καὶ ἀγαθόν; κ. τ. λ.

πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι καὶ ἀχρήστους] Quum iam antea philosophos esse ἀχρήστους posuerit, vide ne hic quoque delituerit aliquis error. Certe quidem argumentationis ratio postulat, ut scribatur: καὶ πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι, ἕως ἂν ἐν ἀνθρώποις κ. τ. λ. idque reponendum censeo. Nam ex eo, quod philosophi sunt ἄχρηστοι, nunc concluditur eosdem etiam malos esse. Deinde pro τέχναι ὦσιν cum Heusdio corrigendum τεχνῖται ὦσιν. Neque enim illud, quod artes reperiuntur, sed potius hoc, quod artifices et artium periti suppetunt, efficere videtur, ut nullus sit usus nullaque virtus philosophorum.

B. κυπτάζοντα ζῆν] Eleganter dicitur de philosophis, qui more hominum sedentariorum obstipo capite omnia rimantur curiosius ac perpetuo in multarum et variarum rerum studiis versantur. Aristoph. Nubb. v. 191. item commemorantur οἱ σφόδρα ἐγκεκυφότες, ubi Schol. τοιαῦτα γὰρ τῶν ἄγαν φροντιζόντων καὶ περὶ τὴν διάνοιαν ἐχόντων σχήματα: conf. ibid. v. 509.

ἐὰν τοῦτο ἀποκρίνῃ] Pro ἐὰν πρὸς τοῦτο ἀποκρίνῃ. Steph.

κολάζει ὀρθῶς, ἡ αὐτὴ καὶ γιγνώσκει τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθηρούς, ἢ ἑτέρα τις; Ἡ αὐτή, ἔφη. Ἐθελήσεις οὖν καὶ κατ' ἀνθρώπους τοῦθ' ὁμολο-
D γεῖν, ἥπερ βελτίους ἀνθρώπους ποιεῖ, ταύτην εἶναι καὶ τὴν κολάζουσαν ὀρθῶς καὶ διαγιγνώσκουσαν τοὺς χρηστούς τε καὶ τοὺς μοχθηρούς; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν ἥτις ἕνα, καὶ πολλούς, καὶ ἥτις πολλούς, καὶ ἕνα; Ναί. Καὶ καθ' ἵππων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων οὕτως; Φημί. Τίς οὖν ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, ἥτις τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀκολασταίνοντας καὶ παρανομοῦντας ὀρθῶς κολάζει; οὐχ ἡ δικαστική; Ναί. Ἢ ἄλλην οὖν τινὰ καλεῖς καὶ δικαιοσύνην ἢ ταύτην; Οὐκ, ἀλλὰ ταύτην. Οὐκοῦν ἧπερ κολάζουσιν
E ὀρθῶς, ταύτῃ καὶ γιγνώσκουσι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθηρούς; Ταύτῃ. Ὅςτις δὲ ἕνα γιγνώσκει, καὶ πολλοὺς γνώσεται; Ναί. Καὶ ὅςτις γε πολλοὺς ἀγνοεῖ, καὶ ἕνα; Φημί. Εἰ ἄρα ἵππος ὢν ἀγνοοῖ

ἡ αὐτὴ καὶ γιγνώσκει] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. pro vulg. αὕτη. Dein τοὺς ante μοχθηροὺς e Bodl. Coisl. Venetis, aliis plurimis, restitutum. Pro ἢ ἑτέρα τις; quod tuentur Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. Flor. d. Coisl., vett. editt. praeter Bas. 2. habent ἢ ἄλλη;

καὶ τοὺς μοχθηρούς] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. Legebatur καὶ τ. πονηρούς.

D. **Οὐκοῦν ἥτις ἕνα**] Vat. ΘΔ. Ven. Π. Bodl. post Οὐκοῦν interponunt καί.

Καὶ καθ' ἵππων δή] V. δέ, quod e Bodl. Vatt. Coisl. Ven. ΞΠΣ. Angel. Barb. Pal. Vind. Flor. a. b. c. d. i. n. o. emendatum.

καλεῖς δικαιοσύνην] καλεῖς καὶ δικ. Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. quod restitui. Iidem deinceps: Οὔκ, ἀλλὰ ταύτην, pro vulg. Οὐκ ἄλλην.

C. **καὶ κατ' ἀνθρώπους τοῦθ' ὁμολ.**] Non assentior **Stephano** ἀνθρώπων scribendum iudicanti. Recte enim dicitur ὁμολογεῖν τι κατά τι.

D. **Ἢ ἄλλην οὖν τινὰ καλεῖς καὶ δικαιοσύνην**] Confudit igitur scriptor rem iudiciariam cum ipsa iustitia: quod ab ipso Platone in Gorgia paullo aliter fieri meminimus.

E. **Εἰ ἄρα ἵππος ὢν — Οὕτω δὴ καὶ κύων**] Haec brutorum animalium exempla quam inepte adhibeantur, vix est quod moneamus. Platonis certe elegantiam ista minime decent.

τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς ἵππους, κἂν αὐ-
τὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τίς ἐστιν; Φημί. Καὶ εἰ βοῦς
ὢν ἀγνοοῖ τοὺς πονηροὺς καὶ χρηστοὺς * βοῦς *, κἂν
αὑτὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τίς ἐστιν; Ναί, ἔφη. Οὕτω
δὴ καὶ εἰ κύων; Ὡμολόγει. Τί δ' ἐπειδὰν ἄνθρω-
πός τις ὢν ἀγνοῇ τοὺς χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἀν- 138
θρώπους, ἆρ' οὐχ ἑαυτὸν ἀγνοεῖ, πότερον χρηστός
ἐστιν ἢ πονηρός, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἄνθρωπός ἐστιν;
Ξυνεχώρει. Τὸ δ' ἑαυτὸν ἀγνοεῖν σωφρονεῖν ἐστὶν
ἢ μὴ σωφρονεῖν; Μὴ σωφρονεῖν. Τὸ ἑαυτὸν ἄρα
γιγνώσκειν ἐστὶ σωφρονεῖν; Φημί, ἔφη. Τοῦτ'
ἄρα, ὡς ἔοικε, καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα παρακε-
λεύεται, σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην. Ἔοι-
κεν. Τῇ αὐτῇ δὲ ταύτῃ καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπι-
στάμεθα; Φημί. Οὐκοῦν ᾗ μὲν κολάζειν ὀρθῶς
ἐπιστάμεθα, δικαιοσύνη αὕτη ἐστίν, ᾗ δὲ διαγιγνώ- B
σκειν καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλλους, σωφροσύνη; Ἔοικεν,

E. *καὶ τοὺς μοχθηρούς*] Haec est lectio codicum Bodl. Vat. *ΘΛ*, Ven. *II*. Vulgo erat *καὶ πονηρούς*;

ἀγνοοῖ τοὺς χρηστοὺς] V. *ἀγνοεῖ*, invitis libris optimis, Bodl. Vat. *ΘΛ*. Ven. *II*. Etiam mox in verbis *Καὶ εἰ βοῦς ὢν ἀγν.* pro *ἀγνοεῖ* posuimus optativum librorum meliorum auctoritate.

καὶ χρηστοὺς βοῦς] Voc. *βοῦς* de Bekkeri coniectura inseruimus.

ποῖός τίς ἐστιν] *τις* addunt Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven *II*. Flor. b. i.

P. 138. *ἢ μὴ σωφρονεῖν; Μὴ σωφρονεῖν*] Ita legitur in Bodl. Vat. *ΘΛ*. Ven. *II*. Vulgo erat *ἢ οὐ σωφρονεῖν; Οὔ*.

καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς] *καί* om. Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *II*. Non ausus sum extrudere.

Φημί. Οὐκοῦν —] Pro *Φημὶ* in Bodl. Vat. *ΘΛ* est *Ναί*.

B. *διαγιγν. καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλλους*] Sic Bodl. Vat. *ΘΔ*. Ven. *II*. et Stobaeus. Vett. editt. *καὶ ἄλλον*.

P. 138. *Τὸ ἑαυτὸν ἄρα γιγνώσκειν ἐστὶ σωφρονεῖν*] Eandem *σωφροσύνης* definitionem habes Charmid. p. 164. D. E. Alcibiad I. p. 124. A. quos locos scriptor fortasse ob oculos habuit.

Οὐκοῦν ᾗ μὲν κολάζειν ὀρθῶς ἐπ. —] Argumentationis ratio haec est inde a p. 137. B. Est quaedam ars, inquit, homines et castigandi et meliores reddendi, quae vocatur *δικαστική*. Haec autem coniuncta debet esse cum eo, ut et alios et nosmet ipsos pernoscamus, quae est *σωφροσύνη*. Utraque virtus prorsus est eadem atque una, siquidem *σωφροσύνης* demum ope alios

ἔφη. Ταὐτὸν ἄρ' ἐστὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη; Φαίνεται. Cap. VIII. Καὶ μὴν οὕτω γε καὶ αἱ πόλεις εὖ οἰκοῦνται, ὅταν οἱ ἀδικοῦντες δίκην διδῶσιν. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ πολιτικὴ ἄρα ἡ αὐτή ἐστιν. Ξυνεδόκει. Τί δέ; ὅταν εἷς ἀνὴρ ὀρθῶς πόλιν διοικῇ, ὄνομά γε τούτῳ οὐ τύραννός τε καὶ βασιλεύς; Φημί. Οὐκοῦν βασιλικῇ τε καὶ τυραννικῇ τέχνῃ διοικεῖ; Οὕτως. Καὶ αὗται ἄρ' αἱ
C αὐταὶ τέχναι εἰσὶν ἐκείναις; Φαίνονται. Τί δέ; ὅταν εἷς ὢν ἀνὴρ οἰκίαν διοικῇ ὀρθῶς, τί ὄνομα τούτῳ ἐστίν; οὐκ οἰκονόμος τε καὶ δεσπότης; Ναί. Πότερον οὖν καὶ οὗτος δικαιοσύνῃ εὖ ἂν τὴν οἰκίαν διοικοῖ ἢ ἄλλῃ τινὶ τέχνῃ; Δικαιοσύνῃ. Ἔστιν ἄρα ταὐτό, ὡς ἔοικε, βασιλεύς, τύραννος, πολιτικός, οἰκονόμος, δεσπότης, σώφρων, δίκαιος· καὶ μία τέχνη ἐστὶ βασιλική, τυραννική, πολιτική, δεσποτική, οἰκονομική, δικαιοσύνη, σωφροσύνη. Φαίνεται, ἔφη,

ἐστὶ δικαιοσύνη καὶ σ.] Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. ΠΣ. Par. C. Ang. Barb. Flor. a. c. o. ἐστὶ καὶ δικ. καὶ σ.

καὶ αἱ πόλεις εὖ οἰκ.] Articulum e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. recepimus.

ἄρα ἡ αὐτή ἐστιν] V. αὕτη, quod e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. in ἡ αὐτὴ mutatum.

ὄνομά γε τούτῳ] γε additum e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π.

C. οὐκ οἰκονόμος —] οὐκ om. Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. errore.

πολιτική, δεσπ.] In Bodl. Vat. ΘΔ. et pr. Ven. Π. δεσποτικὴ deest.

Φαίνεται, ἔφη, οὕτως. Πότερον οὖν] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. et a sec. man. Flor. d. Vett. editt. habent: σωφροσύνη. Φαίνεται. Τί οὖν; τῷ φ. κ. τ. λ.

possumus recte castigare atque reddere meliores. Quum vero **iustitia** iure exercendo contineatur, tam eadem etiam artem reipublicae administrandae, imperii gerendi atque familiae regendae complectitur, ut adeo vir iustus item sit vir civilis, imperator, dominus et bonus paterfamilias. In his igitur omnibus quum philosophus non secundum occupet locum, sed primas teneat, tantum abest, ut eius scientia varia et multiplici rerum cognitione contineatur, ut una absolvatur iustitia et temperantia. In his quum alia nonnulla graviter offendunt, tum illud nemo erit quin ferat aegerrime, quod quae de iustitia et temperantia sunt exposita, in unum philosophum con-

οὕτως. Cap. IX. Πότερον οὖν τῷ φιλοσόφῳ, ὅταν μὲν ἰατρὸς περὶ τῶν καμνόντων τι λέγῃ, αἰσχρὸν D μήθ' ἕπεσθαι τοῖς λεγομένοις δύνασθαι μήτε ξυμβάλλεσθαι μηδὲν περὶ τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, καὶ ὁπόταν ἄλλος τις τῶν δημιουργῶν, ὡσαύτως· ὅταν δὲ δικαστὴς ἢ βασιλεὺς ἢ ἄλλος τις ὧν νῦν δὴ διήλθομεν, οὐκ αἰσχρὸν περὶ τούτων μήθ' ἕπεσθαι δύνασθαι μήτε ξυμβάλλεσθαι περὶ αὐτῶν; Πῶς δ' οὐκ αἰσχρόν, ὦ Σώκρατες, περί γε τοσούτων πραγμάτων μηδὲν ἔχειν συμβάλλεσθαι; Πότερον οὖν καὶ περὶ ταῦτα λέγωμεν, ἔφην, πένταθλον αὐ- E τὸν δεῖν εἶναι καὶ ὕπακρον, τὰ δευτερεῖα ἔχοντα πάντων τὸν φιλόσοφον, καὶ ἀχρεῖον εἶναι, ἕως ἂν τούτων τις ᾖ· πρῶτον μὲν τὴν αὑτοῦ οἰκίαν οὐκ ἄλλῳ ἐπιτρεπτέον οὐδὲ τὰ δευτερεῖα ἐν τούτῳ ἑκτέον, ἀλλ' αὐτὸν κολαστέον δικάζοντα ὀρθῶς, εἰ μέλλει εὖ οἰκεῖσθαι αὑτοῦ ἡ οἰκία; Ξυνεχώρει δή μοι. Ἔπειτά

D. ὅταν μὲν ἰατρός] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. In vett. editt. est ὁ ἰατρός.

περὶ τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων] Haec verba in vett. editt. desunt. Servata leguntur in Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π.

ὧν νῦν δὴ διήλθομεν] δὴ additum e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. ΠΣΞ. Par. BC. Ang. Barb. Pal. Flor. a. c. d. o. Praeterea Bodl. Vatt. Ven. Π. habent διεληλύθαμεν.

E. τὰ δευτερεῖα ἔχοντα] τὰ ταύτης μὲν τὰ δ. Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. Pro ἔχοντα Vat. ΘΔ. Ven. Π. et pr. Bodl. ἔχοντας.

ἕως ἂν τούτων] ἂν e Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. restitutum est.

πρῶτον μὲν τὴν αὑτοῦ οἰκ.] V. ἢ πρῶτον μέν. Sed recte Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. ἢ omittunt, quod miror a Bekkero aliisque nuperis editoribus servatum esse.

venire non est demonstratum. Sed nimirum universa haec disputationis pars parum subtiliter explicata est, ut ex hac potissimum appareat non Platonem, sed alium scriptorem librum composuisse.

E. αὐτὸν δεῖν εἶναι — πάντων τὸν φιλόσοφον] Observabis post αὐτὸν deinde τὸν φιλόσοφον per epexegesin inferri.

ἀλλ' αὐτὸν κολαστέον] h. e. ἀλλ' αὐτὸν δεῖν κολάζειν, sed ipsum castigare oportere, ipsum debere exercere poenas aliosque edocere meliora. Nam verbalia in τεον terminata etiam accusativum personae adsciscere satis constat.

γε δήπου ἐάν τε οἱ φίλοι αὐτῷ διαίτας ἐπιτρέπωσιν, ἐάν τε ἡ πόλις τι προστάττῃ διακρίνειν ἢ δικάζειν,
139 αἰσχρὸν ἐν τούτοις, ὦ ἑταῖρε, δεύτερον φαίνεσθαι ἢ τρίτον καὶ μὴ οὐχ ἡγεῖσθαι; Δοκεῖ μοι. Πολλοῦ ἄρα δεῖ ἡμῖν, ὦ βέλτιστε, τὸ φιλοσοφεῖν πολυμάθειά τε εἶναι καὶ ἡ περὶ τὰς τέχνας πραγματεία.

Εἰπόντος δ' ἐμοῦ ταῦτα ὁ μὲν σοφὸς αἰσχυνθεὶς τοῖς προειρημένοις ἐσίγησεν, ὁ δὲ ἀμαθὴς ἔφη ἐκείνως εἶναι. καὶ οἱ ἄλλοι ἐπῄνεσαν τὰ εἰρημένα.

P. 139. πολυμάθειά τε εἶναι] Sic Bodl. Vat. ΘΔ. Ven. Π. Legebatur φιλομάθεια, quod scriptoris sententiae officit.

διαίτας ἐπιτρέπωσιν] „Duo apud Athenienses arbitrorum erant genera, alii publice annuatim sorte capti, quos ideo κληρωτοὺς διαιτητὰς vocabant, alii, de quibus hic agitur, κατ' ἐπιτροπὴν διαιτηταί, ad quos singuli litigaturi controversiarum suarum disceptationem deferebant. De utrisque fusius agit Budaeus Comment. in Ling. Gr. p. 150. Petitus Legg. AA. p. 344. (Adde Hudtwalkeri librum: Ueber die öffentlichen u. Privatschiedsrichter in Athen. Ien. 1812. 8.) Obiter autem hic corruptum, ut videtur, Pollucis locum Libr. VIII. 126. ad διαιτητὰς spectantem notemus: τῶν δ' ἐν ἱεροῖς πάλαι οὐδεμία δίκη, πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰςήγετο. ubi pro ἱεροῖς reponendum censeo ἰδίοις. Constat enim arbitros ad dirimendas lites privatas fuisse constitutos. De peculiari autem ipsorum in sacris auctoritate nullibi, quod sciam, fit mentio." Forster.

P. 139. καὶ μὴ οὐχ ἡγεῖσθαι] Eodem modo μὴ οὐ post αἰσχρὸν usurpatum Protag. p. 352. D. Xenoph. Cyrop. II, 2, 20. al.

καὶ ἡ περὶ τὰς τέχνας πραγματεία] Multum abest, inquit, ut philosophia in multiplici et varia doctrina et in illa, de qua diximus, circa artes occupatione cernatur. Nam ita hic usus articuli ante praedicatum positi declarandus est.

PRAEFATIO

AD

HIPPARCHUM.

PRAEFATIO.

De Hipparchi Platonici argumento quoniam non paucis locis in annotatione dictum est, non opus fore arbitramur ut hic explicemus copiosius. Neque etiam quae ad elevandam libri fidem et auctoritatem pertinent, hoc loco persequi uberius placet. Nam vel ea, opinor, sufficient, quae de hac re ad graecam orationem passim commentati sumus. Quibus, si quis etiam plura cupiat, facile adiici poterunt quae vel breviter monuerunt vel disputarunt copiosius Valckenar. De Fragm. Callimachi p. 22. ad Herodot. p. 398. ed. Wessel. Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 291. Wolfius Prolegg. ad Homerum p. CLIV sq. Boeckhius in Min. et Legg. p. 34 sqq. Astius De Vita et Scriptis Plat. p. 496 sq. Socherus De Scriptis Plat. p. 122 sq Hi enim omnes de eo consentiunt, eam esse libri formam eamque disserendi rationem in illo regnantem, ut Platonicae artis vix ullum vestigium cernatur, siquidem nec universae disputationis propositum dignum Platone sit, nec ratio atque via, qua sententiae illustrentur, habeat philosophi subtilitatem et elegantiam. Etiamsi vero dubium videatur, quod Boeckhius in Minoem et Legg. p. 43 sqq. e Diogene Laërt. II. 122 sqq. demonstrare studuit, referendum esse hunc dialogum una cum Minoe et libris de Iusto ac de Virtute ad Simonem Socraticum auctorem ideoque ex sutrina prodiisse officina; tamen illud quidem facile tibi persuaseris, eum homini alicui *βαναύσῳ* neque eleganter erudito et instituto tribuendum esse. Quanquam enim loquendi forma nihil habet quod a Platonicae aetatis usu recedere videatur, tamen sententiarum iunctura adeo scabra est et hiulca, exem-

plorum enumeratio saepenumero tam fastidiose copiosa, argumentorum conclusiones tam argutae et inficetae, declamandi inanis pruritus adeo molestus, denique universae disputationis finis adeo vagus ac propemodum nullus, ut non modo Plato sed ne politior quidem aliquis civis Atheniensis tale opus composuisse videatur. Sed nimirum latuit haud dubie iste sutor noster in schola aliqua rhetorum posterioris aetatis, unde istiusmodi specimina eruditionis ac doctrinae non pauca prodiisse exploratum habemus. Quam suspicionem quum universi libri forma et ratio movere possit, tum excitat etiam atque confirmat quodammodo locorum quorundam imitatio, qui hodie adhuc in germanis Platonis scriptis leguntur. Neque enim verisimile est quemquam Platone adhuc vivo istam imitandi rationem amplexurum fuisse. Sed quisquis fuerit auctor libelli, certe multo etiam ineptior fuit quam qui scripsit Theagem et Erastas. Quocirca non incommode hisce duobus operibus additus esse videbitur. Nam ut totus e nostra collectione exularet, ideo non fuit optandum, quia non pauci aliquid pretii statuunt illi declamationi inde a p. 228. B. de Hipparcho, unde ipsi libello nomen Hipparchi ineptissime tributum est.

CODICES AD HIPPARCHUM COLLATI.

Bodleianus s. **Clarkianus**, quocum fere semper congruunt **Vat.** *Δ*. **Ven.** *Π*. **Par. G.** Hi igitur praestantissimi sunt. Sequuntur **Coislin** (*Γ*). **Veneti** *ΞΣ*. **Parisini** BCEF. **Angel.** (w). **Barber.** (y). **Palat.** (e). **Vindob.** (1). **Florentini** a. b. c. i. o. n. p.

Separatim editus hic dialogus est bis, primum ab **Ettwallo** Oxonii 1771. 8 una cum utroque Alcibiade; deinde ab A. **Boeckhio**: *Simonis Socratici*, ut videtur, dialogi quatuor, de lege (Minos), de lucri cupidine, de iusto ac de virtute. Additi sunt incerti auctoris dialogi Eryxias et Axiochus. Graeca recensuit et praefationem criticam praemisit A. B. Heidelbergae, 1810. 8.

Ι Π Π Α Ρ Χ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί γὰρ τὸ φιλοκερδές; τί ποτέ ἐστι; καὶ τίνες οἱ 225
φιλοκερδεῖς;

ΕΤ. Ἐμοὶ μὲν δοκοῦσιν, οἳ ἂν κερδαίνειν ἀξιῶσιν ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων.

ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσι γιγνώσκοντες, ὅτι οὐδενός ἐστιν ἄξια, ἢ ἀγνοοῦντες; εἰ γὰρ ἀγνοοῦντες, ἀνοήτους λέγεις τοὺς φιλοκερδεῖς.

ΕΤ. Ἀλλ' οὐκ ἀνοήτους λέγω, ἀλλὰ πανούργους
καὶ πονηροὺς καὶ ἥττους τοῦ κέρδους, γιγνώ- B

P. 225. *κερδαίνειν ἀξιῶσιν*] Sic codd. Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Par. G. alii. Ante Bekkerum scribebatur *ἀξιωσωσιν*.

P. 225. *Τί γὰρ τὸ φιλοκερδές; τί ποτέ ἐστι*] Vel abruptum hoc dialogi initium impostoris fraudem arguit, sicuti recte iudicavit Valckenar. in Callimachi Fragm. p. 22. Nam etsi Plato interdum legentes statim ab initio sermonis in medias res perducit, tamen id longe aliter atque hic ab ipso fieri, qui vel Cratyli et Philebi exordium comparaverint, nullo negotio intelligent. Neque haec anadiplosis, *Τί γὰρ τὸ φιλοκερδές, τί ποτέ ἐστιν*; Platonica est. Pro quo Boeckhius Praefat. ad Simonis Socratici Dialogos p. XXVII. restituendum censuit: *Τί γάρ; τὸ φιλοκερδὲς τί ποτέ ἐστι, καὶ τίνες οἱ φιλοκερδεῖς*; Quo ipso paulo insolentius in mediam rem abripimur.

ἀξιῶσιν ἀπὸ τῶν μ. ἀξίων] Mira sane ista est definitio ac vix digna insipienti adolescentulo. Quidni enim lucri studiosus statim dicatur undecunque ac vel e vilissimis rebus lucrum capere velle? Sed nimirum haec ipsa definitio licet sit iuventu facillima, ut a quovis afferri potuerit, tamen ne verbo quidem attingitur, scilicet quo facilius deinceps captiosae eliciantur conclusiun-

σκοντας ὅτι οὐδενὸς ἄξιά ἐστιν ἀφ' ὧν τολμῶσι κερδαίνειν, ὅμως τολμᾶν φιλοκερδεῖν δι' ἀναισχυντίαν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τοιόνδε λέγεις τὸν φιλοκερδῆ, οἷον ἐὰν φυτεύων γεωργικὸς ἀνὴρ καὶ γιγνώσκων ὅτι οὐδενὸς ἄξιον τὸ φυτόν, ἀξιοῖ ἀπὸ τούτου ἐκτραφέντος κερδαίνειν; ἆρα τοιοῦτον αὐτὸν λέγεις;

ΕΤ. Ἀπὸ παντὸς ὅ γε φιλοκερδής, ὦ Σώκρατες, οἴεται δεῖν κερδαίνειν.

ΣΩ. Μή μοι οὕτως εἰκῇ, ὥσπερ τι ἠδικημένος
B ὑπό τινος, ἀλλὰ προσέχων ἐμοὶ τὸν νοῦν ἀπόκριναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἠρώτων. οὐχὶ ὁμολογεῖς

B. γεωργικὸς ἀνήρ] V. γεωργός, quod e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. Flor. p. mutatum.

C. καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ] Sic Bodl. Vat. Ven. Π. Par. G. Vett. editt. καὶ χώρᾳ καὶ ὥρᾳ. Mox vulgo ἐκβάλωμεν. Recte Ven.

culae. Inanis etiam verborum lusus est in ἀξιῶσιν ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων, qui ne minus animadverteretur quam par esset, scriptor eo cautum esse voluit, quod eum deinde aliquoties repetiit. Ad δοκοῦσι γιγνώσκοντες repete ἄξιον κερδαίνειν ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων.

B. ἀφ' ὧν τολμῶσι κ.] unde lucrum capere a se impetrant, s. non erubescunt.

Ἆρ' οὖν τοιόνδε λέγεις —] Refutat Socrates interlocutorem sic, ut neminem doceat e rebus nullius pretii lucrum sperare. Quod ut argute fiat, tamen more Platonico haudquaquam fieri existimandum est. Atque vel hoc suspiciosiores movebit, quod deinceps agricolae, viri equestris, gubernatoris, imperatoris, tibicinis, citharistae exempla promiscue afferuntur, quod prorsus ita factum novimus in aliis dialogis Platonis nomini per fraudem adscriptis. V. Theag. p. 123. B sqq. Min. p. 317. D. et quae notavit Boeckhius in Min. p. 37.

ὥσπερ τι ἠδικημένος —] Nihil profecto respondit interlocutor, quo animum suum aliquo modo offensum esse significaverit. Hoc unum sibi sumsit, quod utique per summam modestiam et urbanitatem licebat, ut in superiore persisteret sententia, quippe nondum idoneis argumentis refutata illa vel labefactata. Quid vero Socrates? Nempe is moleste fert, quod ille sibi non statim concesserit, adeoque eum severo imperio ad id attendere iubet, quod iamiam dicturus sit. Enimvero hoc dignum est sane morosioris alicuius ludimagistri tristitia, non Socratis Platonici elegantia et urbanitate.

C. ἐν ὁποίᾳ ἄξια φυτεῦσαι καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ] Rursus animadverte, elegantissime lector, huius παρηχήσεως suavitatem; cuius vis ne tota periret, visne scire cur scriptor tam sedulo providerit? Enim-

τὸν φιλοκερδῆ ἐπιστήμονα εἶναι περί τῆς ἀξίας τούτου, ὅθεν κερδαίνειν ἀξιοῖ;

ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τίς οὖν ἐπιστήμων περὶ φυτῶν τῆς ἀξίας, ἐν ὁποίᾳ ἄξια φυτευθῆναι καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ; ἵνα τι καὶ ἡμεῖς τῶν σοφῶν ῥημάτων ἐμβάλωμεν, ὧν οἱ δεξιοὶ περὶ τὰς δίκας καλλιεποῦνται.

ΕΤ. Ἐγὼ μὲν οἶμαι γεωργόν. D

ΣΩ. Τὸ οὖν ἀξιοῦν κερδαίνειν ἄλλο τι λέγεις ἢ οἴεσθαι δεῖν κερδαίνειν;

ΕΤ. Τοῦτο λέγω.

Σ. Par. F. Flor. i. *ἐμβάλωμεν.* Alii libri *ἐμβάλλωμεν* vel *ἐμβαλλομένων*, quod qui habent, *ὧν* omittunt.

D. *Τὸ οὖν ἀξιοῦν κ.*] Libri *τόν οὖν ἄξιον.* Sed *Τὸ* ed. Steph, *ἀξιοῦν* coniecit Schleierm.

vero solent homines inepti atque inficeti, si quid sibi videntur dixisse argutius, ipsi in stolidum erumpere risum et multum cachinnum tollere. Qualem olim ipsi vidimus in cathedra professorem: is enim solebat dicteriis suis adeo oblectari, ut priusquam illa proferret, stupentibus auditoribus in risum nescio quem effunderetur. Talibus igitur hic noster homo est simillimus, qui pulcrum scilicet hoc emblema non sine notatione quadam addiderit. Sed bonum factum, quod eo ipso imprudens inertiae suae poenam dedit gravissimam. Nam manifestis hic indiciis fraudem insulsi tenebrionis deprehendimus. Quid enim? quum tota haec *ῥῆσις* expressa sit ad similitudinem illorum, quae leguntur Apolog. Socrat. p. 17. B., quumque formula ipsa *δεξιοὶ περὶ τὰς δίκας* a Platonis usu omnino abhorreat, quis est quin protenus, etiamsi ceteroquin non sagacissimas habeat nares, tamen malam fraudem isto in loco odoretur? Sed accedit aliud quid, quod quam parum homo noster ad distinguendas diversas vocabulorum notiones exercitatus fuerit, certissime testatur. Docere vult Socrates, lucri studiosum perspectum habere debere rerum pretium ac dignitatem. Id primum declarat exemplo rustici, quem ait cognitam habere oportere *φυτῶν τὴν ἀξίαν, ἐν ὁποίᾳ ἄξια φυτευθῆναι καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ.* Quasi vero plantarum pretium ex eo aestimandum sit, ut quo tempore quove loco singulae germinent, exploratum habeatur. At enim confudit homuncio temere *τῆς ἀξίας* notionem cum altera illa, quam habet adiectivum *ἄξιον* ita cum infinitivo coniunctum. Cuiusmodi diversarum notionum confusiones etsi subinde apud ipsum Platonem deprehendi novimus, tamen eas alia lege et condicione locum habere non sine idonea ratione videmur contendere.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν με ἐπιχείρει ἐξαπατᾶν, ἄνδρα
226 πρεσβύτερον ἤδη οὕτω νέος ὤν; ἀποκρινόμενος ὥσπερ νῦν δή, ἃ οὐδ' αὐτὸς οἴει· ἀλλ' ὡς ἀληθῶς εἰπέ· ἆρ' ἔστιν, ὅντινα οἴει γεωργικὸν ἄνδρα γιγνόμενον καὶ γιγνώσκοντα, ὅτι οὐδενὸς ἄξιον φυτεύει τὸ φυτόν, οἴεσθαι ἀπὸ τούτου κερδαίνειν;

ET. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἱππικὸν ἄνδρα γιγνώσκοντα, ὅτι οὐδενὸς ἄξια σιτία τῷ ἵππῳ παρέχει, ἀγνοεῖν αὐτὸν οἴει, ὅτι τὸν ἵππον διαφθείρει;

ET. Οὐκ ἔγωγε.

B ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἴεταί γε ἀπὸ τούτων κερδαίνειν τῶν σιτίων τῶν μηδενὸς ἀξίων.

ET. Οὐχί.

ΣΩ. Τί δέ; κυβερνήτην μηδενὸς ἄξια ἱστία καὶ πηδάλια τῇ νηῒ παρεσκευασμένον ἀγνοεῖν οἴει, ὅτι ζημιωθήσεται, καὶ κινδυνεύσει καὶ αὐτὸς ἀπολέσθαι καὶ τὴν ναῦν ἀπολέσαι καὶ ἃ ἂν ἄγῃ πάντα;

ET. Οὐκ ἔγωγε.

P. 226. εἰπέ· ἆρ' ἔστιν —] Sic Boeckhius corr. Libri habent εἴπερ ἔστιν. Mox pro φυτεύει libri plerique omnes φυτεύειν.

B. τῶν μηδενὸς ἀξίων] Desunt haec in Ven. Σ. Par. C. w. y. ε.

ἄνδρα πρεσβύτερον — νέος ὤν] En incertam illam personam, quae cum Socrate colloquens inducitur, certe adolescentem esse comperimus. Sed nimirum imitatione hoc expressum est ex Menon. p. 76. A. 81. E.

P. 226. ἃ οὐδ' αὐτὸς οἴει] Nempe crediderat antea interlocutor lucri studiosos ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων utilitatem capere velle; nunc eosdem concessit iis rebus, unde lucraturi sint, aliquid pretii statuere. Ex quo Socrates subdolae fraudis criminationem repetit. Quod quanta cum urbanitate ita ab eo fiat, exponere supervacaneum fuerit. Illud vero non indignum est quod expendatur accuratius, quod Socrates deinde, istius inventi sui amore occoecatus, eandem sententiam tritorum commemoratione exemplorum ad taedium usque incul-

ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἴεταί γε κερδαίνειν ἀπὸ τῶν σκευῶν τῶν μηδενὸς ἀξίων.

ΕΤ. Οὐ γάρ. C

ΣΩ. Ἀλλὰ στρατηγὸς γιγνώσκων, ὅτι ἡ στρατιὰ αὐτῷ οὐδενὸς ἄξια ὅπλα ἔχει, οἴεται ἀπὸ τούτων κερδαίνειν καὶ ἀξιοῖ κερδαίνειν;

ΕΤ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλ' αὐλητὴς αὐλοὺς οὐδενὸς ἀξίους ἔχων ἢ κιθαριστὴς λύραν ἢ τοξότης τόξον, ἢ ἄλλος ὁστισοῦν συλλήβδην τῶν δημιουργῶν ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἐμφρόνων ἀνδρῶν μηδενὸς ἄξια ὄργανα ἢ ἄλλην παρασκευὴν ἡντιναοῦν ἔχων, ἀπὸ τούτων οἴεται κερδαίνειν;

ΕΤ. Οὔκουν φαίνεταί γε. D

ΣΩ. Τίνας οὖν ποτὲ λέγεις τοὺς φιλοκερδεῖς; οὐ γὰρ δήπου τούτους γε, οὓς διεληλύθαμεν, οἵτινες γιγνώσκοντες τὰ οὐδενὸς ἄξια ἀπὸ τούτων οἴονται δεῖν κερδαίνειν. ἀλλ' οὕτω μέν, ὦ θαυμάσιε, ὡς σὺ λέγεις, οὐκ ἔστ' ἀνθρώπων οὐδεὶς φιλοκερδής.

ἱστία καὶ πηδάλια] Sic libri optimi iidemque longe plurimi. Vett. editt. πηδάλια καὶ ἱστία. Ex iisdem dein restitutum παρεσκευασμένον pro vulg. παρασκευασάμενον.

D. Οὐ γὰρ δήπου τούτους γε] δή om. Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G.

cat. Ceterum libri mendose ἀλλ' ὡς ἀληθῶς εἴπερ ἔστιν ὄντινα, quem errorem sustulit Boeckh. in Min. p. 121. Veram lectionem expressit Ficinus: sed responde quam verissime: an censes agricultorem quempiam ctr.

D. ἀλλ' οὕτω μέν, ὦ θαυμάσιε, ὡς σ. λ.] Pessimus est figlinus, qui rota sponte currente urceum fingit; rotae cursu cessante nihil admodum proficit. Id homini nostro prorsus ita accidit. Nam oratio eius melle dulcior fluebat, quamdiu vulgaria ista exempla deblaterabat; eidem aqua, quod aiunt, protenus haeret, ubi ad alia transeundum est, in quorum explicatione proprii ingenii vires intendendae expromendaeque sunt. Ita inepta sane haec iunctura verborum haberi debet, pro qua certe tolerabilior haec fuerit; οὕτω μὲν γάρ, ὦ θ.

ET. Ἀλλ' ἐγώ, ὦ Σώκρατες, βούλομαι λέγειν τούτους φιλοκερδεῖς εἶναι, οἳ ἑκάστοτε ὑπὸ ἀπληστίας καὶ πάνυ σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια καὶ οὐδενὸς γλίχονται ὑπερφυῶς καὶ φιλοκερδοῦσιν.

E *ΣΩ.* Οὐ δήπου, ὦ βέλτιστε, γιγνώσκοντες, ὅτι οὐδενὸς ἄξιά ἐστι· τοῦτο μὲν γὰρ ἤδη ἡμᾶς αὐτοὺς τῷ λόγῳ ἐξηλέγξαμεν ὅτι ἀδύνατον.

ET. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ γιγνώσκοντες, δῆλον, ὅτι ἀγνοοῦντες, οἰόμενοι δὲ τὰ οὐδενὸς ἄξια πολλοῦ ἄξια εἶναι.

ET. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οἵ γε φιλοκερδεῖς φιλοῦσι τὸ κέρδος;

ET. Ναί.

ΣΩ. Κέρδος δὲ λέγεις ἐναντίον τῇ ζημίᾳ;

ET. Ἔγωγε.

227 *ΣΩ.* Ἔστιν οὖν ὅτῳ ἀγαθόν ἐστι ζημιοῦσθαι;

ET. Οὐδενί.

E. *τὰ οὐδενὸς ἄξια*] V. *μηδενός*, quod e Bodl. Coisl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Par. BG. Vind. Florr. aliis correctum.
P. 227. *Βλάπτονται ὑπὸ τῆς ζημίας ἄρα*] *ἄρα* vulgo

Ἀλλ' ἐγώ, ὦ Σ., βούλομαι λέγειν—] Secunda haec est definitio lucrandi cupiditatis. Dicuntur igitur lucri cupidi esse, qui vel exiguas res et parvi, imo nihili aestimandas prae insatiabili habendi studio immoderate expetant. In his *καὶ πάνυ σμικρὰ*, sicuti centenis locis, ita dicitur, ut *καὶ* habeat vim intendendi; formula autem *ὀλίγου καὶ οὐδενὸς ἄξια* posita est eo sensu, quem declaravimus ad Apolog. Socrat. p. 23. A. Hactenus igitur res salva est neque ulla ex parte laborat. Sed operae pretium est videre, qua ratione Socrates deinceps propositam definitionem erroris coarguat. Primum enim rursus urgetur hoc, quod alter *τὰ ὀλίγου καὶ οὐδενὸς ἄξια* expeti dixerat, ex quo colligitur, istiusmodi homines in magno opinionis errore atque ignorantia versari. Deinde lucrum, quoniam damno contrarium sit, docetur bonum esse, ideoque lucri studiosos haberi oportere boni amantes. Quod quoniam in omnes omnino homines cadat, Socrates neminem vult reperiri, quin lucro studeat. Facile apparet fallaciam argumen-

ΣΩ. Ἀλλὰ κακόν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Βλάπτονται ὑπὸ τῆς ζημίας ἄρα ἄνθρωποι.

ΕΤ. Βλάπτονται.

ΣΩ. Κακὸν ἄρα ἡ ζημία.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἐναντίον δὲ τῇ ζημίᾳ τὸ κέρδος.

ΕΤ. Ἐναντίον.

ΣΩ. Ἀγαθὸν ἄρα τὸ κέρδος.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τοὺς οὖν τὸ ἀγαθὸν φιλοῦντας φιλοκερδεῖς καλεῖς.

ΕΤ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐ μανικούς γε, ὦ ἑταῖρε, λέγεις τοὺς B
φιλοκερδεῖς. ἀλλὰ σὺ αὐτὸς πότερον φιλεῖς ὃ ἂν ἀγαθὸν ᾖ, ἢ οὐ φιλεῖς;

ΕΤ. Ἔγωγε.

post βλάπτονται insertum cum Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. alio loco collocavi.

B. Οὐ μανικούς γε —] Pro vulg. δὲ recte Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. γε.

tationis in eo latere, quod ex eo, quod lucrum est bonum quiddam, colligitur denique, φιλοκερδεῖς εἶναι τοὺς τὸ ἀγαθὸν φιλοῦντας. Iam vero quaerentes, quid tandem captiosae huic argumentationi propositum sit, nihil profecto reperiemus, quod Platonis ingenio dignum sit. Neque enim in ridendo adolescentulo, quocum Socrates colloquitur, ullum leporem animadvertimus, qui alibi sane in talibus locis non desideratur; neque dum istiusmodi tricae nectuntur, recta definiendi ratio vel ars ullo modo significatur id quod in dialogis vere Platonicis semper ita fieri meminimus. Merae igitur hae nugae sunt, merae argutiae, quae nihil commune habent, cum iis, quae apud ipsum Platonem subinde simili modo disputantur.

P. 227. B. Οὐ μανικούς γε —] Inepta haec est litotes: Non insanos quidem esse dicis eos, qui lucri cupiditate ducuntur, praesertim quum deinde serio ita pergatur: Sed tu ipse utrum bonum expetis an non expetis? Talia etsi levia videntur et fere uno recti venu-

ΣΩ. Ἔστι δέ τι ἀγαθόν, ὃ οὐ φιλεῖς, ἀλλὰ κακόν;

ΕΤ. Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἴσως φιλεῖς.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἐροῦ δὴ καὶ ἐμέ, εἰ οὐ καὶ ἐγώ· ὁμολογήσω γάρ καὶ ἐγώ σοι φιλεῖν τὰ ἀγαθά. ἀλλὰ πρὸς
C ἐμοὶ καὶ σοὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἅπαντες οὐ δοκοῦσί σοι τἀγαθὰ φιλεῖν, τὰ δὲ κακὰ μισεῖν;

ΕΤ. Ἔμοιγε φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ δὲ κέρδος ἀγαθὸν ὡμολογήσαμεν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Πάντες αὖ φιλοκερδεῖς φαίνονται τοῦτον τὸν τρόπον· ὃν δὲ τὸ πρότερον ἐλέγομεν, οὐδεὶς ἦν φιλοκερδής. ποτέρῳ οὖν ἄν τις τῷ λόγῳ χρώμενος οὐκ ἂν ἐξαμαρτάνοι;

ΕΤ. Εἴ τις, ὦ Σώκρατες, οἶμαι, ὀρθῶς λαμβάνοι τὸν φιλοκερδῆ. ὀρθῶς δ' ἐστὶ τοῦτον ἡγεῖσθαι
D φιλοκερδῆ, ὃς ἂν σπουδάζῃ ἐπὶ τούτοις καὶ ἀξιοῖ

Ἀλλὰ πάντα τὰ ἀγαθά] τὰ additum e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G.

C. οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἅπαντες] V. πάντες, quod e quattuor optimis codd. mutatum.

ἀγαθὸν ὡμολογήσαμεν] ὡμολογήκαμεν Par. G. y.

stique sensu percipiuntur, tamen ad detegendam fraudem multum momenti faciunt. Ita etiam displicet neque Platonicum videtur, quod deinde Socrates, omnes homines lucri cupidos esse ostensurus, primum de interlocutore, deinde de semet ipso, denique de ceteris hominibus omnibus interrogat, num ab ipsis bonum expetatur.

D. ὀρθῶς δ' ἐστὶ τοῦτον ἡγ.] Ad ὀρθῶς δ' ἐστί hic quoque licebit e superioribus assumere λαμβάνειν αὐτόν, ut Euthyphr. p. 2. D. ubi v. ann. Proponit vero interlocutor iam definitionem tertiam. Vult enim lucri studiosos esse eos, qui lucrari vel ex iis rebus studeant, unde vir probus et honestus lucrum facere verecundetur. Videmus igitur eum simile quiddam statuere atque antea, ubi lucri studiosum dixerat inhiare solere rebus vilibus atque exiguis. Nunc enim

κερδαίνειν ἀπ' αὐτῶν, ἀφ' ὧν οἱ χρηστοὶ οὐ τολμῶσι κερδαίνειν.

ΣΩ. Ἀλλ' ὁρᾷς, ὦ γλυκύτατε, τὸ κερδαίνειν ἄρτι ὡμολογήσαμεν εἶναι ὠφελεῖσθαι.

ΕΤ. Τί οὖν δὴ τοῦτο;

ΣΩ. Ὅτι καὶ τόδε αὐτῷ προςωμολογήσαμεν, βούλεσθαι τὰ ἀγαθὰ πάντας καὶ ἀεί.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ ἀγαθοὶ πάντα τὰ κέρδη βούλονται ἔχειν, εἴπερ ἀγαθά γέ ἐστιν.

ΕΤ. Οὐκ, ἀφ' ὧν γε μέλλουσιν, ὦ Σώκρατες, E βλαβήσεσθαι τῶν κερδῶν.

ΣΩ. Βλαβήσεσθαι δὲ λέγεις ζημιώσεσθαι ἢ ἄλλο τι;

ΕΤ. Οὔκ, ἀλλὰ ζημιώσεσθαι λέγω.

ΣΩ. Ὑπὸ τοῦ κέρδους οὖν ζημιοῦνται ἢ ὑπὸ τῆς ζημίας ἄνθρωποι;

ΕΤ. Ὑπὸ ἀμφοτέρων· καὶ γὰρ ὑπὸ τῆς ζημίας ζημιοῦνται καὶ ὑπὸ τοῦ κέρδους τοῦ πονηροῦ.

D. *ὃς ἂν σπουδάζῃ*] V. *σπουδάζοι*, invitis libris plerisque omnibus.

αὐτῷ προςωμολογήσαμεν] V. *αὐτό*, quod e Vat. et marg. Bodl. correctum. Dein vulgo *ἅπαντας* pro *πάντας*, quod est in Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Par. G.

ἀλλὰ ζημιώσεσθαι λέγω] V. hic *ζημιωθήσεσθαι*. Verum praebuerunt Ven. *Π*. Par. G. Barb.

pro vilibus rebus turpes et inhonestas memorat.

Ἀλλ' ὁρᾷς, ὦ γλυκύτατε] Hanc compellationem apud ipsum Platonem nusquam reperias. Qui quanquam saepenumero hominem stolidum vel fatuum leni blandoque nomine appellat *ἡδύν*, *γλυκύν*, *εὐήθη*, *χρηστόν*, de quo usu loquendi disputavit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 131 sq. tamen potius *γλυκὺς εἶ* vel *ὡς γλυκὺς εἶ* dicere solet, semel iterumque *ὦ ἥδιστε* dixit. Praeterea istud *Ἀλλ' ὁρᾷς* animadvertendum, quod sane apud Platonem item sic usurpatur, ut per se seorsum efficiat sententiam, in Protagor. p. 336. B. *Ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, δίκαια δοκεῖ λέγειν Πρωταγόρας.* Xenoph. Hieron. I. 16. *Ἀλλ' ὁρᾷς, ἐκεῖνό γ' οὐκ ἂν ἔτι πείσαις ἀνθρώπων οὐδένα.* conf. Theag. p. 125. A. Sic mox rursus p. 228. A. *ὁρᾷς οὖν, ἐπιχειρεῖς με ἐξαπατᾷν.*

ΣΩ. Ἢ δοκεῖ οὖν τί σοι χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν πρᾶγμα πονηρὸν εἶναι;

ΕΤ. Οὐκ ἔμοιγε.

228 ΣΩ. Οὐκοῦν ὡμολογήσαμεν ὀλίγον πρότερον τὸ κέρδος τῇ ζημίᾳ κακῷ ὄντι ἐναντίον εἶναι;

ΕΤ. Φημί.

ΣΩ. Ἐναντίον δὲ ὂν κακῷ ἀγαθὸν εἶναι;

ΕΤ. Ὡμολογήσαμεν γάρ.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν; ἐπιχειρεῖς με ἐξαπατᾶν, ἐπίτηδες ἐναντία λέγων οἷς ἄρτι ὡμολογήσαμεν.

P. 228. σύ με ἐξαπατᾷς] V. σύ ἐμὲ ἐξ. quod mutavi e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. v. ad Euthydem. p. 299 C.
B. τοῦ ἐκ Φιλαιδῶν] V. Φιλαίδωνος, quod libri omnes

P. 228. ἐναντίον εἶναι; ΕΤ. Φημί.] Recte Schleiermacherus hoc Φημί abhorrere iudicavit ab usu Platonis, qui dicturus fuerat potius Ὡμολογήσαμεν. Nam φημί ita tantum locum habiturum esset, si interlocutor eam, quam ipse defenderat, sententiam nunc denuo confirmaret.

B. Εὐφήμει· οὐ μέντ' ἂν καλῶς ποιοίην—] Videre hinc licet, quanto studio noster homuncio quaesiverit declamandi opportunitatem. Enimvero Socratem dehinc induxit se ita a malae fraudis crimine purgantem, ut religiose Hipparchi consilio obtemperandum statuat, qui amicos non esse decipiendos sapientissime praeceperit. Itaque hac usus occasione suavem scilicet hic sermoni intertexuit narratiunculam de institutis quibusdam Pisistratidarum. Sed quanquam ea per se non est lectu iniucunda, tamen re diligentius explorata parum opportune hic interposita videbitur. Nam quum eam habeat amplitudinem, ut fere quartam totius libri partem expleat, tamen tantum abest, ut ad principale disputationis argumentum illustrandum quidquam valeat, ut unice pertineat ad Socratis excusationem, qui se non id agere declarare instituit, ut amicus in fraudem inducatur. Tanto magis vero ridicula eorum ratio videri debet, qui universo libro ab hac ipsa particula nomen Hipparchi tribuerunt. Nisi forte ipse scriptor elegantissimus huius nominis auctor fuit, de quo tamen vix quidquam decerni poterit.

τοῦ ἐκ Φιλαιδῶν] Prave vulgo scribebatur Φιλαίδωνος, quod correxit prudenter Meursius in Pisistrato c. 1. probante Porsono in the Tracts and Miscell. Crit. p. 264. conf. Corsini Fast. Att. T. I. p. 246. Heringa Obss. p. 236. Spon. de pagis Att. p. 38, 9. Schol. ad h. l. Φιλαϊδῶν· Φιλαΐδαι, δῆμος Αἰγῆδος.

ET. Οὐ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοὐναντίον σύ με ἐξαπατᾷς καὶ οὐκ οἶδα ὅπῃ ἐν τοῖς λόγοις ἄνω καὶ κάτω στρέφεις.

ΣΩ. Εὐφήμει· οὐ μέντ᾽ ἂν καλῶς ποιοίην, οὐ πειθόμενος ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ σοφῷ. B

ET. Τίνι τούτῳ; καὶ τί μάλιστα;

ΣΩ. Πολίτῃ μὲν ἐμῷ τε καὶ σῷ, Πεισιστράτου δὲ υἱεῖ τοῦ ἐκ Φιλαιδῶν, Ἱππάρχῳ, ὃς τῶν Πεισιστράτου παίδων ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος. ὃς ἄλλα τε πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα σοφίας ἀπεδείξατο, καὶ τὰ Ὁμήρου ἔπη πρῶτος ἐκόμισεν εἰς τὴν γῆν

servant.
σοφίας ἀπεδείξατο] ἐπεδείξατο Vind. Flor. n. o. Dein ἔπη additum e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G.

καὶ καλὰ ἔργα σοφίας ἀπεδείξατο] Sine causa Stephanus ἐπεδείξατο reponendum censuit. Herodot. IV. 76, 5. quo loco Anacharsis dicitur in Graecia plura viri prudentis argumenta et rerum inventarum ostentasse, γῆν πολλὴν θεωρήσας καὶ ἀποδεξάμενος κατ᾽ αὐτὴν σοφίην πολλήν. ubi v. Wesseling.

καὶ τὰ Ὁμήρου ἔπη πρῶτος ἐκόμισεν —] Quae hic uni Hipparcho tribuuntur, ea ab aliis scriptoribus magnam partem vel Soloni vel Pisistrato vindicantur. V. Wolfii Prolegg. ad Hom. p. XCIX. CX. CXL sq. Heynii Excurs. ad Iliad. XXIV. T. VIII. p. 809. Heinrich. Epimenid. p. 157. eiusd. progr. De diasceustis Homeri p. 17 sq. et praecipue Perizon. ad Aelian. V. Hist. VIII. 2. Quocirca perquam gravis momenti est aliquatenus certe exploratum habere, ex quo fonte ducta sit haec narratio. De qua re libere confitebor quid mihi semper visum sit. Ego enim mihi persuasi penitus huic scriptoris vilissimi testimonio nimium ponderis a viris doctis tributum esse. Is enim magnopere vereor ne rhetorico quodam pruritu inflatus omnia illa instituta, quibus Solon atque Pisistratus bene de litteris meruissent, ad heroem istum suum tanquam auctorem retulerit. Quodsi ita est, nec hanc ob causam assentieris Nitschio, viro egregio, in libro De Historia Homeri p. 164. existimanti ad hunc scriptoris nostri narrationem recte aestimandam opus fore alia quaestione, qua ante omnia docendum sit, quo loco apud Atticos fuerit Homerus, quum Pisistratus colligendi eius ceperit consilium. Enimvero disertis verbis hic noster scilicet: τὰ Ὁμήρου ἔπη πρῶτος ἐκόμισεν εἰς τὴν γῆν ταυτηνί. Aelianum autem nullo fere iudicio hanc narrationem ex nostri hominis auctoritate repetiisse, id vero exinde intelligitur clarissime, quod quae ille libro VIII. c. 2.

ταυτηνί, καὶ ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς Παναθηναί-
C οις ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διιέναι, ὥςπερ νῦν ἔτι οἵδε ποιοῦσι. καὶ ἐπ' Ἀνακρέοντα τὸν Τήϊον πεντηκόντορον στείλας ἐκόμισεν εἰς τὴν πόλιν· Σιμωνίδην δὲ τὸν Κεῖον ἀεὶ περὶ αὐτὸν εἶχε, μεγάλοις μισθοῖς καὶ δώροις πείθων. ταῦτα δ' ἐποίει βουλόμενος παιδεύειν τοὺς πολίτας, ἵνα ὡς βελτίστων ὄντων αὐτῶν ἄρχοι, οὐκ οἰόμενος δεῖν οὐδενὶ σοφίας φθονεῖν, ἅτε ὢν καλός τε κἀγαθός. ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ οἱ περὶ τὸ ἄστυ τῶν πολιτῶν πεπαιδευμένοι ἦσαν
D καὶ ἐθαύμαζον αὐτὸν ἐπὶ σοφίᾳ, ἐπιβουλεύων αὖ τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς παιδεῦσαι ἔστησεν αὐτοῖς Ἑρ-

C. *ἀεὶ περὶ αὐτὸν εἶχε*] Hunc ordinem verborum habent Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Par. G. Coisl. Vett. editt. *περὶ αὐτὸν ἀεὶ εἶχεν*.

de his rebus ad verbum propemodum cum hoc scriptore consentiens memoriae prodidit, ea mirifice adversantur illis, quae ipse libro XIII. c. 14. de Pisistrato narravit. Quanquam de personati Platonis auctoritate ad extremum aliquando dubitans addit haec: *Λέγει δὲ Πλάτων ταῦτα, εἰ δὴ ὁ Ἵππαρχος Πλάτωνός ἐστι τῷ ὄντι.* Quod ipsum nonnihil momenti facit ad fidem huius scriptionis recte aestimandam atque diiudicandam. Ceterum Thucydides VI. 54. dubitat, num Hipparchus maior natu Pisistratidarum fuerit, atque Hippiam potius sit natu fuisse maiorem. Cui sententiae adversatur Meursius in Pisistrato c. II. qui pro Platone scilicet nostro sibi pugnandum esse statuit.

ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διιέναι] Soloni auctori hoc institutum tribuit Diogen. Laërt. in Solone §. 57. ubi hunc primum sanxisse narrat, ut carmina Homerica recitarentur *ἐξ ὑποβολῆς*, h. e. *ἐξ ὑπολήψεως*, ita ut alter alterum ordine exciperet: id enim esse puto *ὑποβολήν*. conf. Wolf. Prolegg. ad Hom. p. 140. Quod sane concinit cum illa Ciceronis narratione De Orat. III. 34, 137. quo loco dicit Pisistratum Homeri libros antea confusos certo quodam ordine disposuisse. Eandem legem memorant celato auctoris nomine Isocrat. Panegyr. c. 42. Lycurg. adv. Leocr. c. 26.

C. *καὶ ἐπ' Ἀνακρέοντα* —] Eadem de Anacreonte et Simonide refert Aelianus Vitt. VIII. 2. ubi v. Perizonium. Addit autem ille de Simonide: *καὶ γὰρ ὡς ἦν Φιλοχρήματος ὁ Σιμωνίδης, οὐδεὶς ἀντιφήσει*: de qua criminatione vide eundem Aelian. IX, 1. et interpp. ad Phaedrum Fab. IV, 21.

D. *ἐπιβουλεύων αὖ τοὺς ἐν τ. ἀγρ. π.*] quum iam etiam id cogitaret, ut

μᾶς κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεος καὶ τῶν δήμων ἑκάστων, κἄπειτα τῆς σοφίας τῆς αὑτοῦ, ἥν τ' ἔμαθε καὶ ἣν αὐτὸς ἐξεῦρεν, ἐκλεξάμενος ἃ ἡγεῖτο σοφώτατα εἶναι, ταῦτα αὐτὸς ἐντείνας εἰς ἐλεγεῖον, αὑτοῦ ποιήματα καὶ ἐπιδείγματα τῆς σοφίας ἐπέγραψεν, ἵνα πρῶτον μὲν τὰ ἐν Δελφοῖς γράμματα τὰ σοφὰ ταῦτα μὴ θαυμάζοιεν οἱ πολῖται αὐτοῦ, τό E
τε Γνῶθι σαυτόν καὶ τὸ Μηδὲν ἄγαν καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τὰ Ἱππάρχου ῥήματα μᾶλλον σοφὰ ἡγοῖντο, ἔπειτα παριόντες ἄνω καὶ κάτω καὶ ἀναγιγνώσκοντες καὶ γεῦμα λαμβάνοντες αὐτοῦ τῆς σοφίας φοιτῷεν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ παι-

βουλόμενος παιδεύειν] V. πεῖθειν, pro quo παιδεύειν praebuerunt Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. Ex iisdem mutatum quod dein vulgo legebatur αὐτῶν ὄντων. Optativum ἄρχοι autem pro vulg. ἄρχῃ codd. plurimi servarunt.

agricolae erudirentur. Nam ita nunc ἐπιβουλεύειν dicitur, non adiuncta doli vel insidiarum notione: de quo verbi usu v. praeter alia Tim. p. 71. A.

ἥν τ' ἔμαθε καὶ ἣν αὐτὸς ἐξεῦρεν] Sic Plato non uno loco Cratyl. p. 438. A. ἢ μεμαθηκὼς ἢ εὑρηκώς. Ibid. p. 439. B. δεῖ μανθάνειν ἢ εὑρίσκειν τὰ ὄντα. Phaed. p. 85. C. ἢ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει ἢ εὑρεῖν. Alcib. I. p. 106. D. et 112. D. Quod monendum putavimus ideo, quia Schleiermacherus hunc flosculum ex Alcibiade decerptum esse sibi persuaserat. Mox de verbis ἐντείνας εἰς ἐλεγεῖον v. ad Phaedon. p. 60. D. Protag. p. 326. B.

ἵνα πρῶτον μὲν τὰ ἐν Δελφοῖς —] Haec quid ad Hipparchi laudem conducant, nemo quisquam dixerit. Quocirca suspicari licet sumtum esse hunc locum a scriptore aliquo, qui ista de Hipparcho non sine ironia aliqua exposuisset, quam elegantiam non sentiens homo noster permixtis seriis et iocis fortiter omnia pro veris venditavit. Nam illud quidem omnibus perspicuum esse arbitramur ironiae hic nullo pacto esse locum. At enimvero callide fraudem detexit acumen Schleiermacheri, qui totum hunc locum conformatum esse vidit ad exemplum loci Protagor. p. 343. B. C. De Delphici templi inscriptionibus v. Erast. p. 138. A. Protagor. p. 343. B. Charm. p. 164. D. Alcib. I. p. 133. C. p. 129. A. Xenoph. Mem. IV. 2, 24. conf. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. 265.

E. *φοιτῷεν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐπὶ τὰ λ.*] deinde ut — ex agris ventitarent etiam ad reliqua (instituta), ut erudirentur. Hic nescio quid viderit Marsilius Ficinus, qui locum convertit sic: ex agris *et silvis* ad reliqua doctrinae instituta pergebant.

δευθησόμενοι. ἐστὸν δὲ δύο τὠπιγράμματε· ἐν μὲν τοῖς ἐπ' ἀριστερὰ τοῦ Ἑρμοῦ ἑκάστου ἐπιγέγραπται
229 λέγων ὁ Ἑρμῆς, ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεος καὶ τοῦ δήμου ἕστηκεν, ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ δεξιά,

μνῆμα τόδ' Ἱππάρχου· στεῖχε δίκαια φρονῶν,

φησίν. ἔστι δὲ τῶν ποιημάτων καὶ ἄλλα ἐν ἄλλοις Ἑρμαῖς πολλὰ καὶ καλὰ ἐπιγεγραμμένα· ἔστι δὲ δὴ καὶ τοῦτο ἐπὶ τῇ Στειριακῇ ὁδῷ, ἐν ᾧ λέγει

B μνῆμα τόδ' Ἱππάρχου· μὴ φίλον ἐξαπάτα.

ἐγὼ οὖν σὲ ἐμοὶ ὄντα φίλον οὐ δήπου τολμῴην ἂν ἐξαπατᾶν καὶ ἐκείνῳ τοιούτῳ ὄντι ἀπιστεῖν, οὗ καὶ ἀποθανόντος τρία ἔτη ἐτυραννεύθησαν Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἱππίου, καὶ πάντων ἂν τῶν παλαιῶν ἤκουσας, ὅτι ταῦτα μόνον τὰ ἔτη τυ-

E. *δύο τὠπιγράμματε*] Sic codd. Vulgo *τοὐπιγράμματε*. Dein vett. editt. *ἐπ' ἀριστερᾷ*, quod e Ven. *Π*. Par. G. cum Bekkero mutavimus.

P. 229. *ἑκάστου ἐπιγέγραπται*] V. *ἑκάστου ὃ ἐπιγέγρ.* Recte ὃ om. Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Δ*. Par. G. Dein iidem libri *ὅτι ὁ ἐν μ.*

τοῖς ἐπὶ δεξιὰ] Sic Ven. *Π*. Vulgo *δεξιᾷ*.

ἔστι δὲ τῶν ποιημάτων] *δὲ* post *ποιημάτων* collocant Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*.

P. 229. *ἐπιγέγραπται λέγων ὁ Ἑρμῆς ὅτι—*] De ipsa re explicavit Boeckhius Indic. Lectt. Acad. Berol. a. 1824. Corp. Inscriptt. Vol. I. p. 32 et 880. ubi Fourmontii Inscriptionem quandam huc pertinentem tractavit, de qua vide etiam Osann. Syllog. p. 241. Enimvero posuit Hipparchus, ut hic ipse locus docet, in medio viarum ex urbe in singulos pagos ducentium intervallo Hermas cum binis inscriptionibus, altera in sinistro, altera in dextero latere: in dextero autem erat pentameter; unde patet in sinistro fuisse hexametrum, qualem praebet ipsa illa Fourmontii inscriptio, nondum tamen satis certo in integrum restituta. Quorsum pertinet quod antea Hipparchus dicebatur quae ipse sapienter excogitavisset vel etiam ab aliis didicisse *ἐντεῖναι εἰς ἐλεγεῖον*. Nam *ἐλεγεῖον* constat appellari distichon elegiacum.

ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ δεξιά — φρονῶν, φησίν] Hunc unum versiculum scriptor exempli loco posuit, unde deinde subiunxit *φησίν*, similiter atque ab ipso Platone factum est in Protagora p. 229. A. Narrat enim ipse deinceps aliis Hermis alia sapientiae praecepta insculpta fuisse. Negari tamen non potest hanc orationis conformatio-

ραννὶς ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἐγγύς τι ἔζων Ἀθηναῖοι ὥςπερ ἐπὶ Κρόνου βασιλεύοντος. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν χαριεστέρων ἀνθρώπων καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ γενέσθαι οὐ δι' ἃ οἱ πολλοὶ C ᾠήθησαν, διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς ἀτιμίαν τῆς κανηφορίας, ἐπεὶ τοῦτό γε εὔηθες, ἀλλὰ τὸν μὲν Ἁρμόδιον γεγονέναι παιδικὰ τοῦ Ἀριστογείτονος καὶ πεπαιδεῦσθαι ὑπ' ἐκείνου. μέγα δ' ἐφρόνει ἄρα καὶ ὁ Ἀριστογείτων ἐπὶ τῷ παιδεῦσαι ἄνθρωπον, καὶ ἀνταγωνιστὴν ἡγεῖτο εἶναι τὸν Ἵππαρχον. ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ χρόνῳ αὐτὸν τὸν Ἁρμόδιον τυγχάνειν ἐρῶντά τινος τῶν νέων τε καὶ καλῶν καὶ γενναίων τῶν τότε· D καὶ λέγουσι τοὔνομα αὐτοῦ, ἐγὼ δὲ οὐ μέμνημαι. τὸν οὖν νεανίσκον τοῦτον τέως μὲν θαυμάζειν τόν

B. ταῦτα μόνον τὰ ἔτη] V. μόνα, quod e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. mutatum.

C. διά τὴν τῆς ἀδ.] V. hic οὐ ante διὰ repetitum, quod recte om. Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. GC. Barb. Vind. Flor. a. b. c. n. Dein vett. editt. τῆς Κανηφορίας, ut intelligeretur Harmodii soror ita appellata. Stephanus coni. τῆς κανηφόρου.

καλῶν καὶ γενναίων] Sic Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. Vett. editt. γενναίων καὶ καλῶν.

nem esse paullo difficiliorem atque negligentiorem.

ἐπὶ τῇ Στειριακῇ ὁδῷ] De hac via lege Krusium Helladis T. I. p. 579. et T. II. p. 256. Schol. ad h. l. Στειρίαι· δῆμος Πανδιονίδος, ἐφ' οὗ ἡ ὁδὸς οὕτω καλεῖται.

B. τοιούτῳ ὄντι ἀπιστεῖν] V. ad Apol. S. p. 29. B.

οὐ καὶ ἀποθανόντος τρ. ἔτη —] Miro modo profecto haec superioribus sunt coniuncta, ut facile agnoscas misellum sutorem, qui posteaquam suavem istam historiolam absolvit, ubi ad aliud quid transeundum est, prorsus eximie ineptire incipit. Idem fere de his verbis iudicavit etiam Schleiermacherus p. 463. Mox ἤκουσας ἂν est audires s. audire posses.

C. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν χαριεστέρων —] Aliter atque personatus iste Plato Thucydides, gravissimus auctor, rem narrat libro VI. c. 55 — 59. quocum contendas Herodot. V. 55. Pausan. I. 23. Aelian. Varr. Hist. XI. 8. conf. Fr. Iacobs Musei Attici Vol. IV. P. II. p. 34. et Ilgen. ad Scolia p. 48 sqq. qui huius loci rationem habuerunt. Ceterum haec quoque consilio parum deliberato hic deblaterantur, ut nunc quoque facili negotio agnoscas inanem declamatorem sophisticum.

τε Ἁρμόδιον καὶ τὸν Ἀριστογείτονα ὡς σοφούς, ἔπειτα συγγενόμενον τῷ Ἱππάρχῳ καταφρονῆσαι ἐκείνων, καὶ τοὺς περιαλγήσαντας ταύτῃ τῇ ἀτιμίᾳ οὕτως ἀποκτεῖναι τὸν Ἵππαρχον.

ET. Κινδυνεύεις τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐ φίλον με ἡγεῖσθαι ἤ, εἰ ἡγεῖ φίλον, οὐ πείθεσθαι Ἱππάρχῳ· ἐγὼ γὰρ ὅπως οὐ σὺ ἐμὲ ἐξαπατᾷς, οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον, ἐν τοῖς λόγοις οὐ δύναμαι πεισθῆναι.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὥςπερ πεττεύων ἐθέλω σοι
E ἐν τοῖς λόγοις ἀναθέσθαι ὅ τι βούλει τῶν εἰρημένων, ἵνα μὴ οἴῃ ἐξαπατᾶσθαι. πότερον γὰρ τοῦτό σοι ἀναθῶμαι, ὡς οὐχὶ τῶν ἀγαθῶν πάντες ἐπιθυμοῦσιν ἄνθρωποι;

ET. Μή μοί γε.

ΣΩ. Ἀλλ' ὡς τὸ ζημιοῦσθαι καὶ ἡ ζημία οὐ κακόν;

ET. Μή μοί γε.

D. εἰ ἡγεῖ φίλον] εἰ om. Bodl. Coisl. pr. cum Ven. Π. Par. BCG. Barb. aliis.

οὐ σὺ ἐμὲ ἐξαπ.] V. με, quod e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. mutatum. Dein Bodl. Vat. Δ. ὅντινα μέντοι τρόπον. Ven. Π. ὅντινα μὲν τὸν τρόπον. Par. G. ὅντινα μὲν τρόπον.

E. Μή μοί γε] Bekkerus bis sine libris Μὴ ἔμοιγε.

D. ἐγὼ γὰρ ὅπως οὐ σὺ ἐμὲ ἐξαπατᾷς —] Ego enim quomodo me non decipias, nescio quo modo, inter ipsos sermones persuadere mihi non possum. Sic hunc locum constituimus, quem Bekkerus reddidit paullo impeditiorem scribendo: ἐγὼ γὰρ ὅπως οὐ σὺ ἐμὲ ἐξαπατᾷς οὐκ οἶδ' ὅντινα μέντοι τρόπον ἐν τοῖς λόγοις, οὐ δύναμαι πεισθῆναι. Istud μέντοι si verum est, et habent illud certe duo codices praestantissimi, haud dubie scribendum: ἐγὼ γὰρ ὅπως οὐ σὺ ἐμὲ ἐξαπατᾷς, οὐκ οἶδα· ὅντινα μέντοι τρόπον (sc. ἐμὲ ἐξαπατᾷς), ἐν τοῖς λόγοις οὐ δύναμαι πεισθῆναι.

E. ὥςπερ πεττεύων ἐθέλω σοί —] Parum eleganter adumbrata haec esse ad similitudinem loci Gorg. p. 461. D. vel potius omnino ad usum Platonicum verbi ἀνατίθεσθαι, Astius De Vita et Scriptis Plat. p. 499. et Schleiermacherus observarunt. Iidem ta-

ΣΩ. Ἀλλ' ὡς οὐ τῇ ζημίᾳ καὶ τῷ ζημιοῦσθαι τὸ κέρδος καὶ τὸ κερδαίνειν ἐναντίον;

ΕΤ. Μηδὲ τοῦτο. 230

ΣΩ. Ἀλλ' ὡς ἐναντίον ὂν τῷ κακῷ οὐκ ἀγαθόν ἐστι τὸ κερδαίνειν;

ΕΤ. Οὔτι πᾶν γε τουτί μοι ἀνάθου.

ΣΩ. Δοκεῖ ἄρα σοι, ὡς ἔοικε, τοῦ κέρδους τὸ μέν τι ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δέ τι κακόν.

ΕΤ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀνατίθεμαι τοίνυν σοὶ τοῦτο· ἔστω γὰρ δὴ κέρδος τι ἀγαθὸν καὶ ἕτερον κέρδος τι κακόν· κέρδος δέ γε οὐδὲν μᾶλλόν ἐστιν αὐτῶν τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ κακόν· ἦ γάρ;

ΕΤ. Πῶς με ἐρωτᾷς;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω. σιτίον ἔστιν ἀγαθόν τε καὶ κακόν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν μᾶλλόν τι αὐτῶν ἐστὶ τὸ ἕτερον B

P. 230. ὡς ἐναντίον ὄν] ὂν om. Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. Dein τὸ κακὸν Ven. Π. Par. F. et pr. Bodl.

αὐτῶν τὸ ἀγαθὸν] Steph. αὐτό.

σιτίον ἔστιν ἀγαθόν τε κ. κ.] Post ἔστιν vulgo τι insertum legitur, quod om. Bodl. Vat. Ven. Π. Par. G.

men non de eo monuerunt, quod sane paullo gravius est, Socratem istum Platonicum cum iactantia quadam paene intolerabili hic eà omnia repetere, quae antea scilicet tanquam certa et explorata posuisset.

P. 230. Δοκεῖ ἄρα σοι, ὡς ἔοικε —] Negat Hipparchus omne lucrum pro bono haberi oportere. Cui Socrates respondet lucrum tamen omne per se spectatum semper esse lucrum, neque ullum reperiri, quod magis minusve pro lucro haberi queat. Iam vero quaestum id esse, quod vel nullis vel minoribus impensis, quam rei pretium ferat, comparetur: ex quo consequens esse, ut omne lucrum prodesse ideoque in bonis numerari oportere existimandum sit, siquidem quidquid utile sit, id etiam bonum censeri debeat. Quae omnia qua ratione ab homine nostro tractata vel illustrata sint, vix attinebit exponere.

τοῦ ἑτέρου σιτίον, ἢ ὁμοίως τοῦτό γε, σιτία, ἐστὸν ἀμφότερα καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν διαφέρει τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, κατὰ τὸ σιτίον εἶναι, ἀλλὰ ᾗ τὸ μὲν αὐτῶν ἀγαθόν, τὸ δὲ κακόν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ποτὸν καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα τῶν ὄντων ταὐτὰ ὄντα τὰ μὲν πέπονθεν ἀγαθὰ εἶναι, τὰ δὲ κακά, οὐδὲν ἐκείνῃ γε διαφέρει τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, ᾗ τὸ αὐτό ἐστιν; ὥςπερ ἄνθρωπος δήπου ὁ μὲν χρηστός ἐστιν, ὁ δὲ πονηρός.

ΕΤ. Ναί.

C ΣΩ. Ἀλλ' ἄνθρωπός γε, οἶμαι, οὐδετερος οὐδετέρου οὔτε μᾶλλον οὔτε ἧττόν ἐστιν, οὔτε ὁ χρηστὸς τοῦ πονηροῦ οὔτε ὁ πονηρὸς τοῦ χρηστοῦ.

ΕΤ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω καὶ περὶ τοῦ κέρδους διανοώμεθα, ὡς κέρδος γε ὁμοίως ἐστὶ καὶ τὸ πονηρὸν καὶ τὸ χρηστόν;

B. *ὁμοίως τοῦτό γε, σιτία*] Sic Bodl. Vat. *Δ*. Par. G. Olim *τούτῳ* legebatur, quod corrigendum vidit Schleiermacherus.

C. *καὶ τὸ πονηρὸν καὶ τὸ χρηστόν*] Sic Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Par. G. Vulgo *τὸ χρηστὸν καὶ τὸ πονηρόν*.

ἔχων ἢ τὰ πονηρόν] Steph. coni. *ἢ ὁ τὰ πονηρόν*, quod recepit Boeckh. Dein ed. Steph. et Bip. *οὐκοῦν* pro *οὔκουν*.

C. *Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον — ἢ τὰ πονηρόν*] Boeckhius interposito articulo scripsit *ἢ ὁ τὰ πονηρόν*. Quo vereor ut opus sit. v. Phaedr. p. 255. et 273. E. Theaet. p. 149. C. Ion. p. 531. B. Sed rem alibi potius quam hoc loco explicare conabimur. Dein *μᾶλλον* est in höherem Grade, quam loquendi formam copiose illustravimus ad Phaedon. p. 93. B. p. 172. ed sec.

D. *ᾧ μηδέτερον τούτων προςείη;*] Soloece ante Bekkerum scribebatur *προςῇ*. De optativo v. ad Menon. p. 89. E. 92. B. 96. C.

τί ταὐτὸν ἐν ἀμφοτέροις ὁρῶν] Haec loquendi forma haud scio an a Platonis more et consuetudine recedere iudicanda sit, qui scripturus fuerat potius: *καὶ τί ταὐτὸν ἐν ἀμφ. ὁρ.* Itaque aut *καὶ* restituendum erit aut scriptori imputanda nescio quae negligentia. Observatione autem dignum est, quam fastidiosa garrulitate dein-

ET. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον κερδαίνει ὁ τὸ χρηστὸν κέρδος ἔχων ἢ τὸ πονηρόν. οὔκουν μᾶλλόν γε κέρδος φαίνεται οὐδέτερον ὄν, ὡς ὁμολογοῦμεν.

ET. Ναί.

ΣΩ. Οὐδετέρῳ γὰρ αὐτῶν οὔτε τὸ μᾶλλον οὔτε D
τὸ ἧττον πρόςεστιν.

ET. Οὐ γὰρ δή.

ΣΩ. Τῷ δὴ τοιούτῳ πράγματι πῶς ἄν τις μᾶλλον ἢ ἧττον ὁτιοῦν ἂν ποιοῖ ἢ πάσχοι, ᾧ μηδέτερον τούτων προςείη;

ET. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν κέρδη μὲν ὁμοίως ἐστὶν ἀμφότερα καὶ κερδαλέα, τουτὶ δὴ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκέψασθαι, διὰ τί ποτε ἀμφότερα αὐτὰ κέρδος καλεῖς, τί ταὐτὸν ἐν ἀμφοτέροις ὁρῶν; ὥςπερ ἂν εἰ [ἃ] σύ E
με ἠρώτας τὰ νῦν δή, διὰ τί ποτε καὶ τὸ ἀγαθὸν σιτίον καὶ τὸ κακὸν σιτίον ὁμοίως ἀμφότερα σιτία

D. οὔτε τὸ μᾶλλον οὔτε τὸ ἧττον] V. οὐδὲ — οὐδέ, quod e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. emendatum.

τούτων προςείη] Soloece vulgo προςῇ, quod correctum e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G.

τουτὶ δὴ δεῖ] V. τοῦτ' ἔτι δὴ δεῖ, invitis Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. Dein pro vulg. τὸ αὐτὸ ex codd. restitutum ταὐτόν.

ceps ostendatur, lucrum honestum pariter atque inhonestum ideo tamen lucrum manere, quod utrumque scilicet sub idem genus notionis subiectum sit. Sed nimirum solet hic homo res tritas et vulgares sermone ad taedium usque copiose exponere; argumenta subtiliora vel negligere penitus vel paucis absolvere, ut ne scilicet inertiae suae reus agatur. v. Schleiermacherus ad h. l. p. 463 sq. ed. 2.

E. ὥςπερ ἂν εἰ ἃ σύ με ἠρώτας —] In his Schleiermachero ἃ delendum videtur, quod nec legit Ficinus, qui locum sic vertit: Veluti si ipse modo me rogavisses, quare cibum seu bonum seu malum similiter cibum appellem; respondissem utique, quoniam uterque sicca est corporis esca, ideo utrumque cibum nomino: quod quidem et tu nobis concede-

καλῶ, εἶπον ἄν σοι, διότι ἀμφότερα ξηρὰ τροφὴ σώματός ἐστι, διὰ τοῦτο ἔγωγε. τοῦτο γὰρ εἶναι σιτίον κἂν σύ που ἡμῖν ὁμολογοῖς. ἢ γάρ;

ΕΤ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Καὶ περὶ ποτοῦ οὖν ὁ αὐτὸς ἂν τρόπος εἴη τῆς ἀποκρίσεως, ὅτι τῇ τοῦ σώματος ὑγρᾷ τρο-*
231 *φῇ, ἐάν τε χρηστὴ ἐάν τε πονηρὰ ᾖ, τοῦτο τὸ ὄνομά ἐστι, ποτόν· καὶ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως. πειρῶ οὖν καὶ σὺ ἐμὲ μιμεῖσθαι οὕτως ἀποκρινόμενον. τὸ χρηστὸν κέρδος καὶ τὸ πονηρὸν κέρδος κέρδος φὴς ἀμφότερον εἶναι τί τὸ αὐτὸ ἐν αὐτοῖς ὁρῶν, ὅτι δὴ καὶ τοῦτο κέρδος ἐστίν; εἰ δ' αὖ μὴ αὐτὸς ἔχεις ἀποκρίνασθαι, ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει. ἆρα κέρδος λέγεις πᾶν κτῆμα, ὃ ἄν τις κτήσηται ἢ μηδὲν ἀναλώσας, ἢ ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ;*

B ΕΤ. *Ἔμοιγε δοκῶ τοῦτο καλεῖν κέρδος.*

ΣΩ. *Ἆρα καὶ τὰ τοιάδε λέγεις; ἐάν τις ἑστια-*

P. 231. *τὸ αὐτὸ ἐν αὐτοῖς ὁρῶν*] V. *ἐν τοῖς αὐτοῖς*, quod vitium sublatum est auctoritate Bodl. Coisl. Vat. *Δ*. Ven. *ΞΠ*. Par. BCFG. Barb. Vind. Flor. a. b. c. o. al.

B. *κέρδος ἂν κτήσαιτο*] Vulgo *κτήσαιο*, quod e temeraria ortum est correctione neque codicum habet auctoritatem.

Οὐκ ἄρα τοῦτό γ'] *γ'* additum e Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Dein Vat. *Δ*. Ven. *Π*. et pr. Bodl. *κτήσεσθαι*.

οὐ κέρδος κτήσεται] V. hic quoque *κτήσηται*. Recte res. nonne? Atque hanc rationem suadet istud *τὰ νῦν δή*. Respicitur enim ad p. 230. A. *Πῶς με ἐρωτᾷς; Ἐγὼ φράσω* κ. τ. λ. ubi non ipse interlocutor haec affert, sed tantummodo interrogans, quid rei sit, a Socrate horum exemplorum commemoratione edocetur. Nisi igitur hominem nostrum putare volueris prorsus mirifice labi atque incredibili oblivione, *ἃ* istud extrudendum iudicabis. Accedit ipsa constructionis ratio, quae servato pronomine illo haudquaquam expediri poterit.

P. 231. *ἢ ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ*] Poterat omitti istud *πλέον λάβῃ*, quod tamen accommodate ad verba: *ἢ ἔλαττον ἀναλώσας*, non male additum. Mox ne haereas in loquutione *νόσον κτᾶσθαι*, habet ea sane optimorum scriptorum auctoritatem. De Rep. II. p. 382. A. *ἀλλὰ πάντων μάλιστα φοβεῖται αὐτὸ κεκτῆσθαι*. Sophocl. Antig. v. 924. *τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην*. Eurip. Med. v. 212. *δύσκλειαν ἐκτήσαν-*

θείς, μηδὲν ἀναλώσας ἀλλ' εὐωχηθείς, τόσον κτήσηται;

ΕΤ. *Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.*

ΣΩ. *Ὑγίειαν δὲ κτησάμενος ἀπὸ ἑστιάσεως κέρδος ἂν κτήσαιτο ἢ ζημίαν;*

ΕΤ. *Κέρδος.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα τοῦτό γ' ἐστὶ κέρδος, τὸ ὁτιοῦν κτῆμα κτήσασθαι.*

ΕΤ. *Οὐ μέντοι.*

ΣΩ. *Πότερον οὐκ ἐὰν κακὸν ἢ οὐδ' ἂν ἀγαθὸν ὁτιοῦν κτήσηται, οὐ κέρδος κτήσεται;*

ΕΤ. *Φαίνεται, ἐάν γε ἀγαθόν.*

ΣΩ. *Ἐὰν δὲ κακόν, οὐ ζημίαν κτήσεται;*

ΕΤ. *Ἔμοιγε δοκεῖ.* C

ΣΩ. *Ὁρᾷς οὖν, ὡς πάλιν αὖ περιτρέχεις εἰς τὸ αὐτό; τὸ μὲν κέρδος ἀγαθὸν φαίνεται, ἡ δὲ ζημία κακόν.*

codd. Coisl. Ven. ΞΠ. Par. ECF. Barb. Flor. a. b. c. n. o. In cod. Vindob. totus locus sic scriptus legitur: *ἐὰν κακὸν οὐδ' ἐὰν ἀγαθὸν οὐ κέρδος κτήσεται: φαίνεται: ἐάν τε ἀγαθὸν ἐάν τε κακόν, οὐ ζημίαν κτήσεται: ἔμοιγε δοκεῖ.*

C. *πάλιν αὖ περιτρέχεις*] V. *περιτρέχει*, quod e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. et Flor. o. mutatum.

ἡ δὲ ζημία κακόν] Pro *δὲ* habent Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. *γάρ*.

ro. ubi v. Elmsl.

B. *Πότερον οὐκ ἐὰν κακὸν — κτήσεται;*] Nonne si quis malum aut ne bonum quidem aliquod assequutus fuerit, nullum lucrum auferet? De *πότερον* ita usurpato dictum est ad Menon. p. 90. D. Quanquam *πότερον οὐκ* sanequam offendit, ut *πότερον οὖν* legendum videatur. Dein *ἂν* cave ad *κτήσηται* referas; pertinet enim ad sola verba *οὐδ' ἀγαθὸν ὁτιοῦν*, siquidem in qualibet parte accessoria ita locum suum obtinet. Explicabis sic: *ἢ οὐδὲ ὁτιοῦν, ὃ ἂν ἀγαθὸν εἴη.* v. ad Symp. p. 221. E. Denique de tertia verbi persona, ad quam vulgo *τις* supplent, v. ad Apol. p. 29. A. Symp. 183. C. al. Mira vero est interlocutoris responsio: *Φαίνεται, ἐάν γε ἀγαθόν*, pro *Οὐ φαίνεται, ἀλλ', ἐὰν ἀγαθόν.* Sed nimirum argumentationis perspicuitatem istiusmodi tenebriones, quoniam noctuarum sunt similes, non ita magnopere curare solent.

ET. Ἀπορῶ ἔγωγε ὅ τι εἴπω.

ΣΩ. Οὐκ ἀδίκως γε σὺ ἀπορῶν. ἔτι δὲ καὶ τόδε ἀπόκριναι. ἐάν τις ἔλαττον ἀναλώσας πλέον κτήσηται, φῂς κέρδος εἶναι;

ET. Οὔτι κακόν γε λέγω, ἀλλ' ἐὰν χρυσίον ἢ ἀργύριον ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ.

D *ΣΩ.* Καὶ ἐγὼ μέλλω τοῦτο ἐρήσεσθαι. φέρε γάρ, ἐάν τις χρυσίου σταθμὸν ἥμισυν ἀναλώσας διπλάσιον λάβῃ ἀργυρίου, κέρδος ἢ ζημίαν εἴληφεν;

ET. Ζημίαν δήπου, ὦ Σώκρατες· ἀντὶ δωδεκαστασίου γὰρ διστάσιον αὐτῷ καθίσταται τὸ χρυσίον.

ΣΩ. Καὶ μὴν πλέον γ' εἴληφεν. ἢ οὐ πλέον ἐστὶ τὸ διπλάσιον τοῦ ἡμίσεος;

ET. Οὔτι τῇ ἀξίᾳ γε ἀργύριον χρυσίου.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικε, τῷ κέρδει τοῦτο προσεῖναι, τὴν ἀξίαν. νῦν γοῦν τὸ μὲν ἀργύριον πλέον ὂν τοῦ χρυσίου οὐ φῂς ἄξιον εἶναι, τὸ δὲ χρυσίον ἔλαττον ὂν ἄξιον φῂς εἶναι.

E *ET.* Σφόδρα· ἔχει γὰρ οὕτως.

μέλλω τοῦτο ἐρήσεσθαι] *τοῦτο μέλλω* Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCF. Barb. Angel. Flor. a. b. c. i. o. n. Pal. probante Bekkero.

σταθμὸν ἥμισυν] V. *ἥμισυ*, quod e Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Par. BCF. Barb. Angel. Pal. Vindob. et Florentinis mutatum. Dein Vat. Δ. Ven. Π. *διστάσιμον*. Par. G. *διπλάσιμον*.

D. *διπλάσιον τοῦ ἡμίσεος*] *ἡμίσεως* Steph. cum Paris. G.

οὐ φῂς ἄξιον εἶναι] Bodl. *οὐ*. In Coisl. Ven. Σ. Par.

Καὶ ἐγὼ μέλλω τοῦτο ἐρήσεσθαι] Nec hoc Platonicum, quod monuisse satis erit. De proximis: *ἀντὶ δωδεκαστασίου κ. τ. λ.* exposuit Boeckhius De Oeconom. Athen. I, 30. Enimvero aurum dicitur duodecies tantum valere, quantum argentum. Eandem rem tractavit etiam Letronne in libro: Considerations générales sur l'evaluation des Monnaies Grecques et

ΣΩ. Τὸ μὲν ἄξιον ἄρα κερδαλέον ἐστίν, ἐάν τε σμικρὸν ᾖ ἐάν τε μέγα, τὸ δὲ ἀνάξιον ἀκερδές.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ ἄξιον λέγεις ἄξιον εἶναι ἄλλο τι ἢ κεκτῆσθαι;

ΕΤ. Ναί, κεκτῆσθαι.

ΣΩ. Τὸ δὲ ἄξιον αὖ λέγεις κεκτῆσθαι τὸ ἀνωφελὲς ἢ τὸ ὠφέλιμον;

ΕΤ. Τὸ ὠφέλιμον δήπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ ὠφέλιμον ἀγαθόν ἐστιν; 232

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ ἀνδρειότατε πάντων, οὐ τὸ κερδαλέον ἀγαθὸν αὖ πάλιν τρίτον ἢ τέταρτον ἥκει ἡμῖν ὁμολογούμενον;

ΕΤ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Μνημονεύεις οὖν, ὅθεν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος γέγονεν;

ΕΤ. Οἶμαί γε.

PCF. Barb. et aliis nonnullis οὐ neglectum est. *ἀνάξιον* marg. Par. F. et pr. Ven. *Σ*.

E. *ἄλλο τι ἢ κεκτῆσθαι*] ἢ om. Bekker. cum Par. G.

τὸ *δὲ ἄξιον αὖ*] V. *τί δὲ ἄξιον αὖ*, quod emendatum e Bodl. Coisl. Vat. *Δ*. Ven. *ΠΞ*. Par. BCFG. Florentinis.

P. 232. *Μνημονεύεις οὖν*] Pro *οὖν*, quod praebuerunt Bodl. Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Par. G. vulgo *γοῦν* scribebatur.

Romaines. Paris, 1817.

E. *Τὸ μὲν ἄξιον ἄρα* —] H. e. *τὸ ἀξίαν ἔχον*. Quam significationem vocabuli deinde Socrates cum vulgari illa atque usitata permutans sic loquitur: *Τὸ δὲ ἄξιον λέγεις ἄξιον εἶναι κ. τ. λ.* τὸ ἄξιον autem nonne dignum esse dicis adeptione? Digna sane hoc nostro homine vocabulorum ambiguitas.

ΣΩ. Εἰ δὲ μή, ἐγώ σε ὑπομνήσω. ἠμφισβήτησάς μοι τοὺς ἀγαθοὺς μὴ πάντα τὰ κέρδη βούλεσθαι κερδαίνειν, ἀλλὰ τῶν κερδῶν τἀγαθά, τὰ δὲ πονηρὰ μή.

ΕΤ. Ναίχι.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν πάντα τὰ κέρδη ὁ λόγος ἡμᾶς ἠνάγκακε καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι;

B ΕΤ. Ἠνάγκακε γάρ, ὦ Σώκρατες, μᾶλλον ἐμέ γε ἢ πέπεικεν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως μετὰ τοῦτο καὶ πείσειεν ἄν. νῦν δ' οὖν, εἴτε πέπεισαι εἴτε ὁπωςδὴ ἔχεις, σύμφῃς γοῦν ἡμῖν πάντα τὰ κέρδη ἀγαθὰ εἶναι, καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα.

ΕΤ. Ὁμολογῶ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Τοὺς δὲ χρηστοὺς ἀνθρώπους βούλεσθαι τἀγαθὰ ὁμολογεῖς ἅπαντα ἅπαντας· ἢ οὔ;

ΕΤ. Ὁμολογῶ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ τούς γε πονηροὺς αὐτὸς εἶπες ὅτι καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα κέρδη φιλοῦσιν.

ΕΤ. Εἶπον.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τὸν σὸν λόγον πάντες ἄν-

ὑπομνήσω. ἠμφισβήτησας] V. ὑπομνήσω. ἢ ἠμφισβ. Omittunt ἢ Vat. Δ. Ven. Π. Vind. Par. G. et corr. Coisl.

Οὐκοῦν νῦν πάντα —] νῦν insertum e Bodl. Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. Dein vett. editt. ἠνάγκασε, quod mutatum e Bodl. Coisl. Vat. Δ. Ven. ΠΣ. Par. BCG. Barb. Ang. Vind. et Florentinis. Tum πεπείκει Bodl. Ven. Π. Vat. Δ. Par. G.

P. 232. *Εἰ δὲ μή, ἐγώ σε ὑπομν.*] O ingentem Socratis istius humanitatem, qui posteaquam hominem misellum argutiarum tricis inanibus nimium sane vexavit, nunc ultro etiam pollicetur, se ei causas esse demonstraturum, cur eadem ratio adhuc semper recurrerit, praesertim quum ille sese profiteatur rei causam iam satis perspectam habere. Talem profecto morum elegantiam Plato Socrati suo haudquaquam affinxerit.

ϑρωποι φιλοκερδεῖς ἂν εἶεν, καὶ οἱ χρηστοὶ καὶ οἱ πονηροί.

ET. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ὀνειδίζει, εἴ τίς τῳ ὀνειδίζει φιλοκερδεῖ εἶναι· τυγχάνει γὰρ καὶ ὁ ταῦτα ὀνειδίζων αὐτὸς τοιοῦτος ὤν.

B. πονηροὺς αὐτὸς εἶπες] Codd. plerique omnes αὐτοίς. Vulgo abest αὐτός, quod primus restituit Bekker.

B. τυγχάνει γὰρ καὶ ὁ ταῦτα —] Ipsa haec clausula per se sola satis valere videtur ad hunc dialogum Platoni abiudicandum.

I N D I C E S.

INDEX GRAECUS.

Litera E. numeris 2 — 15 praemissa significat Euthyphronem; aliis praeposita numeris Euthydemum indicat; siglae M. H. R. Th. numeris antepositae Menonem, Hipparchum, Rivales, Theagem indicant. Numeri sunt paginarum Stephanianae editionis et literae iis postpositae notant earum sectiones.

A.

B.

Γ.

Δ.

E

Z.

Ητα.

Θ.

I.

Π.

Ρ.

Σ.

Τ.

INDEX LATINUS.

F.

G.

H.

I.

R.

S.

T.

V.

Addenda.

Ad Men. p. 76. A. *πράγματα προστάττεις ἀποκρίνεσθαι* contendas illa Xenoph. Anabas. III. 2, 27. *αὗται γὰρ (αἱ σκηναὶ) ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δὲ οὐδέν.*

Ibid. p. 71. A. istud *τοσοῦτον* verbo *δέω* additum minus etiam offendet, ubi illud memineris etiam alibi pro adverbio usurpari, cuius generis exempla collegit Schaefer. ad Demosth. Apparat. T. V. p. 331.

Denique iuvat aliquid addere de annot. ad Euthydem. p. 297. E. Extitit enim nuper Naegelsbachius, qui in Excursu ad Iliad. primo demonstrare conatus est, *μὲν* proprie quidem nihil desiderare contrarii, sed tam in confirmandi quam in adversandi sententia ab Homero non secus ac *μὴν* usurpari, idque ne a pedestri quidem oratione esse alienum. Itaque *ἀλλὰ μὲν* in talibus locis, quales sunt quos ad Euthydemi locum congessimus, respondere ait nostro aber doch, quod in asseverando usurpatur. At enim vero primum quidem *μὲν* istud, quod ex *μὴν* est ortum eiusque vim ac potestatem quamvis attenuatam servavit, apud prosae orationis scriptores non reperitur, nisi in quibusdam verborum compositionibus, veluti in *μέντοι, μὲν δή*, aliis; deinde *ἀλλὰ μήν*, si verum quaerimus, non confirmandi, sed adversandi habet vim ac potestatem, ut sit at tamen, aber dennoch. Quam interpretationem locis illis adhibere haudquaquam licet. Itaque nihil relinquitur nisi hoc, ut Atticorum sermonem ab Homerica loquendi consuetudine diligenter secernamus ac suis momentis ponderemus.

